

**T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**CUMHURİYET DÖNEMİ ÇOCUK DERGİLERİNİN SOSYAL
BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ DEĞERLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Aynur ÇUKURCALIOĞLU

Doktora Tezi

Tez Danışmanları

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR (2. Danışman)

Kütahya, 2022

Yemin Metni

Doktora tezi olarak sunduğum ‘‘Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi’’ adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların ‘‘Kaynaklar’’ bölümünde gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2022

Aynur ÇUKURCALIOĞLU

Kabul ve Onay

Aynur ÇUKURCALIOĞLU'nun hazırladığı “Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi” başlıklı doktora tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile kabul edilmiştir.

.../.../.....

Tez Jürisi

İmza

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT (Danışman)

.....

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR (2. Danışman)

.....

Prof. Dr. Baykal BİÇER

.....

Doç. Dr. Arif KOLAY

.....

Doç. Dr. Kamil UYGUN

.....

Prof. Dr. İsmail ÇİFTÇİOĞLU

.....

Doç. Dr. Arif KOLAY
Enstitü Müdürü

Önsöz

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, işgal altındaki vatanı düşmandan kurtarma planları yaparken daha devletin kuruluşu dahi gerçekleşmeden en az onun kadar önemli olan eğitimi de önemsemiş ve Kurtuluş Savaşı devam ederken 1921 yılında Maarif Kongresi'ni toplamıştır. 1921 yılı Maarif Kongresi'nin toplandığı zaman, henüz ülkemizin güneyinin ve batısının işgal altında olduğu, top seslerinin Ankara'da duyulduğu bir dönemdir. Böyle bir dönemde vatanın askerî açıdan kurtarılması kadar eğitimi de önemseyen ve devletlerin varlığını korumasında ve ilerlemesinde önemini bilen Gazi Mustafa Kemal, bu şartlar altında eğitim kongresini yapmış ve 21. yüzyıl eğitim sistemini etkileyen işe dönük, uygulamaya dayalı, eğitimin millî olması gibi kararlar alınmasını sağlamıştır.

Kurtuluş Savaşının başarı ile yürütülmesi ve devletin temellerinin atılmasının ardından her alanda inkılâplar yaparak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının en küçük neferinden en yaşlısına kadar bilinçlenmesi ve kalkınması için girişimlerde bulunmuştur.

1 Kasım 1928 tarihinde yeni Türk Alfabesini kabul etmiş, bu harflerle okur-yazar oranını artırmıştır. Yeni harfler ile eğitim ve öğretim yapan çocukların millî şuura sahip olmaları, inkılâpları anlamaları ve savunmaları için gayret sarf edilmiş bu doğrultuda ise başta devlet adamları, eğitimciler, yazarlar olmak üzere her fert üzerine düşeni yapmıştır.

İşte bu araştırmada, değerler eğitiminin çocuklara nasıl ve ne şekilde kazandırılmaya çalışıldığını anlamak için Cumhuriyet Döneminde 1928 yılında Latin Alfabesinin kabulünden devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümüne kadar (1928-1938) yayınlanan *Ateş Çocuklar İçin*, *Cumhuriyet Çocuğu*, *Kurt Yavrusu*, *Olgun Çocuk*, *Şen Çocuk* dergilerindeki değerler eğitimine ilişkin konular incelenmektedir.

Çocuk dergileri yayın hayatına 1869 yılında başlamıştır. Mutlakiyet Döneminde (1878-1908) çocuk dergiciliği gelişme dönemini yaşamış, Cumhuriyet'in ilanından sonra da yayın hayatına hızla devam etmiştir. Bu çalışmada, Cumhuriyet Döneminde yayınlanmış olan 40 civarı süreli çocuk yayını tespit edilmiş, bunların bir kısmına ulaşılmıştır. Çalışmamıza 5 çocuk dergisi dâhil edilmiştir. Dergilerdeki konular analiz edilmiş ve 602 adet masal, şiir, hikâye, bulmaca, bilmece gibi yazı türleri tespit edilmiştir. Bu yazıların büyük çoğunluğu Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmiştir. Cumhuriyet Döneminde yer alan çocuk dergilerinden 5'inde yayınlanan 400 makale bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Cumhuriyet Dönemi süreli çocuk yayınları ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, değerler bakımından bir çalışmanın yapılmadığı görülmüş, çocuk dergilerinde yer alan konuların değerler açısından ele alınmasının Türk Eğitim Tarihi çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU

Kütahya, 2022

Teşekkür

Her zaman maddî manevî yanımda olarak tüm gücüyle beni destekleyen Anneme, Babama, Ablama ve Levent abime, onların oyunlarına katılmadığım için tezimin bir an evvel bitmesini isteyen ve artık birlikte film izleyebileceğimiz için çok sevinen yeğenlerim Melih, Semih ve Emir'e;

Tez konumun belirlenmesinde ve tezimin belirli bir seviyeye gelmesinde emeği büyük olan, katkı ve fikirleriyle yol gösteren ilk danışmanım Prof. Dr. İsmail ÇİFTÇİOĞLU hocama;

Fikirleri, tavsiyeleri, yol göstericiliği ve tecrübesiyle tez yazım sürecimde her zaman destek olan, eksiklerimi tamamlayıp yanlışlarımı titizlikle düzelten, tezimin bitmesi için çaba gösteren danışmanım Prof. Dr. Nurgül BOZKURT hocama; her soru sorduğumda anında dönüş yaparak sorularımı cevaplayan, eksiklerimi ve hatalarımı tamamlayan, tecrübeleriyle beni aydınlatan ve destekleyen ikinci danışmanım Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR hocama;

Tez İzleme Komitesi toplantılarımda tezimin önemli noktalarını çözüme kavuşturmamda yol gösteren ve yönlendiren tez jüri üyesi Prof. Dr. Baykal BİÇER hocama; tez konumu ilk duyduğunda beni destekleyen ve yol gösteren, yoğun akademik görevleri arasında her zaman vakit ayıran tez jüri üyesi Doç. Dr. Arif KOLAY hocama;

Değerli fikirleriyle tezime katkılarından dolayı Doç. Dr. Kamil UYGUN, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet AŞIKCAN ve Doç. Dr. Banu ÖZDEMİR hocalarıma; dilbilgisi kurallarında hatalarımı düzelten sevgili arkadaşım Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Deva GÜNEŞ ÖZDER'e, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Eser TUNCAY'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

İçindekiler

Yemin Metni	i
Kabul ve Onay.....	ii
Önsöz	iii
Teşekkür.....	v
İçindekiler	vi
Tablolar Dizini	x
Şekiller Dizini	xi
Fotoğraf Dizini	xii
Kısaltmalar	xv
Özet	xvi
Abstract	xvii
Birinci Bölüm.....	1
Giriş.....	1
Kavramsal Çerçeve.....	3
Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler Programı	4
Değer Eğitimi.....	5
Değerlerin Sınıflandırılması	7
Değer Eğitimi Yaklaşımları	7
Değer Eğitiminde Çocuk Dergilerinin Yeri ve Önemi	8
Çocuk Dergiciliği.....	8
Değerlerin Okuma Yoluyla Kazandırılması	9
Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergileri ve Değerler	9
Tanımlar.....	12
Adalet	12
Aile.....	12
Bağımsızlık	12
Barış	12
Bilimsellik.....	12
Çalışkanlık	12
Dayanışma.....	12
Duyarlılık	13
Dürüstlük.....	13
Estetik.....	13
Eşitlik	13
Özgürlük.....	13
Saygı.....	13
Sevgi.....	13
Sorumluluk.....	14
Tasarruf	14
Vatanseverlik.....	14
Yardımseverlik.....	14
Araştırmanın Amacı	14
Araştırmanın Problemi	14
Problem Cümlesi	15
Alt Problemler.....	15

Araştırmanın Önemi	15
İkinci Bölüm	19
Yöntem.....	19
Araştırma Modeli	19
Araştırma Alanı	20
Veri Toplama Araçları.....	21
Verilerin Toplanması.....	21
Verilerin Analizi.....	21
Üçüncü Bölüm	26
Bulgular.....	26
Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergileri	26
Ateş Çocuklar İçin	26
Cumhuriyet Çocuğu.....	28
Kurt Yavrusu.....	30
Olgun Çocuk.....	32
Şen Çocuk.....	34
Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinde Değerler Eğitime İlişkin Temalar	39
Ateş Çocuklar İçin	39
Adalet	41
Bilimsellik	42
Dayanışma.....	50
Duyarlılık	51
Dürüstlük.....	52
Eşitlik	53
Özgürlük.....	53
Vatanseverlik.....	54
Yardımseverlik.....	54
Cumhuriyet Çocuğu.....	55
Bilimsellik	57
Dayanışma.....	65
Duyarlılık	65
Dürüstlük.....	66
Sevgi.....	67
Vatanseverlik.....	74
Yardımseverlik.....	75
Kurt Yavrusu.....	76
Adalet	77
Bilimsellik	78
Çalışkanlık	78
Dayanışma.....	79
Sevgi.....	80
Vatanseverlik.....	82
Yardımseverlik.....	86
Olgun Çocuk	87
Aile birliğine önem verme	89
Bilimsellik	95
Dayanışma.....	109
Dürüstlük.....	121
Estetik.....	122
Saygı.....	122

Sevgi.....	122
Sorumluluk.....	136
Vatanseverlik.....	136
Yardıms severlik.....	161
Şen Çocuk.....	166
Adalet.....	178
Aile birliğine önem verme.....	178
Bilimsellik.....	180
Çalışkanlık.....	228
Dayanışma.....	234
Duyarlılık.....	237
Dürüstlük.....	249
Estetik.....	251
Eşitlik.....	252
Özgürlük.....	253
Saygı.....	255
Sevgi.....	256
Sorumluluk.....	292
Tasarruf.....	293
Vatanseverlik.....	295
Yardıms severlik.....	300
Dördüncü Bölüm.....	316
Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	316
Sonuç.....	316
Adalet ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	317
Aile birliğine önem verme ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	318
Bağımsızlık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	318
Barış ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	318
Bilimsellik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	318
Çalışkanlık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	319
Dayanışma ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	320
Duyarlılık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	320
Dürüstlük ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	321
Estetik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	321
Eşitlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	321
Özgürlük ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	322
Saygı ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	322
Sevgi ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	323
Sorumluluk ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	324
Tasarruf ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	324
Vatanseverlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	325
Yardıms severlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi.....	325
Tartışma.....	326
Öneriler.....	330
Kaynaklar.....	332
Ekler.....	360
Ek 1: Uzman Görüşü Formu-1.....	360
Ek 2: Uzman Görüşü Formu-2.....	361
Ek 3: Uzman Görüşü Formu-3.....	362
Ek 4: Uzman Görüşü Formu-4.....	363

Ek 5: Uzman Görüşü Formu-5	364
Ek 6: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 4	365
Ek 7: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 5	366
Ek 8: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 10	367
Ek 9: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 24	368
Ek 10: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 1	369
Ek 11: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 2	370
Ek 12: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 3	371
Ek 13: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 4	372
Ek 14: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 5	373
Ek 15: Kurt Yavrusu Dergi Kapağı / Sayı 4	374
Ek 16: Kurt Yavrusu Dergi Kapağı / Sayı 5	375
Ek 17: Kurt Yavrusu Dergi Kapağı / Sayı 6	376
Ek 18: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 1	377
Ek 19: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 2	378
Ek 20: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 3	379
Ek 21: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 4	380
Ek 22: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 5	381
Ek 23: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 6	382
Ek 24: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 7	383
Ek 25: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 8	384
Ek 26: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 9	385
Ek 27: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 10	386
Ek 28: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 11	387
Ek 29: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 12	388
Ek 30: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 13	389
Ek 31: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 1	390
Ek 32: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 2	391
Ek 33: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 3	392
Ek 34: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 4	393
Ek 35: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 5	394
Ek 36: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 6	395
Ek 37: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 7	396
Ek 38: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 8	397
Ek 39: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 9	398
Ek 40: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 10	399
Ek 41: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 11	400
Ek 42: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 12	401
Ek 43: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 13	402
Ek 44: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 14	403
Ek 45: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 15	404
Ek 46: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 16	405
Ek 47: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 17	406
Özgeçmiş	407

Tablolar Dizini

Tablo 1. 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Programındaki Değerler	11
Tablo 2. Kullanılan Dergiler, Yayın Tarihleri, Sayıları, Yayın Sıklığı ve Buldukları Kütüphane	24
Tablo 3. Ateş Çocuklar İçin Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu	27
Tablo 4. Ateş Çocuklar İçin Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu	28
Tablo 5. Cumhuriyet Çocuğu Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu	29
Tablo 6. Cumhuriyet Çocuğu Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu	30
Tablo 7. Kurt Yavrusu Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu	31
Tablo 8. Kurt Yavrusu Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu.....	32
Tablo 9. Olgun Çocuk Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu	33
Tablo 10. Olgun Çocuk Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu.....	34
Tablo 11. Şen Çocuk Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu	35
Tablo 12. Şen Çocuk Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu.....	36
Tablo 13. Çalışmada Kullanılan 5 Dergideki Değer Temaları	37
Tablo 14. Ateş Çocuklar İçin Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler	40
Tablo 15. Cumhuriyet Çocuğu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler	56
Tablo 16. Kurt Yavrusu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler	76
Tablo 17. Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler	88
Tablo 18. Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler	167

Şekiller Dizini

Şekil 1. Ateş Çocuklar için, Cumhuriyet Çocuğu, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk, Şen Çocuk dergilerindeki makale sayılarını gösteren grafik.	24
Şekil 2. Ateş Çocuklar İçin dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.....	27
Şekil 3. Cumhuriyet Çocuğu dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.	29
Şekil 4. Kurt Yavrusu dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.	31
Şekil 5. Olgun Çocuk dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.....	33
Şekil 6. Şen Çocuk dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.....	36
Şekil 7. Değer temalarının sayı olarak gösterildiği grafik.	38
Şekil 8. Değer temalarının dergilerdeki kullanım oranlarının gösterildiği grafik.	39
Şekil 9. Ateş Çocuklar İçin dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik....	40
Şekil 10. Cumhuriyet Çocuğu dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.....	55
Şekil 11. Kurt Yavrusu dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.	76
Şekil 12. Olgun Çocuk dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.	88
Şekil 13. Şen Çocuk dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.	166

Fotoğraf Dizini

Fotoğraf 1. “Makineli Yarasa” başlıklı metinden Uçku’ya ait bir fotoğraf karesi	47
Fotoğraf 2. “Demir İzci” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi.....	50
Fotoğraf 3. “Babamızı Kaybettik” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	69
Fotoğraf 4. “Güney Asya’da Türk Erleri” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi..	84
Fotoğraf 5. “Sürekli Fen Ötküncü: 1-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	97
Fotoğraf 6. “Sürekli Fen Ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	99
Fotoğraf 7. “Sürekli Fen Ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	99
Fotoğraf 8. “Sürekli Fen Ötküncü: 3-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	100
Fotoğraf 9. “Sürekli Fen Ötküncü: 4-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	101
Fotoğraf 10. “Sürekli Fen Ötküncü: 5-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	102
Fotoğraf 11. “Sürekli Fen Ötküncü: 6-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	104
Fotoğraf 12. “Sürekli Fen Ötküncü: 8-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	107
Fotoğraf 13. “Bilgin Araştırıyor: Manivelâ” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	108
Fotoğraf 14. “Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	110
Fotoğraf 15. “Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	111
Fotoğraf 16. “Kurtların Ağzında” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	111
Fotoğraf 17. “Bir Varmış Bir Yokmuş: Zuhâl Yıldızında” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	112
Fotoğraf 18. “Küçükler İçin Sürekli Masal 6: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	113
Fotoğraf 19. “Küçükler İçin Sürekli Masal 7: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	114
Fotoğraf 20. “Küçükler İçin Sürekli Masal 8: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	116
Fotoğraf 21. “Küçükler İçin Sürekli Masal 9: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	117
Fotoğraf 22. “Küçükler İçin Sürekli Masal 10: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	118
Fotoğraf 23. “Küçükler İçin Sürekli Masal 11: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	119
Fotoğraf 24. “Küçükler İçin Sürekli Masal 12: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	120

Fotoğraf 25. “Küçükler İçin Sürekli Masal 13: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	121
Fotoğraf 26. “Küçükler İçin Sürekli Masal 5: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri	122
Fotoğraf 27. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	123
Fotoğraf 28. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden İsmet İnönü’ye ait bir fotoğraf karesi	130
Fotoğraf 29. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden İsmet İnönü’ye ait bir fotoğraf karesi	132
Fotoğraf 30. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım-4” başlıklı metinden fotoğraf kareleri	135
Fotoğraf 31. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 1-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	137
Fotoğraf 32. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	139
Fotoğraf 33. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 2-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	140
Fotoğraf 34. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-3-” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	140
Fotoğraf 35. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	141
Fotoğraf 36. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	141
Fotoğraf 37. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-4-” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	142
Fotoğraf 38. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	143
Fotoğraf 39. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	143
Fotoğraf 40. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-5-” başlıklı metinden Atatürk’e ait fotoğraf kareleri	144
Fotoğraf 41. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 5-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	145
Fotoğraf 42. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi	146
Fotoğraf 43. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	146
Fotoğraf 44. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 6-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	147
Fotoğraf 45. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-7-” başlıklı metinden Atatürk’e ait fotoğraf kareleri	148
Fotoğraf 46. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 7-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	149
Fotoğraf 47. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-8-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	150
Fotoğraf 48. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	151
Fotoğraf 49. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-9-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	153

Fotoğraf 50. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi.....	154
Fotoğraf 51. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 10-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi.....	155
Fotoğraf 52. “Ulusal Ötkünc: Ulus Malı Yağıya Verilir mi” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	156
Fotoğraf 53. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 11-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi.....	157
Fotoğraf 54. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 13-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi.....	160
Fotoğraf 55. “Ötkünc: Can Verip Canlar Kurtaran Tekin” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi	161
Fotoğraf 56. “Küçükler İçin Sürekli Masal 3: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	163
Fotoğraf 57. “Küçükler İçin Sürekli Masal 4: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri.....	164
Fotoğraf 58. Leon Tolstoy’a ait bir fotoğraf karesi.....	180
Fotoğraf 59. Pastör’e ait bir fotoğraf karesi	186
Fotoğraf 60. Victor Ügo’ya Ait Bir Fotoğraf Karesi	189
Fotoğraf 61. Abraham Linkoln’e ait bir fotoğraf karesi	194
Fotoğraf 62. Madam Küri’ye ait bir fotoğraf karesi	197
Fotoğraf 63. Namık Kemal’a ait bir fotoğraf karesi	200
Fotoğraf 64. Edison’a ait bir fotoğraf karesi.....	203
Fotoğraf 65. Mimar Sinan’a ait bir fotoğraf karesi	207
Fotoğraf 66. Süleymaniye Camiinin avludan görünüşünü gösteren bir fotoğraf karesi	207
Fotoğraf 67. Leonar de Vinçi’ye ait bir fotoğraf karesi	211
Fotoğraf 68. Enriko Karuzo’ya ait bir fotoğraf karesi	211
Fotoğraf 69. Şiller’e ait bir fotoğraf karesi.	214
Fotoğraf 70. Markoni’ye ait bir fotoğraf karesi	218
Fotoğraf 71. Ziya Gökalp’e ait bir fotoğraf karesi.....	221
Fotoğraf 72. Moliyer’e ait bir fotoğraf karesi	224
Fotoğraf 73. Ziya Paşa’ya ait bir fotoğraf karesi	227
Fotoğraf 74. Polle Huld’u karşılayan Japon izcilerini gösteren bir fotoğraf	278

Kısaltmalar

Akt.:	Aktaran
Bkz.:	Bakınız
Çev.:	Çeviren
Edit.:	Editör, Editörleri
İ.B.B.:	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK:	Türk Dil Kurumu

Özet

Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte pek çok alanda olduğu gibi eğitim ve kültür alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu çalışmada Cumhuriyet Döneminde yayınlanan çocuk dergilerinin incelenmesi ve bu dergilerde yer alan konuların Sosyal Bilgiler öğretim programındaki değerler açısından ele alınması amaçlanmıştır. Çalışmada, Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinde yer alan makaleler değer temaları bağlamında incelenmiştir. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada veriler doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yaklaşımıyla çözümlenmiştir. İncelenen Ateş Çocuklar İçin, Cumhuriyet Çocuğu, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk, Şen Çocuk Dergilerinden elde edilen veriler analiz için tema kabul edilen Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik değer temalarına göre ayrılarak her derginin altında başlıklar halinde verilmiştir.

Bulgular bölümünde ilk olarak dergiler hakkında bilgi verilmiştir. Sonra değer temalarına göre inceleme yapılırken, makalelerin incelenen, değer temalarına uygun olmayan ve incelenmeyen makale sayıları grafik şeklinde verilmiştir. Ayrıca değer temalarına göre konu dağılımları frekans tabloları şeklinde gösterilmiştir. Daha sonra alfabetik olarak sıralanan her bir dergi; önce tablo halinde makalenin adı, yazarı, işlenen tema, dergi tarihi ve sayısı verildikten sonra değer temalarına göre açıklamaları yapılmıştır.

Sonuç olarak ele alınan 5 çocuk dergisinin 42 sayısından programdaki değerlerden toplam 400 makalenin incelenmesi yapılmıştır. Programdaki değerler bakımından oldukça zengin olduğu görülen çocuk dergilerinde ele alınan konuların günümüzde de önemini koruduğu, Siyasetname, Kur'ân-ı Kerîm, Kutadgu Bilig gibi eserlerin değerler açısından incelendiği yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. Bu çalışmada da çocuk dergileri değerler açısından incelenmiştir. Dergilerde, bilimsellik, sevgi, vatanseverlik değerlerine büyük oranda yer verildiği görülmüştür. Sorumluluk ve tasarruf değerlerine ise daha az yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Cumhuriyet dönemi, çocuk dergileri, değerler, değerler eğitimi, süreli yayınlar.

Abstract

Analysis of Republican Period Children's Magazines in Terms of Values in the Social Studies Curriculum

With the proclamation of the Republic, important developments were experienced in the field of education and culture, as in many other fields. In this study, it is aimed to analyse the children's magazines published in the Republican Period and to examine the subjects in these magazines in terms of the values in the Social Studies curriculum. In the study, the articles in the children's magazines of the Republican Period were examined in the context of value themes. In the research, in which the survey model was used, the data were obtained by the document analysis method. The data obtained were analyzed with the descriptive analysis approach. The data obtained from the examined journals “Ateş For Children, Cumhuriyet Çocuk, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk, Şen Çocuk” were divided according to the value themes “Giving importance to family unity, Independence, Peace, Scientificness, Diligence, Solidarity, Sensitivity, Honesty, Aesthetics, Equality, Freedom, Respect, Love, Responsibility, Savings, Patriotism, Benevolence” included in the Social Studies curriculum and given under each journal under headings.

The findings section first presented information about the journals and then, while examining it according to the value themes, the articles that did not fit these themes were presented under the title of other themes, and the issues that were reviewed and not reviewed were given in graphic form. In addition, the distribution of topics according to value themes was shown in numbers in tables. Then each journal was listed in alphabetical order; first, the name of the article, its author, the theme, the date and issue of the journal were given in the table, and then the explanations were made according to the value themes.

As a result, a total of 400 articles were analyzed from 42 issues of 5 children's journals according to the values in the program. It was determined that the topics covered in children's magazines are quite rich in terms of values in the program, maintain their importance today, and that such works as Siyasetname, Qur'an, Kutadgu Bilig were examined in terms of values. In this study, children's magazines were examined in terms of values. It was seen that scientificness, love and patriotism values were given a great deal of place in the magazines. It was also determined that the values of responsibility and savings were given less place.

Keywords: Republican period, children's magazines, values, values education, periodicals.

Birinci Bölüm

Giriş

Çocuk; bebeklik ile ergenlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan (Türkçe Sözlük 1, 1998) olarak tanımlanmaktadır. Çocuk, ebeveynlerin özelliklerine sahip olmayan, kısmen onlardan bağımsız davranışlar sergileyen, yaşla birlikte aldığı eğitimle olgun olma yolunda ilerleyen, hayatında eğlence, aile, okul, çalışmak, oyun, arkadaşlık olan bireydir.

Bir başka ifadeyle çocuk; doğumdan erinliğe varıncaya kadar geçen yaşlardaki insan yavrusudur. Normal olarak çocukların geçirdiği 4 dönem bulunmaktadır. Bunlar; doğumdan 2 yaşına kadar süren “Bebeklik” dönemi, 2 yaşından 6 yaşına kadar süren “İlk çocukluk” dönemi, ilkokul çağı olarak adlandırılan “İkinci çocukluk” dönemi ve 11-12 yaşından 22-23 yaşına kadar süren “Erinlik (buluğ)” dönemidir (Hayat Küçük Ansiklopedi, 1982).

Çocukluk; çocuk olma durumu, insan hayatının bebeklikle ergenlik arasındaki dönemine denir (Türkçe Sözlük 1, 1998). Çocukluk çağı ise, süt çağı bitiminden ergenlik başlangıcına kadar süren döneme denilmektedir (Oğuzkan, 1974).

Yayın ise şu şekilde tanımlanmaktadır. “*Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat*” (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 2416).

Başlangıçta toplumun belirli kesimlerine hitap eden basın, zamanla toplumun bütün kesimlerine hitap etmeye başlamıştır. Sonra kadınlara, çocuklara ve farklı mesleklere yönelik gazete ve dergiler çıkarılmaya başlanmıştır. Çocuk süreli yayınları da bu şekilde ortaya çıkmıştır (Şimşek, 2001).

Süreli yayınlar, dergi ve gazete olarak iki temel grupta incelenir. Her ikisi de çocukların eğitimi açısından önemlidir. Bireylerin güncel olaylarla bağlantı kurmaları bu gruplarda yapılan etkinliklerle mümkündür (Barutcu, 2010).

Dergi; “*Siyaset, edebiyat, teknik gibi konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayın, mecmua*” (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 562) olarak

adlandırılmaktadır. Etki alanı geniş bir yayım organı olan dergi, çocuk için yayımlandığında daha da önemli hale gelmektedir (Kür, 1991). Dergi okumak, çocuğun sosyal hayatında eğlenerek öğrendiği, görselleriyle hayal dünyasını geliştirdiği, etkinliklerini severek yaptığı en faydalı aktivitelerden birisidir.

Türkiye’de süreli yayınların başlangıcı 1869’lu yıllara kadar uzanmaktadır. Bu zaman dilimi, dergicilik faaliyetleri açısından uzun bir döneme tekabül etmektedir. Çocuk dergileri bu uzun dönemin dili, üslûbu ve imlâsıyla ilgili önemli bilgiler içermekte, aynı zamanda döneme ait doğru ve yanlış kullanımlar hakkında bilgi vermektedir (Barutcu, 2010). Dergiler, günümüzün basılı iletişim araçları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Çocuk dergileri, çocuğun düşünme, dil ve okuma becerisini geliştirme, okul dışındaki zamanını kaliteli kılmak, çocuğu eğitmek ve eğlendirmek gibi işlevlere sahip iletişim araçlarıdır (Kaptan ve Sürmeli, 2011). Cumhuriyet’in ilanından sonra süreli çocuk yayınlarının sayısı hızlı bir şekilde artmıştır. Cumhuriyet’in ilanından 1950’li yıllara kadar çıkarılan süreli çocuk yayınlarının vatan ve millet sevgisini artırmaya, çocuklara Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetmeye yönelik yayın yaptıkları görülmüştür (Ungan ve Yiğit, 2014).

Avrupa’da 16. yüzyıldan itibaren meydana gelen gelişmeler, 1789 Fransız İhtilali, Sanayi İnkılâbı, devletin kuruluşundan itibaren verilen karşılıklı antlaşmalara dayanan ama 18. yüzyıldan itibaren savaşlardaki yenilgiler ve bunun neticesi verilmek zorunda kalınan kapitülasyonlar Osmanlı Devleti’ni çöküşün eşiğine getirmeye başlamıştır. Bu durumun, devlet adamları ve yöneticiler tarafından fark edilmesi üzerine, çözüm yolları ve çareler aranmıştır. Önceleri, 18. yüzyılda savaşların kaybedilmesi üzerine sadece askerî alanda ıslahatlar yapılmasına başlanıp çarenin bu olduğu düşünülürken, 19. yüzyıla gelindiğinde bunun tek başına yeterli olamayacağı görülmüş ve padişah II. Mahmud’dan itibaren ordu, devlet yönetimi, sosyal, ekonomik, malî, kültürel ve eğitim gibi her alanda gelişmelerin takip edilmesi sürecine girilmiştir. Böylece devlet ve toplum yeniden yapılandırılarak çöküşün önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de çocuk dergiciliği 19. yüzyılın ikinci yarısında başlamıştır. Çocuk dergilerinin geneli, çocuğu eğitmek, eğlendirirken öğretmek amacıyla yayımlanmıştır (Barutcu, 2010). Osmanlı Döneminde ilk derginin 1862 yılında çıkarılan Mecmua-i Fünun isimli dergi olduğu bilinmektedir. İlk çocuk dergisi ise

1869 yılında çıkarılan “Mümeyyiz” isimli dergidir (Kaptan ve Sürmeli, 2011). “Hazine-i Etfal”, “Sadakat”, “Etfal”, “Ayine”, “Arkadaş” Tanzimat Döneminin çocuk dergilerindendir. Çocuk dergiciliğinin gelişme dönemi olan Mutlakiyet Dönemi çocuk dergileri; “Tercüman-ı Hakikat”, “Aile”, “Bahçe”, “Mecmua-i Nevresidegan”, “Çocuklara Arkadaş”, “Çocuklara Kıraat”, “Çocuklara Rehber” ve “Çocuk Bahçesi” dir (Şimşek, 2001).

Çocuk yayımlarında masallar, bilmeceler, çocuk oyunları yer almaktadır. Ciddi bir iş olan süreli çocuk yayıncılığı uzmanlık gerektiren bir alandır. Ayrıca, çocuk psikolojisi dikkate alınarak yapılan yayıncılık çocuğun gelişimine katkı sağlayabilir (Ungan ve Yiğit, 2014). Güneş (2019); süreli çocuk yayınlarının tarihi süreçlerine bakıldığında dünyada ve ülkemizde önemli eğitim araçları olduklarını, çocuklara hitap eden dergi ve gazetelerin çocuk edebiyatına önemli katkılarda bulunduğunu, bu durumun da çocukların gelişimlerini olumlu etkilediğini söylemektedir.

Çocuk eğitiminin önemli araçlarından biri de hiç şüphesiz çocuk dergileridir. Cumhuriyet Döneminde yayınlanan çocuk dergileri incelenmiş ancak zamandan tasarruf etmek ve tasnifi daha kolay olduğu için 5 tanesi bu çalışmaya konu edilmiştir. Bu dergilerdeki değer eğitime ilişkin konular çalışmanın ana unsurudur. Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte her alanda olduğu gibi eğitim alanında da gelişmeler yaşanmıştır. Bu çalışmayla, Cumhuriyet Döneminde (1928-1938) yayınlanan çocuk dergilerinde yer alan Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki değerler ile ilgili makalelerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Eğitim, insanın toplumsallaştırılmasını amaçlar. Toplumsallaşma insanın dünyaya geldiği andan itibaren başlar ve ömür boyu sürer. Çocukluk dönemi, toplumsallaşmada en önemli dönemdir. Toplumsallaşma, kitle iletişim araçları aracılığı ile sağlanır. Bundan dolayı çocuğa yönelik yayınlar önem taşımaktadır (Özakgün, 1982). Süreli yayınlar aracılığıyla toplumun büyük bir kısmına doğrudan ulaşma imkânı elde edilmiştir (Akbayrak, 2014). Bu nedenle çalışmanın konusunu 1928-1938 yılları arasında yayınlanmış olan çocuk dergileri oluşturmaktadır.

Basın-yayın dünyasında her yayının seslendiği okurlar arasında, geleceğin yapı taşlarını oluşturan çocukların ayrı bir yeri vardır. Bu yüzden son yüzyıl içinde eğitim amaçlı çocuk yayınlarına önem verilmeye başlanmıştır (Çıkla, 2005).

Çocuk yayınlarının amacı, okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmanın yanında, ülkenin eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde yardımcı rol üstlenmek olmalıdır. Ayrıca çocuğun gelişme devreleri ele alınarak eğlendirici ve ilgi çekici bir üslupla bilgi ve millî kültürünün artırılması, vatan, millet, bayrak, insan ve yurt sevgisi ile millî kimliğin kazandırılması da çocuk yayınlarının amaçları arasında yer almalıdır (Gelişli, 2013).

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilimler Programı

Sosyal bilimler, toplumların incelendiği disiplinlerdir. Sürekli bir değişim içinde olan insanların ve toplumların hayatında sosyal bilimlerin önemli bir yeri vardır. Sosyal Bilimler ile Sosyal Bilimler arasında kesin bir çizgi çizmek mümkün olmasa da eğitim ve öğretim açısından her iki kavram farklı olarak ele alınmakta olup, amaç, metot ve muhteva bakımından farklı özelliklere sahiptirler (Köstüklü, 2001).

Öğretim programları yalnız bilgi aktaran bir yapıya sahip olan değil aynı zamanda bireysel farklılıkları dikkate alan, değer kazandırma hedefi olan, anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır (MEB, 2018).

Öğretim programları, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Sosyal Bilimler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin (MEB, 2018, s. 8);

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,

5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.

Değer Eğitimi

Değer; *“bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet”* (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 538) olarak tanımlanmaktadır.

Değer, insanı insan yapan özelliklere sahip olan, insanı diğer canlılardan ayıran özellikleri içinde barındıran, insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Değer, sosyoloji, tarih gibi birçok bilim dalında kullanılmaktadır. Sosyal bilimler için değer kavramının önemli olmasının nedeni insan davranışlarını ele alıp yorumlamasıdır (Ulusoy ve Dilmaç, 2015).

Ülkemizde sosyoloji, psikoloji, vatandaşlık ve insan hakları, din kültürü ve ahlâk bilgisi gibi derslerde öğrencilere değer ile ilgili bilgilerin verildiği görülmektedir. Tarih, Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı gibi derslerde de dolaylı ya da örtük program içinde değer bilinci kazandırılmaya çalışılmıştır. 2005-2006 eğitim öğretim yılında Türkiye’de uygulanmaya başlanan Sosyal Bilgiler dersinde kazandırılacak değerler belirtmeye başlanmıştır (Ulusoy ve Dilmaç, 2015). Öğretim programlarında değerler, ayrı bir program ya da ünite, konu olarak görülmemiş bilakis öğretim programlarının her birinde yer almıştır (MEB, 2018). Değerler eğitiminin aktarımında sadece öğretim programları değil aynı zamanda eğitim ortamları, öğretmenler, arkadaşlar gibi unsurlar da etkili olmaktadır. İnsanın huzurlu ve güvenli bir ortamda yaşamını sürdürmesi, toplum hayatının huzuru ve refahı için değerler eğitimi önem arz etmektedir (İdi Tulumcu, 2015). Bunun dışında, değerler eğitiminde uygun metot ve araçları kullanmak önemlidir. Böylelikle okullar değerler eğitiminde etkili olabilir, böylece eğitim müfredatında yer alan hedeflere ulaşılabilir (Demir, 2018).

Evrensel gerçeklerin bozulmadan aktarılabilmesi insanlara verilecek değerler eğitimi sayesinde. Bir toplumda değerler sarsıldığı zaman insanların sağlıklı kişilik özellikleri göstermeleri zorlaşır. Değerler, kişilerin davranışlarına yön veren ölçütlerdir. İnsana ne olduğu ve gelecekte ne olmak istediği konusunda ışık tutar (Yıldırım, 2017). Çocuğun iyi bir insan olarak yetişmesi değerler eğitimi ile mümkündür (Demirci, 2019). Aile ise bu işin başlangıç noktasıdır (Yel ve Aladağ, 2009). Ailede başlayan değerler eğitimi çocuğun anne, baba gibi aile üyelerinin davranışlarını gözlemlemesiyle gerçekleşir. Anne babanın çocuğa gösterdikleriyle çocuk değerleri alıp benimseyecektir. Böylelikle çocuklar duyarlı bir insan olarak yetişmiş olacaklardır (Akpınar, 2015). Evde anneanne, dede, teyze, hala, dayı ile büyüyen, onların gazete okuduğunu gören, sohbet esnasında atasözlerini bizzat uygulamalı bir şekilde duyan çocukların bu değerleri benimsemesi çok daha etkili olacaktır. Sevgi, saygı, merhamet, yardımlaşma, aile birliğine önem verme gibi değerler Türk insanının karakteristik özellikleridir.

Toplumlar sahip oldukları değerleri genç nesillere aktarırlar. Bunu yaparken kullanılan araçlardan birisi çocuk gazete ve dergileridir. Çocuğun dikkatini çeken metinlerle değer kazandırılabilir. Yine aynı şekilde takdir edilmenin de değer kazanımında rolü vardır. Çocuğun verdiği doğru cevaplara aferin demek, küçük

hediyelerle takdir etmek onu yeni soruları cevaplamaya karşı isteklendirir (Ercan, 2014). Eğitim öğretim faaliyetlerinin planlı bir şekilde yapıldığı okullar değer öğretiminin yapıldığı kurumlardan biridir. Okullarda görev yapan öğretmenler davranışlarıyla, giyim kuşamlarıyla, ders etkinlikleriyle öğrencilere birçok değer kazandırılmasında etkili olmaktadır (Şen, 2007).

Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler üzerine yapılan çalışmalar neticesinde zamanla sınıflandırmalar ortaya çıkmıştır. Örneğin, Alman Psikolog Spranger değerleri kişilik tiplerine göre sınıflandırmıştır (Akpınar, 2015). Bunlar; Estetik, Teorik (veya ilmî), İktisadî, Siyasî, Sosyal ve Dinî değerlerdir. İnsan hayatı için bu değerler önemlidir. M. Rokeach ise değerleri “gaye değerler” ve “vasita değerler” olarak sınıflara ayırmıştır. “Eşitlik”, “aile güvenliği”, “kendine saygı”, “sosyal itibar” gaye değere, “nezaket”, “sorumluluk”, “zekâ” vasita değere örnektir (Aktaran: Güngör, 2000).

Değer Eğitimi Yaklaşımları

Carter III, değerleri ve ahlâkı öğretmek için altı yaklaşım ortaya atmıştır (Carter III 1983; Akt: Bacanlı, 1999, s. 21). Bunlar;

1. Öğretici (inculcative): Bu yaklaşım öğretilecek belli bir değer grubu kabul eder ve öğrencilere aktarır.
2. Klasik: Tüm öğrencilere felsefe anabilim dalından seçimlik dersler sunar.
3. Yaşantısal: J. Dewey tarafından ortaya atılmıştır ve istenen ahlaki karakter için model olmak üzere bazı öğrenci liderleri belirlenir.
4. Gelişmeye-yönelik: Yaşantısal yaklaşımın kişiselleştirilmiş bir versiyonu gibi görünür ve öğrenciye gerçek/halihazır dünyada değerleri sorgulamayı getirir.
5. Gelişimsel: Piaget ve Kohlberg’in çalışmalarından türemiştir.
6. Meslek öncesi: Genel amacı bir ders boyunca (tam veya bir kredili) düzenli bir derste, öğrencileri değerlerle tanıştırmaktır.

Okullarda değer öğretimi; geleneksel telkin yöntemiyle, değer açıklama yaklaşımı ile, değer analizi yaklaşımı ve ahlaki muhakeme yaklaşımı ile öğrencilere kazandırılabilir (Akbaş, 2004). Öğrencilerin bu farklı yaklaşımlarla değerleri kazanması sosyal bilgiler öğretim programı ile de örtüşmektedir. Bu şekilde kazandırılması hedeflenen değerlerin eğitimini dergiler aracılığıyla da desteklemek mümkündür (Kılcan ve Üçarkuş, 2018).

Değer Eğitiminde Çocuk Dergilerinin Yeri ve Önemi

Çocuk dergilerinin en önemli görevi okuma yoluyla çocuğun eğitimine katkıda bulunmaktır. Dergiler, birçok konuyu ve metin türünü içinde barındırır. Değer eğitimi açısından değerlendirildiğinde bu çeşitlilik değerlerin aktarımında önemli imkânlar sunmaktadır (İdi Tulumcu, 2015). Çocuğun eğitimi için çocuğun gelişimine yönelik değerleri veren yayınlar yapan nitelikli dergilerin yayınlanması önemlidir.

Çocuk Dergiciliği

Tanzimat Dönemi sonrası batıdan gelen düşünceler sırasıyla gazetelere, dergilere ve kitaplara aktarılmıştır. Tanzimat aydınları çocuklar için gazete ve dergi çıkarmayı düşünmüş ve bunu gerçekleştirmişlerdir. Bu dönemde dergi kavramı kesin bir anlam üstlenmemiş “gazete, mecmua, ceride, risale” adıyla haftalık, on beş günlük ve aylık olarak yayınlanmıştır. Bunlar dergi adı altında toplanabilir. Türk çocuk dergilerinin başlangıcı kabul edebileceğimiz 1869 yılından itibaren niceliksel olarak çocuk dergilerinde gelişme söz konusudur. 1869-1928 yılları arasında yayınlanan çocuk dergileri eğitici, öğretici amacı gütmekte, bilmece, bulmaca ve fıkralarla eğlenceli bir yapısı bulunmaktadır. 1928’den 1950’lili yıllara kadar olan dönemde de aynı amaç izlenmiştir. Akıllı insanın davranış biçimleri, vatan sevgisi, millî bilincin oluşumunu kolaylaştıracak dili yaratma çabaları bu dönem dergilerinin ortak özelliğidir. Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki köy ve köylünün sorunları da çocuk dergilerinde yer almaya başlamıştır. 1928 yılında gerçekleşen harf devrimi yaygın ve örgün eğitim seferberliğini beraberinde getirmiş, böylelikle okuyan çocuk sayısı artmıştır. (Alpay, 2012).

Çocuk dergileri yayımlandıkları dönemle ilgili eğitim faaliyetlerini, dönemin çocuk eğitimi anlayışını ve okul yaşam kültürünü yansıtmaktadır. Öğretim konularının da yer aldığı çocuk dergileri, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yanı sıra, tarih, coğrafya, vatandaşlık, dil eğitimi, sosyal bilgiler, sağlık ve tabiat bilimleri, fen ve teknoloji konuları derginin içeriğini oluşturmaktadır. Sosyal bilgiler ders programını yansıtan birçok bölümü barındırmaktadır. Sosyal bilgiler dersinin kazanım, beceri, değer ve kavramları kazandırması açısından dergiler yardımcı, hatta dersin ana kaynağı olmalıdır. Çocuk dergilerinin içeriğini

masallar, hikâyeler, bilmeceler, gezi yazıları, şiirler, fıkralar gibi edebi türler oluşturmaktadır. Bu edebi türler çocukların sıkılmadan okuyacağı bir dille yazılmıştır. Ayrıca dergiler, çocukların kelime haznelerini geliştirmelerine destek olacak materyallerdendir (Oruç ve Ateş, 2019).

Değerlerin Okuma Yoluyla Kazandırılması

İlkokul yıllarında kazandırılan okuma becerisi, insan yaşamı boyunca gelişim gösteren temel bilgi edinme aracıdır. Okuma sayesinde insanın, okuduğunu anlama, olguları kavrama, yorumlama, eleştirme gibi yetenekleri de gelişmektedir (Aşıkcan, 2019). Okuma kültürünün gelişmesiyle çocuk dergilerinin okunması arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Nitelikli okuma gerçekleştiren çocuk eleştirel düşünme, problem çözme, estetik zevk, hayal gücü gibi değerleri dolaylı yoldan elde ettiği dil becerileri açısından bir gerçektir. Üst düzey okuma becerilerine sahip olan bireyin siyasi, bilimsel ve estetik değerlerin kazanımında önemli ölçüde gelişme sağladığı görülmektedir. Okunan dergilerdeki metinler ahlaki, sosyal, iktisadi ve dini değerlerin aktarımında etkili rol oynamaktadır (İdi Tulumcu, 2015).

Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergileri ve Değerler

Cumhuriyet Döneminden önce yayınlanan süreli çocuk yayınları; çocukları ahlaklı, faziletli bir insan olarak yetiştirmeye, sosyal ve siyasal gelişmelerden haberdar etmeye yönelik yayın yapmıştır. Cumhuriyet Döneminde çocuğa verilen değerlerin artmasıyla birlikte çocuk dergilerinin sayıları da artmıştır. Cumhuriyet'in ilanından sonra vatanını, milletini seven, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimseyen ideal çocuk yaratılmaya çalışılmıştır (Ungal ve Yiğit, 2014).

Cumhuriyet Dönemi, harf inkılâbıyla birlikte kısa süreli yayınlar yapan çocuk dergilerinin nicelik ve nitelik yönünden geliştikleri bir dönem olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında çocuk dergileri, çocuklara batıl inancın yanlışlığı, davranış bilinci, vatan sevgisi, milli bilinç konuları üzerinde yoğunlaşmıştır (Oruç ve Ateş, 2019). Yine harf inkılâbı ile birlikte küçük yaşta çocuklara okuma kültürü ve alışkanlığının kazandırılması için nitelikli okuma eserlerinin hazırlanmasına çocuk dergileri katkı sağlamıştır. Çocuk dergileri bir yanda Cumhuriyet fikrinin her alanda sağlanmasına çaba harcarken bir yandan da beden ve ahlaken sağlıklı nesiller yetiştirmeye çalışmışlardır. Çocuk dergileri,

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren değişmekte olan toplumsal yapıya uygun eğitimi bir yeni nesil yetiştirme dūřüncesine katkıda bulunmayı amaçlamışlardır (Alabař, 2018).

Cumhuriyet Döneminde yapılan Harf Devrimiyle birlikte çocuk dergileri de Latin Harfleriyle yayınlanmaya başlamıştır. Ateş, Çocuk Sesi, Afacan, Yavrutürk, Gelincik, şen Çocuk gibi dergiler bu dönemde yayımlanan çocuk dergileridir (Kuyucu ve Kırık, 2019). 1 Kasım 1928'de kabul edilen Latin Alfabesiyle çocuk dergilerinin sayıları ve baskı sayıları artmıştır. Bu dönemde bankaların çıkardığı çocuk dergileri; Türkiye İş Bankasının 1978 yılında çıkardığı *Kumbara*, Ziraat Bankası tarafından 1983'te ıkarılan *Başak Çocuk*, Akbank'ın önceleri *Başarı* adıyla yayımladığı, 1980'lerin sonunda *Başaralım* adıyla yayımlanmaya devam eden çocuk dergisi, şekerbank tarafından 1983'te çıkarılan *şeker Çocuk*, Türkiye Vakıflar Bankası tarafından 1989 yılında ıkarılan *Vakıf Çocuk Dergisidir*. Gazetelerin çıkardığı dergiler; Milliyet yayınları tarafından 1972'de ıkarılan *Milliyet Çocuk*, 1982'de yayımlanan *Milliyet Kardeş*, Tercüman gazetesi tarafından 1977'de ıkarılan *Tercüman Çocuk*, Türkiye gazetesi tarafından 1981 yılında ıkarılan *Türkiye Çocuk Dergisidir*. Kültür Bakanlığı tarafından 1992 yılında yayımlanan *Elma şekeri* ise kurum ve kuruluşların çıkardığı önemli çocuk dergilerindedir. Günümüzde de yayın hayatına devam eden *Diyanet Çocuk Dergisi*, *Bilim Çocuk*, *TRT Çocuk Dergisi* kurum ve kuruluşların çıkardığı nitelikli dergilerdendir (Ungan ve Yiğit, 2014).

TÜBİTAK tarafından 1998 yılından beri aylık olarak yayınlanan "Bilim Çocuk Dergisi", 2007 yılından beri aylık olarak yayınlanan "Meraklı Minik Dergisi", Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Temmuz 1979 yılından itibaren önceleri 3 ayda bir, sonra 2 ayda bir, bir buçuk yıl geçmeden de aylık olarak yayınlanan "Diyanet Çocuk Dergisi", Ocak 2021 tarihinden itibaren aylık olarak yayınlanan "Diyanet Cim Dergisi" (E. Güner, Telefon Görüşmesi, 08.11.2021), ayrıca Yeşilay tarafından 1969 yılından itibaren aylık olarak yayınlanan "Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi" (N. Demirci, Yüzyüze görüşme, 26.11.2021) de bu dergiler arasındadır. Bunun dışında, Kukuli, Minika Çocuk, MinikaGo, Bilge Çocuk, Bilge Minik, Kafa Çocuk ve Bilim, Kral şakir günümüzde yayınlanan önemli çocuk dergileridir.

Çocuklar, dergiler aracılığıyla yeni bilgiler edinmekte, farklı dünyaları keşfetme mutluluğunu yaşamaktadırlar. Süreli yayın olan çocuk dergileri, çocuğun ilgisini, okuma ve araştırma isteğini sürekli kılmaktadır. Dergiler sayesinde çocuklar, metinler aracılığıyla pek çok değer de kazanmaktadır (Okumuş, 2018).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2005 Sosyal Bilgiler programındaki değerler (Ata, 2006, s. 77; MEB, 2005a; Akt: Özdemir, 2009, s. 22) ve 2018 Sosyal Bilgiler programındaki değerler (MEB, 2018, s. 9) tablo halinde aşağıda gösterilmiştir. Ancak daha güncel olması amacıyla araştırmada 2018 yılı Sosyal Bilgiler öğretim programındaki değerler kullanılmıştır.

Tablo 1

2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Programındaki Değerler

Değerler	
2005	2018
<ul style="list-style-type: none">• Adil olma• Aile birliğine önem verme• Bağımsızlık• Barış• Bilimsellik• Çalışkanlık• Dayanışma• Duyarlılık• Dürüstlük• Estetik• Hoşgörü• Misafirperverlik• Özgürlük• Sağlıklı olmaya önem verme• Saygı• Sevgi• Sorumluluk• Temizlik• Vatanseverlik• Yardımseverlik	<ul style="list-style-type: none">• Adalet• Aile birliğine önem verme• Bağımsızlık• Barış• Bilimsellik• Çalışkanlık• Dayanışma• Duyarlılık• Dürüstlük• Estetik• Eşitlik• Özgürlük• Saygı• Sevgi• Sorumluluk• Tasarruf• Vatanseverlik• Yardımseverlik

2005 ve 2018 programındaki değerler incelendiğinde 2005 programında yer alan hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, temizlik değerlerinin 2018 programında yer almadığı, 2018 programına eşitlik ve tasarruf değerlerinin eklendiği görülmektedir.

Tanımlar

Adalet

1. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, doğruluk, türe. 2. Bu işi uygulayan, yerine getiren devlet kuruluşları. 3. Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 21).

Aile

1. Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik. 2. Karı, koca ve çocuklardan oluşan topluluk. 3. Aynı soydan gelen kimseler zinciri. 4. Aralarında kandaşlık veya hısımlık bulunan kimselerin tümü. 5. Birlikte oturan hısımlık ve yakınların tümü. 6. Eş, karı. 7. Aynı gaye üzerinde anlaşılan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü. 8. Temel niteliği bir olan dil, hayvan veya bitki topluluğu (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 50).

Bağımsızlık

Bağımsız olma durumu veya niteliği, istiklâl (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 194).

Barış

1. Barışmak işi. 2. Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum, sulh. 3. Böyle bir antlaşmadan sonra insanlık tarihindeki süreç. 4. Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 220).

Bilimsellik

Bilimsel olma durumu (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 296).

Çalışkanlık

Çalışkan olma durumu, faaliyet (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 429).

Dayanışma

1. Dayanışmak işi, tesanüt. 2. Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması, tesanüt (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 534).

Duyarlılık

Duyarlı olma durumu (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 647).

Dürüstlük

Doğruluk (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 657).

Estetik

1. Sanatsal yaratının genel yasalarıyla sanatta ve hayatta güzelliğin kuramsal bilimi, güzel duyu, bediiyat. 2. Güzellik duygusu ile ilgili olan veya güzellik duygusuna uygun olan. 3. Güzelliği ve güzelliğin insan belleğindeki ve duygularındaki etkilerini konu olarak ele alan felsefe kolu, güzel duyu. 4. Kusurlu bir organı düzeltmek veya güzelleştirmek amacıyla uygulanan (yöntemler) (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 732).

Eşitlik

1. İki veya daha çok şeyin eşit olması durumu, denklik, müsavat, muadelet. 2. Kanunlar yönünden insanlar arasında ayırım bulunmaması durumu. 3. Bedenî, ruhî, başkalıkları ne olursa olsun, insanlar arasında toplumsal ve siyasî haklar yönünden ayırım bulunmaması durumu (Türkçe Sözlük 1, 1998, s. 735).

Özgürlük

1. Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbestî. 2. Her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, hürriyet (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 1747).

Saygı

1. Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram. 2. Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 1922).

Sevgi

İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 1954).

Sorumluluk

Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 2013).

Tasarruf

1. (bir şeyi) istediği gibi kullanma yetkisi, kullanım. 2. Para veya herhangi bir şeyi dikkatli kullanma, idareli tüketme. 3. Para biriktirme, artırım (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 2144).

Vatanseverlik

Vatansever olma durumu (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 2335).

Yardımseverlik

Yardımsever olma durumu (Türkçe Sözlük 2, 1998, s. 2397).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Türk eğitim tarihinin önemli bir safhasını oluşturan Cumhuriyet Döneminde Latin harfleriyle yazılmış Atatürk Döneminin (1928-1938) çocuk dergilerini değer eğitimi açısından incelemektir. Bu çerçevede, incelenen dönemde yayınlanmış olan çocuk dergilerindeki değer eğitimi ile ilgili konuların değerlendirilmesi yapılacaktır. Çocuk dergileriyle çocuğa anlatılan masal, hikâye ve verilen görsellerle hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığı ulaşılmak istenen amaçlardandır. Bazı önemli eserlerin değerler bakımından incelendiği yapılan araştırmalar neticesinde tespit edilmiş, çocuk dergilerinin de değerler bakımından incelenmesiyle bu alandaki eksikliğin giderilmesi düşünülmüştür.

Çocukların gelişmesine ve sosyalleşmesine önemli derecede katkıları olan süreli çocuk yayınlarından, 1928-1938 yılları arasında yayınlanan çocuk dergilerinin değer eğitimi açısından incelenmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Cumhuriyet Dönemi süreli çocuk yayınlarından Ateş Çocuklar İçin, Cumhuriyet Çocuğu, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk, Şen Çocuk dergilerindeki makalelerin değerler eğitimi ile ilişkisini belirlemektir.

Problem Cümlesi

Cumhuriyet Döneminde yayınlanan çocuk dergilerindeki değerlerin sosyal bilgiler öğretim programındaki değerler açısından ele alınışı nasıldır?

Alt Problemler

Bu araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Araştırmada kullanılan Cumhuriyet Dönemi çocuk dergileri hangileridir?
- Cumhuriyet Döneminde çocuklara yönelik süreli yayınlardan araştırmaya dâhil edilen dergilerin nicelik yönünden durumu nedir?
- Araştırma kapsamına dâhil edilen çocuk dergilerindeki değerlerin verililişi nasıldır?
- Çocuk dergilerinde hangi yazarların makalelerine yer verilmiştir?
- İncelenen dönemdeki çocuk dergilerinde işlenen değer eğitime yönelik konulardan en çok hangi değer temalarıyla ilgili makalelere ulaşılmıştır?
- Çocuk dergilerinde yer alan değer temalarının dağılımı nasıldır?

Araştırmanın Önemi

İlgili araştırmalar incelendiğinde;

Alabaş (2014), *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim ve Tarih Anlayışı Açısından İncelenmesi (1928-1950)* adlı çalışmasında, Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinden Gürbüz Türk Çocuğu, Çocuk, Çocuk Sesi ve Yavrutürk dergilerinin künyesi, eğitim anlayışı, çocukluk anlayışı ve tarih anlayışı hakkında bilgi vermiştir.

Çelik (2018) tarafından yazılan *Cumhuriyet Sonrası Yayımlanan Çocuk Süreli Yayınlarında Türkiye'nin Politik Görünümleri* isimli çalışmada, Cumhuriyet'in ilanından sonra yayımlanan çocuk dergilerinden bazıları değerlendirilmiştir. Şen Çocuk, Asrın Çocuğu, Cumhuriyet Çocuğu, Kumbara, Şen Çocuk Haftalık Öğrenci Dergisi, Milliyet Çocuk, Şeker Çocuk, Türkiye Çocuk dergileri hakkında bilgi verilip önemli başlıkları ele alınmış, bazı yazı ve şiirlerden örnekler verilmiştir.

Demir (2017), *Atatürk Dönemi Eğitim Dergilerindeki Sosyal Bilimlerle İlgili Konuların İncelenmesi (1923-1938)* adlı çalışmasında, Atatürk dönemi eğitim dergileri hakkında bilgi verip, Anadolu Mecmuası, Anadolu Terbiye

Mecmuası, Çalışkan Çocuk, Çocuk Dünyası, Genç Liseli, Gürbüz Türk Çocuğu, Kalem, Maarif Vekâleti Mecmuası, Mektep Mecmuası, Millî Mecmua, Muallimler Birliği, Muallimler Mecmuası, Musavver Çocuk Postası, Resimli Mecmua, Tedrisat Mecmuası, Terbiye, Türkiye Halk Mektepleri Mecmuası, Yeni Adam dergilerindeki sosyal bilimlere ilişkin konuları (Tarih, Coğrafya, Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe, Ekonomi, Siyaset Bilimi-Hukuk, Sanat Tarihi ve Sanat Eğitimi, Eğitim) değerlendirmiştir.

Duman ve Doğdu (2010) tarafından yazılan *1930-1950 Dönemi Çocuk Dergilerinde Yurttaşlık Bilinci Gelişimi Kapsamında Ulus – Devlet Algısının Sağlanması: “Türk Çocuğu – Cumhuriyet Çocuğu”* isimli makalede, Çalışkan Çocuk, Şen Çocuk, Olgun Çocuk, Çocuk Alemi, Çocuk Duygusu, Sağlam Çocuk, Ümit Çocuk isimli çocuk dergilerinde ulusal duyguyu işleyen yazı, masal ve hikayeler hakkında bilgi verilmiştir.

Koyuncu (2014), *Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme)* adlı çalışmasında, dünyada ve ülkemizde çocuk dergiciliği ile Musavver Çocuk Postası hakkında bilgi verip derginin 18 sayısının çevirisini yaptıktan sonra Musavver Çocuk Postası’nda değerler eğitimi hakkında bilgi vermiştir.

Kuyucu ve Kırık (2019) tarafından yazılan *Geçmişten Günümüze Türkiye’de Çocuk Dergiciliği ve Günümüz Çocuk Dergilerinin Oluşturduğu Fırsatlar* başlıklı çalışmada, çocuk dergiciliği hakkında bilgi verilip, Türkiye’de çocuk dergiciliğini Cumhuriyet öncesi dönem, Cumhuriyet sonrası dönem olarak anlatılmış ve çocuk dergileriyle ilgili yapılan yayınlara değinilmiştir. Ayrıca günümüzde Türkiye’de yayınlanan çocuk dergileri ile ilgili bilgiler de verilmiştir.

Mamık (2020), *Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Eğitim ve Öğretim Materyali Olarak Çocuk Dergilerinin Kullanımı* isimli çalışmasında, Sosyal Bilgiler’in tanımı, Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan öğretim materyalleri, Dünya’da ve Türkiye’de Çocuk Dergiciliği, Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler dersi öğretimindeki yeri hakkında bilgi verdikten sonra öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi Gerçekleşen Düşler ünite kavramlarına ilişkin algıları araştırma öncesi ve sonrası, Sosyal Bilgiler derslerinde çocuk dergilerinin kullanım sürecine ilişkin öğrenci görüşleri nasıldır? sorularına yönelik bilgiler vermiştir.

Özakgün (1982), *Türkiye’de 1928-1938 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Dergileri* başlıklı çalışmasında, çocuk dergileri hakkında bilgi verdikten sonra söz konusu dönemde yayımlanan çocuk dergileri konusunda nicel bilgiler vermiştir. 1928-1938 yılları arasında yayımlanan çocuk dergilerinden ilginç olanların niteliklerine ilişkin bilgiler verdiği çalışmasında TBMM Kütüphanesinde bulunan dört dergi koleksiyonunu incelemiştir. Bunlar; Çocuk Sesi; Türk Çocuğu, Gürbüz Türk Çocuğu, Çocuk, Çocuk ve Yuva; Yeni Çocuk Ansiklopedisi; Çocuk Duygusu’dur.

Sınar Uğurlu (2021) tarafından hazırlanan *Cumhuriyeti Yükseltecek ve Yaşatacak Neslin Yetiştirilmesinde Süreli Yayınların Katkısı: Cumhuriyet Çocuğu Dergisi Örneği* isimli makalede, dergi hakkında kapsamlı bir açıklama yapıldıktan sonra Türklük Bilinci, Millete ve Devlete Bağlılık Aşıl原因an Metinler (Eski Türk Medeniyeti İle İlgili Metinler, Osmanlı Devleti İle İlgili Metinler, Milli Mücadele, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti İle İlgili Metinler), Didaktik Metinler, İnsani Değer ve Davranışları Aşıl原因an Metinler, Dünyadaki Sosyal ve Siyasi Olaylarla İlgili Metinler başlıklı bölümlerde dergide yer alan hikâye ve masallar ile ilgili bilgi verilmiştir.

Ungan ve Yiğit (2014) tarafından hazırlanan *Geçmişten Günümüze Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları* adlı makalede, Cumhuriyet öncesi süreli çocuk yayınları ve Cumhuriyet Dönemi süreli çocuk yayınları hakkında bilgi verilip, bankaların, gazetelerin, kurum ve kuruluşların çıkardığı çocuk dergilerine değinilmiştir.

Türk eğitim tarihinde Cumhuriyet Döneminde eğitim alanında kayda değer gelişmeler görülmüştür. Bu dönemde çocuk yayınlarının sayısı hızlı bir şekilde artış göstermiştir. Ancak dönem olarak çocuk dergileri değer eğitimi açısından henüz derinlemesine incelenmiş değildir. Bu nedenle yapacağımız çalışma eğitim tarihimiz açısından önem arz etmektedir.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk dergilerine ilişkin çalışmalarda daha çok bu dönemdeki çocuk dergilerinin eğitim ve tarih anlayışı, eğitime katkısı üzerinde durulmuş, bazı dergilerin transkripsiyonu yapılmıştır. Dolayısıyla sözü edilen dergiler hakkında değer eğitimi ele alan çalışmalar bulunmamaktadır. Bu

araştırmada, ilk defa 1928-1938 yılları arası yayınlanan çocuk dergilerindeki değer eğitimi ile ilgili yayınlanan yazılar incelenecektir.

Diğer taraftan değerler eğitimi ile bütünüleşmiş olan değer eğitiminin günümüzde eğitim sistemimizde popüler hale gelmesi araştırmanın önemini daha da arttırmaktadır. Bu yönüyle yapılacak çalışmanın günümüz değerler eğitimi etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde de katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Barraza ve D. Cuarón (2004), *How values in education affect children's environmental knowledge* isimli çalışmasında, 7-9 yaş arası Meksikalı ve İngiliz okul çocuklarının, 10 çevresel kavramı anlamasını ve bilmesini analiz etmiştir. Eğitim sistemi ve pedagojik yaklaşımın çocukların çevresel kavramları öğrenme şekillerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, güçlü bir oryantasyonu olan okulların, çocukların çevresel kavramları anlamalarına yardım etmede daha yetenekli oldukları görülmüştür.

Morrow ve Lesnick (2001); Akt: Yıldız, Emin, Bayrak ve Yıkılmaz Baran (2021); tarafından yazılan *Çocuk dergilerindeki eğitsel değerler* isimli çalışmada, öğretmenlerin çoğunluğunun sınıflarında dergilerin yer aldığını ve ders içeriklerini hazırlarken bu dergilerden faydalandıklarını bulgulamıştır.

İkinci Bölüm

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma alanı, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizi gibi konulara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modelindeki araştırmalar var olan durumu var olduğu şekilde betimleyen araştırmalardır (Karasar, 2012). Araştırmada öncelikle ele alınan dönemlere ait kaynakların taraması yapılmıştır. Bu çerçevede, kütüphanelerden söz konusu dönemlerde yayınlanmış olan çocuk dergilerine ulaşılmıştır. Bu kaynaklar, konuyla bağlantılı olarak yapılmış çalışmalarla desteklenmiştir. Elde edilen kaynaklardaki veriler, betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak çözümlenmiştir.

Çocuk dergilerinin taranmasında ve incelenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden “Doküman İncelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgular hakkında bilgilerin bulunduğu yazılı materyallerin analiz edilmesi demektir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Başka bir ifadeyle mevcut olan belgeleri inceleyerek veri toplanmasına belgesel tarama denir. Belgesel tarama, belirli bir amaç dâhilinde kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2012). Bu araştırmada da dokümanlara ulaşma, orijinalliğin kontrol edilmesi, dokümanları anlama, verileri analiz etme ve verileri kullanma aşamaları gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Araştırma kapsamında 5 derginin 42 sayısı incelenmiştir. Çocuk dergilerinde, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan 18 değer teması kullanılmıştır (MEB, 2018).

Tarama modelinde yapılan bu çalışmanın kütüphanelerden elde edilen kaynakları doküman incelemesiyle değerlendirilmiştir. 1928-1938 yılları arasında yayınlanan çocuk dergilerinin ele alındığı çalışmada, süreli yayınlar tanıtılıp değer eğitimi açısından incelenmiştir.

Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinden; “*Güvercin, Hacıyvat, Miki Fare, Nasrettin Hoca, Resimli Hafta, Resimli Her şey*” adlı dergiler karikatür ağırlıklı oldukları için incelemeye alınmamıştır. “*Resimli Hikâye*” isimli dergi için Çanakkale 18 Mart Üniversitesi kütüphanesine ulaşılmış ve yetkililerce “ismi mecmua olarak geçmesine rağmen seri halde çıkmış çocuk hikâyelerinden oluşan bir kitap olduğu, süreli yayın olmadığı, seri kitap olduğu” bilgisi edinilmiştir. 1937 yılına ait olan “*Yeni Çocuk Ansiklopedisi*” İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B.) Atatürk Kitaplığından temin edilmiş, ancak dergi on ciltlik İngiliz Çocuk Ansiklopedisi esas tutularak hazırlandığı için incelemeye tabi tutulmamıştır. Yine Atatürk Kitaplığında olduğu bilinen “*Çocuk Haftası*” kayıp olduğu için elde edilememiştir.

Araştırma Alanı

Araştırmanın alanını; Cumhuriyet’in ilanından (1923) günümüze kadarki süreçte Değer Eğitimine ilişkin konulara yer veren çocuk dergileri oluşturmaktadır.

Bu çalışmada; 1928-1938 arası dönem, yani Harf İnkılâbından Atatürk’ün vefatına kadarki dönem ele alınmıştır. Harf İnkılâbıyla beraber yeni alfabeyle geçilmesiyle yayın hayatında yeni bir süreç başlamıştır. 1928 tarihinden itibaren başlatılan konu, dönemin eğitim politikasının şekillenmesinde görüşleri ve uygulamaları ile önemli katkıları bulunan Atatürk’ün vefat ettiği tarihle sınırlandırılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinin 1939, 1940 ve daha ileri tarihlere kadar yayın hayatına devam ettiği bilinmektedir. Bu nedenle araştırmada kullanılan dergileri belirlerken amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem uygun olarak bu çalışmada 1928-1938 yılları arasında yayınlanan çocuk dergileri incelemeye tabi tutulmuştur. Dergilerin bütün sayılarına ulaşılmış ancak zaman ve maliyeti en aza indirmek, ayrıca incelenen dergi çeşitliliğini arttırmak amacıyla 5 dergi ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada kullanılan dergilerin listesi aşağıdaki gibidir;

- Ateş Çocuklar İçin (1936)
- Cumhuriyet Çocuğu (1938)
- Kurt Yavrusu (1935)
- Olgun Çocuk (1935)

- Şen Çocuk (1932-1933)

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında TBMM Kütüphanesindeki dergiler Osmanlıca belgeler dışında fotokopi hizmeti olmadığı için fotoğrafları çekilerek elde edilmiştir.

Atatürk kitaplığındaki dergilerin fotokopileri çekilerek temin edilmiştir.

Araştırma kapsamındaki dergilerin temini fotokopileri çekilerek ya da fotoğrafları çekilip cd ortamına atılmak suretiyle temin ve muhafazası sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Dergilerin buldukları kütüphaneler tespit edildikten sonra ilk önce Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kütüphanesinde araştırma yapabilmek için gerekli belgelerle başvuruda bulunulmuş, kısa sürede kütüphaneden dönüş yapılarak 28.07.2015 ile 07.08.2015 tarihleri arasını kapsayan araştırma izni verilmiştir. Bu süre içinde araştırmacı tarafından fotoğraf çekme yoluyla TBMM Kütüphanesi Süreli yayınlar bölümündeki dergilerin bütün sayıları temin edilmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B.) Atatürk Kitaplığı Süreli Yayınlar bölümündeki dergiler Temmuz 2016 tarihinde fotokopi yoluyla elde edilmiştir.

Milli Kütüphane Süreli Yayınlar bölümündeki dergiler Eylül 2017 tarihinde fotoğraf çekilerek elde edilmiştir.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi Süreli Yayınlar bölümündeki dergiler de Aralık 2017 tarihinde fotoğraf çekilerek elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Milli Eğitim Bakanlığının 2018 yılı sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan 18 adet değer, analiz için tema olarak kabul edilmiştir. Temalar (Creswell, 2021, s. 303):

Nitel araştırmada temalar (kategoriler olarak da adlandırılmaktadır) ortak bir fikir oluşturmak için bir araya getirilmiş birkaç koddan oluşan geniş bilgi birimleridir. Dolayısıyla, bu temalar, çocuklarıyla veya alt temalarıyla ve hatta veri parçalarıyla temsil edilen torunlarıyla birlikte bir “aile” olarak görülebilir. Özellikle büyük

veritabanında, bilgiyi beş veya yedi ‘aile’ye indirgemek zordur ancak süreç çalışmanın en son halini yazmak için veri ayıklamayı, verileri küçük, yönetilebilir tema kümelerine indirgemeyi içermektedir.

Her bir başlık da makale olarak ele alınmıştır. Çalışmada incelenen verilerin betimsel analiz yoluyla belirlenen ana temalara uygun olarak incelenen dergilerdeki makalelerin içerikleri ve hangi değerle ilgili olduğu belirlenmiş ve bulgular kısmında tablolar halinde gösterilmiştir. Betimsel analiz (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.239-240):

Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir.

Betimsel analizin yukarıda bahsedilen aşamalarına bu çalışmada yer verilmiştir. Bulgular bölümünün yazım aşamasında her bir değer temasıyla ilgili yazılan makale araştırmacı tarafından 3 defa okunarak kontrol edilmiş ve farklı bir okuyucu¹ tarafından uygunluğu teyit ettirilmiştir. Dergilerdeki konuların değer temalarıyla eşleşmesinde 2 öğretim üyesi, 3 öğretmen olmak üzere 5 uzman görüşü alınmıştır. Bunlardan öğretmen olan 3 uzman bulgular bölümünün tamamını okuyup değerlendirmiş, 2 akademisyen ise tesadüfi seçilen bir derginin, bir sayısını okuyup görüş bildirmiştir. Alınan uzman görüşlerinin hepsi uygun yönde görüş beyan etmiş ve okuyucular arası birlik olduğu saptanmıştır. Bunlarla ilgili uzman görüşleri formları ekler bölümünde verilmiştir.

Bulgular bölümünde her dergide rastlanılan 133 makalenin yazarı belli olmadığı için bunlara “Anonim” ifadesi kullanılmıştır. Kaynakçada da bu şekilde ifade edilmiştir. Aynı şekilde Cumhuriyet Çocuğu isimli dergide 1 makalenin başlığı olmadığından kaynakçada “Başlık yok” şeklinde ifade edilmiştir. Doğrudan alıntı yapılan makaleler yazım yanışıyla birlikte alınmıştır. Zaman

¹ MEB, İngilizce Öğretmeni.

zaman yanlış yazım yanlışları olduğu tespit edilmiş fakat bunlar doğrudan alıntılar olduğu için yanlışlarla birlikte aynen verilmiştir. Başlıktaki yazım yanlışları da aynen muhafaza edilmiştir. Kalıplaşmış olarak ifade edebileceğimiz unvan ve lakaplarından oluşan yazar isimleri dipnot ve kaynakçada olduğu gibi kullanılmıştır. Yine bazı yazar isimlerinin isim ve soyadlarının baş harfleri verildiği tespit edilmiş, bunlar da aynı şekilde kullanılmıştır.

Okuyucu açısından kolaylık olması için bulgular bölümünde anlamı belli olmayan kelimelerin açıklaması ve bunun kaynakçası sayfa altı dipnot şeklinde verilmiştir. Bundan dolayı da ayrıca çalışmanın sonuna bir sözlük konulmamıştır.

Seri halde devam eden makalelerde ve bazen bir derginin tek bir makalesinde bir kelimenin farklı yazılışlarına rastlanmıştır. Bu kelimeler aslına sadık kalınarak farklı yazılışlarıyla aynı şekilde kullanılmıştır (Topac-Topas gibi).

Metin içinde geçen kelimeler aynen verilerek parantez içinde ise düzeltilmiş hali yazılmıştır (Kamâl Atatürk, çifçi, çiflik gibi).

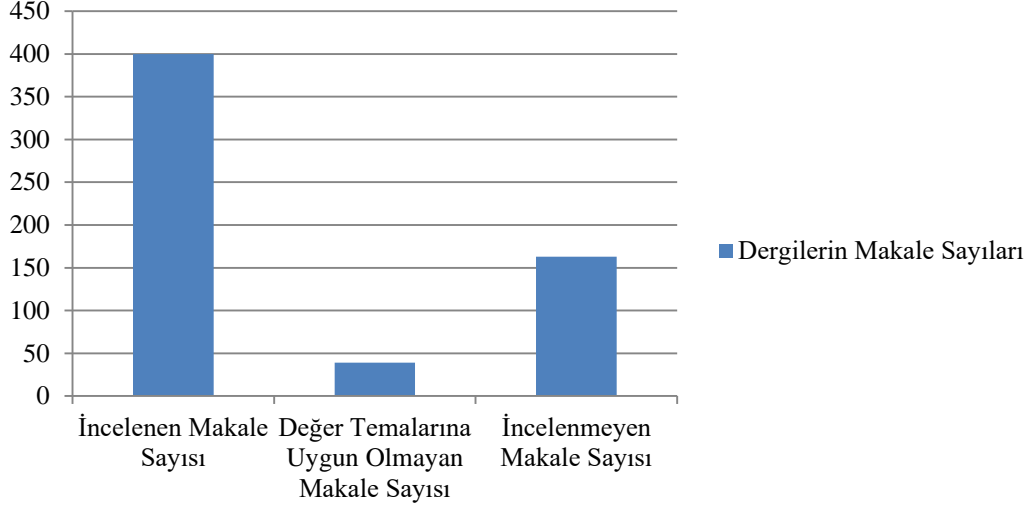
Yine metin içinde ve bazı dergilerin tarihlerindeki yılın eksik olarak verildiği tespit edilmiştir. Bu yılların parantez içinde eksik rakamları tamamlanmıştır ((1)923 gibi).

Araştırmaya dâhil edilen 5 derginin 42 sayısı incelenmiş ve toplam 400 makale analiz edilmiştir. 39 makale değer temalarına uygun olmadığı için incelemeye dâhil edilmemiştir. Karikatür, oyun, bulmaca, bilmece türüne ait 163 makale ise incelenmemiştir. “...çünkü nitel bir çalışmada bütün bilgiler kullanılabilir değildir, bazıları göz ardı edilebilir” (Wolcott, 1994b; Çev: Bacanak, 2021, s. 186). Dergiler içinde en fazla sayısı olan “Şen Çocuk” (17 sayı), “Olgun Çocuk” (13 sayı)’dur. En az sayısı olan ise “Kurt Yavrusu” (3 sayı), “Ateş Çocuklar İçin” (4 sayı), “Cumhuriyet Çocuğu” (5 sayı)’dur.

“Nitel araştırmalarda *yorumlama*, kodların ve temaların ötesinde verilerin daha geniş anlamlarına yönelik soyutlama içermektedir ... Bu yüzden, araştırmacı kendi yorumunu başka araştırmacılar tarafından geliştirilen geniş araştırma literatürüne ekleyebilmektedir” (Bacanak (Çev.), 2021, s. 189). Bu araştırmada makalelerin değer temalarına göre yorumlaması yapılmıştır. Bu süreçte makaleler tablo, grafik ve şekillerle desteklenmiştir. “Sarmalın son aşamasında

araştırmacılar budukları verileri, metin, tablo veya şekilden oluşan bir paket halinde *sunarlar*” (Bacanak (Çev.), 2021, s. 189).

Dergilerin Makale Sayıları

Şekil 1. Ateş Çocuklar için, Cumhuriyet Çocuğu, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk, Şen Çocuk dergilerindeki makale sayılarını gösteren grafik.

İncelemeye dâhil olan 5 derginin yayın tarihleri, sayıları, ne kadar sürede bir yayımlandığı ve bulunduğu kütüphaneye ilişkin bütün künyesini kapsayan bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Kullanılan Dergiler, Yayın Tarihleri, Sayıları, Yayın Sıklığı ve Buldukları Kütüphane

Sıra No	Dergi Adı	Yayın Tarihi	Cilt-Sayı	Kullanılan Sayılar	Toplam Sayı	Yayın Sıklığı	Bulunduğu Yer
1	Ateş Çocuklar İçin	1936	4 Sayı	Tamamı	4	Haftalık	İ.B.B. Atatürk Kitaplığı
2	Cumhuriyet Çocuğu	1938-1939 23 Nisan 1939	1-27 23 Nisan özel sayı	1-2-3-4-5	5	Haftalık	Milli Kütüphane
3	Kurt Yavrusu	1935	4-5-6	Tamamı	3	Haftalık	TBMM Kütüphanesi

Tablo 2 (Devam)

Kullanılan Dergiler, Yayın Tarihleri, Sayıları, Yayın Sıklığı ve Buldukları Kütüphane

4	Olgun Çocuk	1935	1-13	Tamamı	13	Haftalık	Milli Kütüphane / Beyazıt Devlet Kütüphanesi
5	Şen Çocuk	1932-1933	1-17	Tamamı	17	On beş günde	Milli Kütüphane
TOPLAM					42		

Üçüncü Bölüm

Bulgular

Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergileri

Cumhuriyet Döneminde çocuk dergileri alanında birçok süreli yayın çıkartılmıştır. İncelenen 5 derginin tamamı İstanbul'da yayınlanmıştır. Aşağıda, analizlerini yaptığımız bu dergilerin hangi yıllar arasında kim tarafından çıkarıldığı, hangi basımevi tarafından basıldığı, kaç sayısı bulunduğu gibi dergilerin künyesi hakkında bilgi verilmiştir.

Ateş Çocuklar İçin

Haftalık olarak yayınlanan derginin 1936-1937 yıllarına ait 4 sayısına İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B.) Atatürk Kitaplığı'ndan ulaşılmıştır. İstanbul, Türkiye Basımevi'nde, Türkiye Yayınevi tarafından çıkarılan derginin Sahip ve U. Yazı Direktörü Tahsin Demiray'dır. Derginin, 4, 5 ve 10. sayıları 20 sayfa, 24. sayısı ise 16 sayfadan oluşmaktadır. Derginin satış fiyatı 5 kuruştur². Altı aylığı 26 sayı 130 kuruş, yıllık abone 52 sayı 250 kuruş, bir sayfalık ilân 1 defa için 15 lira, santim murabba³ 5 kuruştur.

Derginin 4 sayısında toplam 24 makaleye yer verilmiştir. Ancak her sayıda devam eden Demir İzci başlıklı yazı her sayıda tek tek ele alınmıştır. Aşağıda yer alan tabloda yıllara ve bulunduğu kütüphaneye göre makale sayıları gösterilmiştir.

² Kuruş (I) Liranın yüzde biri değerinde Türk Parası.

Kuruş (II) Kurmak işi veya biçimi (Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 2*. K-Z. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 1418).

³ Murabba, -ı (I) 1.Dört şeyden oluşan, dörtlü. 2.Dördül, kare. 3.Dört mısralı bentlerden oluşan divan edebiyatı şiiri.

Murabba (II) 1.Terbiye edilmiş. 2. Kaynatılıp kıvama geldikten sonra dondurulan meyve suyu tatlısı (Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 2*. K-Z. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 1592).

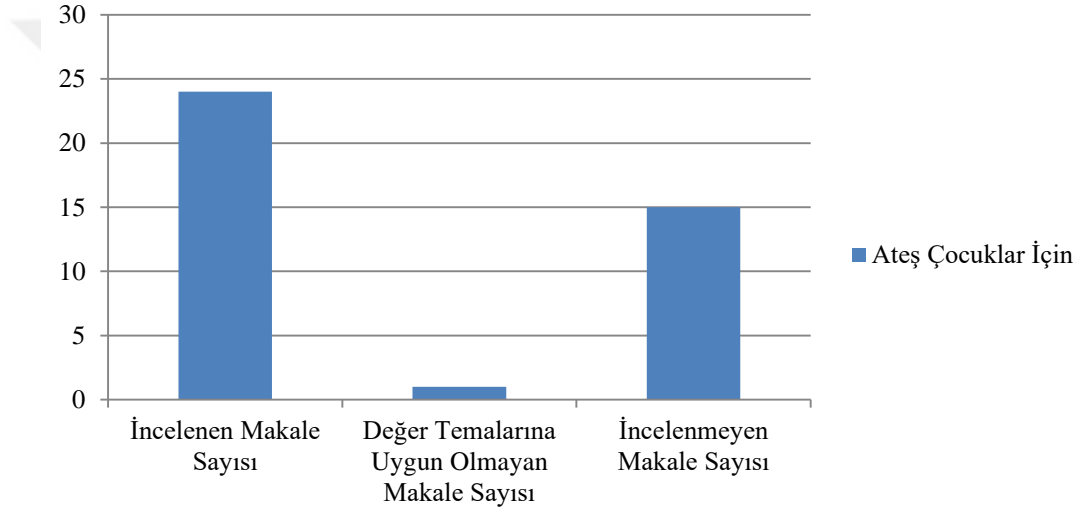
Tablo 3

Ateş Çocuklar İçin Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu

Dergi Adı	Yıllar	Makale Sayısı	Bulunduğu Kütüphane
Ateş Çocuklar İçin	1936-1937	24	İ.B.B. Atatürk Kitaplığı

1 makale değer temalarına uygun olmadığı için incelemeye dâhil edilmemiştir. Karikatür ve oyunların olduğu 15 başlık incelenmemiştir. Buna göre incelenen makale sayısı, değer temalarına uygun olmayan makale sayısı ve incelenmeyen makale sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Ateş Çocuklar İçin

Şekil 2. Ateş Çocuklar İçin dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.

Ateş Çocuklar İçin çocuk dergisinde değer temalarına göre konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4

Ateş Çocuklar İçin Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu

	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	Özgürlük	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardımseverlik
Ateş Çocuklar İçin	2	-	-	-	13	-	1	3	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1

Tablo 4’te görüldüğü üzere, “Ateş Çocuklar İçin” dergisindeki makalelerin adalet, bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, eşitlik, özgürlük, vatanseverlik ve yardımseverlik temalarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu dergide bilimsellik ile ilgili 13 tane makaleye yer verildiği görülmüştür. En az dayanışma, dürüstlük, eşitlik, özgürlük, vatanseverlik, yardımseverlik (1) geçmektedir.

Cumhuriyet Çocuğu

Haftalık olarak yayınlanan, 28 ve 1 özel sayısı olan bu derginin Kasım 1938 yılına kadar olan 5 sayısı (Sayı 1, Sayı 2, Sayı 3, Sayı 4, Sayı 5) incelemeye tabi tutulmuştur. Dergiye Milli Kütüphane Süreli Yayınlar bölümünden ulaşılmıştır. İstanbul’da, Burhaneddin Matbaası tarafından basılan derginin Yazı İşleri Müdürü S. C. Antel, Sahibi Zahide Tan’dır. Derginin iç kapağında *On Beşinci Yıl* başlıklı, Cumhuriyet’in on beş yılının değerlendirildiği yazıda belirtildiği üzere, Cumhuriyet’in on beşinci yılının kutlandığı günde çıkan Cumhuriyet Çocuğu, hikâyeleri, romanları, şiirleri, resimleri, karikatürleri ile çocuklara boş zamanlarını eğlenceli geçirtmeyi amaçlamakla birlikte, tabiata, tarihe, coğrafyaya ait yazıları ile de derslerine yardım etmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti çocuğu için bilinmesi lazım olan bilgileri kazandırmak da derginin amaçları arasındadır (Detaylı bilgi için bkz. Anonim, 1938). İlk sayısının günü belli olmayan, iki, üç ve dördüncü sayıları cumartesi günleri çıkan mecmua, Atatürk’ün cenazesinin İstanbul’dan ayrıldığı güne denk gelmesi dolayısıyla beşinci sayıdan

itibaren çarşamba günleri çıkarılmıştır. Birinci sayı kapak dâhil, iki, üç ve dördüncü sayılar ise kapak ve iç kapak dâhil olmak üzere 16 sayfa, beşinci sayı ise kapak, iç kapak ve aradaki tam sayfa fotoğraflar dâhil 24 sayfadan oluşmaktadır. Derginin sayısı 5 kuruştur. Senelik abonesi 240 kuruş, altı aylığı ise 120 kuruştur.

Derginin beş sayısında toplam 27 makale ve 4 şiire yer verilmiştir. Aşağıda yer alan tabloda yıllara ve bulunduğu kütüphaneye göre makale sayıları gösterilmiştir.

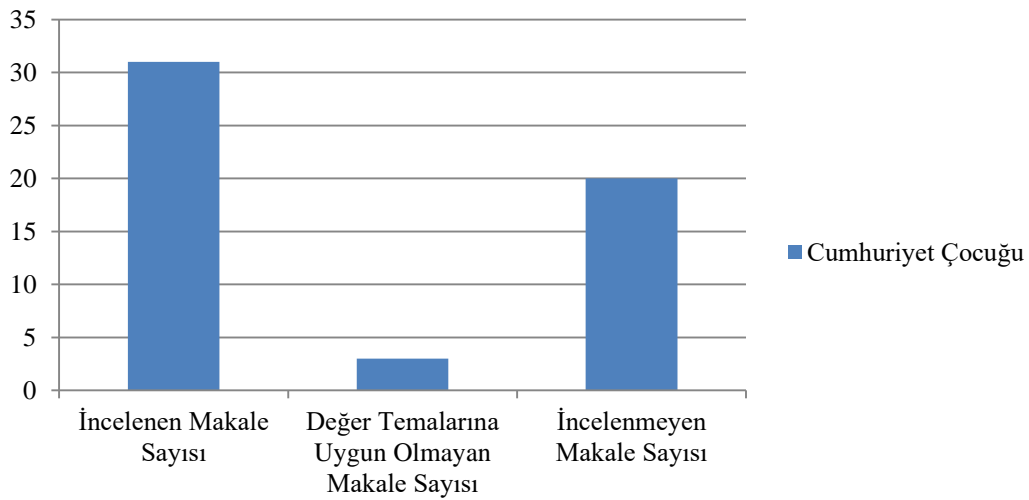
Tablo 5

Cumhuriyet Çocuğu Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu

Dergi Adı	Yıllar	Makale Sayısı	Bulunduğu Kütüphane
Cumhuriyet Çocuğu	1938	31	Milli Kütüphane

3 makale değer temalarına uygun olmadığı için incelemeye dâhil edilmemiştir. Bilgilendirme yazısı, karikatür, bulmaca, bilmeceyi kazananlar, Atatürk'ün fotoğraflarının ve nerede çekildiğinin belirtildiği bölüm ve Atasına ağlayanlar başlıklı fotoğrafların olduğu 20 başlık incelenmemiştir. Buna göre incelenen makale sayısı, değer temalarına uygun olmayan makale sayısı ve incelenmeyen makale sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Cumhuriyet Çocuğu

Şekil 3. Cumhuriyet Çocuğu dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.

Cumhuriyet Çocuğu dergisinde değer temalarına göre konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6

Cumhuriyet Çocuğu Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu

	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	zgrlk	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardıms severlik
Cumhuriyet Çocuğu	-	-	-	-	15	-	1	1	1	-	-	-	-	11	-	-	1	1

Tablo 6’da görüldüğü üzere, ‘‘Cumhuriyet Çocuğu’’ dergisindeki makalelerin bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, sevgi, vatanseverlik ve yardıms severlik temalarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu tablo incelendiğinde bilimsellik (15) ve sevgi (11) ile ilgili makalelerin çoğunlukta olduğu grlmektedir. En az dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, vatanseverlik, yardıms severlik (1) geçmektedir.

Kurt Yavrusu

TBMM Kütüphanesi Süreli Yayınlar bölümünden ulaşılan derginin 1935 yılına ait 3 sayısı (25 Kasım 1935/Sayı 4, 9 Aralık 1935/Sayı 5, 16 Aralık 1935/Sayı 6) bulunmaktadır. Derginin sahipleri Necdet Halis Çeşmiğ ve Nihat Erim, genel neşriyat direktörü ise Adnan Ötüken’dir. Çocuklar için resim ve hikâye dergisi olan ve İstanbul’da Ahmet İhsan Ltd. Basımevi tarafından haftalık olarak pazartesi günleri yayınlanan Kurt Yavrusu 16 sayfadan oluşmaktadır. Derginin satış fiyatı 5 kuruştur. Türkiye için bir senelik aboneliği 250, altı aylığı 125, başka iller için bir senelik aboneliği 500, altı aylığı ise 250’dir.

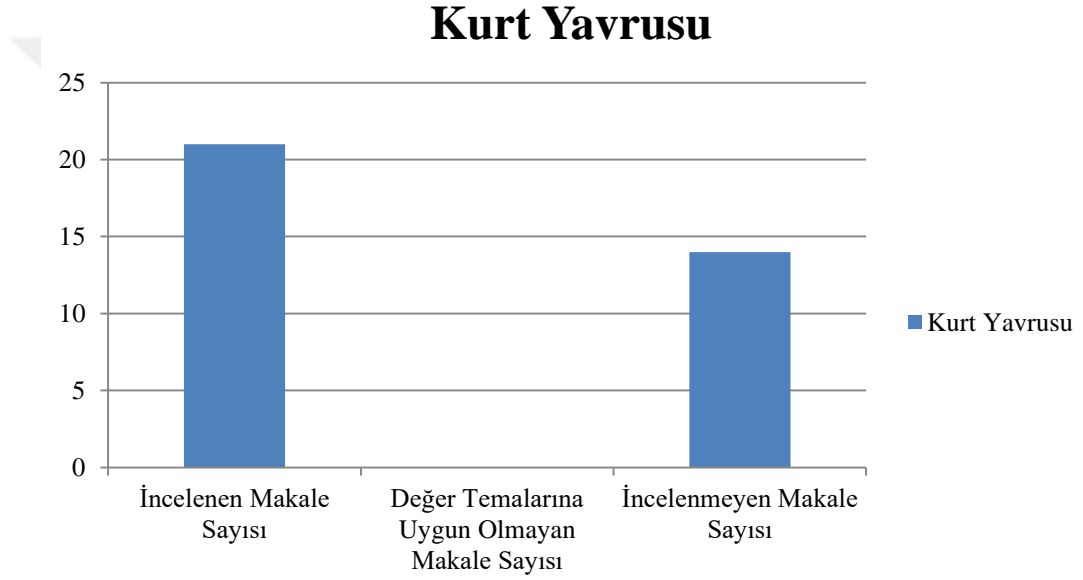
Derginin 3 sayısında toplam 21 makaleye yer verilmiştir. 4 makale 3 sayıda da devam ettiği için her bir sayıdaki başlık tek tek ele alınmıştır. Aşağıda yer alan tabloda yıllara ve bulunduğu kütüphaneye göre makale sayıları gösterilmiştir.

Tablo 7

Kurt Yavrusu Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu

Dergi Adı	Yıllar	Makale Sayısı	Bulunduğu Kütüphane
Kurt Yavrusu	1935	21	TBMM Kütüphanesi

Değer temalarına uygun olmayan makalelere rastlanmamıştır. Bilgilendirme yazısı, fıkra, karikatür, kazananlar ve bilmecelerin olduğu 14 başlık incelenmemiştir. Buna göre incelenen makale sayısı, değer temalarına uygun olmayan makale sayısı ve incelenmeyen makale sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 4. Kurt Yavrusu dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.

Kurt Yavrusu dergisinde değer temalarına göre konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8

Kurt Yavrusu Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu

	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	Özgürlük	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardıms severlik
Kurt Yavrusu	1	-	-	-	2	2	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	5	3

Tablo 8’de görüldüğü üzere, “Kurt Yavrusu” dergisindeki makalelerin adalet, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, sevgi, vatanseverlik, yardıms severlik temalarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu tablo incelendiğinde makale sayıları yaklaşık olarak aynı olmakla birlikte vatanseverlik (5), dayanışma, sevgi (4), yardıms severlik (3), bilimsellik, çalışkanlık (2) ile ilgili makalelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. En az adalet (1) geçmektedir.

Olgun Çocuk

Milli Kütüphane Süreli Yayınlar bölümünden ulaşılan derginin 1935 yılına ait 13 sayısı bulunmaktadır. Sayı 7’nin bazı eksik sayfaları olduğundan dolayı aynı sayıya Beyazıt Devlet Kütüphanesinden de ulaşılmış ancak orada da aynı eksik sayılara rastlanmıştır. Derginin 16 Şubat 1935 tarihli ilk sayısından önce 7 Şubat 1935 tarihinde bilgi amaçlı bir sayı çıkarılmış, birinci sayıda neler olacağından bahsedilmiştir. Haftalık olarak cumartesi günleri çıkan derginin buyruk ve ıssısı Burhan Bilbaşar, yazı işlerine bakan İffet Buldam’dır. İstanbul’da önce Letafet matbaasında, sayı 11’den itibaren ise Burhaneddin Matbaasında basılan Olgun Çocuk dergisinin bazı sayıları 20, bazı sayıları ise 24 sayfadan oluşmaktadır. Derginin satış fiyatı 5 kuruştur. Yıllık aboneliği (52 sayı) 240 kuruş, altı aylığı (26 sayı) 120 kuruş, üç aylığı (13 sayı) 60 kuruştur. Sayı 4’ten itibaren yabancı iller için yıllığı 500 kuruş, 6 aylığı 250 kuruş bilgisi de verilmiştir.

Derginin 12. sayısının tarihi 9 Mayıs 1935 Cumartesi olarak geçmektedir. Aslında bu tarih perşembe gününe tekabül etmektedir. Ancak dergide yazıldığı şekliyle kullanılmıştır.

Derginin 13 sayısında toplam 97 makale ve 16 şiire yer verilmiştir. Buna göre toplam 113 yapmaktadır. Bunun nedeni, derginin bulgular bölümünde yer alan tablosunda 1 başlık altında bazen 4 şiir, bazen 3 şiir, bazen de 1 metin 2 şiir yer almasından kaynaklanmaktadır. Aşağıda yer alan tabloda yıllara ve bulunduğu kütüphaneye göre makale sayıları gösterilmiştir.

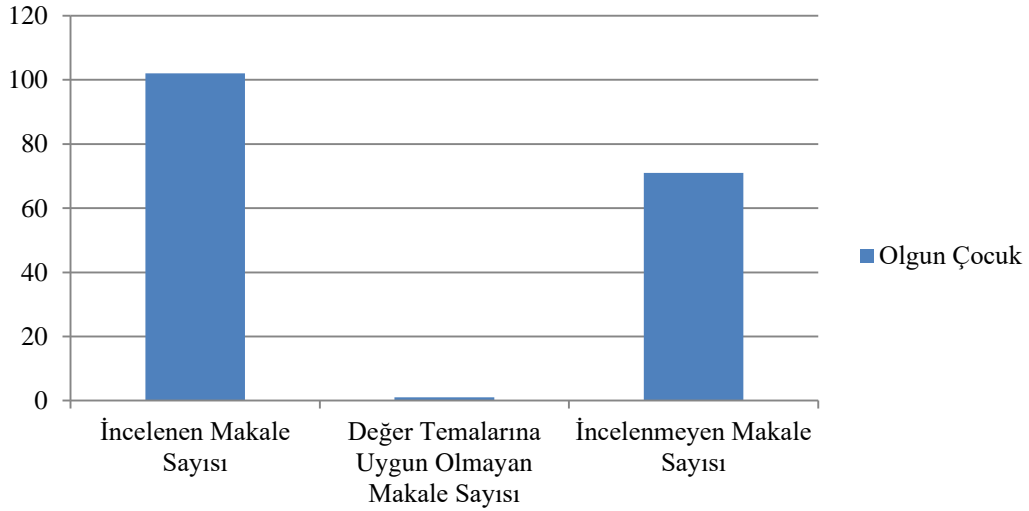
Tablo 9

Olgun Çocuk Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu

Dergi Adı	Yıllar	Makale Sayısı	Bulunduğu Kütüphane
Olgun Çocuk	1935	102	Milli Kütüphane

1 makale değer temalarına uygun olmadığı için incelemeye dâhil edilmemiştir. Karikatür, bilmece, bilmeceyi kazananlar gibi 71 başlık incelenmemiştir. Buna göre incelenen makale sayısı, değer temalarına uygun olmayan makale sayısı ve incelenmeyen makale sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Olgun Çocuk

Şekil 5. Olgun Çocuk dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.

Olgun Çocuk dergisinde değer temalarına göre konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10

Olgun Çocuk Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu

	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	Özgürlük	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardımseverlik
Olgun Çocuk	-	1	-	-	23	-	16	-	1	1	-	-	1	17	1	-	31	10

Tablo 10’da görüldüğü üzere, “Olgun Çocuk” dergisindeki makalelerin aile birliğine önem verme, bilimsellik, dayanışma, dürüstlük, estetik, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik temalarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu tablo incelendiğinde vatanseverlik (31), bilimsellik (23), sevgi (17), dayanışma (16), yardımseverlik (10) ile ilgili makalelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. En az aile birliğine önem verme, dürüstlük, estetik, saygı, sorumluluk (1) geçmektedir.

Şen Çocuk

Milli Kütüphane Süreli Yayınlar bölümünde 1932-1933 yılına ait 17 sayısı bulunan derginin tamamı incelemeye tabi tutulmuştur. Maarif Vekâletinin himayesinde on beş günde bir çıkan derginin sahibi ve neşriyat müdürü Mehmet Şükrü’dür. Derginin bazı sayfalarında Ali Rıza Beyin “Çamlıca’da bağlar arası”, Sami Beyin “Zekeriya köyü yolunda” isimli tablolarına yer verilmiştir. İlk 4 sayısı İstanbul Hamit Matbaasında basılmış olup, Sayı 5 ve Sayı 6’nın basımevi belirtilmemiş, Sayı 7 Matbaacılık ve Neşriyat T.A.Ş – İstanbul tarafından basılmış olup, Sayı 8’den Sayı 17 dâhil Holivut Matbaasında basılan derginin sayfa sayısı 16’dır. Her ne kadar derginin kapağında on beş günde bir çıktığı ifadesi yer alsada derginin yayın tarihlerinde dalgalanma söz konusudur. Buna göre, derginin ilk 3 sayısı on beş günde bir yayınlanmış, Sayı 4 ile Sayı 5 ayın 1’inde olmak üzere ayda bir, 23 Nisan’da yayınlanan Sayı 6 ve 16 Mayıs’da yayınlanan Sayı 7’den sonra dergi 4 ay yayınlanmamış olup, Ekim ayında yayınlanan Sayı 8’den itibaren 5 sayı (Sayı 8 - Sayı 12) yine on beş günde bir yayınlandıktan sonra Sayı 12’den itibaren ayın 1’inde olmak üzere ayda bir yayınlanmıştır. Derginin senelik

aboneliği (24 nüsha⁴) 220, 6 aylığı (12 nüsha) 110, 3 aylığı (6 nüsha) 55; Ecnebi⁵ memleketler için seneliği 440, 6 aylığı 220, 3 aylığı ise 110'dur. İlân verecekler için tam sayfa 14 lira, yarım sayfa 7 lira, dörtte bir sayfa 3,75 liradır. Daha sonraki sayılarda bu fiyatlarda değişiklikler görölmektedir.

Derginin 17 sayısında toplam masal ve hikâyedenden oluşan 189 makale ve 37 şiire yer verilmiştir. Buna göre toplam 226 yapmaktadır. Bunun nedeni, derginin bulgular bölümünde yer alan tablosunda 1 başlık altında gösterilen yazının aslında 2 makale, 3 şiirden oluşmasından kaynaklanmaktadır. Aşağıda yer alan tabloda yıllara ve bulunduğu kütüphaneye göre makale sayıları gösterilmiştir.

Tablo 11

Şen Çocuk Dergisinin Yıllara ve Bulunduğu Kütüphaneye Göre Makale Sayıları Tablosu

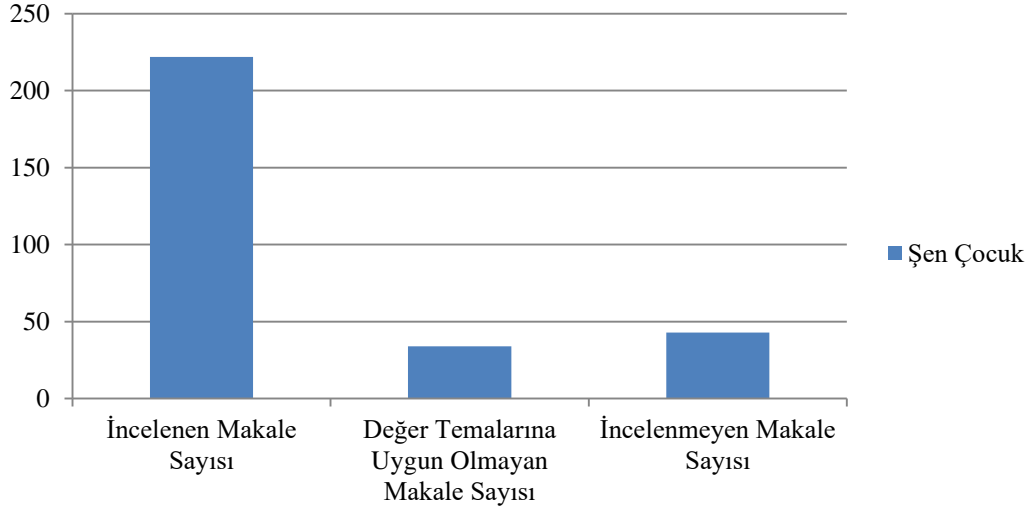
Dergi Adı	Yıllar	Makale Sayısı	Bulunduğu Kütüphane
Şen Çocuk	1932-1933	222	Milli Kütüphane

34 makale değer temalarına uygun olmadığı için incelemeye dâhil edilmemiştir. Karikatür, bilmece, bilmeceyi kazananlar, bilgilendirme yazısı gibi 43 başlık incelenmemiştir. Buna göre incelenen makale sayısı, değer temalarına uygun olmayan makale sayısı ve incelenmeyen makale sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

⁴ Nüsha: 1.Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri. 2.(gazete, dergi vb. için) Sayı. 3. Benzer, aynı, kopya (Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 2*. K-Z. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 1665).

⁵ Ecnebi: 1.Başka devlet uyruğunda olan (kimse), yabancı. 2.(sıfat tamlamalarında) Başka devlet: Ecnebi parası (Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 1*. A-J. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 669).

Şen Çocuk

Şekil 6. Şen Çocuk dergisinin makale sayılarını gösteren grafik.

Şen Çocuk dergisinde değer temalarına göre konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12

Şen Çocuk Dergisindeki Değer Temalarına Göre Konu Dağılımları Tablosu

	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	Özgürlük	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardımseverlik
Şen Çocuk	1	2	-	-	69	10	9	24	8	3	2	2	2	59	1	2	8	20

Tablo 12’de görüldüğü üzere, “Şen Çocuk” dergisindeki makalelerin adalet, aile birliğine önem verme, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik, yardımseverlik temalarıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu tablo incelendiğinde bilimsellik (69), sevgi (59), duyarlılık (24) ve yardımseverlik (20) ile ilgili makalelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. En az adalet, sorumluluk (1), aile birliğine önem verme, eşitlik, özgürlük, saygı, tasarruf (2), estetik (3) geçmektedir.

Cumhuriyet Döneminde yayınlanan çocuk dergilerdeki incelenen değer temaları toplu olarak aşağıdaki Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13

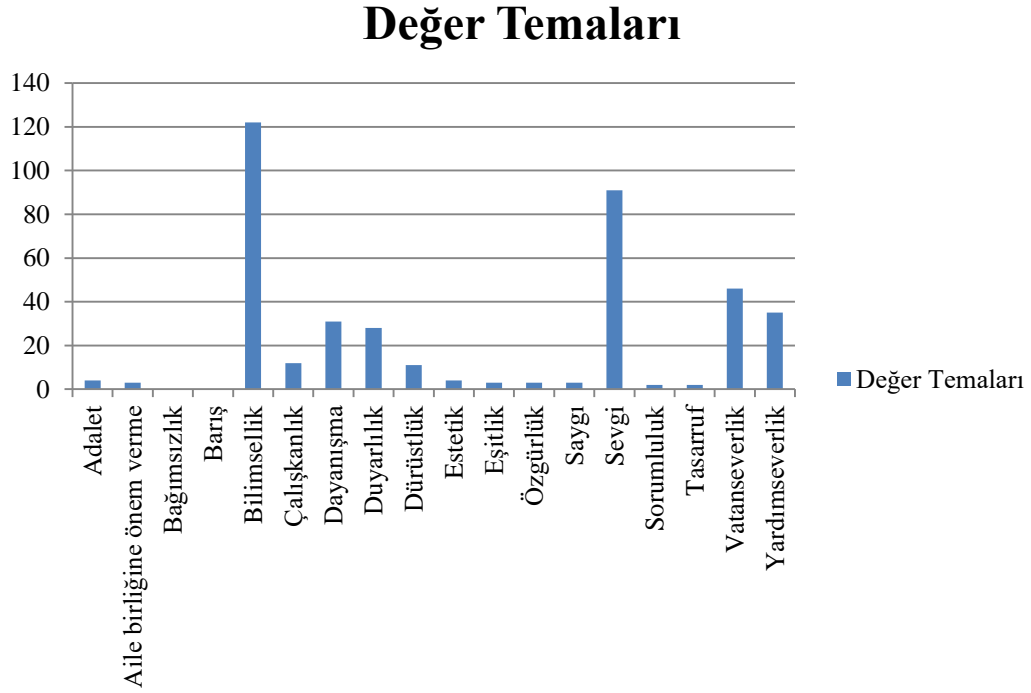
Çalışmada Kullanılan 5 Dergideki Değer Temaları

Dergiler/ Temalar	Adalet	Aile birliğine önem verme	Bağımsızlık	Barış	Bilimsellik	Çalışkanlık	Dayanışma	Duyarlılık	Dürüstlük	Estetik	Eşitlik	Özgürlük	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Tasarruf	Vatanseverlik	Yardımseverlik	Toplam Makale Sayısı
Ateş Çocuklar İçin	2	-	-	-	13	-	1	3	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	24
Cumhuriyet Çocuğu	-	-	-	-	15	-	1	1	1	-	-	-	-	11	-	-	1	1	31
Kurt Yavrusu	1	-	-	-	2	2	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	5	3	21
Olgun Çocuk	-	1	-	-	23	-	16	-	1	1	-	-	1	17	1	-	31	10	102
Şen Çocuk	1	2	-	-	69	10	9	24	8	3	2	2	2	59	1	2	8	20	222
TOPLAM	4	3	-	-	122	12	31	28	11	4	3	3	3	91	2	2	46	35	400

Dergilerde incelenen değer temalarına baktığımızda 5 dergide bilimsellik (122) en çok işlenen değer teması olmuştur. Bunu, sevgi (91), vatanseverlik (46), yardımseverlik (35), dayanışma (31), duyarlılık (28), çalışkanlık (12), dürüstlük (11) takip etmektedir. İncelenen dergilerde bilimsellik ile ilgili makaleler çoğunluktadır. Yeni kurulan devletin gelişimi için çağa ayak uydurma amacıyla bilimsel olayların takip edilmek istendiği çocuk dergilerine de yansımıştır. Atatürk’ün “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir” sözü çocuk dergilerine de yansımıştır. Bu durum Cumhuriyetin ilk yıllarında bilimsel gelişmelerin yakından takip edildiğini ve buna önem verildiğini, bunun dışında diğer değerlerin de yüksek sayıda olması bu değerlerin çocuklara etkili bir şekilde verildiğinin

kanıtıdır. En az işlenen değer temalarına baktığımızda sorumluluk, tasarruf (2), aile birliğine önem verme, eşitlik, özgürlük, saygı (3), adalet, estetik (4) olduğu tespit edilmiştir. Bağımsızlık ve Barış temasına ise rastlanmamıştır. Bu durum dergilerde işlenen konularla ilgili verilen değerlerin belli bir çizgide olduğu şeklinde yorumlanabilir.

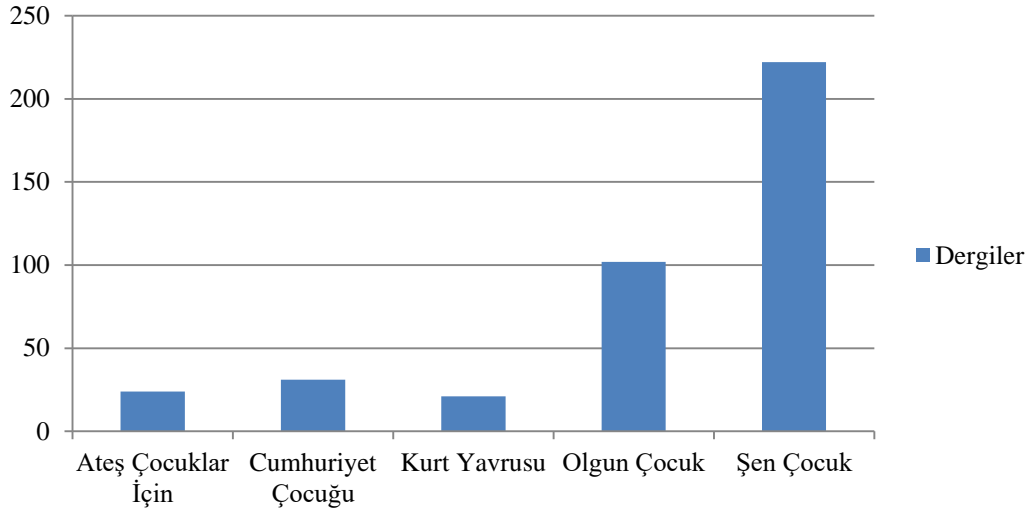
Dergilerde incelenen değer temaları grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 7. Değer temalarının sayı olarak gösterildiği grafik.

Değer temalarının dergilerde kullanım oranlarının toplam sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Dergiler

Şekil 8. Değer temalarının dergilerdeki kullanım oranlarının gösterildiği grafik.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinde Değerler Eğitime İlişkin Temalar

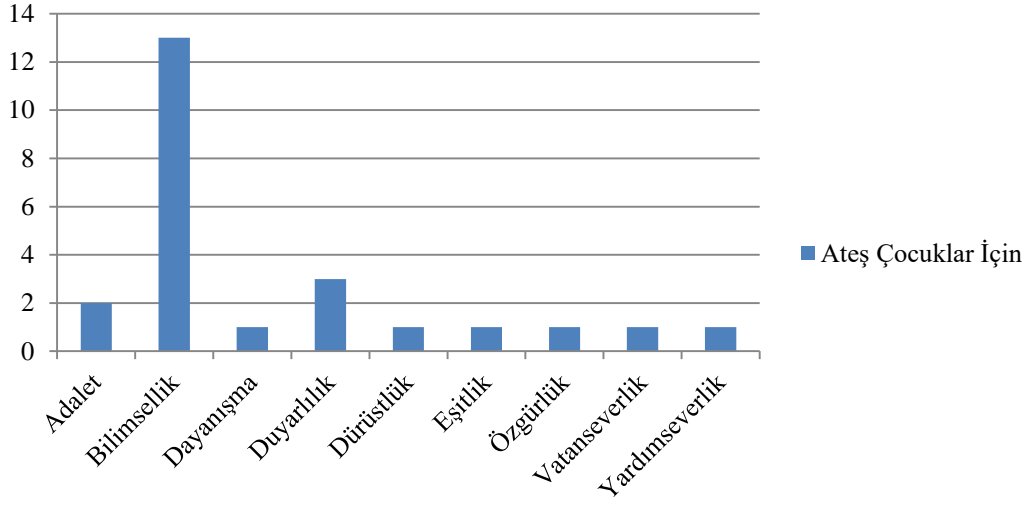
Bu araştırmada, incelemeye dâhil edilen dergilerin belirlenen sayılarındaki makalelerin değer eğitiminin Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik temalarıyla değerlendirmesi yapılmıştır. Her bir makale bir paragraf halinde anlatılmıştır. Yazar ve makalenin ismi italik olarak yazılmıştır.

Ateş Çocuklar İçin

İncelediğimiz Ateş Çocuklar İçin dergisinin 4 sayısında değer temalarından adalet, bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, eşitlik, özgürlük, vatanseverlik, yardımseverlik ile ilgili 24 makaleye rastlanmıştır.

Ateş Çocuklar İçin dergisinde yayınlanan değer temaları sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Ateş Çocuklar İçin

Şekil 9. Ateş Çocuklar İçin dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.

Tablo 14'te Ateş Çocuklar İçin dergisinde yayınlanan makalelerin dağılımıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 14

Ateş Çocuklar İçin Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makale Adı	Yazar	İşlenen Tema	Tarih	Sayı
Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların Ölümü	Atsız	Adalet	6 Mayıs 1937	24
Akıllı Hâkim	Anonim	Adalet	6 Mayıs 1937	24
Ateş Çocukların Bilgi Köşesi: Yıldıztaşları nedir?	Bilgiç	Bilimsellik	17 Aralık 1936	4
Bunları Biliyor musunuz: Bir düello, Fena bir misafir	Anonim	Bilimsellik	17 Aralık 1936	4
Demir İzci	Anonim	Bilimsellik	17 Aralık 1936	4
Ateş Çocukların Bilgi Köşesi: Narval, (Saip) La Saipes	Bilgiç	Bilimsellik	24 Aralık 1936	5
Bunları Biliyor musunuz?: Hindistan'da dinler, Bir şişe dünya seyahatinde, Dünyanın içindeki sıcaklık, Otomobil ve bisiklet	Anonim	Bilimsellik	24 Aralık 1936	5
Demir İzci	Anonim	Bilimsellik	24 Aralık 1936	5
Bunları Biliyor musunuz?: Cep saati pusula olur mu?, En çok hangi dilde mektup yazılıyor?, Hız böyle olur	Anonim	Bilimsellik	28 Ocak 1937	10

Tablo 14 (Devam)

Ateş Çocuklar İçin Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makinelî Yarasa	Meraklı	Bilimsellik	28 Ocak 1937	10
Demir İzci	Anonim	Bilimsellik	28 Ocak 1937	10
Dünya çevresinde: Hayır?, Neden esneriz?, Kalbin kuvveti, Dünya yuvarlaktır, Radyo	Anonim	Bilimsellik	6 Mayıs 1937	24
Denizin Dibinde	Meraklı	Bilimsellik	6 Mayıs 1937	24
Tabiat ve Uçkular	Anonim	Bilimsellik	6 Mayıs 1937	24
Demir İzci	Anonim	Bilimsellik	6 Mayıs 1937	24
Büyük heyecan ve gezi romanı: 11 “İnkalar Ülkesinde: Esrarengiz imdat işareti”	Anonim	Dayanışma	6 Mayıs 1937	24
Bunları Biliyor musunuz: Garip bir şölen	Anonim	Duyarlılık	17 Aralık 1936	4
Düşündürücü Hikâyelerden: Kara Kedi	Cemil C. Cem	Duyarlılık	17 Aralık 1936	4
Ağlayan Ölü	Cemil C. Cem	Duyarlılık	24 Aralık 1936	5
Meraklı hikâye: Gördünüz mü	M. Olgaçay	Dürüstlük	28 Ocak 1937	10
Zor Bir Hesap	Anonim	Eşitlik	6 Mayıs 1937	24
Korkunç Serüven	Meraklı	Özgürlük	6 Mayıs 1937	24
Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların Ölümü	Atsız	Vatanserverlik	28 Ocak 1937	10
Bir Aslan Avı	Gezgin	Yardımserverlik	6 Mayıs 1937	24

Adalet

Atsız isimli bir yazar tarafından yazılan “*Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların Ölümü*” başlıklı yazıda, son yiyeceklerini annesi, karısı ve üç çocuğuna verip kendisi aç yattığı için üşüyüp uyuyamayan Çalık’ın yiyecek bulmak için erkenden ava çıktığı, kendisi gibi avlanmak isteyen atlıların ormana doğru gittiğini gördüğü, öğleye kadar av yakalayamadığı için açlıktan elleri titrediği anda ileride bir tavşan gördüğü, Çalık’ın okunu fırlattığı, hayvanın yanına gittiğinde tavşanın gövdesinde iki ok saplandığını gördüğü, sonra iki atlının yanına geldiği, üçünün de tavşana ok attığı, ancak ikisinin tavşana değdiği, vuranların hangi ikisi olduğunun belli olmadığı, atlılardan birinin oklarında ikişer çentik olduğunu gösterdiği, Çalık’ın da damgasının iki çizgi olduğunu gösterdiği, diğer atlının ise oklarında damga olmadığını söylediği, okları çıkardıklarında birinde iki çentik gördükleri, Çalık’ın ikinci oku eline alıp damgasını aradığı, damgasız olan okun diğer atlıya ait olduğunun anlaşıldığı, iki atlının tavşanı

paylaşıp uzaklaştıkları, Çalık'ın hala tavşanı kendisinin vurduğunu düşündüğü, bir atlının Çalık'a okunu gösterdiği, Çalık'ın utancından kızardığı, çünkü kendi okunun tavşandan yirmi adım geriye düştüğü, toprağa saplanan oku çıkardığında kendi damgasını gördüğü, yeniden av gözlemeye başladığında iki kişinin kılıçla vuruştüğünü gördüğü, ikisini ayırdığı, tavşan için kavga ettiklerini öğrendiği, araya girip ikisinin de okunun vurduğunu söylediği, tavşanı üleştirmeyi teklif ettiği, tavşanı yüzüp iki parçaya ayırıp atlılara verdiği, sonra atlıların uzaklaştığı, açlığını tekrar hatırlayan Çalık'ın yerde vurulmuş bir tavşan gördüğü, tavşanı yanına gelen Onbaşı Sançar'ın vurduğunu öğrendiği, Onbaşının isterse tavşanı alabileceğini söylediği, Çalık'ın hiç düşünmeden hemen tavşanı aldığı ve Onbaşıya teşekkür ettiği anlatılmıştır (Atsız, 1937a).

“*Akıllı Hâkim*” başlıklı yazıda, günün birinde iki davacının hâkim karşısına çıkarak bunlardan birisinin üç yıl önce Hasan'a iki yüz altın borç verdiğini, borcunu iki yıl sonra ödeyeceğini, ödeyemezse dilinden bir santim keseceğini anlatarak Hasan'ın parayı aldığı, geziye çıktığı, üç yıl sonra gelip parasını vermek istediği ancak kabul etmediği, borcunu ödeyemediğine göre Hasan'ın dilinden bir santim kesilmesini istediği anlatılmıştır. Hâkimin, davacının haklı olduğuna karar vererek makas getirilmesini istediği, makas gelince davacıdan Hasan'ın dilinden tam bir santim kesmesini, ancak eksik ya da fazla keserse senin kelleni kestiririm deyince davacı, tam bir santim kesebileceğine kendi de inanmayarak davasından vazgeçtiği, bu sefer Hasan'ın razı olmayarak dilinin kesilmesini istediği, davacının böyle bir davam yok, istemiyorum, diyerek hâkime yalvardığı, Hasan'ı razı etmek için uğraştığı ve alacağından da vazgeçmeğe mecbur olduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1937).

Bilimsellik

Bilgiç tarafından yazılan, “*Ateş Çocukların Bilgi Köşesi: Yıldıztaşları nedir?*” başlıklı yazıda, Avrupalıların Bolid, bizim yıldız taşı dediğimiz bu taşları gece gökyüzüne baktığımızda gördüğümüzü ve yere düşerken insan bir dilek tutarsa o dileği gerçekleştir inancı olduğu, yıldız taşlarının boyunun posunun değişik olduğu, birçoğunun hava tabakasının içinde yanmaya başladığı ve duman olup kaybolduğu yahut da yeryüzüne düştüğü, yıldıztaşlarının yeryüzünde soğuyup bulunanlarına bilim adamlarının “meteorit” adını verdikleri, ağırlıkları

ile boyları değişen ve içinde demir ve nikel bulunan yıldıztaşlarının tıpkı dünyamız gibi güneşin etrafında döndükleri anlatılmıştır (Bilgiç, 1936a).

Bunları Biliyor musunuz köşesindeki “*Bir düello*” başlıklı yazıda, düellonun iki kişinin birbirlerine kızıp şahitler karşısında dövüşmeleri demek olduğu, bu işin aslında saçma bir şey olduğu, ülkemiz kanunlarında böyle bir şeye yer olmadığı, düellonun bin çeşit silahla yapıldığı, Kolorado’da yapılan bir düelloda haklı ile haksızı ayırt etmek için iki adamın otomobillerine binerek birbirlerinin üstüne atıldıkları ancak toz duman ortadan kalkınca ikisinin de haksız olduğunun ortaya çıktığı; “*Fena bir misafir*” başlıklı bir diğer yazıda ise, pireyi bugün bazı memleketlerin kökünden kuruttukları, ancak bazı evlerde bu hayvanın yüzlerce çeşidinin yaşadığı, Belçika Kongo’sunda yaşayan pirelerin bir cinsinin insanın derisinde bir delik ve deri altında bir köstebek gibi yol açtığı, sonra uygun bir yere beş, altı yüz yumurta bıraktığı, bu yumurtaların büyüyünce orasının şiştiği, yerlilerin buna çare bulmak için sivri bir sopa ile şişleri delip yumurtaları ve pireyi çıkararak bataklık çamuru sürdükleri belirtilmiştir⁶ (Anonim, 1936).

Derginin bütün sayılarında olan “*Demir İzci*” başlıklı yazıda, erkek izcilerin tüfek, tabanca kullanmasını öğrendikleri, sadece erkekler değil kızların da silaha sarıldıkları ve büyük başarı gösterdikleri, 10 Haziran sabahı, on bir erkek, beş kız izci, mühendis Hamit Torna, makinist ve yardımcısının bir salonda toplandıkları, mühendisin önce 1 numaralı radyoplânın hareket edeceğini, sonra 2 numaralının göklere uçacağını söylediği, Hamit Torna’nın bakıp terbiye ettiği çocukların ilim ve fen uğruna çalışacakları, en ince noktasına kadar her şeyi düşündüğü, sıkılmadan gidebileceklerini çünkü her zaman ailelerine haber vereceğini, yardım edeceğini söylediği, hepsinin heyecanla vedalaştığı, iki gruba ayrılarak radyoplânlarına bindikleri ve gökyüzünde bir serüvene çıktıkları anlatılmaktadır. Radyoplânların, gökte uçarken birbirleriyle telsiz telefonla konuşabileceği ve birbirlerine yanaşabilecekleri, böylelikle birinden diğerine geçmenin mümkün olacağı, kapılar otomatik olarak kapandıktan sonra yolculuğun başladığı, 26 gün Radyoplânın içinde yaşayacakları ve eski dünya ile yeni dünya arasındaki boşluğu geçecekleri, kızların çamaşır ve mutfak işlerine bakacakları, yemek yerine günlük vitamin temin eden hap yutacakları, sonra R-2’den gelen telefonun Gökhan’ın

⁶ “*Garip bir şölen*” başlıklı son yazı “Duyarlılık” teması altında verilmiştir.

hasta olduğunu söylediği, iki tayyarenin⁷ birbirine yanaşarak Demir'in Gökhan'ı görmeye geçtiği, kalbini dinlediği ve çocuklara korkacak bir şey olmadığını söylediği, ellerine masaj yaptıktan sonra Demir İzci'nin yeniden R-1'e döndüğü, bu radyoplânları bulan mühendisin önceden tedbir aldığı, iki radyoplânın fezada bir yıldız taşına çarpabileceği, Hamit Torna'nın radyoplânların birbirlerinden uzakta gitmelerini emrettiği, eğer biri kazaya uğrarsa diğerinin yeni dünyaya gidebileceği anlatılmıştır (Anonim, 1936).

Bilgiç tarafından yazılan, *Ateş Çocukların Bilgi Köşesi*'nin "Narval" başlıklı yazısında, buzlu denizlerde bulunan bu balığın memeli hayvanlardan olduğu, sarımsı bir rengi ve kül renginde lekeleri olduğu, görünüşünün kılıçbalığı gibi, boyunun 4 metreyi bulduğu, uslu ve canavarlık etmeyen bir hayvan olduğu, sürülerle geldikleri, bu balığın zıpkınlarla avlandığı; "(Saip) La Saipes" başlıklı bir diğer yazıda, bunların denizde yaşayan, bir cins iptidaî yaratıklardan olduğu, vücutlarının cam gibi şeffaf, iki uçlarında iki büyük delik olduğu, deliğin birinden deniz suyunun girip öbür tarafından çıktığı, çıkmadan evvel suyun içinde ne kadar gözle görülemeyecek mini mikroskobik yaratık varsa hepsinin süzülerek Salp'in içinde kaldığı, Salp'in işte böyle beslenip yaşadığı, yavrularının hep bir arada ve zincir halinde yaşadıkları, bu zincirin metrelerce uzadığı ve Salplerin bütün denizlerde buldukları belirtilmiştir (Bilgiç, 1936b).

"Bunları Biliyor musunuz?" köşesindeki "Hindistan'da dinler" başlıklı yazıda, İngiltere'nin Hindistan'da yaptırdığı nüfus sayımına göre, Hindistan'da 320 milyon kişinin yaşadığının ortaya çıktığı, bunların 4 milyonunun Hristiyan, 200 milyonunun Brahman ve Budist, 100 milyondan fazlasının ise Müslüman olduğu, Hindistan'da sadece millet bolluğu değil, din bolluğu da olduğu; "Bir şişe dünya seyahatinde" başlıklı bir başka yazıda, Güney Amerika hükümetlerinden Şili'nin güneyinde Vellington Adası kıyılarında ağız sıkı bir şekilde kapanmış şişe bulunduğu, içi açılınca, 1100 gün evvel Londra'dan Melburn'a giden bir geminin yolcularından birisi tarafından denize atıldığı ve Şili'ye kadar 7000 millik yol geldiğinin anlaşıldığı, Macellan Boğazından mı, Panama Kanalından mı ya da Hint Okyanusundan mı Şili'ye gittiğinin bilinmediği; "Dünyanın içindeki sıcaklık" başlıklı başka bir yazıda, toprağın altında önceden ateş olmuş olan

⁷ Tayyare: Uçak (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 569).

dünyanın soğumuş kabuğundan başka bir şey olmadığı, bilginlerin⁸ acaba dünyanın ne kadarının toprak olup soğuduğunun hesabını yaptıkları, bu hesaba göre, yeryüzünden içeriye doğru olan toprağın kalınlığının 50 kilometre olduğu, her 30 metre inince sıcaklığın bir derece arttığı; “*Otomobil ve bisiklet*” başlıklı son yazıda ise, yapılan istatistiklere göre, Kuzey Amerika’da 13,5 milyon otomobil olduğu, 8.5 kişiye bir otomobil düştüğü, Fransa’da 110 kişiye, Almanya’da 310 kişiye, İspanya’da 446 kişiye, İtalya’da 911 kişiye bir otomobil düştüğü, otomobilden daha ucuz olan bisikletin ise yeryüzüne çok yayıldığı, 1901 yılında yapılan bir istatistikte dünyada 11 milyon bisiklet olduğunun ortaya çıktığı, 1922 yılında ise bu sayının 54 milyonu bulduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1936).

“*Demir İzci*” başlıklı yazıda, hızla radyoplânın üzerine gelen yıldıztaşını, Sedat’ın tam zamanında yaptığı manevra ile başlarından savdıktan sonra ikinci bir yıldıztaşıyla tekrar karşılaştıkları, küçük bir manevranın makineyi kurtarmaya yettiği, yıldıztaşlarının ölmüş ve dağılmış yıldızlardan kopma parçalar olduğu, yeryüzüyle yeni dünya arasındaki yolu 26 günde geçecekleri, arada haber bekleyen Mühendis Hamit Torna ile görüşüldüğü, 26 günlük yolculuk sırasında Gökhan’ın hastalığından ve yıldıztaşlarının tehlikeli uçuşlarından başka anlatılacak bir şey olmadığı, Demir’in Temmuz’un altısında yani bugün yeni dünyaya varacaklarını söylediği, sonunda yeni dünyaya vardıkları, bu işin bir Türk mühendisin çalışmasıyla başarıldığı, ilk defa radyoplânların kapılarının açılıp içeriye temiz havanın girdiği, dışarı çıktıklarında vücutlarında hafiflik hissettikleri, geçtikleri yerlerde bir canlı izine rastlamadıkları, yeni dünyanın ağaçlarının çok tuhaf olduğu, yapraklarının büyük ve koyu kırmızı renkte olduğu, bütün ağaçların çok dallı, yapraklı ve yüksek olduğu, çocukların baltalarını ellerine aldıkları çünkü orman sık ağaçlı olduğu için balta kullanmak gerekebileceği, en önde giden Demir İzci’nin aniden durduğu ve susun dediği ifade edilmiştir (Anonim, 1936).

“*Bunları Biliyor musunuz?*” köşesindeki “*Cep saati pusula olur mu?*” başlıklı yazıda, cep ya da kol saatini yalnız saat diye kullanmanın ateş çocuklarının yapmaması gereken bir şey olduğu, cep saatinin zamanı

⁸ Bilgin: Bilimi olan kimse, âlim (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 77).

göstermekten başka işlere de yaradığı, mesela cep ya da kol saatinin pusula yerine kullanılabilirdiği, pusulanın yönleri göstermeye yarayan bir alet olduğu, cep saatinin akrebinin güneşe doğru tutulduğunda, akrebin gösterdiği saatle 12 arasının daima güneyi gösterdiği, mesela, saat dört iken akrep güneşe çevrildiğinde, dört ile on iki arası olan ikinin güneyi gösterdiği, böylece saatimizi pusula yerine kullanabildiğimizi; “*En çok hangi dilde mektup yazılıyor?*” başlıklı başka bir yazıda ise, son istatistiklere göre, dünya postalarından geçen mektupların dörtte üçünün İngilizce, bundan sonra en çok mektup yazılan dilin İspanyolca, sonra Fransızca ve arkasından Almanca geldiği; “*Hız böyle olur*” başlıklı son yazıda ise, Kuzey Amerika otomobil fabrikalarında, sekiz saatlik bir çalışma gününde on bin otomobil yapıldığı, demek ki bu hesaba göre bir otomobilin üç saniyede yapıldığı, bu fabrikanın ilk otomobilini 1908 yılında yaptığı, o zamandan bu yana 12 milyon otomobil yapıldığı, son on ikinci milyon otomobilin tam 132 gün 8 saatte yapıldığı ve hızlı olduğu açıklanmıştır (Anonim, 1937).

Meraklı tarafından yazılan “*Makineli Yarasa*” başlıklı yazıda, Uçkuculuk’un⁹ dev adımlar ile ilerlediği, geleceğin taşıma, binme ve savaş aracının o olduğu, son zamanlarda yapılan denemelerin, kuyruksuz uçuların daha emin taşıma ve binme aracı olduğunu ortaya çıkardığı, yarasaya benzeyen uçunun, kanat içersine yan yana üç yolcu kompartımanı olduğu, kanatları geniş ve uzun olduğu için bu makineli yarasanın ağır yükler taşıyabildiği, kanatların hususi bir şekilde yapılmış olması, yarasanın yana düşmesine, kıvrımlı olması ise burun üstü yuvarlanmasına engel olduğu, bu yarasanın göklerimizdeki diğer uçuları kesin geride bırakacağı, Rusların makineli yarasayı yaparken bu aletin savaşlarda işe yarayacağını düşündüğü çünkü buna yüz kişiden fazla adamın binebildiği, makineli yarasanın denemeleri iyi sonuç verirse göklerde artık kuyruklu uçulara yer kalmayacak demek olduğu ifade edilmiştir (Meraklı, 1937a).

⁹ Uçkan: Tayyare (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1241).

Fotoğraf 1. “Makinelî Yarasa” başlıklı metinden Uçu’ya ait bir fotoğraf karesi (Meraklı, 1937a, s. 3).

“Demir İzci” başlıklı yazıda, yenedünyanın başka bir yaratık cinsi olan zibuileri göreceklere, zibuilerin maymunlara benzeyen yaratıklar olduğu, üçüncü mağarayı geçtiklerinde maymun kalabalığıyla karşılaştıkları, Demir’in isteğiyle nehrin karşı kıyısına geçtikleri, onların saldırmaya hazırlandıklarını ve ateş etmelerini emrettiği, zibuilerin ilk defa gördükleri bu yaratıklar karşısında şaşırarak, bir an hareketsiz kaldıkları, komutanları Ronkor’un iradesinin zibuileri tekrar yola getirip hücumla kaldırdığı, zibuilerin aniden saldırışının izcilerin beklemediği bir şey olduğu, etraflarını maymunların sardığı, sınıksız bağlanarak Sak Nehrinin üstüne taşındıkları ve bir sürü mağara geçerek yeraltından ilerlemeye başladıkları, altı zibuinin izcilerden üçünü omuzlarına aldığı, sırtlananların Demir, Gökhan ve Sabiha olduğu, uzunca yol gittikleri, yeniden Sak Nehrine geldikleri, zibuilerin zorla tuttıkları Sabiha’yı sürükleyerek götürmeleri üzerine Demir’in üstüne geleni havaya fırlattığı, bunun üzerine Gökhan’ın da yerinden fırladığı ve gelenin kafasını kırmaya başladığı, bir sığıntıda zibuileri mağaranın duvarına fırlattığı ve Sabiha’yı kollarına aldığı, Demir’in de arkalarından gittiği, Demir ve Gökhan’ın mücadelesi sonucu zibui sürüsünü darmadağın ettikleri, arkalarından kovaladıkları için saklanacak yer aradıkları, tavanda bir delik gördükleri, bu delikten girince zibuilerin altlarından geçeceğini ve kendilerini göremeyeceğini düşündükleri, zibui sürüsünün

altlarından akıp geçtiği, hepsinin de bu mağaralardan çıkıp radyoplânlarına geri dönebilecekler miydi sorusunun kafalarındaki tek düşünce olduğu, zibui sürüsünün gittikçe seyrekleştiği, çok susadıkları için Gökhan'ın aşağıya inip etrafı gözden geçirdiği, on dakika sonra etrafta kimsenin olmadığı haberini getirdiği, Demir'le Sabiha'nın da aşağıya atladığı, koşarak Sak Nehrinin üzerinde hep birlikte ilerledikleri, yüz metre ileride Sak Nehrinin ikiye ayrıldığını gördükleri anlatılmıştır (Anonim, 1937).

Dünya çevresinde köşesindeki “Hayır?” başlıklı yazıda, hangi dilde olursa olsun insanların hayır kelimesini baş işareti ile anlattıkları, bu işaretin tabiatın bir vergisi olduğu, küçük çocukların bile istemedikleri bir şey olunca başlarını yana çevirdikleri, doğudaki insanlarla batıların hayır işaretini farklı yaptıkları, bir İngiliz ya da Alman'ın hayır diyeceği zaman başını sağdan sola veya soldan sağa çevirdiği, oysaki bir Arap'ın, başını aşağıdan yukarıya kaldırarak hayır demek istediği; “Neden esneriz?” başlıklı bir diğer yazıda, insanların dört sebepten dolayı esnedikleri, bunların açlık, sıkıntı, yorgunluk ve hazımsızlık olduğu, esnemenin kandaki zehirin çoğalmasından ileri geldiği; “Kalbin kuvveti” başlıklı yazıda ise, insan vücudundaki âzanın hem zayıf hem de çok kuvvetli olduğu, kalp zedelense veya yaralansa insanın ölümüne sebep olabileceği, vücudumuzda tulumba vazifesi gören bu uzvun, günde tam 4000 kilogram kan alıp verdiği; “Dünya yuvarlaktır” başlıklı bir diğer yazıda ise, herkesin deniz kenarından ileriye bakınca bir ufuktan sonrasının görülmediğini bildiği, iyi bir havada deniz kenarında durup ileriye baktığımızda göreceğimiz sahanın 5 kilometre olduğu, denizden 6 metre yükselince görülebilen sahanın uzunluğunun 10 kilometreye çıktığı; “Radyo” başlıklı son yazıda ise, radyonun çağımızın en önemli ve lüzumlu aletlerinden biri sırasına girdiği, dünyanın en çok radyosuna sahip memleketinin Amerika olduğu, Amerika'da 8 büyük radyo merkezi ve irili ufaklı 561 radyo istasyonunun mevcut olduğu, radyo istasyonlarının hükümetin değil, hususî şirketlerin olduğu, Amerika'da radyo dinleyicilerinin sayısının 40 milyon olduğu, radyonun birleşik devletlerde bir ticarete benzediği, radyo şirketlerinin hiçbir kontrole tâbi olmayarak yalnız kazanç vergisi vermekle mükellef oldukları bilgisi verilmiştir (Anonim, 1937).

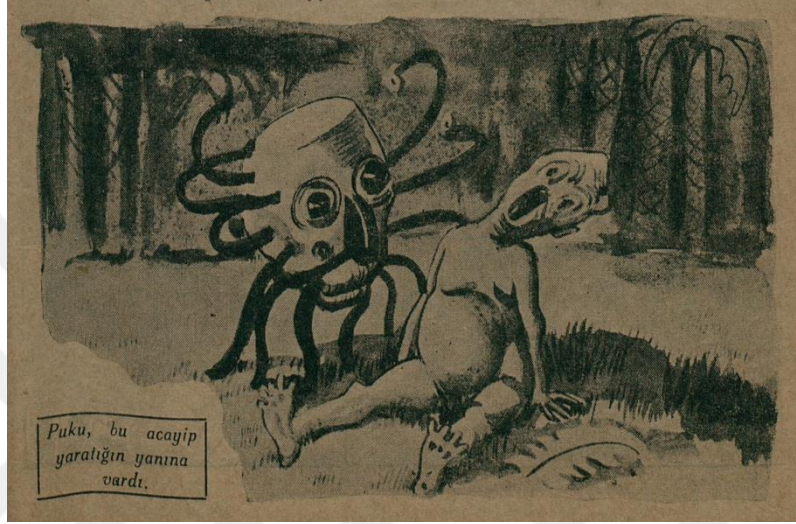
Meraklı tarafından yazılan “Denizin Dibinde” başlıklı yazıda, insanların kuşların uçuşunu ve balıkların su içinde yüzüşlerini taklit ettikleri çünkü denizin

derinliklerine inmeyi temin etmek gerektiği, denizin diplerine inmenin eskiden beri bilinen bir şey olduğu, daha derinlere inme ve suyun içinde uzun zaman kalmak ihtiyacı olunca dalgıç elbiselerinin icat edildiği, bu elbiselerle 50 metre derinliğe inmenin mümkün olduğu, daha derine inmek isteyen insanlar için çelik toplar içine insanları yerleştirerek suların altına gönderdikleri, bu toplardan birini Amerikalı William Beebe'nin yaptığı, aletin adının Batisfer olduğu, Otis Barton adlı bir mühendisin yaptığı Trattosfer adını verdiği aletin traktör üzerine yerleştirilmiş bir yuvarlaktan ibaret olduğu, traktörün deniz dibinde yürüyebilecek bir tank gibi olduğu, okyanusun dibindeki yokuşlara kolaylıkla tırmanabilecek olan bu aletin yalnız başına su altında dolaşabileceğinin söylendiği, bu aletle, denizin dibinin bilinmeyen köşelerindeki nebatlar ve hayvanlar üzerinde inceleme yapmanın mümkün olacağı ifade edilmiştir (Meraklı, 1937b).

“*Tabiat ve Uçkular*” başlıklı yazıda, fotoğrafı verilen uçkuya “Çelik atmaca” adı verildiği, kanatlarının bir atmaca kanadı gibi yapıldığı, gaga yerini uçkunun pervanesinin aldığı, atmacanın uçarken diğer kuşlar gibi bacaklarını geriye büküp vücuduna yapıştırdığı, burada ise o vazifeyi boruların gördüğü, son günlerde uçkulara kuşa benzerliğin yeniden ortaya atıldığı, birçok mühendisin de hız temin etmek için tabiatı taklit mecburiyetinde olduklarını iddia ettiği, yapılan denemelerden alınan sonuçların umut verici olduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, 1937).

“*Demir İzci*” başlıklı yazıda, sabaha karşı gölün kenarında makinede kahvaltı edildikten sonra izcilerin Gökhan ve Sabiha'nın başkanlığında iki takıma ayrıldıkları, Sabiha'nın başkanlığındaki izci kfilesinin uzaktan acayip bir yaratığın kendilerine doğru geldiğini gördüğü, hep birlikte ormana kaçıp gizlendikleri, üçayaklı bir örümceğe benzeyen taşıtın içinden çıkan Demir'in, bunların Merihliler olduğunu, dillerini anlayamadığı için işaretlerle anlaştıklarını, çok iyi yaratıklar olduğunu söylediği, Sabiha'nın onlara ismini heceleyerek öğrettiği, iki Merihlinin isimlerinin Puku ve Rata olduğunu öğrendikleri, İlhan'ın cebinden çıkardığı haritada güneşi gösterdiği, sonra elini kaldırıp güneşi işaret ettiği, bunun üzerine Merihlilerin “Şamaşa” diye bağıştıkları, sonra İlhan'ın haritadaki Merih yıldızına parmağını koyup bir eliyle toprağı gösterdiğinde iki yaratığın “Muku” dedikleri, Rata'nın eline bir çöp alarak kuma iki ayaklı insan resmi çizdiği ve “Ullah” dediği, böylelikle Ullah'ın insanlara verilen bir ad

olduğunu anladıkları, bu konuşmaların üç saat sürdüğü, sonra izcilerin taşıtı gezdiği, kampa vardıklarında izcilerin iki Merihliyi ve Demir’le arkadaşlarını heyecanla karşıladıkları, Puku’nun acıktığı için ormana gitmek istediğini anlattığı, izcilerin havada beş altı tane yaratığın uçtuğunu gördükleri, aniden izcilerin tepesinde şimşek çaktığı ve Puku’nun yere yıkıldığı, izcilerin bütün hızlarıyla ağaçların arasına kaçarak kendilerini şimşekten koruyacak siper aradıkları anlatılmıştır (Anonim, 1937).

Fotoğraf 2. “Demir İzci” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Anonim, 1937, s. 13).

Dayanışma

Büyük heyecan ve gezi romanı: 11 “*İnkalar Ülkesinde: Esrarengiz imdat işareti*” başlıklı yazıda, Manuella’nın çok korktuğu, tüylerinin diken diken olduğu, babasını çağırmak istediğinde hayaletin kaybolduğu, beklemeden Tosun’un çadırına koştuğu, babasını ve kahraman Türk delikanlısını uyandırdığı, silahlarını almalarını, ortalıkta hayaletlerin dolaştığını söylediği, hep birlikte dışarıya fırladıkları, genç kızın onları hayaleti gördüğü yere götürürken olanları anlattığı, hava almak için dışarı çıktığında hayaletle karşılaştığını, yarı çıplak bir yerli kadını olduğunu sandığı, çok güzel olduğunu ve vücudundan bir ışık saçıldığını gördüğünü, Manuella’nın gösterdiği yeri gözden geçirdiklerinde Profesör Kastiyi’nin yerde kan lekeleri gördüğünü söylediği, Tosun Demirel’in yerde kuvartsları gösterdiği, hiçbirinin de buraya niçin geldiğini anlayamadıkları, içlerini heyecan ve korkunun kapladığı, çadırlarına dönerken Manuella’yı

yatırmayı ve sabaha kadar nöbet tutmayı kararlaştırdıkları, bütün gece silahla nöbet bekledikleri, sabah bir gürültü duyan Tosun'un ateş etmeye hazırlanan arkadaşlarına ateş etmemelerini, dışarıdakilerin Sukare adlı beyaz vahşiler olduğunu, kendileriyle uyuşmalarını, belki yardımlarının dokunacağını söylediği, Profesör Kastiyonun Sukarelerin başkanıyla uyuşmaya gittiği, Tosun'la Manuella'nın da konuşmanın sonunu heyecanla beklediği, Profesörün orta ve güney Amerikası yerli dillerini biliyor olsa da beyaz vahşilerle anlaşmanın zor olacağı, bunların İspanyol diliyle karışık bir yerli dili konuştukları, Profesör Kastiyonun Türkçe de bildiği için bu dilde Türkçe kelimeler fark ettiği, Tosun'la Manuella'nın da heyecanla baktıkları bilgisi verilmiştir (Anonim, 1937).

Duyarlılık

“*Bunları Biliyor musunuz*” köşesindeki “*Garip bir şölen*” başlıklı son yazıda ise, Almanya'nın Ulm şehrinde dünyanın en büyük antropoloji bilgichlerinin yaptığı toplantıda, toplantının daha güzel olması için yüz yıl önce atalarının yediği yemeklerden onların yediği gibi yedikleri, antropologların smokinlerini feda ederek bağdaş kurup yirmi kişinin elini daldırdığı çanakdan aldıkları kemikleri sıyırmaya mecbur kaldıkları, yemek listesinin tahta kaşıklar yetmediği için avuçla yenilen lahana çorbası, külde pişmiş havuç, tatlı yerine de bala batırılmış armut olduğu, ertesi gün Ulm terzilerinin firak ve smokin ısmarlayan müşterilerle dolduğu belirtilmiştir (Anonim, 1936).

Cemil C. Cem tarafından yazılan “*Düşündürücü hikâyelerden: Kara Kedi*” başlıklı yazıda, Arap'ın o evin, o mahallenin malı olduğu, bazen günlerce kaybolup ne verilirse yediği, bu eve taşınmadan önce subay ailesinin oturduğu, onlardan önce de kanunsuz işler yaptığı için çalışma izni alınan doktorun olduğu, evin asıl sahibinin zenci bir kadın olduğu anlatılmıştır. Büyücülük ve falcılıkla milleti aldatarak kara kediyi evine ve mahalleye alıştıran bu kadının daha sonra ortadan kaybolduğu, yazarın kedi, köpek gibi hayvanlardan hoşlanmadığı için bu Arap'a da tahammül edemediği, ne zaman bir şeye kızsın ya da işleri kötü gitse bu kedinin karşısına çıktığı, bu hayvana sevgisizliğinin arttığı ve nerede görse kovalar olduğu, öyle ki Arap'ın, ne zaman bir kabahat işlese ya da bir şey kırsın o işi yapanın kendisi olduğunu anlatmak için mutlaka bir eşyasını bıraktığı belirtilmiştir. Sonra bir iki ay Arap'ın ortadan kaybolduğu, bir gece evde yazısını yazarken miyav sesi işittiği, bu sesin onun sesi olduğu, kilitletiği kapıyı açtığını

görünce gözü dönmüş halde Arap'a saldırdığı ve öldüğünü sanıp ona vurduğu için pişman olduğu anda göğsünün üstünde nefes almasına engel olan bir ağırlık hissettiği, akli başına geldiğinde kendini hastane odasında bulduğu, haftalarca yattıktan sonra hemen Arap ne oldu diye sorduğu, sen dövdükten sonra bir daha gelmedi cevabını aldıktan sonra kendisini bu hale onun getirdiğini dediyse de söylediklerine inanmadıkları, olayın üstünden üç hafta geçtiği ve o gece annesinin kendisini kanlar içinde baygın halde bulduğu, sonra hastaneye düştüğü, Arap'ın ölüsünü ise ne bahçede ne başka yerde bulabildikleri, ama kendisinin kanlar içinde yattığı yerde mavi boncuk bulunduğu ifade edilmiştir (Cemil C. Cem, 1936a).

Cemil C. Cem tarafından yazılan “*Ağlayan Ölü*” başlıklı yazıda, hancı ile Satılmış'ın yaşadığı handa, yazın şehirden gelen otomobillerin, kışın kızakların dağın bu tepesinde mola verdikleri, kasabaya ulaşmak için geceyi burada geçirmek gerektiği, kışın yolcuların da bitip karın aşılmaz engeller ördüğü, handakilerin haftalarca insan yüzü görmedikleri, sadece aç kalmış kurtların uğradığı, hanın etrafında döndüğü ve midelerine birkaç kırıntı bulamayınca uzaklaştıkları anlatılmıştır. Tak.. Tak.. sesleriyle kapıyı çalarak yolda kaldığı için yardım isteyen bir adamın hızlı gitmek için iki at ve kılavuz istediği, hancının çocuğu kurtlar paralar, olmaz deyince, adamın on lira vereceğini söylediği, ancak Satılmış'ın geri dönmekte geciktiği, dışarıdaki kurtların ulumasına arada bir insan çığlığına benzer sesler duyarak, kulağına imdat diye bir ses geldiği, dış kapının arkasına gelince dışarıda bir sesin ağladığını duyduğu, kurtların ulumasının da kesildiği, ihtiyar hancının tabancasını eline alarak altı kurşun boşalttığı, dışarıda birisinin ah yandım diye mırıldandığı, iki gün sonra şehirden kasabaya gelen jandarmaların hana gelince kapıya giden yolu açmak istedikleri, kürekle tam kapının önünü temizlerken Satılmış'ın kurşunlarla delik deşik olmuş ve kurtlar tarafından yarısı parçalanmış vücuduyla karşılaştıkları, içeride ise onları, saçları dimdik olmuş, gözleri yuvasından fırlamış halde bekleyen ihtiyar adamın ağzından “Ah.. Ah.. Yandım!..” sözlerinin döküldüğü belirtilmiştir (Cemil C. Cem, 1936b).

Dürüstlük

“*Meraklı hikâye*” bölümünde, *M. Olgaçay*'ın yazdığı “*Gördünüz mü*” başlıklı yazıda, Bay Tuğrul'un, herkes tarafından namuslu ve kibar bir insan

olarak bilinen, tanınmış bir adam olduğu, yardım bankası kasadarı olan zavallı adam, bir gün öğle üzeri, başka bir yere götürmek için kasadan beş bin lira almış ve sonra ortadan kaybolması üzerine genç karısının yalnız kaldığı, polisin de bu işten ümidini keserek herkesin bu zavallının soyulmuş ve öldürülmüş olduğuna inandığı, bir gün eve gelen kadının her yerde sorun çıkararak, adam dolandıran ağabeyini aç olduğu için eve aldığı, yıllar sonra ağabeyinden gelen mektupta yıllar evvel evine geldiği günü hatırlatarak odada bir kitapta yarıda kalınan sayfaya gözünün iliştiğini, orada kaybolan kasadaların hikâyesinin anlatıldığını, hikâyeden hareketle tavan arasına baktığında kocasını orada gördüğü, evden çıkarken cebinde beş bin lira, tavan arasında ise karnına bıçak saplı bir adamın yani kocasının yattığının yazdığı, gerçekten de tavan arasına çıkan polislerin bir iskelet ve göğüs kemikleri arasında paslı bir bıçak buldukları, üstündeki elbisenin ise çürümüş olduğu anlatılmıştır (M. Olgaçay, 1937).

Eşitlik

“*Zor Bir Hesap*” başlıklı yazıda, zengin bir Arap’ın ölüm döşegindeyken üç oğlunu yanına çağırıp onlara miras olarak 19 kıymetli ve asil soydan at bıraktığını, atların yarısını büyük oğlu, dörtte birini ortanca oğlu, beşte birini de en küçüğünün alacağını söylediği belirtilerek cenaze töreninden sonra, üç çocuğun mirası paylaştıkları, ancak sıra atlara gelince, karışık bir mesele ortaya çıktığı çünkü 19 atın yarısını, dörtte birini ve beşte birini bulmaya imkân olmadığı için meseleyi halledemeyen kardeşlerin kadıya başvurdukları, kadının da meseleyi dinlediği, düşünüp taşındığı ancak işin içinden çıkamadığı için kitabına baktığı ancak onun da işe yaramadığı anlatılmıştır. Sonuçta, üç kardeşe ertesi gün gelmelerini söylediği, üç mirasçı yanına gittiklerinde, Allah’ın izniyle meselenin çözüleceğini söylediği, kadının, 19 ata kendi beygirlerinden bir tane ekleyerek sayıyı yirmiye çıkardığı, yirminin yarısı olan on atı büyük oğluna verdiği, dörtte biri olan beş atı da ortanca oğlunun aldığı, beşte biri olan dört atı da küçük oğluna vererek, 19 atı güzelce taksim ettikten sonra, eklediği atın da kendisine kaldığı açıklanmıştır (Anonim, 1937).

Özgürlük

Meraklı tarafından yazılan, “*Korkunç Serüven*” başlıklı yazıda, Mulanga Gemisinin kaptanı, William Belbeyi ve Batisferi bordalarına alarak körfezin

durgun bir yerinde Mulanga gemisinin demir attığını, mühendisin arkadaşı Bilgin Tomas ile batisfere girerek ikisinin de denize salındığını anlatmıştır. Batisferin gemiye bir kablo ile bağlı olduğu, kaptanın kablonun hafif sallandığını görünce telefona yapıştığı, çünkü beş dakikada bir telefon etmesi için sözleştikleri, mühendisten cevap gelmeyince iyice merak ettiği, korkunç bir bela atlattıklarını, büyük bir balığın Batisfer'e yaklaştığı için Batisfer yavaş yavaş yukarıya çekilerek telefonda canavar tekrar geri döndü ve bizi ağzının içine aldı, muhtemelen şimdi midesindeyiz, galiba kablo hayvanı rahatsız ediyor, iki saat daha yetecek oksijenimiz var diye hafif bir ses geldiği, kaptanın, batisferi ve içindekileri kurtarmak için ilk aklına gelen şey balina avcılarının tatbik ettiği usul gibi yavaş yavaş vinci işleterek canavara fark ettirmeden hayvanı midesindeki küre ile birlikte su yüzüne çıkarmaya karar vererek bir saat süren çalışmadan sonra hayvanı midesinde Batisferle birlikte, su yüzüne doğru çektiği sonra telefonda mühendisin bitkin bir sesle kurtulduk dediğini duyduğu ifade edilmiştir (Meraklı, 1937c).

Vatanseverlik

Atsız isimli bir yazar tarafından yazılan “*Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların Ölümü*” başlıklı yazıda, yeni Kağan'ın otağının önünde binlerce kişinin kırmız içip eğlendikleri, Kağan'ın Tunga Tigin'e alpların içinden biriyle oynayacağı kılıç oyununu yendiğinde en iyi atlarından dokuzunu vereceğini söylediği, alpların kendilerini tanıttığı, bunlardan İşbara Alp'in kendini kısa tanıtması üzerine dikkat çektiği, bunun üzerine kendisini attığı ok şaşmayan, attan yere düşmeyen, iki Çinliyi iki okta deviren Yüzbaşı İşbara Alp olarak tanıttığı, bunun üzerine Tunga Tigin ile İşbara Alp'in vuruştığı, iki yiğitin kılıç çekerek birbirlerine saldırdıkları, Kağan'ın onları izlerken çok güzel bir mücadele olduğunu söylediği, bir ara İşbara Alp'in yere düştüğü, hemen toparlanan Yüzbaşının saldırması üzerine Tunga Tigin'in burnundan kan geldiği, onu öldürebileceği anda geri çekilip savaşı yeniden başlattığı, savaşın uzadığı ve iyice kızıştığı anlatılmıştır (Atsız, 1937b).

Yardımseverlik

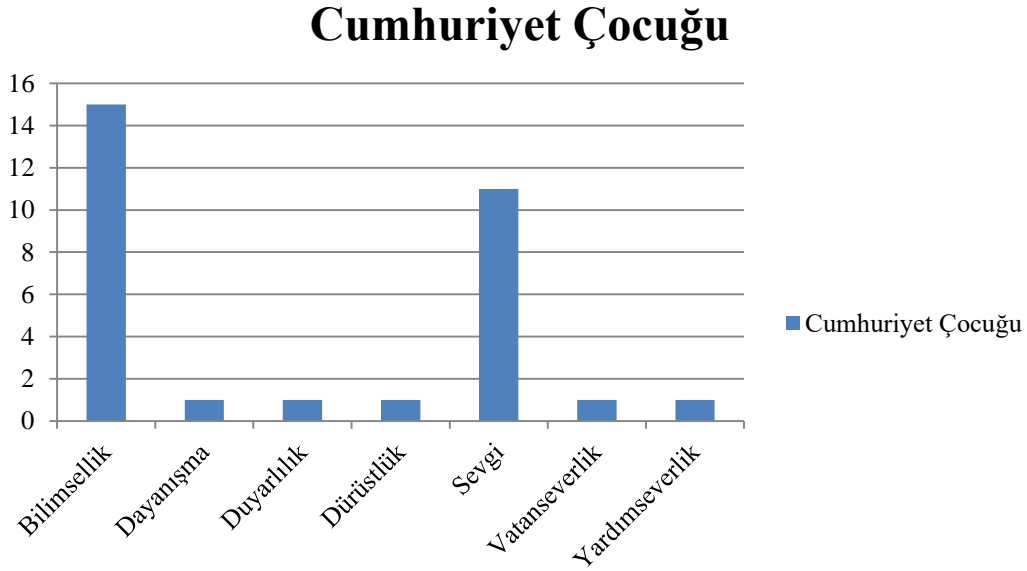
Gezgin tarafından yazılan, “*Bir Aslan Avı*” başlıklı yazıda, Darüsalâm'da bulunduğu sıralarda bir akşam Askarilerden bir tanesini yanına alıp hurma

ağaçları arasında gezintiye çıktığı, yürürken sol tarafta duran iri bir ağacın dibinde, on adım kadar ileride iri yarı bir aslanın durduğu, aslanların çiftleşme zamanı yırtıcı oldukları için yerlerinden kıpırdamaya korktukları, Askari'nin eski ve tecrübeli bir aslan avcısı olduğu, en akıllıca işin kaçmak olacağı, ertesini günü, çiftlik sahibinin bir Hintli inek ve buzağısının aslan tarafından dağa kaçırılıp parçalandığını söyleyerek yardım istediği, Askari'nin yanına on kurşunla tüfeğini alıp yola çıktığı, Simba dediği aslanın yaralandığı, yaralı bir aslanın tehlikeli olduğu, sırtına yediği pençe ile yere yıkıldığı, ancak hemen ayağa kalkarak yerde kıvranan aslana iki kurşun sıktığı, Askari'nin, kurşun torbasını tam zamanında bulduğu ve tam zamanında tüfeğine fişek (fişek) sürerek yazarı kurtardığı anlatılmıştır (Gezgin, 1937).

Cumhuriyet Çocuğu

İncelediğimiz Cumhuriyet Çocuğu dergisinin 4 sayısında değer temalarından bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik ile ilgili 31 makaleye rastlanmıştır.

Cumhuriyet Çocuğu dergisinde yayınlanan değer temaları sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 10. Cumhuriyet Çocuğu dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.

Tablo 15'te Cumhuriyet Çocuğu dergisinde yayınlanan makalelerin dağılımıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 15

Cumhuriyet Çocuğu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makale Adı	Yazar	İşlenen Tema	Tarih	Sayı
Siyah Üzerine Beyaz- Kitapların Tarihi, Birinci Kısım: Canlı Kitap, Canlı bir kütüphanenin hikâyesi	Anonim	Bilimsellik	27 Eylül 1938	1
Fenni Eğlenceler	Anonim	Bilimsellik	27 Eylül 1938	1
Siyah Üzerine Beyaz- Kitapların Tarihi, İkinci Kısım: Muhtıralar, Konuşan Eşya	Anonim	Bilimsellik	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2
Havaya Hâkim Olanlar	Anonim	Bilimsellik	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2
Dünyada Telefon	Anonim	Bilimsellik	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2
Siyah Üzerine Beyaz- Kitapların Tarihi: İşaretle Mektup, Kaybolmuş Bir Arayıcılar Kafilesinin Hikâyesi	Anonim	Bilimsellik	12 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	3
Havaya Hâkim Olanlar	Anonim	Bilimsellik	12 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	3
Havaya Hâkim Olanlar	Anonim	Bilimsellik	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Eski Çağlarda Aydınlanma Vasıtaları	Anonim	Bilimsellik	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Fenni Bilgiler: “Dokuz Çivi Oyunu”, “Bitişik İki Odadan Hangisi Daha Soğuktur?”, “Şişelerle Çalgı”	Anonim	Bilimsellik	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Başlık yok	Anonim	Bilimsellik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Siyah Üzerine Beyaz- Kitapların Tarihi: Bulmaca Şeklinde Yazı	Anonim	Bilimsellik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Konuşan Eşek	Anonim	Bilimsellik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Havaya Hâkim Olanlar	Anonim	Bilimsellik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Faydalı Eğlenceler: Nasihat veren hayvanlar	Anonim	Bilimsellik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Fil Yavrusu	Anonim	Dayanışma	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2
Bütün Dünya, Türkün Büyük Matemini candan paylaşıyor.	Anonim	Duyarlılık	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Bay Şeci Kaplan Avında	Anonim	Dürüstlük	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2
Cumhuriyet Çocuğuna	Muhittin Ertan	Sevgi	27 Eylül 1938	1
Umacı	Anonim	Sevgi	5 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	2

Tablo 15 (Devam)

Cumhuriyet Çocuğu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Babamızı Kaybettik	Anonim	Sevgi	12 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	3
Atamız Gidiyor	Anonim	Sevgi	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Canımız, herşeyimiz Atamızı kaybettik: Ulu Atamızın büyük ölümü karşısında Türk yavrularının, Atatürk çocuklarının duyguları- Röportaj: 1	Anonim	Sevgi	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü	Cumhuriyet Çocuğu	Sevgi	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Sen Öldün Ölüm güzel demektir	Faruk Nafiz Çamlıbel	Sevgi	19 Birinciteşrin 1938 Cumartesi	4
Cumhurbaşkanımızın Ulusa Büyük Tarihsel Beyanamesi	İsmet İnönü	Sevgi	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Atama Ağıt	Hikmet Turhan Dağlıoğlu	Sevgi	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Son Gidiş	Nizamettin Nazif	Sevgi	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Atatürk Çocuklarının Ulu Ataları için yazdıklarından bir katra...: En büyük Acım	Emel Tekinel Betül Tutel Hayrünnisa Kıyğı	Sevgi	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
Altın Araba Gümüş Tekerlek	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	30 İkinciteşrin 1938 Çarşamba	5
İyi Kalpli Kaya Yahut Zıp Zıp Şampiyonluğundan Futbol Kaptanlığına	Anonim	Yardımseverlik	27 Eylül 1938	1

Bilimsellik

“Siyah Üzerine Beyaz-Kitapların Tarihi, Birinci Kısım” başlıklı yazının “Canlı Kitap” bölümünde, “ilk kitap nasıldı? Basılmış mı, el ile mi yazılmıştı? Kitabın sahifeleri kâğıttan mı yoksa başka bir şeyden mi yapılmıştı? Bu kitap bugün mevcut mu, hangi kütüphanede bulunur?” soruları sorularak dünyanın bütün kütüphanelerinde bu ilk kitabı arayan bir adamın günlerini, kitap yığınları arasında bu ilk kitabı aramakla geçirdiği, ancak yıllarca yapsa da araştırmalarının netice vermeyeceği, çünkü ilk kitabın binlerce sene evvel, toprak altında çürüdüğü, ilk kitabın bugünkü kitaplara pek benzemediği, bu kitabın insan olduğu, insanların okuyup yazma bilmedikleri zamanlarda, anane, kanun ve inançların kütüphanelerin raflarında değil, insanların hafızalarında saklandığı, dünyanın çeşitli yerlerinde, yazılı izini bulamayacağımız hikâyeleri anlatan ihtiyar

insanların olduğu; “*Canlı bir kütüphanenin hikâyesi*” başlıklı bir diğer yazıda, eski zamanda Roma’da Itellius ismindeki zengin tüccar hakkında pek çok hikâyeler anlatıldığı, büyük bir sarayının olduğu, her gün sofrada meşhur ve bilgiç vatandaşlardan üç yüz kişinin toplandığı, davetlilere en nefis yemekler ikram edilerek edebiyat üzerine konuşmalar yapıp edebi bir ziyafet verildiği, ancak Itellius’un tahsilli olmadığı ve bir mevzu üzerinde konuşmanın onun için imkânsız olduğu, esirlerinden en zeki ve en bilgili olanlarının bir kitabı ezberlediği, böylelikle canlı bir kütüphanesi olan Itellius’un sevinç içinde olduğu, sofrada konuşma saati gelince esirlerden birinin istenen parçayı söylediği, esirlerin ezberledikleri kitapların isimlerini taşıdığı, birinin Odise, diğerinin İlyada, üçüncüsünün ise Eneit ismini aldığı, günün birinde, eski zamanlarda insanların nasıl ziyafet verdiklerinden bahsedilirken Itellius’un bu konu ile ilgili İlyada’da bir parça bildiğini söylediği fakat kâhyanın ayaklarına kapandığı, beni affedin, İlyada’nın bugün karnı ağrıyor dediği, sonuç olarak bütün bunların iki bin sene önce olduğu, bugün birçok kütüphane bulunduğu halde, canlı kitaptan vazgeçilmediği, eğer her şey kitaptan öğrenilseydi mektebe gitmeye lüzum kalmayacağı, kitaba soru sorulamadığı, ama muallimin talebenin sorularına cevap verdiği ve söylediklerini bizim anlayabileceğimiz şekilde tekrar ettiği ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

“*Fenni Eğlenceler*” başlıklı yazıda, kâğıttan yapılmış bir kap içinde su kaynatmanın mümkün olduğu anlatılmıştır. Bir defter kâğıdını kutu şeklinde katlayıp, yanlarını iğne ile tutturup, iplik geçirildiği, sonra içine su koyulduğu, daha sonra su dolu kabı bir gaz ocağının üstüne koyulduğunda suyun ısınıp kaynayacağı, kâğıdın ise yanmayacağı, bunun sebebinin kâğıdın harareti tutmayıp suya geçirdiği, suyun ısınması ve kaynaması için çok hararet aldığı, kutuda su bulunduğu sürece suyun suhûnetinin 100 dereceyi geçmediği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1938).

“*Siyah Üzerine Beyaz-Kitapların Tarihi, İkinci Kısım*” başlıklı yazının “*Muhtıralar*” bölümünde, çok iyi kalpli bir ihtiyarın seksenini geçmiş ve isimleri aklında tutamadığından bir şey yapması istendiğinde, ne yapacağını birkaç defa söylemenizi istediği, daha da emin olmak için mendiline bir düğüm attığı, aslında, insanların yazıyı icat etmesinden önce düğüm kelimelerin var olduğu, Persler’in, Meksikalılar’ın böyle yazdıkları, mendil yerine üzerine saçak gibi uzun ve kalın

küçük sicimler bağlanan kalın bir ip kullanıldığı, bu sicimlere düğümler yapıldığı ve bir düğüm ipe ne kadar yakınsa, haberin o kadar önemli olduğu anlamına geldiği, siyah düğümün ölümü, beyazın parayı, kırmızının harbi, sarının altını, yeşilin ekmeği gösterdiği, renksiz düğümlerin rakamları, basit düğümlerin onları, çift düğümlerin yüzleri, üçüzlü düğümlerin binleri ifade ettiği, hem ipin kalınlığını hem de düğümlerin yapılış ve konuş tarzını iyi hesaplamak gerektiği, bizim çocukların A B C harflerini öğrendikleri gibi Perulu çocukların da “Kwipa” denilen düğümler alfabesini öğrenmeye mecbur olduğu, Amerika’daki kırmızı derililerden Hurons ve İriquois’ların düğümler yerine deniz hayvanları kabuklarını kullandıkları, bunları, küçük parçalar halinde kesip, kalın bir ipliğe geçirip, birkaç tanesini birleştirerek kemer yaptıkları, denizcilerin aralarında bir direğe çekilen bayrakla konuştukları, bir sürüde koyunları, bir ambarda un çuvallarını saymak için bir değneğe çentikler yapıldığı, çentiklerin günleri de göstermeye yaradığı, Robinson Crusoe’un, ıssız adada böyle bir takvim kullandığı; “Konuşan Eşya” başlıklı bir diğer alt yazıda, düğümlerin ve kabukların manasını anlamak için maharetli insanlara ihtiyaç olduğu, olayları kaydetmek ve mesaj göndermek için daha kolay usullerin bilindiği, bir aşiretin diğerine savaş ilan etmek istiyorsa ona bir kalkan veya ok gönderdiği, sulh isteniyorsa pipo ile tütün göndermeği adet edindikleri, insanların yazı yazmayı bilmedikleri zamanlarda, eşya ve hayvanlardan mesajlar tertip ettikleri, bugünkü mektupların ise basit ve okunmasının kolay olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1938).

“Havaya Hâkim Olanlar” başlıklı yazıda, Mongolfiye Kardeşlerin, 1783 yılında, sıcak hava vasıtasıyla balon uçurmayı keşfetmeleri anlatılmaktadır. On iki yaşında olan Josef’in, büyük bir kâğıt fabrikası sahibi zengin bir adam olan Piyer Mongolfiye’nin oğlu olduğu, beş yaş küçük olan kardeşi Etyen’in çalışmayı çok sevdiği, Josef’in tahtadan bir kutu yapıp etrafını ince çıtalarla tutturarak alt tarafta bıraktığı bir delikten kâğıtları yakarak elde ettiği sıcak havayı doldurduğu ve böylelikle kutunun yavaş bir şekilde tavana kadar yükseldiği, kardeşiyle birlikte bunu bahçede denedikleri, Mongolfiye Kardeşlerin bu buluşlarını tekrarladıkları fakat babalarının onları okutmak istediği için koleje gönderdiği, eğitimlerini bitirip eve döndükleri zaman sıcak hava üzerindeki tecrübelerine tekrar başladıkları, Josef’in, babasına tecrübelerini anlatarak balonu sıcak hava ile uçurmanın mümkün olduğunu bulduklarını, büyük bir makine meydana getirerek

bunu dışarıda yapmak istediklerini söylediği, birkaç gün sonra Mongolfiye Kardeşlerin bir balon yaptıkları, 300 metre yükseğe çıktığı, kardeşlerin daha sonra, daha büyük şekilde halkın önünde tekrarlamaya karar verdikleri ve bu denemeyi, 5 Haziran 1783'te, Annone şehrinin büyük meydanında, hükümet adamlarının ve halkın önünde yaptıkları ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

“*Dünyada Telefon*” başlıklı yazıda, Vaşington'da iki kişiye bir telefon, Stokholm'de üç kişiye bir telefon, Kopenhag'da dört kişiye bir telefon, Nevyork'da beş kişiye bir telefon, Paris'te yedi kişiye bir telefon, Berlin'de sekiz kişiye bir telefon, Londra'da on kişiye bir telefon, Moskova'da yirmi sekiz kişiye bir telefon, İstanbul'da ise altmış bir kişiye bir telefon düştüğü bilgisi verilmiştir (Anonim, 1938).

“*Siyah Üzerine Beyaz-Kitapların Tarihi*” başlıklı yazının “*İşaretle Mektup*” bölümünde, mektup yazmak veya mesaj göndermek için pek çok vasıtaların olduğu, bugünkü bizim kullandığımız vasıta olan alfabe harfleriyle yazmanın eskiden olmadığı, başlangıçta insanların yazmak için resim yaptıkları ve uzun zamanlardan beri resim yapmasını bildikleri, mağaralarda yaşadıkları için, mağara duvarlarına her çeşit resim kazıdıkları, eğer mağaraların duvarlarına yaptıkları resimler olmasaydı bu insanların ne düşündüklerinin, neye inandıklarının bilinmeyeceği; “*Kaybolmuş Bir Arayıcılar Kafilesinin Hikâyesi*” başlıklı bir diğer alt yazıda, kaptanın 1837'de, Misisipi (Mississippi) Nehri üzerinde, bir müddet sonra batacak olan gemide seyahat ederken bugün izi kalmayan ormanları ve bataklıkları aramak için gönderilen arayıcılar kafilesinin gemiye bindiği, sonra karaya çıkan arayıcıların kaybolduğu, bir gün kaptanın yanına gelen bir ihtiyarın arayıcılar kafilesindeki oğlunu ve arkadaşlarını aradığı halde bulamadığını söylemesi üzerine birlikte ormanın içine aramaya gittikleri, ihtiyarın bir düğme bulduğu ve yola devam ettikleri, sonra ihtiyarın hastalanarak öldüğü, seyahate başka bir yoldan devam ederek arayıcıların izini buldukları, bir hafta sonra da arayıcılar kafilesine ulaştıkları belirtilmiştir (Anonim, 1938).

“*Havaya Hâkim Olanlar*” başlıklı bir önceki sayıdan devam eden yazıda, sıcak havanın etkisiyle torbanın şiştiği, balonun hareket ederek 2000 metreye kadar yükseldiği, sonra yavaş yavaş yere indiği, dünyada ilk defa görülen bu tecrübenin Annone şehri ahalisinde büyük heyecan uyandırmakla kalmayıp şöhretinin bütün Fransa'ya yayıldığı, yapılan bu uçma tecrübesinin Şarl isimindeki

zeki ve çalışkan fizikçiye heyecan vererek bundan daha iyisini yapmaya karar verdiğini, bunun ise hidrojen gazı sayesinde mümkün olacağı, gerekli parayı kısa sürede Parislilerden toplayarak balonu yaptıkları ve içini hidrojen ile doldurdıkları, prenslerin, senyörlerin ve halkın balonun hareketi için bildirilen saati beklediği, balonun iki dakikada 1000 metre yükselip, 45 dakika havada durduğu ve sonra Gones Köyü yakınına düştüğü anlatılmıştır (Anonim, 1938).

“*Havaya Hâkim Olanlar*” başlıklı 5. sayıda da devam eden yazıda, On altıncı Loui'nin, Mongolfiyeden sıcak havalı bir balon yapmasını isteyerek, Versay'da 13 Eylül 1783'de yapılacak uçuşa tecrübesinde bulunacağını vaat ettiği, Mongolfiye'nin, sağlam bir pamuk bezinden 20 metre yüksekliğinde bir balon yaptığı, kral ve kraliçenin de balonun yanına gelerek balon ve uçuş hakkında bilgi aldıkları, balonun hareket ederek yükseğe çıktıktan sonra 3 kilometre uzakta bir yere indiği, yavaş indiği için de içindeki koyun, horoz ve ördeğe hiçbir şey olmadığı, daha sonra Mongolfiye'nin yeni bir deneme yaptığı, balonun her havalanmadan sonra kalktığı yere ineceği, cesur ve heyecanlı bir âlim olan Pilâtre de Rozier'in de Mongolfiyerle birlikte yükseklere çıktığı, her seferinde daha yükseğe çıkarak havada daha uzun kaldığı ve büyük başarı kazandıkları, Mongolfiye'nin çok az masraflı olan bu vasıtanın düşmanın yerini ve hareketlerini keşfetmek konusunda, ordu için çok faydalı olacağı konusunda balonun istikbalini müjdeleyen satırları yazdığı ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

“*Eski Çağlarda Aydınlanma Vasıtaları*” başlıklı yazıda, 14 tane aletin fotoğrafları ve isimleri verilmiştir. Bunlardan ilkinin sert bir ağaç çubuğunu yumuşak bir ağaç üzerinde burgulamak suretiyle ateş çıkaran bir alet olduğu, ikincisinin orta zamanlarda Avrupa şehirlerinde gezen meşaleciler ve ellerinde her zaman düz duracak şekilde yapılmış olan meşale kafesleri, üçüncüsünün on beşinci yüzyıl kandili, diğerlerinin Roma kandili, orta zamanlarda sokak feneri direği, Eski Yunan kandili, on beşinci yüzyılda kullanılan asma şamdan, on sekizinci yüzyılda gece bekçilerinin feneri, on sekizinci yüzyılda bir şamdan, Japon feneri, on sekizinci yüzyılda kullanılan çıra söndürme aleti, eski zamanlarda kullanılan yedi kollu şamdan, on ikinci yüzyılda kullanılan şamdanlar, Eski Roma şamdanı olduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, 1938).

“*Fennî Bilgiler*” başlıklı yazıda 3 tane oyun hakkında resimleriyle birlikte bilgi verilmiştir. Bunlardan “*Dokuz Çivi Oyunu*” başlıklı oyun için kenarları beş

santimetre olan kalın bir tahtanın üzerine dokuz çivi çakıldığı, kalın mukavva parçalarını keserek halkalar yapıldığı, oynamak için de çivili tahtanın bir masanın üzerine konulduğu, oyuncunun üç metre uzaktan halkaları çivilere geçirmek suretiyle attığı, çiviye geçen her halkanın bir puan sayıldığı, en çok halka geçirenin oyunu kazandığı; “*Bitişik İki Odadan Hangisi Daha Soğuktur?*” başlıklı yazıda, bunun için termometreye gerek olmadığı, bir mumun yeterli olacağı, A ve B adını verdiğimiz bir kapı ile birbirinden ayrılmış iki odanın olduğunu düşündüğümüzde hangi odanın daha soğuk olduğunu anlamak için kapının tam ortasında olan T mumunun yandığında, kapının altında R harfi ile gösterilen yere tuttuğumuzda alevin B’den A’ya doğru uzandığının görüldüğü, T noktasında alevin dümdüz çıktığı, kapının en üstündeki S noktasında ise alevin A’dan B’ye doğru uzandığının görüldüğü, sonuç olarak B’nin daha soğuk olduğu, soğuk havayı aşağıdan verdiği, sıcak havayı ise yukarıdan aldığı; “*Şişelerle Çalgı*” başlıklı son yazıda, içinde su bulunan şişelerin üzerine madenden bir çubukla vurulduğunda değişik sesler çıkardıkları, bunlardan bir çalgı yapmanın mümkün olduğu, şişelerin ipe asıldığında daha iyi ses çıkardıkları, bunun eğlenceli bir hale gelebileceği, her şişenin çıkardığı sesin karşılığı olan notayı bir kâğıdın üstüne yazıp şişenin üzerine yapıştırıldığında bu şişe çalgısı ile notalara bakıp şarkılar çıkarılabileceği ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

Başlığı olmayan bir yazıda, 6 tane aletin bugünkü ve ilk hali hakkında fotoğraflarıyla birlikte bilgi verilmiştir. Kristof Kolomb’un üç ay süren uzun bir seyahatten sonra 12 Birinciteşrin 1492’de Amerika’ya varabildiği, bugün Normandi Vapurunun Amerika’ya beş günde gittiği; 1784’de Mongolfiye Kardeşlerin sıcak havalı balonlarıyla yükseldikleri ve birkaç kilometre gidebildiği, bugün Zeplinlerin hiç yere inmeden Almanya’dan Amerika’ya gittikleri; 1883’de ilk defa çıkan tek tekerlekli ile kısa yol alınabilirken, bugün bisikletle saatte 40 kilometre yol alınabildiği; ilk lokomotifin çok gürültü çıkararak ilerlediği, bir atın bile onu geçebildiği, bugün ise Aerodinamik bir lokomotifin saatte 150 kilometre yaptığı; ilk buharla işleyen arabanın yaya giden bir insan kadar hızlı gidebildiği, bugün bir yarış otomobilinin saatte 200 kilometre daha hızlı gittiği; Otto Lilienthal’ın 1895’de ilk defa motorsuz olarak havada birkaç dakika kalabildiği, bugün bir tayyarenin 4000 kilometrelik bir mesafeyi saatte 600 kilometre hızla aldığı bilgisi verilmiştir (Anonim, 1938).

“*Siyah Üzerine Beyaz-Kitapların Tarihi*” başlıklı yazıda, kırmızı derilerin mezar taşları üzerinde, ölünün ya da bütün aşiretin isimlerini taşıdıkları hayvanların resimlerinin bulunduğu, taşın üzerine kazılmış resimlerden, buraya gömülmüş olan insanın bütün hayatının öğrenilebildiği, Polinezya adalarının yerlilerinin her resme bir anlam verdikleri, çizgiler ve dörtgenlerden yapılmış bir resmin, bir askerin bulunduğu savaşların sayısını, beyaz eğri çizgilerden ve siyah dairelerden yapılmış bir resmin ise düşmanlarına karşı kazandığı zaferlerin sayısını gösterdiği, onların sırmalı apoletler, omuzlarında yıldızlar, madalyalar, tüy ve kartallarla süslenmiş kasketler taşıdıkları; “*Bulmaca Şeklinde Yazı*” başlıklı alt yazıda ise âlimlerin Mısır’ın mabetlerinin duvarlarını kaplayan yazıları okuyabilmek için uzun seneler uğraştıkları, bunların anlaşılması kolay olanlarının da var olduğu ve başka işlerde çalışan insanları tasvir eden sahneler olduğu, elinde kâğıdı ve kalemi ile kâtiplerin, balık satan tüccarların görüldüğü, aynı zamanda cam üfleyiciler, bilezik işleyen kuyumcular, Firavun’un arabası önünde koşan bakır kalkanlı askerlerin de olduğu, bu serimlere bakarken, eski Mısır sanatkârının atölyesinin nasıl olduğu, tüccarların nasıl mal sattıkları, bir kral alayının nasıl teşekkül ettiğinin kolaylıkla göz önüne getirilebildiği, birkaç bin sene önce yaşamış olan insanların hayatını tasvir eden bu resimlerin yanında başka resimlerin de olduğu ancak bunların anlamlarının çok açık olmadığı, Mısır anıtlarının üzerinde, yılan, baykuş, lotüs çiçekleri, kollarını başının üstüne kaldıran insan resimlerinin kazıldığı, bu resimlerin ince çizgiler halinde çizildiği ve bunların arasında üçgen, dörtgen gibi geometrik şekiller bulunduğu, bu semboller ya da hiyerogliflerin, Mısır tarihini anlatarak, Mısır halkının adetlerini ve an’anelerini bize gösterdikleri, hiyerogliflerin sırrını bulmanın da mümkün olduğu, 1799’da Fransız askerlerinin Napolyon Bonapart’ın idaresi altında Mısır sahillerine çıktıkları, siper kazarken, üzerine Mısır ve Grek lisanlarıyla yazılmış büyük bir taş buldukları anlatılmıştır (Anonim, 1938).

“*Konuşan Eşek*” başlıklı yazıda, ağaca yaslanan Ayşe Teyze’nin çocuklara konuşan eşeğin hikâyesini anlattığından bahsedilmiştir. Hikâyeye göre kasabada Ahmet isminde bir çiftlik sahibinin yüzlerce ineği, koyunu, keçisi, atı ve tavuklarının olduğu, tarlalara, ahırlara ve kümeslere bakmak için birçok adam çalıştırdığı, bir gün eşeğin üzerine binmiş tuhaf kıyafetli bir adamın atlarına bakmak istediğini, eşeğinin de âlim bir eşek olduğunu anlattığı, isminin Şapşal

olduğunu söyleyerek işe alındığı, çiftlik sahibinin de bu adamdan çok memnun kaldığı, ancak ertesi hafta bazı hayvanların yok olduğu için çiftlik sahibinin, Şapşal'dan şüphelendiği, Şapşal ise pusu kurarak hırsızın komşusu Hasan olduğunu gördüğünü hatta eşeğinin onu gördüğünü, onun sihirbaz olduğunu ve konuşmasını bildiğini söylediği ve eşeğin kulaklarını oynatarak konuştuğu, Ayşe Teyze'nin, hikâyeyi dinleyen çocuklara, sihirbazın olmadığını, konuşanın ise Şapşal olduğunu söylediği, bazı insanların karnından konuştuğu, yanında başka birinin konuştuğunun sanıldığı, böyle insanlara "Vantrolog" denildiği, Şapşal'ın da Vantrolog olduğunu ve hırsızı meydana çıkarmanın da kendisi olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1938).

"*Havaya Hâkim Olanlar*" başlıklı 4. sayının devamı olan yazıda, Mongolfiye kardeşlerin havada uçma fikrine XVI. Loui'nin önce karşı çıktığı, sonra razı olup ilk uçuşun yapıldığı, Pilâtre de Rozier ve Marki d'Arlandes'in Mongolfiere binerek 21 Birinciteşrin 1783'te seyahate çıktıkları, Marki d'Arlandes'in bu hava seyahati hakkındaki duygularını 28 İkinciteşrin 1783'te bir mektupla anlattığı, bu uçuş hakkındaki raporun, içlerinde Benjamin Franklin'in de bulunduğu birkaç kişi tarafından hazırlandığı, Franklin'in, seyyahların sakin olarak yere indiklerini, yanlarına almış oldukları samanların üçte ikisinin duruyor olduğunu, isteselerdi bununla üç defa fazla yol gidebileceklerini söylediği belirtilmiştir (Anonim, 1938).

"*Faydalı Eğlenceler*" köşesinin "*Nasihat veren hayvanlar*" başlıklı yazıda, kare şeklinde küçük bir kâğıt üzerinde 19 hayvanın fotoğraflarının üstüne numara verilerek nasıl oynanacağı hakkında bilgi verilmiştir. Bir toplu iğne gözü kapalı bir şekilde resmin herhangi bir noktasına batırıldığında, iğne hangi hayvanın olduğu yere rastlamışsa numaranın karşılığı olan nasihatın okunması şeklindedir. Bu nasihatler şu şekildedir (Anonim, 1938, s. 79):

- 1 – **Balık:** Dilsizlik gevezelikten iyidir.
- 2 – **Karınca:** Cesaretli, çalışkan ve sebatlı olunuz.
- 3 – **Köpek:** Candan dost, en kara günlerdede sizinle beraberdir.
- 4 – **Hindi:** Gurur, ahmaklıktan gelir.
- 5 – **Kelebek:** Çok parlamayınız, ziyanını görürsünüz.
- 6 – **Tavşan:** Pısrık ve korkak olmayınız.

- 7 – **Mayıs böceği:** Şaşkınlık, işten fazla gürültü yaparlar.
- 8 – **Bit:** Herkesi igrendirmek ve rahatsız etmek için büyük olmağa lüzum yoktur.
- 9 – **Arı:** Yalnız kendinizi düşünmeyiniz, faydalı olmağı öğreniniz.
- 10 – **Sivrisinek:** Fenalık boy ile ölçülmez
- 11 – **Karasinek:** Münasebetsizler, her zaman can sıkıcıdırlar.
- 12 – **Fare:** Fareler kedileri, bir çok kusurları olmakla beraber, bize aratırlar.
- 13 – **Koyun:** Aptallık derecesinde iyi olmayınız. Kendinizi küptürmeyiniz
- 14 – **Kırlangıç:** Benden daha iyi yapınız. Ben, ancak iyi günler dostuyum.
- 15 – **Kertenkele:** Lüzumundan fazla rahat insanı tenbel ve miskin yapar.
- 16 – **Eşek:** Kendinizi sakınınız. Fena bir şöhretten kurtulmak çok güçtür.
- 17 – **İspinoz:** Neşe saadetin yarısıdır.
- 18 – **Sümüklü böcek:** Evinde kendi yağı ile kavrulmak, başkalarının yanında boynu eğik güzel yaşamaktan iyidir.
- 19 – **Kaz:** Benim gibi boynunuz havada olmasın.

Dayanışma

Rudyard Kipling'den “*Fil Yavrusu*” başlıklı kısa yazıda, çok eski zamanlarda filin hortumunun olmadığı, kısa ve şişman burnunun olduğu, çok küçük, meraklı bir fil yavrusunun bir gün nehir kenarında dolaşırken gördüğü timsaha öğle yemeğinde ne yiyeceksin diye sorduğu, timsahın da yanına yaklaşmasını isteyerek fil çocuğu burnundan yakaladığı ve burnunun uzamaya başladığı, uzaktan seyreden yılanın filin tarafında olmasıyla timsahın yavru filin burnunu bıraktığı, fil çocuğun yılanı teşekkür ederek burnunun kısalmasını beklediği ancak burnunun kısalmadığı, timsahın onu hortum yaptığı belirtilmiştir (Anonim, 1938).

Duyarlılık

“*Bütün Dünya, Türkün Büyük Matemini candan paylaşıyor.*” başlıklı yazıda, dünya gazetelerinin yazdığı yazılara yer verilmiştir. Duyarlılık örneği gösteren bu yazılar şu şekildedir (Anonim, 1938, s. 51):

— Başka memleketlerin gazetelerinden —

Atatürk'ü kendisinden korkulan bir düşman olarak derin bir hayranlıkla takdir etmiş olan İngilizler, şimdi Türklerin dostudurlar. Türkler, bu kadar büyük bir adamın

ölümünün, Türkiye için olduğu kadar Avrupa için de büyük bir felaket olduğunu öğrenerek belki müteselli olurlar.

TAYMİS

“İngiliz,,

Bütün Türkiyede büyük matem vardır. Dünyada hiç bir devlet reisi, genç yaşında ölen bu muzaffer general, bu yılmaz inkılapçı, bu kahraman insan kadar bütün milletin kalbine yakın olmamıştır.

PÖTİ PARİZİEN

“Fransız,,

Atatürk’ün yaptığı inkılaplar okadar büyüktür ki, bunların büyüklüğü karşısında dünya hala hayrettedir. Bu inkılaplar, Köhne Türkiye’den modern bir Türkiye yapmıştır.

SUVAR

“Belçika,,

Atatürk, on altı yılda, gençlik ve kuvvetle dolu, kutretli, istediğini ve nereye gittiğini bilen Yeni Türkiye’yi yaratmağa muvaffak¹⁰ olmuştur.

AKROPOLİS

“Elen,,

Türkiye büyük şefini kaybediyor, fakat Yunanistan da öyle samimi bir büyük dostu kaybediyor. Elen milleti Türk milleti ile birlikte matem yapmaktadır.

KRONOS

“Elen,,

İsmi, Yeni Türkiye’nin bütün millî kurtuluş hareketine bağlı olan Atatürk’ün ölümü, Türk milleti için büyük bir kayıptır. Müstakil Türkiye’nin bütün samimî dostları, bu yüksek adamın, devrimizin bu şayanı dikkat şahsiyetinin ölümünden, derin bir surette acı duymaktadırlar.

IZVESTİYA

“Rus,,

Atatürk, arkasında, istikbalinden korkmayan kuvvetli bir devlet bırakmaktadır.

BOHEMYA

“Çeko-Slovak,,

Dünya, bu derece müstesna olan insanın ölümünden sonra, eskisi kadar enteresan değildir.

SLOVO

“Bulgar,,

Dürüstlük

“*Bay Şeci Kaplan Avında*” başlıklı yazıda, Bay Şeci’nin, aynalı bir dolapla, kaplan avlamak için yanına sadık uşağı Durmuş’u da alarak çöllere gittiği, çöle varınca uşağıyla birlikte dolaba girip kapıyı içeriden kapattıkları, iki kaplanın dolaba doğru gelerek aynaya baktıkları, dolabın kapısını açarak dışarı çıkıp çöle

¹⁰ Muvaffak: 1. Başarmış, başarılı (kimse). 2. Başarılmış, başarılı (iş) (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 421).

kadar getirdikleri, ciğeri dolabın içine fırlattıklarında iki kaplanın dolabın içine atıldığı, dolaba özel olarak yapılan aynanın her şeyi olduğundan küçük olarak gösterdiği için kaplanların da kendilerini bir kedi gibi gördükleri, daha sonra aynalı dolap ve içindeki iki kaplanla birlikte Türkiye'ye döndüğü, onları bir bayana hediye ederek halı vazifesi yapacaklarını söylediği, ancak bunun için sabır etmek gerektiğini düşündüğü, kısa zaman içinde iki kaplanın iki canlı halı haline geldiği, fakat bir gün her şeyi olduğu gibi gösteren bir aynada kendilerini gördüklerinde kaplan olduklarını hatırladıkları ve zavallı kadını parça parça ettikleri ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

Sevgi

Muhittin Ertan tarafından yazılan “*Cumhuriyet Çocuğuna*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Muhittin Ertan, 1938, s. 16):

Her kes sevinçli bugün
En büyük bayramım var;
Coşan, taşan gönlümün
Neşesine yer, gök dar,
Ermek için bu güne
Saltanatlar devirdik;
On beş yılın üstüne
Asırları çevirdik.
Çehresi güldü bahtın,
Bulutlar yoldaşımız;
Bir gün olacak altın
Toprağımız, taşımız.
Türkün, cihana mutlu
Gelir elbet çocuğu;
Olsun bayramın kutlu
Cumhuriyet çocuğu.

“*Umacı*” başlıklı şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Anonim, 1938, s. 21):

Bu karşıdan gelen nedir acaba ?
Ne olacak, bir kocaman umacı...
Çabuk yetiş, imdadıma koş baba,

Kaçırmasın beni, aman, umacı!
Boğumları kımıldıyor yerinden,
Sivri burnu yüreğimi deliyor.
İniltisi duyuluyor derinden,
Kırılarak, dökülerek geliyor...
Aman, yokmu kaçılacak bir bucak ?
Anneciğim bana bari sen acı!..
Ne o ? dört beş parça oldu çabucak :
Meğer benim dostlarımış umacı !

“*Babamızı Kaybettik*” başlıklı yazıda, Ulu Atamızın 10 İkinci Teşrin 1938 Perşembe günü saat 9,5’de gözlerini dünyaya kapattığı, ümitsizliği Türk lügatından çıkararak Atatürk’ün öldüğü, Türk milletinin en yüce evlâdını kaybettiği, bütün dünyanın bu hayırlı insan için yas tuttuğu, Atatürk’ün hakkın ve hakikatin kendisi olduğu, her zaman Türk milletine güvendiği, Türk milletinin de onu yalancı çıkarmadığı, on beş yılda her savaştan alını açık çıktığı, Atatürk’ün daha büyük işler yapmak mecburiyetinde olduğumuzu, yurdumuzu medeniyet memleketleri seviyesine çıkaracağımızı söylediği, Türk çocuklarının Atatürk’ün isteklerini yerine getirecekleri, Atatürk’e ve Türk milletine layık insanlar olduklarını dünyaya ispat edecekleri anlatılmıştır (Anonim, 1938).

Fotoğraf 3. “Babamızı Kaybettik” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1938, s. 40-41).

“*Atamız Gidiyor*” başlıklı yazıda, 1 Temmuz 1926 günü sevinç içinde ona kollarını açan İstanbulluların bugün arkasından ağladıkları, şanlı zaferlerle dolu bir tarihin gidiyor olduğu, Anafartalarda cihan harbinin talini değiştiren, Erzurum’da, Sivas’ta, Ankara’da Türk Milletinin kurtuluş prensiplerini koyan, Lozan’da kurtuluş beratını alan, Türk Milletine yeni bir yaşayış, yeni bir tarih veren Atatürk’ün gidiyor olduğu, onun için ağladığımızı, onun için ağladıkça aslında yükseliyor olduğumuz, vazifemize daha büyük bir heyecanla bağlandığımız, ağlamamızın nedeninin anayurdun gençlerin elinde bir cennet haline geldiğini onun göremeyeceği için, aramızdan yetişecek ve isimleri saygı ile anılacak olan Türk âlimlerini alınlarından öpemeyeceği için, onun, büyük eserini doya doya seyretemeyeceği için, Cumhuriyetin yirminci yıl dönümünü onunla birlikte kutlayamayacağımız için olduğu, bunun için içimizin yandığı, Türk gençliğinin Cumhuriyeti korumak ve yükseltmek için ant içtiği ifade edilmiştir (Anonim, 1938).

“*Canımız, herşeyimiz Atamızı kaybettik: Ulu Atamızın büyük ölümü karşısında Türk yavrularının, Atatürk çocuklarının duyguları-Röportaj: 1*” başlıklı yazıda, öğrencilerin düşünceleri karşısında Cumhuriyet Çocuğunun görüşlerine yer verilmiştir. Bunlardan ilk olarak Cibali Kız ortaokulu (1 - C) den 60 Ferhunde Güngör’ün onu kaybetmeden önce sağlığı için dua ettiği, Atanın ölümünün kendisini çok sarstığını söylediği, Cumhuriyet Çocuğunun ise Ferhunde Güngör’ün bu sözleri hıçkırıklar içinde ağlayarak söylediğini belirttiği; Zekeriya köy ilkokulu sınıf II Sahap Dayal’ın Atamızın öldüğünü annesinin söylediğini, gün boyu ağladığını anlattığı, Cumhuriyet Çocuğunun küçük Sahap’ı annesiyle birlikte ağlarken bulduğu, duygularını gözyaşları içinde söylediğini belirttiği; Kadıköy birinci ilkokul – 10 yaşında İzzet’i ailesiyle birlikte otururken bulduğu, gözlerinin ağlamaktan şişmiş olduğunu gördüğü, anne ve babasına bugünden sonra daha çok çalışmamız gerektiğini söylediği, çünkü Atatürk’ün yurdu bize bıraktığını ifade ettiğini anlattığı; son olarak İstanbul 44 üncü ilkokul sınıf 5-B 138 Muallâ Eke’yi okulda, göğsünde Atatürk rozeti ile yine Atatürk için hazırlanmış duvar gazetesinin önünde kalabalık arasında gördüğü, çocukların hepsinin ağlamaktan gözleri şişmiş halde gazeteyi okuduklarını gördüğü, yavaşça Muallâ’ya burada yazısı olup olmadığını sorduğu, Muallâ’nın yazmadığını, o gün çok ağladığını, defterine sadece o günün tarihini yazabildiğini söylediği, gözlerinin dolmaya başladığını, sesi titreyerek onu çok sevdiğini söylediğini duyduktan sonra Muallâ’nın yanından uzaklaştığı anlatılmıştır (Anonim, 1938).

Cumhuriyet Çocuğu tarafından yazılan “*Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü*” başlıklı yazıda, Ulu Atamızın en yakın çalışma arkadaşı olan İsmet İnönü’nün 11 İkinditeşrin 1938 Cuma günü saat 12,15’de Kamutay’ın¹¹ bütünlüğü ile Cumhurbaşkanı olarak seçildiği, bu seçimi Cumhuriyet Çocuğunun candan kutladığı, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü’nün 25.9.1884 tarihinde İzmir’de doğduğu, babasının uzun yıllar hâkimliklerde bulunmuş Bay Reşit olduğu, İsmet İnönü’nün yüksek tahsilini İstanbul Harbiye okulunda bitirdiği, çalışmaları ve üstün zekâsı ile 1906 yılında Topçu Kurmay Yüzbaşı olarak vazifeye başladığı, Yemen’de, Balkan ve Cihan savaşında bütün gücüyle çalıştığı, yurdun en kötü günlerinde Anadolu’ya geçerek Atatürk’le birlikte Kurtuluş Savaşı boyunca bütün fedakârlığı ile çalıştığı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda Atamızla birlikte ön safta

¹¹ Kamutay: Türkiye Büyük Millet Meclisi (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s.309).

bulunduğu, Lozan Barışını Türk ulusuna armağan eden onun yüksek çalışması olduğu, İsmet İnönü'nün Atatürk yurdunun, Türk Cumhuriyetinin, Atatürk inkılâbının yapıcı evlâdı olduğu, Atatürk'ümüzü kaybederken İsmet İnönü'yü başımızda görmenin bize teselli ve ümit verdiği, Cumhurbaşkanımızın seçimini kutlayıp çalışma hayatında başarılar diledikleri ifade edilmiştir (Cumhuriyet Çocuğu, 1938).

7 Günden *Faruk Nafiz Çamlıbel* tarafından yazılan “*Sen Öldün Olüm güzel demektir*” isimli şiirinde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Çamlıbel, 1938, s. 64):

Çehreler, manzaralar bir tek elem sahibidir,
Hepsi bir günde içinden çöküvermiş gibidir...
Neye baksam, kimi görsem döğünür hıçkırarak :
Yorgun argın yarı yollarda kalır her bayrak.
Dökülür gözyaşı halinde solan yapraklar,
Matemin gezdiği başlarda sayılmaz aklar:
Yaşların çizdiği yüzlerde çoğalmış kırışık,
Kalmamış sisli ufuklar gibi gözlerde ışıık...
Sanki bin yıl yaşamış gamlı cihan bir günde !
Çocugum ilk acıdan sarsılıyor ömründe,
Eşimin benzi kül olmakta anarken yarını,
“Gitti yavrum !,, diye annem yoluyur saçlarını...
Bu giden yolcuyu bir boyda yaratmış yaratan !
İlk asırlardanberi hiçbir ğidenin ardından
Bu kadar yandığı dünyada bilinmez Türkün.
ATATÜRK öldü, bütün millete can verdiği gün !
Sanki yüksek doğarak gün gibi yüksek yaşadın,
Daha yüksekti öltürken yaşayanlardan adın !
Sana baktıkça güneş titriyor, ay kıskanıyor :
Çünkü yüksek yaşamaktan büyük ölmek daha zor!..

“Cumhurbaşkanımızın Ulusa Büyük Tarihsel Beyannamesi” başlıklı İsmet İnönü’nün büyük Türk milletine seslendiği yazıda, Atatürk’e olan sevgi ve minnet anlatılmıştır. Yazının tamamı şu şekildedir (İnönü, 1938, s. 65):

Ankara, 21 (A.A) – Reiscümhur İsmet İnönünün millete beyannamesi:

Büyük Türk milletine:

Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletinin ihtiram kolları üstünde Ulu Atatürkün fanî vücudu istirahat yerine tevdi edilmiştir. Hakikatte yattığı yer, Türk milletinin onun için aşk ve iftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür.

Atatürk, tarihte uğradığımız en zalim ve haksız ittiham önünde meydana atılmış, Türk milletinin masum ve haklı olduğunu iddia ve ilân etmiştir. İlkönce ehemmiyeti¹² kavranmamış olan gür sesi, asla yıpranmayan bir kuvvetle nihayet bütün cihanın şuuruna nüfuz etmiştir.

En büyük zaferleri kazandıktan sonra da Atatürk, ömrünü yalnız Türk milletinin haklarını, insaniyete ezeli hizmetlerini ve tarihe hakkettiği meziyetlerini ispat etmekle geçirmiştir. Milletimizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına¹³ ve mükellef olduğu insaniyet vazifelerine sarsılmaz itikadı vardı. “Ne mutlu Türküm diyene” dediği zaman, kendi engin ruhunun, hiç sönmiyen aşkını ne manalı bir surette hulâsa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile geri bırakılmış Türk cemiyetini, en kısa yoldan insanlığın en mütakâmil ve en temiz zihniyetleriyle mücehhez modern bir devlet haline getirmek Onun başlıca kaygusu olmuştu. Teşkilâtı Esasımızda ve bugün hizmet başında, irfan muhitinde ve geniş halk içinde bulunan bütün vatandaşların vicdanlarında yerleşmiş olan laik, milliyetçi, halkçı, inkılâpçı, devletçi Cumhuriyet, bize bütün evsafı ile Atatürkün en kıymetli emanetidir.

Ufulünden beri Atatürkün aziz adı ve hatırası, bütün halkımızın en candan duygularıyla sarılmıştır. Memleketimizin her köşesinde ve bütün milletçe kendisine gösterdiğimiz samimî bağlılık, devlet ve milletimiz için kudret ve vefanın belâğ misalidir. Türk milletinin aziz Atatürke gösterdiği sevgi ve saygı, onun için Atatürk gibi bir evlât yetiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürke tâzim vazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza, kalbimden gelen şükran duygularımı ifade etmeyi, ödenmesi lâzım bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürkün en kıymetli ideali idi. Bütün dünyada ölümünün gördüğü ihtiramı, insanlığın âtisi için ümit verici bir müjde olarak selâmlarım. Bu sözlerim, yazılarıyla ve toprağımızda şövalye askerleri ve mümtaz

¹² Ehemmiyet: Önem (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 176).

¹³ İstidat: Anıklık (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 291).

şahsiyetlerle yasımıza iştirak eden büyük milletlere, Türk milleti adına şükranlarımın ifadesidir.

Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr, sadık hâdimî,

İnsanlık idealinin âşık ve mümtaz siması,

Eşsiz Kahraman Atatürk!

Vatan sana minnettardır.

Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk milletiyle beraber senin huzurunda tazim ile iğiliyoruz. Bütün hayatında bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hâtıran, sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır.

Tan Gazetesinden *Hikmet Turhan Dağlıoğlu*'nun “*Atama Ağıt*” isimli şiirinde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Dağlıoğlu, 1938, s. 72):

Ah Atam, vah Atam, biricik Atam!

Yaralı bağrıma ateşler katam,

Başımı taşına koyarak yatam,

Bir güneş batar mı, ölür mü Atam?

Gösterin Tanrıyı, sorup ta çatam.

Durası kalbime ağular dolsun,

Analar ağlasın, saçını yolsun,

Güneşler doğmasın, çiçekler solsun,

Toprağa girer mi, ölür mü Atam?

Gösterin Tanrıyı sorup ta çatam.

Yaslara ortak, sevince ortak,

Saçları alevdi, alını, kalbi ak,

Uğruna edeyim kendimi adak

Bir güneş batar mı, ölür mü Atam?

Gösterin Tanrıyı sorup ta çatam.

Acısı bitirdi, yaktı duyanı,

Bir ölüm havası sardı dörtyanı,

Göklere erişti adıyla sanı.

Bir güneş söner mi, ölür mü Atam?

Gösterin Tanrıyı sorup ta çatam.

Bir dağa benzerdi, yüksekti başı,

Ağlıyor yurdumun toprağı, taşı,

Diner bu acı, kanlı gözyaşı?

Bir güneş söner mi, ölür mü Atam?
Gösterin Tanrıyı sorup ta çatam.

Ulus'tan, *Nizamettin Nazif*'in "*Son Gidiş*" başlıklı yazısında, buz gibi soğuk bir gecede ateşten insanların bağrından tutuşmuş bir ülke içinde oldukları, kadınların, ocaklarından yanar kütükleri kaparak içlerini de yakan ateşi ona katarak koştukları, dağları, bayırları yakarak daha çok yanmaya koştukları, Mustafa Kemal'in, ne usta demirciymiş ki, Türk milletini tam tavında bir çelik yaparak elinden öyle bıraktığı anlatılmıştır (Nizamettin Nazif, 1938).

"*Atatürk Çocuklarının Ulu Ataları için yazdıklarından bir katra...*" başlıklı yazıda, Bursa Necatibey Kız Enstitüsü'nden *Emel Tekinel*, bütün gazetelerin Türk'ün, bütün dünyanın en büyük Atasının ölümü hakkında yazılar yazdığını, radyoların bu haberi sık sık tekrarladıkları, bütün dünyanın gözyaşı döktüğünü, aslında Atatürk'ün ölmediği, ebediyete kadar tarih denilen manevi dünyanın altın sayfaları içinde güneş gibi parlayacağı ve bütün insanlığın yüreklerinde yaşayacağı, o yüzden bütün insanlığın ağlamamasını, gazetelerin, radyoların seslerini kısmasını, çünkü dünyanın ebedi Atası Mustafa Kemal'in yaşadığını; Beyoğlu 29 İlkokuldan *Betül Tutel* ise, babamızı kaybettiğimiz için herkesin içinin acı ile dolduğunu, bayram günü yeni elbiselerini giymediği, bundan sonra sadece Atamız için gözyaşı dökceği duygularını dile getirdiği; *Hayrinnisa Kıyğı* İstanbul 1 Okuldan "*En büyük Acım*" başlıklı alt yazıda, en büyük babasını kaybeden Türk çocuklarının öksüz kaldığı, Atatürk'ün bir güneş olduğu, Türk milletinin onu hiçbir zaman unutmayacağı, her ferдин kalbinde ebedi olarak yaşayacağı, Türk milletine Cumhuriyet gibi büyük bir armağan bıraktığı, Türk çocuklarının onun eseri olan Cumhuriyet'i ilelebet muhafaza ve müdafaa edeceği anlatılmıştır (Tekinel, Tutel ve Kıyğı, 1938).

Vatanseverlik

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan "*Altın Araba Gümüş Tekerlek*" Sürekli Ulusal Masal-1 başlıklı yazıda, eski çağlarda, doğu Türk ilinde yaylalar içinde kahraman Türk boylarının yaşadığını, çadırların içinde hakan dâhil herkesin mutlu bir hayat yaşadığı, bir gün hakanla birlikte binlerce kahramanın savaşa gittiği, savaşı kazanan Türk akıncılarının geri döndükleri, Adsızlar'a babalarının mirası olan savaş silahları ve atlarının verildiği, o çağlarda yaşayan Türk soyunun büyük bir kahramanlık adetlerinin olduğu, çadırda ailenin babası ölünce, mirasın

çoğunun büyük oğula, küçük oğula sürüler ve babalarının soyadlarını taşımak, ortanca oğula ise babanın savaş eşyası ile atının miras kaldığı, ailenin soyadını kullanmak hakkı verilmediği için böyle çocuklara “Adsız” denildiği, Adsızlar’ın, babalarından miras kalan silahları kuşanıp, atlarına binerek, uzak illere gittikleri, savaşa katılıp kahramanlık gösterdikleri, böylelikle ya kahramanca öldükleri ya da ünlü bir ad kazanarak obalarına döndükleri, bir gün çadırlar ülkesinden adsızların kendilerine ad kazanmak için yola çıktıkları, bunların içinde, son savaşta kahramanca ölen hakanın kardeşinin on dört yaşındaki ortanca oğlu Alp Tekin’in de olduğu, Çin’in başkentinde bir hana geldiği, handa oturanlara, şehrin kale duvarlarının neden karaya boyandığını sorduğunda, yolculardan birinin kim olduğunu, nereden geldiğini sorması üzerine, Türk olduğunu, kendine ünlü bir ad aramaya çıktığını söylediği, yolcuların ise bu sözlerine, kahkahalarla güldüğü, genç adsızın, masanın üzerine çıkararak, Türk ile alay etmenin ne demek olduğunu göstereceğim diyerek bağırarak anlatılmıştır (Bilbaşar, 1938).

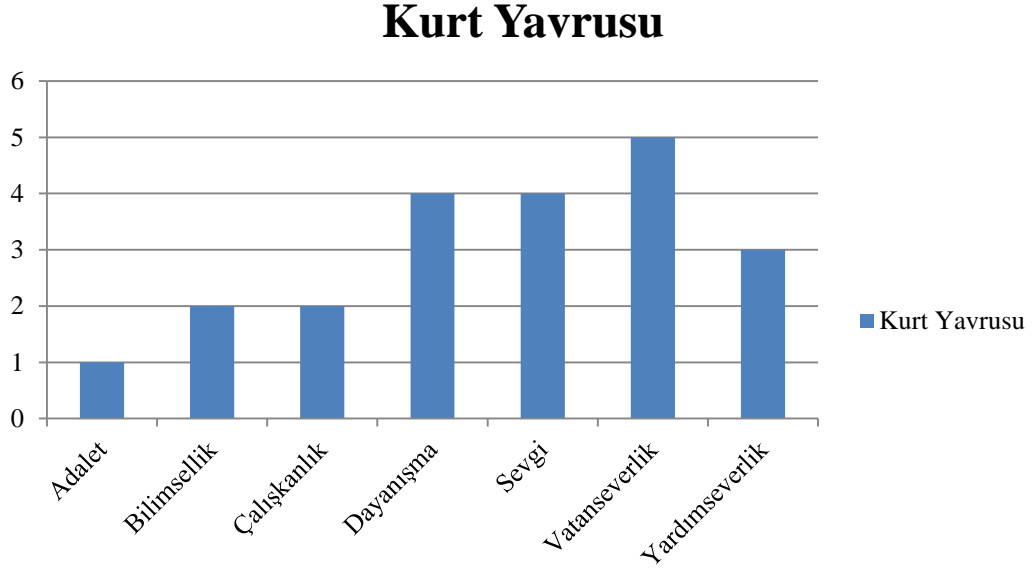
Yardımseverlik

“İyi Kalpli Kaya Yahut Zıp Zıp Şampiyonluğundan Futbol Kaptanlığına” başlıklı yazıda, dört çocuğun oyun yerine gittikleri, üçünün top oynayacağı, diğerinin onları izleyeceği, büyük olan kumralın geniş omuzları olduğu, kendini methedenlerin söylediklerine inandığı, küçük olan esmerin ise kurnaz olduğu, başkalarının zararına eğlenmenin en büyük zevki olduğu ve bundan dolayı pek sevilmediği, üçüncüsünün ise takımın kaptanı olarak serbest oynadığı fakat sert oynamasının onun kusuru olduğu, dördüncüsü olan Kaya’nın da, top oynamak istediği fakat yardımcıya ihtiyaç olduğunda oynayabileceği, ama Kaya’nın, zıpzıp oyununda şampiyon olduğu, üç oyuncunun çamurlu suya düşüp, çukurdan çıkamayınca Kaya’dan yardım istedikleri, iyi kalpli Kaya’nın, onları teker teker çamurdan çıkardığı, yedek oyuncuya ihtiyaç olduğundan Kaya’nın o gün top oynadığı, ilk devrede şöyle böyle oynasa da giderek daha iyi oynadığı ve arkadaşlarının, Kaya’nın kuvvetli ve becerikli olduğunu gördükleri, ondan başka kaptan istemedikleri, bundan sonra Kaya’nın, memleketin en iyi oyuncusu olduğu ve yirmi yaşına gelince milli takımla beraber, Romanya’ya gittiği anlatılmıştır (Anonim, 1938).

Kurt Yavrusu

İncelediğimiz Kurt Yavrusu dergisinin 3 sayısında değer temalarından adalet, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, sevgi, vatanseverlik ve yardımseverlik ile ilgili 21 makaleye rastlanmıştır.

Kurt Yavrusu dergisinde yayınlanan değer temaları sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 11. Kurt Yavrusu dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.

Tablo 16’da Kurt Yavrusu dergisinde yayınlanan makalelerin dağılımıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 16

Kurt Yavrusu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makale Adı	Yazar	İşlenen Tema	Tarih	Sayı
Zenginle Züğürt	Oğuz Özdeş	Adalet	16/12/(1)935	6
Biliyor musunuz ki...	Anonim	Bilimsellik	25/11/ (19)35	4
Spor: Galatasaray Güneşi 6-2 mağlup etti	Anonim	Bilimsellik	9/12/(1)935	5
Türkiye’nin kalbi Ankara’nın biricik lisesi	Anonim	Çalışkanlık	25/11/(19)35	4
İzmir İzcileri Arasında Ayak Basmamış	Besim Hikmet	Çalışkanlık	16/12/(1)935	6
Karanlık Ormanlar İçinde	Anonim	Dayanışma	25/11/(19)35	4
Keziban	M. Zeren	Dayanışma	9/12/(1)935	5

Tablo 16 (Devam)

Kurt Yavrusu Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde	Anonim	Dayanışma	9/12/(1)935	5
Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde	Anonim	Dayanışma	16/12/(1)935	6
Fatmagül ile Kaya	Cevat Erim	Sevgi	25/11/(19)35	4
Fatmagül ile Kaya	Cevat Erim	Sevgi	9/12/(1)935	5
Fatmagül ile Kaya	Cevat Erim	Sevgi	16/12/(1)935	6
Altın Geyik	M. Zeren	Sevgi	16/12/(1)935	6
Güney Asya'da Türk Erleri	Bahadır Ragıp	Vatanseverlik	25/11/(19)35	4
Savaş Destanı	M. Göksel	Vatanseverlik	9/12/(1)935	5
Güney Asya'da Türk Erleri	Bahadır Ragıp	Vatanseverlik	9/12/(1)935	5
Güney Asya'da Türk Erleri	Bahadır Ragıp	Vatanseverlik	16/12/(1)935	6
Savaş Destanı	Anonim	Vatanseverlik	16/12/(1)935	6
Zavallı Şakşığın Alnının Karayazısı	Anonim	Yardımseverlik	25/11/(19)35	4
Zavallı Şakşığın Alnının Karayazısı	Anonim	Yardımseverlik	9/12/(1)935	5
Zavallı Şakşığın Alnının Karayazısı	Anonim	Yardımseverlik	16/12/(1)935	6

Adalet

Oğuz Özdeş'in yazdığı "Zenginle Züğürt" başlıklı yazıda, çok zengin bir adamla bir fakir arasında geçen konuşmadan hareketle adalet konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (Oğuz Özdeş, (1)935, s. 14):

Çok zengin bir adama, züğürdün biri yaklaşmış,
Demişki : "Senin paran artık kasadan taşmış !
"Ben fakir bir adamım, haydi doğruluk göster !
"Burda benim payım var. Yarısını bana ver !...,
Sesini çıkarmamış bu söze zengin adam!..
On para verip demiş; "senin payın budur tam
Fakir demiş : "İsterim altunun yarısını !.
"Bana sen vereceksin paranın yarısını !...,
Bu sözleri duyunca akıllı zengin gülmüş !
Sonra dudaklarından şu cümleler dökülmüş :
"Sen hele bir hesabet; bu acunda¹⁴ ne kadar
"Senin gibi parasız milyonlarca fakir var !..

¹⁴ Acun: Kaosa karşıt olarak düzgün ve uyumlu diye alınan evren, kosmos (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 3).

“Paramı dağıtırsam bu yoksullara eger,
“İşte senin payına ancak on para düşer !...,”

Bilimsellik

“*Biliyor musunuz ki...*” başlıklı yazıda, dört tane bilimsel bilgiye yer verilmiştir. Bunlar; bir insanın bütün hayatında vasatî 200 bin kilometre yol gittiği; Haiti Adasında Doktor Vetmore adında bir bilginin kocaman bir arı büyüklüğünde kuş bulduğu, bu kuşun şimdiye kadar bulunan kuşların en küçüğü olduğu; Hint Dağlarında Gaur adında bir öküz yaşadığı, bu hayvanın boyunun üç, yüksekliğinin iki metre olduğu, geceleri otlarken bağırma âdeti olduğu, etinin sığır eti lezzetinde olduğu, insanlara ancak kendisine iliştikleri zaman saldırdığı ve çok tehlikeli olduğu; dünyada rasathane kurulalı 200 bin yer deprenmesinin kaydedildiği, İspanyalı bir bilgine göre her yıl dünyada 10 bin yer deprenmesinin olduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, (19)35).

“*Spor: Galatasaray Güneşi 6-2 mağlup etti*” başlıklı yazıda, geçen hafta devam eden maçların en heyecanlısının Galatasaray-Güneş maçı olduğu, Güneş kulübünün Galatasaraylıların içinden ayrılan bir grup tarafından kurulduğu, Güneş kulübünün takımının tam kadrosunda olmadığı, maçın Galatasaray takımının egemenliği altında oynandığı anlatılmıştır (Anonim, (1)935).

Çalışkanlık

“*Türkiye'nin kalbi Ankara'nın biricik lisesi*” başlıklı yazıda bu okulun tarihi bir binaya sahip olduğu, şehirdeki liselerin içinde en iyisi olduğu, oynanan piyeslerde, sporda ve izcilikte çok ilerlediği, ayrıca lisede bir talebe kooperatifi açılarak kazancının bir kısmının yoksul çocuklar için verildiğinden bahsedilmektedir. Ayrıca okulun her alanda faydalı gençler yetiştiren başarı ve çalışkanlığıyla yurdun her köşesine daha uzun yıllar bilgi ve medeniyet saçacağı ifade edilmektedir (Anonim, (19)35).

Besim Hikmet'in yazdığı “*İzmir İzçileri Arasında*” başlıklı yazıda, yazarın Ege Tecim Lisesindeki izci ekibini yakından görmek için okula röportaja gittiğinden, okuldan mezun olanların çok iyi mevkilere geldiğinden, düzenli izcilere sahip olan okulun pek çok kupalar kazandığından ve izci albümünü incelediğinden bahsedilmektedir (Besim Hikmet, (1)935).

Dayanışma

3 sayı boyunca devam eden “*Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde*” başlıklı hikâyede, saatler geçtikçe kara parçasının yaklaştığı, çocukların açlıklarını, susuzluklarını unutup bu cankurtaran adayı seyre daldıkları, adada su ve yiyecek bulmayı istedikleri, Sungar’ın yüksek dağlar olduğu için su bulabileceklerini söylediği, Orhan’ın yemek bulmalarının da muhtemel olduğunu düşündüğü, hurma, Hindistan cevizi, muz bulacaklarına emin olduğu, güneş batmak üzereyken ayaklarını toprağa bastıkları, gece olunca etrafta yiyecek aradıkları, Muço’nun hemen bulduğu hurma ve ceviz ağaçlarından bol bol kopardığı, Hindistan cevizi sütü ile ezilmiş hurma tatlısını yedikleri, Sungar’ın ileride gördüğü derenin suyundan içtikleri, sonra ateşe odun atıp uykuya daldıkları, ertesi sabah uyandıklarında biraz yemiş yiyip buldukları yeri gözden geçirdikleri, sandallarını dereye getirip gezmeyi düşündükleri, çok geçmeden sandalın yana yatmasıyla çocukların suya döküldüğü, büyük bir timsahın ağzını açtığı ve çocukların görünmedikleri anlatılmıştır (Anonim, (19)35).

M. Zeren’in “*Keziban*” başlıklı öyküsünde, 4 yaşındaki Ahmet, 7 yaşındaki Keziban ve 9 yaşındaki Süleyman’ın anneleri öldükten sonra daha önce belki de hiç bu kadar yakın hissetmedikleri kadar birbirlerine yakın olmaları, iş bölümü yapıp keçileri sağmaları ve otlatmaları, Keziban’ın ise annesi gibi sorumluluk olarak onlara yemek hazırlaması, temizlikleriyle ilgilenmesini anlatan öyküde dayanışma teması görülmektedir (M. Zeren, (1)935a).

“*Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde*” başlıklı hikâyede, başlarından geçmeyen kalmayan beş küçük kahramanın çamurlu dereye kaldıkları, sonra suyun üstünde bir el görüldüğü, bu elin Orhan’a ait olduğu, bir sarmaşığa yapışıp derin derin nefes alırken arkadaşlarını düşündüğü, Turgan, Sungar, İlhan ve Küçük Arap’ın nerede olduklarını merak ettiği, sonra İlhan’ın sesini duyduğu, tekrar suya atlayıp arkadaşını kenara sürüklediği, fakat İlhan’ı derenin bataklığından çıkarmanın mümkün olmadığı, kendinde olsa bu işin zor olmayacağı, Orhan’ın önce İlhan’ı kendine getirmeden buradan çıkmaya uğraşmanın boşuna olduğunu anladığı, bunun için kollarında yatan arkadaşının ciğerlerini temiz hava ile doldurmak gerektiğini düşündüğü, başını omuzlarının üstüne aldığı, burnunun üstüne basarak teneffüs başlangıçları yaptırdığı, sonunda İlhan’ın kendini topladığı, fakat her hareketlerinde daha da battıkları, Orhan’ın

arkadaşını bu şekilde kurtaramayacağını anladığı, kalın sarmaşığa asılarak kendini kıyıya attığı, beş dakika ortadan kaybolan Orhan'ın daha kalın ve uzun sarmaşıkla geri döndüğü, sarmaşığı büyük bir ağacın etrafından çevirdiği, ucunu İlhan'a uzattığı ve beline bağlamasını istediği, Orhan'ın gayretiyle sarmaşığı çektiği, İlhan'ın da çabasıyla kurtulduğu, sonra ikisinin arkadaşlarını aradığı, ırmağın aktığı tarafa baktıkları ancak bir şey göremedikleri ifade edilmiştir (Anonim, (1)935).

“*Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde*” başlıklı hikâyede, koca ağızlı bir timsah gördükleri, Küçük Arap'ın vücudunun bir çıkıp bir daldığı, timsahın zavallı yavruyu yutmak için takip ettiğinin anlaşıldığı, Muço'nun kendini çok iyi koruduğu, Orhan'a buralarda durmamalarını, çocukların kurtulduğunu, onların yanına gitmelerini söylediği, sonra timsahın tekrar görüldüğü, Orhan'la İlhan'ın arkadaşlarının kurtulduğuna sevindikleri, ağacın üstüne çıkmayı ve böylelikle arkadaşlarının yerini kolay bulabilmeyi düşündükleri, biraz ileride bulunan bir ağaca tırmanmaya başladıkları, ağacın üstünde bulunan hayvanların iki arkadaşın yaklaşmasıyla kaçtıkları, önden çıkan İlhan'ın çocuğunu kucağına almış kaçırın bir şempanzeye rastladığı, yüksek ağacın en yüksek noktasına geldikleri, bütün etrafın görüldüğü, iyice bakındıkları halde arkadaşlarına dair bir iz bulamadıkları, o anda ince bir sesin Orhan ve İlhan diye bağırdığını duydukları anlatılmıştır (Anonim, (1)935).

Sevgi

Cevat Erim tarafından yazılan “*Fatmagül ile Kaya*” başlıklı yazıda, geniş Anadolu ovasının uçsuz bucaksız ormanında Kaya ve Fatmagül isminde iki kardeşin yaşadığı, bu iki çocuğun çok merhametli olduğu, hayvanlara iyilik yapmayı sevdikleri, anne ve babalarının da onlarla öğündüğü, babanın Kaya'nın çalışkan bir erkek, Gül'ün de cesur bir bayan olacağını düşündüğü, bu iyi ailenin Duygu isminde bir de köpekleri olduğu, bütün ailenin çok sevdiği Duygu'nun bir gün ortadan kaybolduğu, bütün gece herkesin merakla beklediği ama bir türlü gelmediği, sabah olunca çocukların odun toplamaya çıktıkları, Fatmagül'ün karların üzerinde lekeler gördüğü, Kaya'nın kan lekeleri olduğunu söylediği, izleri takip ettikleri, yerde baygın halde Duygu'nun yattığını gördükleri, iki yavrucağın da çok sevindiği, hemen kızağa koyup eve götürdükleri, sobanın yanında ona bir yatak yaptıkları, Duygu'nun birkaç gün içinde gözlerinin parlamaya başladığı,

Kaya ve Fatmagül'ün etrafında dolaşıp bir şeyler anlatmaya çalıştığı, başından geçenleri hakikaten anlatmak istiyor gibi kıvrandığı, sonra üç gün üç gece hiç durmadan kar yağdığı, üç gün evden çıkmayan babalarının dördüncü gün baltasını alıp ormana gittiği anlatılmıştır (Cevat Erim, (19)35a).

Cevad Erim tarafından yazılan “*Fatmagül ile Kaya*” başlıklı yazıda, ortalık kararmadan gelmek âdeti olan babalarının o gün karanlığa kaldığı, sobanın etrafında babalarından hikâyeler anlatmasını bekledikleri, fakat babalarının yüzünün gülmediği, sonra annelerinin çocukları yatırdığı ama rahat bir uyku uyuyamadıkları, ertesi sabah babalarının halinde bir isteksizlik olduğu, canının evden çıkmak istemediği, o akşam babalarının eve gelmediği, çocukların gözyaşları döktüğü, annelerinin kasabaya gitmiş olabileceğini söylediği, çocukların buna inanmadığı, çünkü babalarının aydan aya kasabaya gittiği ve henüz geçen hafta gidip yiyecek içecek getirdiği, fakat annelerini üzmemek için inanmış gibi göründükleri, bu esnada Duygu'nun ormana gidip yerleri kokladığı, sonra gelip Kaya'nın ellerini ayaklarını yalayıp onunla gelmesini istediği, Kaya'nın da Duygu'nun bir şeyler bildiğine inandığı fakat yola çıkmak için sabahı beklemeye karar verdiği belirtilmiştir (Cevat Erim, (1)935b).

Cevad Erim tarafından yazılan “*Fatmagül ile Kaya*” başlıklı yazıda, ertesi sabah erkenden kalkan Kaya'nın annesine Duygu ile beraber babasını aramaya gideceğini söylediği, dün gecedен beri gelmeyen kocasının üzüntüsü üzerine bu kötü havada oğlunun da gitmesine gönlünün razı olmadığı, fakat Kaya'nın gitmekte kararlı olduğu, çünkü Duygu'ya güvendiği, Fatmagül'ün de gelmek istediği, annesinin izin verdiği, yolda Duygu'nun dinlenmesi için mola vermek istedikleri, fakat Duygu'nun dinlenmek istemediğini onlara anlattığı, bir saat daha gittikten sonra Duygu'nun yavaşladığı ve ağaçların sık olduğu yerde durduğu, yerleri kokladıktan sonra yokuştan inmeye başladığı, Kaya ve Gül'ün de onu takip ettiği, kendilerini bir mağaranın kapısında buldukları, Kaya ve Duygu'nun mağaranın içerisine girdiği, kulaklarına bir takım sesler geldiği, Kaya'nın babasının inleyen sesini tanıdığı, ilerleyip bir deliğin önüne geldikleri, Kaya'nın sürünerek deliğe yaklaştığı, içeride elleri ve ayakları ipe bağlanmış bir adam gördüğü, babası olduğunu anlayıp yanına koştuğu, hemen iplerini çözdüğü, babasının çabuk buradan çıkmak istediği, koşarak mağaradan çıktıkları, babasını gören Fatmagül'ün sevinçten ağladığı, babasının vakit kaybetmeden eve gitmek

istediği, baba ile annenin gizlice konuştuktan sonra silahını alan babanın kasabaya gittiği, çocukların neler olduğunu annelerine sorduğu, annelerinin neler olduğunu anlattığı, babaları odun keserken yanına bir adamın geldiğini, ormanda gömülü olan defineyi birlikte bulacaklarını, defineyi bulmadan elinden kurtulamayacağını söylediği, o yüzden mağaraya götürüp ellerini ayaklarını bağladığını, sabah olunca da adamın yiyecek aramak için dışarı çıktığında sizin babanızı kurtardığınızı anlattığı, o yüzden şimdi babalarının kasabaya gittiğini ve hükümete haber verip adamı yakalattıracağını söylediği anlatılmıştır. Böylece üç sayıda devam eden bu yazıdan iki kardeşin merhameti, iyilik yapmayı sevmeleri, birbirlerine bağlı bir aile yapısına sahip olmalarının çocuklarda sevgi temasının pekişmesine katkı sağladığına vurgu yapılmıştır (Cevad Erim, (1)935c).

M. Zeren, kaleme aldığı “*Altın Geyik*” başlıklı öyküde, boğazına düşkün, nefis yemekleri seven bir adam olan Mihracenin, bazen kendi bazen de adamlarının geyik avladığından bahsetmiştir. Ancak geyik sürüsünün başı olan altın rengindeki alageyiğe dokunmadığını, bir gün geyiklerin kendi aralarında anlaşarak sıra yaptıklarını ve sırası gelenin kendi gidip ölmeye hazırlandığını anlatmıştır. Mihrace’nin, altın geyik’in iyi bir kalp taşımasından dolayı diğer geyiklerinin ve hatta diğer hayvanların, kuşların, balıkların da yaşamasına izin verdiği görölmektedir. Bunun sonucunda, altın geyik’in, Mihrace’nin hoşgörüsünden dolayı müjdeyi vermek için ormana doğru koştuğu vurgulanmaktadır (M. Zeren, (1)935b).

Vatanseverlik

Bahadır Ragıp tarafından yazılan “*Güney Asya’da Türk Erleri*” başlıklı yazının önsözünde, dergi okuyucuları için seslendiği kurt yavrularının, bu öyküde dört yüz yıl önce doğan bir kahramanın hikâyesini okuyacaklarını, çölde doğan bir Türk çocuğunun dünya tarihinde meydana getirdiği başarıları bulacaklarını, kurt yavrularının dünyanın en bahtiyar çocukları olduğunu, çünkü Türk olarak doğduklarını ve Türk olarak doğmanın bu dünyadaki en büyük şeref ve üstünlük anlamına geldiğini, kahraman bir ulusun kanını taşıdıklarını onlara fısıldadığı, Türk doğdukları ve Türk ölecekleri için dünyanın bütün çocuklarının kurt yavrularına gıpta ettiğinden bahsetmiştir. Calmir Çölünün sıcağın vücutları kavurduğu, bir hafta önce buradan bir atlı kafilesinin hareket ettiği, yüzlerce Türk cengâverinin başlarında Hümayon han ile yürüdükleri, arkasında atlılarla birlikte

cenuba¹⁵ doğru aktıkları, üç direkli çadırda bir hareketlilik olduğu, uzun boylu bir delikanlının sabırsızlıkla dolaştığı, üç direkli çadırın etrafına dizilmiş olan yirmi çadırda da aynı hareketliliğin olduğu, birkaç çadır halkı için büyük bir hadisenin ortaya çıkmak üzere olduğu, yarım saatin daha geçtiği, delikanlının atının yanına gittiği, uzun bir yolculuk için hazır olduğunu gördüğü, sonra çadırın kapısı önüne geldiği, içeriden ihtiyar bir kadının çıktığı, ilerideki çadırın önünde konuşanların içinden en genç olan Hoca Muazzam'a Hamide Banu'nun kendisini yanına istediğini söylediği, genç adamın büyük çadıra koştuğu, yerdeki sedirde çok güzel bir kadın olan Hamide Banubegüm'ün yattığı, Hoca Muazzam'ı gören Hamide Banu'nun doğrulmak istediği fakat çok yorgun olduğu, ona bir erkek çocuğu olduğunu, Hana haber ulaştırmasını istediği anlatılmıştır (Bahadır Ragıp, (19)35a).

M. Göksel tarafından yazılan Ankara: 21-11-1935 tarihli, "Savaş Destanı" başlıklı yazıda, vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (M. Göksel, (1)935, s. 3):

– Kurtyavrusu okuyucularından küçük kardeşim Emide –
Binlerce yıl önceki tarihi okuyunca,
Görürsünüz ki, onun her yerinde her satır,
Türklerin kazandığı bir zaferi anlatır..
Her gün daha büyüyen sınırların boyunca
Erlere, canlı bir kale gibi, beklerdi yurdu;
Er gibi kadınlarda çadırlarda uyurdu.
Türkün binlerce yıllık geçişi bir akındır,
Türk uzak bilmemiştir, ona her yer yakındır..
İçi denizler gibi coştukça, için için
Kayaları kemiren suları bulmak için,
Bir deniz hasretile başladı ilk akına,
Girmedi, yüz yıllarca, keskin kılıcı kına..
Onu ta uzaklardan çağırırdı sanki su,
Arardı rüzgârlarda tuzlu bir su kokusu..
Denize kavuştuktan sonra dinlenmedi :
«Denizin ötesinde daha neler var ?..» dedi,
Ve böyle, yüz yıllarca, durmadan, dinlenmeden,
Ona «artık yolunun sonu geldi !..» denmeden,
Koştı, meydan okudu dünyaya tek başına;

¹⁵ Cenup: Güney (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 102).

Başladı sonu gelmez bir hücum savaşına.
İlerledi, yenerek her zoru, her düşmanı;
Dinleyin, anlatayım size bir Türk destanı :

Bahadır Ragıp tarafından yazılan “*Güney Asya’da Türk Erleri*” başlıklı yazıda, dışarıya çıkan Hoca Muazzam’ın çadırın önünde dikilen delikanlıya hemen Hana yetişmesini, bir erkek evlâdı doğduğu haberini ulaştırmasını söylediği, sonra kapıdakilere davulların çalınması, erlere kıymız dağıtılması talimatını verdiği, çünkü şölen olduğunu Hamide Banu’nun er evlât doğurduğunu söylediği, Mahmut’un dört nala sürdüğü atıyla çöle doğru gittiği, davulların gökleri inlettiği, koyunların kurban edildiği, gençlerin ve ihtiyarların yaktıkları ateşin etrafına oturdukları, koyunların kebab olduğu, tam bir şölen olduğu, Hamide Banu’nun er evlât doğurduğu, Mahmut’un atıyla beraber sabaha kadar yürüdüğü, Endüs ırmağının kenarında dinlendikleri, yetiştirilecek haber mühim olduğu için Mahmut’un atına atlayıp yola düzülmesi, ırmağın kenarından uzanan yolun ağaçlıklı olduğu, sarmaşıklar, iri ağaçlar, güzel kuşlar, çeşitli hayvanlarla dolu olduğu, Mahmut’un bu zengin tabiatın içinde atını sürdüğü bilgisi verilmiştir (Bahadır Ragıp, (1)935b).

Fotoğraf 4. “*Güney Asya’da Türk Erleri*” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bahadır Ragıp, (1)935b, s. 11).

Bahadır Ragıp tarafından yazılan “*Güney Asya’da Türk Erleri*” başlıklı yazıda, Mahmut’un Hümayunun karargâhına girdiği, Hümayunun Babürden sonra

bütün Hindistan'ı hükmü altında tutan bir imparatorluğun başına geçtiği, bu imparatorluğun büyük bir imparatorluk olduğu, Hümayunun ise sakin bir adam olduğu, onun bu sükûnetinin imparatorluğun parçalanmasına sebebiyet verdiği, etrafındaki adamlarının kendisinin büyük bir talisizliğe düşer olduğunu söyledikleri, Hümayunun da talinin ne zaman döneceğini merak ettiği, Hind diyarının esrarla dolu bir diyar olduğu, orada falcıların, fakirlerin bulunduğu, Hümayunun adamlarının falcılığında ün almış bir fakiri saraya getirdikleri, fakirin Hümayunla konuştuğu, üç gün izin istediği, kendisine oda tahsis edilmesini ve odaya su konulmasını rica ettiği, sonra odaya kapandığı, üç gün sarayda bir sabırsızlığın sezildiği, herkesin bu günlerin sona ermesini ve Hümayunun talinin ne suretle değişebileceğini öğrenmek istediği, nihayet bu günlerin sona erdiği, Cuma günü Hintli fakirin odadan çıktığı, onu Hümayunun huzuruna götürdükleri, zayıf, soluk benizli, güçlkle konuşan Hintlinin, hakanın talinin er evlâdına bağlandığını, suyun, taşın, toprağın öyle dediğini söylediği anlatılmıştır (Bahadır Ragıp, (1)935c).

“*Savaş Destanı*” başlıklı yazıda, vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (Anonim, (1)935, s. 5):

BİRİNCİ TABLO

(Batı vakti.. Bir çadır önünde bir kaç akıncı ve er)

Togohan :

— *Yücehan çadırında bekliyor yağız atı..*

Nerde Yılmaz?

Erlerden biri :

— *Sınırdan onun nöbet saati.*

Togohan :

— *Sen götür..*

Aynı er :

— *Peki.. (koşarak atı hazırlamaya gider).*

Togohan :

— *Yalın, sen de git biraz uyu*

Ve yarın, gün doğarken, topla bütün orduyu..

Akın var.. Kırk bin atlı batıya doğru gitsin,

Sen, Yalın, sen ki bütün yiğitlerden yiğitsin,

Yücehan baş akıncı olarak seni seçdi.

Yalın

— *Sağ olsun.*

Tanrıdan sonra odur koruyanı Ulusun.

Togohan :

—Doludizgin atlılar yaylaları aşmalı,

Az zamanda ordumuz zafere ulaşmalı.

Dağlar epeyce yüksek, çöl biraz fazla uzun,

Fakat sonu yemyeşil bir yurttur yolumuzun.

Yollarda önünüze çıkar beş on kabile,

Belki de lüzum kalmaz onlarla cenge bile :

Ya kaçır dağılırlar, yahut teslim olurlar.

Yalın :

—Sanki teslim olmayıp kaçarlarsa ne çıkar ?

Yakalarız onları biz nereye gitseler;

Kaçmayıp savaşsınlar bizimle yiğitseler..

—birkaç saniye düşündükten sonra devamla—

Yardımseverlik

“Zavallı Şakşağın Alnının Karayazısı” başlıklı yazıda, zürafanın uzun boynunu köpek kulübesine soktuğu, filin de mahalleyi ayağa kaldırdığı, Şakşak’ın tilkiden yardım istediği, hayvanların halinin kötü olduğunu, hepsinin canbazhanedeki yaşayışlarına dönmek istediklerini söylediği, tilkinin böyle olacağının belli olduğunu tahmin ettiği, köleliğe alışmış hayvanlardan iyilik beklememek gerektiği, arslanın bile köpeklerle yatıp kalkmaktan köpekleştiği, aslında onun kırların hükümdarı olduğu, tilkinin ormandaki hayvanlardan ona bir ordu hazırladığı ve Canbaza karşı öcünü alması için emrine verdiği, Şakşağın tilki kadar kendisini düşünen başka bir arkadaşı olmadığını düşündüğü, teklifini kabul ettiği ve ayrıldıkları, o geceyi zor geçirdiği, garip rüyalar gördüğü, ertesi sabah tilkiyi bulmak üzere yola çıktığında karşısına bir avcı çıktığı, onu kalçasından vurduğu, topallayarak giderken yanına gelen karga hemşirenin onu ameliyat ettiği, yarım saat süren ameliyattan sonra ordugâha vardığı, bütün hayvanların toplanmış kendisini beklediği, tilkinin dağların, ormanların hayvanları kumandanınız Genaral Şakşağı size tanıtıyorum diye seslendiği, Şakşağın teşekkür ettiği, onlarla arkadaşlık etmek istediğini söylediği, yarın tekrar toplanmak üzere dağılmaları emrini verdiği ve hepsinin yerlerine döndüğü anlatılmıştır (Anonim, (19)35).

“Zavallı Şakşağın Alnının Karayazısı” başlıklı yazıda, o gece gözüne uyku girmediği, tan ağardığında ordunun toplanacağı meydana yürüdüğü, yolda zürafa teyzeyle karşılaştığı, onun sırtına binip ordusunu öyle selamlamak istediği, zürafa

teyzenin de bunu kabul ettiği, emrinde güçlü ve sadık hayvanlar olduğu, zürafanın onu randevu yerine getirdiği, hayvanları selamladığı, kendisine saygılarını ileten karga fırkası kumandanını hava filolarının kumandanı tayin ettiği, sonra ordunun hücumu kalktığı, canbazın karısı ve çocuklarıyla yemek yemeye hazırlanırken bir ses duydukları, çiftlikte bir yağma başladığı, bütün hayvanların ortalığı kırıp geçirdiği, canbazın gölgesini gördüğü ve zürafa teyzeyle yanına koştukları, daldıkları camın önündeki kedi ve yavrusunun zürafa teyzenin boynuna takıldığı, zavallı zürafanın başını çektiği ve sıçradığı, Şakşağın da havaya doğru fırladığı, bir saman yığınının üstüne düştüğü, kalktığında hayvanlardan her birinin ayrı acayıplikler yaptığını gördüğü, kuşun kafasını çizmenin içine soktuğu ve çıkaramadığı, buna şaşırarak köpeğin havlamaları arasında kaçıp gittiği bilgisi verilmiştir (Anonim, (1)935).

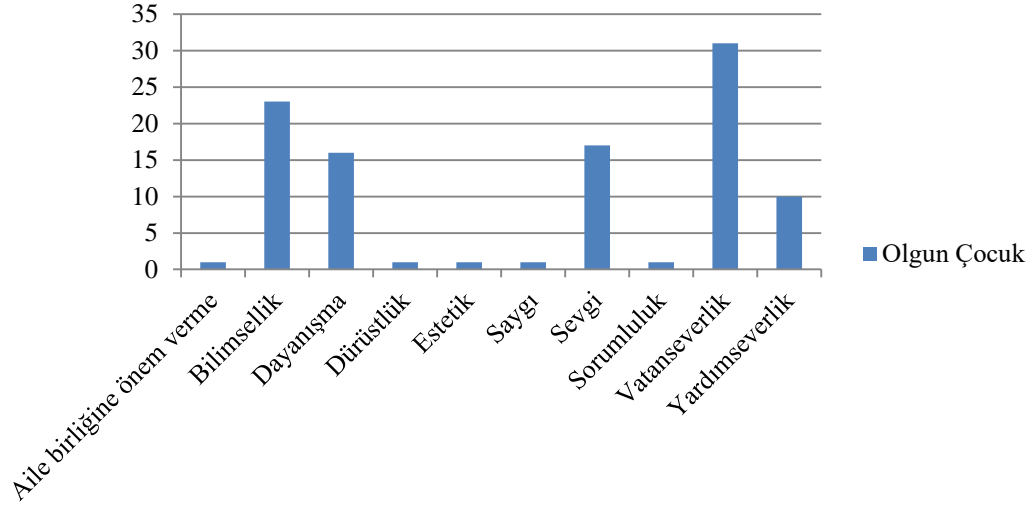
“Zavallı Şakşağın Alnının Karayazısı” başlıklı yazıda, Şakşak’ın kumandanı bulunduğu ordunun erlerinin akla gelmeyecek işler yaptıkları, geyik fırkası kumandanının evin içinde koşarken dolapları, askıları yıktığı, eşyalarla dolaşan bir portmanto haline geldiği, onun halini gören hayvanların gülmeye başladıkları, koca geyiğin ne olduğunu anlayamadığı, koca ayının Canbaz’ın hasta yatan kızını bahçeye çıkardığı, bu esnada gürültüden korkan Canbaz’ın kedisinin buzdolabına saklandığı, arkasından köpeklerden birinin onu takip ettiği ve dolabın kapağını üstüne kapattığı, kumandanın yanına bir sincap’ın geldiği, az önce bir tilkiye rastladığını, bütün ormanın bize kaldığını, bütün yiyecek ve meyvelerin bizim olduğunu, Şakşak’ı kandırdığını, bir orduya kumanda edebilecek biri olduğunu söyleyerek onu şaşkına çevirdiğini, onun sayesinde ormanın tek hâkimi kaldığını anlattığını, bütün bu lafları tilkinin söylediğini ifade ettiği, sincap’ın da hemen gelip haber vermek istediği, Şakşak’ın tilkinin bu yaptıklarına inanamadığı, şimdi ne yapacağını bilemediği, bunlar yetmiyormuş gibi büyük bir felâketle karşılaştığı, ordu erlerinden bir eşkiyanın köpeğinin bir av kemerini alıp evi patlatmak istediği, kemerin havalanıp bacadan içeri girdiği, Şakşak’ın bu olanları alnının karayazısı olarak nitelediği anlatılmıştır (Anonim, (1)935).

Olgun Çocuk

İncelediğimiz Olgun Çocuk dergisinin 13 sayısında değer temalarından aile birliğine önem verme, bilimsellik, dayanışma, dürüstlük, estetik, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik ile ilgili 102 makaleye rastlanmıştır.

Olgun Çocuk dergisinde yayınlanan değer temaları sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Olgun Çocuk

Şekil 12. Olgun Çocuk dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.

Tablo 17’de Olgun Çocuk dergisinde yayınlanan makalelerin dağılımıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 17

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makale Adı	Yazar	İşlenen Tema	Tarih	Sayı
Ötkünç: Yangın	Ötkünçü	Aile birliğine önem verme	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Bilgin Araştırıyor: “En soğuk gölük ‘hayvan’ Yılan”, “Geminin geçirdiği yenilik”	Bilgin	Bilimsellik	16 Şubat 1935 Cumartesi	1
Bilgin Araştırıyor: “Nasıl işitiyoruz”, “Lokomotif ve tren”	Bilgin	Bilimsellik	2 Mart 1935 Cumartesi	2
Bilgin Araştırıyor: “Yumurtadan çıkan bir civciv nasıl büyür?”, “Balon ve uçak”	Bilgin	Bilimsellik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Bilgin Araştırıyor: “Yaban Gölükler (Vahşi hayvanlar) arasında”	Bilgin	Bilimsellik	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Spor: Kayakçılık	Kayakçı	Bilimsellik	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Sürekli Fen ötküncü: 1-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	16 Mart 1935 Cumartesi	4

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Bilgin Araştırıyor: “Gök Yüzünden Bilgiler”	Bilgin	Bilimsellik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Sürekli Fen ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Bilgin Araştırıyor: “Tabiat ve Biolojji denemeleri (tecrübeleri)”	Bilgin	Bilimsellik	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Sürekli Fen ötküncü: 3-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Bilgin Araştırıyor: “Fenbilgisi: Tulumbarlar”	Bilgin	Bilimsellik	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Sürekli Fen ötküncü: 4-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Bilgin Araştırıyor: “İlk çağlar gölükleri (hayvanları) ve yaşayışları”	Bilgin	Bilimsellik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Sürekli Fen ötküncü: 5-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Bilgin Araştırıyor: “Yaban gölükler”	Anonim	Bilimsellik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Sürekli Fen ötküncü: 6-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Bilgin Araştırıyor: “Denizlerin dibine inen dalgıçlar”	Bilgin	Bilimsellik	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Sürekli Fen ötküncü: 7-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Bilgin Araştırıyor: “Kuşlar ve yuvaları”	Bilgin	Bilimsellik	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Sürekli Fen ötküncü: 8-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Bilgin Araştırıyor: Manivelâ	Bilgin	Bilimsellik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Sürekli Fen ötküncü: 9-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Sürekli Fen ötküncü: 10-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500	B. Bilbaşar	Bilimsellik	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	16 Şubat 1935 Cumartesi	1
Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	2 Mart 1935 Cumartesi	2

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Kurtların Ağzında	İzzet Kolay	Dayanışma	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Masal: “Bir varmış Bir yokmuş: Zuhal Yıldızında”	Talât Algan	Dayanışma	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Eski Çağlar Ötküncü: “Hortlaklar Gemisi”	Kemal Bilbaşar	Dayanışma	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Küçükler İçin Sürekli Masal 6: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Eski Çağlar Ötküncü - 2-: “Hortlaklar Gemisi”	Kemal Bilbaşar	Dayanışma	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Küçükler İçin Sürekli Masal 7: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Eski Çağlar Ötküncü - 3-: “Hortlaklar Gemisi”	Kemal Bilbaşar	Dayanışma	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Küçükler İçin Sürekli Masal 8: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Spor: “Galatasaray-Viyana”, “Libertas-Güneş İstanbul Spor futbol maçı”, Küçük Haberler: “Balkan yarışları bu yıl İstanbulda olacak” “Ulusal takımımız çalıştırılıyor” “İzmirde futbol”	Kaleci	Dayanışma	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Küçükler İçin Sürekli Masal 9: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Küçükler İçin Sürekli Masal 10: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Küçükler İçin Sürekli Masal 11: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Küçükler İçin Sürekli Masal 12: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Küçükler İçin Sürekli Masal 13: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Dayanışma	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Masal Yarışı: 3 “Bir varmış Bir yokmuş: Martavalcı”	Avni Yalçın	Dürüstlük	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Küçükler İçin Sürekli Masal 5: Hayvanlar Ülkesinde	İzzet Kolay	Estetik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Masal: “Bir varmış Bir yokmuş: Aykutun Oyuncakları”	Masalıcı	Saygı	16 Şubat 1935 Cumartesi	1

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım	Anonim	Sevgi	16 Şubat 1935 Cumartesi	1
İlhanın Papağanı	Kolay	Sevgi	2 Mart 1935 Cumartesi	2
Kendi Yazılarımız: Okuyucularımızın gönderdiği deyişler “Olgun Çocuk”	Arif Özcan Turgut Kırkel Alâattin Yılmaz Talât Algan	Sevgi	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Masal Yarışı: 2 “Bir varmış Bir yokmuş: Beyaz Güvercin”	Sabiha Gönenç	Sevgi	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Kendi Yazılarımız: “Olgun Çocuk” “Olgun Çocuk” “Yaşasın Olgun Çocuk”	Faruk Goksan M. Suna H. Anar	Sevgi	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Ötkünc: Küçük Gazeteci	İzzet Kolay	Sevgi	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Kendi Yazılarımız: “Yolumuz...” “Olgun Çocuk” “Sabah”	Ozan Melâhat Mefkûre	Sevgi	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım	Remzi Baran	Sevgi	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Kendi Yazılarımız: “Olgun Çocuk’la başbaşa” “Türklük” “Okurlarına”	Alp Aslan Saim Saadet	Sevgi	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım	Remzi Baran	Sevgi	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Ulu Atamızın Büyük ulus kurumu	Anonim	Sevgi	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım	Remzi Baran	Sevgi	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Cumurluk Halk Partisi Bayramı	Bilgin	Sevgi	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Ötkünc: Sporcu	İzzet Kolay	Sevgi	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Kendi yazılarımız: “Babam İçin”	Nihat Tarık	Sevgi	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım-4	Anonim	Sevgi	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Masal Yarışı: 6 “Küçük Tayyareci”	Müsebbiha	Sevgi	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Masal Yarışı: 4 “Bir varmış Bir yokmuş: Baba.. Baba”	Ali Avni	Sorumluluk	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 1-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	16 Şubat 1935 Cumartesi	1
Türk Çocuklarıyız	B. Bilbaşar	Vatanseverlik	16 Şubat 1935 Cumartesi	1

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım	Anonim	Vatanseverlik	2 Mart 1935 Cumartesi	2
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 2-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	2 Mart 1935 Cumartesi	2
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-3-	Anonim	Vatanseverlik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-4-	Anonim	Vatanseverlik	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-5-	Anonim	Vatanseverlik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 5-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-	Anonim	Vatanseverlik	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 6-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Bir perdelik piyes: Adı büyük ulusun çocuklarıyız biz	B. Bilbaşar	Vatanseverlik	30 Mart 1935 Cumartesi	6
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-7-	Anonim	Vatanseverlik	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 7-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	6 Nisan 1935 Cumartesi	7
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-8-	Anonim	Vatanseverlik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayımlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Spor: Türk-Yugoslâv Ulusal Futbol Maçı	Kaleci	Vatanseverlik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Kendi Yazılarımız: "23 Nisan"	B. B.	Vatanseverlik	13 Nisan 1935 Cumartesi	8
Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-9-	Anonim	Vatanseverlik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 10-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Ulusal Ötkünc: Ulus malı yağıya verilir mi	B. B.	Vatanseverlik	27 Nisan 1935 Cumartesi	10
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 11-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Ulusal Ötkünc: Ulus malı yağıya verilir mi	B. B.	Vatanseverlik	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Büyük İdman Bayramımız	Anonim	Vatanseverlik	4 Mayıs 1935 Cumartesi	11
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 12-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Spor: Fenerbahçe- Yunan Maçı	İ. Kolay	Vatanseverlik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Kendi Yazılarımız: "Sarıyar (14)üncü ilkokula üşkünü" "Dumlupınar yatı okulası üşkünü" "Vatan"	Sarıyer bildiricisi Olgun Çocuk Kubilây Kemal	Vatanseverlik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12
Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar- Sürekli ulusal ötkünc: 13-Bin Yağıya Bir Mustafa	Burhan Bilbaşar	Vatanseverlik	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Spor: Beşiktaş- Apollon Maçı	Anonim	Vatanseverlik	25 Mayıs 1935 Cumartesi	13
Ötkünc: Can verip canlar Kurtaran Tekin	Ötküncü	Yardımsverlik	16 Şubat 1935 Cumartesi	1

Tablo 17 (Devam)

Olgun Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Bir varmış Bir yokmuş: Minik Ece	Haluk	Yardımseverlik	2 Mart 1935 Cumartesi	2
Kara sokak çift ikiye Karşı Songur	B. B.	Yardımseverlik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Küçükler İçin Sürekli Masal 3: Hayvanlar Ülkesinde	Kolay	Yardımseverlik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Bir varmış Bir yokmuş: Tahta tüfek	Kolay	Yardımseverlik	9 Mart 1935 Cumartesi	3
Küçükler İçin Sürekli Masal 4: Hayvanlar Ülkesinde	İzzet Kolay	Yardımseverlik	16 Mart 1935 Cumartesi	4
Masal yarışı: 1: “Bir varmış Bir yokmuş: İki Fedakâr”	Zeki Eryalaz	Yardımseverlik	23 Mart 1935 Cumartesi	5
Kayanın Köpeği	İzzet Kolay	Yardımseverlik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Okumak için hangi kitapları seçmeliyiz: Çocuklarıma öğütler	İ. Hilmi Soykut	Yardımseverlik	20 Nisan 1935 Cumartesi	9
Masal Yarışması: 5: “Bir varmış Bir yokmuş: Kara Kınran..”	O. Nuri Erten	Yardımseverlik	9 Mayıs 1935 Cumartesi	12

Aile birliğine önem verme

Ötkünçü tarafından yazılan “*Ötkünç¹⁶: Yangın*” başlıklı yazıda, beş arkadaşın yıllık yoklamalar için Turhan’ın evinde toplanıp çalıştıkları, geç olduğu için dağılırlarken kapının önünden üç tane yangın otomobilinin geçtiği, yangının nerede olduğunu merak ettikleri, yangının nerede olduğunu öğrenmek için beş arkadaşın köşedeki polis noktasına gittikleri, kırmızı tahtanın üzerinden Maçka’da olduğunu öğrendikleri, beş arkadaşın bunu okur okumaz Dünder’a baktıkları, çünkü Dünder’ın Maçka’da oturduğu, beş arkadaşın bir haftadır sıra ile bir arkadaşın evinde çalışmak için toplandıkları, dün akşam da Maçka’da Dünder’ın evinde toplandıkları, Dünder’ın eve gitmek için karşıdan görünen tramvaya koştuğu, diğer dört arkadaşın da Dünder’ı yalnız bırakmamak için tramvaya koştukları ve hepsinin bindiği, tramvaydan inince hızlıca sokağa saptıkları, Dünder’ların bitişindeki apartmanın alevler içinde yandığını gördükleri, polis kordonunu geçmeye çalışırken babasının Dünder’ı kolundan çektiği, babasına sarılarak annesini ve kardeşlerini sorduğu, babasının eşyaların büyük kısmını çıkardıklarını ve canlarını kurtardıklarını, annesinin kendisini beklediğini

¹⁶ Ötkünç: Hikâye, menkabe, tarih (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1148).

söylediği, oğlunu gören annesinin sarılıp ağladığı, Dünder'in dolabını sorduğu, içinde yazıları, resimleri ve planlarının olduğu dolabındaki bir yıllık çalışmalarını kurtarmak için koştugu, Dünder'in yanan apartmana daldığı, babası Bay Sungur'un oğlunun arkasından apartmana girmek istediği, ancak polislerin izin vermediği, pencereden başı görünen Dünder'i itfaiyenin yangın merdiveniyle kurtardığı, babasına kendisini bağışlamasını, onları çok üzdüğünü ama bir yıllık çalışmasını kurtardığını söylediği, sonra da daha çok dayanamayarak babasının kolları arasında bayıldığı anlatılmıştır (Ötkünççü, 1935a).

Bilimsellik

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*En soğuk gölük¹⁷ ‘hayvan’ Yılan*” başlıklı yazıda, yılanın yerde sürünen gölüklerden olduğu, ayakları ve kollarının olmadığı, göz kapakları olmadığı için bakışlarının dik ve keskin olduğu, dilinin ince uzun ve çatallı, dişlerinin çok sivri ve keskin olduğu, derisinin sert ve pullu olduğu, çok korkunç ağısı olanların kobra, engerek, çingiraklı yılan olduğu, bua, piton ve anakonda gibi çok büyük olan yılanların da ağısının olmadığı, yılanın kötülükleri çok olduğu gibi yararlıklarının da çok olduğu, derisinden güzel ayakkabılar ve deri çantaların yapıldığı, tiyatro ve sinemalarda uslandırılarak işe yarayanlarının da çok olduğu; “*Geminin geçirdiği yenilik*” başlıklı yazıda ise, 9 fotoğrafta ilkçağlardan 19. yüzyıla kadar gemilerin geçirdiği aşamalar açıklamalarıyla birlikte belirtilmiştir (Bilgin, 1935a).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Nasıl işitiyoruz*” başlıklı yazıda, kulağımızla nasıl işittiğimiz resim üzerinde açıklamalı olarak gösterilerek kulağın dış kulak, orta kulak ve iç kulak olarak üç bölümden oluştuğu, önce dışarıdan gelen ses dalgalarının dış kulaktan girdiği, kulak zarına çarparak onu titrettiği, ses dalgalarının oldukları gibi iç kulağa geçtiği, sonra iç kulağa gelen ses dalgalarının beynimizdeki sesleri tanıma yerine geldiği anda gelen sesi tanımış ve duymuş olduğumuzu, dolayısıyla asıl işiten ve sesleri ayırt edenin beynimizdeki işitme bölümü olduğu; “*Lokomotif ve tren*” başlıklı yazıda ise, eskiçağlarda bir ülkeden başka bir ülkeye gitmenin arabalarla çok zor olduğu,

¹⁷ Gölük: Eşek, beygir gibi yük hayvanı (*Tarama Sözlüğü* (XIII. Asırdan Günümüze Kadar Kitaplardan Toplanmış Tanıklarıyla), A-İ. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Matbaası, C. 2, s. 446).

18. yüzyılın başında bir İngiliz'in ilk lokomotifini yaptığı, zamanla lokomotif ve trenlerin değiştiği ve ilerlediği 7 fotoğrafla birlikte gösterilmiştir (Bilgin, 1935b).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Yumurtadan çıkan bir civciv nasıl büyür?*” başlıklı yazıda, civcivin kuluçka yumurta, birinci gün, üçüncü gün, beşinci gün, yedinci gün, dokuzuncu gün, on birinci gün ve on dördüncü gündeki büyümesi fotoğraflar eşliğinde verilerek, her kuşun veya yumurtadan çıkan hayvanın kuluçka vakitlerinin değişik olduğu, ama çoğunun vaktini 20-22 günde bitirdiği, önce az tüyle çıplak olarak yumurtadan çıktığı sonra her gün biraz daha büyüdüğü; “*Balon ve uçak*¹⁸” başlıklı yazıda ise, ilk balon denemelerinin 18. yüzyılda Mongolfiye adında iki Fransız kardeşlerin yaptığı, fen işlerinin ilerlemesiyle birlikte balonların da daha iyi ve fenne uygun yapılmaya başlandığı, istenilen yere gidebilen hava gemilerinin Almanlar tarafından yapıldığı, gittikçe yolcu taşıyan büyük hava gemilerinin yapıldığı, Almanların gemi ve aynı zamanda havada uçak gibi gidebilecek şekilde yaptığı, içinde kamaralar, yemek odaları gibi her şeyin olduğu, hem yük hem de bine yakın yolcu alabilecek büyüklükte olduğu fotoğraflarıyla birlikte anlatılmıştır (Bilgin, 1935c).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Yaban Gölükler (Vahşi hayvanlar) arasında*” başlıklı yazıda, yaban gölükleri hakkında bilgi verilmiştir. Yaban gölüklerinin et yiyen ve ot yiyen olarak ikiye ayrıldığını, aslanın et yiyen gölüklerin başbuğu olduğu, dişisinin yelesinin olmadığı, sıcak ülkelerde yaşadığı, ülkemizde ise hiçbir yerde yaşamadığı, kaplanın ise yaban gölüklerin et yiyenlerinin en yırtıcısı olduğu, ağaçlara tırmandığı, dişleri ve pençelerinin yırtıcı bir biçimde olduğu, kaplanı leopardenilen gölükten gövdesindeki çember biçimindeki çizgilerin ayırdığı, leopard'ın derisinde benek benek süslerin olduğu, Asya'da siyah derili kaplanların da görüldüğü açıklanmıştır (Bilgin, 1935ç).

Kayakçı isimli biri tarafından yazılan *Spor* köşesindeki “*Kayakçılık*” başlıklı yazıda, kış mevsiminin en büyük eğlencesinin kayakçılık olduğu, kayak için de en iyi dağların İsviçre'de olduğu, dünyanın her yerinde kışın kayak

¹⁸ Uçak: Kanadlarının altına havanın yaptığı basınç dolayısıyla havada tutunabilmek temeline dayanan uçucu taşıt, tayyare (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 597).

sporunun yapıldığı, bizde de kayakçılığın oldukça ilerlediği, kayakçılığın hem eğlenceli hem de dinçlik kazandıran en iyi spor olduğu, soğuğa alıştırdığı anlatılmıştır (Kayakçı, 1935).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 1-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, 2500 inci yılın birinci gecesinde Korkut Atıl ve kız kardeşi Gönen Atıl ile yarınki toplantı için odalarında çalıştıkları, babalarının da fen işine atılmalarını desteklediği, o gece saatin değişerek yeni tarihi gösterdiği, hem saat hem takvim olan bu saati babalarının bulduğu, gece uykuya yatan kardeşlerden Korkut’un, odada yanan mavi ışıkları gördüğünde yatağından fırlayarak masanın önündeki elektrik düğmelerine sırayla bastığı, kasanın kapısının görünmeyen bir el tarafından açıldığı, içindeki paralar ve değerli eşyaların kendiliklerinden çıkarak pencereye doğru gittikleri belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935a).

Fotoğraf 5. “Sürekli Fen Ötküncü: 1-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935a, s. 16).

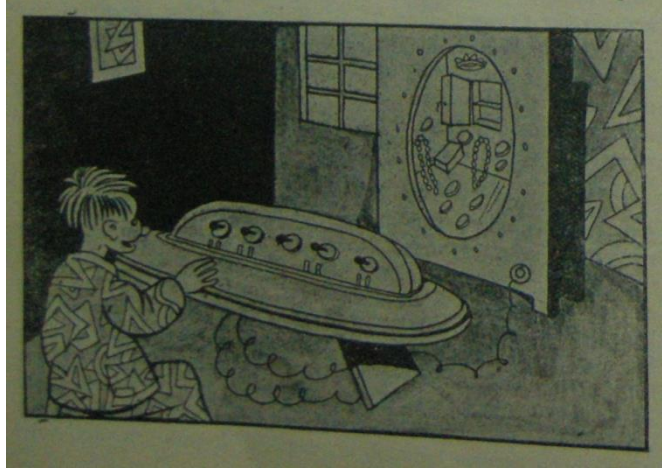
Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Gök Yüzünden Bilgiler*” başlıklı yazıda, gökyüzünün bambaşka bir evren¹⁹ olduğu, bugüne kadar bilginlerin tamamıyla gökyüzünü tanıyamamış oldukları, eski çağlardan beri gökyüzünün araştırıldığı, ilk çağlarda Sümer Türklerinin rasataneleri ve bu işle uğraşan bilginlerinin olduğu, Sümer Türklerinin gökyüzü

¹⁹ Evren: 1.Ejderha. 2.Zaman. 3.Ulu. 4.Felek. 5.Var olan şeylerin bütünü ve özellikle bütün gök varlıklarının topu, kâinat (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 193).

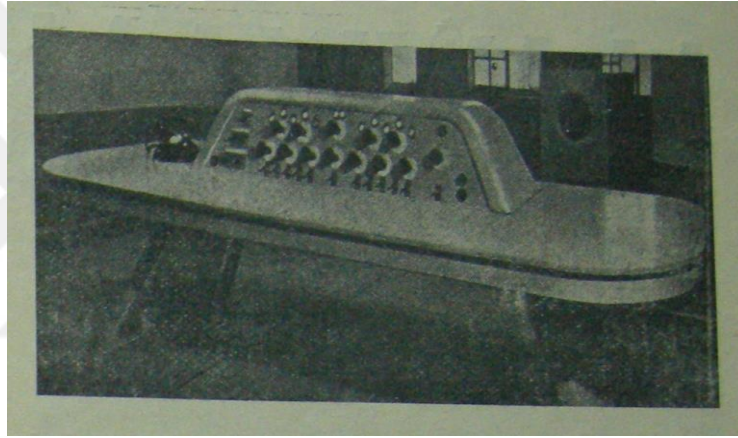
bilgisine çok armağanları olduğu, birçok yıldızları onların buldukları, bugün artık yeni fen aletleri ve teleskopların yapıldığı, her ülkede rasatane kurulduğu, bizim de Yeşilköy’de, Kandilli’de rasatanemiz olduğu, acunun en büyük rasatanesinin İngiltere’de (Grenoviç) ve Amerika’da (Vilson) rasatanesi olduğu belirtilerek, Amerika’da Vilson Rasathanesi, dünya üzerinde çocuk, kardan aydaki dağların örneğini yaparak kartopu oynayan çocuklar ile Vilson Rasathanesinden alınmış Ay’ın bir fotoğrafı başlıklı dört fotoğraf keresine yer verilmiştir (Bilgin, 1935d).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, bütün paraların ve değerli şeylerin gitmekten vazgeçip kasaya girdikleri, kasanın kapağının da kendi kendine kapandığı, bu yazılanların 2500 yılının yılbaşı gecesi İstanbul Taksim’de Ulus apartmanının 52. katında olduğu, burada üniversite profesörlerinden Bay Bilginer Atıl’ın, karısı ve Korkut ve Gönen isimindeki iki çocuğu ile birlikte oturduğu, Bay Bilginer Atıl’ın yeni radyo ve elektrik bulguları ile tanınmış büyük bir bilgin olduğu, acunun en çalışkan ulusu olan Türklerin, Atatürk’ün çalışma ve ilerleme ülküsünden²⁰ ayrılmadığı, sabahın altısında Korkut ve Gönen’in başlarının yastıklarıyla birlikte kalkmaya başladığı, başlarının altındaki makinenin onları yavaş yavaş uyandırdığı anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935b).

²⁰ Ülkü: 1. Düşünce. 2. Emel. 3. Örnek. 4. Ancak düşüncede var olan şey, gerçek karşıdı. 5. İnsanı umut içinde yaşatan, ruhunu kuvvetli tutan, erişilmesi her vakit mümkün olmıyan ve uğrunda fedakârlık yapmaktan çekinilmıyen yüce dilek (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 606).

Fotoğraf 6. “Sürekli Fen Ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935b, s. 12).

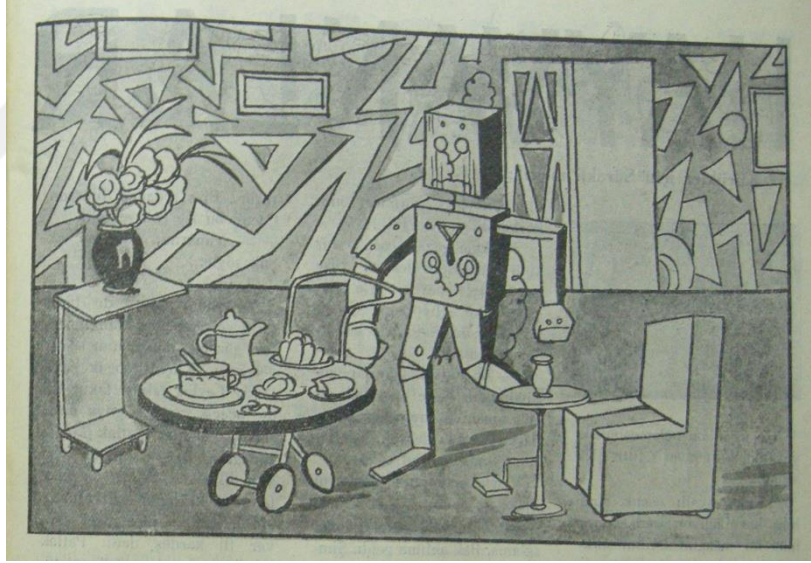

Fotoğraf 7. “Sürekli Fen Ötküncü: 2-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935b, s. 13).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Tabiat ve Biyoloji denemeleri (tecrübeleri)*” başlıklı yazıda, bir tohumun nasıl büyüdüğü, nasıl canlandığı ve büyüyerek nebat olduğu anlatılmıştır. Bir nebatın tohumunun gidasını alabileceği toprak ya da suyun içinde canlanabileceği, tohumların çoğunda nebatın ayrılrken üzerlerinde küçük Mikropil denilen delikten suyu emerek canlandıkları, tohumların üstünde bulunan zarın, tohumun canlanan nebat olan özünü dış tesirlerden koruduğu, tohumların kök salıp sap yapıncaya kadar dışarıdan sudan başka bir şey almadıkları, her tohumun biri yukarıya biri aşağıya olmak üzere iki yoldan büyümesi olduğu, aşağıya toprağın içine uzanan cücüklerin nebatın kökünü, yukarıya doğru büyüyen bölümünün de nebatın sap ve yapraklarını meydana getirdiği, büyük tohumların içlerinde

kendisini besleyecek gıdaların çok olmasına rağmen kolaylıkla toprakta yerleşemediği, küçük tohumların, örneğin çiçek tohumlarının daha kolaylıkla toprakta yerleştiği ve büyüdüğü bilgisi verilmiştir (Bilgin, 1935e).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 3-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, Korkut’un banyoda bir düğmeye basmasıyla suların dökülmeye başladığı, süngerin Korkut’u yıkadığı, kremlediği, havluya sardığı, böylelikle yorulmadan yıkandığı, makine adamın getirdiği masada iki kardeşin yemek yediği, arkadaşlarını karşılamak için asansörle apartmanın damına çıktıkları, iki kardeşin uçağa binerek havalandığı, İstanbul’un üstünde uçtukları, birçok uçak olduğu için buranın sanki hava caddesi olduğu, arkadaşlarıyla karşılaşp birlikte boğaz içinin üzerinde uçtukları, Korkut’un uçağının televizyonundan, çalışma odasındaki makine adamın vakit geldiği için eve dönün sesi duyulduğu, bunun üzerine üç arkadaşın hemen eve döndüğü anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935c).

Fotoğraf 8. “Sürekli Fen Ötküncü: 3-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935c, s. 15).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Fenbilgisi: Tulumbalar*” başlıklı yazıda, tulumbaların kuyularda veya evlerin su depolarında toplanan suları yukarıya çekmek için yapılmış aletler olduğu, tulumbaların yapılış ve fen bakımından Emme tulumbalar, Basma tulumbalar, Emme ve Basma tulumbalar olarak üç türlü olduğu belirtilerek resimlerle işleyişleri gösterilmiştir. Bugün şehirlerimizde apartmanların en üst katlarına

suların tulumbasız çıkarıldığı, birçok ileri ülkelerin şehirlerinde suların elektrikli tulumbar ile apartmanların en yüksek yerlerine gönderildiği, fen ve ilerlemenin durmadığı ifade edilmiştir (Bilgin, 1935f).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 4-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, Korkut, arkadaşlarını çalışma masasının etrafında toplayarak yapmak istediğini anlattığı, yapmak istediği raketin içinin 10 kişiyi alabilecek büyüklükte olduğu, içinde oksijen dinamosunun ve televizyonun bulunduğu, elektrik, gaz ve yanıcı bir şey kullanmadan istenilen yere hızla gidebileceği, üniversite bilginlerinin önünde denemesi yapıldıktan sonra Merih Yıldızına gönderilip daha sonra geri döneceği, arkadaşlarının da eksik gördüklerini söylemelerini istediği, Başaran’ın söz alarak gidecekleri yıldızda hava yoksa ve zehirli gazlarla karşılaşılırsa ne olacağını sorduğu, Korkut’un beş tane oksijen dinamosunun ayrı ayrı birer yıl havasız yaşatabileceğini, dinamolar bozulursa yanlarındaki yedek aletlerle yapılabileceğini, yapılacak üç katlı giyeceğin içine zehirli gazların giremeyeceğini ve yakıcı maddenin onu eritemeyeceğini anlatmıştır (Bilbaşar, 1935ç).

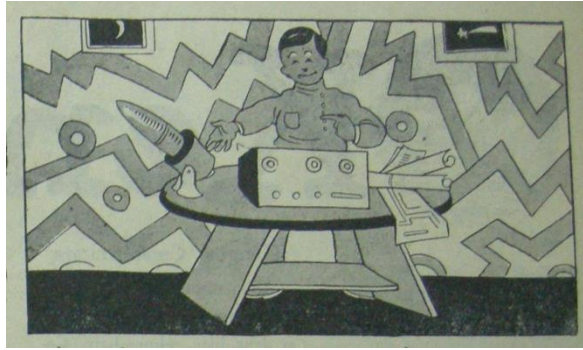

Fotoğraf 9. “Sürekli Fen Ötküncü: 4-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935ç, s. 13).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “Bilgin Araştırıyor” köşesindeki “İlk çağlar gölükleri (hayvanları) ve yaşayışları” başlıklı yazıda, ilk çağ yaban gölüklerinden (hayvanlarından) İgonodon, Triorapos, İstegosorus, Brontosür, Diplodoküs, Megalosorus’un fotoğraflarının altına isimleri ve özellikleri verilmiştir. Acun üzerinde ilk yaşayışın sularda başladığı, uzun yıllar sonra suda yaşayan gölüklerin karalara çıktığı, karalarda daha çok yiyecek buldukları ve

çoğaldıkları ve büyüdüleri, daha sonra bu gölüklerin havada uçanlarının türediği, derilerinin kalın ve sert olduğu, kafalarının gövdelerine göre küçük olduğu, kayalar arasında kalmış kalıntıların bulunmasıyla bu gölüklerin yaşayışları ile ilgili bilgilere ulaşıldığı, araştırmalar sonucunda ele geçirilen kemiklerin birleştirilerek bu gölüklerin biçimlerinin canlandırıldığı, binlerce yıl sonra bu gölüklerin soylarının kaybolduğu, bugünkü gölüklerin ilk soylarının türemeğe başladığı, ilk insan soyunun da bu değişme ortalarında ortaya çıktığının sanıldığı belirtilmiştir (Bilgin, 1935g).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 5-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, bu giyeceklerin içinde küçük birer oksijen dinamosu olduğu, Ülkü’nün gidilecek olan yıldızlarda korkunç gölüklerle karşılaşılırsa ne yapılacağını sorduğu, Korkut’un kız kardeşinin de korkunç gölüklerin kendileri için tehlike olamayacağı cevabını verdiği, bu işin Türk ulusunun gençlerine nasip olacak heyecanlı bir serüven olacağı, seçimle içlerinden yedi kişinin belirlendiği, bu yedi gencin Kamâl (Kemal) Atatürk’ün heykeli karşısında toplanarak bu işi başaracaklarına ant içtikleri, Elektro atıl’ın Bilginer Atıl’ın bulduğu ışık veren bir alet olduğu, bu aletin yüzbin kilometre gibi bir uzaklığa kadar aydınlık verdiği anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935d).

Fotoğraf 10. “Sürekli Fen Ötküncü: 5-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935d, s. 15).

Bilgin Araştırıyor köşesindeki “Yaban gölükler” başlıklı yazıda, resimlerinin de basıldığı bu yaban hayvanlarından ülkemizde yaşayanın sadece ayı olduğu, her ülkede yaşayabilen ve et yiyen bir hayvan olan ayının Kastamonu ve doğu vilâyetlerimizde büyük ormanlarda yaşadıkları, ağaç kovuklarında, kayaların arasındaki oyuklarda ayı ini adı verilen yerlerde yaşadıkları, derilerinin kalın ve tüylü olduğu, ülkemizde derilerinin değeri yüzünden avlandığı, birçok

cinsinin olduğu, bunların Bozayı, Beyaz ayı ve bizim ülkemizde yaşayan ayı cinsi olduğu, beyaz ayıların soğuk ülkelerde buzlar arasında yaşadıkları, çok korkunç ve yırtıcı oldukları, çift olarak birer aile halinde yaşadıkları, ayı avı mevsiminin güz²¹ mevsimi olduğu, eskiden ayı oynatmak âdeti olduğu, ayı yavrularının bu iş için beslendiği; yeryüzünün yaşayan en büyük hayvanının fil olduğu, uzun yıllar yaşadığı, yüz elli yıl yaşayan fillerin görüldüğü, sıcak ülkelerde yaşadıkları, hortumlarını el ve silah olarak kullandıkları, gözlerinin küçük kulaklarının büyük olduğu, iki uzun ve değerli büyük dişleri olduğu, fil avcılarının filleri en çok dişlerini elde etmek için avladıkları, fildişinin ince sanat işlerinde kullanıldığı ve değerli olduğu, avcıların aynı zamanda fil yavrusu arayıp yakaladıkları fil yavrularını besleyerek büyüttükleri ve insanlara alıştırdıkları, eski çağlarda fillerin büyük savaşlarda kullanıldığını; sıcak ülkelerin ot yiyen cinsinden olan zürafaların yırtıcı olmadıkları, ağaç yaprakları ve yemişleriyle geçindikleri, insanlardan ve yaban hayvanlarından korktukları, derilerinin benekler ve çizgilerle süslü olduğu, uzun boyları sayesinde yüksek ağaçların yapraklarını yiyebildikleri, gözleri ve işitmesinin keskin ve güçlü olduğu, çok hızlı koşabildiği, çok sık su içmedikleri ancak su içmelerinin uzun olduğu, çift olarak veya sürülerle yaşadıkları, tek ve yalnız yaşayanlarının görülmediği, derilerinin güzelliği için avlandıkları, diri halde yakalananlardan güzel olanlarının da birçok ülkelerin hayvanlar bahçesine gönderildiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1935).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “*Sürekli Fen ötküncü: 6-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500*” başlıklı yazıda, bugün acunun en büyük fen bilgini Bilginer Atıl’ın yardımcı olarak içlerine katıldığı yedi Türk gencinin yapacakları büyük işin kalkış günü olduğu, Atatürk raketinin saat 20.30’da kalkacağı, Korkut adını verdikleri yıldızla gideceği, Atatürk raketinin küçük örneğinin ilk denemesinin Türk ve başka ulusların fen bilginlerinin önünde yapıldığı ve bu küçük raketin Merih Yıldızına gönderildiği, içinde canlı olarak iyi yetiştirilmiş bir maymun bulunduğu, gönderildiğinin yedinci günü Merihten televizyon ile bildirildiği, iki gün sonra yeni bir televizyon telgrafı geldiği, Atatürk raketinin acuna dönmek üzere Merihten kalktığı, altı gün sonra da İstanbul Fen Üniversitesi uçak konağına indiği, yapılan ikinci büyük toplantıda kalkış günününün 23 Nisan 2500 olarak

²¹ Güz: Eylülün 22 sinde başlayıp ilkkânun 21 inde biten yaz ile kış arasındaki mevsim, sonbahar (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 238).

kararlaştırıldığı, bu büyük günün seçilmesinin nedeni bugünkü Türk ulusunun bundan 580 yıl önce yani 23 Nisan 1920’de kurulduğu, bu büyük günden sonra bütün inkılâp işlerinin başarıldığı, Bilginer Atıl ve yedi Türk gencinin kendilerini geçirmeye gelen başbakanı, kültür işleri bakanını saygı ile selamladıkları, sonra bütün yolcuların Atatürk raketine girdikleri, Atatürk raketinin Ankara gökyüzü araştırma evi uçak konağından kalktığı anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935e).

Fotoğraf 11. “Sürekli Fen tknc: 6-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935e, s. 15).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Denizlerin dibine inen dalgıçlar*” başlıklı yazıda, büyük deniz savaşlarında denizlerin dibine gömülen harp gemileri kendileriyle birlikte değerli eşyaları da denizin dibine alıp gtrdklerinden insanlar bu değerli Şeyleri çıkarmanın yolunu buldukları, denizin dibine inen dalgıçlar ve dalgıçlık işlerinin böylelikle ortaya çıktığı, dalgıçların gövdelerine su geçirmeyen bir elbise giydikleri, başlarına da madeni bir başlık geçirdikleri, dalgıca denizin dibinde iken lazım olan havanın, hava borusundan geldiği, ayrıca başlıkta gemi ile konuşmak için telefon düzeninin olduğu, denizin dibine dalgıç gemilerinden indikleri, eskiden 30-40 kola derinliğe inilirken bugün 400-500 kola derinliğe kadar inilmekte olduğu, dalgıç işleriyle ilgili fen çok ilerlediği için artık korkunç denizlerin diplerindeki gömülü kalan hazinelerin kolaylıkla çıkarılmaya başlandığı, dalgıçların aynı zamanda inci, mercan, sünger gibi değerli Şeylerin avlanmasında ve çıkarılmasında da büyük işler yaptıkları anlatılarak denizin dibine inmiş bir dalgıcin bu yerlerin sinemasını filme aldığını gösteren bir fotoğrafa yer verilmiştir (Bilgin, 1935đ).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 7-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, kalkışlarının dördüncü dakikasında Korkut’un acundan altı bin beş yüz kilometre uzaklıkta olduklarını ve yirmi saniye sonra raketin sarsılacağını söylediği, bunun üzerine gökyüzünün aydınlandığı, her yerin aydınlık olduğu, kalkışlarından on dakika sonra Bilginer Atıl’ın ikinci kata çıkmayı teklif ettiği, raketin büyük bir hızla uçuyor olduğu, bütün makinelerin güzel işlediği, her işin yolunda gittiği, yedi bilgili Türk gencinin ve acunun en büyük bilgininin çelik bir merdivenden raketin ikinci katına çıktıkları, buranın adeta gökyüzü fen bilgileri laboratuvarı olduğu, Bilginer’in yedi Türk çocuğunu masanın çevresinde topladığı, gördüklerini anlattığı, geceleri aydınlık veren Ay’ı yakından gördükleri, sönmüş yanardağların güzelliğini gördükleri, Korkut’un Ay’ın çevresinde bir hava çenberi var etmenin kolayını bugüne kadar bilginlerin neden düşünemediğini sorduğu, o vakit ay’ın içindeki bütün madenlerden fayda görülebileceği, Bilginer’in, Korkut’u bugüne kadar hiçbir bilginin düşünemediğini düşünmekle fen bulgularında ileri bir adım atmış olduğunu, acunun on yıl sonra Korkut Atıl adında büyük bir bilgin kazanacağını söylediği, ayrıca çocuklara bir fen bulgusunun iyi bir düşünüş ile ortaya çıktığı, sürekli bir çalışma ve araştırma ile gerçekleştirilip başarıldığını ifade ettiği, Bilginer’in hemen şimdi raketin bulunduğu yerin on milyon kilometre çevresinde bulunan yıldızları göreceklerini anlattığı, Merih Yıldızının, milyonlarca durucu yıldızların daha büyük olarak yakından göründükleri anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935f).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Kuşlar ve yuvaları*” başlıklı yazıda, ilk yaz bütün güzelliğiyle birlikte ağaçların çiçek açtığı, kışın uykusundan uyandığı, her yerin yeşillendiği, tek eksikliğin kuşların görünürde olmadığı, küçük bir kuşun yazarın ağacın altından geçerken başına bir çalı parçası attığı, bu kuşun kendisine yuva yapmaya çalışan bir saka kuşu olduğu, yuvasını sanki bir mimarın elinden çıkmış gibi örüp bitirdiği, arkadaşlarından gelen mektuplarda kuşların yuvalarını nasıl yaptıklarını yazmasını istemeleri üzerine “Kuş yuvaları” yazısını yazdığı, yaptığı araştırmalar neticesinde kuşların yuvalarını yaptıkları yerlere ve kullandıkları eşyaya göre ikiye ayırdığı, kuşların yuvalarını ağaç dalları arasına, yerden yüksek yerlere, mağara ve harabelere; tahta ve beton olmak üzere iki türlü yaptıkları, yuvalarını çalı çırpı gibi şeylerden yapan kuşların serçe, bülbül, leylek, keklük gibi kuşlar

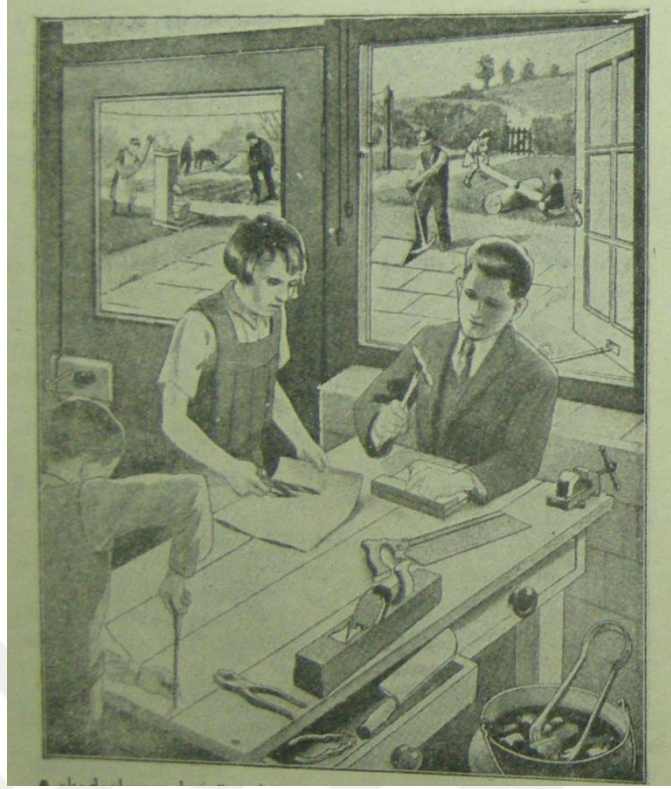
olduğu, beton kuş yuvalarının başında ise kırlangıç yuvasının geldiği, üçüncü bir bölüm kuşların da yuvalarını ağaç tepelerine yumuşak ot liflerinden, yaban otlardan pamuğa ve yüne benzeyen iplikler çıkararak bunlarla sağlam yuvalar kurdukları, bunların sıcak ülke kuşları oldukları ve yuvalarını yıllarca bırakmadıkları, derme çatma yapılan yuvaların ise her yıl yavrulamak için yapılan ve sonra boş bırakılan geçici yuvalar oldukları, bu kuşların yavrularını büyüttükten sonra yuvalarını bırakıp gittikleri, yazarın kuş yuvalarının onlar için yaz mevsiminde ne kadar değerli olduğunu anladığı, bu kuşların üremelerine yardım eden bu kuş yuvalarına el sürmenin ne kadar kötü olduğunu öğrendiği ifade edilmiştir (Bilgin, 1935h).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “*Sürekli Fen ötküncü: 8-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500*” başlıklı yazıda, Bilginer’in yarın sabah Merih Yıldızıyla televizyonda konuşacaklarını ve sinema ziyafeti çekeceğini söylediği, o gece raketin makine bölümünde Korkut ve Bilginer’in çalışacağı, daha sonra Korkut’un nöbet düzenini yapacağı, baba oğulun makine bölümüne indiği, altı arkadaşın dinlenme bölümüne geçerek yataklarına girdiği, ertesi sabah saat yedide yedi arkadaş ve Bilginer Atıl’ın makine bölümünde toplandıkları, sonra raketin aniden kuvvetle sarsıldığı, makine bölümünün birbirine girdiği, makine başında çalışan Başaran’ın hızla düştüklerini haykırdığı, makinelerin işlemediği, herkesin yüzünü korku kapladığı, makineler duralı üç dakika olmuştu ki pillerin de söndüğü, artık göz gözü görmez olduğu, yürümenin güçleştiği, herkesin olduğu yerde durduğu, havasızlığın arttığı, yapılacak bir şeyin kalmadığı, Korkut’un durmadan çalıştığı ve kurtulacağız diye bağırdığı anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935g).

Fotoğraf 12. “Sürekli Fen Ötküncü: 8-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935g, s. 13).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Bilgin Araştırıyor*” köşesindeki “*Manivelâ*” başlıklı yazıda, hepimizin küçükken oynadığı tahtaravallı oyununda iki uca oturan kişilerin birbirlerini kolaylıkla aşağı yukarı indirebildiği, aslında çocukken manivelâlardan bilmeyerek oyunlarda yarar gördüğümüz, manivelâların az kuvvetle çok iş görmek esasından başka bir şey olmadığı, ilk çağlarda ilk insanların manivelâyı buldukları ve kullandıkları, ilk insanların büyük bir ağacı kaldırmak için bu kolaylığı bulduğu, uzun ve sağlam bir ağaç dalını, altına koyduğu büyük bir kaya parçasına dayayarak üç-dört kişinin kolaylıkla kaldıramayacağı bir ağacı yerinden kaldırabildiği, yani manivelânın özünün az kuvvetle çok iş görmek olduğu, manivelâların dokundukları yere göre üçe ayrıldığı, birinci nevi manivelânın ilk çağlarda kullanılan manivelâ olduğu, makas, tulumba, palanga ve vinç’in birinci nevi manivelâ özünden yapılmış aletler olduğu, ikinci nevi manivelâlara örnek ise el arabaları, desterele ve rendeler olduğu, üçüncü nevi manivelâların ise mangal maşaları ve pensler olduğu belirtilmiştir (Bilgin, 1935).

Fotoğraf 13. “Bilgin Araştırıyor: Manivelâ” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilgin, 1935ı, s. 8).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Sürekli Fen ötküncü: 9-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500” başlıklı yazıda, Korkut’un sözlerini bitirdikten sonra bütün elektriklerin geldiği, duran makinelerin işlemeye başladığı, her şeyin eskisi gibi yoluna girdiği, Korkut’un babası Bilginer’e partiyi kaybettiğini söylediği, Bilginer’in gidecekleri yerde karşılaşacakları tehlikelere karşı çocukların neler yapabileceğini görmek için bu denemeyi önceden düşünüp yaptığı, Korkut’un bütün bunların babası tarafından yapılan bir oyun olmasından kuşkulandığını belirterek anlatmaya başladığı, babasının söylediği çalış, bulacaksın sözlerinden sonra durumu anladığı ve işi başardığı, çünkü ipucunu babasının verdiği, Elektro Çekatil pillerinin en son sönmesinden dolayı ipucunu yakaladığı, sonra düşünürken aniden bulduğu ve partiyi kaybettin baba diye haykırdığı, birden elektriklerin yandığı, makinelerin işlemeye başladığı, bulduğu şeyin üç kelimelik küçük bir söz olduğu, Korkut’un bu anlattıklarına herkesin gülmeye başladığı, Bilginer’in bütün bunları elindeki alet ile yaptığını, buna gereken adı bulmalarını istediği, Öyer’in her işleyen makineyi durdurabildiği için Duratıl olsun dediği, bütün çocukların haykırdıkları, Bilginer’in de çok güzel bulduğu, şimdi ise ikinci

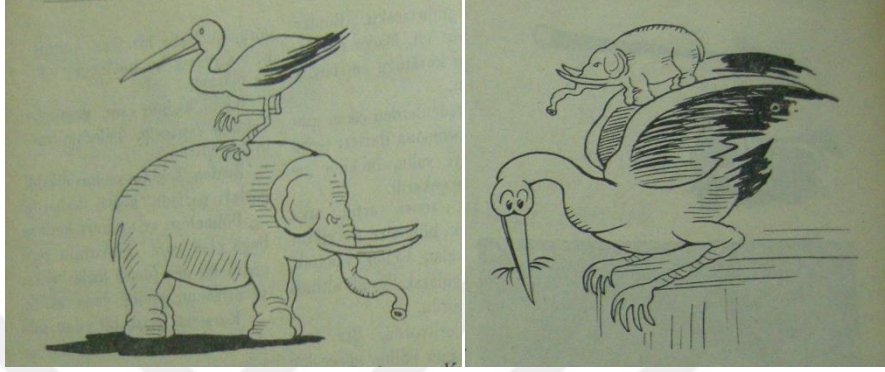
bölmeye geçtikleri, Merih Yıldızının sinema saatinin geldiği anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935ğ).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “*Sürekli Fen ötküncü: 10-Biz Yaparız TürkKal. Y. 2500*” başlıklı yazıda, Atatürk raketinin yolcularının ikinci kattaki laboratuarda toplandıkları ve sevinç içinde konuştukları, Bilginer Atıl’ın televizyonla Merih’te gezdirmek istediği, arkadaşlarının da buna memnun olduğu, 45 saniye içinde boşlukta uçan raketin içinden Merih Yıldızıyla konuşmanın büyük bir fen işi olduğu, üstelik bunu Türk ulusunun başardığı, Merih’te dolaşmak için yaptıkları konuşmayı Türk dili ile yaptıkları, Merih’ten de Türk dili ile karşılık verdikleri, çünkü Merih’te Türk kentleri olduğu, Merihlilerin çoğunun Türk dilini çok güzel konuştukları, Bilginer’in Merih Yıldızının kalabalık olduğunu, apartmanların 150 kat olduğunu anlattığı, fen işlerinde çok iyi olan Merihlileri Türk ulusunun geçtiği, Merihlilerin ileri oldukları konunun ise uyku ve yemek işlerini değiştirmiş olmalarını, yemek yemeyen ve uyku uyumayan Merihlilerin hayatlarını daha da uzattıkları, sinemayı kaçırmamak için Merih’teki dolaşmalarını sinemadan sonraya bıraktıkları, çelik aynada Atatürk raketini boşlukta uçarken gördükleri, Merihlilerin Atatürk raketini sineteleviz ile Merih’in her yanına gösterdikleri, Bilginer’in başka bir düğmeye basmasıyla aynada bu kez kendilerini gördükleri, televizyonda yaşa büyük Türk sesleri ve alkışlarının duyulduğu, biraz sonra çevrilmeye başlayan fen işinin filmini yarım saat kadar seyrettikleri, Atatürk raketinin içinde büyük bir çalışmanın göze çarptığı, Korkut durucu yıldızının artık görüldüğü, hiçbir fen bilgininin varamadığı, yapılmasını düşünemediği yeni bir evrene varacakları, Korkut Yıldızında nasıl bir hayat olduğunu ancak oraya vardıklarında öğrenecekleri, Korkut Yıldızının evrendeki yıldızların en büyüğü olduğu, o gece fen yolcularının hiç uyumadıkları, sabah raketin sarsıldığı ve Korkut yıldızının çekme gücüne girdiği, Televiz Atıl aynasından beş yüz metreden yüksek ve kalın ağaçların, yirmi-otuz bin metreden yüksek dağların görüldüğü, raketin sarsıntı ile sarsıldığı ve Atatürk raketinin Korkut durucu yıldızına indiği bilgisi verilmiştir (Bilbaşar, 1935h).

Dayanışma

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, kanadı kırılan leyleğin yanına gelen filin Asya’dan gelip Afrika’ya hayvanlar ülkesine gittiğini söylemesi üzerine

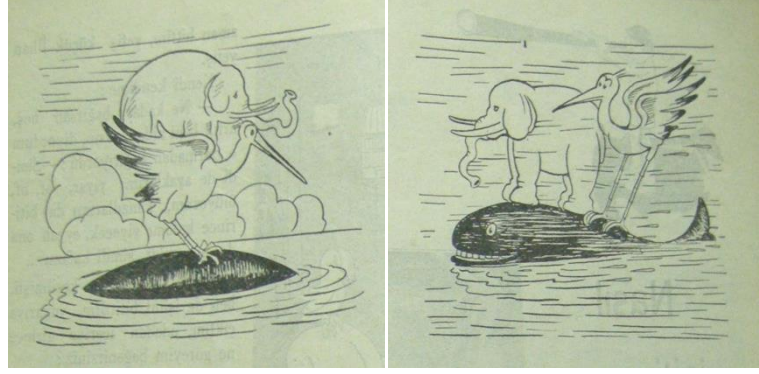
kendisinin de gelmek istediğini söylediği, önce filin omzunda dağın arkasında bulunan esenlik²² suyundan içmeye gittikleri, suyun başında sıra bekleyen gölükler ile filin selamlaştığı, leyleğin esenlik suyundan içince kanadının düzeldiği, daha sonra gitmek için filin leyleğin iki kanadının ortasına yerleştiği, yerde kalan gölüklere karşılıklı mendil sallayarak leyleğin havalandığı anlatılmıştır (Kolay, 1935a).

Fotoğraf 14. “Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935a, s. 10-11).

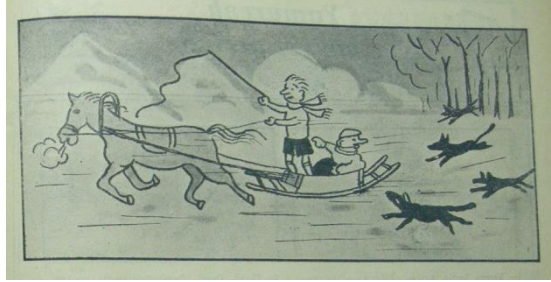
Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, üstünde fil ile birlikte uçan leyleğin çok yorulduğu için denizin üstüne doğru inerlerken gördükleri karaltıya doğru uçup bir adanın üzerine konduğu, leyleğin kendinden geçerek bayıldığı, filin hortumuyla denizden su alarak leyleğin yüzüne serptiği anda adanın yüzmeye başladığı ifade edilmiştir (Kolay, 1935b).

²² Esenlik: Esen olma hali, afiyet, sıhhat (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 188).

Fotoğraf 15. “Küçülker İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935b, s. 10-11).

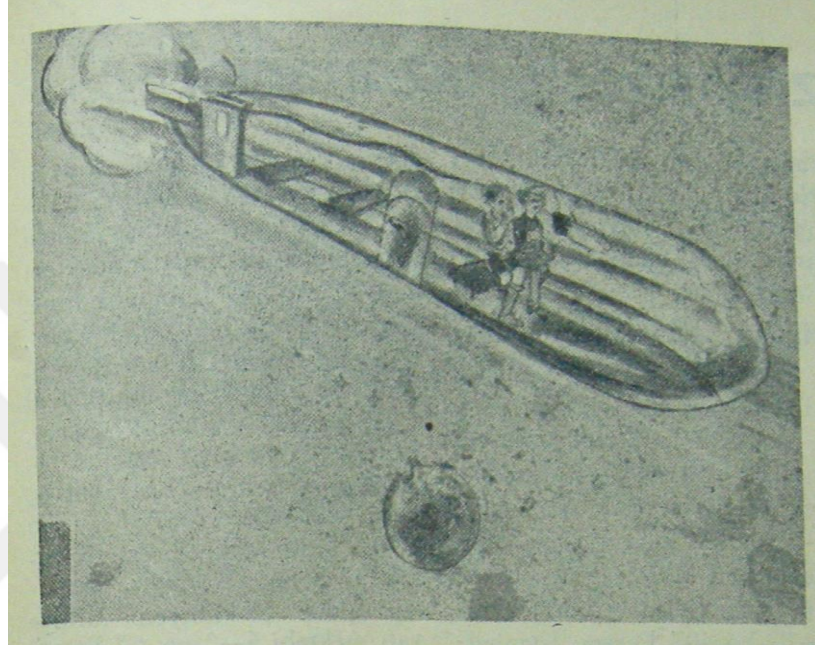
İzzet Kolay tarafından yazılan “Kurtların Ağzında” başlıklı öyküde, iki kardeş olan Kaya ile Çetin’in Türklerin sınırı yarıldığı için uzak sınırdan ses gelmemesi üzerine haber getirmek üzere gittikleri, Türk orduları karargâhına giderken kendilerine doğru gelen kurtlardan kurtulmak için birinin ölmesi gerektiğini düşündükleri, bunun için Çetin’in çuldan biri uzun diğeri kısa iki kıl çektiği, Kaya uzununu çekerse kendisinin, kisasını çekerse Çetin’in kurtlara yem olacağını, Kaya’nın kısa kılı çekmesi üzerine Çetin’in kurtlara kurban edileceği, bu yüzden hiç düşünmeden kardeşine sarılıp bekleyenleri kurtarması için kendini boşluğa bıraktığı anlatılmıştır (İzzet Kolay, 1935a).

Fotoğraf 16. “Kurtların Ağzında” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (İzzet Kolay, 1935a, s. 9).

Şişli Terakkî lisesinden *Talât Algan* tarafından çevrilen “*Bir varmış Bir yokmuş: Zuhâl Yıldızında*” isimli masalda, Oğuz ile Ülcay isimli iki kardeşin bir akşam gezintisinden dönerken gökyüzündeki yıldızları izledikleri, uykuya daldıklarında birden sarsılarak kendilerini gökyüzünde uçağa benzer bir şeyin içinde buldukları, uzaktan gördükleri Zuhâl Yıldızına yaklaştıkları, Zuhâl Yıldızında dolaşırken yiyecek bir şeyler almak için dükkânları dolaştıkları, ancak

bütün dükkânların elektrikçi dükkânlarına benzediği, Zuhâl'de yaşayan ilginç adamlardan birine sordukları ama adamın ne dediklerini anlamadığı, Zuhâl'de yaşayanların yiyeceğe ve yatmaya ihtiyaçları olmadığı, Zuhâl'de ihtiyarlık ve gençliğin olmadığı, daha sonra pilotun onları geri alarak yurdumuzun üzerinde boşluğa bırakıverdiği, tam o sırada Oğuz ile Ülçay'ın karyolalarından yere yuvarlandıkları belirtilmiştir (Algan (Çev.), 1935).

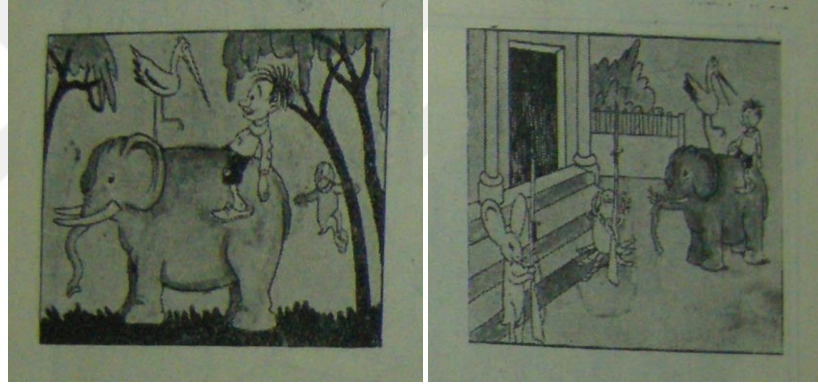

Fotoğraf 17. “Bir Varmış Bir Yokmuş: Zuhâl Yıldızında” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Algan (Çev.), 1935, s. 21).

Kemal Bilbaşar tarafından çevrilen “*Eski Çağlar Ötküncü: Hortlaklar Gemisi*” başlıklı yazıda, babası Hind illerinde gemilerle büyük alış veriş işleri yapan, kendisi de gemide doğan ve şimdi on sekiz yaşında olan bir çocuğun babasının ölümünden sonra kendisini bu işe verdiği, babasının yanından ayırmadığı sadık kölesi Kızılkan'ın da yanından ayrılmak istemediği, bir Eylül sabahı kiraladıkları gemiyle Hindistan'a gitmek için yola çıktıkları, yolculuğun on beşinci günü büyük bir fırtınanın başlamak üzere olduğu, korsan gemisine benzeyen bir geminin bunlara doğru yaklaştığı, fırtınanın da ortalığı kasıp kavurması üzerine kızıl kan ile birlikte sandala atladıkları, birbirlerine sarılıp ayrılmayacaklarına and içtikleri, sabah olunca kızılkan'ın genç çocuğu ve sandalı kurtardığı, denizin ortasında duran korsan gemisiyle belki canlarını kurtarabilecekleri için gemiye yaklaştıkları, gemide ikisinden başka canlı

kimsenin olmadığı, sıra ile bütün kamaraları dolaştıkları anlatılmıştır (Bilbaşar, K. (Çev.), 1935a).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 6: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, ağlayan çocuğun hem derdini sormak hem de hangisinin sesinin daha güzel olduğunu sormak için yaklaştıkları, çocuğun fili ve üstündeki leyleği görünce şaşırdığı, kimsesi olmadığı için ağladığını söylemesi üzerine hangisinin sesinin güzel olduğunu doğru olarak söylediğinde onu da yanlarına alacakları, Patlak adındaki çocuğun ikisinin de gönlünü yaptığı, bundan sonra üç arkadaş oldukları, birlikte hayvanlar ülkesine gittikleri, maymunların çok olduğu bir yerden geçerken Patlak’ı kaçırdıkları, bunu duyan filin çok sinirlendiği ve geri getirmelerini istediği, Patlak’ın da gelmek istemediği, maymunlarla oyun oynadığı, filin leylekten yaramazı alıp getirmesini istediği, getirip filin omuzlarına oturttuğu, Patlak’ın ise maymunlara el salladığı ifade edilmiştir (Kolay, 1935c).

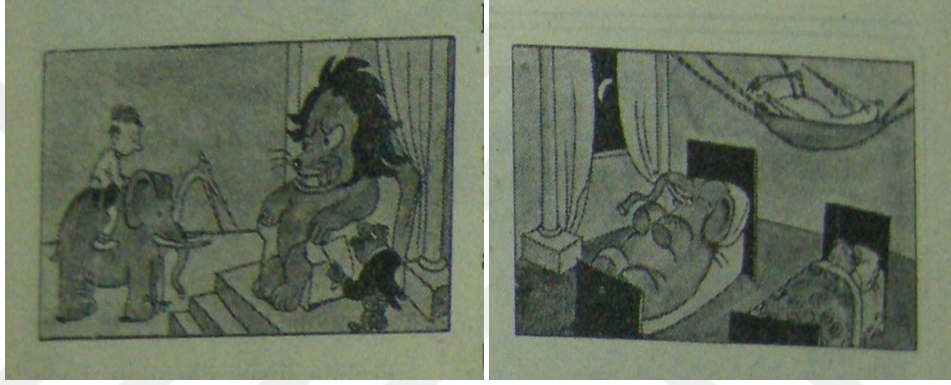

Fotoğraf 18. “*Küçükler İçin Sürekli Masal 6: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935c, s. 16-17).

Kemal Bilbaşar tarafından çevrilen “*Eski Çağlar Ötküncü -2-: Hortlaklar Gemisi*” başlıklı yazıda, dolapların elmaslar, altınlar ve ipekli kumaşlarla dolu olduğu, bol yiyecek ve içeceklerle karınlarını doyurdıkları, ölümlerden kurtulmak için denize atmak istedikleri, ancak yerinden oynatamadıkları, gece olunca uyku bastırıldığı için önce Kızılkan’ın yattığı, sonra kendisinin de gözlerinin kapandığı, ama güvertede dolaşan ayak sesleri duyduğu, Kızılkan’ın da gece sesler duyduğu, gemiden kaçmak istedikleri ancak gemide hiç sandal olmadığı, kendilerini ölümler değil hortlaklar gemisinde sandıkları, gemideki sırrı çözmek için bu gece uyumamaya karar verdikleri ve duydukları ayak sesleriyle kamaranın kapısına

gelen üç dört kişinin konuştukları ve içeriye girdikleri anlatılmıştır (Bilbaşar, K. (Çev.), 1935b).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 7: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, sık sarmaşıklı bir yerden geçerken ağaçtan sarkan çingiraklı yılandan Patlak ile leyleğin korktuğu, filin ise onların kötülük yapmayacaklarından emin olduğu, gerçekten de yılanın günaydın diyerek selamladığı, bir saat daha gittikten sonra aslanın sarayına vardıklarını, bu ülkede yaşamak ve iş istediklerini, aslanın ise bu ülke hepimizin diyerek olumlu karşıladığı, yorgun olduklarını düşünerek kendilerini misafir ettiği, yemeklerini yedikleri ve uykuya daldıkları belirtilmiştir (Kolay, 1935ç).

Fotoğraf 19. “*Küçükler İçin Sürekli Masal 7: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935ç, s. 14-15).

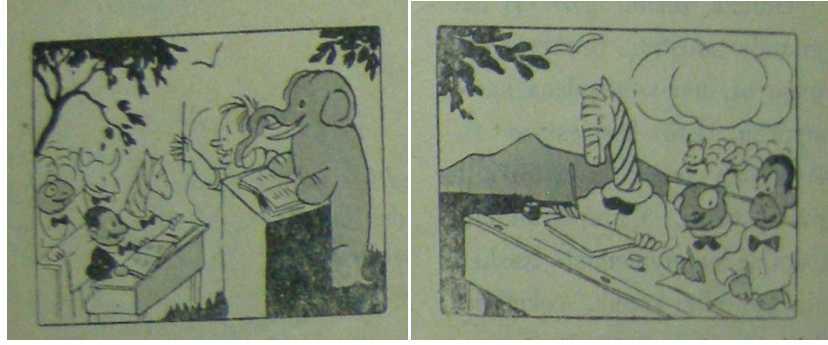
Kemal Bilbaşar tarafından çevrilen “*Eski Çağlar Ötküncü -3-: Hortlaklar Gemisi*” başlıklı yazıda, önden girenin korsanlar başı, arkadan gelenin ise kızıl elbiseli korsan olduğu, yabancı bir dille yüksek sesle konuştuktan sonra kamaradan çıktıkları, güneş doğarken ortalığı ölü sessizliği kapladığı, güverteye çıktıklarında geminin yolunu değiştirip geri yol almaya başladığını fark ettikleri, Kızıllan’ın bunların büyülendiği ve sihirlendiğine inandığı, akşam olup kamaralarına indiklerinde Kızıllan’la ne yapacaklarını düşündükleri, kişilerin gündüzleri ölü, geceleri diri olamayacağı için akşam ölüleri yine hortlarsa karşılıklarına çıkıp ne yaptıklarını sormaya karar verdiği, gece yarısı yukarıdan gürültü geldiğinde kamaradan dışarı çıktığı, bir sürü korsan kılıklı gemici gördüğü, onlara geceleri ne yaptıklarını sorduğu, korsan başının “yaşasın kaptanımız geldi!” diyerek bağırdığı, ölüleri eski yerlerinde görünce iyice şaşırıldığı, korsan başının gerçeği anlattığı, kendilerinin bu denizlerin ölüleri

korsanları olduğunu, babasının da başları olduğunu, ölümlerini bir oğlu olduğunu ve büyüyünce onu başımıza kaptan yapmamızı emrettiğini, yiğitliğini tanıtmak için de bu korkunç oyunu oynamayı babasının istediğini söylediği, bunun üzerine korsan olarak yetişmediğini yani korsan olamayacağına karar verdiği, daha sonra toplanan korsanlara önce balmumundan yapılan ölü korsanları denize attığı, sonra onlara iyiliği anlattığı ve en sonunda kendisinin korsan olamayacağını, gemicilerin de sevinçle haykırdığı, gemideki bütün değerli şeyleri gemicilere paylaştığı, deniz işlerini bırakıp çiftliğe yerleştiği ve kendini toprak işlerine verdiği anlatılmıştır (Bilbaşar, K. (Çev.), 1935c).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 8: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, sabah olunca dinlenmiş halde uyandıkları, odaya gelen tavşanla birlikte onun gösterdiği jimnastikleri yaptıkları, daha sonra yanlarına gelen kurbağanın aslanın buyruğunu okuduğu, buna göre filin ormanda yol yapacağı, odun ve ağaç taşıyacağı, leyleğin postacı olacağı ve her yere bitik²³ götüreceği, Patlak’ın da gölük çocuklara okutanlık²⁴ yapacağı, okuma yazma öğreteceği, bunun için sarayın arkasındaki bahçede sıralarına oturan gölük çocukların yanına gittiği, onlarla tanıştığı, aslan çocuğun, başbuğ aslanın çocuğu olduğu için önce kendisini kaldırması gerektiği için söylendiği, Patlak’ın da bunu duyması üzerine çocuklara kimseyi birbirinden üstün görmeyeceği, aslanın oğlu, yazganın kızı gibi bir şey olamayacağını, hepimizin bir olduğu aramızda ayrılık olmadığı, Türkiye’de de böyle olduğu, burada da böyle olacağı nasihatini verdiği, aslan çocuğun da söylediklerinden utandığı ve gölük çocukların Patlak’ı alkışladığı ifade edilmiştir (Kolay, 1935d).

²³ Bitik: Yazılmış şey, mektup, kitap (*Tarama Sözlüğü* (XIII. Asırdan Günümüze Kadar Kitaplardan Toplanmış Tanıklariyle), A-İ. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Matbaası, C. 2, s. 155).

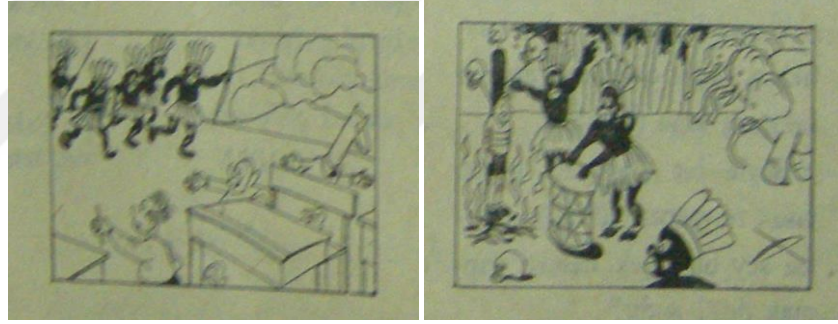
²⁴ Okutan: Muallim, mürebbi (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1129).

Fotoğraf 20. “Küçükler İçin Sürekli Masal 8: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935d, s. 18-19).

Kaleci isimli biri tarafından yazılan “*Spor*” köşesinin “*Galatasaray-Viyana*” başlıklı yazısında, maça Taksim alanında başladığı, önce Viyanalıların alanda görünüp halkı saygıladığı, sonra Galatasaraylıların çıktığı, oyunun başladığı ve ilk on dakikada iki takımda da canlılık görüldüğü, otuz dakika oyunun tatsız sürdüğü ve sıfır sıfıra kalındığı, Viyanalıların kendilerini gösteremediği, Galatasaraylılarda da bir anlaşamamazlık olduğu; “*Libertas-Güneş İstanbul Spor futbol maçı*” başlıklı alt yazıda Avusturyalı Libertas takımının Taksim alanında ikinci maçını yaptığı Güneş İstanbul spor ile 2-2 berabere kaldığı, Güneş İstanbul spor takımının zorlu bir gösteriş verdiği, Viyanalıların da boş durmadığı; “*Küçük Haberler*” bölümünün “*Balkan yarışları bu yıl İstanbulda olacak*” başlıklı yazısında her yıl yaz sonunda Balkan Ulusları arasında spor yarışlarının yapıldığı, kaç senedir birinciliği Yunanlılardan alamadığımızı, bu yıl bu yarışların İstanbul’da olacağı, Amerikadan getirilen antrenörle koşucularımızın çalıştırıldığı, onun yardımıyla koşucuların çalışmasıyla Türkiye’de yapılan bu koşuları kazanmamız gerektiği; “*Ulusal takımımız çalıştırılıyor*” başlıklı yazıda Ulusal Türk futbol takımının Cuma, Pazar, Salı günleri çalışmalar yaptığı, Avrupa takımlarına karşı çıkartılacak olan Türk ulusal takımının artık belli olduğu; “*İzmirde futbol*” başlıklı son yazıda ise Türk ulusal futbol takımının İstanbul’da çalıştırıldığı, ancak bu çalışmalara Anadolu oyuncuları girmediği, bunun için İzmirli sporcuların İzmir-İstanbul maçı yapılmasını istedikleri, İzmir futbol birinciliklerinin bitmek üzere olduğu, Altay takımının önde gittiği, bu yıl futbol şampiyonunun İzmir’den Altay çıkacağı tahmin edildiği anlatılmıştır (Kaleci, 1935a).

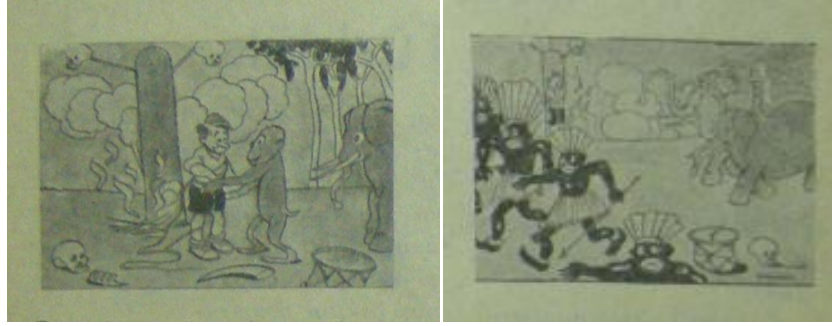
Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 9: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, Okutan Patlak’ın Miki fareye önce ders yaparak okumayı öğrendikten sonra masallar anlatacağını, oyunlar oynayacaklarını söylediği, hepsinin okuma bitiklerini çıkardıkları, hayvan çocukların okuyup yazmayı iyice öğrenemedikleri için okuma yazma öğreteceği, toplanırlarken yamyamların gelmesi üzerine hayvan çocukların kaçtığı, Patlak’ın da kaçmaya başladığı, yamyamların Patlak’ı yakalayıp götürdükleri, Patlak’ı yamyamların götürdüğünü tek gören olan küçük Miki’nin Aslanın sarayına gidip bunları anlattığı, Aslanın emriyle bütün hayvanların sarayın parkında toplandıkları, Aslanın sarayın balkonundan Patlak’ı yamyamların elinden kurtarmalarını istediği, ancak hayvanların yamyamlarla başa çıkamayacaklarını söylediği, maymunların ise ağaçları üzerinden yamyamları taş yağmuruna tutarak Patlak’ı kurtarabileceklerini söylediği, sonra tilkinin de düşüncesini söylemek için söz aldığı belirtilmiştir (Kolay, 1935e).

Fotoğraf 21. “*Küçükler İçin Sürekli Masal 9: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935e, s. 18-19).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 10: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, çocukların okutani Patlak’ı yamyamların başkanlarına öğle yemeği için ateşte pişirecekleri, aslanın tilkiden ne yapacakları hususunda yardım istediği, Patlak’ı buraya ülkelerine getiren Fil kardeşin onu kurtarabileceğini söylediği, bunun üzerine Fil kardeşin nasıl kurtaracağını sorduğu, tilkinin Patlak’ı Fil kardeşin kurtaracağını ve kendisiyle arkadaşı maymun Topaç’ın Fil kardeşe yardım edeceği, aslanın bu fikre buyruk verdiği, tilkinin Filin kulağına bir şeyler söylemesiyle Filin ormana doğru koştuğu, Topaç’ın kurnaz tilkinin Patlak’ın yerine kendisini kebab yaptırmaya götürdüğünü düşündüğü, bu esnada önde Fil kardeş ve arkasında yüzlerce filin görüldüğü,

tilkinin yine filin kulağına bir şey söylediği, filin maymun Topac'ı hortumuyla sırtına oturttuğu, tilkinin de başka bir filin ensesine bindiği, fillerin uzaklaşmasıyla ormanın içinden Tamtam seslerinin geldiği, fillerin olanca hızıyla koşmaya başladığı anlatılmıştır (Kolay, 1935f).

Fotoğraf 22. “Küçükler İçin Sürekli Masal 10: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935f, s. 16-17).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 11: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, yamyamların ortadaki büyük meydana tamtamlarını çaldıkları ve ortada bir direğe Patlak'ın bağlanmış ayakta durduğu, başkanları Tangoloz'un elinde yanan odunu Patlak'ın ayaklarının dibinde duran odunların içine attığı, odunların tuttuğu anda fillerin yetiştiği, yamyamların üzerlerine saldıran yüzlerce fili görünce korkarak ormanın içine kaçtıkları, Maymun Topas'ın sevinçle yere atlayarak Patlak'ı çözüp ateşte pişmekten kurtardığı, filin hortumu ile yakalayıp omuzlarına oturttuğu, sonra hep birlikte döndükleri, Patlak'ı gören aslan ve diğer hayvanların alkış kopardıkları ve sevinçlerinden sıçramaya başladıkları, tilkinin sözünü tuttuğunu ve ulu hakandan varsa yeni bir buyruk beklediği, bütün hayvanların maymun Topaç'ın yaptığı maskaraca duruşuna güldüğü, gülmeler bitince tilkinin, yamyamların kralı Langoloz'un Patlak'ı elinden aldıkları için çok kızdığını söylediği, yamyamları toplayıp onlara ateş püskürdüğünü düşündüğü, tilki doğru söylediği için Patlak'ın ne yapacaklarını düşünmeye başladığı, kendisini ölümden kurtaran arkadaşlarına bir kolaylık bulduğunu söylediği, aslandan izin alıp dört fil ile birlikte sarayın deposundan yirmi sandık getirdikleri, sandıkların içinde sivri uçlu çivilerin olduğu, daha sonra Patlak'ın yirmi maymunu yanına çağırdığı, her birine birer sandık çivi verdiği, bu çivileri saray parkının çevresine serptirdiği, parkın çevresinde bir çivi tarlası yapıldığı ifade edilmiştir (Kolay, 1935g).

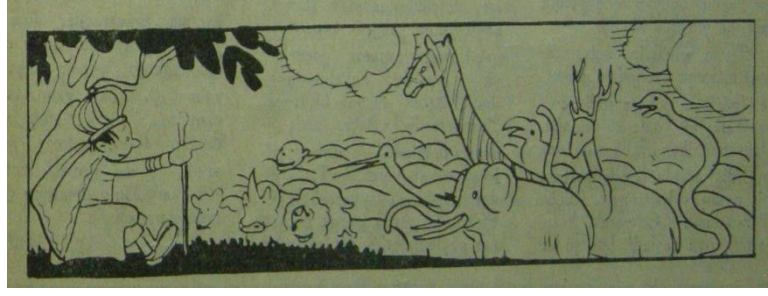
Fotoğraf 23. “Küçükler İçin Sürekli Masal 11: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Kolay, 1935g, s. 14).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 12: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, yamyamların tüyler ürperten şarkılarını bütün hayvanların duyduğu, Patlak’ın kendi şarkısını çaldıklarını haykırdığı, Patlak’ın Başbuğ Aslan’ın yanına yaklaşarak korkulacak bir şey olmadığını ve hayvanları yatıştırmasını istediği, yamyamların çığlıklarla sarayın parkına doğru koştukları, zıplayarak tangoloz şarkısını söyledikleri, çiviler tarlasına varan yamyamların ayaklarına batan çivilerle canlarının acıdığı, kurtulabilenlerin kaçışmaya başladığı, yamyamların kralı Tangoloz’un bir türlü kendini çivilerden kurtaramadığı, Patlak’ın depodan getirdiği tahtayı filin ayaklarına sardığı, çiviler tarlası içinde yürüyen filin Tangoloz’u belinden yakaladığı, bütün hayvanların Patlak’ı alkışladığı, Patlak’ın Tangoloz’u esir aldığı ve ağaca bağladığı, Aslan’ın verdiği buyrukla akşam yemeğinde hayvanlara Tangoloz kebabı ziyafeti verildiği, iki haftadır hayvan çocukları okutan Patlak’ın bugün de futbol maçı olduğu, bütün hayvanların sarayın arkasındaki çayırılıkta toplandığı, Aslan, yanındaki baş yazgan ve spor okutanının da geldiği, hayvan çocukların kırmızı beyaz formalar giyip oyun yerine çıktıkları anlatılmıştır (Kolay, 1935ğ).

Fotoğraf 24. “Küçükler İçin Sürekli Masal 12: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Kolay, 1935ğ, s. 18).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 13: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, maçın başladığı, birinci atılışı yaban hayvanların yaptığı, ilk golü miki farenin attığı, bir buçuk saat süren maçın sonunda iki tarafın berabere kaldığı, o akşam Başbuğ Aslanın sarayında okutan Patlak’ın şerefine büyük bir balo verildiği, locada görünen Aslana bütün hayvanların saygı ile eğildiği, balonun başlamasıyla bütün hayvanların dans ettiği, balonların uçurulduğu, oyunların oynandığı, hayvanların ilk balosu olduğu, bu eğlenceye bayıldıkları, Aslanın okutan Patlak’ı yanına çağırıp konuşma yaptığı, Aslan’ın bugüne kadar Başbuğluk yaptığını, artık bundan vazgeçtiğini, çünkü içlerinde hepsinden akıllı okutan Patlak’ın olduğunu, onun geldiği günden bu yana ülkenin şenlendiğini, birçok yenilikler yapıldığını, sözünü bitirdiğinde tacını Patlak’ın başına geçirdiği, bütün hayvanların alkışladığı, Patlak’ın hepsine teşekkür ettiği, Türk yurdunda başkanları ulusun seçtiğini, orada Cumhuriyetin olduğunu anlattığı, Aslan’ın kendisini kral ilan ettiğini, onun da krallığı ortadan kaldırıp Cumhuriyet’i kurduğunu açıkladığı, içlerinden birini Cumurluk başkanı seçecekleri, hayvanların sevinçten çıldırdığı, yeniden yapılan seçimde okutan Patlak’ın Cumurluk başkanı seçildiği, böylece hayvanlar ülkesinde bir Türk çocuğunun Cumurluğu kökleştirmiş olduğu ifade edilmiştir (Kolay, 1935h).

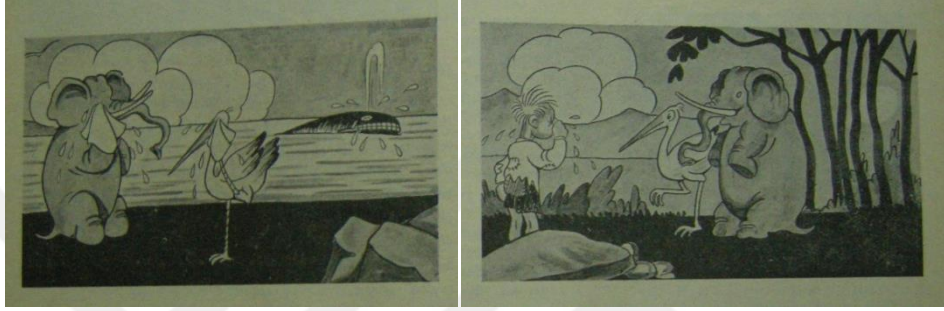
Fotoğraf 25. “Küçükler İçin Sürekli Masal 13: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Kolay, 1935h, s. 17).

Dürüstlük

Samsun Subaşı Demircilerde No. 24 *Avni Yalçın* tarafından yazılan *Masal Yarışı*: 3 köşesindeki “*Bir varmış Bir yokmuş: Martavalcı*” başlıklı masalda, süpürge yapıp satarak ailesini geçindiren ihtiyar bir adamın artık çalışamaz hale geldiğinden 13 yaşındaki oğulları Osman’ın girdiği işte çalışmaktan usandığı, babasının başka memlekette iş bulmasını istemesi üzerine Osman’ın yola çıktığı, ormanda yolunu kaybedince hakanın sarayını görüp koşarak kapısına yığıldığı, sabah olunca hakana başından geçenleri anlattığı, çok şey vaat ettiği halde çok azını yapan Osman’ı, saray halkının Martavalcı diye çağırdığı, hakanın vereceği ziyafette martavaldan 10 kuş vurmasını istediği, martavalcının da bütün kuşları vuracağını söylediği ancak hizmetçinin koşarak ormana geldiği ve “uçun kuşlar!” diye bağırdığı, böylelikle Martavalcının elleri boş olarak saraya döndüğü, bunun üzerine hakanın emriyle hapsedilip bir ay sonra affedildiği, hakanın başka bir ziyafet için bu defa beş balık tutmasını istediği, martavalcının ırmaktaki bütün balıkları tutacağına palavra attığı, ancak ırmak buz tuttuğu için boş ağlarla geri döndüğü, yine uzun bir süre hapsedildikten sonra hakanın affettiği ve akşamki yemek için bir tavşan vurursa mükâfatlandıracağını söylediği, martavalcının ise “bir tavşan vurabilecek miyim?” diyerek ilk defa doğru bir söz söylediği, gerçekten o günkü avda bir tavşan vurup hakana takdim ettiği, hakanın da bir daha yapılamayacak şeyleri vaat etmemesi gerektiğini söylediği ve Osman’ın ana babasını sarayına çağırarak martavalcıyı mükâfatlandığı belirtilmiştir (Yalçın, 1935).

Estetik

İzzet Kolay tarafından yazılan “Küçükler İçin Sürekli Masal 5: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı yazıda, balinanın fil ile leyleği sırtına alıp deniz kıyısına kadar getirdikten sonra leyleğin lâk lâk sesiyle tutturduğu şarkıya filin söylendiği, daha sonra ses yarışına girerek filin de incecik sesiyle şarkı söylediği, leyleğin kendi sesinin daha güzel olduğunu söylemesi üzerine kimin sesinin daha güzel olduğunu ilk karşılaşacakları kişiye sormayı kararlaştırdıkları, karşılıklarına tümseğin önünde ağlayan bir çocuğun çıktığı ifade edilmiştir (İzzet Kolay, 1935b).

Fotoğraf 26. “Küçükler İçin Sürekli Masal 5: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (İzzet Kolay, 1935b, s. 14-15).

Saygı

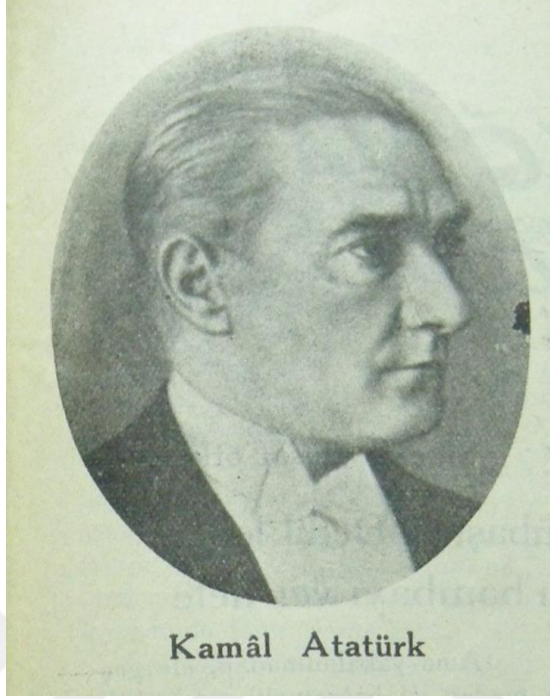
Masalcı tarafından yazılan “Bir varmış Bir yokmuş: Aykutun Oyuncakları” isimli masalda, 1935 yılında, altı yaşında, Aykut adında Afacan bir çocuğun yılbaşında babasının aldığı oyuncaklara isim taktığı, maskaraya çevirdiği oyuncakların bu küçük yaramaza bir şey yapmak istedikleri, Aykut yatınca hepsinin bağırarak korkuttuğu, aslında bunları rüyasında gördüğü, bugün oyuncaklarıyla çok oynadığı için yorulduğu, üstelik kendini beğenerek onlarla eğlendiği ama bu olaydan sonra bir daha kimse ile eğlenmemeye, herkesi saymağa kendi kendine söz verdiği anlatılmıştır (Masalcı, 1935).

Sevgi

“Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı yazıda, Atatürk ortaokulunda kutlanan Atatürk gününde Türk Budununun²⁵ artık öz Atasına kavuştuğu, Kamâl (Kemal) Atatürk’ün yaşayışının başlangıcı, dünya ve kurtuluş

²⁵ Budun: Siyasal durumları ne olursa olsun, töre, dil ve kültür ayrıtları bir olup boy ve soy bakımından birbirine bağlı bulunan insan topluluğu, kavim (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 89).

savaşlarında yaptığı büyük işleri, kurtuluş savaşından bugüne kadar başardığı yenilikler anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 27. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 3).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*İlhanın Papağanı*” başlıklı yazıda, bir gün İlhan’ın okula geç geldiği, çok üzgün olduğu için öğretmenlerinin ne olduğunu sorduğu, en sonunda müdüre niçin ağladığını anlattığı, çok sevdiği papağanını kafesten çıkardıktan sonra aşağıya bir iş için indiği, ancak papağanın sarman isimli kedinin kendisini yiyeceğini söyleyerek İlhan’ı çağırdığı, koşarak merdivenleri çıkınca bunun bir aldatmaca olduğunu anladığı, bu olayın iki üç kere tekrarlandığı, en sonunda çıkmadığı, işini bitirdikten sonra odaya gittiğinde sarmanın önünde bir demet tüy gördüğü, kedinin papağanını yediği için hıçkırarak ağladığı anlatılmıştır (Kolay, 1935).

“*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki *Okuyucularımızın gönderdiği deyişler* bölümünde okuyucuların gönderdiği “*Olgun Çocuk*” başlıklı dört şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Bu şiirlerin mısraları şu şekildedir (Arif Özcan, vd., 1935, s. 15):

Erle Alanı Can Demir Sokak No. 18 Eskişehir’den *Arif Özcan*’ın “*Olgun Çocuk*” isimli şiiri:

Yüzleri hep açtıkca,
Güzel duygular dolu.
Yüzlere hep daldıkca
Çizilir kıvanç yolu.
Ulumuz Atatürkü;
Kaplamaş bütün bir yüz.
Bütün il bütün ülkü
Olgun Çocuk bekleriz.

Mustafa Ötküncünü
Kim sevmez, okuyamaz?
Burda Türkün gücünü
Kimse yıkıp, yakamaz,

Hep türküz göz Bebeğimiz
Baş önder (Ata Türk) ümüz
Uzun ömürler dileriz
Hep okuruz olgun çocuk

Arkadaş geldi Bizlere
Müjdelerim bunu size
Kıvanç verdi Hepimize
Yeni çıktı Olgun Çocuk

Cumartesi günü çıkar
Güzel ötkünğler yazar
Resimlerimizi Basar
Ne güzel bu Olgun Çocuk

Dergilerini Okurlar
Bilmeceleri Bulurlar
Armağanları Alırlar
Kıvanç saçar olgun çocuk

A.E.L. 1127-B-1 *Turgut Kırkel*'in “*Olgun Çocuk*” isimli şiiri:

Mustafanın ötküncü
Heyecanlı yerinde
Bulmak isteyen inci
Dalgıç da pek derinde
Çocuğa bakın hele
Dişçilik almış ele
Bnu görünce insan
Katılır güle güle

Böyle geçiyor yüzler
Resim, kelime hece
Başka yüze geçince
Orda iki bilmece

Bu dergiyi kim sevmez?
Alıp beş kuruş vermez?
Kapışırız hep bütün
Postadan gelir gelmez

Eyüp Orta Okula²⁶ 1-E 114 *Alâattin Yılmaz*'ın "*Olgun Çocuk*" isimli şiiri:

Olgun çocuk Olgun çocuk
Unutma hiç artık bizi
Yollayın çabuk çabuk
Olgun kardeşimizi

Durmaz oldu artık bizler
İsteriz biz dergimizi
Çıkararak yenilikler
Sevindirir hep bizi

Artırmalı ki her günden
Birer kuruş bir tarafta
Alacaksın öz derginden
Bak geliyor yine hafta

Şişli Terakkî Lisesinden *Talât Algan*'ın "*Olgun Çocuk*" isimli şiiri:

Olgun çocuk gazetesi
Neş'e verdi bize sesi
Her hafta büyük merakla
Bekliyeceğiz biz seni

Bin yağıya²⁷ bir Mustafa
Gibi güzel romanlarla
Topuz tavşan, yumurcakla
Eğlendireceksin bizi

Kartopu da dolaşacak
Yüce acunu her bucak
Bizi pek çok katıltacak
Arkadaşı Karayumak

²⁶ Okula: Okul kelimesinin ilk şekli (Akyüz, Y. (2015). Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2015). Ankara: Pegem Akademi, s. 421).

²⁷ Yağı: Düşman, hasım (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 619).

İst. Kız Müallim okulası Sınıf 2-B 55 *Sabiha Gonenç* tarafından yazılan “*Masal Yarışı: 2*” köşesindeki “*Bir varmış Bir yokmuş: Beyaz Güvercin*” başlıklı masalda, tatlı sesli bir güvercinin homurdayan bir ayıya komşu olduğu, ayının türlü sesler çıkarıp güvercine rahat vermediği, en sonunda güvercinin gürültüden kaçmak istediği, ertesi sabah yola çıkarak uçuğu, kendine ev aradığı, yollar, ormanlar geçip minik bir kıza rasgeldiği, ancak içeriden annesinin seslenerek kardeşini sallamasını istemesi üzerine küçük kızın içeri girmek istemediği için olanca sesiyle ağladığı, bunun üzerine güvercinin kendi kendine devamlı ağlayan bu çocukla yaşamaktansa ayının komşuluğunun daha iyi olduğunu söylediği, kanatlarını açarak uçmaya, kendine komşu aramaya devam ettiği, uça uça büyük bir eve yaklaştığı, içeride çocukların oynadığı, gürültüden güvercinin seslendiğini geç duydukları, duyunca da güvercinin üstüne koştukları, güvercinin burasının ayının komşuluğundan fena olduğunu düşünerek uçmaya başladığı, kanatları yorulduğu için eski evine dönmeye karar verdiği anda tatlı bir ses duyduğu, beyaz güvercinin bu kızın sesini çok sevdiği için içeriye girdiği, kızın da güvercini görünce çok sevindiği, tüylerini okşayıp sevdiği, güvercinin de memnun olduğu ve başka bir eve gitmek istemediği, hep bu iyi kalpli kızla beraber yaşadığı anlatılmıştır (Gönenç, 1935).

“*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki üç şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Bu şiirlerin mısraları şu şekildedir (Goksan, Suna ve Anar, 1935, s. 17):

Kabataş lisesi 1227 *Faruk Goksan*’ın “*Olgun Çocuk*” isimli şiiri:

Olgun çocuk, olgun çocuk
Sensiz yoktur hiç bir çocuk
İçinde var neler neler
Hele güzel hikâyeler

Cumartesiye beklerim
Hani olgun çocuk derim
Senden ayrılırsam eğer
Yoktur ondan başka keder

İsmi ararım her zaman
Bulamasam halim yaman
Seni okudukça içimde
Sevinç duyarım derinde

Olgun çocuk, olgun çocuk
Sensiz yoktur hiç bir çocuk

Nişantaş Mansur sokak No. 4, 20-3-935 tarihli *M. Suna* 'nın "*Olgun Çocuk*" isimli şiiri:

Seve seve beklerim
Cumartesi gününü
Kıvancla duyarım ben
Olgun çocuk ününü
Ne güzel ötkünler var
Sevimli dergimizde
Ne yüksek bilgiçler var
Küçüçük dergimizde
Karışalım bunu biz
Dört bucağa yayılsın
Okuyalım bunu biz
Bilgimiz fazlaşsın

Adana, *H. Anar* 'ın "*Yaşasın Olgun Çocuk*" isimli şiiri:

Benim bir sevgilim var
Odur şimdi bana yar
Okuyalım çocuklar
Yaşasın Olgun Çocuk
Nurludur tuttuğu iz
Sevinelim Hepimiz
Bağıralım haydi biz
Yaşasın Olgun Çocuk
Arkadaşı olalım
Ona fikir bulalım
Kucağına dolalım
Yaşasın Olgun Çocuk
Ona yazacağım ben
Güzel deyişlerimden
Dileyelim okurken
Yaşasın Olgun Çocuk

İzzet Kolay tarafından yazılan "*Ötkünc: Küçük Gazeteci*" başlıklı yazıda, yazarın gazete dağıtında herkesle konuşan, üstü başı eski bir çocukla tanıştığı, eline bir tomar gazete tutuşturulup satması istendiği, akşam yine aynı yerde

karşılaştığı, içerdekilerin çocuğa akşam gazeteleri ikinci basış yaptığını onlardan da satabileceğini söyledikleri, ancak çocuğun annesinin beklediğini düşünerek durmak istemediği, yazarın neden az para ile evine döndüğünü sorduğu, çocuğun ise annesinin evde beklediğini, onu çok sevdiğini ve ondan bir dakika bile ayrılmak istemediğini söylediği, sonra çocuğun anlatmaya başladığı, çok zengin olduklarını, dedesi ölünce bütün işin babasına kaldığını, babasının az okumuş ve eve zil zurna gelen bir adam olduğunu, sonra her şeylerini kaybettiklerini, arkadaşlarıyla dövüşte babasının boğruüne kamanın saplanmasıyla oracıkta öldüğünü, annesinin ise yatağa düştüğünü, altı ay yattıktan sonra iyileştiğini, dün annesine koştüğünü çünkü doktorun yazdığı ilaç parasını kazanınca eczaneye koştüğünü anlattığı ifade edilmiştir (İzzet Kolay, 1935c).

“*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki üç şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Bu şiirlerin mısraları şu şekildedir (Ozan, Melâhat ve Mefkûre, 1935, s. 17):

Ozan isimli biri tarafından yazılan “*Yolumuz...*” isimli şiir:

Yolumuzda neş’eden sevinçten güller açtı,
Kötülük iyiliği burada görüp kaçtı,
Dergimiz yolunuza parlak fikirler saçtı,
Işık dolu bu yolda akarak gidiyoruz...

Kanımız gibi temiz gönüllerimiz vardır,
Yolumuzda dolaşan tertemiz bir rüzgârdır,
Neş’e, iyilik, okumak bunlar hep bize yardır,
Ardımıza herkesi takarak gidiyoruz.

Tuttuğumuz bu yolda durmadan çalışma var,
Her şeyi yapacağız inanın bize dostlar,
İçimize bu yerler bu upuzun yolda dar,
Kalplerde şimşek gibi çakarak gidiyoruz

Işık dolu bu yolda doğacak bir yarına,
Kötü bakan gözleri yakarak gidiyoruz,
Ardımıza herkesi takarak gidiyoruz,
Kalplerde şimşek gibi çakarak gidiyoruz

Melâhat isimli biri tarafından yazılan “*Olgun Çocuk*” isimli şiir:

Ben mutlu Türk oğluyum,
Dincim, uzunboyluyum.
Çeliktendir bileyim,
İnanç dolu yüreyim,

Atatürk soyundanım,
Çalışkanım, unganım (1)
Kökeni mi (2) şenletmet
İçin veririm emek.
Okulada çalışırım,
Altanla yarışırım.
Hesapta birinciyim,
Sınıfta birinciyim.
Okutan beni sever,
Hergün der ki: “Can Ünver,
“Hep böyle çalışırsan,
“Artık kalmasın tasan,
“Baylık (3), güvenç (4) senindir
“Çalışmakta bir dindir!..”

(1) Bahtiyar, (2) Vatan, (3) Servet, zenginlik, (4) Saadet.

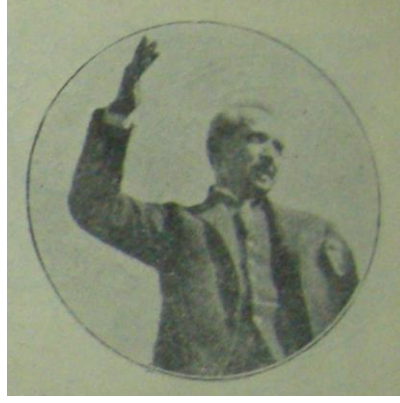
Sarıyar 14 üncü İM 5: B 356 *Mefkûre* isimli biri tarafından yazılan “*Sabah*” isimli şiir:

Güneş ufuktan doğdu
Etrafı nura boğdu
Uyandı yamaçlarda
Şen serçeler ağaçlarda.

Hep dallar kucaklaştı
Sabahın nefesiyle
Gönüller doldu taşı
Baharın neş’esiyle.

Remzi Baran tarafından yazılan “*İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım*” başlıklı yazıda, çocuklara ithafen, geçen aylar içinde yapılan saylav²⁸ seçiminde seçilen yeni Türk saylavlarının on beş gün içinde büyük kamutayda ilk toplantısını yaparak ilk iş olarak Atatürk’ü Cumhurbaşkanlığına seçtiğini anlattığı, çocukların yaşasın seslerinin ortalığı inlettiği, Cumhurbaşkanımızın da en çok güvendiği General İsmet İnönü’yü Başbakanlığa seçtiği, çocuklardan birinin her yıl bir İsmet İnönü günü yapalım, yararlıklarını, yaptığı büyük işleri sayalım, analım, yaşatalım teklifine çocukların onay verdiği, hatta içlerinden birinin bu teklifi yapan Öner’in bu iş için çalışmasını dilediği anlatılmıştır (Baran, 1935a).

²⁸ Saylav: Parlâmentoda yer almak üzere ulusça seçilip gönderilen kimse, mebus, milletvekili (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 509).

Fotoğraf 28. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden İsmet İnönü’ye ait bir fotoğraf karesi (Baran, 1935a, s. 3).

“*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki bir metin ve iki şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Bu yazı ve şiirlerin mısraları şu şekildedir (Alp Aslan, Saim ve Saadet, 1935, s. 14-15):

Samsun okuyucularımızdan: Alp Aslan tarafından yazılan “Olgun Çocuk’la başbaşa” başlıklı yazı:

Bu sabah gözlerimi açınca sevgili derginin beşinci sayısını uruncla “heyecanla” elime aldığım çağ (zaman) ilk işim “Olgun Çocuk” arkadaşlar tablosunu aramak oldu. Orta yüzü açtığım zaman tıpkı tan yerinden karanlıkları parçalayıp ta aydınlıklarımı ta ruhumun derinliklerine kadar salarak doğan bir güneş. kültür kaynağı bir sabah güneşile karşılaştım. Öyle bir güneş ki her yüzündeki aydınlık parçalar “haleler” bizim sevgimizi bizim ülkümüzü “gayemezi” taşıyor, okadar caan yakın.. bütün kalbimle bu güneşin değişini “şiiirini” yudum yudum, kana kana içtim, içime kıvanç doldu...

Gayri “artık” yedi günlük ayrılık acılarımı unuttum. Acaba şimdiye kadar hangi derginin ıssısı “sahibi” ve yazganları “muharirleri” okuyucularile böyle bir arada resimlerini basmışlar, ve okuyucularile bu kadar yakın içli, dışlı “teklifsiz” olmuşlar ve kendilerini okuyucularının eline terk etmişlerdir? Onay “evet” arkadaşlar o bir güneş ki yalnız bize bizim için doğdu, hızını ulu önderimiz Kamâl Atatürkten alıyor ve onun yüce ülküsünü başımızın üstünde taşıyarak sonadek “ebediyen” yaşıyacaktır.

“Var olsun Olgun Çocuk”.

İstanbul Fatih 18 inci İlkokul s: 5 No. 240 *Saim* isimli biri tarafından yazılan “*Türklük*” isimli şiir:

Türkün önünde acun küçüktür
Türklüğün adı acundan büyüktür.
En büyük ulus ünlü Türktür.

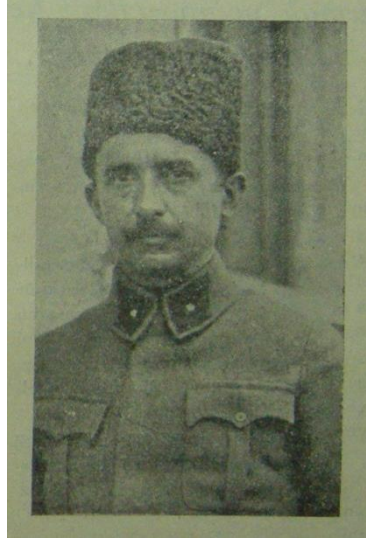
Türklüğün adı acundan büyüktür
Dardır bu acun Türke küçüktür.
Türk doğdum ne mutlu bana
Adım yayılmış çoktan acuna
Sevri yırttım ün verdim Lozana
Türkü doğuran bin saygı sana
Türk oğlu Türküm ne mutlu bana

Sarıyer 14 üncü okula okutanlarından *Saadet* isimli biri tarafından yazılan
“*Okurlarıma*” isimli şiir:

Bugün beni yaşatan bir aşk varki bilseniz
Ne istekli anı var? ne ünlü vargısı var
Öyle büyük ki sevgim bu acun ona pek dar..
O büyük aşkı siz sınıfımda görseniz..
Ne coşkun akışlarla sarıyor çocukları
Ne ısı bakışlarla çekiyor çocukları
Ne çözülmaz bağlarla bağlıyor çocukları
İşte bu ulu aşkı taşıyor çocukları..
Dirlik için dirimi veren çocuklarımdır
Umgusuz²⁹ varlığını canlandıran onlardır
Bana her an şenliği saçan yavrularımdır
Bilgi anketi için sorgu yaratanlardır...

Remzi Baran tarafından yazılan “*İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım*” başlıklı yazıda, Ayhan’ın teklifinin alkışlarla onaylandığı ve toplantıya son verildiği, kararlaştırılan günde çocukların bahçede toplandığı, toplanan arkadaş kümelerinde konuşmaların hep kurtuluş savaşı üzerine olduğu, bir yandan Öner’in elindeki not kâğıtlarını sıraladığı, çevirmen olarak bütün okutanların salona girdiği, Öner’in kürsüye çıktığı, Başbakanımızın hayatını anlatmaya başladığı, Büyük Atamızdan sonra büyük adamlar içinde en parlağı olduğu, başbakanlıkta gösterdiği değerli varlığı, kendisini savaşçı ve siyasacı olarak tanıyan acuna güçlü bir ulus adamı olarak da tanıttığı, General İsmet İnönü’nün 25/9/1884 tarihinde İzmir’de doğduğu, babasının uzun yıllar hâkimliklerde bulunan Bay “Reşid” olduğu, çalışkanlığı ve yüksek zekâsı ile erkânıharbiye bölümünden 1906 yılında topçu erkânıharp yüzbaşılığı ile orduya atıldığı anlatılmıştır (Baran, 1935b).

²⁹ Umgusuz: Umut, iyi dilek (*Derleme Sözlüğü* (Türkiye’de Halk Ağzından), U-Z. (1979). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, C. 11, s. 4036).

Fotoğraf 29. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden İsmet İnönü’ye ait bir fotoğraf karesi (Baran, 1935b, s. 3).

“*Ulu Atamızın Büyük ulus kurumu*” başlıklı yazıda, 9 Mayıs 1935 Perşembe günü Türk ulusunun Büyük Atasının en köklü ve biricik kurumunun (Cumurluk Halk Partisi) en büyük kurultayını yaptığı, bu büyük günün Türk gençliğinin bayram günü olacağı, o gün bütün ulusun bayram yapacağı, Ulu Atamızın armağanı olan Halk Partisi kurumunun köklü varlığını bilmenin ve benimsemenin Türk gençleri için ulusal bir kıvanç olduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1935).

Remzi Baran tarafından yazılan “*İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım*” başlıklı yazıda, General İsmet İnönü’nün Yemen’de, Balkan Savaşında ve Acun Savaşında canını verircesine savaştığı ve çalıştığı, Osmanlı Hükümetinin son günlerinde Türk yurdunun kurtuluşu için çok uğraştığı, Anadolu’ya geçerek Atamızın kurtuluş yolunda güçlü bir çalışma arkadaşı olduğu, İsmet İnönü’nün 20-3-920’de Ankara’ya geldiğinde Türk ulusunun yurdu yağılardan temizlemeye, tutsaklıktan kurtarmaya, bunun için son damlasına kadar kanını dökmeye karar verdiği, Müdafaai Hukukî Milliye adını taşıyan Anadolu ve Rumeli’de ayrı ayrı çalışan bu cemiyeti Atatürk’ün kendi düşüncesine uygun olduğu için benimsediği, Halk Partisi diye andığımız bu kuruluşun yurda bugünkü değişimleri yaratan bir parti olduğu, 9-5-945 Perşembe günü kurultayını kurmuş olan bu partinin bütün gücünü Türkün öz varlığından aldığı, Büyük Atatürk’ün başkanlığı ve Başbakan İsmet İnönü’nün ikinci başkanlığı ile gücünü arttıran partinin dünya ulusları içinde yaşayan partiler arasında başardığı işlerin yurda bağlılığı bakımından en

yükseği olduğu, bu coşkun anlatış üzerine çocuklardan birinin bütün varlığımızla bağlı olduğumuz ulusumuzu ve yurdumuzu kurtaran bu partiye yürekten bağlı olduklarını belirttiği ve salonu dolduranların ayağa kalkarak alkışladığı belirtilmiştir (Baran, 1935c).

Bilgin isimli biri tarafından yazılan “*Cumurluk Halk Partisi Bayramı*” başlıklı yazıda, Ulu Atanın açtığı devrim savaşında hep önde koşan parti kurumunun bugün büyük kamutayda toplanacağı ve yapılacak işlerin konuşulacağı, 4 Eylül 1919 günü Türk ulusunun kurtuluş için savaşmaya büyük Atasının önünde ant içmek için toplandığı, Türk ulusunun Sivas’ta kurtuluş için büyük toplantısını yaptığı, Sivas Kongresinin bugün toplandığı, 4 Eylül’de açılan kurultayın 11 Eylül’de büyük kararlar vererek kapandığı, bugün dördüncü toplantısını yapan halk partisinin temelini bugünde atıldığı, yurdun her yanında halk partisinin ilk temelini atıldığı ve böylece ilk adıyla Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin kurulduğu (7 Eylül 1919), Kurtuluş Savaşından sonra Türk devrimlerinin başında, Atatürk’ün, her zaman önde koşan halk partisiyle işe başladığı, partinin kendi öz adını aldığı (Cumurluk Halk Partisi-9 Ağustos 1923), bu kurumun kısa sürede köylere kadar yayıldığı, bütün Türk devrimlerini yapanın Ulu Ata olduğu, bu bayram gününü yaşatan ulu önder Kamâl Atatürk’e saygılarını sunduğu anlatılmıştır (Bilgin, 1935i).

İzzet Kolay tarafından yazılan “*Ötkünc: Sporcu*” başlıklı yazıda, Çetin’in babası olan Oduncu Ali’nin odunculuk ve kömürcülük yaptığı, iki yıldır kış olmadığı için işlerin de iyi gitmediği, her yıl birkaç altın attığı bahçesindeki küp altınına bu yıl atmadığı gibi üstelik birkaç tane eksildiği, Çetinlerin evinin susuz değirmene döndüğü, babasının eve bir şey alamadığı, futbolu çok seven Çetin’in top oynamaya vakit bulamadığı, yaklaşan 23 Nisan’da Çetin’lerin futbol takımının ortaokul futbolcularıyla oynayacağı, Çetin’in de bu oyunda oynamak istediği, ancak babasından korktuğu, 23 Nisan günü babasının Çetin’e dükkân beklettiği, akşama kadar satış olmadığı için babasının söylendiği, babasının üzerine yürüdüğü Çetin’i komşuların kurtardığı, koşa koşa futbol alanına giden Çetin’in maçın ikinci bölümünde oynadığı, oyunda yuvarlanarak ayağını kırdığı, arkadaşlarının durumu babasına haber verdiği, babasının hem oğlunun ayağının kırılmasına hem de doktora vereceği paraya üzüldüğü ifade edilmiştir (İzzet Kolay, 1935ç).

“Kendi yazılarımız” köşesindeki Gazi Lisesi-Ankara Nihat Tarık tarafından yazılan “Babam İçin” başlıklı şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Nihat Tarık, 1935, s. 21):

Bir ay oluyor kaybettik elimizden

O öyle bir hicran ki hiç çıkmaz içimizden

Birimiz ağlar diğeri gülerken

Sisler bürüdü kalbimizi de

Öyle bir can attık ki ah sen bilsen

Hatırda kalacaksın izin bile silinse

Bu büyük hasret ebedi hasret

Kavuşsak kavuşsak babam diyipte sarılsak

“İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım-4” başlıklı yazıda, 23 Nisan 1920’de toplanan ilk kamutayın ilk işinin Türkiye Hükümetini kurduğu ve başkanlığa Ulu Atamızı seçtiği, İsmet İnönü’nün bu ilk kurultaya Edirne saylavı olarak girdiği ve Genelkurmay başkanı seçildiği, daha sonra Kurtuluş Savaşında batı yönü kumandanı olduğu, Birinci ve İkinci İnönü Savaşlarının General İsmet İnönü’nün yurda bağısladığı en büyük armağanlar olduğu, bunun için Ulu Atanın General İsmet’e, İnönü soyadını verdiği, Lozan Barışını yaparak askerî işlerin yanı sıra siyasal atılışlarla da varlığını gösterdiği, 11 Ağustos 1923’de Lozan Barış utkusu³⁰ ile Ankara’ya döndüğü, 29 Birinci teşrin 1923’te Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda ilk kabineyi onun kurduğu, o günden bu yana başbakanlık işlerini başardığı, siyasal işlerde ve ülkenin imarı bakımından pek çok iş başardığı, halkın öz adamı olduğu, en ıssız yerlere yapılan tren yollarına ilk kazmayı vuranın İsmet İnönü olduğu, sanayi hayatının başlamasıyla yapılan fabrikaların temellerini onun attığı, ulus bankalarını kuran ilk elin o olduğu, bu yıl yeni yapılan saylav seçiminden sonra toplanan millet meclisinde başbakanlığa yeniden seçildiği, geçen çalışma bölümünde yapılan işlerin hesabını Kamutay’da alkışlar arasında verdiği, yeni çalışma düzenini ulusun önüne koyduğu, 9 Mayıs 1935 Perşembe günü Ankara’da toplanan halk partisi dördüncü büyük

³⁰ Utku: Galebe, muzafferiyet (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1249).

Utku: Birçok emekler pahasına erişilen mutlu sonuç, zafer (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 601).

kurultayında ulusa ve partisine çalışma yolunu anlattığı anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 30. “İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım-4” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Anonim, 1935, s. 4-5).

Müsebbiha isimli biri tarafından yazılan “*Masal Yarışı: 6*” köşesindeki “*Küçük Tayyareci*” başlıklı masalda, küçük Turan’ın ne zaman bir motor sesi duysa gökyüzüne baktığı, sesin geldiği tarafa doğru ilerlediği, bulutlar arasından uçağı gördüğünde sevincinden ne yapacağını bilemediği, uçak gördüğü zaman eve gelip annesinin dizine yattığı ve ondan havada dolaşan şeylerle ilgili ötkünçler anlatmasını istediği, annesinin de ona ötkünçler anlatırken mışıl mışıl uyuduğu, bir gün Turan uyurken babasının paketlerle geldiği, kutulardan bir kaçını çocuğunun odasına koyduğu, Turan’ın sabah paketleri gördüğünde çok sevindiği, babasının her aybaşında getirdiği eşyaların arasında mutlaka bir oyuncağın bulunduğu, kutulardan pabuç, elbise gibi onu sevindirecek eşyaların çıktığı, son paketten çıkan uçağı okşarken odaya giren annesinin boynuna sarıldığı, devamlı uçağıyla oynayan Turan’a babasının iki gün sonra 30 Ağustos, Tayyare Bayramı olduğunu, o gün bütün tayyarecilerin Yeşilköy’de toplandığını söylediği, Turan’ın da gitmek istediği, o gün geldiğinde tayyarelerin bulunduğu yere geldikleri, motor gürültülerinin başladığı, bütün tayyarelerin alkışlarla yükseldiği, halkın kırmızı tayyareyi alkışladığı, bundan çok hoşlanan Turan’ın gökyüzünde kavisler çizmeye başladığı, bütün isteklerine kavuştuğunu hissettiği, etrafında kimselerin kalmadığı, gökte sadece kendinin uçtuğu, birkaç defa döndükten sonra yavaş yavaş inerken elini karyolanın demirine çarpmasıyla uyandığı belirtilmiştir (Müsebbiha, 1935).

Sorumluluk

Samsun Lisesi 242 *Ali Avni* tarafından yazılan “*Masal Yarışı: 4*” köşesindeki “*Bir varmış Bir yokmuş: Baba.. Baba*” başlıklı masalda, değirmenci Osman ağanın bir haftadan beri yağın şiddetli yağmurlar nedeniyle değirmenin de sular altında kalacağını düşündüğü, yukarıda uyuyan çocukları Ali ve Ayşe’ye baktığı, sonra yatağına uzanmasına rağmen uyuyamadığı, sular yükseldiği için uyuyamayan çocukların babalarının yanına geldiği, sabah olunca suların evin etrafını tamamen sardığı, havlayan köpeği çözmek için çocuklarla birlikte alt kata indiği, kapıyı açınca suların içeri dolmasıyla kapıyı kapadıkları, suların iyice yükseldiği, tasmayı koparan köpeğin değirmenin etrafında dolaşıp yardımcı aradığı, sonra büyük bir dalganın zavallıyı alıp götürdüğü, dalgaların gittikçe artması üzerine değirmenin de sallanmaya başladığı, burada duramayacakları için sular çekilene kadar karşıdaki söğüt ağacının kendilerini taşıyabilecek kuvvette olduğu, değirmencinin çocukları omzuna alıp bata çıka söğüt ağacına ulaştıkları, çocukların üst dallara tırmandığı, değirmencinin de alt dallara oturduğu, suların yükselmesiyle değirmenin çöktüğü, hayatta iki çocuğuyla kalan değirmencinin ağlayan çocuklarını teselli ettiği, söğüt ağacının iyice sallanmasıyla değirmencinin çocuklarını kurtarmak için kendini sulara bıraktığı, ağaçtan yükün çoğu gidince çocukların kurtulduğu anlatılmıştır (Ali Avni, 1935).

Vatanseverlik

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: I-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı her sayıda devam eden yazıda, Kurtuluş savaşında on iki yaşında yiğit bir Türk çocuğunun ulusu için yaptığı büyük işler anlatılmıştır. Düşman yüzbaşılarının çobanlığını yapan Mustafa’nın Yüzbaşı Kemal’den bomba istediği ve nasıl kullanacağını öğrendikten sonra düşmanın üzerine gittiği anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935).

Fotoğraf 31. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 1-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935i, s. 5)

Deyiş ve Ezgi: *B. Bilbaşar* tarafından yazılan “*Türk Çocuklarıyız*” başlıklı ilk kıtasının notasıyla verildiğı şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Bilbaşar, 1935i, s. 16):

Türklüğe umgu veren
Yurt ölküsünü bilen
Biz Türk çocuklarıyız
Yurdun öz varlarıyız

Kafamızda bilgi var
İçimizde inan var
Biz Türk çocuklarıyız
Yurdun öz varlarıyız

Ölkümüz çalışmaktır
Ölkeyi kurtarmaktır
Biz Türk çocuklarıyız
Yurdun öz varlarıyız

Yurdu aydınlatacak
Özüne öz katacak
Biz Türk çocuklarıyız
Yurdun öz varlarıyız

Soyumuzun adı Türk
Önderimiz Atatürk
Biz Türk çocuklarıyız
Yurdun öz varlarıyız

“*Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım*” başlıklı yazıda, Türk ulusunun büyük atası Kamâl (Kemal) Atatürk’ün 1881 yılında Selânik’te doğduğu, babalarının adının Ali Rıza, annelerinin adının Zübeyde olduğu, ilk tahsilini Selânik’te bitirdikten sonra yine Selânik’te ortaokula girdiği ancak bir müddet sonra bu okulu bırakarak kendi isteğiyle Askerî Rüştiye Mektebine, oradan da Manastır Askerî İdadî Mektebine, daha sonra da Harbiye Mektebine geçtiği, okuduğu bu okullarda çalışkanlığı, doğruluğu ve başarısı ile herkese kendini sevdirdiği, Trablusgarb Savaşına da karıştığı, bizden daha güçlü olan düşmanları durdurduğu, o sırada başlayan Balkan Savaşlarına tehlikeye düşen yurdunu kurtarmak için koştığı, ancak o gelmeden Rumeli’yi elimizden kaçırdığımız, böyle bir dönemde Atatürk’ün orduyu düzene koyduğu, Edirne’yi düşmanın elinden kurtardığı, böylelikle ağır şartlarla barış yapmak isteyen düşmanlara karşı ayak direyebildiğimizi, bu büyük yararlığı ile Atatürk’ün ulusuna can verdiği anlatılmıştır (Anonim, 1935).

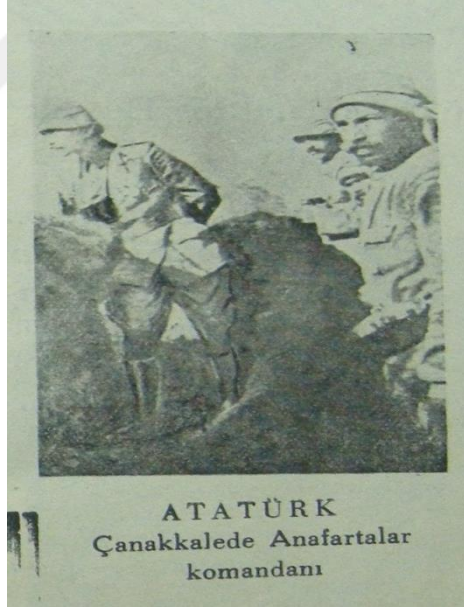
Fotoğraf 32. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 2-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, Mustafa’nın düşman cephane deposuna doğru ilerlediğı, bombanın üstünü otlarla örttüğü, daha sonra bu bombanın patladığı ve cephaneliğın ateş alarak göklere alevlerin fişkırđığı, bine yakın düşman ile cephaneliğın beş dakika içinde yok olduğı ifade edilmiştir (Bilbaşar, 1935j).

Fotoğraf 33. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 2-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935j, s. 5).

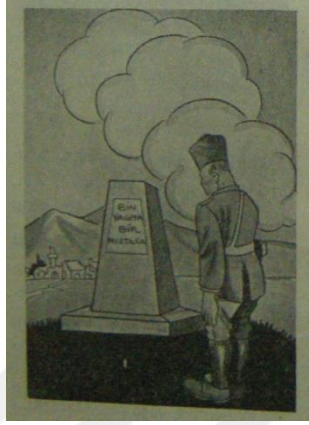
“Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-3-” başlıklı yazıda, Balkan savaşından sonra büyük önderin Erkânı Harbiye binbaşılığı ile Bulgaristan’a gönderildiği, dünya savaşının çıkması üzerine Çanakkale’ye gittiği, dünya savaşının en ünlü zaferini Türk ulusuna bağışladığı, sonra öteki savaş alanlarına koştuğu, Kafkaslarda düşmanı geri püskürttüğü, Atatürk nerede ise zaferin orada olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 34. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-3-” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı yazıda, yüzbaşının Çoban Mustafa’yı aratıp bulamamaları üzerine yiğit Türk çocuğunun bu uğurda canını verdiğini zannettikleri, hatırası için abide gibi bir taş diktikleri, Yüzbaşı

Kemal Tunç'un taşın üzerine "Bin yağıya bir Mustafa" yazdığı, aslında Mustafa'nın ölmediği, cephane deposu ateş aldığında çalıların arasında yere yattığı, yanına doğru gelen düşmanları çil yavrusu gibi dağıttığı, patlamayla köyün kerpiç evlerinin çöktüğü, bütün köylünün evlerinden dışarı fırladıkları belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935k).

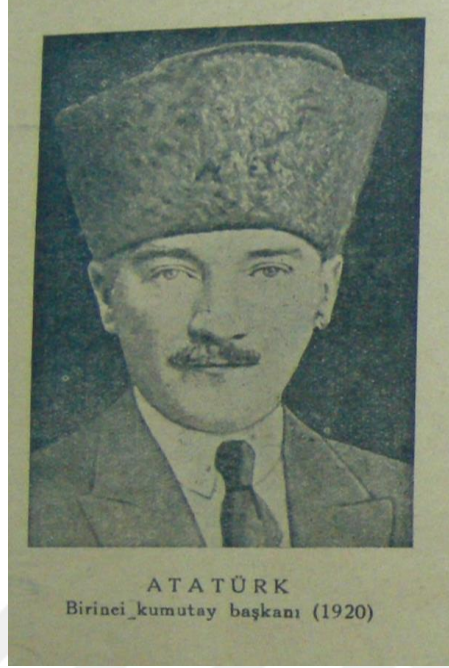
Fotoğraf 35. "Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa" başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935k, s. 4).

Fotoğraf 36. "Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 3-Bin Yağıya Bir Mustafa" başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935k, s. 5).

"Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-4-" başlıklı yazıda, Sevr antlaşmasının yapılması üzerine Atatürk'ün ulusun başına geçtiği, Anadolu'ya geçerek Samsun'a çıktığı, Erzurum'da toplantı yaptığı, Türk ulusunun kadını, erkeği, genci, ihtiyarı ile bu büyük kurtarıcının çevresinde toplanmaya başladığı, sonra Samsun ve Sivas'ta ulus toplantısı yapıldığı, Atatürk'ün bu toplantılarda neler yapılması gerektiğini anlattığı, Kurtuluş Savaşına ilk adım atılarak Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti adında kurumlar kurduğu, 23 Nisan 1920'de

Millet Meclisinin toplandığı, Türk devletinin kurulduğu ve Atatürk'ün büyük zafer başardığı anlatılmıştır (Anonim, 1935).

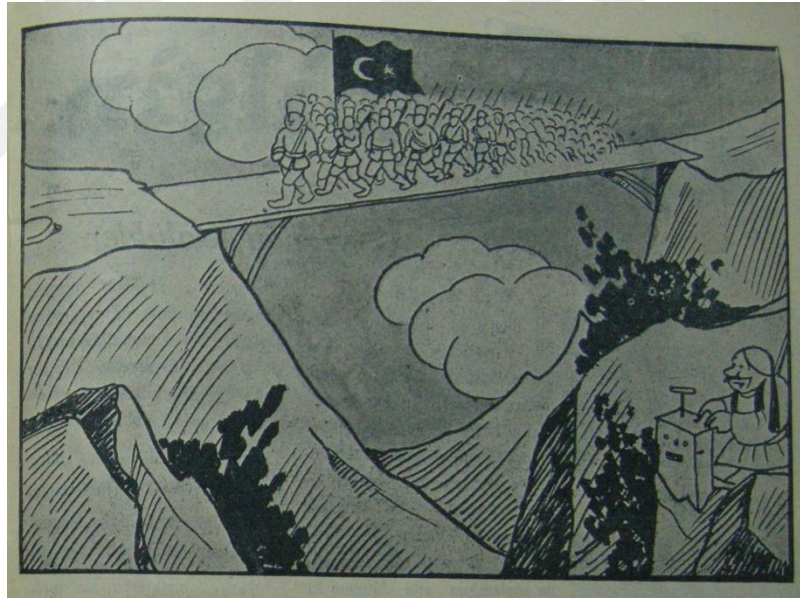

Fotoğraf 37. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-4-” başlıklı metinden Atatürk'e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 2).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, Mustafa'nın bombasının yalnız cephanelikte değil köyde de kıyameti kopardığı, Türk askerlerine düşmanların tuzak kurmak istediklerini duyması üzerine yola koyularak düşmanın köprüünün altına bomba döşediğini gördüğü, yanlarına gelen Türk askerlerinin silah seslerini duyması üzerine ileri atıldıkları ifade edilmiştir (Bilbaşar, 1935L).

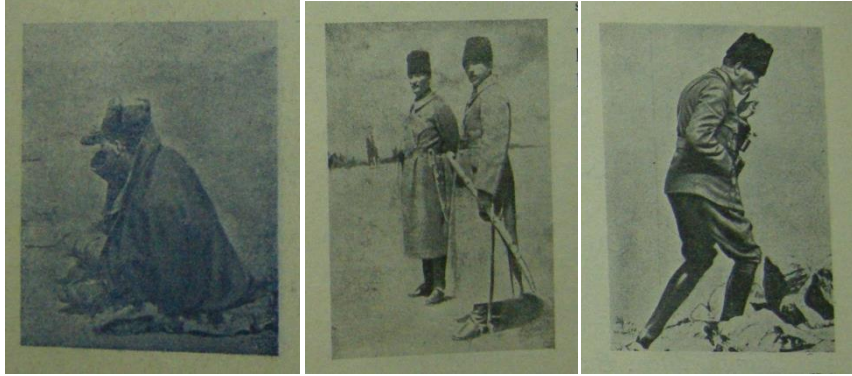
Fotoğraf 38. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935L, s. 4).

Fotoğraf 39. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 4-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935L, s. 5).

“*Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-5-*” başlıklı yazıda, büyük kurtarıcı ulu Atamızın yurdun her tarafına buyruk ileterek esir olmadan yaşamak isteyen erlerin savaş alanına koşmasını, Türk ulusunun ihtiyarı, erkeği, kadını, çocuğu ile savaş alanına koştuğu, ihtiyar kadınların orduya yiyecek gönderdiği, Türk kadınlarının orduya top, tüfek, cephane taşıdıkları, birinci kamutayın

Atamızı başkumandan seçtiği, Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir ileri emriyle başkumandanlık savaşının başladığı, savaşın on dördüncü günü yurdumuzda tek bir yağının kalmadığı, hepsinin denize döküldüğü anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 40. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-5-” başlıklı metinden Atatürk’e ait fotoğraf kareleri (Anonim, 1935, s. 2-3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 5-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, Mustafa’nın elindeki yağı silahıyla yağıyı yere serdiği, sonra Türk sülerinin³¹ Mustafa’yı yakaladıkları, Mustafa’nın işi anlatması üzerine yurdu için ölmekten korkmadan bu işleri yapan Türk çocuğunun karşısında saygı gösterdikleri, yüzbaşına düşmanın gideceği yeri bildiğini söyleyerek birlikte yürüdükleri, yüzbaşının Mustafa’nın anlattıklarını dinledikçe içini sevinç kapladığı ve bu Türk yavrusunun yiğit ve eşsiz bir ulusun çocuğu olduğunu anladığı, yarım saat yol yürüyerek düşmanın geçeceği yere geldikleri, yüzbaşının süleri çalılardan arasına yerleştirdiği, Mustafa’nın dediği gibi on beş fenk³² sonra yağların koşan ayak seslerini duydukları belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935m).

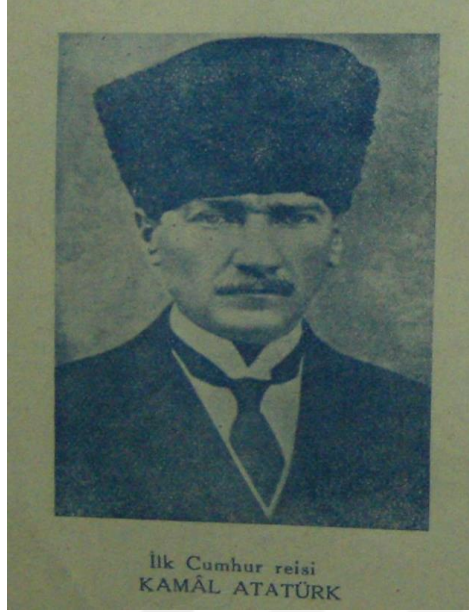
³¹ Sü: Asker (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 538).

³² Fenk: Dakika (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1011).

Fotoğraf 41. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 5-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935m, s. 5).

“*Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-*” başlıklı yazıda, Kurtuluş savaşının son utkusunun Lozan’da kazanıldığı, İsmet İnönü’nün Türk ulusunun büyük adını tanıttığı, yağılarla hesap görüldükten sonra artık ilerleme savaşının başladığı, Atamızın bundan sonra neler yapılacağını ikinci büyük kamutayda anlattığı ve ulusuna yeni bir kurum olan Cumhuriyet Halk Fırkasını armağan ettiği, 29 Birinciteşrin (1)923 tarihinde Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu, on iki yıl içinde on iki yüz yıllık yol alındığı, acunun en ileri sayılan ulusları ile bilgi ve fen yolunda da bir olunduğu, Atamızın Türk ulusunu acunun ileri ulusları arasına kattığı, daha sonra ulusunun arasına acunun ilerlemiş biçimde giyinen uluslarının kılığında katılarak bunu ulusuna kendisini örnek yaparak gösterdiği, bu büyük işin böyle birden başarılıldığı çünkü bunu yapanın büyük atamız olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 42. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-” başlıklı metinden Atatürk’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 2).

Fotoğraf 43. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-6-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 6-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, yağların pusunun göbeğine girdikleri, Türk yüzbaşısının teslim olun çağrısında bulunduğu, bunun üzerine yağlardan bazılarının “Türko teslim!” diyerek ayağa kalktığı, Mustafa’nın yüzbaşısına, yağı yüzbaşısını diri ele geçirelim dediği, yağı yüzbaşısının bunu duyunca öfkesinin arttığı, hemen sonra Mustafa’nın göğsünden

vurulduğu, yüzbaşının kendilerinin canını kurtaran bu yiğit yavruyu koruyamadığı için çok üzüldüğü, daha sonra yüzbaşılarının vurulduğunu gören yağılının “Türko teslim!” diye bağırdıkları, yağılının ve yüzbaşılarının teslim olduğu, ağır yaralanan Mustafa’yı ağaç dallarından yaptıkları sedyeye yatırdıkları ve Mehmet onbaşı ile arkadaşlarının Mustafa’yı tabur konağına götürdükleri, yüzbaşının biraz daha burada kalıp yağılının yolunu gözetleyeceği ifade edilmiştir (Bilbaşar, 1935n).

Fotoğraf 44. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 6-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935n, s. 5).

B. Bilbaşar tarafından yazılan “Bir perdelik piyeste” olan “Adı büyük ulusun çocuklarıyız biz” başlıklı 23 Nisan Ulus Bayramı için bir perdelik piyeste, beş erkek, üç kız talebenin oynadığı, çocukların 23 Nisan sabahı erkenden okulda toplandıkları, Cumhuriyet alanındaki törende bir gösteri yapacakları, Kural isimli talebenin yüksek sesle, Türk olduğunu, Türk doğduğunu ve Türk öleceğini, Türkiye ulusunun temelini bundan on beş yıl önce bugün kurulduğunu, bu mutlu günleri yaşarken kurtarıcımız ve önderimiz Kamâl (Kemal) Atatürk’e saygılarını sunduğunu, daha sonra yanına Ertürk’ün geldiği, Atatürk’ün emanet ettiği ülkeyi yükseltmeye ve ilerletmeye and içtiklerini söylediği belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935o).

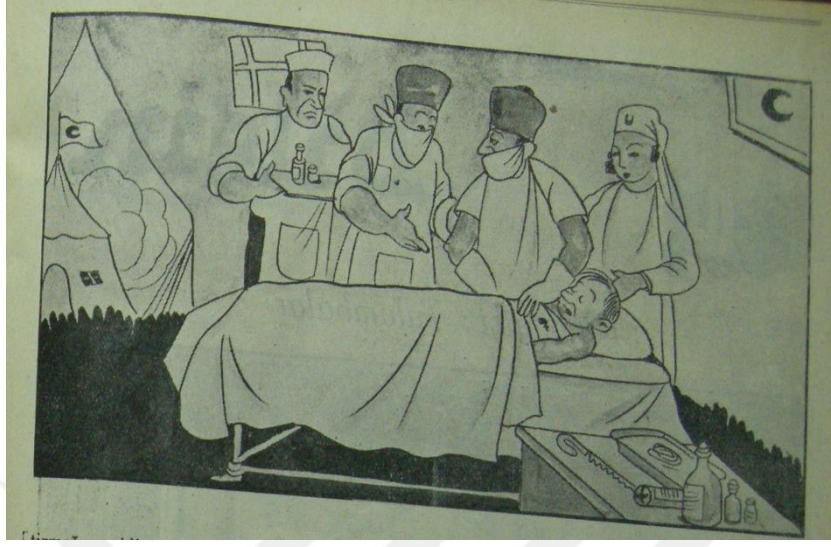
“Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-7-” başlıklı yazıda, 15 Birinciteşrin 1927 tarihinde Büyük Kamutay’ın görülmemiş bir toplulukla açıldığı, bugün Atatürk’ün bugüne kadar yapılan başarıları anlatacağı, sonra altı gün boyunca durmadan, dinlenmeden ülkenin kurtuluşunu, bu işlerin nasıl başarıldığını anlattığı, Türk ulusunun ve büyük Atasının az zamanda büyük yenilikler başardığı, 3 İkinciteşrin 1928 tarihli yasa ile Türk harfleri devriminin başladığı, yolların yapıldığı, ülkenin her yanının demir ağlarla örüldüğü, köylerde tahtadan, kerpiçten yapılan evlerin yerini betondan yapılan yeni yapıların aldığı, Atamızın, Ankara’da bir şey yetişmez denilen topraklarda çiftlik kurduğu, bu çiftlikte toprak işleriyle uğraştığı, çalışkan Türk ulusunun büyük Atasının kendine örnek olduğu bu yolda yürüdüğü, çalıştığı ve çabaladığı anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 45. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-7-” başlıklı metinden Atatürk’e ait fotoğraf kareleri (Anonim, 1935, s. 2-3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 7-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı yazıda, Mustafa’nın dün gecedan beri hasta çadırında karyolada yattığı, yaralandığından beri ayılmadığı, ameliyat olalı iki gün olmasına rağmen yarasının iyiye gitmediği, hastabakıcı Özkan’ın bir abla gibi Mustafa’nın başında beklediği, kendisini ziyarete gelen yüzbaşından yağı yüzbaşısını görmek istediğini söylemesi üzerine yüzbaşının bu isteğini yerine getirdiği, yağı yüzbaşısı bu yiğit çocuğun karşısında saygı ile eğildiği, yakında iyileşmesi dileğinde bulunduğu, Mustafa’nın yağı yüzbaşısının elini tuttuğu, yüzbaşının da sıcak eli avuçlarının içine alarak sevdiği,

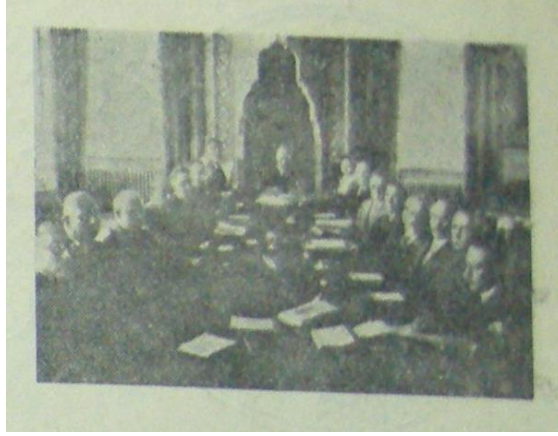
sıktığı, sonra Mustafa da yorulduğu için yanından ayrıldıkları, gece olunca Mustafa'nın uyandığı ancak çok bitkin olduğu ifade edilmiştir (Bilbaşar, 1935ö).

Fotoğraf 46. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 7-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935ö, s. 5).

“*Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-8-*” başlıklı yazıda, Büyük Atamızın zaferlerinin en büyüğünün Türk ötüğü³³ devrimi olduğu, acun’un ilk çağlarını yaşarken Türk ulusunun Orta Asya’da en büyük ilerlemeyi kurduğu, 7000 yıl önce madenlerin işletildiği, ilkyazının kullanılması soyumuzun acuna bağışladığı eserler olduğu, acunda ilk sayılab seçilen Türk kadınına acunun hiçbir yerinde verilmeyen hakların verildiği, artık ülkede yapılmayan hiçbir şey olmadığı, ülkenin her yanında kurulan fabrikaların Türk ulusuna kendi yerli mallarını bol bol yetiştirdiği, bu yerli mallarının acunun birçok yerinde satıldığı, önceleri satın alırken şimdi kendimizin yaptığı ve başkalarına sattığı, bütün bunları yapanın Kamâl (Kemal) Atatürk ve çalışkan Türk ulusu olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1935).

³³ Ötük: Arzuhal, cilt, defa, evvelki, haber, hikâye, istirahat, kıssa, mazi, niyaz, pabuç, rica (Reca), tarih, tazarru, temenni *Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 2, s. 1149).

Fotoğraf 47. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-8-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 3).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, gece uyanan ancak çok bitkin olan Mustafa’nın başında bekleyen Özkan abladan çekmecedeki kırmızı kaplı defterini istediği, Mustafa’nın kendini iyice kötü gördüğü, Özkan’ın ise gözlerinin dolduğu, iki gün içinde olanları angı³⁴ defterine yazmasını istediği, elini Özkan ablasının elinin içine koyduğu, yazısı biten Özkan’ın Mustafa’yı bitkin gördüğü, sonra bu yiğit Türk çocuğunun acundan göçüp gittiği; bu yazıları yazan kişinin tan yeri ağıncaya kadar yazdıklarını okuduğu, bu büyük Türk çocuğunun çok değerli angı defterini masaya koyduğu, içinin yangınından pencereyi açtığı, rüzgârın Mustafa’nın defterini alevlerin içine fırlattığı, buna çok üzülen aldıkları soğuktan bu köy evinde yedi gün hasta yattığı, Özkan’ın annesi Ayşe ninenin rüyasında Mustafa’yı gördüğünü, Türklerin işini övünmek için değil yurdu için yaptığını, binlerce Mustafa’nın unutulup gideceğini, ama Türk ulusunun başında Atatürk gibi önderler buldukça yüz binlerce yıl daha yeryüzünde al bayrağı dalgalandıracağı belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935p).

³⁴ Angı: Yaşanmış olgulardan belleğin sakladığı her türlü iz, hâtıra (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s.27).

Fotoğraf 48. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935p, s. 5).

Kaleci isimli biri tarafından yazılan “*Spor*” köşesinin “*Türk-Yugoslâv Ulusal Futbol Maçı*” başlıklı yazıda, birkaç yıl önce Bulgaristan’da yapılan ulusal maçlara girdiğimizi, Yugoslâvlarla karşılaşmada 2-0 kazandığımızı, Yugoslâvların uzun boylu, çok koşan, hiç yorulmayan oyuncular olduğu ve yaşlarının 18-20 arası olduğu, Yugoslâvlara karşı oynanacak Türk ulusal takımının oyuncularının ise; kaleciler içinde en iyisi olan Galatasaraylı Avni’nin ulusal takımın en iyi kalecisi olacağı, Beklere gelince Fenerbahçeli Yaşar ile Galatasaraylı Lütfü’nün bu yerin oyuncuları olduğu, sağa Beşiktaşlı Feyzi, sola Fenerli Esad, ortaya da Vefalı Lütfü’yü koymanın iyi olacağı, bu üç oyuncudan yapılacak haf çizgisinin Yugoslâvlara karşı çıkarılacak en iyi biçim olduğu, forların ise çok iyi düşünülerek seçilmesi gerektiğini, Fenerli Niyazi’nin sağ açığa en çok yakışan oyuncu olduğu, sağ içe Vefalı Muhteşem ya da Beşiktaşlı Hakkı’yı koymak gerektiği, Muhteşem’in çalıştırıldığı, ortada en önde Ateşli Rasih’in oynamasının doğru bir iş olduğu, sol içe Beşiktaşlı Şeref, sol açığa Fenerbahçeli Fikret’in konulmasının iyi olacağı, böylelikle Türk ulusal futbol takımının üç Fenerli, üç Beşiktaşlı, iki Galatasaraylı, iki Vefalı ve bir Ateşli oyunculardan olduğu ifade edilmiştir (Kaleci, 1935b).

7-4-35 tarihli *B.B.* isimli biri tarafından yazılan “*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki “*23 Nisan*” başlıklı şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (B. B., 1935a, s. 17):

Yirmi üç Nisan Bayram bugün
İlk kamutay kuruldu bugün
Coşarız eğleniriz bugün
Türkün en büyük bayram bugün.

Yağınlar Türk öldü dediler
Ülkesi bizimdir dediler
Geldiler hep yurda girdiler
Bizi yok etmek istediler.

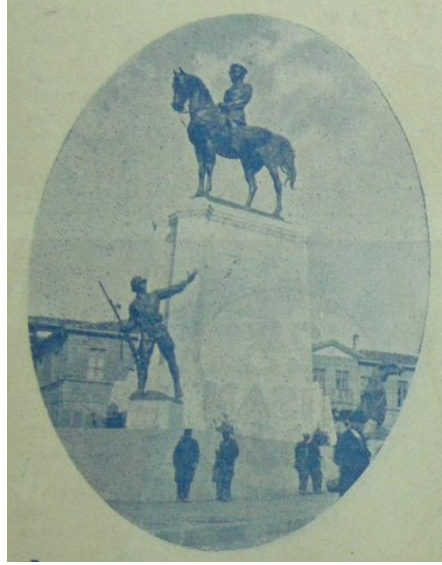
Ulu Ata geçince başa
Ulus ses verdi dağa taş
Adımız büyük ulusuz biz
Yaşar, yapar, yaratırız biz.

Birleştik ne dedikse yaptık
Yağınları ülkeden attık
Ötükte gene biz ün saldık
Türklüğü acuna tanıttık.

Bütün bunları yapan büyük
Ulu önder Kamâl Atatürk
Ataların atasıdır o
Yurdun kurtarıcısıdır o.

Yurdu kurtardı ulu Ata
Ulusa yalnız odur Ata
Canımız her şeyimiz Ata
Sen yaşa binler yaşa Ata.

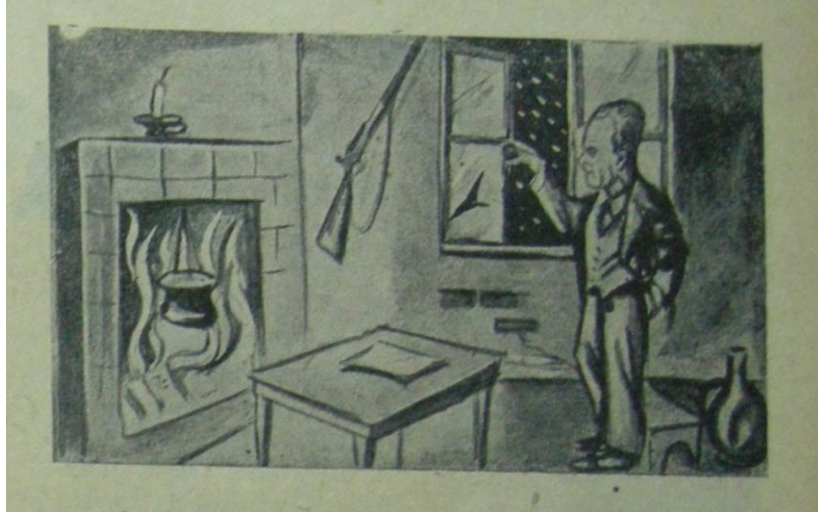
“*Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-9-*” başlıklı yazıda, öz dil devriminin ikinci yılını yaşadığımızı, en güzel öz Türk dilimize yeniden kavuşmaya koştuğumuzu, büyük Türk ulusunun dilinin kendi öz dili olduğu, Türk dilinin acunun en eski, en güzel dili olduğu, Ulu Ata’nın iki yıl önce İstanbul Dolmabağçe (Dolmabahçe) Sarayında ulus önünde ilk dil kurultayını topladığı, Atatürk çocuklarının başaramayacağı hiçbir iş olamayacağı, bütün çocukların Atatürk çocukları yapar, başarır diye haykırdığı, okul müdürünün Türk çocuklarının ne kadar haykırırsa hakkı olduğu, Türk çocuğunun başardığını çünkü inandığı tek gücün Kamâl (Kemal) Atatürk olduğu, toplantı odasının haykıran, coşan Türk çocuklarının yaşasın Kamal (Kemal) Atatürk sesleriyle inlediği anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Fotoğraf 49. “Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım-9-” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Anonim, 1935, s. 2).

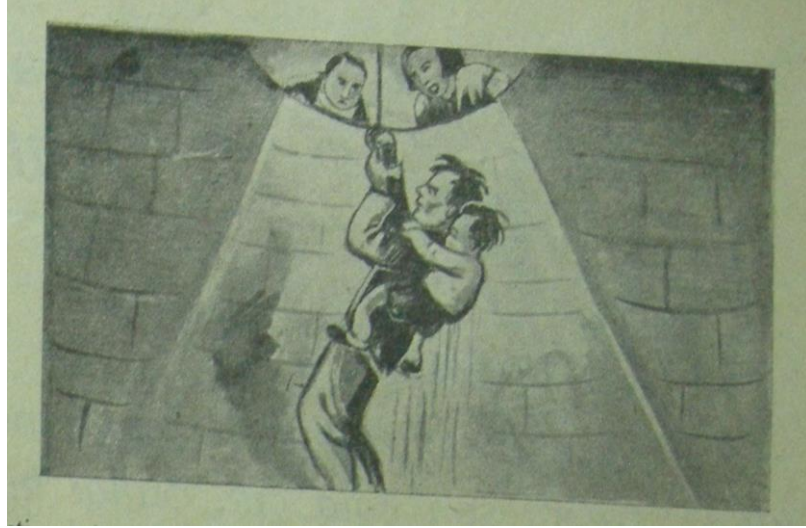
Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa*”³⁵ başlıklı yazıda, yiğit Türk çocuğı Mustafa’nın İzmir’de doğduğu ve büyüdüğü, sınıfının çalışkan çocukları arasında olduğu, onu sevmeyen arkadaşı ve mualliminin olmadığı, bilgili bir çocuk olduğu, Rumcayı anadili gibi konuştuğı, Fransızcayı da oldukça iyi söyleyebildiğı, kız kardeşı Türkân’ın da ilkokula başladığı, 15 Mayıs 1919 gününü Mustafa’nın ölene dek unutmayacağı, babasının o gün Mustafa’yı okula göndermek istemediğı, ancak Mustafa’nın dinlemeyip okula gittiğı ve okul kapalı olduğu için geri döndüğü, anne ve babasının kanlar içinde yerde yattığını gördüğü, kardeşı Türkân’ın da gözleri önünde öldürüldüğü, gaz tenekesini etrafa döktüğü ve kibriti çaktığı, bu evin anası, babası ve kardeşini öldüren yağılara mezar olduğu, babasının yedi gün önce bir sandık cephaneyi eve getirdiğı ve merdiven altındaki odunluğa sakladığı, bir gün işine yarayacağını düşündüğü bu cephanesinin bugün gerçekten çok iş gördüğü, böylelikle ölen sevgililerin diyetinin biraz olsun alınmasına yaradığı ifade edilmiştir (Bilbaşar, 1935r).

³⁵ Bir önceki sayıda 8 olarak geçen bu başlığın numarasının 9 olması gerekirken muhtemelen yanlışlıkla 8 olarak yazılmıştır. Aynen bu şekilde kullanılmıştır.

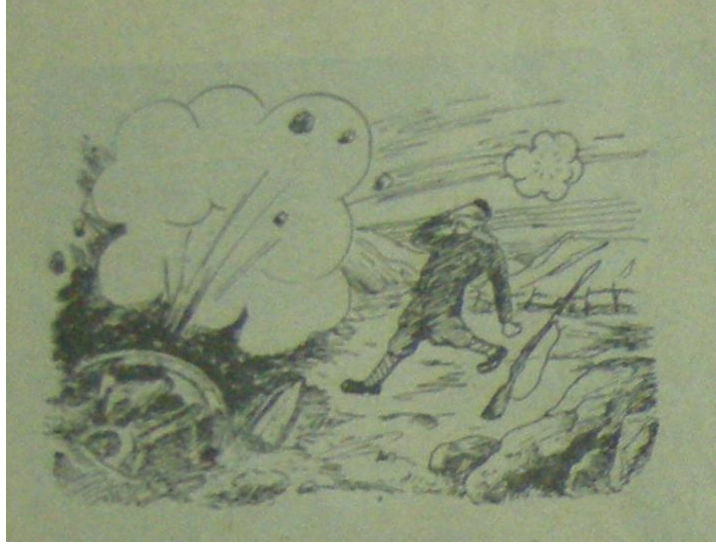
Fotoğraf 50. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 8-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935r, s. 5).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 10-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, merdiven altında bulunan cephanenin patlamasıyla bütün evin içindeki yağılarla beraber havalara uçtuğu, sarnıcın içinde bulunan Mustafa’nın burada saklandığı, bir gece sarnıcın kapağının açılarak aşağıya bir kova salındığı, kovayı sarkıtanın komşuları Fransız madam olduğu, sarnıçta daha çok kalırsa açlıktan veya soğuktan öleceği, yukarı çekilen kovaya ceketini koyduğu, madamın oğlunun ceketini tanıdığı, Mustafa’nın da sesini duyurduğu, madamın oğlu Jan’ın yardımına geliyoruz diye seslendiği, babasının ip ile aşağıya inerek Mustafa’yı kucakladığı, on beş dakika sonra Mustafa’nın sıcak bir odada sıcak bir çorba içtiği, Jan’ın Mustafa’nın sarnıçta saklanmasına şaşırıldığı, babasının da sizin ev havaya uçunca az kalsın bizim ev de tutuşacaktı, demek sen sarnıca saklanmıştın diyerek Mustafa ile konuştuğu anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935s).

Fotoğraf 51. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 10-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935s, s. 5).

B. B. tarafından yazılan “*Ulusal Ötkünç: Ulus malı yağıya verilir mi*” başlıklı yazıda, Olgun Çocuk’un çıkmasını merak içinde bekleyen çocukların hep birlikte Mustafa’yı okumak istedikleri, okutanları gelince Sayhan’a Bin yağıya bir Mustafa’yı okutturduğu, bu haftaki yazıyı okuyup bitirdiğinde Aysel’in en tatlı yerinde kesildiği için üzgün olduğunu gören okutanın böyle bir Türk çocuğunun yaptıklarını azar azar okudukça değerinin daha iyi anlaşıldığını söylediği, Aysel’in acıklı duruşu üzerine başka bir Mustafa’nın yaptıklarını anlatmak istediği ancak yetişmeyeceği, ama yine de anlatmaya başladığı, Kurtuluş savaşının ilk yıllarında yurt vazifesini yaptığını, kumandanın büyük bir vazife verdiği, sekiz saat ilerideki köyde bulunan cephaneyi yarın akşama kadar alay konağına yetiştirmesi gerektiği, bunun üzerine üç saatte köye vardığı, muhtarla birlikte cephaneliği bulduğu, Ali isminde bir çocuğun cephaneleri alay konağına götüreceği, sonra zil çaldığı ve öğle paydosunun bittiği, çocukların ise zil çaldığına kızdıkları ifade edilmiştir (B. B., 1935b).

Fotoğraf 52. “Ulusal Ötkünç: Ulus Malı Yağıya Verilir mi” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (B. B., 1935b, s. 6).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünç: 11-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, anne, baba ve kardeşine ne olduğunu sorduğu, Mustafa’nın da onları yağların öldürdüğünü, kendisinin de onları havaya uçurduğunu anlattığı, bu cevap üzerine Jan’ın babasının sorduğuna pişman olduğu, sonra Mustafa’nın başından geçenleri anlattığı, Jan’ın babasının Mustafa’yı yurt vazifesini yaptığı için takdir ettiği ve onu Türk kardeşlerinin yanına göndereceğini söylediği, on beş gün sonra komşuları olan bu Fransız ailenin Mustafa’yı kendi çocukları diye pasaport kâğıtlarına yazdırdıktan sonra vapurla İstanbul’a gittikleri, Mustafa’nın o günden sonra artık ağlamadığı, kalktıklarının ikinci günü İstanbul’a vardıkları, artık Mustafa’nın yağların elinden kurtulduğu, Mustafa’nın kendisine büyük iyiliklerde bulunan Fransız ailesine daha fazla yük olmak istemediği, Türk ordularının içine gitmek ve çalışmak istediği ancak parası ve tanıdığı olmadığı için nasıl gideceğini düşündüğü anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935ş).

Fotoğraf 53. “Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünç: 11-Bin Yağıya Bir Mustafa” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935ş, s. 5).

B. B. tarafından yazılan “*Ulusal Ötkünç: Ulus malı yağıya verilir mi*” başlıklı yazıda, dersten sonra okutanın çocukları tepecikte topladığı ve anlatmaya devam ettiği, cephaneler kağnyıya yüklendikten sonra yola çıkıp alay konağına geldiği, kendisini bekleyen kumandana bilgi verdiği, kumandanın emriyle yanına beş atlı sü ile kağnyı karşılamaya çıktığı, yamacın tepesine vardıklarında aşağıdan kağnın geldiğini gördükleri, cephane sandıklarını getiren Ali’nin verdiği sözü tuttuğu, sonra birlikte yürüdükleri, Ali’nin aniden arabayı durdurup ovayı gözden geçirdiği, yağıları gördüğü için subaydan saklanmalarını istediği, Ali’nin yokuştan aşağıya bomba fırlattığı, kalan on tane yağının da kaçtıkları, Ali’nin de yola koyulduğu, subay ve askerlerin de alay konağının yolunu tuttuğu, gece Ali’nin kağnısı ile alay dağına geldiği, subayın ve kumandanın bu yiğit Türk yavrusunu alnından öptükleri, Ali’nin o gece köyüne dönmek üzere yola çıktığı, Okutan Çeviker’in biraz durup dalgın bir şekilde baktıktan sonra o gece on altı kişi ile ortalığı yoklamaya çıktığını, ağaçların arasında bir patlama olduğu, kaçmaya çalışan üç dört yağıyı yakaladıkları, içlerinden birinin patlamayı anlattığı, bugün bölüğümüzü bombalayan çocuğu yakalamak için aradıklarını, az önce kendilerine doğru gelirken yirmi otuz adım ötede durduğunu, sonra arabaya yaklaşınca alev yükseldiği ve patladığı, yedi arkadaşlarıyla arabanın havaya uçtuğunu anlattığı, yiğit Türk çocuğu Ali’nin yok olduğu, ertesi sabah gömleğinin parçasını ağaç dallarında buldukları, yağılara tutsak olmamak için yiğit Ali’nin canını verdiği, Okutan Çeviker’in gözlerinin uzaklara daldığı, çocukların gözlerinde de birer inci damlasının parıldadığı belirtilmiştir (B. B., 1935c).

“*Büyük İdman Bayramımız*” başlıklı yazıda, her yıl binlerce Türk gencinin yaptığı büyük idman şenliklerinin bu yıl da Kadıköy Fenerbahçe spor alanında yirmi binden fazla bir topluluk karşısında eski yıllardan daha güçlü bir şekilde yapıldığı, sabah bayramın başladığı ve orada toplanan binlerce kişinin gür bir sesle bandoya uyarak İstiklal Marşını söylediği, sonra önde genç kızlar olmak üzere Türk gençlerinin alanı dolaştığı, Kadıköy kız ortaokul müdürü Bay Feridun’un konuşmasını bitirip ulu Atatürk’ü ve başbakan İsmet İnönü’yü Türk gençliği adına saygıladıktan sonra genç Türk kızlarının alanda göründükleri, Türk gencinin her şeyi bütün varlığı ile yaptığı ve başardığı, bu büyük bayram şenliğinin de bunun canlı bir örneği olduğu, varlıklı olan bütün Türk gençliğinin varlığını bir kez daha gösterdiği anlatılmıştır (Anonim, 1935).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 12-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, Mustafa’nın düşündükten sonra Jan’ın babasına kendisini yağların elinden kurtardıkları için borcunu bugün ödemeye gücünün yetmeyeceğini söylediği, izin isteyerek çalışacağını ve hayatını kazanacağını, yurt borcunu ödemek için ilk fırsatta savaş alanına koşacağını, Jan’ın babasının başı dara düştüğünde geleceğine söz verirse izin vereceğini söylediği, hatta para uzatmasına rağmen Mustafa’nın kabul etmediği, Madam ve Mösyö’nün Mustafa’yı gözlerinden öperek gözyaşları içinde vedalaştıkları, Mustafa’nın öncelikle para kazanması ve yatacak yer bulması gerektiği, Galata rıhtımına gelerek önünde çanta ve bavullarla bekleyen bir adamın eşyalarını taşıdığı, sonra yolcunun Mustafa ile sohbet ettiği, kendisinin Zabıt olduğunu ve birlikte Anadolu’ya gidebileceklerini söylediği, Mustafa’nın buna çok sevindiği, Yüzbaşı Turgut’un da bu küçük adamı bağrına bastığı, Mustafa’nın da ona baba dediği, Yüzbaşının kendisine çabuk ısınan bu Türk çocuğunu arkasında bıraktığı küçük oğlu gibi yeniden kolları arasında sıkıdığı belirtilmiştir (Bilbaşar, 1935t).

İ. Kolay tarafından yazılan “*Spor*” köşesinin “*Fenerbahçe-Yunan Maçı*” başlıklı yazıda, Fenerbahçe ile Yunan takımı arasında oynanan maçta, Fenerbahçe oyuncularının isimleri verilerek maçın anlatıldığı ve Fenerbahçe’nin 3-1 yendiği, cuma günü yenilen Yunanlıların pazar günü yapılan Güneş- Olimpiyakos maçına kazanmak için çıktıkları, Yunanlıların 2-1 kazandıkları anlatılmıştır (İ. Kolay, 1935).

“*Kendi Yazılarımız*” köşesindeki iki metin ve bir şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Bu yazılar ve şiirin mısraları şu şekildedir (Sarıyer bildiricisi, Olgun Çocuk ve Kubilây Kemal, 1935, s. 20-21):

Sarıyer bildiricisi tarafından yazılan “*Sarıyar (14)üncü ilkokula üşkünü*³⁶” başlıklı yazıda, Sarıyer (14) üncü ilkokula çocuklarının 23 Nisan ulus bayramında, toplantı salonunda arkadaşlarına, anne ve babalarına üşkün (müsamere) verdikleri, uzun çalışmalarla hazırlanan müsamerenin çok güzel başarıldığı, her perdenin ayrı bir güzellikte olduğu belirtilmiştir.

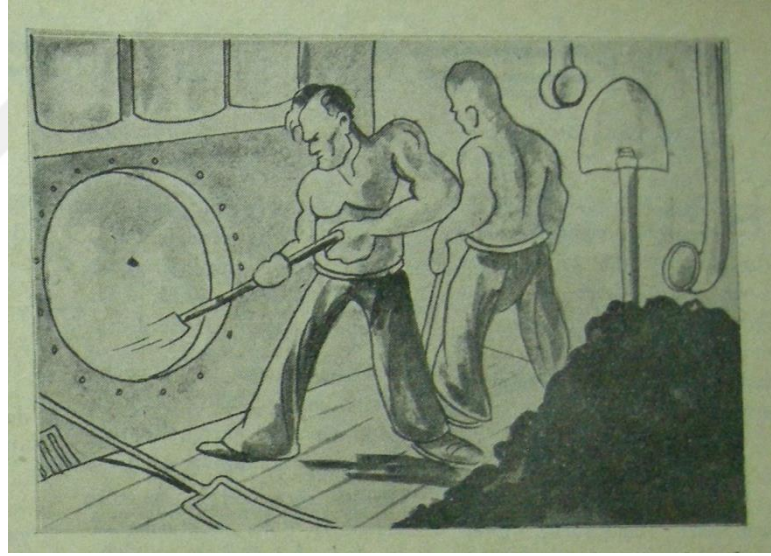
Olgun Çocuk tarafından yazılan “*Dumlupınar yatı okulası üşkünü*” başlıklı yazıda ise, 26 Nisan Cuma günü Dumlupınar yatı okulasının 23 Nisan için hazırladığı üşkününü büyük bir topluluk önünde verdiği, üşküne İstiklal Marşı ile başladığı, yatı çocuklarının konuklarına tatlı iki saat yaşattıkları anlatılmıştır.

Kubilây Kemal tarafından yazılan “*Vatan*” isimli şiir:

Yavrucağım, iyi tanı!
Şehit dolu bu vatanı!
Sakaryada ölenlerdir!
Bu vatanın yaratanı!
Türkün kanı bu nehirdir!
Kemikleri şu şehirdir!
Bize şifa veren hava
Yabancılara zehirdir!
Biziz bu vatanı yapan!
Gene biziz ona tapan!
Onun için çalışıyor:
Kalem, kılıç, çekiç, sapan.
Temel bizim, Çatı bizim!
Göğün yedi katı bizim!
Bu denizin, bu toprağın.
Üstü bizim, altı bizim!

³⁶ Üşkün: 1. Toplantı. 2. Yaşlı (kimse) (*Derleme Sözlüğü* (Türkiye’de Halk Ağzından), U-Z. (1979). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, C. 11, s. 4078).

Burhan Bilbaşar tarafından yazılan “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 13-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı yazıda, Yüzbaşı Turgut’un gezi belgesi olduğu için gemide kalabileceği, ancak Mustafa’yı nasıl götüreceğini düşündüğü, birlikte geminin makine bölümüne indikleri, ateşçilerin bulunduğu yerde Ahmet Çavuşun Mustafa’yı sakladığı, buradaki ateşçilerin Anadolu’ya savaşmaya gittikleri, Ahmet Çavuş ve ateşçilerin açtıkları çukura yerleştirdikleri sandığa Mustafa’nın girip saklandığı, sandığın üstünü kömürle örttükleri, geminin Galata Rıhtımından kalktığı, Yüzbaşı Turgut’un makine bölümüne indiğinde Mustafa’yı baygın buldukları, Mustafa’nın havasızlıktan ve sıcaktan bayıldığı, Yüzbaşı Turgut’un Mustafa’yı güverteye çıkardığı, birlikte yemek yedikleri, yanlarına gelen kaptanla sohbet edip güleştükleri, oğlum dediği yiğit Mustafa’yı tanıştırdığı, yemek bittikten sonra çalışmak için kamaralarına gittikleri, yolculuğun çok güzel geçtiği, hiçbir limana uğramadan Samsun’a yol aldığı anlatılmıştır (Bilbaşar, 1935u).

Fotoğraf 54. “*Otükte ‘Tarihte’ Büyük Çocuklar-Sürekli Ulusal Ötkünc: 13-Bin Yağıya Bir Mustafa*” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Bilbaşar, 1935u, s. 7).

“*Spor*” köşesinin “*Beşiktaş-Apollon Maçı*” başlıklı yazıda, Yunanistan’ın Apollon takımının geçen hafta İstanbul’a geldiği, Beşiktaş’la ilk maçını yaptığı, geçen cuma yapılan maçı Beşiktaş’ın 1-3 kazandığı, Beşiktaş oyuncularının isimleri verilerek maçın anlatıldığı, geçen pazar Taksim’de yapılan Galatasaray-Apollon maçını Yunanlıların 0-3 Galatasaray’ı yenerek kazandığı, 24 Mayıs 1935

Cuma günü bütün spor kulüplerinin iştirakiyle sporcular Atatürk gününün yapıldığı belirtilerek programı verilmiştir (Anonim, 1935).

Yardımseverlik

Ötküncü tarafından yazılan “*Ötküncü: Can verip canlar Kurtaran Tekin*” başlıklı yazıda, her Perşembe öğleyin okuldan çıkınca maden ocağında çalışan babasının yanına gelen Tekin’in işçilere yardım ettiği, aynı zamanda madencilik işlerinde bilgi sahibi olduğu, maden ocaklarındaki pek çok tehlikenin var olduğu, yine bir Perşembe günü maden ocağına gelen Tekin’in işçilere bugünkü gündeliklerinin iki katı olduğu müjdesini verdiği, yirminci bölmenin bitiminde bulunan yeni açılan zengin kömür damarını görmeye gittiğinde korkunç alevler grizo alevlerinin hızla ilerlediği, on yedinci bölmeye değin koşan Tekin’in iki yüz kişinin canını kurtarmak için bir yardım bulmaya çalıştığı, on sekizinci bölme bulunan ve on yedinci bölme ile on sekizinci bölmeyi birbirinden ayıran çelik duvar düğmesinin bulunduğunu hatırladığı, bunun üzerine hiç düşünmeden düğmeyi çevirdiği, böylelikle işçilerin sevinçle bağırdıkları ve yukarı çıkarıldıkları, bütün işçilerin sayıldığı sadece ikinci nöbetçi Memiş ile işçi Tosun’un oğlu olan işçilerin küçük arkadaşı Tekin’in orada olmadığını gördüklerinde kurtarıcılarını öğrendikleri, Tekin’in canını vererek canlar kurtardığı anlatılmıştır (Ötküncü, 1935b).

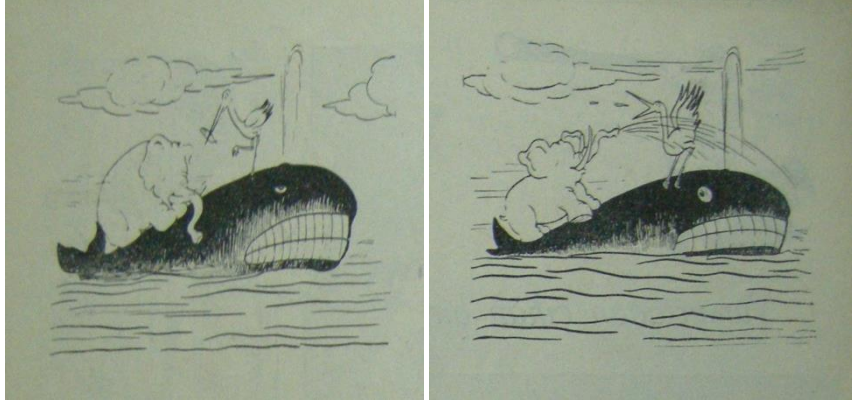

Fotoğraf 55. “*Ötküncü: Can Verip Canlar Kurtaran Tekin*” başlıklı metinden bir fotoğraf karesi (Ötküncü, 1935b, s. 9).

Haluk isimli bir yazar tarafından çevrilen “*Bir varmış Bir yokmuş*” köşesindeki “*Minik Ece*” başlıklı masalda, bir gün Betül’ün küçük kardeşi Eser’in elindeki değnekle karınca yuvasını eşelediğini gördüğünde ablası Betül’ün yapmaması gerektiğini anlattığı, kendisinin de onların arasında bulunmak istediğini söylediği anda birden küçülmeye başladığı, karıncaların kendilerini koruduğu için saygılarını sunduğu, bütün karıncaların etrafını sardığı, karıncaların kendilerine yaptığı iyilikten dolayı Betül’ü kraliçelerine götürdükleri, kraliçenin kendisini kapıda saygıyla karşıladığı, yurtlarını gezdirip nasıl çalıştıklarını ve neler yaptıklarını anlattığı, kışlık yiyecek anbarlarını, sinemalarını gösterdiği, Betül’ün tekrar büyüdüğünde yaşamaları için elinden geleni yapacağını söylediği, karıncaların çilek armağan ettikleri sırada annesinin seslendiği, yiyemediği çilekleri kahvaltıda görünce mutlu olduğu, her sabah karıncaları görmeye giderken sevdikleri yiyeceklerden götürdüğü belirtilmiştir (Haluk, 1935).

B. B. tarafından yazılan “*Kara sokak çift ikiye Karşı Songur*” başlıklı yazıda, üç arkadaş olan Songur, Özkan ve Ayhan’ın sinemaya gitmek için bindikleri trende Songur’un yanındaki iki kişinin konuşmalarından şüphelendiği, bunun üzerine sinemadan çıktıktan sonra polis karakoluna gittiği, polislerin verdiği adrese giderek kundakçıları yakaladıkları, yirmi kişilik hırsızlık çetesinin bir Türk yavrusu tarafından ortaya çıkarıldığı anlatılmıştır (B. B., 1935ç).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 3: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, leylek ile filin nereye düştüklerini bilemedikleri, daha sonra denizin içinden çıkan balina balığının üzerine konduklarını anladıkları, balinanın onları ölümden kurtardığı, artık üçünün arkadaş olduğu ve balinanın çok acıkan arkadaşlarını denizin dibindeki evine yemeğe çağırdığı ifade edilmiştir (Kolay, 1935i).

Fotoğraf 56. “Küçükler İçin Sürekli Masal 3: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (Kolay, 1935i, s. 10-11).

Kolay isimli biri tarafından yazılan “*Bir varmış Bir yokmuş*” köşesindeki “*Tahta tüfek*” başlıklı masalda, *Ural* isiminde bir çocuğun tahta tüfeğini alarak anne babası uyanmadan babasından özenip ava gittiği, önüne çıkan geyiğin çocuklarının olduğunu söyleyerek yalvarması üzerine onu vurmadığı, eli boş dönmek istemediği için karşıdan gelen tavşanı kovaladığı, ormanda yolu bulamayıp kaybolduğu, olan biteni anlayan geyiğin bir daha annesinden izinsiz buralara gelmemesi şartıyla onu yola çıkardığı anlatılmıştır (Kolay, 1935j).

İzzet Kolay tarafından yazılan “*Küçükler İçin Sürekli Masal 4: Hayvanlar Ülkesinde*” başlıklı yazıda, denizin dibinde boğulmaktan korkan fil ile leyleğe balinanın yardım ederek ensesinden fişkırarak sudan içerlerse boğulmayacaklarını söylediği, bunun üzerine denizin dibinde masanın üzerinde yiyecekler hazırlayarak kendilerini misafir ettiği, yemekten sonra diğer hayvanlarla körebe oynadıkları belirtilmiştir (İzzet Kolay, 1935d).

Fotoğraf 57. “Küçükler İçin Sürekli Masal 4: Hayvanlar Ülkesinde” başlıklı metinden fotoğraf kareleri (İzzet Kolay, 1935d, s. 18-19).

Ankara Erkek Lisesi Sınıf: I-C 201, 17-2-935 tarihli *Zeki Eryalaz* tarafından yazılan “*Masal yarışı: 1:*” köşesindeki “*Bir varmış Bir yokmuş: İki Fedakâr*” başlıklı masalda, bu yıl kışın çok kötü olduğu, durmadan kar yağdığı, babasının küçük Mehmet’ten annesine çok iyi bakmasını istediği, fakat annesinin soğuğa dayanamayarak yatağa düştüğü, Mehmet’in de annesine doktor çağırmak için köpeğiyle birlikte kasabaya doğru yola çıktığı, ancak tipinin ilerlemesine engel olduğu, yuvarlandığında elinden ve ayağından kan akmaya başladığı, cebinden çıkardığı kâğıda hasta annesine Allah rızası için doktor notunu yazdığı, notu boynuna sardığı köpeğin kasabaya ulaştığı, ancak Mehmet’in gecenin soğuşuna dayanamayarak gözlerini yumduğu, köyün ağası Ali ağanın köpeğin yanına giderek kanla yazılmış notu gördüğü, iyi bir insan olan Ali ağanın daha önce oğlunu ölümden kurtaran bu çocuğun ölümüne üzüldüğü ve annesine yardım etmek için doktorla birlikte köye geldiği, hasta anayı tedavi ettirdiği, Mehmet’i gömdürdüğü ve Mehmet’in de babasının dileğini yerine getirip anasına elinden geldiğince iyi baktığı ve kahramanca göz yumduğu anlatılmıştır (Eryalaz, 1935).

İzzet Kolay tarafından yazılan “*Kayanın Köpeği*” başlıklı yazıda, babası İtalya’da yaşayan Kaya’nın annesinin bir gün İtalya’dan “Hastayım. Gelin. Aslan” yazılı bir telgraf aldığı, bunun üzerine Kaya ve annesinin gitmek için hazırlandığı, ancak vapurun iki gün sonra kalkacağı, vapurla gitmenin uzun olacağı için tayyare ile gitmenin daha doğru olduğuna karar verdikleri, ertesi sabah Büyükdere’deki tayyare istasyonuna geldikleri, Kaya’nın köpeği Tanur’u da götürmek istediği ancak tayyarecilerin köpeği almak istemediği, annesinin ve onları geçirmeye gelen amcasının da köpeğin kalmasını istediği, en sonunda tayyarecilerin bir insan bileti kadar para karşılığında götürebileceğini söyledikleri,

Kaya'nın da iki gözü iki çeşme ağladığı, bu arada Tanur'un da tayyareye binip oturduğu, Kaya'nın ağlamasına dayanamayan amcasının Tanur'un parasını verdiği, yolcuların da korkarak yerlerine oturduğu, Ege denizinin üzerinde Yunanistan'a doğru uçarken tayyarenin sallantısının çoğaldığı, pilotlar arasında bağrıışmaların olduğu, tayyarenin gittikçe alçalarak denize indiği, yolcuların ağladıkları, yerlerini söylemek için telsizin de çalışmadığı, içlerinden birinin eksildiği, gidenin Tanur olduğu, tayyarenin gittikçe battığı, baş pilotun uzakta bir duman gördüğü, geminin kendilerine doğru geldiği, yaklaşan geminin iki sandal indirdiği, Kaya'nın kolundan birinin tuttuğu ve yukarı çektiği, gelen vapurun tayyareden yuvarlananları kurtardığı, ancak yolculardan birinin eksik olduğu, kurtulanların ısıtılmak ve çay içmek için salona geçtiği, o anda bir gemicinin denizin üstünde bir köpeğin ağzında bir insanla yüzerek gemiye yaklaştığını gördüğü, köpek ve boğulmak üzere olan son yolcunun sandala alındığı ve herkesin kurtulduğu, denize atlayan Tanur'un yüzerek tayyareden uzaklaştığı ve gemicilere rastladığı, gemiye aldıkları köpeğin havlaması ve uzaklara bakmasından kuşkulandıkları ve böylelikle tayyarenin yerini bulabildikleri, yolcuların ve tayyarecilerin tayyareye almak istemedikleri Tanur'un hepsini ölümden kurtardığı ifade edilmiştir (İzzet Kolay, 1935e).

İ. Hilmi Soykut tarafından yazılan “Okumak için hangi kitapları seçmeliyiz” başlıklı yazının “Çocuklarıma öğütler” alt başlıklı yazısında, olgun bir insan olmak için hangi eserleri okumak gerektiği, büyük adamların hayatları okunduğunda hiçbirinin uydurma yazılar okumaktan zevk duymadığını, vazoya koyacağımız çiçekler için güzel kokulu ve güzel renkli olanları seçeceğimiz gibi kitapçı dükkânlarının da bir çiçek bahçesine benzediği, kitapçı dükkânına girildiğinde nasıl kitaplar, nasıl dergiler seçmek gerektiği öğrenildiğinde bir bilgi daha kazanılmış olacağı, iyi kitaplar ve iyi dergilerin okuyucuya faydalı olmak için çalışanların eseri olduğu, çocukların beyinlerinin şimdiden güzel çiçekli ve meyveli ağaç fidanlarıyla süslenirse ileride onlardan en olgun ve faydalı meyveleri toplayabileceğimiz nasihat edilmiştir (Soykut, 1935).

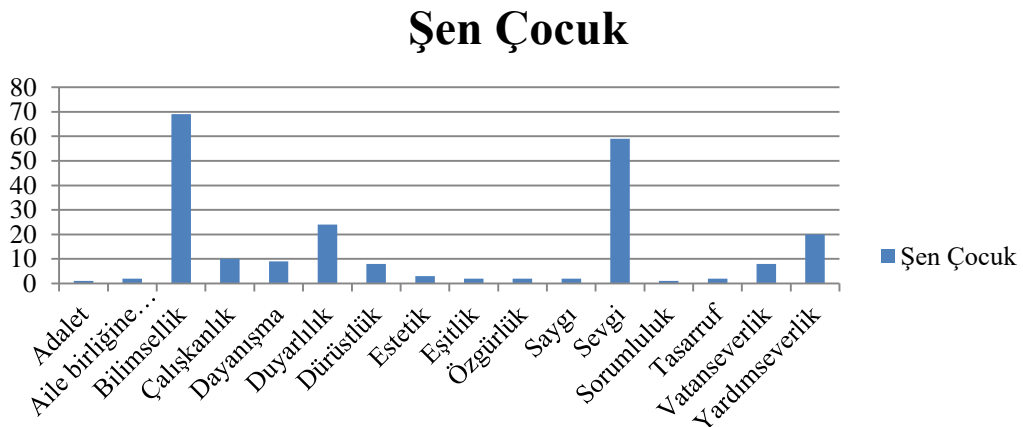
İnegöl Orta okul Sınıf 2 No 10 *O. Nuri Erten* tarafından yazılan “Masal Yarışı: 5” köşesindeki “Bir varmış Bir yokmuş: Kara Kınran..” başlıklı masalda, kentin birindeki bir kunduracının her gün günbatımına yakın gerekli malzemeleri masanın üstüne bıraktığı, tan ağarırken geldiğinde kunduraları yapılı bulduğu, bu

sayede zengin olduğu, kara kınran ismindeki kedisinin her gece dükkanı beklediği, bir gün çok merak ettiği için masanın üstüne yapılacak kunduraları bıraktığı, masanın altına saklanıp beklemeye başladığı, yatsıdan sonra dışarıdan Kara Kınran'a Hint Hakanının düğününe gidelim seslerinin geldiği, Kara Kınran'ın kedilere yapılacak kunduralar olduğunu, gelemeyeceğini söylediği, kedilerin de onları yapıp hep birlikte gidelim dedikleri, on beş kedinin içeri daldığı, çalışmaya koyuldukları, herkese tığ, iğne, iplik dağıttığı, ancak bazılarının tığ yetişmediği, Kara Kınran'ın Yemen ülkesine gidip almalarını, bunu duyan kunduracının buna çok şaşırdığı, kedilerin Yemen'e bir solukta gidip geleceklerini bilmediği, masanın altından çıkıp raftakini almalarını, boş yere gitmemesini söylediği, bu sözleri duyan kedilerin kunduracıya dik dik baktıkları, donup kalan kunduracının kendine geldiğinde dükkanını kilitleyip evine gittiği, o gece diğer kedilerle birlikte nereye gittiği belli olmayan Kara Kınran'ın bir daha dükkana uğramadığı anlatılmıştır (Erten, 1935).

Şen Çocuk

İncelediğimiz Şen Çocuk dergisinin 17 sayısında değer temalarından adalet, aile birliğine önem verme, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik, yardımseverlik ile ilgili 222 makaleye rastlanmıştır.

Şen Çocuk dergisinde yayınlanan değer temaları sayısı grafik olarak aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 13. Şen Çocuk dergisindeki değer temalarının gösterildiği grafik.

Tablo 18’de Şen Çocuk dergisinde yayınlanan makalelerin dağılımıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 18

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Makale Adı	Yazar	İşlenen Tema	Tarih	Sayı
Masal: İhtiyarın kızı	Anonim	Adalet	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Haluk’un altunu	Vahit	Aile birliğine önem verme	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Yanlış yolmu	Vahit	Aile birliğine önem verme	1 Teşrinsani 1932 Salı	10
Büyük Adamlar: 1 “Leon Tolstoy	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1932	1
Kurutma Kâğıdının Keşfi	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1932	1
Niçin, Bilir misiniz?: “Sıcak ve Soğuk Memleketlerdeki İnsanlar”, “Balina Balıkları Ne Yerler?”, “Dünyamıza En Yakın Yıldız”, “Niçin sisli havalarda güneş kırmızı görünür?”, “İnsanlar niçin muhtelif lisanlar konuşurlar?”, “Fincan ve tabakların üzerindeki resimler niçin çıkmaz?”, “Oyuncak bir balon ne kadar mesafe kat edebilir?”, “Yumuşak bir bulut, gök gürültüsünü nasıl yapar?”	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1932	1
Niçin, bilirmisiniz?: “Hindiler niçin tuğla yutarlar”, “Arz tam yuvarlak mıdır?”, “22 ayar altın ne demektir?”, “Sarmaşıklar neye yükseklere tırmanır?”, “Kurutma kâğıdı ne için mürekkebi çeker?”, “Elektrik neye vurur?”	Anonim	Bilimsellik	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Büyük Adamlar: 2 “Buhar kâşifi”	Anonim	Bilimsellik	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Hayvanların ömrü	Anonim	Bilimsellik	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Balon nasıl keşfedildi?	Anonim	Bilimsellik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
İmtihan hastalığı	Anonim	Bilimsellik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Büyük Adamlar: 3 “Pastör”	Muzaffer Basri	Bilimsellik	1 Mart 1932 Salı	4
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1932 Salı	4
Keşif ve icatlar: “Buhar makinesi”, “Fotoğraf”, “Telefon”, “Gramofon”, “Tayyare”, “Telsiz telefon ve telgraf”	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1932 Salı	4
Fennî malûmat: “Geceliyin deniz niçin ışıldar?”, “Kırbaç niçin şaklar”, “İnsan sesi ne kadar mesafeye gidebilir?”, “Beygir kuvveti ne demektir?”, “Soğukta çene niçin titrer?”, “Ördek yumurtası niçin yeşilimtıraktır?”	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1932 Salı	4
Büyük Adamlar: 4 “Viktor Ügo”	Muzaffer Basri	Bilimsellik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Küçük Bilgiler: Saat, Otomobil, Top	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Çalar Saat	Cevdet Kudret	Bilimsellik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Hükümetler ve Merkezleri	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Küçük Bilgiler: Çocukların sıkleti	Anonim	Bilimsellik	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Büyük Adamlar: 5 “Abraham Linkoln”	Muzaffer Basri	Bilimsellik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Küçük Bilgiler: “Ticaret gemileri”	Anonim	Bilimsellik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Büyük Adamlar: 6 “Madam Küri”	Muallim İffet	Bilimsellik	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Türkçe Ay ve Gün adları	Anonim	Bilimsellik	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Sıhîlî Bilgiler: “Hava”	Dr. Cevat N. Zekâi	Bilimsellik	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Dünya Çocuk Edebiyatı “Eski Türk Edebiyatı: Orhon Abidelerinden”	Mehmet Şükrü	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Dünya Çocuk Edebiyatı “Eski Türk Edebiyatı: Orhon Abideleri”	Mehmet Şükrü	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Büyük Adamlar: 7 “Namık Kemal”	Remzi Hidayet	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Sihhi Bilgiler: “Su”	Dr. Cavad N. Zekâi	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Yüz	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Spor	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Tohumların Yaşama Kudreti	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Büyük Adamlar: 8 “Edison”	Muallim İffet	Bilimsellik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Sihhî Bilgiler: “Uyku”	Dr. Cavad N. Zekâi	Bilimsellik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Niçin okuyoruz: Coğrafiya	Anonim	Bilimsellik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Teşrinsani	Küstav Kotras	Bilimsellik	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Büyük Adamlar: 9 “Mimar Sinan”	Remzi Hidayet	Bilimsellik	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Süt	Anonim	Bilimsellik	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Sağlık Bilgisi: 4 “Cildin Vazifesi”	Dr. Cavad N. Zekâi	Bilimsellik	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Büyük Adamlar: 10 “Leonar de Vinçi”, “Enriko Karuzo”	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Sağlık Bilgisi: 5 “Esvaplar”, “İç çamaşırları”, “Başlık”	Dr. Cavad N. Zekâi	Bilimsellik	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Faideli Bilgiler: “Dökme çelik yapılması ve bunu ilerletenler”, “Kuş vasıtasile balık avı!”	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Büyük Adamlar: 11 “Şiller”	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Fennin son harikalarından: Normandie	Muallim iffet	Bilimsellik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Yarının büyük şehirleri	Anonim	Bilimsellik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Sağlık Bilgisi: 6 “Kızıl Hastalığı”	Dr. Cevat N. Zekâi	Bilimsellik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Büyük Adamlar: 12 “Markoni”	Anonim	Bilimsellik	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Sağlık Bilgisi: 7 “Kuşpalazi (Difterie)”	Dr. Cevat N. Zekâi	Bilimsellik	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Büyük Adamlar: 13 “Ziya Gök Alp”	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Sağlık Bilgisi: 8 “Mektepli”	Dr. Cevat N. Zekâi	Bilimsellik	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Faideli Bilgiler	Anonim	Bilimsellik	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Büyük Dil Soruşturması	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Büyük Adamlar: 14 “Molier”	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Faideli Bilgiler	Anonim	Bilimsellik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Büyük Dil Soruşturması	Anonim	Bilimsellik	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Büyük Adamlar: 15 “Ziya Paşa”	Anonim	Bilimsellik	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Sağlık Bilgisi: 9 “Spor hakkında birkaç söz”	Dr. Cevat N. Zekâi	Bilimsellik	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Faideli Bilgiler	Anonim	Bilimsellik	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Atalar Sözü	Anonim	Bilimsellik	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
İğ, Mekik, İğne	Mehmet Şükrü	Çalışkanlık	1 Kânunusani 1932	1
Esmer Kâhya	Vahit	Çalışkanlık	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Demirin Üç Marifeti	Muzaffer Basri	Çalışkanlık	1 Nisan 1932 Cuma	5
Gülsüm’ün Örgüsü	Vahit	Çalışkanlık	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Çiflikte bir sabah”	Mehmet Şükrü	Çalışkanlık	1 Teşrinsani 1932 Salı	10
Bal bağçesi	A. N.	Çalışkanlık	16 Teşrinsani 1932 Çarşamba	11
Madalyalı Mektep	Vahit	Çalışkanlık	1 Kânunusani 1933 Pazar	13

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Fırtına	Vahit	Çalışkanlık	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Hikâye: Kuş kanadı	Vahit	Çalışkanlık	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Beceriksiz	Vahit	Çalışkanlık	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Eski Oyunlarımız	Anonim	Dayanışma	1 Kânunusani 1932	1
Burnun İsyanı	Anonim	Dayanışma	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Oyunlar	Anonim	Dayanışma	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Akıncı	Yahya Kemal	Dayanışma	1 Nisan 1932 Cuma	5
Dünya Çocuk Edebiyatı “Rus Edebiyatı: Çocuk oyunları”	Mehmet Şükrü	Dayanışma	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Dünya Çocuk Edebiyatı “Alman Edebiyatı: Cessur Atlayıcı”	Mehmet Şükrü	Dayanışma	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Dünya Çocuk Edebiyatı “Çocuk İle Serçe”	Ay	Dayanışma	1 Teşrinsani 1932 Salı	10
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Cesaret”	Mehmet Şükrü	Dayanışma	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Bir fırtınalı günün rüyası	Mehmet Şükrü	Dayanışma	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Dünya Çocuk Edebiyatı “Haminne”	Ay	Duyarlılık	1 Kânunusani 1932	1
Kış	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Kırık Dal	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Dünya Çocuk Edebiyatı “Amerikan Edebiyatı: Esaret zulmu”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Hayatın kışı	Munis Faik	Duyarlılık	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Kuş Yuvaları	Faik Ali	Duyarlılık	1 Mart 1932 Salı	4
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Kırık Vazo”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Mart 1932 Salı	4
Kış Yolları	Gün Doğdu	Duyarlılık	1 Mart 1932 Salı	4
Hazin Bir Ölüm: “Fuad’a”	Hakkı Kaya	Duyarlılık	1 Nisan 1932 Cuma	5
Dünya Çocuk Edebiyatı “Gazete Küçük Piyer’den bahsediyor.”	Munis Faik	Duyarlılık	23 Nisan 1932 Cumartesi	6

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Genç Karga”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Gençler Sahifesi: “Kardeşim Aydına”	Sabahittin	Duyarlılık	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Mektebe dönüş”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Dünya Çocuk Edebiyatı “İtalyan Edebiyatı: Yeni arkadaş”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Uyku Vakti	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8
Kaval Ne Diyor?.	Ali Şefik	Duyarlılık	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
İstanbul Akşamı	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Gece korkuları”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Tarla kuşu”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Saka kuşu”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Dünya Çocuk Edebiyatı “İtalyan Edebiyatı: Asil bir kalb”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Dünya Çocuk Edebiyatı “Rus Edebiyatı: Kardeş Kavgası”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Cenup denizlerinde bir Balina sürüsü”	Mehmet Şükrü	Duyarlılık	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Dünya Çocuk Edebiyatı “Alman Edebiyatı: Torunun verdiği ders”	Nimet Vasfi	Duyarlılık	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Ördek Avı	Anonim	Dürüstlük	1 Kânunusani 1932	1
Ay’ın Hikâyesi	Fazıl Rüştü	Dürüstlük	1 Kânunusani 1932	1
İki avcı konuşuyor	Anonim	Dürüstlük	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Mavili kızın hikâyesi	Gültekin	Dürüstlük	23 Nisan 1932 Cumartesi	6

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Şen Fıkralar	Anonim	Dürüstlük	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Şen Fıkralar	Anonim	Dürüstlük	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Şen Fıkralar: “Kartvizit, Paris’te tahriri nüfus memurları, Hasis bir adamla doktor”	Anonim	Dürüstlük	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Şen Fıkralar “Botru’nun bir lâtifesi, Müneccim”	Anonim	Dürüstlük	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Dünya Çocuk Edebiyatı “Kar”	Gün Doğdu	Estetik	1 Kânunusani 1932	1
Gençler Sahifesi: “Hali”	Davut	Estetik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Masal: Yol Arkadaşlığı	Anonim	Estetik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Dünya Çocuk Edebiyatı “Rus Edebiyatı: Şeftaliler”	Mehmet Şükrü	Eşitlik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
İmtihan veren prenses	Anonim	Eşitlik	1 Teşrinevel 1932 Cumartesi	8
Yeşil Kızın Hikâyesi	Gültgkin	Özgürlük	1 Teşrinevel 1932 Cumartesi	8
Dünya Çocuk Edebiyatı “İtalyan Edebiyatı: Tünaydın”	Mehmet Şükrü	Özgürlük	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Dünya Çocuk Edebiyatı “Kömürcü ile asilzade”	Mehmet Şükrü	Saygı	1 Kânunusani 1932	1
Durgun testi	Vahit	Saygı	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Dünya Çocuk Edebiyatı “Anne ile Çocuk”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Kânunusani 1932	1
Danseden Çiçekler, Dikens’ten	Refik	Sevgi	1 Kânunusani 1932	1
Şen Çocuğun seyahat romanı: 44 Günde Devri âlem	Bulent Nuri	Sevgi	1 Kânunusani 1932	1
Andersen'den: Kibritçi Kız	Muallim Refik	Sevgi	1 Kânunusani 1932	1
Kuş	Gün Doğdu	Sevgi	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Şen Çocuğun seyahat romanı-2: 44 Günde Devri âlem	Bulent Nuri	Sevgi	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Kurbağanın masalı	Necmettin	Sevgi	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Şen Çocuğun seyahat romanı-3: 44 Günde Devri âlem	Bulent Nuri	Sevgi	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Bir minimininin mektubu	Kemal Hikmet	Sevgi	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Büyük Annemin Ölümü”	Bedrettin	Sevgi	1 Mart 1932 Salı	4
Bebeğim	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Mart 1932 Salı	4
Şen Çocuğun seyahat romanı-4: 44 Günde Devri âlem	Bulent Nuri	Sevgi	1 Mart 1932 Salı	4
Bahar	Fazıl Ahmet	Sevgi	1 Nisan 1932 Cuma	5
Çiçekle Kelebek	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Nisan 1932 Cuma	5
Dünya Çocuk Edebiyatı “İngiliz Edebiyatı: Küçük Pol”	Refik	Sevgi	1 Nisan 1932 Cuma	5
Şen Çocuğun seyahat romanı-5: 44 Günde Devri âlem	Bülent Nuri	Sevgi	1 Nisan 1932 Cuma	5
Çocuk hakkında büyüklerimizin söyledikleri	Anonim	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Pirene Dağları”	Mehmet Şükrü	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: İlkbahar Sabahı”	Mehmet Şükrü	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Sahraya Girerken”	Mehmet Şükrü	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Dünya Çocuk Edebiyatı “Alman Edebiyatı: Koca Nine”	Mehmet Şükrü	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Bayram	Münis Faik	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Masal: Eselesel Hanım	Anonim	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Güzel prenses	Necmeddin	Sevgi	23 Nisan 1932 Cumartesi	6
Sabah	Mehmet Şükrü	Sevgi	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Kıştan Bahara	Munis Faik	Sevgi	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Şen Çocuğun seyahat romanı-6: 44 Günde Devri âlem	Bülent Nuri	Sevgi	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Çocuklara nasihat”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Teşrinivel 1932 Cumartesi	8

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Dünya Çocuk Edebiyatı “Lâtin Edebiyatı: Kır hayatının güzelliği”	Mehmet Şükrü	Sevgi	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Çoban Kızı	Mehmet Şükrü	Sevgi	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Şen Çocuğun seyahat romanı-7: 44 Günde Devri âlem	Bülent Nuri	Sevgi	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Güz eğlenceleri”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Masal: Kırk Maymunlar	Anonim	Sevgi	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Şen Çocuğun seyahat romanı-8: 44 Günde Devri âlem	Bültent Nuri	Sevgi	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Masal: Kırk Maymunlar	Anonim	Sevgi	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Şen Çocuğun seyahat romanı-9: 44 Günde Devri âlem	Bülent Nuri	Sevgi	16 Teşrinsanı 1932 Çarşamba	11
Şen Çocuğun seyahat romanı-11: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Kânunevvel 1932 Pşrşenbe	12
Yatağımdaki Soğuk	Behçet	Sevgi	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Kukuriku	Ay	Sevgi	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Masal: Hüsnü Yusuf	Anonim	Sevgi	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Şen Çocuğun seyahat romanı-12: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Deniz Kıyısında”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Hiyalmar’ın kalbi”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Masal: Hüsnü Yusuf	Anonim	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Yakut, İnci, Elmas	İbrahim Huyi	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Dil Yarışımız: “Gazi” “Ablamla Son Veda” “Küçük Çiftçi” “Anadoluyu Gezen” “Fırtına ve Küçük Kuşlar”	M: Halil M. Avni Acar Zekâi M. Zeki A. Z. Atıla	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Şen Çocuğun seyahat romanı-13: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Menekşe	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Dünya Çocuk Edebiyatı “Eski Yunan Edebiyatı: Ekinler Perisi”	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Kar Neş’esi	Yaşar Nabi	Sevgi	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Masal: Bahtiyar Bey	Anonim	Sevgi	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Şen Çocuğun seyahat romanı-14: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Ezgilerim	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Denizde Sabah	Beşir Orhan	Sevgi	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Şen Çocuğun seyahat romanı-15: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Nisan 1933 Cumartesi	16
Yaz	Mehmet Şükrü	Sevgi	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Mayıs	Perihan Şükrü	Sevgi	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Çidem	Anonim	Sevgi	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Şen Çocuğun seyahat romanı-16: 44 Günde Devri âlem	Vahit	Sevgi	1 Mayıs 1933 Pazartesi	17
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: İşe giriş”	Mehmet Şükrü	Sorumluluk	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
(Çetinin) Bankası	Vahit	Tasarruf	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
Bağ Bozumu	Vahit	Tasarruf	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14
Türkün Şen Çocuğu	M. Kemal	Vatanseverlik	1 Mart 1932 Salı	4
Dünya Çocuk Edebiyatı “Alman Edebiyatı: Dördüncü Alaydan Kalan On Kişi”	Mehmet Şükrü	Vatanseverlik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: İspanyol”	Mehmet Şükrü	Vatanseverlik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Onun Sazı	Samih Rifat	Vatanseverlik	16 Teşrinevel 1932 Pazar	9
Ala Geyik	Ziya Gökalp	Vatanseverlik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Niçin okuyoruz: Tarih	Anonim	Vatanseverlik	1 Kânunevvel 1932 Pırşenbe	12
İktisadi Vatanperverlik	Ziya Gökalp	Vatanseverlik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Niçin okuyoruz: Mektep	Anonim	Vatanseverlik	1 Şubat 1933 Çarşan(m)ba	14

Tablo 18 (Devam)

Şen Çocuk Dergisinde Yayınlanan Değer Temalarıyla İlgili Makaleler

Kuşun Nasihati	Munis Faik	Yardımseverlik	1 Kânunusani 1932	1
İyi kalpli çocuk I-Hasta bir anne	Gültekin	Yardımseverlik	1 Kânunusani 1932	1
Masal: Rakseden Peri	Ay	Yardımseverlik	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
İyi kalpli çocuk -2-	Gültekin	Yardımseverlik	16 Kânunusani 1932 Cumartesi	2
Dünya Çocuk Edebiyatı “İngiliz Edebiyatı: Çöpçü çocuk”	Muallim Refik	Yardımseverlik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
İyi kalpli çocuk-3-	Gültekin	Yardımseverlik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Titanik faciası	Refik	Yardımseverlik	1-15 Şubat 1932 Pazartesi	3
Hakîkî bir köy hikâyesi	Ağabey	Yardımseverlik	1 Mart 1932 Salı	4
İyi kalpli çocuk-4-	Gültekin	Yardımseverlik	1 Mart 1932 Salı	4
Bahtım, Taliim	Anonim	Yardımseverlik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Baş Muallimenin Hikâyesi	Vahit	Yardımseverlik	1 Nisan 1932 Cuma	5
Kuş ile Eşkıya	Necmettin	Yardımseverlik	16 Mayıs 1932 Pazartesi	7
Masal: Altı kardaşlar	Anonim	Yardımseverlik	1 Teşrinevel 1932 Cumartesi	8
Temiz kanat marangozhanesi	Vahit	Yardımseverlik	1 Teşrinevel 1932 Cumartesi	8
Köstebek İle Ay	Anonim	Yardımseverlik	1 Teşrinsanı 1932 Salı	10
Masal: Batan günün yeşil ışığı, Gök çiçeğin kokusu, Altın kuşun ötüşü	Mehmet Şükrü	Yardımseverlik	1 Kânunevvel 1932 Pşrşenbe	12
Dünya Çocuk Edebiyatı “İngiliz Edebiyatı: Leydi Makbetin vicdan azabı”	Mehmet Şükrü	Yardımseverlik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Dünya Çocuk Edebiyatı “Fransız Edebiyatı: Serin Kanlılık”	Mehmet Şükrü	Yardımseverlik	1 Kânunusani 1933 Pazar	13
Dünya Çocuk Edebiyatı “Alman Edebiyatı: İyi bir reçete”	Nimet Vasfi	Yardımseverlik	1 Mart 1933 Çarşan(m)ba	15
Dünya Çocuk Edebiyatı “Rus Edebiyatı: Tımmaz”	Mehmet Şükrü	Yardımseverlik	1 Nisan 1933 Cumartesi	16

Adalet

“*Masal: İhtiyarın kızı*” başlıklı masalda, evvel zaman içinde kalbur saman içinde hep köyünde duran bir ihtiyarın bir kızı olduğu, bu kızın bir gün babasından balık almasını istediği, babasının aldığı balığı dereye temizledikten sonra köpeğin balığı alıp kaçtığı, köpeğin peşine düşen kızın bir kapıya denk geldiği, burasının kapısında ihtiyar bir dedenin oturduğu peri sarayı olduğu, köpeği soran kıza dedenin içeri girmesini söylediği, içeride çamaşır yıkayan kadınlara da aynı soruyu sorduğu, onların da içeri girmesini söylediği, biraz daha gittikten sonra koltuklara oturmuş kedilere aynı soruyu sorduğu, kedilerin de aynı cevabı verdiği, yine içerideki altın nalın giymiş tavuklara da aynı soruyu sorduğu, meğer bunların hepsinin bir peri olduğu, annelerine buraya gelen bu kızın ağzından bal akıyor dedikleri, annelerinin kızın elindeki torbayı istediği, kızcağızın torbayı altın, inci, yakut ile dolmuş halde omzuna atıp kedilerin yanına geldiği, kedilerin kıza bir avuç altın verdiği, biraz sonra kadınların yanına geldiğinde onların da bir torba inci verdiği, oradan çıkıp ihtiyarın yanına geldiğinde ihtiyarın ona elbise ve para verdiği, kızın bütün bu altınlarla eve geldiği, zengin olup rahat yaşamaya başladıkları, birkaç gün sonra kapılarını çalan komşularının kızının paraları görünce şaşırıldığı ve bu sırrı öğrenmeye çalıştığı, ihtiyarın kızının başından geçenleri anlattığı, aynı şeyleri komşunun kızının da yaptığı ancak sert şekilde konuştuğu, kaba davrandığı, en son yanına uğradığı tavukların annelerine buraya gelen kızın ağzından zehir akıyor dedikleri, annelerinin kızın torbasını yılan, akrep, kertenkele ve vahşi hayvanlarla doldurduğu, eve geldiğinde bir odaya girip kapıyı kapattığı ve zengin olduğunu düşündüğü, torbanın içini açtığında yılanlar, çıyanlar ve akreplerin kızın üzerine atılıp onu sokarak öldürdükleri anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Aile birliğine önem verme

Vahit isimli bir yazar tarafından yazılan “*Haluk’un altunu*” başlıklı yazıda, Nihat Bey’in üç çocuk babası olduğu, evi yandığı için Fatih’te kirada oturduğu, ayda 40 lira kira vermenin onu üzdüğü, her akşam eksilen, alınacak şeylerden konuşulduğunda Nihat Bey’in yüzünün değiştiği, akşam toplantılarında küçük Halûk’un civıltısı, Sermet’in ortaya attığı fikirlerin adamcağızı neşelendirdiği, bir akşam aile ihtiyaçlarından konuşulurken aybaşına rahat bir şekilde ulaşmanın yolunun bulunamadığı, Nihat Bey’in refikasının bir kenara büzüldüğü, çocukların

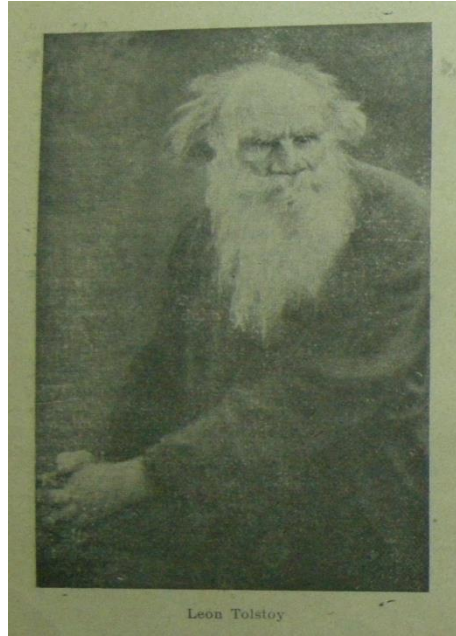
küçük yaşlarına rağmen geçinme dertlerine üzüldükleri, sessizliği bozan Halûk'un babasına toprak altındır'ın ne demek olduğunu sorduğu, babasının toprağın iyi ekilir, işlenirse sahibine hep para kazandırır diye açıkladığı, bunun üzerine babasına toprakla uğraşmayı, ekip işletmeyi, altın sahibi olmayı teklif ettiği, bunun için bahçeli bir ev tutmayı, Çamlıca'da geniş yerler olduğunu, hem oturmayı hem de ekmeyi, kardeşleri, annesi, büyükannesi, isterse de babasıyla çalışmayı düşündüğü, bu fikrin Nihat Bey'e mantıklı geldiği, Çamlıca'da evlerin ucuz olduğu, kalan para ile tohum alınabilir, masraflar çıkabilir diye düşündüğü, sonraki akşamlarda hep toprakla ilgili konuştukları, Halûk'un mualliminden ziraat ile ilgili kitap istediği, çocukların tek bir sözünün babalarındaki düşüncüyü büyüttüğü, sonunda Çamlıca'ya taşındıkları, bir köşkün arazisiyle tutulduğu, hazırlıkların yapıldığı, tohumların atıldığı, bütün ailenin kollarını sıvayıp heyecanlı bir şekilde çalışmaya koyuldukları, akşamları meyve ağaçlarının altında yemek yedikleri, çiftçilikten başka bir şeyin konuşulmadığı, çocukların gözlerinin gülümseme içinde olduğu, bir yaz akşamı Üsküdar'dan sebze İsmail Efendinin geldiği, olgun meyvelerin kendilerini sarkıttıkları, tarlaların sebzelerle dolduğu, o anda İsmail Efendinin meyve ağaçlarının bağını kaç vereceğini sorduğu, Nihat Bey'le pazarlığa koyuldukları, 450 liraya mutabık kaldıkları, akşam yemekte bu pazarlığın konuşulduğu, Sermet'in babasına talimize bakın diye söylendiği, bu talinin Fatih'teki evin taline benzemediği, Halûk'un toprağının altın olduğu anlatılmıştır (Vahit, 1932a).

Vahit isimli bir yazar tarafından yazılan “*Yanlış yolmu*” başlıklı yazıda, Ahmet Bey'in bir keresteci olduğu, çalışkan ve temiz kalpli olan Ahmet Bey'in çocuklarının iyi yetişmesini istediği, oğlu Ertuğrul'un mektep vaktinin geldiği, babasının okul hazırlığı yaptığı, Ertuğrul'un yerinde konuşan bir çocuk olduğu, arkadaşları arasındaki olayları yatıştırdığı, onları çok güzel idare ettiği, musikiye merakı olduğu, liseyi bitirdiğinde babasından kendisini Almanya'ya musiki tahsiline göndermesini istediği, babasının bunu kırmadığı, bir yıl sonra savaştan dolayı yollar kapandığı için Ahmet Bey'in zor para gönderebildiği, Ertuğrul'un gazetede İstanbul'da kerestecilerde yangın çıktığını okuduğu, babasına çektiği telgrafla mağazalarının yandığını öğrendiği, artık onun iyi bir sanatkâr olduğu, Ahmet Bey'in oğlunun başka bir meslek sahibi olsaydı birbirimize yardım edebileceklerini eşyle konuştuğu, o esnada kapının çaldığı, bir banka havale

kâğıdının geldiği, Ahmet Bey'in bankadan yüz liralık havaleyi Ertuğrul'un gönderdiğini öğrendiği, ertesi günü de mektubunun geldiği, Ertuğrul'u konservatuvara şef muavini yaptıkları, babasına yüz lira gönderdiğinin yazdığı, Ahmet Bey'in hem kendine bakacacağı için hem de para gönderdiği için tebessüm ettiği, daha sonra 150 liralık bir havale daha geldiği, arkadan gelen mektupta Ertuğrul'un kıymetli bir sanatkâr olduğu, Berlin musiki mektebine muallim tayin edildiği, küçük kardeşini de Avrupa'ya tahsil için çağırdığının yazılı olduğu, anne babasının mektubu öpüp kokladıkları ifade edilmiştir (Vahit, 1932b).

Bilimsellik

Büyük Adamlar: 1 “Leon Tolstoy” başlıklı yazıda, Tolstoy'un, asil bir Rus ailenin çocuğu olarak 1828'de doğduğu hayat hikâyesi anlatılmaktadır. Annesi, Katerina'ya kumandanlık etmiş bir generalin kızı olan Tolstoy'un genç yaşta annesini ve babasını kaybettiği ve 1851'de Kafkasya'da orduya girdiği belirtilmiştir. Daha sonra ise eserleri ve bu eserlerin ortaya çıkışı ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Rusya'nın olduğu kadar bütün insanlığın da feylosof'unun 1910 yılında öldüğü ve bütün dillere çevrilen en önemli eserlerinin; “Harp ve Sulh, Anna Karanin, Hatıralar, Çocukluk ve Gençlik” olduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1932).

Fotoğraf 58. Leon Tolstoy'a ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1932, s. 4).

“*Kurutma Kâğıdının Keşfi*” başlıklı yazıda, kurutma kâğıdının 1675 senesinde İngiltere’de bir kâğıt fabrikasında çalışan amelenin dalgınlıkla kâğıt hamuruna konulması gereken kolayı unutması üzerine keşfedildiği açıklanmaktadır (Anonim, 1932).

“*Niçin, Bilir misiniz?*” ana başlıklı yazıda 8 tane başlık halinde kısa ve öğretici bilgilere yer verildiğinden bahsedilmektedir. Bunlardan “*Sıcak ve Soğuk Memleketlerdeki İnsanlar*” başlıklı yazıda, sıcak memleketlerdeki insanların hayat için mücadele etmeden istediklerini bulabildikleri, soğuk memleketlerde ise çalışmadan yaşamanın imkânsız olduğu; “*Balina Balıkları Ne Yerler?*” başlıklı yazıda, balina balıklarının kendileri büyük olduğu halde boğazlarının küçük olduğu için değil bir insanı palamut balığını bile yutamadıkları, sadece küçük deniz böceklerini yedikleri; “*Dünyamıza En Yakın Yıldız*” başlıklı yazıda ise, en yakın yıldızın Zühre olduğu ve mesafesinin 48.000.000 mil olduğu ifade edilmiştir. “*Niçin sisli havalarda güneş kırmızı görünür?*”, “*İnsanlar niçin muhtelif lisanlar konuşurlar?*”, “*Fincan ve tabakların üzerindeki resimler niçin çıkmaz?*”, “*Oyuncak bir balon ne kadar mesafe kat edebilir?*”, “*Yumuşak bir bulut, gök gürültüsünü nasıl yapar?*” başlıklı diğer yazılarda da bilimsel bilgiler hakkında açıklama yapılmıştır (Anonim, 1932).

“*Niçin, bilirmisiniz?*” ana başlıklı yazıda 6 tane başlık halinde kısa ve öğretici bilgilere yer verildiğinden bahsedilmektedir. Bunlardan “*Hindiler niçin tuğla yutarlar*” başlıklı yazıda, hindilerin dişleri olmadığı için Allah’ın onlara tuğla yutmak hissini verdiği; “*Arz tam yuvarlak mıdır?*” başlıklı yazıda, arz yuvarlak olsaydı kutbu şimaliden³⁷ kutbu cenubiye olan mesafenin hattı üstüvanın üzerindeki bir noktadan karşısında olan bir noktaya olan mesafeye müsavi³⁸ olmasının lazım geldiği; “*22 ayar altın ne demektir?*” başlıklı yazıda, altından mamul herhangi bir şeye 24 kısmından kaç kısmının halis altın ise ona ayar denildiği, örneğin 22 ayarın 24 kısmında 22’sinin halis altın, geriye kalan 2’sinin başka maden demek olduğu; “*Sarmaşıklar neye yükseklere tırmanır?*” başlıklı yazıda ise, sarmaşıkların hava için yükseklere tırmandıkları, çünkü bazı nebatatın güneş görmediği ve yükseklere tırmanmazsa solup öleceği; “*Kurutma kâğıdı ne için mürekkebi çeker?*” başlıklı bir diğer yazıda, kâğıdı terkip eden elyafın

³⁷ Şimal: Kuzey (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 552).

³⁸ Müsavi: Eşit, bir (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 427).

arasındaki hücrelerin tulumba gibi mürekkebi çektiği, yazı kâğıdında bu hücrelerin cila ile kapatıldığı; “*Elektrik neye vurur?*” başlıklı son yazıda ise, elektrik tesiriyle adalât’ın birdenbire takallüs³⁹ ettiğinden bize vuruyor hissini verdiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

Büyük Adamlar: 2 “Buhar kâşifi” başlıklı yazıda, on yedinci yüzyılın sonlarında dünyanın iki büyük inkılâp gördüğü, bunlardan birinin Fransız ihtilali, diğerinin buhar makinesinin keşfi olduğu, Ceymis Vat’ın yapmış olduğu buhar makinesinin keşfi olmasaydı gemilerin yine eskisi gibi kürekle sevkedileceği, trenlerin olmayacağı, bütün bunları yapan Ceymis Vat’ın, 1736 yılında Glascoy şehrinde fakir bir ailenin çocuğu olarak doğduğu, küçük yaşında fenni tecrübelerle meylli olduğu, on beş yaşında fiziğe ait bilgisinin olgun bir hale geldiği, sonra Londra’ya gittiği ancak gıdasızlıktan hasta düşüp memleketine döndüğü, dükkânında musiki aletleri yapmaya başladığı, bir gün kendisine hava ile işleyen bir makineyi tamire getirdikleri, bunun tamirinin onda yeni bir makinenin icadı fikrini doğurduğu, uzun süren ve bütün servetini harcadığı makinesinin tecrübe günü amelenin acemiliği yüzünden projesini terk ettiği, sonra felaket üstüne felaket yaşadığı, Londra’da bir sahtekârın bu makineyi kendisinin icat ettiğini iddia ettiği, zengin bir tüccarın yardımıyla makineyi meydana getirdiği, 1790’da insanların üzerinden hamallığı kaldıran ilk makinenin çalışmaya başladığı, icadının hızla etrafa yayıldığı, hayatının sonlarına doğru bütün çalışmasını edebiyat ve lisaniyata verdiği ve 1819 senesinde öldüğü, zayıf vücudu, soluk benzi olan bu büyük adamın çok az konuştuğu, düşünmenin kitap okumaktan daha faydalı olduğunu her vakit söylediği, binlerce insanı hayvan gibi çalışmaktan kurtaran bu adamın küçüklüğünde herkesin alay ettiği çelimsiz bir çocuk olduğu, insanların bu yavrunun çaydanlık kapağıyla oynamasının sonunda buhar denilen kuvveti kendi refahları için çalıştırdıkları anlatılmıştır (Anonim, 1932).

“*Hayvanların ömrü*” başlıklı yazıda, kara hayvanları arasında ömrü en uzun olanın kaplumbağa ile kurbağa olduğu, kaplumbağanın 400 sene yaşadığının görüldüğü, kurbağanın 1000 sene yaşadığını söyleyenlerin olduğu, timsahın da 300 seneye kadar yaşayabildiği, fil, kartal, akbaba gibi kuşların yüz sene kadar yaşadığı, yüz yaşındaki bir balina balığının daha çocuk sayıldığı, çünkü ömrünün

³⁹ Takallüs: Kasılma (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 558).

500 sene olduğu, bin sene yaşayanlarının da olduğu bilgisi verilip bazı hayvanların ömürleri şu şekilde gösterilmiştir (Anonim, 1932, s. 14):

Tabii ömür		Tabii ömür	
Balina	500 sene	Karga	100 sene
Timsah	350 »	Papağan	60 »
Fil	100 »	Balıkçıl	50 »
Arslan	40 »	Kaz	50 »
Deve	40 »	Tavus	24 »
At	27 »	Kanarya	24 »
İnek	25 »	Güvercin	20 »
Köpek	15 »	Bülbül	18 »
Kedi	13 »	Keklik	15 »
Koyun	12 »	Söklün	15 »
Tavşan	5 »	Tavuk	14 »
Koğu	100 »	Karatavuk	12 »
Kartal	100 »	İspinoz	12 »
Koğu	100 sene	Serçe	3 »

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 20 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 12):

At ölür meydan kalır, yeğit ölür şan kalır.

Ak akçe kara gün içindir.

Altın eli bıçak kesmez.

Ayağını yorganına göre uzat.

Aza sormuşlar “Nereye gıdıyorsun?” çoğun yanına demiş.

Azı bilmeyen çoğu hiç bilmez.

Az veren candan çok veaen maldan.

Ateş düştüğü yeri yakar.

Aç adam kendini ateşe salar

Aç ölmez gözü kararır, borçlu ölmez benzi sararır.

Aç gözünü açarlar gözünü.

Açılan solar, ağlayan güler.
Araba devrilince yol gösteren çok olur.
Az olsun, öz olsun.
Ayı vurulmadan derisi satılmaz.
Ayı deyip geçme, o da bir dağın şenliği
Ayının kırk meseli varmış, kırkıda ahlat üstüne.
Arpa, unun yoksa tatlı dilinde mi yok.
Ağaca balta vurmuşlar vur sapı bendendir demiş.
Ak gün ağartır kara gün karartır.

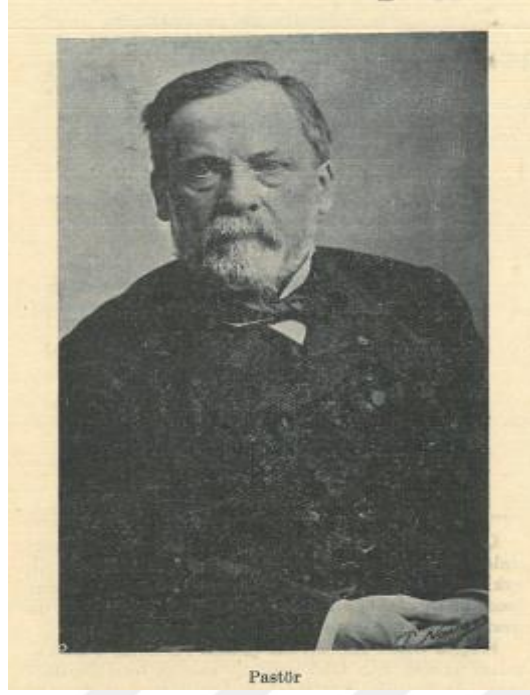
“Balon nasıl keşfedildi?” başlıklı yazıda, bir gün meşhur balon kâşifinin karısı Madam Mongolfiye’nin ince patiskadan olan etekliğini yıkayıp kurusun diye astığı, sıcak havanın etekliği şişirdiği, havaya yükselen etekliğin tavana yapıştığı, bunu Madam Mongolfiye’nin kocasına haber verdiği, Mongolfiye’nin karısının etekliğini tavandan indirip düşünmeye başladığı, iki ay sonra ise sıcak hava ile şişirilmiş ilk balonun havaya yükseldiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

“İmtihan hastalığı” başlıklı yazıda, bir lisede tetkikatta bulunan bir doktorun çocukların imtihanlardan⁴⁰ önceki kilolarının imtihan sırasında beş kilo düştüğünü gördüğü, imtihanı olmayan küçük sınıflardaki çocukların aksine kilo aldığı, doktorun böylelikle yeni bir hastalık olan imtihan hastalığını keşfettiği, bunun ilacının arandığı, çocukların ise bunun ilacı olarak imtihanları kaldırmak kanaatinde oldukları belirtilmiştir (Anonim, 1932).

Büyük Adamlar: 3 “Pastör” başlıklı yazıda *Muzaffer Basri*, yeryüzünde yaşayan insanlara yardım etmeye muvaffak büyük adamlardan bir tanesi olan Pastör’ün hayat hikâyesini anlatmıştır. Pastör’ün Dol isimli bir Fransız kasabasında 1822 kışında doğduğu, babasının bir asker olduğu, Pastör’ün ilk ve ortaokulda iyi resim yapan, çalışkan, dikkatli bir çocuk olduğu, babasının oğlunun muallim olmasını istediği, Pastör’ün de babasının bu arzusunu kırmadığı, Fransa’da yüksek muallim mektebine girebilmenin bir şeref olduğu, talebenin buraya sıkı bir imtihanla alındığı, Pastör’le birlikte 22 kişinin imtihana girdiği, büyük âlimin on beşinci olarak kazandığı, başkasının bu sonuçtan memnun

⁴⁰ İmtihan: Sınav, sınama (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 283).

olacağı, ancak Pastör'ün mektebe on beşinci olarak girmeye tenezzül etmediği, bir sene daha beklemeyi ve iyi bir derece ile kazanmayı daha doğru bulduğu, ertesi sene dördüncü olarak müsabakayı kazandığı ve mektebe girdiği, 1847 yılında fizik ve kimya tezi yazarak doktor unvanı kazandığı, mektepteyken hocalarının teveccühünü kazandığı, kimya ilmine dair keşiflerde bulunduğu, hocalarının tavsiyesiyle İstrazburg Darülfünununa kimya hocası olduğu, daha sonra Pastör'ün birçok darülfünunlarda hocalık yaptığı, aynı zamanda önemli keşiflerde bulunduğu, üzüm suyunu şarap, sirke haline getiren mayaların canlı bir takım küçük cisimlerden ibaret olduğunu meydana çıkardığı, ilk defa mikrobu keşfettiği, iyi şarap, iyi sirke yapılması usüllerini memleketine öğreterek Fransa'nın zenginlik yolunda ilerlemesine sebep olduğu, ipek böceklerine musallat olan karataban hastalığına, her sene binlerce koyunu öldüren şarbon hastalığına çare bulduğu, şarbon hastalığına bulduğu aşının insanlarda da birbirinden geçen hastalıkların aşılmasını iyi olmasına, aşılama insanların hastalığa yakalanmamasına yol açtığı, baytar olmadığı halde baytarlıkta, doktor olmadığı halde doktorlukta büyük keşifler yaptığı, kuduz hastalığında bugün kullanılan aşığı bulduğu, herkesin Pastör'ün her işi yapacağına inandığı, bir kadının Pastör'e mektup yazarak kuşpalazına bir çare bulmasını rica ettiği, fakat Pastör'ün ihtiyarladığı için eskisi gibi çalışmadığı, mektubu talebesi Doktor Ru'ya verdiği, onun çalışması sonucu ölmeden kuşpalazı aşısının da yapıldığını gördüğü, insanlığa büyük iyiliklerde bulunan Pastör'ün 1895 yılında 73 yaşında öldüğü, kuduz aşısını bulduktan sonra medenî milletlerin yardımıyla 1888'de Pastör Enstitüsü isminde bir müessesese açıldığı, Pastör'ün ismini taşıyan bu binaya gömüldüğü anlatılmıştır (Muzaffer Basri, 1932a).

Fotoğraf 59. Pastör'e ait bir fotoğraf karesi (Muzaffer Basri, 1932a, s. 4).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 24 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 6):

Altun çamura düşmekle tunç olmaz.

Aldığını vermeyen aradığını bulamaz.

Avcı avında gerek, yolcu yolunda.

Akşamın işini sabaha bırakma.

Allah yurt yoksulluğu göstermesin.

Allah sağ gözü sol göze muhtaç etmesin.

Alan almış, satan satmış, bize ne ?

Al şunu tut dedilerse yut demediler a.

Av avlandı, tav tavlandı.

Ağaç yaş iken eğilir.

Ağlamayan çocuğa meme vermezler.

Aç ayı oynamaz.

Aç gezmekdense tok ölmek yekdir.

Adam iş başında belli olur.

Ayağını sıcak tut, başını serin; Lokmayı az yut, düşünme derin.

Ağız yorgunluğundan kulak dolgunluğu bin kere eyidir.

Arayan bulur, inleyen ölür.

Arı bal alacağı çiçeği bilir.

Arsıza yüz verme, astarını da ister.

Akıl yaşta değil, baştadır.

Aşk olmayınca meşk olmaz.

Az tama çok ziyan getirir.

Adam adamdan korkmaz, hatır sayar.

Alçak uçan yuca konar, yuca uçan alçak konar.

“*Keşif ve icatlar*” başlıklı yazıda, “*Buhar makinesi, Fotoğraf, Telefon, Gramofon, Tayyare, Telsiz telefon ve telgraf*” alt başlıklı altı tane icadın resmi ve keşfedenin fotoğrafı açıklamalarıyla birlikte verilmiştir. Bunlardan; Buhar makinesinin Denis Papan isminde bir Fransız tarafından 1690 senesinde icat edildiği, daha sonra James Watt’ın bu makineyi mükemmelleştirdiği; Fotoğraf makinesinin 1831 senesinde Dager tarafından icat edildiği; Telefon’un 1876 senesinde Graham Bell tarafından yapıldığı, sonradan Edison ve Hüg’ün bu aleti mükemmelleştirdiği; Gramofon’a 1877 senesinde Şarl Kro tarafından işaret edildiği, fakat gramofonu asıl icat eden adamın Amerikalı Edison olduğu, Edison’un ilk gramofonu 1876 senesinde yaptığı; Tayyareyi Kleman Ader’in keşfettiği, ilk motorlu tayyareyi 1896 senesinde yaptığı; Telsiz telefon ve telsiz telgrafın Branli tarafından icat edildiği ve Markoni tarafından daha da mükemmelleştirildiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

“*Fennî malûmat*” başlıklı yazıda kısa bilgilere yer verilmiştir. Bunlardan “*Geceliyin deniz niçin ışıldar?*” başlıklı yazıda, denizde çürüyen hayvanat ve nebatatın enkazında bulunan fosforun ağır surette yanmasının hafif bir ziya tevlit etmesine gemicilerin yakamoz dedikleri; “*Kırbaç niçin şaklar*” başlıklı yazıda, kırbacın hızla sallandığında süratle hareket ettiğinden tebdili mahal ettirdiği havanın tekrar eski yerini bulmak için hücum ettiğinde ses çıkardığı; “*İnsan sesi ne kadar mesafeye gidebilir?*” başlıklı yazıda ise, insan sesinin 191 metre dâhilinde anlaşılabilir surette duyulabildiği, kutbun sessiz kısımlarında bu mesafenin takriben⁴¹ 1840 metre olduğu; “*Beygir kuvveti ne demektir?*” başlıklı

⁴¹ Takriben: Aşağı yukarı (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 560).

bir başka yazıda ise, beygir kuvvetinin makinelerin kuvvetini ölçmek için kullanılan bir mikyasa⁴² olduğu, önceden kabul olunduğu üzere bir beygir 3300 libre⁴³ sıkletinde⁴⁴ bir cismi bir saniyede bir kadem irtifaa çıkardığından bunun fennen kuvvet ölçüsü olarak kabul edildiği; “Soğukta çene niçin titrer?” başlıklı yazıda, soğuk hava adalâtın takallüs ve inbisatını⁴⁵ mucip olduğundan, bu hareketin bir dakika zarfında cereyan etmesinin çenenin titremesini ve dişlerin birbirine çarpmasını mucip olduğu; “Ördek yumurtası niçin yeşilimtıraktır?” başlıklı son yazıda ise, tabiatın yumurtanın düşman gözlerinden muhafazası için yumurtaya etrafındaki muhitin yeşilimtırak bataklık çamurunun rengini verdiği anlatılmıştır (Anonim, 1932).

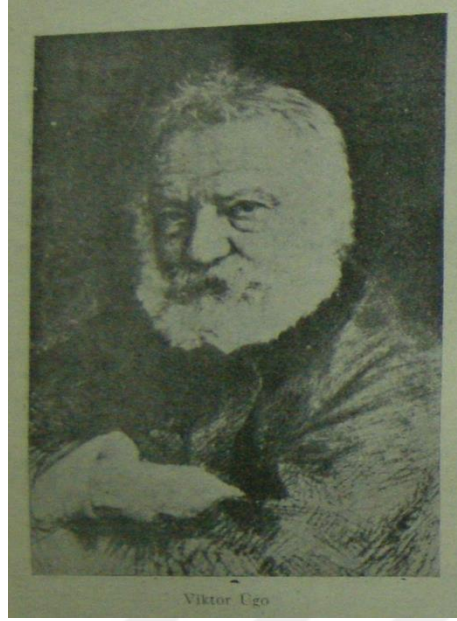
Büyük Adamlar: 4 “Viktor Ügo” başlıklı yazıda *Muzaffer Basri*, dünyanın yetiştirdiği büyük adamlardan biri olarak 19. asır edebiyat tarihini dolduran bir sima olan Viktor Ügo’nun 1802’de Fransa’da doğduğunu, babası zabıt olduğu için annesiyle birlikte yaşadığını ve iki ağabeyi olduğu hayat hikâyesini anlatmıştır. Mektebe başladığı anda yazılar yazmaya başlayan Ügo’nun babası, oğlunun edebiyatla uğraşmasını istemediği için arasının açıldığından, 25 yaşında ilk şiir kitabını bastırıp Kral 18. Lui tarafından ayda bin frank maaşa bağlandığını ifade etmiştir. 1848 meclisinde mebus olarak da bulunan Ügo’nun Gerneze adasında en güzel eserlerinden biri olan *Asırların Menkibeleri ve Sefiller* romanını yazdığından bahsetmiştir. Hayatının son günlerine kadar çalışan büyük şairin 1885’te öldüğünü, başlıca eserlerinin; “Bir mahkûmun son günü, Mariyon dö İrom, Ernani, Rüy Blas, Kral eğleniyor, Sonbahar yaprakları, Ziyalar ve gölgeler, Deniz işçileri” olduğunu ve çocukları çok seven şairin çocuklar için de şiir yazdığını, son eserlerinden birisinin de “Büyük baba olmak sanatı” isimli kitabında birçok güzel şiirlerinin olduğunu belirtmiştir (Muzaffer Basri, 1932b).

⁴² Mikyasa: Ölçek, ölçü (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 412).

⁴³ Libre: Yarım kilogramlık bir ağırlık ölçü birimi (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 386).

⁴⁴ Sıklet: 1. Ağırlık, yük. 2. Sıkıntı (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 519).

⁴⁵ İnbisat: 1. Açılma 2. İç açılma 3. Kulgu 4. Yayılma (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 1, s. 371-372).

Fotoğraf 60. Victor Ügo'ya Ait Bir Fotoğraf Karesi (Muzaffer Basri, 1932b, s. 6)

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 24 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 11):

- Acı patlıcanı kırağı çalmaz.
Atılan ok geri gelmez.
Alçak dağları sen mi yarattın?.
Akla gelmeyen başa gelir.
Akıllı düşman akılsız dosttan yektir.
Alnım açık, yüzüm ak.
Ağızından çıkanı kulağın işitsin.
Ağızını açacağına gözünü aç.
At elin, it elin, bize ne?
At izi it izine karıştı.
At sahibine göre kişner.
At tırnaktan, insan kulaktan kapar.
Açın karnı doyar, gözü doymaz.
Aç doymam, tok acıkmam sanır.
Akıl akıldan üstündür.
Ağız yüreğin taşıdığını söyler.

Azı çocuğa, çoğu kocana göster.

Adam ahbabından belli olur.

Aş taşınca kepeceye baha olmaz.

Adamak kolay, vermek zor.

Armut piş, ağzıma düş.

Armudun sapı var, üzümün çöpü var.

Attan düşen yine atlanır.

Allah bir kapıyı kaparsa öbürünü açar.

“*Küçük Bilgiler*” ana başlıklı yazının “*Saat*” başlıklı yazısında, insanların önceleri zamanı bir değneğin gölgesiyle ölçtükleri sonra milattan 1500 sene önce Mısırlıların bir güneş saati yaptıklarını anlatmıştır. Milattan 200 sene evvel su saatinin icat edildiğini, 1500 senesinde taşınabilecek saatlerin yapıldığını, 1621’de ilk rakkaslı saatin icat edildiğini, 1752’de cep saatlerinin, 1829’da büyük şehir saatlerinin yapılarak saatin gelişiminin giderek ilerlediğini belirterek, saatin tarihi gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. “*Otomobil*” başlıklı yazıda, otomobilin geçmişinin 1600 senesinde yapılan yelkenli bir araba ile başladığını, 1690 tarihinde ayakla tecrübe yapıldığını ve sonunda 1676’da Fransa’da motorla çalışan ilk arabanın meydana çıktığı anlatılmaktadır. Bir asır evvel de otomobillerin müşteri nakline başladığı ifade edilmiştir. “*Top*” başlıklı son yazıda ise, topun on dördüncü asırda Türkler tarafından keşfedildiğini, on beşinci asırda taş gülle atıldığı, on altıncı asırda tekerlekli toplar yapıldığı, on yedinci asırda büyük istihkâm toplarının yapıldığı, on sekizinci asırda mermi atacak hale geldiği, on dokuzuncu asırda sahra topları yapıldığı ve asrımızda topun en müthiş harp vasıtası olduğu belirtilmiştir (Anonim, 1932).

“*Çalar Saat*” başlıklı yazıda *Cevdet Kudret*, odasındaki eski duvar saatinin eskiden alaturka olduğunu, ezanda on ikiyi, fecirde⁴⁶ biri çaldığını anlatmıştır. Daha sonra saati yeni saatlere göre ayar ettiklerini ancak buna uyum sağlayamadığı için daima geri kaldığını ve zamanı hiç geçmiyormuş gibi gösterdiğinden dolayı bu saati çok sevdiğini ifade etmiştir (Cevdet Kudret, 1932).

⁴⁶ Fecir: 1.Tan vakti. 2.Tan kızılığ (Türkçe Sözlük. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 198).

“Hükûmetler ve Merkezleri” başlıklı yazıda, 15 ülkenin simgesi olan fotoğraflara yer verilerek altına başkentleri yazılmıştır (Anonim, 1932).

“Atalar Sözü” başlıklı yazıda 30 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 11):

Allah herkesin gönlüne göre verir.

Ahlatın iyisini ayı yer.

Açlıktan ne haber, çok öğünüyorsun.

Adam var, adamcık var..

Adama iş aranıyor, işe adam değil.

Aslan postunda, gönül dostunda.

Aslan diye yapıştım, tilki kuyruğu çıktı.

Aslandan doğan aslan olur.

Aslan yatağında, yiğit çağında.

Aslanın adı çıkmış, tilki var ki baş koparır.

Aslan kadına dokunmaz.

Arık öküze bıçak olmaz.

Armudun önü, kirazın sonu.

Arı bey olan kovana üşer.

Az el işte, çok el aştı.

Az oku, öz oku.

Azıcık aşım, kavgasız başım..

Al gülüm, ver gülüm.

Ağanın gözü, yiğidin sözü.

Ağacın kurdu, içinden olur.

Akar suya dayanma, el oğluna inanma.

Atalar san'atı, evlâda miras kalır.

Aç tavuk, kendini ambarda sanır.

Allah dağına göre verir kışını.

Atın ölümü arpadan olsun.

Ayaklar baş oldu, başlar ayak.

Aç tokun yüzüne bakmakla doymaz.

Azıksız yola çıkılmaz.

Arayan mevlâsını da bulur, belâsını da.

At teper, katır teper, ara yerde eşek olur.

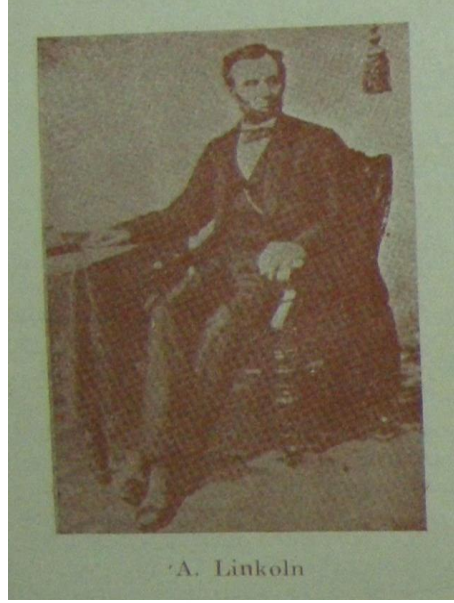
“*Küçük Bilgiler: Çocukların sıkleti*” başlıklı yazıda, yeni doğan çocukların sıhhatlerini takip etmek için en mükemmel barometrenin tartı olduğu, dünyaya gelen çocuğun vasatî olarak sıkletinin üç kilo iki yüz elli gram, senesinde bu sıkletin sekiz kilo olduğu bilgisi verilip, iki sene vasati olarak aylara nazaran tezayüt⁴⁷ miktarının şu şekilde olduğu gösterilmiştir (Anonim, 1932, s. 14):

Birinci ayda		750
İkinci	»	700
Üçüncü	»	650
Dördüncü	»	600
Beşinci	»	550
Altıncı	»	500
Yedinci	»	450
Sekizinci	»	400
Dokuzuncu	»	350
Onunucu	»	300
Onbirinci	»	250
Onikinci	»	200

Büyük Adamlar: 5 “Abraham Linkoln” başlıklı yazıda *Muzaffer Basri*, bugün Amerika deyince büyük binalar, zengin adamlar akla gelse de önceden Amerika’nın böyle olmadığı, topraklarının çoğunu balta girmemiş ormanlar ve çölden farkı olmayan arazilerin oluşturduğu, bu kadar geri bir memleketten yeni bir medeniyet meydana getirmek için büyük adamların çalıştığı, bunlardan birinin de Abraham Linkoln olduğunu belirtmiştir. Linkoln’ün 1809 senesinde bir kulübede doğduğu, fakir bir ailenin çocuğu olduğu, 2 yaşına girmeden ailesinin doğduğu yeri terk ettiği, babasının marangozluk yaptığı, orman içerisinde kulübede yaşayan ailelerin çocuklarının iyi bir tahsil görmesine imkân olmadığı, o

⁴⁷ Tezayüt: Çoğalma, artma (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 581).

dönemde kalabalık yerlerde ufak mekteplerin açıldığı, kulübelerin çoğuna uzak olan bu mekteplere çocukların gidip gelmek için zaman sarf ettikleri, Linkoln ve hemşiresinin de kısa bir zaman böyle bir mektebe devam ettiği ancak bir şey öğrenemedikleri, yedi sene burada oturduktan sonra daha uzaklara gittikleri, hayvanlarıyla birlikte yaptıkları uzun yolculuktan sonra Endiyana'ya geldikleri, küçük Linkoln'ün evlerini yapmak için babasına yardım ettiği, 9 yaşından 23 yaşına kadar elinde balta ile çalıştığı, az bir zaman civardaki mektebe devam ettiği, okuma yazma ve hesap öğrendiği, ancak okumaya meraklı olan Linkoln'ün eline geçen kitapları okuduğu, ilk okuduğu kitapların Robenson, Ezobun masalları, Binbir gece hikâyeleri, Vaşington'un hayatı olduğu, aynı zamanda söz söylemeye de meraklı olduğu, etrafına toplanan çocuklara kısa nutuklar söylediği ve alkışlandığı, 19 yaşında Ohyo nehrinde mavna işleten bir adama muavin olduğu, etraftaki çiftliklerden öteberi aldığı ve Yeni Orlean şehrine gidip sattıkları, burada ilk esir pazarını gördüğü, buna dayanamayıp bir gün bu âdeti kökünden kaldıracığını haykırdığı, sonraki hayatının çok sıkıntılı olduğu, tüccar kâtipliği yaptığı, bakkal dükkânı açmaya teşebbüs ettiği, posta memurluğu yaptığı, bir taraftan ekmek parası kazanmak için uğraşırken bir taraftan da okumaktan vazgeçmediği, kanuna ve hukuka merak ettiği, siyasi hayata atılmak, meb'us ya da avukat olmak istediği, senelerce devam eden bir çalışmadan sonra avukatlık imtihanını verdiği, daha sonra önce millet meclisine, sonra kongre azalığına seçildiği, 51 yaşında Amerika Cumhur Reisi olduğu, artık Amerikan bayrağı altında tek bir esir bırakmamak kararını yapabilecek iktidara malik olduğu, esaretin kalkıp kalkmaması ile ilgili yapılan harbin devam ettiği dört sene zarfında Linkoln'ün esirliği lağveden bir beyanname neşrettiği gibi teşkilâtı esasiye kanununa bir madde koyarak insan satın almak âdetini kökünden kaldırdığı, dört senelik bir harpten sonra 1865'te şenliklere başlandığı, ilk günü akşamı Linkoln'ü öldürdükleri, hür vatandaşlardan bir millet meydana getirdikten sonra ömrünün en faal senelerini yaşadığı Şipiringfild şehrinin mezarlığına büyük bir merasimle gömüldüğü anlatılmıştır (Muzaffer Basri, 1932c).

Fotoğraf 61. Abraham Linkoln'e ait bir fotoğraf karesi (Muzaffer Basri, 1932c, s. 4).

“Atalar Sözü” başlıklı yazıda 30 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 14):

- Ayağıle gelene ölüm olmaz.
Akılsız başın derdini ayaklar çeker.
Akıllı düşününçiyeye kadar deli köprüyü geçmiş bile.
Âşık dünyayı maşukun aynası sanır.
Allah verince kimin nesi demez.
Şah idi, şahbaz oldu.
Ağaca çıksa pabucu yerde kalmaz.
Ağaç yaprağıle güzeldir.
Ağlatırsa mevlâ yine güldürür.
Allahın sevmediğini kul da sevmez.
Ak üstünde karalar, birbirini kuvalar.
Akşam kavurur, sabah savurur.
Anladık yeldeğirmeni ama suyu nereden?
Ata binmeden ayaklarını sallama.
Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli.
Alma alı, sat yağızı, besle kırı, bin doruya.

Altı üstünden iyi derlerse inanma.
Alta gittim diye yerinme, üste çıktım diye sevinme.
Alçacak eşeğe kim olsa biner.
Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.
Aptal düğünden, çocuk oyundan usanmaz.
At binenin, kılıç kuşananın.
Attığını vurur, tuttuğunu koparır.
Alay bozan, toz koparan.
Attan inip eşeğe bindi.
Arasında karlı dağlar var.
Arkasında yumurta küfesi yok ya, döner.
Arkamdaki gömleğe inanım kalmadı.
Ağzile kuş tutsa yine nafile.
Adam değil, bostan korkuluğu.

“*Küçük Bilgiler*” köşesindeki “*Ticaret gemileri*” başlıklı yazıda, ticaret gemisi bakımından dünyanın en zengin memleketi olan İngiltere’nin 5,381,030 tonluk 774 gemisi olduğu, diğer memleketlerin ise şu şekilde olduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932, s. 14):

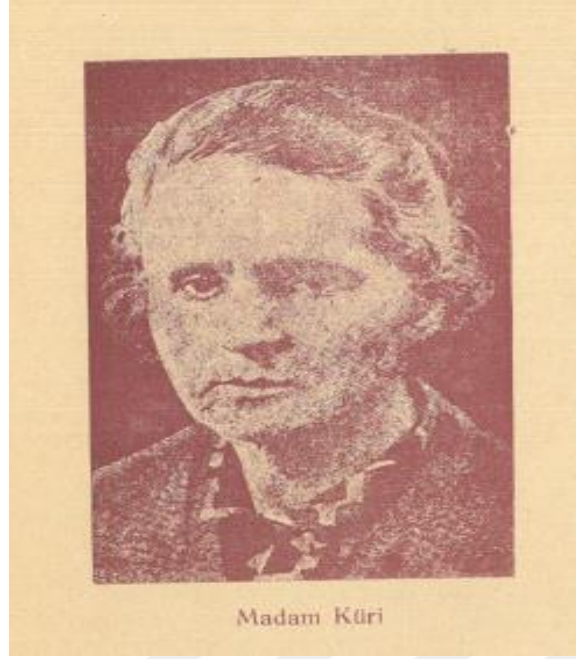
<u>Memleketler</u>	<u>Ton</u>	<u>Adet</u>
Amerika	1,570,330	297
Fransa	1,274,120	204
Japonya	173,310	185
İtalya	265,335	123
Almanya	663,947	76
Felemenk	633,000	105
İspanya	198,400	53
Danimarka	129,400	37

Büyük Adamlar: 6 “*Madam Küri*” başlıklı yazıda *Muallim İffet*, beyaz parlak bir madenin bazı tuhaflikları olduğu, bu tuhafliklarını şuaların⁴⁸ yaptığı, bu

⁴⁸ Şua: Işın (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 553).

şualar tesiriyle havanın elektriği naklettiği, bu madenin birçok cisimleri değiştirdiği, birçoklarının rengini bozduğu, şuaların bedene nüfuz ettiği, cildi kızarttığı, hayvan uzuvlarına tehlikeli tesirleri olduğu, bu şuaların tesiriyle beyinde felç olduğu, mikropların büyümesine mani olduğu, bazı hayvan zehirlerini tesirsiz bıraktığı, bu madenin isminin radyom olduğu, radyom madenini ve bazı radyo aktif madenleri bulan kişinin Madam Kюри olduğu, Madam Kюри'nin yalnız ilim tarihindeki kadınların en büyüğü değil yaşayan âlimlerin en yükseklerinden biri olduğu, Madam Kюри'nin 1867 senesinde Varşova'da doğduğu, asıl isminin Marya İsklodoska olduğu, Lehli olan babasının lisede fizik ve riyaziye⁴⁹ muallimi olduğu, Marya İsklodoska'nın liseyi bitirdikten sonra fizik ve riyaziye merak saldığı ve çalışmaya başladığı, sonra tahsil için Paris'e gittiği, Madam Kюри'nin Paris'teki ilk dört senesinin yorucu bir çalışma ile geçtiği, çalıştıkça önündeki ilim yolunun genişlediği, bu yoldan azim ile yürüdüğü, bu esnada Mösyö Pirkюри ile evlendiği, birlikte radyomu keşfettikleri, sonra Mösyö Kюри'nin diğer çalışmalarını bırakarak bu cisim ile uğraşmaya başladığı, laboratuarda iki sene uğraştıktan sonra çalışmalarını pay ettikleri, 1903 senesinde Nobel mükâfatını aldıkları, Mösyö Kюри'nin 1906 senesinde bir otomobil kazasında vefat ettiği, Sorbon Darülfünunu Mösyö Kюри'nin müderrislik mevkiini Madam Kюри'ye teklif ettiği, bu mevkide bulunan ilk kadın olarak Madam Kюри'nin ders vermeye başladığı, 1911 senesinde Nobel mükâfatını tekrar kazandığı, 1921'de Amerika kadınlarının hediye ettiği radyomu almak için Amerika'ya gittiği, konferanslar verdiği, Kürilerin bu çalışmalarının maddi bir menfaat için değil sadece ilim için olduğu, maddi beklentide olmadıkları gibi ellerine geçen parayı da bu uğurda harcadıkları, buldukları hakkında isteyen herkese açıklama yaptıkları anlatılmıştır (Muallim İffet, 1932a).

⁴⁹ Riyaziyat: Matematik (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 493).

Fotoğraf 62. Madam Kuri'ye ait bir fotoğraf karesi (Muallim İffet, 1932a, s. 4).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 11):

Anasına hayrı olmayanın kime hayrı olur.

Ana olursan ana kadri bilirsin.

Atını bağla sonra Tanrıya tapışır.

At meydanında eşek anırmaz.

Ağacın yemişsizi olur ama gölgesizi olmaz.

Aç der : doymuyorum; tok der : acıkmıyorum.

Aç kalmak borçlu olmaktan iyidir.

Aç kulağım, dinç kulağım.

Açlık adama oyun öğretir.

Acıklı adam tez kocar.

Adamın başına ne gelirse özündendir.

Alat (acele) işe şeytan karışır.

Adam yanla yanla öğrenir.

Adam varki yavaş gezer berk basar.

Aldatan alçaktır, aldanan ahmak.

Ağlatma öksüzü, güldürme yüzüzü.

Aş taşarsa taşsın; tek aç taşmasın.

Az söyle, öz söyle; sözünü düz söyle.

Arslan tek doğur ama arslan doğur.

Arttaki devenin yükü ağır olur.

Artmayan malı ya sat, ya değiş.

Arpa eken buğday biçmez.

Az işten çok iş çıkar.

Ayın onbeşi karanlıksa onbeşi aydınlıktır.

Altının ayarı taş üstünde, insanın ayarı iş üstünde belli olur.

“*Türkçe Ay ve Gün adları*” başlıklı yazıda, ay ve gün adlarının karşılığı verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 12):

Ay adları

Aram Mart

Eril Nisan

Bayız Mayıs

Başal Haziran

Tamız Temmuz

Berkit Ağustos

Oyal Eylül

Ipeç Teşrinevvel

Tiber Teşrinsani

Tekir Kânunevvel

Ovat Kânunsani

Üsüm Şubat

Gün adları

Gire Cumartesi

Pazar Pazar

Erte Pazartesi

Salı Salı

Yalvaç Çarşamba

Dernek Perşembe

Adın Cuma

Sihhî Bilgiler: “Hava” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, açık havanın sıhhat için elzem⁵⁰ olduğu, sıhhati koruyabilmenin açık ve temiz hava ile olduğu, kapalı, karanlık ve rutubetli yerlerden kaçmak, havadar ve açık yerlere koşmak gerektiği, önceden bunun bilinmeyip mekteplerin en fena yerlere yapıldığı, kalın duvarlar, tavana yakın küçük pencereler, rutubet kokulu binaların mektepten ziyade hapisane hissi verdiği, artık bugün mekteplerin en temiz yerlerde yapıldığı, pencerelerinin geniş, içlerinin büyük olduğu, Avrupa’da ormanlar arasında açık hava mektepleri yapıldığı, bütün bunların temiz havanın faydalı olduğunun anlaşıldığını gösterdiği, gece yatarken odaların pencerelerini kapatmanın fena bir âdet olduğu, gece yatarken odanın bir penceresinin olsun açık bırakılması böylelikle sabaha kadar temiz hava alınabileceği, verem gibi hastalıklarla mücadelenin ancak temiz hava ile olduğu, hayatlarını kapalı yerlerde güneşten mahrum geçirenlerin veremin pençesinden kendilerini güç kurtardıkları anlatılmıştır (Cavat N. Zekâi, 1932a).

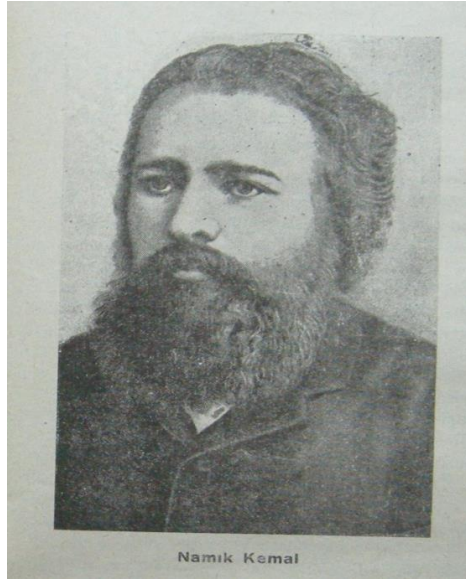
“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Eski Türk Edebiyatı*” bölümündeki “*Orhon Abidelerinden*” alt başlıklı yazısında, *Mehmet Şükrü* tarafından eski dilde yazılmış, kitabenin aslı anlatılmaktadır (Mehmet Şükrü, 1932a).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Eski Türk Edebiyatı*” bölümündeki “*Orhon Abideleri*” alt başlıklı yazısında, *Mehmet Şükrü* tarafından Orhon Abideleri hakkında bilgi verilmektedir. Orhon Abidelerindeki yazıların şimdiye kadar Türk edebiyatına ait ele geçen yazıların en eskisi olarak 731 tarihinde ölen Gültekin ve kardeşi Bilge Kağan adına dikildiğini, Baykal gölüne akan Orhon Nehri vadisinde buldukları için bu ismi aldıkları anlatılmıştır. Finlandiyalı Türkiyat âlimlerinden Haykel ile Rus âlimlerinden Radlof tarafından keşfedilen ve yazısı Tomsen tarafından okunan abideler büyük iki dikili taştan oluşmaktadır. 1200 sene evvel söylenen öz Türkçe ile Orhon yazısı denilen özel bir yazı ile yazılan Türk edebiyatının bu en eski vesikasının uzunluğu aşağıdaki parçanın dört misli kadardır (Mehmet Şükrü, 1932b, s. 3).

⁵⁰ Elzem: Pek gerekli (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 182).

Oğuz beyleri, budun, işidin: Gök yıkılmadı, yer yarılmadı ise Türk budununun elliğini türüğünü kim artadı? (Hükümden düşürdü).

Büyük Adamlar: 7 “Namık Kemal” başlıklı yazıda *Remzi Hidayet*, hürriyet ve vatanperver kelimeleri denilince akla gelen ilk isim olan Namık Kemal’in hayatı boyunca hep vatan için uğraştığını belirterek 1840 yılında Tekirdağ’da doğduğu hayat hikâyesini anlatmıştır. Annesi babasıyla Kars ve Sofya’ya gittiği zamanlarda memleketi tanıdığı, 19 yaşında Şinasi’nin teşvikiyle Fransızca öğrendiği ve Şinasi’nin gazetesine makaleler yazdığı, Avrupa’ya gittiğinde gazete çıkardığı, İstanbul’a dönünce Magosa zindanına gönderilerek dört yıl orada kaldığı, İstanbul’a gelince beş ay hapis yatarak, Midilli adasına sürüldüğü ve sonra oraya mutasarrıf yapıldığı ve 1888 senesinde vefat ettiğini ifade etmektedir. Rodos mutasarrıflığında da bulunan Kemal’in iyi bir şair, kuvvetli bir edip olduğunu, Arapça, Acemce ve Fransızca bildiğini, Türkçesine hâkim, sadeliğe taraftar biri olarak birçok Tarih, roman, tiyatro ve tenkidî eserleri, makale ve şiirler yazdığını, Vatanî şiirlerinin çok kuvvetli olduğunu belirtmiştir. “Devri İstila, Barikai Zafer, Kaneje Muhasarası” gibi tenkidî yazılarının hepsinde eski edebiyatın yıkılmasına hücum eden Kemal’in en meşhur piyesinin “Vatan Yahut Silistire” olduğu, “Cezmi” romanının ise tarihî ve romantik bir eseri olduğuna işaret ederek, Namık Kemal’i gençlerin okuması ve anlaması gerektiğine dikkat çekmiştir (Remzi Hidayet, 1932a).

Fotoğraf 63. Namık Kemal’a ait bir fotoğraf karesi (Remzi Hidayet, 1932a, s. 5).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 20 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 9):

Ay doğuşundan, insan yürüyüşünden bellidir.

Allah kardeşi kardeş yaratmış, kesesini ayrı yaratmış.

Allah balmumu yakana balmumu, yağ mumu yakana yağ mumu verir.

Ağlarsa anam ağlar kalanı yalan ağlar.

Ağla hey gözlerim ağla ne gelen var ne giden.

Akar su gelinceye kadar kurbağanın gözü belirir.

Aça dokuz yorgan örtmüşler gene uyuyamamış.

Arife günü yalan söyleyenin bayram günü yüzü kara olur.

Arabası yoldan çıkana soyguncu soldan çıkar.

Arpa ununun aşısı olmaz, beslemeden kişi olmaz.

Arpa körpe aş imiş, altın gümüş taş imiş.

Al sana oğlum beş akçe; ister bağ al ister bağçe.

Ahmak özüne düşmandır, özgeye nasıl dos olur.

Adam oğlunun elinden uçanla kaçan bile kurtulmaz.

Arabanın ön tekerleği nereden geçerse art tekerleği de oradan geçer.

Az yiyen çok zaman yer, çok yiyen çabuk bitirir.

Alan yok satan nelesin, satan yok alan neylesin

At bulunur meydan bulumaz, meydan bulunur at bulunmaz.

Alemin ağzı torba değil ki çekip büzesin.

Ayağına taş bağla ki başınla denk gelsin.

Sıhhi Bilgiler: “*Su*” başlıklı yazısında *Dr. Cavad N. Zekâi*, hayatın susuz olamayacağını, suyun insanın birçok ihtiyacına yaradığını ifade ederek, en iyi suyun toprağın derinliklerinden, kayaların altından temiz bir surette akan sular olduğunu, dere ve ırmak sularının temizlenmeden içilmemesi gerektiğini, kıyılardaki suların kirli olduğunu, dere suları mikroplu olduğu için içilemeyeceğini, içinde tifo gibi önemli hastalık mikropları olduğu için eğer içilecekse kaynatılarak içilebileceğini, kuyu sularının da kirli olduğunu, değil içmek ev temizliğinde bile kullanmanın doğru olmadığını açıklamıştır (Cavad N. Zekâi, 1932b).

“Yüz” başlıklı yazıda, hislerimizin en iyi yüzümüzden okunduğu belirtilerek, sevinç, keder, hayret, takdir, hiddet hallerinin açıklaması yapılarak resimli olarak gösterilmiştir (Anonim, 1932).

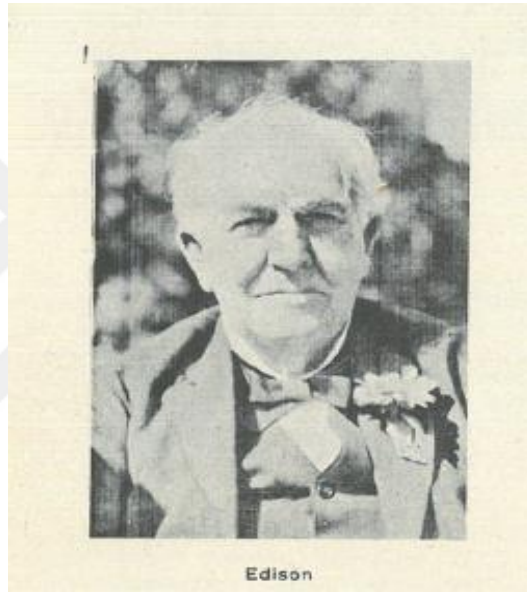
“Spor” başlıklı yazıda, sporun futbol, tenis, yüzme gibi çok faydalı ve eğlenceli oyun olduğu, vücudumuz için faydalı olduğu, en üstün faydasının da toplu olarak yapılan sporun doğurduğu birlik kuvveti yani içtimai faydasının olduğu anlatılmaktadır. Milli oyunlarımızdan cirit denilen at oyunları ve kılıç oyunlarının spor hareketleri için mühim olduğu, mektepli gençlerin spor meydanlarında toplu olarak idman talimleri yaparak birbirimize daha bağlı olacağımızı bunun ahlâkımıza da tesir edeceği ifade edilmiştir (Anonim, 1932).

“Tohumların Yaşama Kudreti” başlıklı yazıda, yıllarca muhafaza edilen tohumların toprağa dikildiği zaman filiz verdikleri, Mısır firavunlarından birinin mezarında bulunan buğdayın bazılarının dikilerek yetiştiği belirtilmiştir (Anonim, 1932).

Büyük Adamlar: 8 “Edison” başlıklı yazıda *Muallim İffet*, fennin yüksek çocuklarından birinin Edison olduğunu, Edison’un çalışmalarını fennî hakikatleri araştırmak için değil, insanlığın rahatını temin edecek vasıtalar bulmaya hasrettiği, hayatlarını büyük çalışmalarla geçiren fen adamlarının en büyüklerinden biri olan Thomas Alva Edison’un 1847 senesinde Amerika’daki Ohyo’nun Milan kasabasında doğduğu, tam bir tahsil görmediği, kendi kendini yetiştirdiği, 14 yaşında okulu bırakıp tren memuru olduğu, tren yollarıyla ilgili bir gazete çıkardığı, sonra telgraf memuru olduğu ve önemli bir keşif yaptığı, daha sonra telgrafa ait bazı keşifleri daha olduğu, telgrafla ilgili kendine söylenenleri kısa zamanda halledip teslim ettiği, 30 yaşında bu şekilde kazandığı parayla bir laboratuvar kurduğu, Menlo Park’daki bu laboratuvarın önemli keşiflerinin beştiği olduğu, ilk gramofonu burada yaptığı, Graham Bell’in keşfettiği telefonu ıslah ettiği, sonraki yıllarda elektrik lambalarıyla uğraştığı, bu esnada kırk bin sayfa not yazdığı, lambanın içindeki telin neden yapılacağını bulmak için binlerce cisim üzerinde deneme yaptığı, birçok muavinle birlikte çalıştığı, ilk zamanlarda bir netice elde edemeseler de sonunda bugünkü tertibi buldukları, Edison’un telsiz üzerinde de uğraştığı, yazı makinelerinde de bazı ıslahatları olduğu, bugün Edison’un buldukları sayesinde müesseselerin milyarlar kazandıkları, ancak kendisinin zengin olmadığı, ömrünün sonuna kadar çok çalıştığı, dört beş saat

uyku uyuduğu, ömrünün son yıllarında sunî kauçuk yapmak için uğraştığı, bunun için elli bin tecrübe yaptığı, bunda da muvaffak olduğunun söylendiği, bu büyük adamın geçen sene 1931 Teşrinevvel ayında New-Jersey hükümeti dâhilinde laboratuvarının bulunduğu West Orang'da vefat ettiği, vefatının bütün dünyada üzüntüyle karşılandığı, Edison'un yalnız elektrikçi, kimyager olmadığı, onun bunların hepsinin üstünde hepsinden anladığı, ünlü fizikçi Aynştayn'ın onun hakkında şöyle söylediği belirtilmiştir (Muallim İffet, 1932b, s. 5):

“Kudretli ve yorulmaz Edison yaratıcı dimağlardan biri idi ki, mevcudiyeti onlarsız anlamamız mümkün değildir. Kudretli şahsiyeti bir çok nesiller gençliğin hafızasında yaşayacaktır”

Fotoğraf 64. Edison'a ait bir fotoğraf karesi (Muallim İffet, 1932b, s. 5).

Sıhî Bilgiler: “Uyku” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, canlı olan her şeyin uyuduğunu, hatta otların bile uykusu olduğunu, canlıların büyümesinin uyku zamanında olduğunu, günde takriben sekiz saat uykuya ihtiyacımız olduğunu, küçük çocukların daha fazla uyumaları gerektiğini, çünkü büyümenin en ziyade uyku zamanında olduğunu, iki hafta insanın uykusuz bırakılsa delireceğini, zihnimiz ve vücudumuz çok yorulduğunda uykuya ihtiyacımızın arttığını, böyle zamanlarda çok uyumak gerektiğini, çünkü çalıştığımız zaman vücudumuzda oluşan zehiri uyku ile vücudumuzdan dışarı attığımızı, bunun için sabah kalktığımızda neşeli ve kuvvetli uyandığımızı, uykuda vücudumuz istirahatta bulunduğundan vücudumuz ve beynimizin zehirlerden temizlendiğini, hayvanların da gece erken yattıklarını, tabiatın erken yatmayı emrettiğini, onun

için erken yatmak gerektiğini, özellikle çocukların akşamları erken yatmalarını, çünkü gece uykusunun gündüz uykusundan daha faydalı olduğunu, gündüz uykusunun gece uykusunun yerini tutmadığını, uyku meselesinde gece yatarken uzanıp yatmak gerektiğinin de önemli olduğunu, başın çok yukarıda olmaması gerektiğini, yatak ve yorganların her gün havalandırılmasını, yatak odalarının havasının temiz olmasını, gündüz bütün pencerelerin, gece ise en azından bir pencerenin açık bırakılmasını, gerekirse bir battaniye fazla örtünülebileceğini, omuzları iyice kapayıp, başa takke giyilebileceğini fakat pencereyi kapatmamayı, çünkü kullanılmış pis havanın sıhhatimiz için en fena şey olduğunu anlattığı bilgilere yer verilmiştir (Cavat N. Zekâi, 1932c).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 11):

Akıllı söylemeden düşünür, akılsız düşünmeden söyler.

Ağustosta suya girsem balta kesmez buz olur.

Ayağında donu yok başına fesliğin takar.

Ayakkabı dar olunca dünya başa dar olur.

Aşağı tükürsem sakalım, yukarı tükürsem bıyığım

Almazsın, satmazsın, pazarda işin ne?

Ağzına bir zeytin verir, ardına tulum tutar.

Ak koyunu gören içi dolu yağ sanır.

Kan kustuktan sonra altın leğeni neyleyim?

Al kaşağıyı gir ahıra, yarası olan gocunur.

Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.

Ata bakma, tona bakma, içindeki cana bak

Ata binmeden ayaklarını sallama.

Atan ile atamı diyeceğine özün ile özümü de.

Ansınlar beni de bir çürük elma ile olsun.

Anadan karaya yuma neylesin?

Anadan kuruya yime neylesin?

Alet işler el öğünür.

Alışmış kudurmuştan beterdir.

Alacağına şahin, vereceğine karga.

Almadım vermem, görmedim bilmem.

Alçacık dağlara kar yağsa kış değilmi?

Kişi halini bilse hoş değilmi?

Allahın bildiği kuldan saklanmaz.

Allah kulunu darda koymaz.

“Niçin okuyoruz: Coğrafiya” başlıklı yazıda, coğrafiyayı kendi yurdumuzu ve dünyayı öğrenmek için okuduğumuz, önceleri Asya, Avrupa, Afrika kıtalarının bir kısmının bilindiği, şimdi ise dünyada keşfedilmemiş yer kalmadığı, bugünün coğrafiya öğrenme araçlarının haritalar, küreler olduğu, coğrafiyanın insanda başka memleketleri görme hevesi uyandırdığı, aynı zamanda insanda seyahat hevesi uyandırdığı, ayrıca tahsil çağında olanlara Avrupa’da veya başka yerde tahsili düşündürdüğu, ticaretle ilgilenen bir kişiye ölkemizdeki meyveyi, pamuğu, her türlü eşyayı başka kıtalara satma fikrini verdiği, yurdumuzdan başka yurtları coğrafiya sayesinde öğrendiğimizi, insana her zaman lazım olan faydalı bilgiler öğreten coğrafiyayı sevip iyi bellemeyi nasihat ettiği, yurdumuzun çok geniş olduğu, birçok şey yetiştiği, etrafının denizle sarıldığı, kara ve deniz yollarının da olduğu, seyahat etmek istediğimizde hangi yollardan gidileceğini, yurdumuzda yetişen hububat ve meyveyi bize yurt coğrafiyasının bildireceği, coğrafiyenin bir diğer faydasının yurdumuzu tanıtmayı ve bize sevdirmesi olduğu, yurt coğrafiyesini iyi bilen memleketini daha çok sevdiği, yurt coğrafiyesini bize anlatacak bir vasıtanın da sinema olduğu, şehir, köy, gölleri veya kasabada yaşayan insanların yaşam tarzını gösteren filmler olduğunda yurdumuzu görmüş gibi seveceğimizi, ileride Maarif Vekâletinin bu işi başaracağı, böyle kıymetli bir vasıta hediye edeceğine inanıldığı ifade edilmiştir (Anonim, 1932).

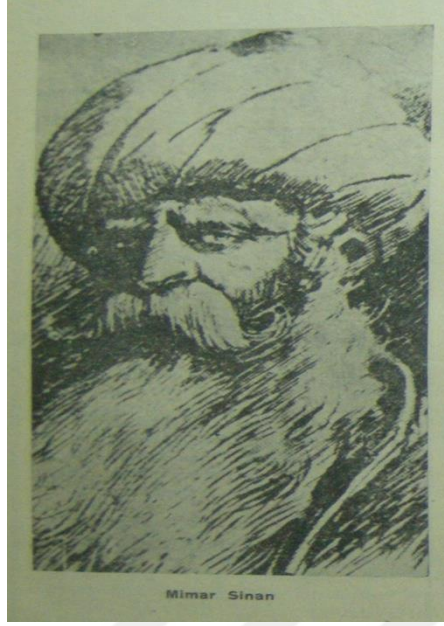
Küstav Kotras tarafından yazılan “*Teşrinisani*⁵¹” başlıklı yazıda, Teşrinisani’nin sararmış yaprakların ıssız yolları örttüğu, semavî aydınlığın parıltı ile ışıldadığı hazin bir ay olduğu, fırtınaların estiği, son çiçeklerin kar yığınları altında başlarını eğmeye mecbur olduğu kararsız bir ay olduğu, Teşrinisani’nin yavru kuşların çıplak ağaçlarda boş beşiklerine hasretle baktıkları, fakirlerin ateşsiz damları altında titreştikleri sert mevsimin habercisi olan ay olduğu,

⁵¹ Teşrinisani: Kasım ayı (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 580).

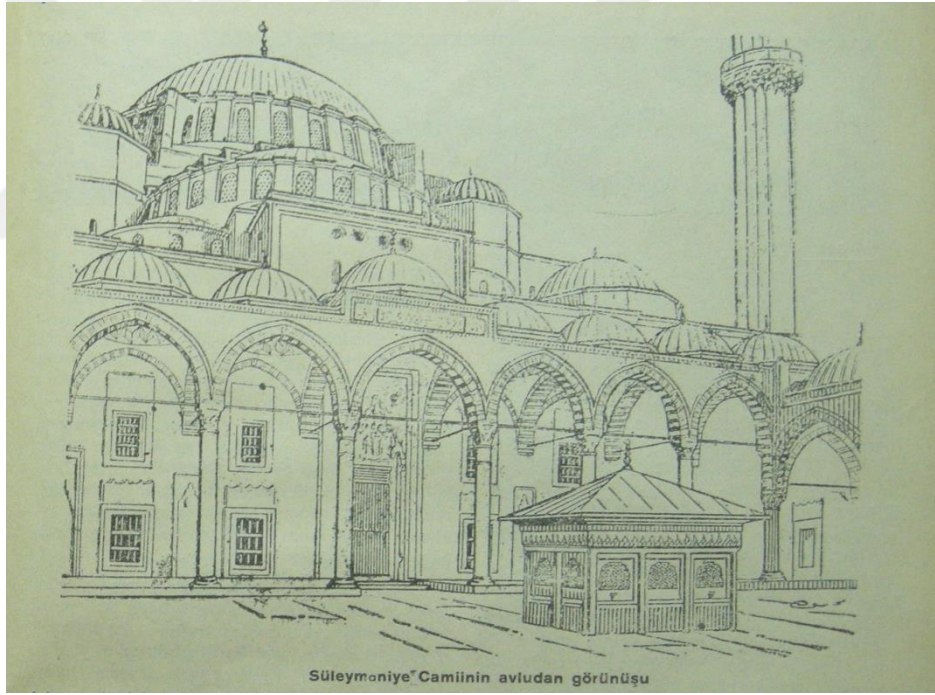
kalabalığın aralarında eksilen ruhlara kalbî duaları ile elem ve gözyaşından hediyealarını götürmeye gittikleri matem ayı olduğu anlatılmıştır (Küstav Kotras, 1932).

Büyük Adamlar: 9 “Mimar Sinan” başlıklı yazıda *Remzi Hidayet*, Türklerin bilinen en büyük mimarının Sinan olduğu, Osmanlı-Türk devletinin en parlak devrinde yetiştiği hayat hikâyesini anlatmıştır. Türk mimarisine ölmez eserler bırakan Sinan’ın bundan 400 sene önce Kayseri’de doğduğu, küçüklükten mimarlığa meraklı olduğu, kümesler, suyolları yaptığı, çocukken geldiği İstanbul’da Etmeydanındaki mektebe gittiği, ustalarının yanında işçi gibi çalıştığı, ordu ile Bağdat’a, İran’a ve Macaristan’a gittiği, oradaki mimarî eserleri gördüğu, Macaristan’dan döndükten sonra mimar başı olduğu, o devirde İstanbul’da üç büyük cami olduğu, bunların Fatih, Beyazıt ve Ayasofya olduğu, Mimar Sinan’ın ilk önce Sultan Süleyman’ın ölen oğlu için Şehzade Camiini yaptığı, İstanbul’un büyük bir sorunu olan su meselesine de çare bulduğu, şehrin birçok yerinde temiz sular akan çeşmeler yaptırdığı, Sultan Süleyman’ın dedelerinin yaptırdığı camilerden daha büyük bir cami yapmasını isteyince Sinan’ın Süleymaniye Camiini yaptığı, o sıralarda İstanbul’a çok yağmur yağmasıyla tıkanan suyollarını tamir ettiği, Edirne Kapı Camii, Üsküdar’daki İskele Camiinin Sinan’ın olduğu, Rüstem Paşa Camiinin çinilerinin eşi bulunmaz güzellikte olduğu, Kılıç Ali Paşa Camiini de Sinan’ın yaptığı, Ayasofya Camiinin güzelliğini arttırıp, tamir ettiği gibi iki minare ilave edip bugünkü haline getirdiği, en güzel eserinin Edirne’deki Sultan Selim Camii olduğu, yaşının yüzü geçtiği, memleketin her tarafının onun eserleriyle dolduğu, adının hürmetle anıldığı, kendisine dünyanın en büyük mimarı denildiği, üç asır evvel vefat ettiği, mezarının Süleymaniye Camiinin yanındaki tek pencereci türbe olduğu, dünyada onun kadar çok ve güzel eser yapan mimar olmadığı, 81 cami, 51 mescit, 55 medrese, 17 imaret, 2 hastane, 8 köprü, 18 kervansaray, 33 saray, 36 hamam yaptığı, bunları yapmak için mektepte okumadığı, Arap, Acem ve Garp⁵² eserlerini gördüğu ve daha fazla Türk ruhunun sanat hissiyle o eserleri meydana getirdiği ve nam kazandığı bilgisi verilmiştir (Remzi Hidayet, 1932b).

⁵² Garp: Batı, günindi (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 210).

Fotoğraf 65. Mimar Sinan'a ait bir fotoğraf karesi (Remzi Hidayet, 1932b, s. 4).

Fotoğraf 66. Süleymaniye Camiinin avludan görünüşünü gösteren bir fotoğraf karesi (Remzi Hidayet, 1932b, s. 5).

“Atalar Sözü” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 7):

Ata olmıyan ata kadri bilmez.

Adamın başına ne gelirse dilindendir

Aşıka Bağdat yakındır.
Acemi çaylak bu kadar uçar.
Ayvaz kasap hep bir hesap
Avril apıştı, koca öküz yere yapıştı.
At binicisini bilir.
Aramıza kimse giremez.
Anasından doğalı hiç gülmemiş.
Ayağı yanmış it gibi seğirdir.
Amasyanın bardağı biri olmazsa biri daha.
Alan da pişman, satan da.
Adı çıktı dokuza, artık inmez sekize.
Allahla kulun arasına girilmez.
Allah diyen aldanmaz.
Allah kulundan vaz geçmez.
Allahın işine karışılmaz.
Ateş avuçlanmaz.
Arpa ağırlığı söz kaldırmaz.
Atı zapteden gemdir.
Atın yürük ise bin de kaç.
Aç esner, aşık gerinir.
Ayağına taş dokunsa benden bilir.
Ayağına sıcak su mu dökelim?
At ile avrete inan olmaz.

“Süt” başlıklı yazıda bütün memeli hayvanların dişilerinin az veya çok süt verdikleri, sütü içilen hayvanların inek, koyun, keçi oldukları, inek’in senede kendi ağırlığının beş misli, koyunun dört, keçinin ise on iki misli süt verdiği, sütün hayvanın cinsi, bakımı, iklim ve mevsim ile değiştiği, gıda yönünden en zengin olanın koyun sütü olduğu, inek ve keçi sütünün daha sonra geldiği, sütte çok yağ bulunduğu, içinde bulunan maddelerden dolayı emsalsiz bir gıda olduğu, insan ve hayvan yavrularının süt ile büyümeleri, hastaların ve hastalıktan sonraki dönemde sütle beslenmenin sütün kıymetini gösterdiği, ihtiyar bir hayvanın

sütünün gıdaca çok noksan olduğu, yeni buzağılamış bir hayvanın sütünün kullanılamayacağı, en az sekiz gün beklemek gerektiği, ihtiyarlamış veya sütü kesilmeye başlamış hayvanların sütünden yoğurt ve peynir yapılarak istifade edilebileceği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

Sağlık Bilgisi: 4 “Cildin Vazifesi” başlıklı yazısında *Dr. Cavad N. Zekâi*, cildin en önemli vazifesinin hava alıp vermek olduğunu, cildin bu vazifesinin yaşamak için gerekli olduğunu anlatmıştır. Cildin vazifesinin tenefüs ile bitmediği, faydası olmayan birçok maddeyi cildimiz vasıtasıyla dışarıya attığımızı, cildin vazifelerini yapabilmesi için bizim de ona yardım etmemiz gerektiğini, bunun da yolunun onu sık sık yıkamaktan geçtiği, çünkü cildimizde çıkan yağın yıkanıp atılmazsa bir tabaka teşkil edeceğini, böylelikle cildin hava alıp vermesine engel olacağı, bir de toz ve benzeri şeylerin yağ tabakasının üstüne konmasıyla havanın içeri giremeyeceği, bunun için cildi sıklıkla yıkamak gerektiği, ancak bu şekilde havanın kolayca içeri gireceği, herhangi bir hastalığın mikrobunun elimize bulaştığında bol sabunlu su ile yıkamakla bunu atmış olacağımızı, ayağın yıkanmasının da çok önemli olduğunu, çünkü vücudumuzdan çıkan terin dörtte birini ayaklarımızın yaptığı, ayakların çok terlediği, çok kirlendiği, temiz durabilmesi için ayaklarımızı sabah akşam günde iki kere yıkamak gerektiği, aynı şekilde yüzümüzü de iki kere yıkamak gerektiği, vücudumuzun tamamını en azından haftada bir kez yıkamamız gerektiği çünkü temizliğin sıhhat, neşe ve güzellik kazandırdığı bilgisi verilmiştir (Cavad N. Zekâi, 1932ç).

“Büyük Adamlar: 10” ana başlıklı yazıda Leonar de Vinçi ile Enriko Karuzo'nun hayat hikâyesi anlatılmıştır. *“Leonar de Vinçi”* başlıklı yazıda, Leonar de Vinçi'nin 1452 senesinde İtalya'nın Vinçi Kasabasında doğduğu, babasının noter olduğu, annesini ihmal ettiği ve oğlunun tahsiline ehemmiyet vermediği, ancak Leonar de Vinçi'nin zeki bir çocuk olduğu, mektepte sorduğu sorulara hocalarının hayret ettiği, her şeyi merak edip öğrenmek isteyen bu çocuğun güzel sesiyle şarkılar söylediği, besteleyip çaldığı, resim yaptığı, çamurla heykel yaptığı, sanat ve edebiyat hayatının zevkiyle çalıştığı, riyaaziye ile de ilgilendiği, oğlunun kabiliyetini anlayan babasının onu Floransa'da resim ustası olan Andrea Verrochio'nun atölyesine götürdüğü, büyük üstadın genç sanatkârın yaptığı resimlere bakınca kabiliyetini sezdiği, Leonar de Vinçi'nin bu atölyede

kendini sanata verdiği, yaptığı resimlerin, heykellerin adeta olgun bir sanatkârın eserleri gibi olduğu, arkadaşlarının yardımıyla yapılan Hz. İsa'ya ait tabloda Leonar'ın yaptığı Melek resmini gören hocasının elindeki fırçayı bıraktığı ve artık sanatla uğraşmayacağını söylediği, Floransa'daki şöhretini yeterli görmeyip Milano şehrinin hâkimi olan Dük Ludovicsforza'ya mektup yazdığı, Dük'ün onu davet ettiği, Dük'ün sarayında verilen musiki ziyafetinde Leonar'ın santura benzeyen bir müzik aletiyle en güzel parçaları çaldığı, Dük'ün onu takdir ettiği, Floransa'da 30, burada 16 yıl kaldığı, birçok tablolar yaptığı, Mukaddes sahne'nin Milano'daki en kıymetli tablolarından olduğu, resme getirdiği yeniliklerle Rönesans sanatına yeni bir teknik verdiği, Fransa Kralı Birinci Fransova'nın kendisine çok hürmet ettiği, Leonar de Vinçi'nin asil ruhlu bir adam olduğu, 1516 yılında Fransova'nın arzusuyla vatanını bırakmak zorunda kalıp Clux isimindeki bir şatoya yerleştiği, kralın ona 700 altın lira aylık verdiği, şöhretinin dünyaya yayıldığı, ihtiyarlayan Leonar de Vinçi'nin vatanından uzakta olması ve orada takdir edilmediğinden artık çalışmadığı, 1518 yılında oturduğu köyün noterine vasiyetini bıraktığı, aynı senenin Mayıs ayında hayata gözlerini yumduğu, yüksek ruhlu kabiliyetli ressamın aynı zamanda iyi bir musikişinas, iyi bir mimar, iyi bir muharrir⁵³ olduğu gibi temiz ve fazilet sahibi bir insan olduğu anlatılmıştır. “*Enriko Karuzo*” başlıklı yazıda ise, zamanının en büyük opera yıldızlarından sayılan tenor Karuzo'nun 1873 yılında Napoli'de doğduğu, sesinin güzelliği sayesinde şöhret kazandığı, Monte Karlo'da zenginlerin önünde teganni ettikten⁵⁴ sonra şöhretinin iyice arttığı, teganni etmek üzere Nev York, Paris, Berlin, Viyana ve diğer şehirlere davet edildiği, şöhretinin bütün dünyaya yayıldığı, şarkı söylediği gecelerde binlerce lira kazandığı, kendisinin İtalyan olduğu, son günlerini İtalya'da geçirerek 1921 yılının Ağustos ayında Napoli'de vefat ettiği, genç yaşta ölmesinin musiki âleminde büyük teessür uyandırdığı, bugün gramofon plakları sayesinde Karuzo'nun gür sesini dinlemenin mümkün olduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

⁵³ Muharrir: Yazman, yazar (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 418).

⁵⁴ Teganni etmek: Şarkı söylemek (Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 2. K-Z*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 2167).

Fotoğraf 67. Leonar de Vinçi'ye ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1932, s. 4).

Fotoğraf 68. Enriko Karuzo'ya ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1932, s. 5).

Sağlık Bilgisi: 5 "Esvaplar"⁵⁵ başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, esvapların vücudumuzu muhafazaya yardım ettiği, çamaşır ve esvapların temiz ve cildin teneffüsüne engel olmayacak bir surette olması gerektiği, aynı zamanda vücudun büyümesine de engel olmaması gerektiği, çünkü beli, boynu dar olan esvapların vücudun büyümesine engel olduğu, esvaplarımızın yünden, pamuktan

⁵⁵ Esvap: 1. Geysi, kiysi. 2. Giyecek. 3. Ohrağ, okrağ (*Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası, C. 1, s. 216).

ve ketenden yapıldığı, esvapların vücudun sıcaklığını dışarı vermemesi için, iplikleri arasında hava bulunması gerektiği, sıcaklık ve soğukluğu en ziyade nakledenin keten, sonra pamuk olduğu, sıcaklığı en iyi muhafaza edenin ise yün olduğu, üç şişenin üçünü de sıcak su ile doldurup, birinci şişenin keten bir bezle, ikincinin pamuk bez ile, üçüncünün de yünlü bir şey ile sarıldıktan sonra elimizle tuttuğumuzda keten sarılı şişenin sıcak olduğunu, pamuklunun ısınmadığını, hatta bir müddet sonra ketenin tamamen soğuduğu, pamuğun ılık kaldığı, yünlünün ise sıcaklığını muhafaza ettiğinin görüldüğü, gerek ter gerekse yağmur ile esvapların ıslandığında, keten ve pamuk esvapların tamamen ıslanıp vücuda yapıştığı, halbuki yünlü kumaşların ne kadar ıslansa da dokumaları arasında kalan havadan dolayı sıcaklığı muhafaza ettikleri, böylelikle üşüme tehlikesinin nisbeten az olduğu, esvapların sıcak tutmasında renklerinin de etkili olduğu, güneşin sıcaklığını en çok çeken rengin kara, sonra koyu yeşil, en son da beyaz rengin geldiği, güneşin sıcaklığını azaltmak için yazın beyaz ve açık renk elbise giyildiği, kışın ise tam aksine güneşin sıcaklığını fazla almak için siyah ya da koyu renkli elbise giyildiği; “İç çamaşırları” başlıklı bir başka yazıda, sıcak memleketlerde yazın pamuk ya da keten gömlek giyildiği, çünkü bunların teri çektiği, serin mevsimlerde ise ince bir triko fanile giymek zaruretinin olduğu; “Başlık” isimli son yazıda ise, başlığın başımızı muhafazaya yaradığı, kenarları olması sebebiyle güneşin yakıcı etkisinden koruduğu, yazın hasır şapkaların, kışın ise fötr şapkaların tercih edilmesini, içine hava girebilecek şekilde seyrek kumaşlı şapkaların makbul olduğu, sıcak zamanlarda etrafı geniş, hava alıp verebilen, açık renk hasır şapkaların en iyisi olduğu anlatılmıştır (Cavat N. Zekâî, 1932d).

“Atalar Sözü” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 12):

Alnının teriyle kazanmış

Al malını, gör hayrını.

Anlıyana sivri sinek saz, Anlamayana davul zurna az.

Ayna al da yüzüne bak.

Ayağına kirami istiyor.

Altta kalanın canı çıksın.

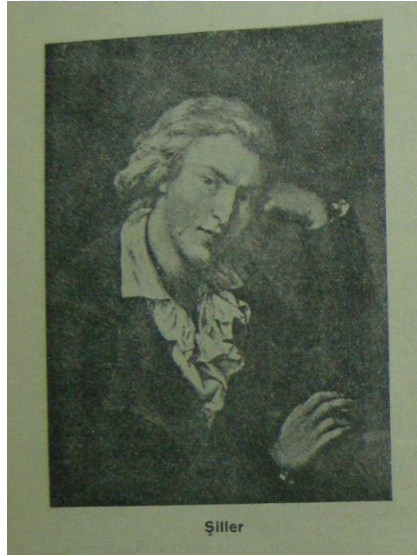
Anası onu doğuracağına taş kaya doğuraydı,

Al giymedim ki alınayım.
Ana baba duası almış.
Ana hakkı ödenmez.
Ana evlâttan geçmez.
Ayağının altına karpuz kabuğu koydu.
Âlemin maskarası olmuş.
Akla karayı seçmez.
Ağzından bal akar.
Ala balığın çorbası olmaz.
Anlatışa göre verirler fetvayı.
Âleme bir parmak bal olmuş.
Akacak kan damarda durmaz.
Akar su pis tutmaz.
Aralarından su sızmaz.
Akşamın sabahı var.
Ağzını poyraza açsın.
Atma bilmeyenin kurşunu altı kolaç gider.
Atlar kişneyerek, insanlar söyleşerek tanışır.

Faideli Bilgiler'in “*Dökme çelik yapılması ve bunu ilerletenler*” başlıklı yazısında, dökme çelik usulünü 190 sene evvel İngiltere’de Hentismen isminde bir saatçinin icat ettiği, saatçinin dövme çelikten yapılan saat alâtının çabucak kırıldığını görünce bir kolaylık düşündüğü ve dökme çelik usulünü icada muvaffak olduğu, ancak İngilizlerin bu usulü bir müddet sakladığı, bütün dünyanın dökme çelik için İngiltere’ye başvurduğu, bu usulü çok tecrübelerden sonra Almanya’da Frederik Krop isminde bir demircinin bulduğu, bunu keşfettikten sonra keşfinin inceliğini oğlu Alfred’e anlattığı, kendisinin 39 yaşında öldüğü, oğlunun 14 yaşında fabrikanın müdürü olduğu ve tam 25 sene uğraştığı, altın ve gümüşten yapılan kaşık ve çatalların esasını hazırlayan bir çelik icat ettiği, Alfred’in 1851 senesinde Londra’da açılan bir sanayi sergisine 2000 kilo ağırlığında bir çelik parçası gönderdiği ve herkesi hayrette bıraktığı; “*Kuş vasıtasile balık avı!*” başlıklı bir diğer yazıda, Asya’nın birçok yerinde şahin

vasıtasıyla kuş avlandığı, terbiye edilen şahinlerin kuşların bol olduğu yere götürülüp salıverildiği, şahinin yakaladığı kuşu sahibine getirdiği, böylelikle birçok kuş yakalanmış olduğu, Çin ve Japon denizlerinde balıkçıların pelikan kuşu vasıtasıyla balık tuttıkları, kuşların yakaladıkları balıkları hemen sahiplerine getirdiği, bu usulün Avrupa’da da tatbiki için çalışıldığı, eğer muvaffakiyet⁵⁶ hâsil olursa⁵⁷ zahmetsizce bol bol balık tutmanın kabil⁵⁸ olacağı bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

Büyük Adamlar: 11 “Şiller” başlıklı yazıda, büyük Alman şairi olan Şiller’in 1759 tarihinde doğduğu hayat hikâyesi anlatılmaktadır. Fakir bir adam olan babasının orduda çalışan bir asker olduğu, annesinin dindar bir kadın olduğu, babasının Latince öğrenmesi için gönderdiği “Serch” köyünün papazının Şiller’in ilk tahsil hayatında etkili olduğu ifade edilmiştir. Fakir bir ailenin çocuğu olan Şiller’in şair ruhlu bir genç olduğu, lisan ve edebiyata merakının fazla olduğu, yaşadığı sefaletten sonra darülfünuna tarih müderrisi olduğu, devrinin büyük şairi Göte ile tanıştığı ve iyi bir dost olduğu, zevkle okunan “Giulluam Tell” gibi birçok piyesleri olan Şiller’in 46 yaşında ciğer rahatsızlığından öldüğü belirtilmiştir (Anonim, 1933).

Fotoğraf 69. Şiller’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1933, s. 4).

⁵⁶ Muvaffakiyet: Başarı (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 421).

⁵⁷ Hâsil olmak: Meydana gelmek (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 249).

⁵⁸ Kabil: Olabilir, olanaklı (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 300).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1933, s. 11):

Başladığın işi yarım bırakma.
Bilmemek ayıp değil, sormamak ayıp.
Bugün bana, yarın sana.
Bir koyundan iki deri çıkmaz.
Beş parmağın beşi de bir değil.
Bir defa görmek bin defa işitmekten eyidir.
Büyüklük tanrıya yakıştır.
Büyük başın derdi büyük olur.
Ben parayı kazanırım, para beni kazanamaz.
Bilmediğin işe karışma.
Bildiğin gibi değil, bulduğun gibi.
Bilen söylemez, söyleyen bilmez.
Boyu boyuna, huyu huyuna uymalı.
Bulgurluya gelinmi gidecek?
Bol bol yiyen bel bel bakar.
Bir elinle verdiğini öbür elin duymasın.
Büyük söyleme başına gelir.
Bir çiçekle yaz olmaz.
Bir söyle, iki dinle.
Bir olmayınca iki olmaz.
Bugünün işini yarına bırakma.
Bin ölçüp bir biçmeli.
Bıçak kınını kesmez.
Lakırdı karın doyurmaz.
Bir ağızdan çıkan bin ağza yayılır.

“*Fennin son harikalarından: Normandie*” başlıklı yazısında *Muallim İffet*, dünya üzerindeki okyanus gemilerinin hepsinden büyük olarak yapılan Normandie'nin bugünlerde denize indirildiğini ve büyüklüğü nedeniyle Panama Kanalı, Süveyş Kanalından geçemeyeceğini anlatmaktadır. Fransız hükümeti tarafından yaptırılan geminin uzunluğunun 310,5 metre, genişliğinin ise 35,24 metre olduğu, makine dairesinden üst güverteye kadar 10 katlı olduğu ve vapurun bir seferinde 2500 yolcuyu rahatça taşıyacağı ifade edilmiştir. 30 günde dünyayı dolaşabilecek olan geminin spor yerleri, yüzme havuzu, jimnastik salonu, 400 kişilik tiyatrosunun ve her yolcunun geminin her tarafıyla konuşabileceği telefon tertibatının olduğu belirtilmiştir (Muallim İffet, 1933).

“*Yarının büyük şehirleri*” başlıklı yazıda elli sene sonra büyük bir şehrin nasıl bir manzara alacağı, dünya nüfusunun gittikçe arttığı ve nakil vasıtalarının büyüdüğü anlatılmaktadır. İnsanları evlerinden işyerlerine götürecek olan tramvaylar, otomobiller, otobüsler yakında bu ihtiyacı karşılamaya yeterli olmayacağı gibi pek çok ihtimaller anlatılmaktadır (Anonim, 1933).

Sağlık Bilgisi: 6 “Kızıl Hastalığı” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, kızıl hastalığının ne suretle geçtiği, kimlerin yakalandığı, bulaşıklık devresi, nereden geçtiği ile ilgili kızıl mikrobu hakkında bilgi verip, hastalığın nasıl başladığı, nasıl korunmalı ve hastayı ayırmalı gibi tedavi sürecini açıklamıştır. Doğrudan doğruya hasta ile temas ile geçtiğinin çok görüldüğü, ancak bir vasıta ile de geçebildiği, kitap, defter, tozlar, yorgan, gelen giden bilgisiz misafirlerin nakil vasıtası olabildiği, yani Kızıllı bir hasta ile temas eden her şeyin tehlikeli bir nakil vasıtası olduğu, ikinci çocukluk devresi denilen çağdaki 2,5 yaş ile 14 yaş arasındaki çocukların daha çabuk yakalandığı, hastalığın başlangıcından sonuna kadar bulaşabildiği, başkasına geçebildiği, tükürüklerin çok tehlikeli olduğu, vücuttan düşen kabukların tükürüklerle kirlenmesiyle bu kabukların da bulaşıcı olduğu, Kızıl mikrobusunun henüz tam olarak anlaşılamadığı, bazı müelliflerin her yerde bulunan bir mikroba, bazılarının mikroskopla dahi görünemeyecek kadar küçük mikroplara atfettikleri, ineklerde de Kızıl görülebildiği, bu yüzden sütler ile de Kızıl’ın geçtiğinin görüldüğü, hasta ile veya bir eşya ile temastan 4-7 gün sonra ateşle başladığı, boğazda kızarıklık olduğu, dilin altının da kızardığı, göz kapaklarının içlerine kanın hücum ettiği, hafif nezle halinin olduğu, ateşin yükselerek 40’a kadar çıktığı, bazen 37,5-38 arasında kaldığı, en korkulanın böbreklerde hastalık yapması olduğu, bunun için sık sık idrarın muayene edilmesi gerektiği, hasta şüphesi olan yerlere gitmemek, kalabalık yerlere hiç uğramamak, ağız ve burnu temiz tutmak, salgın zamanında aşılınmak gerektiği, aşılınmanın korunmanın en iyi çaresi olduğu, hasta evde ise odasının ayrılması, yanına aileden hastabakıcılık vazifesini yapan kişiden başka kimsenin girmemesi, onun da içeriye girerken gömlek giymesi, çıkınca onu çıkarması, kabukların çıktığından 40 gün geçmeden çocuğun mektebe gitmemesi, mektebe gitmeden önce yıkanması, elbise ve çamaşırlarının temizlenmesi, kardeşlerinin hasta iyi olduktan sonra 8 gün mektebe gitmemesi, hastalık şüphesi olur olmaz da hemen doktora haber verilmesi gerektiği bilgisi verilmiştir (Cavat N. Zekâi, 1933a).

Büyük Adamlar: 12 “Markoni” başlıklı yazıda, telsiz telgrafın kâşifi Markoni'nin İtalyan olduğu, 1874 senesinde Bulonya civarında Griyonne kasabasında doğduğu, ailesinin zengin olmadığı, orta tahsilini bitirdikten sonra tahsiline devam etmek için serveti olmadığı, öğleye kadar okumak, öğleden sonra da çalışmak için bulunduğu iş sayesinde Roma'da yüksek fen mektebine devam edebildiği, son sınıfta elektrik laboratuvarı asistanı olduğu, yüksek fen mektebini bitirdiğinde elektrik ve telsiz telgraf hakkında çok tecrübe yaptığı ve birçok şey öğrendiği, herkesin onun çalışkan bir mühendis olduğunu ancak düşüncelerini hayali bulunduğu, Markoni'nin İtalya'yı terk edip İngiltere'ye gittiği, orada da düşüncelerini takdir edecek bir muhit bulamadığı, Virelles telgraf şirketinin laboratuvarını Markoni'nin emrine verdiği, şirket müdürünün neticeden Markoni kadar emin olduğu için emeklerini kolaylaştırdığı, çalışmalarının altı yıl sürdüğü, neticenin başarılı olduğu, Markoni'nin dünya medeniyeti üzerinde büyük bir değişiklik yapacak olan telsiz telgraf tecrübelerinin ilkini 1902 senesinde İrlanda ile Kanada arasında yaptığı, herkesin bu muvaffakiyete hayran kaldığı, önceden onun hayal peşinde koştuğunu söyleyenlerin artık onu takdir ettiği, gazetelerin keşfinden bahsettikleri, sonra çalışmalarına devam edip bir müddet daha İngiltere'de kaldıktan sonra İtalya'ya döndüğü, İtalya'nın onu merasimle karşıladığı, hükümetin en büyük rütbe ve nişan verdiği, tesisat şirketi isimli bir fabrikanın sahibi olduğu, hususî hayatında çok muntazam olduğu, kalkması, kahvaltı zamanı, bahçede gezmesi gibi işlerinin aynı saatlerde olduğu, kendini ilgilendirmeyen, fenle münasebeti olmayan işlerde az söylediği, hususî hayatında neşeli olduğu, fen mecmualarını dikkatle takip ettiği anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Fotoğraf 70. Markoni'ye ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1933, s. 4).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 30 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1933, s. 10):

Bir akçe ile dokuz kubbeli hamam yapılmaz.

Boyacı küpü değil ki daldırıp çıkarasın.

Bıldır ev yanmış, bu yıl kokusu çıkmış.

Buldun bir koyun, ye de karnını doyur.

Buldun bal alacak çiçeği.

Boşa koysam dolmaz, doluya koysam almaz.

Boyuna bakmaz, söze karışır.

Bulunmaz hint kumaşı değil ya !

Bir taşla iki kuş vurdu.

Boğaz dokuz boğumdur.

Bir elin sesi çıkmaz.

Dipsiz kile, boş ambar.

Bodur tavuk her gün piliç.

Bacak kadar boyu var, türlü türlü huyu var.

Boş boğazı ateşe atmışlar, odun yaş diye haykırmış.

Bu kadar kusur kadı kızında da bulunur.

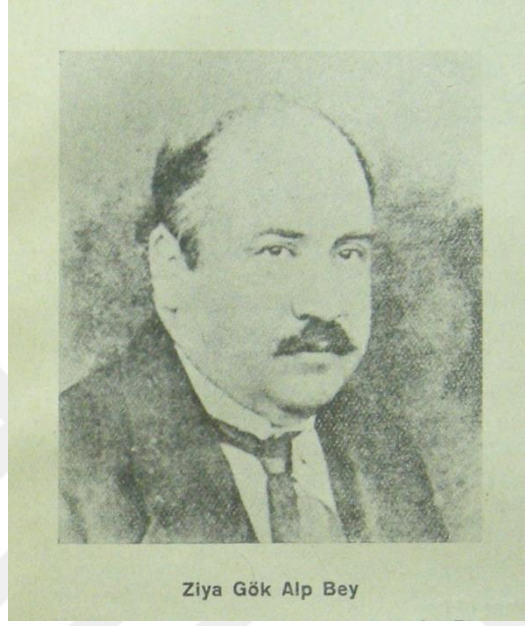
Bu sığağa karmı dayanır.
Bir datan pişman bir datmayan.
Bir mum al da derdine yan.
Bu gün bana ise yarın sana.
Bir abam var atarım — nerde olsa yatarım.
Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ.
Bir dirhem et bin ayıp örter.
Balık baştan kokar.
Bir kulağından girer, öbüründen çıkar.
Başta akıl olmayınca kuru kafa neylesin.
Borç uzayınca kalır — dert uzayınca alır.
Benzeye benzeye yaz, benzeye benzeye kış.
Besle kargayı oysun gözünü.
Biri yer biri bakar — kıyamet ondan kopar.

Sağlık Bilgisi: 7 “Kuşpalazi (Difterie)” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, Kuşpalazı hakkında açıklama yaptıktan sonra salgınlar, tedavi için ne yapılır?, korunma yolları ile ilgili bilgi vermiştir. Bulaşıcı hastalıkların hasta ile temas eder etmez hemen meydana çıkmadığı, aradan bir müddet geçtiği, bu müddete «tefrik devri» denildiği, bu tefrik devrinin her bulaşıcı hastalığa göre değiştiği, kuşpalazında 2 günden 15 güne kadar olabildiği, hastalığın şiddetli bir ateş ile başladığı, Kuşpalazı diyebilmek için bakterioloji muayenesi gerektiği, çünkü aynı şeyleri başka hastalıkların da yapabildiği, bazen Kuşpalazının hafif geçtiği için anlaşılamayabildiği, hastalıktan yeni kalkanların ağızlarında ve burunlarında kuşpalazı hastalığını yapan mikropların uzun süre yaşadığı, bunun için hastalıktan yeni kalkanların bulaşıcılık açısından çok tehlikeli olduğu, bir çocuğun 6 aylık olana kadar Kuşpalazına yakalanmadığı, 2 yaşından 7 yaşına kadar olan devrede Kuşpalazına çabuk yakalandığı, gençlerin ise nisbeten Kuşpalazına pek yakalanmadıkları, hastalığın bademciklerden girdiği, bazen burundan da girebildiği, çocuktan çocuğa doğrudan doğruya geçtiği, bazen toz, çamaşır, oyuncak, kitap, bilgisiz misafirler ile de geçebildiği, bunların nakil vasıtası oldukları, eskiden bazı şehirlerde Kuşpalazının bilinmediği, artık büyük şehirlerin hepsinde Kuşpalazının bulunduğu, salgın yaptığı, hep aynı mahallede

çıkıldığı, geçti zannedildiği ama hakikatte salgının hiç geçmediği, bazılarının hafif tarzda geçirdiği için bunların Kuşpalazı olduğunu kimsenin aklına bile getirmediği, tedavisinin serum ile yapıldığı, Kuşpalazı serumunun keşfinden sonra bu hastalıktan ölümlerin azaldığı, fakat hastalığın vaktinde anlaşılması ve vaktinde serum tedavisi yapılması gerektiği, ölenlerin çoğunun vaktinde serum yapılmamasından öldüğünü, hastanın mutlaka ayrılması ve başka çocuklar ile temastan kaçınılması gerektiği, bakterioloji muayenesiyle boğaz ve burunun tamamen iyi olduğu anlaşılmadıkça hastanın ayrılmasının devam etmesi gerektiği, boğazı sık sık temizleyici ürünlerle gargara yapmak lazım geldiği, buruna da ilaç damlatmanın hastalıktan korunmayı sağladığı, mekteplerde çocukların ağız ve burun muayenelerinin yapılması, hastalığın mikrobunu taşıyan ve başkalarına bulaştıran kişilerin ayrılarak tedavilerinin yapılması belirtilmiştir (Cavat N. Zekâi, 1933b).

Büyük Adamlar: 13 “Ziya Gök Alp” başlıklı yazıda, Ziya Gök Alp Bey’in 1292 senesinde Diyarıbekir’de doğduğu hayat hikâyesi anlatılmaktadır. Babası Tevfik Efendi olan Ziya Bey’in iptidai mektebinde ilk tahsilini bitirdikten sonra Diyarıbekir Askerî Rüşdiyesine girdiği, idadide derslerinin dışında Ziya Paşa, Namık Kemal gibi büyük adamların hayatını ve eserlerini tetkikle uğraştığı, zayıf olan Fransızcasını okul müdürünün tavsiyesiyle ilerlettiği, iki sene sonra girdiği Baytar mektebinde dersleri Fransızca takip edebildiği, ülkenin içinde bulunduğu sıkıntılı durumu, İstanbul’a gelemeyişi gibi sebeplerle bir ara intihara teşebbüs ettiği, ancak bu olaydan sonra değiştiği, hayatı boyunca ümitli olmaya muvaffak olduğu, kardeşinin İstanbul’a getirdiği, fakat bunun da kolay olmadığı, çünkü babası öldükten sonra Ziya Bey’i himayesine alan amcası Hasip efendinin Ziya Bey’i kızını almaya teşvik ettiği, kıymetli ve âlim bir adam olan amcasını kırmak da istemediği, Baytar mektebinde okurken teşkilata girdiği, bir ara tevkif edildiği, Diyarıbekir’e sürüldüğü, orada amcasının kızıyla evlendiği, amcasının öldükten sonra kızına iyi bir servet bıraktığı, ancak Ziya Bey’in bununla ilgilenmediği, kendi köşesinde derin düşüncelere daldığı, bütün düşüncesinin Türk milletinin yücelmesine çare bulmak olduğu, Ziya Bey’in Türklerin kendi millî dil ve varlıklarını her şeyin üstünde görmelerini, Türklüğe layık olduğu kıymetin verilmesini istediği, Türk milletinin yükselmesi uğrunda ilim ve şuurla çalıştığı, hiçbir zaman siyasete karışmadığı, darülfünunda kendisine verilen içtimaiyat

derslerine, Türk Yurdu ve Yeni Mecmua'da makale neşretmekle ömrünü geçirdiği, Müslümanlığı onun kadar temiz ve saf anlayıp takdir eden az kişi olduğu, özel hayatında mahcup ve çekingen olan Ziya Bey'in ilim ve felsefe konularında sonsuz bir deniz gibi olduğu, kuvvetli bir âlim ve mütefekkir olan Ziya Bey'in henüz genç yaşta 1924 senesinde Şişli Fransız hastanesinde öldüğü anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Fotoğraf 71. Ziya Gökalp'e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1933, s. 5).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 25 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1933, s. 9):

Bulanık suda balık avlanır.

Bir pire için yorgan yakar.

Bin işçiye bir başçı.

Bir ev donanır, bir çıplak donanmaz.

Bugünkü tavuk yarınki kazdan iyidir.

Binin yarısı beşyüz, o da bizde yok.

Beyi saygılayan bey olur, bayı saygılayan bay olur.

Başkasının gözündeki çöpü görür, kendi gözündeki merteği görmez.

Balık kavağa çıktığı vakit kösenin de sakalı biter.

Bir adamın adı çıkacağına canı çıksın.

Bu perhiz ne, bu lahana turşusu ne?

Bir Köroğlu bir ayvaz.
Bir suçla adam asılmaz.
Bir ye de bin Őkret.
Bal bal demekle ağız tatlanmaz.
Bakan göze bağ olmaz.
Başa gelen çekilir.
Babası oğluna bir bağ bađıŐlamıŐ oğlu babasına bir salkım üzüm vermemiŐ.
Bin dereden su getirir.
Başına devlet kuşu konmuş.
Bugün dünya, yarın ahret.
Binbir ayak bir ayak üstüne.
Başını istediğin taŐa vur.
Başından büyük halleder.
Bir filcan kahvenin kırk yıl hakkı vardır.

Sağlık Bilgisi: 8 “Mektepli” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, mektep yaşındaki çocukların sıhhatinin nasıl olması gerektiği hakkında bilgi vermiştir. Mektep yaşının 6-7 yaşından 12 yaşına kadar olan kadar olan devre olduğu, bu dönemde kışın kızların, yazın erkeklerin boylarının uzadığı, anne babaların çocuklarını düzenli olarak tarttırması ve boylarını ölçmesi gerektiği, çünkü tartılmakla ve boy ölçmekle çocuğun büyüyüp b y mediğinin anlaşıldığı, sabahleyin bir Şey yemeden ve ince bir gömlek ile tartılmak gerektiği, ayda bir defa tartılmanın yeterli olacağı, bulunan rakamı mutlaka bir deftere kaydetmek gerektiği, bunun için sıhhat defteri oluŐturup buraya yazmanın iyi olacağı, boy ölçmek için ise yapılan aletler olduğu, eğer bu aletler yoksa metre ile kendimizin de ölçebileceği, bunun da sıhhat defterine kaydedilmesi gerektiği, bunun dışında göğüs çevresinin de ölçülmesinin lazım olduğu anlatılmıştır (Cavat N. Zekâi, 1933c).

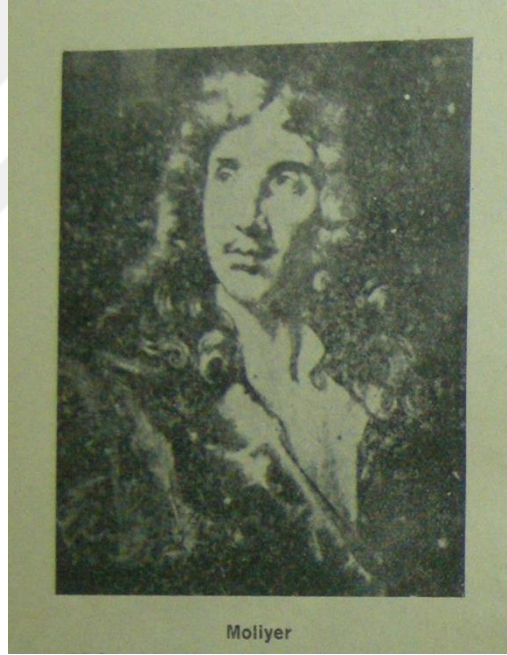
“Faideli Bilgiler” başlıklı yazıda, bir çocuğun doğduğundan iki veya üç hafta sonra karanlık ve ışığı seçebildiği, gözlerini ıŐıđın geldiği tarafa çevirebildiği, ancak bu esnada önünde veya yakınında olan Şeyleri göremediği, üç aylık olunca gözleriyle eşyaları takip edebildikleri, renkleri iki yaşına girmeden anlayamadığı, isimlerini söyleyemedikleri halde renkleri ayırt edebildikleri, yeni

doğduklarında sağır oldukları, çünkü kulağının içinde su olduğu, 15 ya da 30 gün içinde işitmeye başladığı, ilk işittiği seslerin tiz olanlar olduğu, iki buçuk yaşına kadar sesin ne taraftan geldiğini anlamaya başladığı, güftesini anlamadığı halde musikiden hoşlandığı bilgisi verilmiştir (Anonim, 1933).

“*Büyük Dil Soruşturması*” başlıklı yazıda Türk Dili Tetkik Cemiyetinin neşrettiği kelimelerin münasip karşılığı liste halinde verilmiştir (Anonim, 1933).

Büyük Adamlar: 14 “Moliyer” başlıklı yazıda, Moliyer’in 1622 senesinde Paris’te doğduğu, asıl isminin Jan-Baptist Pokelin olduğu, ailesinin oturduğu mahalleden dolayı Moliyer’in çocukluk hayatı üzerinde tiyatronun derin bir iz bıraktığı, annesi öldükten sonra babasının döşemeci esnafının kızıyla evlendiği ancak onun da 1637 senesinde öldüğü, hayatını Fransa’da burjuva denilen halk arasında geçirdiğinden onların hayat ve düşüncelerini tetkik ettiği ve tiyatrodaki artistlik yaparken onların yaşayışını canlandırdığı, annesinin babası Lui Kresse’nin onu sık sık tiyatroya götürmesinin onun sanat duygusunu arttırdığı, 1631 senesinde Moliyer’i Klerman mektebine verdikleri, Moliyer’in burada iyi bir tahsil gördüğü, babasının isteğiyle hukuk tahsil ettiği fakat bu mesleği seveemediği, babasının ısrarına rağmen avukatlık etmek istemediği, 1643 senesinde babasından komedyen olarak tiyatroya girmek için izin istediği, tiyatro hayatına girdikten sonra Molyer ismini aldığı, yeni mesleğinin babasıyla arasının açılmasına neden olduğu, senelerce artistlik ettikten sonra kıymeti meydana çıktığında Dük de Conti’nin babasıyla barıştırabildiği, 1641 senesinde onüçüncü Lüi’nin komedyenleri himaye etmek için emirname neşredene kadar Moliyer’in sanat hayatında uzun süre açlık ve sefaletle karşı karşıya geldiği, arkadaşlarının tavsiyesiyle Paris’i bırakıp Fransa’nın muhtelif şehirlerinde tiyatro hayatını yaşayan Moliyer’in 1657 senesinde gezmekten vazgeçip Liyon’a yerleştiği, daha sonra aldığı izinle tekrar Paris’e gelen Moliyer’in kralın huzurunda 1658’de “Nikomede” isimli trajedisini temsil ettiği, “Aşık Doktor” komedisini temsilinden sonra şöhretinin arttığı, Parisli halkın ve kralın en beğenilen artisti olduğu, 35 yaşına kadar yazı yazmayan Moliyer’in “Prciense Ridicule” adlı ilk komediyi yazdığı, bu eserinde yaşadığı devirdeki insanların huylarını ele alıp canlandırdığı, bundan sonra “Kocalar Mektebi, Zor Nikâh, Don Juan, Zoraki Tabip” komedilerini yazdığı, sanatıyla halkı eğlendirdiği, Fransa’da ilk tiyatro hayatını kurmaya muvaffak olmuş büyük bir sanatkâr olduğu, “Zoraki Tabip” isimli

eserinin 40 defa arka arkaya temsil edilmesi onun Fransızlar nazarındaki kıymet ve sanatının inceliğini göstermeye kâfi olduğu, 40 yaşındayken çok genç bir kızla evlendiği, evlendikten bir süre sonra “Kadınlar Mektebi” komedisini yazdığı, hiç çekinmeden etrafındakilerin hatta hizmetçisinin bile komedi mevzuu olan yerlerini çıkardığı, 1662 senesinden sonra şöhretinin her tarafa yayıldığı ve kralın göz bebeği gibi sevdiği bir adam olduğu, o zamanki doktorlarla alay edişinin hücumların artmasına sebep olduğu, en çok beğenilen eserlerinden birisinin “Avar” adlı eser olduğu, didinerek geçen ömrüyle bir sanat kahramanı sayıldığı, sonunda hasta düştüğü ve 1688 senesinde öldüğü, Moliyer’in kendi el yazılarının kaybolduğu, ancak bir iki imzasında el yazısının görülebildiği, 1650 tarihinde arkadaşlarının ilk yüksek tiyatronun temellerini attığı, hayatında istenildiği gibi takdir edilemeyen Moliyer’in Fransa milletine verdiği tiyatro zevkinin onun bir hediyesi sayıldığı anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Fotoğraf 72. Moliyer’e ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1933, s. 8).

“Atalar Sözü” başlıklı yazıda 29 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1933, s. 14):

Baba oğlunun fenalığını istemez.

Besleyen yenilen değil, hazım edilendir.

Ben çekeyim cefayı, eller sürsün sefayı.

Bir baş her yere sığar.

Boyu uzun, aklı kısa.
Balık baştan kokar.
Bilir gibi yapar.
Boş yere kolunu yormaz.
Başta akıl olmayınca kuru kafa neylesin.
Beslemeden kadın olmaz, öd ağacından odun olmaz.
Bir kuru kafa ama neler gördü.
Aklınla gör, kalbinle işit.
Bana göre hava hoş.
Bir sözü bir sözüne uymaz.
Baldırımın etini yerim de kasaba minnet etmem.
Başın sıkıntısını ayak çeker.
Bacası eğri ama tütünü doğru çıkar.
Baba mirası yanan mum gibidir.
Baba vergisi görümlük, Koca vergisi doyumluk.
Batakçıya malmı kaptırdın?
Başında kavak yelleri eser.
Bastığı yeri bilmez.
Bağlı koyun yerinde otlar.
Bir ekmek dokuz aç, durma oradan kaç.
Bir işi bitirmeden ötekine koşma.
Bir kötünün dokuz mahalleye zararı dokunur.
Bülbülü altın kafese koymuşlar ah vatanım demiş.
Büyüklerde söz bir olur.
Bilerek yapan aldanmaz.

“*Faideli Bilgiler*” başlıklı yazıda, Kara kurbağanın aslında zararsız bir hayvan olduğu, derisinin altındaki bezlerin içinde insan için tehlikesi olmayan bir su olduğu, bahçelerde sinekleri, tırtılları ve zararlı böcekleri yiyen faydalı bir hayvan olduğu; yeryüzündeki insanların adedini bilmenin güç olduğu, çünkü her yerde ahaliyi kaydetmenin mümkün olmadığı, elde bulunan istatistiğe göre dünya nüfusunun bir milyar sekiz yüz elli milyon olduğu tahmin edildiği, bu nüfusun

980 milyonunun Asya'da, 475 milyonunun Avrupa'da, 230 milyonunun Amerika'da, 155 milyonunun Afrika'da, 20 milyonunun Okyanusya'da bulunduğu bilgisi verilmiştir (Anonim, 1933).

“*Büyük Dil Soruşturması*” başlıklı yazıda Türk Dili Tetkik Cemiyetinin neşrettiği kelimelerin münasip karşılığı liste halinde verilmiştir (Anonim, 1933).

Büyük Adamlar: 15 “Ziya Paşa” başlıklı yazıda, Ziya Paşanın 1825 tarihinde doğduğu, babasının mektebe götürüp getirmek için adam tuttuğu hayat hikâyesi anlatılmaktadır. Mektebi bitirdikten sonra kalem'e giren Ziya'nın orada tanıştığı şairler vasıtasıyla eski edebiyat adamları ve şairleri tanıdığı, açık fikirli ve düşündüğünü saklamadan yazan bir genç olarak Fuzuli'ye nazireler yazdığı, terkibi bentler kaleme aldığı, terci-i bentler, gazeller tertip ettiği belirtilmiştir. Bazı gazellerini kendisi besteleyen Ziya Paşa'nın kısa sürede sadrazamın dikkatini çekip saraya girdiği, resmi hayatta sıkılınca Fransızca öğrenerek, Fransızca eserler okuduğu ve Endülüs Tarihi isimli bir eseri Türkçeye çevirdiği, Kıbrıs'a mutasarrıf olduğu ve gittiği her yerde yol, mektep, cami, kervansaray yaptırdığı, bu sırada Namık Kemal'le tanışıp Genç Osmanlılar adlı cemiyeti kurduğu açıklanmıştır. Fransa'da Jan Jak Russo'nun Emil adlı eserini Türkçeye çevirerek lisanımızın sadeleşmesi için birçok makale yazan Ziya Paşa'nın, siyasette doğruluğu ve memleketin haysiyetini temel edinen faziletli bir adam olduğu ve 1881 senesinde öldüğü, temiz ve ateşli bir hayat geçiren Ziya Paşa'nın en yüksek şairlerimizden biri olduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1933).

Fotoğraf 73. Ziya Paşa'ya ait bir fotoğraf karesi (Anonim, 1933, s. 8).

Sağlık Bilgisi: 9 “*Spor hakkında birkaç söz*” başlıklı yazısında *Dr. Cavat N. Zekâi*, vücudumuzun çalışmaya, harekete çok ihtiyacı olduğunu, yürümenin hareketin en güzel şekli olduğunu anlatmaktadır. Hareketsizliğin şeker hastalığı, şişmanlık gibi hastalıklara sebep olduğu gibi çok hareketin de vücudu yorması sebebiyle kalp hastalığı gibi hastalıklara sebep olduğu, hareketleri açık havada yapmanın daha faydalı olduğu, yemeğin üzerine, yazın sıcaklarda hareket yapmanın iyi bir şey olmadığı ifade edilmiştir. Bedeni hareketlerin en güzelinin deniz banyoları olduğu bunun da en güzel şeklinin yüzmek olduğu ayrıca tatil günlerini açıkta geçirmenin vücut için çok faydalı olduğu belirtilmiştir (Cavat N. Zekâi, 1933ç).

“*Faideli Bilgiler*” başlıklı yazıda, yaldızlı eşyaları sineklerin kirletmemesi için ne yapmalı, yemek dolaplarını karıncalardan nasıl kurtarabiliriz, sıhhatte olanlar için kaç defa nefes almak tabiidir sorularının cevabı verilmiştir (Anonim, 1933).

“*Atalar Sözü*” başlıklı yazıda 30 tane atasözüne yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir (Anonim, 1933, s. 13):

- Borç eyi güne kalmaz.
- Bir düştüğün yere bir daha düşme.
- Bir atım barıdı kalmış.
- Balık kılçığıdır, boğazda kalır.

Bir delinin kuyuya attığı taşı kırk akıllı çıkaramaz.
Biri yıkıldı, biri tıkıldı.
Benim kadar taş başına.
Bağa bak üzün olsun, üzümü yemeye yüzün olsun.
Bastığı yerde ot bitmez.
Baskısız tahtayı yel alır. Yel almazsa sel alır.
Başa gelmeyince bilinmez.
Baş yarılır fes içinde, kol kırılır yen içinde.
Baş olda istersen sağan başı ol.
Bir nal bulduk, üç nalla bir ata kaldı işimiz.
Bir dilim ekmeğin hem açyım, hem toku.
Battı balık yan gider.
Ben tutarım turnayı, o çalar zurnayı.
Bir ağzı yerde, bir ağzı gökte.
Belâ dur geliyorum demez.
Bir yükü götüreceğin kadar yüklen.
Beynemeyen küçük kızını versin.
Bir günlük beylik beyliktir.
Bir yiğit kırk yılda meydana gelir.
Bir yiğit ne kadar kahraman olsa sevdiğine yenilir.
Beni sayanın kuluyum, saymayanın sultanıyım.
Bep dediğin keçi olsa dağ taş keçi kesilirdi.
Bir dalda durmaz, serçe gibi pır pır eder.
Bana bak bir gözle, bakayım sana iki gözle.
Herkesin arşınına göre yer vermezler.
Bu bir kuyruklu yıldızdır kırk yılda bir doğar.

Çalışkanlık

Mehmet Şükrü yazdığı “İğ, Mekik, İğne” başlıklı masalda, köyün bir ucundaki evde yalnız başına oturan genç kızın, küçük yaşta anne babasını kaybetmesi üzerine hamarat, iğ, mekik, iğne ile çalışarak sıkıntı içinde yaşayan ihtiyar bir kadıncağz olan sütninesinin onu yanına almasını anlatmaktadır. Genç kızı çok iyi yetiştirdiğinden, kendisi hastalandıktan sonra da soğuk havalarda oturması için evini, ekmeğini kazanması için de iğ, mekik ve iğnesini hayır dua ederek ona bıraktığından bahsetmektedir. Devamında ise genç kızın evde tek başına saadet içinde çalışarak hiç sıkıntı çekmeden yaşadığını ve bir süre sonra hükümdarın oğlu ile evlendiğinden söz etmektedir (Mehmet Şükrü, 1932c).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Esmer Kâhya*” başlıklı yazıda, bir mahallede iki komşu çocuğu olan Turgut ve Ömer’in ilk mektebi bitirdiği, Turgut’un babasının onu büyük bir mektebe verdiği, işçi olan Ömer’in babasının onun hayatını kazanmak için götürdüğü yeri kimsenin bilmediği, Turgut’un liseyi ve darülfünunu bitirdiği, bir gün tetkik heyetine kâtip olarak katıldığı, bu heyetin Anadolu’da sanat müesseselerini ziyaret edip onların ilerlemesini araştıracağı, heyetin Bursa’ya da uğradığı, burada yapılan toplantıda düşünenlerden birinin esmer kâhya olduğu, esmer kâhyanın kıymetli bir sanatkâr ve Bursa ipekçiliğine hizmeti dokunmuş gözü açık bir adam olduğu, sonra Turgut Bey’e kendini hatırlatmaya çalıştığı, sonunda Turgut Bey’in Ömer’i tanıdığı, iki arkadaşın büyük bir sevinçle kucaklaştığı, esmer kâhyanın okulu bitirdikten sonra babasıyla Bursa’ya gelip ipekçilik meslek mektebine girdiği, fikirlerinin beğenilmesi, çalışmasıyla beraber mektepten öğrendiği kıymetli derslerle olduğu, bu meslek mektebinin kâhyayı ihya ettiği, Turgut Bey’in arkadaşını tebrik ettiği, daha önce Anadolu’yu dolaşsaydı pek çok genci bu meslek mektebine teşvik ederek bir Ömer Kâhya daha yetişmesine vesile olabileceğini düşündüğü, aslında bir tane değil, bin tane Ömer Kâhyaya ihtiyaç olduğunu, ama bunu geç anladığı için üzüldüğünü belirttiği, iki arkadaşın tekrar görüşmek için ayrıldıkları anlatılmıştır (Vahit, 1932c).

Muzaffer Basri’nin kaleme aldığı “*Demirin Üç Marifeti*” adlı masalda, kunduracı bir adamın artık yaşlandığı için çalışamaz hale geldiğinden 10 yaşındaki oğlu Demir’e dağları aşip dünyayı gezip çok çalışıp para kazanmasını nasihat ettiğini anlatmaktadır. Babasının elini öperek yola çıkan kalbi temiz olan bu çocuğun önce bir kumandanla tanışıp onunla birlikte orduya girdiği, cesur davrandığı için kumandanın ona marifetli bir merdiven hediye ettiği, sonra bir terziye yardım ederek onun ödül kazanmasına vesile olduğu için ustasının ona marifetli bir makas hediye ettiği, daha sonra bir münecimin yaptığı sema haritasına yardım ettikten sonra münecimin kendisine marifetli bir gözlük hediye ettiği ve bütün bu hediyeleri memleketine dönerken uğradığı şehirde beyin kaçırlan kızının kurtarılmasında kullandığını ve bu çalışkan çocuğun hayatının hep böyle muvaffakiyet ve saadet içinde geçtiğini ifade etmiştir (Muzaffer Basri, 1932ç).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Gülsüm’ün Örgüsü*” isimli hikâyede, Konya merkez ilk mektebinde okuyan, babası İstiklâl Harbinde şehit olan Gül Ballı Dedenin torunu Gülsüm’ü öğretmeninin hesap dersinin müzakeresinde sınıfta değil de devamlı örgü örerken bulduğunu anlatmaktadır. Annesine yardım amaçlı ev işlerine yardım eden, tavuklara bakan adeta bir tüccar gibi çalışan Gülsüm’ün, başına geçtiği kooperatifi de üstün hale getirip imtihanlara girip mektebi bitirerek çalışkanlığı sayesinde ve öğretmeninin de yardımıyla Maarif Vekâleti İstanbul Muallim Mektebine yatılı olarak kabul olunduğunu belirtmiştir (Vahit, 1932ç).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Çiflikte bir sabah*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Erkman-Katriyan*’ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Friç’in odasının iki penceresinin sundurma çatısının üzerine açıldığı, yatağının üzerinden dereyi, yemiş bahçesini gördüğü, seher vakti Muspel’in bir iki havladıktan sonra kulübesine döndüğü, ardıç kuşunun ilk nağmelerinin çınladığı, yaprakların titremeye başladığı, belki hayatı onların da selamlamak istediğini düşündüğü, sonra Friç Kobüs’ün uyandığı, bütün bunları gözlerini açmadan işittiği, ortalığın henüz karanlık olduğu, bahçe yolunda çiftçi (çiftçi) çocuğun yürüdüğü ve samanlığa girdiği, hayvanlara yem vermek için ahır tarafındaki pencereleri açtığı, biraz sonra Orşel ananın mutfığa indiği, Friç’in bu iyi kadının ateş yakıp tencereleri tıkırdatmasını dinlediği, çiftliğin gürültü ile dolduğu, avluda horozun, tavukların gıdıkladığı, köpeklerin havladığı, mutfakta tencerelerin tıkırdadığı, ateşin çıtırdadığı, dışarıdan bir fenerin geçtiği, uzaktan Bişelberg’e giden işçilerin ayak seslerinin duyulduğu, sonra her şeyin ağardığı, güneşin görüldüğü, Friç’in pencereden çiftlik (çiftlik) adamlarının gidip geldiklerini gördüğü, davarların dereye götürüldüğünü, bahçenin çapalandığını, çiftçinin (çiftçinin) kızı Süzel’in inekleri sağmak için ahıra girdiğini gördüğü, ineklerin başlarını çevirip bakmaları, Süzel’i selamlamak istiyormuş gibi bağırmalarını seyretmenin eğlenceli olduğunu düşündüğü, ineklerin kızcağızı gözlerinden ayırmadıkları, onu çok sevdikleri, kızın sağmaya oturunca onu yalamak için başlarını çevirdikleri, kızın buna çok kızdığı, Friç’in penceresinden bakarak buna gülümsediği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932ç).

A. N. isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Bal bağçesi*” başlıklı yazıda, babasının İsviçre’ye göndereceğine çok sevindiği, İsviçre’ye geldiklerinde

babasının onu bir mektebe bıraktığı, mektepte her milletten insan olduğu, önce ağlamaklı olduğu ancak sonra mektebin hoşuna gittiği, biraz bildiği Fransızca'yı bir haftada daha iyi konuşur hale geldiği, hocanın her zaman neşeli Türk yavrusu diye sevdiği, hocanın her akşam eve gitmeden masal anlattığı, bunların çiftlik, ticaret, sanat, iyi ahlâklılık masalları olduğu, aslında bunların masal değil bir nasihat olduğu ve tatlı tatlı dinledikleri, bir gün hocanın yine tatlı bir masal anlattığı, balın faydalarını, yeme şeklini, yetişmesini, para kazandırmasının yollarını anlattıktan sonra çocukları bal bağçesine götürdüğü, burada içinde çalışıp bal yaptıkları kovanları gördükleri, çocuklara tabaktan yiyecekleri güveç balı ve bardaktan şerbet gibi içmeleri için süzme bal ikram ettikleri, teşekkür edip bahçeden ayrıldıkları, İsviçre ahalisi gibi rahat, neşeli ve mesut yaşamak için topraktan kazanmayı ve balcılık yapmayı aklına koyduğunu, çiftçilik ve arıcılıkla zengin olmuş bir Türk evladı olacağına ve bunu herkesin işiteceğine verdiği söz anlatılmıştır (A. N. 1932).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Madalyalı Mektep*” isimli hikâyede, Maltepe tarafında bulunan büyük bir meydanın ortasında yapılan mektebin başmuallimi Safvet beyin çocuklara alışveriş yapmanın iyiliğini anlatarak bu güzel işin canlılığını arttırmak için kendisi 5 lira sermaye koyarak çocuklar da harçlıklarından katarak kooperatif kurarak işe başladıklarını anlatmaktadır. Önce kalem, kâğıt, defter sonra da bahçenin genişliğini düşünerek bir kümes yaptıklarını ve tavukların gezindiğini sonra da ağaç dikildiğini, mektepte iş bölümü yapıldığını ve kooperatif sermayesinin arttığını, İstanbul vilayetinin açtığı hayvan yetiştirme sergisine katılarak birinciliği aldıkları ve altın madalya kazandıkları ifade edilmiştir (Vahit, 1933a).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Fırtına*” isimli hikâyede, üç çocuğuyla birlikte Fatih'te oturan Ahmet Efendi'nin komisyonculuk yaparak geçinirken işlerinin bozulduğu, aslında akşam eve döndüğünde çocuklarını gördüğünde bütün yorgunluğunu unuttuğu, tam bir ev ve sermaye edineceği sırada işlerinin ters gittiğine üzüldüğü, bir akşam otururlarken bir mektup aldıkları, mektupta amcasının onları köye çağırdığının yazdığı, çabuk gelmelerini, çok yalnız olduğunu söylediği, Ahmet Efendi ve ailesinin hemen Kastamonu'ya gittiği, Köse İbrahim oğlu diye anılan ihtiyar amcanın onları gözyaşları içinde karşıladığı, Ahmet Efendi'nin çok çalışkan bir adam olduğu, hemen köyü

dolaştığı, yapılacak şeyleri tasarladığı, ailece yaz ortasında yaptıkları işlere komşularının anlam veremediği, Ahmet Efendi'nin ağaçların kuru dallarını kesip ayıkladığı, sonra amcasının tarlasına gittiği, eve döndüğünde kapı ve pencereleri tamir ettiği, bahçenin duvarını sağlamlaştırdığı, kalın tahtalı kapılar yaptığı, sanki kış için hazırlık yaptığı, çocuklarının okuldan döndüğünde babalarına yardım ettiği, Köse İbrahim oğlunun evinin çitleri sağlam, duvarları sıvanmış, kümes yenilenmiş hale geldiği, bu çalışma esnasında sonbaharın gelip geçtiği, kışın soğuk günlerinin geldiği, herkesin yuvasına çekildiği, eksiklerini tamamladığı, hayvanlarının ot ve samanını bulup yerleştirdiği, yolların çamurlanmaya, çocukların ara sıra mektepten geri kalmaya başladıkları, köyü sessizlik kapladığı, tarlaların ıssız kaldığı, akşamki uğultulu rüzgârın kar döktüğü sabah evlerin birbirlerinden uzak kalmış kerpiç yığınına döndükleri, her yerin kar altında kaldığı, bazı köylülerin kazma kürekle biraz uğraştığı ancak fırtınadan evlerine kaçıştıkları, Ahmet Efendi ve çocuklarının hiç görmedikleri bu kar hücumundan şaşırarak, günlerin böyle geçtiği, ambarı dolu, evi sağlam olan bu ihtiyatlı köy evinin mesut olduğu, pencereden bakan Ahmet Efendi'nin etrafı gözetlediği, aç kurt sürüsünün etrafa saldırdığı, Ahmet Efendi'nin iki üç el ateş etmesiyle kurtların dağıldığı, nahiyeden gelen haberciyle birlikte Ahmet Efendi'nin yanlarına tarhana, bulgur, erişte alarak köyü dolaştıkları, kar dinince bazı yolların açıldığı, uğradıkları evlerde kışın şiddetinden yakacak odunun azaldığı, yiyeceklerin tükendiği, Ahmet Efendi'nin beş on gidiş gelişiyle köyün düşkün olan yaşayışını biraz canlandırdığı, yaz ortasında hazırlanışına dudak bükenlerin ağır olacağını ummadıkları kışın ortasında cankurtaran gibi ona sarıldıkları, sonunda kışın geçtiği, yolların açıldığı, herkesin kulübesinden başını çıkardığı, Ahmet Efendi'nin becerikli bir adam olduğunu anlayan nahiye müdürünün onu köy kooperatifinin reisi yapmaya köylüyü teşvik ettiği, Ahmet Efendi'nin Ziraat Bankasının kooperatifinin başına geçtiği, her evi kendi evi gibi kucakladığı, her köylüyü kendi canı gibi tehlikelerden koruduğu, yazdan kış yollarının, evlerin damının, kapı ve kümeslerin yapıldığı, derlenen mahsullerin değer fiyatla satıldığı, kooperatifin sandığının köylüyü faizcinin elinden kurtardığı, beş sene sonra köyün büyüdüğü ve nahiye merkezi yapıldığı, genç köylülerin kooperatifi büyüttükleri, köyün güzelleştiği ve artık fırtınalardan korkmadığı anlatılmıştır (Vahit, 1933b).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Hikâye: Kuş kanadı*” isimli hikâyede, yurt sevgisiyle yanan bir adam olan Turhan Bey’in ikramiyeden kazandığı parayla mektep açmaya niyetlendiği, iki hafta sonra Balıkesir’deki arazisindeki boş duran yeri mektep yaptığı ve tanıdığı arkadaşlarından hocalarla derse başladığı, mektepte yeni bir yol üzerinde çalışıldığı, mektebin üç sene yatılı olduğu, mektebi bitirmeden çocuğun köyüne gönderilmediği, çocukların babalarının yatılı okumalarına titizlendiği ancak parasız olduğu için buna katlandıkları, Turhan Bey’in çocukları köy köy ayırdığı, her çocuğa bir dosya yaptığı, babası, annesi, evi ve tarlasının yazılı olduğu, çocukların köylerine ne kadar sanat sahibi lazım olduğunu düşündüğü, talebelerin içinden marangoz, terzi, demirci gibi işleri başaracakları ayırdığı, geniş arazinin bölündüğü, her on çocuğa muallimleriyle birlikte birer ev yeri tasarlandığı, mektebe getirilen ustalarla çocukların oturacakları köy evlerinin yaptırıldığı, mektebe ilk sene 50 talebenin alındığı, her on talebenin bakacağı üç inek ile bir ahır, her 25 çocuğa da 150 tavuklu bir kümes düştüğü, 12-14 yaş arası çocukların seçildiği, üç çocuğu olan köylünün bir çocuğunun ayrıldığı, derslerin yurt coğrafya ve tarihi, hesap, sağlık bilgisi, hayvan ve ağaç bakımı olduğu, coğrafya için büyük bir salon ayrıldığı, toprak ve harçla kabartma olarak yurdun vilayet ve kazaları, dağ, yayla, göl ve nehirleri ile etrafımızdaki denizlerin gösterildiği, böylelikle köylü çocuğunun baktığında yurdunu gezip görmüş gibi kafasında tutabildiği, Turhan Bey’in Ziraat Bankasıyla görüşüp mektebi kooperatif şubesi haline koyduğu, her çocuğun burada hissesinin bulunacağı, ilk senenin geceli gündüzlü didinme ile geçtiği, meyve fidanlarının dikildiği, bal kovanlarının yerleştirildiği, tarlaların sürüldüğü, ertesine sene mektepte bir köy odasının döşendiği, buranın çocukların anne ve babasının onları görmek istediğinde gelip gece de kalınacak bir yer olduğu, bir senede bu kadar değişime köylülerin ağızlarının açık kaldığı, köy evlerinde oturan çocukların elbiselerini dikmeye, bahçe ve tarlalarını çekip çevirmeye, ağaç yetiştirmeye alıştıkları, içlerinden terzi, marangoz ve demircilerin belirmeye başladığı, o senenin sonunda tarladaki mallarını tüccarlara satıp alışverişin tadını tattıkları, yumurta, tavuk, süt ve balın değerinin pay edilip mektebin masrafı alındıktan sonra kalanının çocuklara yazıldığı ve herkese bir cüzdan verildiği, ikinci senenin ortasında kitap okuma yeri yapıldığı, Avrupa’dan köy yaşantısıyla ilgili filmler getirildiği, mektebin adının dillere yayıldığı, üçüncü sene 50 mekteplinin son sınıf imtihanından sonra bahçeye çıktıkları, Balıkesir Maarif

müdürünün, valinin, davetlilerin ve çocukların anne babalarının hazır bulunduğu, bu temiz ve ışıklı ilim köşesinin alkışlarla karşılandığı, çocukların mektebin bal peteklerinden, ineklerin sütlerinden ve taze yumurtalardan hazırlanmış sofraya davetlileri oturtup hizmet ettikleri, ayrılırken her çocuğun elinde birer cüzdan olduğu, dağıldıkları köylerinde babalarının da bu usul ile çalışmasına ve yeni bir hayatın filizlenmesine ön ayak oldukları, Maarif Vekâletinin de ertesi sene her tarafta böyle mektep açtığı ve onlara köylülerin dediği gibi kuş kanadı adını taktığı ifade edilmiştir (Vahit, 1933c).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Beceriksiz*” isimli hikâyede, yaşlı bir kadının şehit çocuğu olan 12 yaşındaki torunu ile birlikte, kocasından bağlanan 225 kuruş olan maaşını almak için mal müdürünün yanına gitmesini, yaşlı haliyle onu beklettikleri için söylenmesi üzerine mal müdürünün de bu paraya bel bağlamadan çocuğun çalışabileceği nasihatinde bulunması anlatılmaktadır. Ayşe Hanım ve torunu Turhan’ın çok üzüldüğü bu olay karşısında, Turhan’ın arkadaşlarıyla Balta Limanında dolaşırken ot toplayan insanlarla tanışıp onlardan öğrendiği gibi ot toplayıp ayıklayarak para kazanmaya başladığı, daha sonra bir dükkân bile açtığı, yaşadığı acı bir söz ile ikisinin de sıkıntıdan kurtuldukları belirtilmiştir (Vahit, 1933ç).

Dayanışma

“*Eski Oyunlarımız*” başlıklı yazıda, eskiden çocukların açık havada ya da kış gecelerini hoşça geçirebilmek için oynanan oyunlar açıklanmıştır. Bunlardan, Öksüz Oğlan Oyunu ve Helvacı Güzeli Oyunu’nun nasıl oynandığı ve içinde geçen parçaların hep birlikte söylendiği ile ilgili bilgilere yer verilmiştir (Anonim, 1932).

“*Burnun İsyanı*” başlıklı hikâyede, bir gün burnun hür olmak istediği, kendi kendine ağır gözlükleri taşıdığı için söylendiği, sonra şiddetli bir şekilde aksırması üzerine gözlüklerin kaldırımın üstüne düşüp parçalandığı, bunun üzerine gözlerin ne yapacağını şaşırıldığı, bir şey göremediği için burnu çarptığı ve burnun ezildiği, birbirlerine muhtaç olduklarını unutmamak gerektiği nasihati verilmiştir (Anonim, 1932).

“*Oyunlar*” başlıklı yazıda, üç oyunun nasıl oynandığı anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Yahya Kemal tarafından yazılan “*Akıncı*” isimli şiirde sevinç içinde dayanışma konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (*Yahya Kemal*, 1932, s. 1):

Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Ak tolgalı beğlerbeği haykırdı: ilerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna’dan kabilelerle...

Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan,
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.

Bir gün doludizgin boşalan atlarımızla,
Birden yedi kat arşa kanatlandık o hızla...

Cennette bugün gülleri açmış görürüz de,
Hala o kızıl hatıra titrer gözümüzde!...

Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!.

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Rus Edebiyatı: Çocuk oyunları*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Leon Tolstoy*’un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. *Liyuboçka*’nın *Robenson* oynayalım dediğinde *Volodya*’nın her gün oynamaktan sıkıldığını söylediği, *Liyuboçka*’nın ağlaması üzerine *Volodya*’nın kabul ettiği, ancak isteksiz oluşunun oyunun tadını kaçırdığı, hâlbuki uzun kış gecelerinde bir koltuğun üstünü şal ile örterek araba yaptıkları, birinin arabacı, birinin uşak olduğu, üç sandalyenin atlı kızak olduğu, böylelikle uzun kış gecelerinin çabuk geçtiğini anlatmıştır (*Mehmet Şükrü*, 1932d).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Alman Edebiyatı*” bölümündeki “*Cessur Atlayıcı*” alt başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Körner*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. *Harras*’ın atıyla birlikte düşmana karşı verdiği mücadelede arkasından gelen düşmandan uçurumdan atlayarak kurtulduklarını anlatmıştır (*Mehmet Şükrü*, 1932e).

Ay isimli biri tarafından yazılan “*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazıdaki *Andre Leneka*’nın “*Çocuk İle Serçe*” isimli şiirinde dayanışma konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (*Ay*, 1932a, s. 3):

Minimini serçecik,
Öt, öt, öt !
Bak ötüşün
Ne tatlı !
Küçük çocuk,
Ötüyorum
Fakat güzel değil ki !
Dersine bak, sen de öt !
Öğret bana...
Kitaptaki
Öğrenilmezmi çabuk ?
Küçük çocuk
Ötüşelim beraber
Bak burası ne güzel !
Dersine bak,
Öğren hadi !
Beraberce ötelim.
Güzel çocuk
Öt, kardeşim ;
Öt, çabuk !

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Cesaret*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Anatol Frans*’ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Luvizon ve Fredrik adlı iki arkadaşın köy yolunda mektebe şarkı söyleyerek giderken kasabın köpeğinden korktuğunu ancak sonra kendine güvenen bir tavırla hayvanın önünden geçip gittiğini anlatmaktadır (*Mehmet Şükrü*, 1933a).

Mehmet Şükrü tarafından nakledilen “*Bir fırtınalı günün rüyası*” başlıklı tiyatro oyununda, Yıldız, Gönül ve Bebek, Ayı, İki tahta asker, Atlambaç ipinden oluşan oyuncaklar arasında, bahçede geçen bir vaka anlatılmıştır. Oyuncaklarını hor kullanan Yıldız’ın oyuncak askerlerini yere devirdiği, bebeği saçından tutup çektiği, ayının üstüne bastığı, Gönül’ün oyuncaklara yardım etmek istediği ancak

Yıldız'ın buna engel olduğu, canı sıkılan ve çayırda uyuyan Yıldız'dan oyuncakların öcünü almak istediği, etrafını kuşatıp aynı şeyleri ona yaptıkları, onu bağlayıp etrafında dans ettikleri, gürültüyü duyan Gönül'ün sahnede görüldüğü, Yıldız'a yardım etmek istediği ancak oyuncakların engel olduğu, sonra Yıldız'ın uyandığında korkunç bir rüya gördüğünü anladığı, oyuncaklarının ne hale geldiğine şaşırıldığı, hepsine şefkat gösterdiği, Gönül'den af dilediği ve ona sarılıp oyuncaklarının yanına götürdüğü, birlikte oturup oynamaya başladıkları ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1933b).

Duyarlılık

Ay isimli biri tarafından yazılan “*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazıdaki *Edmond dö Amiçi*⁵⁹'nin “*Haminne*⁶⁰” isimli şiirinde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Ay, 1932b, s. 3):

- Haminne! senin saçın niçin öyle agarmış?
- Senelerin karı yavrum, benim için artık kış
- Haminne! senin yüzün niçin öyle bürünmüş?
- Kederlerin izi yavrum, hayat nazlı bir kuşmuş.
- Haminne! solgun başın niçin öyle sallanır?
- Gizli bir yel esiyor.. her şey geçer, o kalır.
- Gözlerinin etrafı neden öyle kap kara?
- Ağlamaktan yavrucuğum, sen acıya oğrama.
- Ninecik! ya o başın neden öne eğilmiş?
- Yeri görmek için belki.. fakat o pek uzun iş!
- Kucaklarken beni neden dudakların kıpırdar?
- Çocuklarım sizin için her dudakta dua var.

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Kış*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932f, s. 1):

⁵⁹ 16 Kânunusani 1932 Cumartesi tarihli Sayı 2, sayfa 12'de yer alan Tashih'de, “Kömürcü ile Asılzade” başlıklı yazının İtalyan ediplerinden Edmon dö Amiçi'den, “Haminne” isimli şiirin Fransız şairlerinden S. Ratisbon'dan tercüme edildiği, yanlışlıkla birinin diğerinin yerine yazıldığı bilgisi verilmiştir.

⁶⁰ Haminne: Yaşlı büyük anne. (Hanım nine sözünün bozulmuş şekli) (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 245).

Kış.. kış...
Kuru dallarda bir dumanlı bakış
Boğu gök yaşla ufka alçalıyor,
Dereler, hıçkırıkla çalkanıyor..
Korular boş, sarardı hep kırlar;
Şimdi dallarda sallanan yuvalar
Kimsesiz... — o güzel yavrular nerde? —
Çırpınan gölgelerle her yerde
Bir boğuk ses ulur ulur ve uzar...
Kuytu yollarda kar —
Duman, elem yine kar
Döküldü son yaprak..
Ölümlü bu mevsim biraz güldü:
İşte her yer sükûnla örtüldü..
Yakın ve uzak
Bağçeler şüphelerle işlendi,
Ovalar bembeyaz ve düz şimdi...
Görünür sonra gün ve boş toprak
Eriyen bir sükûna ağlıyarak.
Kış..
Yine dallarda hep o bakış,
Yine bir gizli hıçkırıklı akış...

Dipnotunda “*Mütareke senelerinde Çanakkale nesli için yazılmıştı.*” açıklaması yer alan, *Mehmet Şükrü* tarafından yazılan “*Kırık Dal*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932g, s. 1):

Kış gelmişti.. ağaçlar
Hasta, yorgun çırpınır;
Haykırırdı rüzgâra.
Dedim : ölüm esiyor..

Fekat, bu hıçkırık ne?
İnildi bir kırık
Dalda uçuk gölgeler :
“Uzun süren bir kıştı..
Bu yoklukta yalnız ben,
Ben yeşildim.. her ümit
Bende çiçek açmıştı.
Yapraklarım kıpırdar,
Sanki birer yavru kuş !
Göz yaşında ruhumun
Öksüzlüğü bakardı.
Fekat işte kırıldım ;
Artık benden ne çiçek,
Ne de olgun bir yemiş.”
-Hayır ! kardeş..
Bahar gelsin her ümit
Yine senden doğacak.
Bu yoklukta genç sesin
Ruha hayat döküyor.
Güzel bahar ! nerdesin?

“Dünya Çocuk Edebiyatı” ana başlıklı yazının “Amerikan Edebiyatı: Esaret zulmu” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, Beşer-Stov’un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Lüsi adındaki bir esirin çocuğuyla birlikte Haley isminde bir esirciye satıldığı ve kendisine Luvisvil’de kocasının yanına gideceğinin söylendiği anlatılmıştır. Vapurda sahibinin imzaladığı satış mukavelenamesini gördüğü ama buna inanmadığı, çünkü sahibinin ona kocasının yanına aşçılık yapmaya gittiğini söylediği, yalan söylediğine inanmadığı, çocuğuyla ilgilenen kadının yanına gelen birinin çocukla ilgili sohbet ettiği, Haley’den çocuğu satacağını öğrendiği, pazarlık ederek çocuğu aldığı, kadının vapurun rıhtımda durduğu anda uyuyan çocuğu yatırıp kocasını aramaya gittiği, bunu fırsat bilen Haley’in çocuğu yabancıya verdiği, geri dönen Lüsi’nin çocuğun nerede olduğunu sorduğu,

Haley'in de onu sattığını söylediği, kadının hiç ses çıkaramadığı, zavallının kalbinin kanadığı, gece vapurda sessizlik olduğunda Tom'un suya düşen bir vücudun gürültüsünü duyduğu, başını kaldırdığında kadının yerinin boş olduğunu gördüğü, kanayan zavallı kalbin artık elem çekmediği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932ğ).

Munis Faik tarafından yazılan “*Hayatın kısı*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Munis Faik, 1932a, s. 3):

İki büklüm bir ihtiyar, bir gün,
Yürüyormuş, ağır ağır, ölgün,
Yolda mektepli bir çocuk, birden:
“-Dede tekrar çocuk mu oldun sen?
Yürümen benziyor emeklemeye,
Yatmıyorsun fakat beşikte!...” diye
Alay etmiş onunla. Yaşlı adam:
“-İhtiyarlık, demiş, çocukluktur
Belki!.. Lâkin beşikte sallanamam!
Bana artık beşik mezarım olur!..
İki büklüm ve dizlerim titrek,
Düşerek, kalkarak, sürüklenerek
Yaşıyorken de “oh! Hayat..” diyorum.
İhtiyarlık ayıp değil yavrum,
Ona mahkûm hayatta insanlar:
Her baharın sonunda bir kış var!..”

Faik Ali tarafından “*Çocuklarıma*” ithafen yazılan “*Kuş Yuvaları*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Faik Ali, 1932, s. 1):

Dallar üstünde şimdi sessizce
Bekleyen sanki boş, hazin yuvalar,
Sonra bin türlü nağmelerle dolar...
Her dal üstünde bir kuş öttükçe.

Her taraf Őenlenir, güler, söyler.
Kuşlar ormanların ve baĐĉelerin
Canlı bir Őevkidir., ve her narin
Yuva bir kaĉ güzel kuşun evidir.
Bozmayın, yıkmayın, hiĉ onları siz :
Sonra kuşlar uĉar, gider, dağılır,
Kuşlar olmazsa baĐĉeler de kalır
Nağmesiz, neş'esiz, Őetaretsiz..
İŞte her yavru kuş sizin gibi bir
Yuvanın kalbı, ruhu, zinetidir...

“*Dünya ĉocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Kırık Vazo*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Slli Prdom*’un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Verven ĉiĉeĐinin olduğu vazonun ĉatladıĐı, bu inciniŐin her gün geniŐleyerek bütün vazoyu sardığı, tıpkı onun gibi kalbe dokunan kĉk bir inciniŐin de kalbi geniŐlettiĐi, böylece kalbin ağlayarak kırıldığı anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932h).

Gün Doğdu isimli biri tarafından yazılan “*Kış Yolları*” isimli Şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları Şu Şekildedir (Gün Doğdu, 1932a, s. 7):

Ay dumanlar arasından mahzun alanlığa bakar
Ormanlarda her karaltı ıŐıktan ĉiĉek aĉar,
Ve yollara bir ufacık kağni elemeler saĉar,
Bir hastanın kalbindeki acı kederler gibi,
Yurdlarına geĉ kalan yolcuların sesleri...
Ne bir ateş, ne de siyah kulübeler,
Yalnız karanlıkla kar;
Ve karŐıda bir ĉok hatlı nihayetsiz mesafeler...

Hakkı Kaya tarafından yazılan “*Hazin Bir lm*” başlıklı yazıda, Fuat Efendinin Üsküdar orta mektebinin güzide talebelerinden biri olduğu, iyi kalpli bu ĉocuĐu bütün arkadaşlarının, muallimlerinin ve müdürünün ĉok sevdiği, zavallı yavrunun Mart’ın ikinci günü mektepte rahatsızlanıp evinde ĉ gün baygın

yattıktan sonra kızıl hastalığına kurban gittiği, bütün muallimleri ve arkadaşlarının cenaze merasimine katıldığı bilgisi verilmiştir. “*Fuad’a*” isimli yazılan şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Kaya, 1932, s. 12):

Ağlattın, üfulünle yaraladın kalbimi,
Kabrinin toprağını gözyaşımınla suladım.
Ebedî firkatınla matemledin âlemi..
Sen de mi toprak oldun, asil ruhlu Fuadım?
Zihnimde bugün yalnız akisleri çalkanan
Bir şey var: Her zamanki şen ve şakrak kahkahan.
Bu kısa hayatında bana en son hatıran
Bu oldu, daimada bu olacak Fuadım.

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Gazete Küçük Piyer’den bahsediyor.*” başlıklı yazısında *Munis Faik*, *Anatole France*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Okuma bilmediği zamanlarda, gazetenin üzerinde esrarengiz etkiler yaptığı, gazeteyi gördükçe sihirli bir şey karşısında bulunduğunu zannettiği, gazetede bahsedilen kişilerin nerede olduğunu idrak edemediği, sebebini büyüklere sorduğunda tatmin edecek bir cevap alamadığı, o günlerde evlerine gelen Madam Mathias’ın bu çocuğu çok sevdiği, gazete haberlerinde ona akşamki yaramazlığının hikâyesini bulmuş gibi görünerek okuduğu, henüz iki yaşında olmasına rağmen buna kolay kolay inanmadığı, Madam’ın hikâyeleri o anda uydurduğunu anladığı ama gazeteye çıkmış olma şerefinden de vazgeçmekte zorlandığı ifade edilmiştir (Munis Faik, 1932b).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Genç Karga*” alt başlıklı yazısında *Mehmet Şükri*, *Şarl Vagner*’den alınan hikâyeye yer vermiştir. Normandiya’nın yeşil kırlarındaki çiftliklerinde bir karga gümesinin yumurtadan yeni çıkmış böceklerle ufak solucanları avlamaya koyuldukları, hepsinin avlarıyla meşgul oldukları, sadece içlerinden birinin ihtiyar bir karganın etrafında sıçrayıp durduğu, amacının gaga ile beslenmek olduğu, yuvadaki gibi ihtiyar babasının hazırca ona getirmesini, onun da bir lokmada yutuvermesini istediği, küçük olan tüysüz kuşları anne babalarının beslediği, ihtiyar karganın ayağının topalladığı, artık tüylenmiş, kuvvetli hale gelmiş olan genç tembelin

babasını kendisine hizmet ettirmek istediği, bu kargaya benzemekten sakınmak gerektiği anlatılmıştır (Mehmet şükrü, 1932).

“*Gençler Sahifesi*” köşesindeki Kastamoni (Kastamonu) Lise Mecmuası’ndan *Sabahittin* isimli bir yazar tarafından yazılan “*Kardeşim Aydına*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. şiirin mısraları şu şekildedir (Sabahittin, 1932, s. 10):

Gülün kıvrımından ruhunda yoksa;
Nuro olup güneşle akamıyorsan,
Duymazsın: Titriyen pembe bahara
Kelebek zevkile bakamıyorsan!
Hissetmek istersen bir çağlıyanı,
İçinde bir damla su olmak ister.
Volkanı duyayım dersen, tüfünün,
Yanında bir zerre lâv olmak ister.
Özenme şairim, şairim diye,
Ruhun yüksekleri aşamıyorsa.
Uğraşma nafil, duyarım diye,
İçinde tabiat yaşamıyorsa!

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Mektebe dönüş*” başlıklı yazısında *Mehmet şükrü*, *Anatol Frans*’ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Sonbaharın sararan yaprakları ile Teşrinievelin ilk günlerinde Lüksemburg bahçesinde gördüklerini anlatacağı, bu bahçede gördüğünün elleri cebinde mektebe giden bir çocuk olduğu, bu çocuğun aslında bir gölge olduğu, yirmi beş sene önceki kendi gölgesi olduğu, şimdi artık olmadığı için onu çok sevdiği, kaybettiği bir masum olduğu, onun yirmi beş sene evvel bu mevsimde, mektebe gitmek için bu bahçeden geçtiği, kitaplarının omzunda, arkadaşlarını görmenin sevincini yaşadığı, sabahın temiz havasında Lüksemburg’dan geçtiği, o zaman gördüklerini bugün de gördüğu, sadece o’nun olmadığı, işte bu yüzden ihtiyarladıkça mektebe dönüş ile daha fazla alakadar olduğu anlatılmıştır (Mehmet şükrü, 1932).

“Dünya Çocuk Edebiyatı” ana başlıklı yazının “İtalyan Edebiyatı: Yeni arkadaş” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, Edmondo dö Amisi’nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Dün öğleden sonra müdürün arkasında yeni bir talebeyle sınıfa girdiği, esmer, siyah saçlı bir çocuk olduğu, müdürün, muallim Mösyö Perboni’ye bir şeyler söyledikten sonra talebeyi bırakıp çıktığı, muallimin yeni gelen talebenin elinden tutup sınıftakilere mektebe epey uzakta vatanın öbür ucunda Kalabr’da doğmuş bir çocuk geldiğini, onu iyi karşılamalarını, onun İtalya’ya meşhur adamlar yetiştiren şanlı bir toprağın oğlu olduğunu, onu sevmelerini, memleketinden uzakta olduğunu hissetmemesini, İtalyan çocuğunun İtalyan mektebinde dost bulabileceğini göstermelerini istediği, Mösyö Perboni’nin Ernest Derosi diye seslendiği, sonra sınıfın en çalışkan çocuğunun ayağa kalkıp muallimin kürsüsüne yaklaştığı, Mösyö Perboni’nin sınıfın birincisi olduğu için arkadaşlarının adına yeni geleni kucaklamasını istediği, Derosi’nin Kalabralıya hoş geldiniz dediği, herkesin el çırpıtığı, muallimin ise sınıfta alkışlanmayacağını belirttiği, yasağa rağmen muallimin bu taşkınlıktan memnun olduğu, Kalabralının da memnun görüldüğü, Mösyö Perboni’nin gösterdiği yere oturduğu, yerine yerleşince yanındakilerin ona kalemler, kâğıtlar verdikleri, arka sıradan birinin ise dostluğunun alâmeti olarak ona İsveç pulu gönderdiği bilgisi verilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932j).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan 29 Ağustos 1297 tarihli “Uyku Vakti” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932k, s. 3):

Küçük çocuk, küçük çocuk ! tünaydın !

Küçük çocuk ! tünaydın !.

Kesik bir ses.. karanlık...

“Sevim,, yattı, uyku çağıdır artık.

Küçük çocuk mışıl mışıl uyurken

Serçe kardeş ölüyor..

Ağaçlıklar içinden

Boşluklara tatlı bir ses döküyor:

Küçük çocuk, küçük çocuk, tünaydın !

Küçük çocuk, tünaydın !.

Kırklareli'nden *Ali Şefik* tarafından yazılan “*Kaval Ne Diyor?*.” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Ali Şefik, 1932, s. 7):

Uzun akan gümüş renkli ırmakta
Yavaş, yavaş kızıl güneş batmakta.
Ulu dag üstünde mavi bir gölge,
Köylü kızlar su taşır döke, döke.
Paslı derenin kenarında yatan
Temiz kalpli küçük, güzel bir çoban
Kaval çalar hazin, hazin durmadan.
Karanlık her tarafta sanki bir sis
Evet, küçük çoban belli kimsesiz.
Var etrafında beş, altı koyunu,
Arkadaşı kaval, çok sever onu.
Gelir derinden bir kaval sesi,
Bu ses müteessir eder herkesi.
Çoban, ey çoban, bagrı yanık çoban.
Çal, hep çal kavalını hiç durmadan
Kalbin mi senin daima kanıyan ?...

Dipnotunda “*Mütareke senelerinde yazılmıştı.*” açıklaması yer alan, *Mehmet Şükrü* tarafından yazılan “*İstanbul Akşamı*” isimli şiirde duyarlılık konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932L, s. 1):

Kıyıları gölgelendi, sular gömüldü..
Dinliyor ufukları eski bir yalı.
Dallarda son bir ışık titredi söndü,
Matemli bir düşünce sardı akşamı..
Yaşlariyle kanarken, kalbe gam veren
Bulutların üstüde ince bir yıldız,
Gizli bir ses uyanır.. sanki bu ölen

boşlukta hıçkırıyor hasta bir genç kız.
Denizde gölge bir iz uzanır, söner..
Bahçeler ufka dalan gözümde erir.
Sükûn verir ruhuma, hıçkırık diner:
Damla damla karşıya ışık serpilir.
Bu acıklı sükûnet, bu gizli elem
Boşluklarda ürperir, bahçeler yanar;
Akisleriyle dolar gözümdeki nem:
Gölge bir minarede gamlı Ay doğar..

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Gece korkuları*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Mişle*’nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Gecenin kuşlar için korkunç olduğu, karanlıklarında tehlikeler sakladığı, gece düşmanlarının hepsinin çıtırtı yapmadan geldikleri, yarasanın sessiz kanatlarla uçtuğu, uzun gelinciğin yaprak kımıldatmadan yuvaya sokulduğu, sansarın bütün aileyi bir anda boğazladığı, oysaki kuşlar için gecenin tehlikelerinin daha korkunç olduğu, baba kuşun yavrularını korumak için geceleri uyku ile uyanıklık arasında kaldığı, kederli ve durgun bir şekilde büzülerek minicik başını kanatlarının altında sakladığı, akşam garipliğinin bütün canlılar üzerinde tesirinin büyük olduğu, Hollandalı ressamların bile bunu anlayarak eserlerinde ifade ettikleri, diğer hayvanların gece baskınlarına karşı korunacak yerleri, meskenlerinin olduğu ama kuşların bir yapraktan başka hiçbir şeylerinin olmadığı, sabah olduğunda ise korkuların geçtiği, yerini sevincin aldığı, birbirlerinin yaşıyor olduğunu görmekten adeta bayram havası yaşadıkları, sonra uçuşmaların başladığı ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932m).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Tarla kuşu*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Mişle*’nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Bu kuşun tarlaların kuşu, çiftçilerin (çiftçilerin) kuşu olduğu, her yerde eşine cesaret verip onun yanında bulunduğu, bu mütevazı kuşun millî bir kuş addedildiği, tırnaklarının ağaçlara konmasına mani olduğu, saban izinden başka sığınacak yerinin olmadığından tavşanın yanında yuvalandığı, kuluçkaya yattığında ne endişeler, ızdıraplar yaşadığı, yavrularını köpekten, çaylaktan, şahinden ancak biraz yeşermiş toprak yığınının gizlediği, ancak tehlike dışında

çalgınca sevinebildiği, tehlikelerin ve acı tecrübelerin kalbini katılaştırmadığı, kardeş sevgisi konusunda örnek kuş olduğu, şen, emniyetli, iyi huylu olduğu, kırlangıç gibi gerektiğinde kardeşlerini emzirdiği, en ufak bir aydınlığın ötmesi için yeterli olduğu, berrak sesiyle orakçılara işaret verdiği, onları takip ettiği, gayretli olmalarını söyleyip uykuya davet ettiği, böcekleri kovaladığı, havada bin metreye kadar yükselip bulutların arasında nağmelerinin en küçüğünü bile kaybetmeden, aralıksız bir saat mütemadiyen öttüğü ve bunu hiçbir bülbülün yapamayacağı belirtilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932n).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Saka Kuşu*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Mişle*’nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Sonbaharın geldiği, tarla kuşunun böcek devşirmekle uğraştığı sırada kuzey memleketlerden kuşların göç etmeye başladıkları, Ardıç Kuşunun, Çalikuşunun geldiği, hava şartları zorlaşınca bunların insana sokulduğu, Afif Şakrak Kuşlarının ve Otlıgen Kuşunun ürkek halleriyle seslerini işittirmeye çalıştıkları, kışa girerken fakir rençperin ormanda kuru odun toplamaya gittiğinde baltanın sesine koşan kuşun oduncunun etrafında dolaşıp onu memnun etmek için tatlı şarkıları terennüm ettiği, bunun merhametli bir perinin oduncuya yalnız olmadığını hissettirmek için gönderdiği Saka Kuşu olduğu, oduncunun yaktığı ateşten Saka Kuşunun payını almaya koştuğu, eğer karşılaşıldığı takdirde ona biraz ekmek kırıntısı verildiğinde dost bir çehre görürse odaya gireceği ve ateşe karşı hissiz kalamayacağı, böylelikle zavallı kuşun kışa daha kuvvetli olarak döneceği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932o).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*İtalyan Edebiyatı: Asil bir kalb*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Edmon de Amisi*’nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Muallim Mösyö Perboni’nin henüz sınıfa gelmediği anda üç dört çocuğun zavallı Grosi ile dalga geçip kızdırdığı, cetvelle vurup, çolak diye alay ettikleri, Grosi’nin kendisini rahat bırakmaları için yalvaran gözlerle baktığı, fakat çocukların onu iyice kızdırdığı, çocuklardan biri olan Firanti’nin annesini taklit etmesi üzerine çalgına dönen Grosi’nin elindeki hokkayı ona fırlattığı, ancak hokkanın Mösyö Perboni’ye isabet ettiği, o anda derin bir sessizlik olduğu, muallimin hokkayı kimin attığını sorduğu, cevap alamayınca bu defa hiddetlenerek tekrar sorduğu, o sırada zavallı Grosi’ye acıyan Garron’un suçu üstüne aldığı, ancak muallimin buna inanmadığı, ceza vermeyeceğini söyleyerek

suçluyu bulmaya çalıştığı, bunun üzerine Grosi'nin dayanamayarak olanları muallime anlattığı ve hokkayı attığını itiraf ettiği, çocuğu kızdıranların dördünün ayağa kalktığı, Mösyö Perboni'nin yaptıkları bu çirkin hareketten dolayı onlara çok kızdığı, sonra Garro'ya yaklaşıp onun asil bir kalp olduğu iltifatında bulunduğu, Garro'nun ise muallimin kulağına iki kelime fısıldadıktan sonra kabahatli arkadaşlarını affettiğini söylediği bilgisi verilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932ö).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Rus Edebiyatı: Kardeş Kavgası*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Tolstoy*'un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Kardeşinden bir yıl, birkaç ay küçük olduğunu, beraber büyüdüklarini ve okuduklarını, fakat bir ara Volodiya'nın büyük olduğunu hatırlayarak gururlanmaya başladığını düşündüğü, bir gün onun yemek masasına yaklaşıp küçük bir sürahiyi kırdığını, odaya gelen Volodiya'nın eşyalarını karıştırdığı için kızdığı, sonra sürahinin nerede olduğunu sorduğu, kırıldığını öğrenince yerden kırık sürahi parçalarını topladığı, sürahiyi kırdığı için ne isterse alacağını söylediği ve istemeden güldüğü, kardeşinin sürahiyi kırdığı gibi bir de üstüne güldüğü için Volodiya'nın söylendiği, masadan uzaklaştırmak istediği anda kardeşinin masayı devirdiği, porselen yemek takımının kırıldığı, Volodiya'nın düşen tabakları tutmaya çalıştığı, kardeşinin odadan çıkarken abisiyle aralarındaki her şeyin bittiğini, artık dargın olduklarını düşündüğü, kendini suçlu hissettiği, Volodiya'nın ise aralarında hiçbir şey olmamış gibi konuşup güldüğü, yanından geçen kardeşi Nikola'ya kendisini affetmesini istediği ve kavga etmek istemediğini söylediği, kardeşinin buna kayıtsız kalmadığı, elini sıkarak abisinden af dilediği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1933c).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Cenup denizlerinde bir Balina sürüsü*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Piyer Loti*'nin anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Vakanın 55 derecede cenup arzında geçtiği, bir kış sabahı havanın 0 derece olduğu, fakat yine de sakin ve soğğun şiddetinin duyulmadığı, açık nöbette olup gökyüzüne bakmaktan başka işinin olmadığı, yanında bir dümencinin olduğu, kendisine garpta balinaların olduğunu gösterdiği, çok uzaklarda bu balıkların fırlattıkları su fişkirmalarının görüldüğü, süratle onlara doğru yaklaştıkları, kendilerini avlamak için geldiklerini anlamış gibi onlardan korkmadıkları, çılgınca sıçradıkları, aralarında büyükleri olduğu gibi

annelerinin ardında genç olanların da olduğu, sağa sola su püskürttükleri, onların gemicilere, gemicilerin de onlara baktığı, zamanında Amerikan gemileri ile büyük balina avlarına koşmuş olan tayfa reisinin onları yakalamadığı için sinirlendiğı, çengelli zıpkınları çıkarıp, en sadık on iki yelkenciyi yanına alıp sandalları denize indirmek istediğı, fakat balinaların kendilerine ilgi gösterilmeyince cenuba doğru yola devam ettikleri, çok geçmeden görünmez oldukları, bu loş sema altında sanki arzın ilk çağlarından bir sahnenin canlandığı ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1933ç).

“Dünya Çocuk Edebiyatı” ana başlıklı yazının “Alman Edebiyatı: Torunun verdiğı ders” başlıklı yazısında *Nimet Vasfi*, *Grim Kardeşler*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Bir zamanlar zayıf, aciz bir ihtiyarın yürüyemediğı, göremediğı ve ellerinin titrediğı, sofraya oturduğunda yemeğın yarısını önüne döktüğü, oğlu ve gelininin bu duruma tahammül edemeyerek sofralarını ayırdığı, bununla da kalmayıp artık yemeklerden toprak kap içinde odanın bir köşesinde yemek yedirmeye başladıkları, zavallı ihtiyarın çocuklarının ve torunlarının gülüp oynayarak yemek yedikleri sofraya bakıp gözlerinden yaş aktığı, bir gün elinden düşürdüğü toprak çanak parçalanınca hem gelininden azar işittiğı hem de yemeğini tahta çanak içinde yemeye mahkûm olduğı, bir gün dört yaşındaki torununun tahta parçaları birbirine ekleyerek oyun oynadığı, babasının ne yaptığını sorduğunda tahta parçalarından çanak yaptığını, büyüdüğünde anne babası ihtiyar olduğunda bunun içinde yemek yiyeceklerini söylediğı, bunun üzerine anne ve babasının birbirlerinin yüzüne bakıp babalarına karşı yaptıkları hareketin yanlış olduğunu anladıkları ve bundan sonra babalarını daima sofranın başına oturttukları anlatılmıştır (Nimet Vasfi, 1933a).

Dürüstlük

“Ördek Avı” başlıklı yazıda, Sedat ve Nihat adlı iki arkadaşın ava gittiklerinden ve güzel bir günün sonunda Sedat’ın yerde bulduğı yüzüğün, geceyi geçirdikleri çiftlik sahibi Mehmet Bey’in eşinin olduğunun ortaya çıktığından ve Nihat’ın sözlerinden ve doğruluğundan dolayı Mehmet Bey’in çok memnun kaldığı anlatılmaktadır. Mehmet Bey’in dürüstlüğünden dolayı Nihat’a çiftlikte iş verdiğı, sonra çiftlik müdürü olduğı ve çok çalıştığı için de Mehmet Bey’in kendisine ortak yaptığından bahsedilmektedir (Anonim, 1932).

“*Ay’ın Hikâyesi*” başlıklı yazıda *Fazıl Rüştü*, ninesinden dinlediği Ay Dede hikâyesini anlatmış, küçükken biraz yaramaz bir çocuk olduğundan, babasının hazinesini sırtlayıp kaçtığından ve ninesinin yatarken Ay Dede’ye yalvarırsan ve iyi bir çocuk olursan sabah başucunda sarı bir altın bulursun diye nasihat ettiğinden bahsetmektedir (Fazıl Rüştü, 1932).

“*İki avcı konuşuyor*” başlıklı yazıda, avcının avlarını hastaneye gönderdiğini söylemesi üzerine diğer avcının bunu keklik sandığı, avcının da orman bekçisi ve bahçıvan olduğunu söyleyerek dürüst davrandığı ifade edilmiştir (Anonim, 1932).

Gültekin isimli bir yazar tarafından yazılan “*Mavili kızın hikâyesi*” başlıklı yazıda, vaktiyle hep mavi elbiseler giyen küçük bir kız olduğu, mavi elbiseleri, mavi çorapları, mavi ayakkabılarının olduğu, annesinin ona mavi pelerin aldığı, herkesin onu mavili kız diye çağırdığı, anne ve babasıyla köyde yaşayan bu kızın isminin Ayşe olduğu, Ayşe’nin babasının çiçek yetiştirdiği ve onları sattığı, Ayşe’nin yaseminlere baktığı, büyüdükları zaman teyzesine bayram hediyesi vereceği, her gün erkenden uyanıp çiçeklerini suladığı, etraflarını ilaçladığı, gününün bu şekilde geçtiği, bayram geldiğinde çiçeklerin büyümüş olduğu, onları hazırlamaya başladığı, teyzesinin karşı köyde oturduğu, Ayşe’nin yeni elbiselerini giydiği, anne ve babasının ellerini öptüğü, teyzesine gidebilmek için izin istediği, annesinin yolda uslu bir şekilde gitmesini, çiçekleri kaybetmemesini, yolda dükkânlara uğramamasını tenbihlediği, Ayşe’nin annesinin sözlerini dinleyeceğine söz verip yola çıktığı, yolda teyzesinin çok memnun olacağını düşündüğü, onun da çiçek meraklısı olduğu, sonunda köye yaklaştığı, köye ikinci gidişi olduğu, geçen sene annesiyle gittiği, annesinin sözünden çıkmamak için hızlı bir şekilde gittiği, köye girerken gördüğü dükkânlarda cici şeyler olduğu, içinden bir yere uğramaması gerektiğini, annesinin böyle söylediğini geçirdiği, köy meydanının girişinde kapısında oyuncaklar asılı küçük bir dükkân gördüğü, buranın köyün güzel bir oyuncakçı dükkânı olduğu, mavi giyinmiş bir bebek gördüğü, onu seyretmek istediği, annesinin sözlerini unutup dükkâna girdiği, aradan epey vakit geçtiği, geç kaldığı için teyzesinde çok kalamayacağı, çünkü ortalığın kararmaya başladığı, anne babasının merak edeceği, kapıya geldiğinde yasemin saksısının yanında olmadığını fark ettiği, geri dönüp satıcıya sorduğu, ancak bulamadıkları, annesinin sözünü dinlemediği için pişman olduğu, teyzesine

gelip olanları anlattığı, teyzesinin bunları bildiğini söylediği, oyuncakçıda Ayşe'yi gördüğünü, çiçekleri kendisine getirdiğini bildiği için alıp eve getirdiğini anlattığı, teyzesinin çiçekleri ve o bebeği getirdiği, Ayşe'nin sevincinden teyzesinin boynuna sarıldığı, annesinin sözünü dinlemediği için kendini affettirdiği zaman bebeğin onun olacağını söylediği, bir sene sonra teyzesini ziyarete gittiğinde yaseminlerin olduğu yoldan kolunda güzel bebekle döndüğü anlatılmıştır (Gültekin, 1932a).

“*Şen Fıkralar*” başlıklı yazıda, beş fıkraya yer verilmiştir (Anonim, 1932).

“*Şen Fıkralar*” başlıklı yazıda, üç fıkraya yer verilmiştir (Anonim, 1932).

Şen Fıkralar bölümünde “*Kartvizit, Paris’te tahriri nüfus memurları, Hasis bir adamla doktor*” başlıklı fıkralar anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Şen Fıkralar bölümünde “*Botru’nun bir lâtifesi, Münecim*” başlıklı fıkralar anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Estetik

Gün Doğdu isimli biri tarafından yazılan “*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazıdaki “*Kar*” isimli şiirde estetik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Gün Doğdu, 1932b, s. 2):

Orman, deniz, ova ve dağ

Tepecikler sisle dolu

Göz gözü bak görmez oldu

Sazlı gölü sisten bir ağ

Sardı, çıt yok: Şimdi yağar

Etek etek kar...

“Ne bir ses var, korularda kıpırdayan ne bir yaprak”

“Yeşillikler soldu artık, sen kararan ormana bak”

Diyor gizli dudaklardan sıyrılarak akan bir ses

Sonra yine bir sükûnet, yuvalarda ne bir nefes

Ne yavru var, ne davar

Etek etek kar

“*Gençler Sahifesi*” köşesindeki *Davut* isimli bir yazar tarafından yazılan “*Halı*” başlıklı yazıda estetik konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (Davut, 1932, s. 10):

Süleymaniye camiinin içinde, dal dal, çiçek çiçek bir halı. Halının üstünde bir çocuk oturmuş, çıplak ayakları – aptest suyu hâlâ kurumamış gibi – ıslak bir ışık ile parlıyor. Çıplak ayaklarından halının çiçeklerine, dallarına damla damla sular dökülüyor.

Rengârenk nakışlarına masum bir güzelliğin hayal olup karışmış olduğu bu halı bir dua gibi, camiin içinde tütüyor, kayboluyor.

“*Masal: Yol Arkadaşlığı*” isimli masalda, canı sıkılan güzel ve sevimli gülün bahçede sümbül ve yaseminlerle komşuluk etmekten usanıp başını alıp kırlara gitmek istediği, uzun kırları geçip kokularını dağıttığı, üşüdüğünde barınacak yer aradığı, kır menekşesinin kapısını çaldığında bütün menekşelerin gülü karşıladığı, gülün buna çok sevindiği, üşüdüğünü unutan gülün boyuna posuna güvenerek konuşmaya başladığı, menekşeleri önemsiz gördüğü, üşümek için birbirlerine sokulan menekşelere kat kat üstleri olmadığını söyleyip güldüğü, bunun üzerine menekşelerin boyunlarını büktüğü, kır çiçeklerinin kapısını çaldığı ancak hepsiyle alay ettiği için onları kızdırdığı, artık kır eğlencesinden usandığı için dönmek istediği lakin çok yorulduğu, hepsiyle alay ettiği ve onları incittiği için hiçbir çiçeğe arkadaşlık teklif edemediği, ayrıldığı hanımın bahçesini özlediği, onu yetiştirip büyüten ve sulayan hanımını görse ellerini öpeceği, çünkü hanımının gülü başköşeden ayırmadığı, gözüne ilişen dikenle birlikte yola çıktıkları, güçlkle hanımın bahçesine geldikleri, dikene yalvardığı ve onu sevdiğini söylediği için dikenin ona iyice sokulup bırakmadığı, kır çiçeklerini beğenmeyen gülün artık bir dikeninin olduğu, hanımının sabahleyin gülün etrafında dikenler görünce şaşırıldığı, onu atmak istediği ama kıyamadığı, çok güzel olduğunu ancak dikeninden dert yandığını, gülün yaptığından utandığı ve pişman olduğu, o günden sonra gülün güzel kokulu, olgun edalı, kat kat üstlü fakat dikenli olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Eşitlik

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Rus Edebiyatı: Şeftaliler*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Leon Tolstoy*’un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Köylü Tiko Kozmit’in kasabadan dönüşünde çocuklarını çağırıp Efrem

amcanın onlara gönderdiğini gösterdiği, altı yaşındaki Vanya'nın bunları elma sandığı, en büyükleri olan Serj'in elmaya benzemediğini söylediği, babalarının bunun şeftali olduğunu, sıcak memleketlerde yetiştiğini, bizim memlekette limonlukta yetiştirilebileceğini söylediği, en büyük şeftaliyi eşine, diğer dördünü çocuklarına verdiği, Serj'in şeftalinin çok tatlı olduğunu, çekirdeğini saksıya dikeceğini söylediği, bunun üzerine babasının iyi bir bahçıvan olacağını düşündüğü, küçük Vanya'nın ise çok hoşuna gittiği için annesinin yarısını istediği, ikinci oğlu Vazili'nin Vanya'nın attığı çekirdeği aldığını, içinden ceviz lezzetinde acı bir bademin çıktığını, şeftalisini ise sattığını söylediği, babasının ise bu yaşta ticarete başladığını, tüccar olmak istediğini belirttiği, babanın üçüncü oğlu Volodya'ya şeftaliyi nasıl bulduğunu sorduğu, Volodya'nın bilmediğini, Küşa'ya verdiğini söylemesi üzerine babasının iyi kalpli ve nazik olduğunu söylediğini anlatmıştır (Mehmet Şükrü, 1932p).

“*İmtihan veren prenses*” başlıklı yazıda, İsveç'te kral hanedanına mensup kızların ev işlerini yapmak, yemek pişirmek, çamaşır yıkamak, ütü, hasta bakıcılık gibi işleri bilmesinin şart olduğu, bunun için prenseslerin ev idaresi ve hasta bakıcılık mekteplerine gidip buradan diploma aldıkları, İsveç veliahtı Gustav Adolf'un kızı Prensess İngrid'in bu mektepleri bitirip diploma aldığı, prensesin imtihan verip muvaffakiyet gösterdiği belirtilip, prensesin bulaşık yıkarken görülen resmi koyulup prensesin İngiliz veliahtı ile evleneceğinin son zamanlarda rivayet edildiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

Özgürlük

Gültgkin isimli bir yazar tarafından nakledilen “*Yeşil Kızın Hikâyesi*” başlıklı yazıda, vaktiyle hep yeşil renkli elbiseler giyen bir kız olduğu, her şeyinin yeşil olduğu, yeşil peleriniyle görenlerin yeşilli kız geçiyor dedikleri, bu küçük kızın yeşil çayırları olan bir memlekette oturduğu, masmavi denizin evine çok yakın olduğu, yeşil kızın her gün deniz kenarına oynamaya gittiği, yanına aldığı sepete deniz kenarından tuttuğu kabuklu deniz hayvanlarını koyduğu, bu eğlenceden bıkınca denizdeki kayalıkta balık avlamak istediği, fakat annesinin oraya gitmesini istemediği, balık avlamanın tehlikeli olduğunu düşündüğü, sular yükseldiği zaman kayalığı kuşattığı, söz dinlemeyen cesur kızın sular alçaldığı zaman gidip balık avlayıp deniz yükselmeden döneceğini düşündüğü, bir sabah kimseye haber vermeden elinde sepeti ve filesiyle çıktığı, kayalığa ulaştığı, suların

kayalığın ortasını oyduğu için göl halini aldığı, bu gölün içinde hem çeşitli hem güzel balıkların olduğu, buraya gelmekle iyi ettiğini düşündüğü, daha önce böyle güzel balıklar görmediğini, annesi babasının da görmediğini tahmin ettiği, balıkların kızın onları tutacağını anlamış gibi yakına gelmedikleri, sonra bir tane yakaladığı, ondan sonra sepetin balık dolduğu, ayağa kalkan kızın suların yükseldiğini fark ettiği, kızın korkmaya başladığı, derinliği az olan yerden yürüdüyse de oradan da geçemediği, sular iyice yükseldiği için sahile çıkma ümidinin kalmadığı, yeşilli kızın kayanın üzerine oturup suların alçalmasını beklediği, deniz yükseldikçe kayanın en yüksek tepesine tırmandığı, korkudan titremeye başladığı, ortalığın da kararmaya başladığı, annesinin gelip kurtarması için bağırdığı, uzun süre bağırma devam ettiği, suların artık dizlerine geldiği, bir dalganın yeşilli kızını denize düşürdüğü, bu olaydan sonra balık tutmaya gidenlerin kayanın etrafında bir balık gördükleri, balığın yeşilli kız olduğunu, annesine itaat etmediği için denize düşüp balık olan o güzel kız olduğunu mırıldandığını anlattıkları ifade edilmiştir (Gültgkin, 1932b).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*İtalyan Edebiyatı: Tünaydın*” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, Silviyo Pelliko’nun anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Memleketini müdafaa etmek istediği için Avusturyalılar tarafından zulüm gören büyük İtalyan edibî Silviyo Pelliko’nun on beş sene hapse mahkûm olduğu, acı ve uzun esaret hayatını anlattığı bir kitabında özgürlük konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932r, s. 2-3):

Pençeremden, hapishanenin uzayan kısmı ardında, deniz ve gök ile beraber ufukta kaybolan bacalarla süslü damlar, cihannümalar, çanlar ve kubbelerin birbirine karışan çizgilerini görüyordum.

En yakın evde, samimî selamları ve bana acıyan tavurları ile minnettarlığımı kazanan iyi bir aile oturuyordu. Bir selâm, sevgiye delâlet eden tatlı bir söz bedbahtlar için ne büyük bir şeydir!

Bu pençerelerin birinden, dokuz on yaşlarında bir çocuk ellerinin, ilk defa olarak, bana doğru uzandığını gördüm. Şöyle bağıyordu:

-“Anne anne, yukarıda, kurşunla örtülü yere birini koymuşlar. Oh ! Zavallı mahpus sen kimsin ?

Ben Silviyo Pelliko yum’ diye cevap verdim.,,

Biraz daha büyük bir başka çocuk, hemen pençereye koştı ve bana haykırdı :

-Sen Silviyo Pellikomusun ?

-Evet; ya siz sevgili çocuklar ?

-Benim adım Antuvan kardeşiminki de Jozef.

Sonra geriye dönerek : “daha ne soralım ?” dedi.

Anneleri olduğunu tahmin ettiğim, yarı saklı bir hanım, bu sevgili çocuklara tatlı sözler öğretiyordu. Onlar öğrendiklerini bana söylüyorlar. ben de, onlara büyük bir rikkatle teşekkür ediyordum.

Bu konuşmalar pek az sürüyor ve zındancıyı bağirtmamak için onları suüstimal etmemek icap ediyordu ; fakat berikiler her gün beni müteselli ve hoşnut etmek için, sabah, öğlen, akşam, bunları tekrar ediyorlardı. Akşam üzeri, ışıklar yandığı vakit, bu hanım pençereyi kapıyor ve çocuklar bana bağırıyorlardı : “Tünaydın, Silviyo”

Anneleri karanlıktan cesaretlenerek, heyecanlı bir sesle bizzat tekrar ediyordu :
Tünaydın, Silviyo ! cesaret!

Silviyo Pelliko

Saygı

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Kömürcü ile asılzade*” alt başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, S. Ratisbon*⁶¹’dan alınan hikâyeye yer vermiştir. Babası asil ve zengin biri olduğundan dolayı kendini beğenmiş bir insan olan Carlo Nobi’nin, kömürcünün oğlu Betti ile olan kavgasında babası için değersiz bir adam diyerek bağırduğundan, babasının ise olayı duyduğunda Betti’den af dilemesini istediğini anlatmaktadır. Carlo’nun babasının elini sıkmaktan iftihar ettiği Betti’nin kömürcü babası için söylediği fena sözden dolayı af dilediğini belirtmiştir. Daha sonra Carlo’nun babasının çocukların yan yana oturmasını istediğinden ve kömürcünün Nobi’yi okşamak için alnına dokunduğunda muallimin çocuklara bugün şahit oldukları olayın bu senenin en güzel dersi olduğunu vurguladığının altını çizmiştir (Mehmet Şükrü, 1932s).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Durgun testi*” başlıklı yazıda, Kilyos sahillerinde çok fazla balıkçı olduğu, Karadeniz’in poyraz havalardaki dalgaları

⁶¹ 16 Kânunusani 1932 Cumartesi tarihli Sayı 2, sayfa 12’de yer alan Tashih’de, “Kömürcü ile Asılzade” başlıklı yazının İtalyan ediplerinden Edmon dö Amiçi’den, “Haminne” isimli şiirin Fransız şairlerinden S. Ratisbon’dan tercüme edildiği, yanlışlıkla birinin diğerinin yerine yazıldığı bilgisi verilmiştir.

dindiğinde balıkçı teknelerinin açılmaya başladıkları, soğuk bir kânunisanı⁶² ayında yine balığa çıktıkları, ayaza karşı gazlı ateşle ısınmaya çalıştıkları, ancak Durgun testi diye anılan Osman'ın sesinin çıkmadığı, hava fenalaştığı için Pirgic'a dönelim dediği, sonra fırtına başladığı, teknelerin birbirinden uzaklaştıkları, seslerin acı acı yükseldiği, sonra ipi atıver, kürek parçalandı, başım, kollarım ezildi seslerinin kesildiği, sadece Osman'ın sesinin duyulmadığı, oysaki kaygısını son anda kurtardığı, biraz sonra Osman'ın cankurtaran evinde nöbetçi odasında olduğu, sahilin seslerle dolduğu, cankurtaran felikalarının indirildiği, balıkçıların baygın halde kurtarıldıkları, Pirgic'ın teknesinin parçalandığı, Konya'nın başının yarıldığı, hepsinin pestil gibi olduğu, ertesi günü Kilyos cankurtaran evinde on beş balıkçının kendilerini toplayıp dertleştikleri, hepsinin Osman'ı ortalarına alıp yüzünü gözünü öptükleri, o günden sonra Durgun testi lâkabının kalktığı, Balıkçı babası olduğu, artık Osman'ın hepsinin kaptanı ve balıkçı babası olduğu anlatılmıştır (Vahit, 1932d).

Sevgi

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Anne ile Çocuk*” alt başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Tolstoy*'un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Yazar, koşmaktan yorulmuş halde kanepede oturmuş, sütünü içmiş, uykudan gözleri kapanmaya başladığında annesinin misafirlerle konuşurken tatlı sesini duyarak, “uyukluyorsun Nikola, yatağına yat” dediği konuşmadan bahsetmektedir. Uykusunun arasında, annesinin ellerinin üzerinde dolaştığını hissettiği, annesinin, tatlı sözlerle onu uyandırmaya çalıştığını anlatmaktadır. Nikola'nın da, kalkarak annesini çok seviyorum diyerek annesinin boynuna sarıldığından, annesinin de, dizlerinin üzerine oturarak, “beni daima sev, hiç unutma, annen olmadığı zaman da onu unutma Nikola'cığım” dediğini ifade etmiştir. Nikola'nın, sevgi taşkınlığı içinde, annesinin dizlerini öptüğü, gözlerinden yaşlar boşandığına dikkat çekmektedir (Mehmet Şükrü, 1932ş).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Danseden Çiçekler*” başlıklı yazısında *Refik*, *Dikens*'ten alınan hikâyeye yer vermiştir. Küçük Nel'in, kırlardan topladığı çiçeklerin solgun yapraklarını gördüğünde onlara çok

⁶² Kânun: Yılın ilk ve son ayına verilen ortak ad. Bunlardan yılın sonuncu ayına “ilk” veya “birinci kânun” (kânunuevvel), birinci ayına da “ikinci” veya “son kânun” (kânunusani) denir ve her ikisi otuz birer gün sürer (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 312).

acıdığından, bir gün önce yeşil sapsarıyla yüze gülen papatyaların şimdi hasta bir çocuk gibi solgun olduğundan, acaba çiçeklerin ömrünün neden bu kadar kısa olduğunu düşündüğünden bahsetmektedir. Geceleyin misafir odasından piyano sesleri geldiğini, vazodaki çiçeklerin meydana olmadığını, odanın ortasında çiçeklerin dans ettiklerini gördüğünde musiki kadar güzel olan bu çiçeklerin Nel'i çok duygulandırdığını anlatmıştır. Sabahleyin dadısının Nel'i, misafir odasının kapısında uyurken bulduğunu, uyanınca vazoya koştuğunu, papatyaların vazoda ancak başlarının eğik, soluk renklerinin uçtuğunu belirtmiştir (Refik, 1932a).

Polle Huld tarafından yazılan, *Bulent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, bir mağazada çalışan Palle isimli bir çocuğun bir gün Politiken gazetesinde 80 günde devri âlem kitabının muharriri Jules Verne'nin doğuşunun yüzüncü yılı münasebetiyle yapılacak olan dünya seyahati için bir çocuk arandığını okuduğu, seyahatin bu zamanda kaç günde yapılabileceğini anlamak amacıyla düzenlendiği, on beş ile on yedi yaş arası, Almanca ve İngilizce bilen, ebeveyninden izin alan ve sıhhatli olan çocukların başvurabileceği, Palle'nin gitmek için ailesinden izin istediği, annesinin müsaade etmediği, babasının ise müsaade ettiği, sonra başvuru yapmak için gittiğinde oldukça kalabalık olduğunu gördüğü, on beş yaşından büyük olanların, Almanca ve İngilizce bilmeyenlerin beklemeden ayrıldığı, sonra İngilizceden sınava girdiği, en sona iki kişi kaldıkları, ikisinin de haberi gazetede okuduğundan beri yaşadıklarını yazdığı, sonunda kura çekmek zorunda kaldıkları, Palle'nin büyük ikramiyeyi kazandığı, hemen anne babasına haber verdiği, kendinin de buna inanmadığı için gece yarısı Politiken binası önüne gittiği ve Polle Huld ismini gördüğünde içinin rahat ettiği, o gece rüya gibi bir gece geçirdiği anlatılmıştır (Bulent Nuri, 1932a).

Muallim Refik tarafından yazılan “*Andersen'den: Kibritçi Kız*” başlıklı yazıda, soğuk bir yılbaşı akşamı, küçük bir kızın elinde bir deste kibrit, çıplak ayaklarıyla yağın altında yürüdüğünü, kibritleri satmadan eve dönemeyeceğini dönse de evin sokaktan farkı olmadığı anlatılmaktadır. Soğuktan kuytu bir yer arayıp تنها bir sokakta küçük bir kapının merdivenleri üzerinde oturduğunu, elleri ve ayakları buz gibi olduğundan ısınabilmek için bir kibrit yaktığını belirtmiştir. Yıldızlardan biri düştüğünde, bir kişinin öldüğünü ona küçükken büyükannesinin söylediğini hatırlayarak bir kibrit daha yaktığında

aydınlıklar içinde büyükannesini görüp yanına geliyorum diye seslendiğini, büyükannesinin hayalini kaybetmemek için birkaç kibrit daha yakarak onunla kucaklaşıp beraber uçup gittiğini anlatmıştır. Soğuk kış güneşinin onun küçük cesedini soğuk merdivenlerin üzerinde bulduğu, yanında bir yığın kibrit çöplerini görenlerin, ısınmak için yaktığını düşündükleri, hiç kimsenin, onun ne tatlı hülyalar yaşadığını aklına bile getirmediği anlatılmıştır (Muallim Refik, 1932a).

Gün Doğdu isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Kuş*” isimli şiirde, sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Gün Doğdu, 1932c, s. 3):

“Nedir acap şu yakından

Gelen bu ses, bu ötüş?”

Diye durdum.. ve biraz

Sonra bir çöp yuvacıktan

Çıktı: Ufak ve yaramaz

İnce, güzel, süslü bir kuş...

Öttü, gezdi, oynadı

Daldan dala hopladı

Lâkin sonra o belirsiz

Bir uçuşla ufuklarda

Gaip oldu... Kovuklarda

Ne ses kaldı, ne bir iz...

Nerdesin ey yavru kuş?

Nerde hani o uçuş?

Şimdi uzak diyarlarda

Gölgelerde kırlarda

Yuvacığını kurarsın

Öter, uçar, oynarsın..

Polle Huld tarafından yazılan, *Bulent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-2: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, sekiz güne kadar yola çıkacağına söylendiği, ilk iş olarak patronundan izin istediği, sonra pasaport ve vize işlemleri ile uğraştığı, seyahat acentesi müdürü ile görüştüğü ve İngiltere, Kanada, Büyük Okyanus yoluyla Japonya’ya gitmeyi kararlaştırdıkları,

Japonya'dan Harbin'e ya Vladivostok ya da Mançuri'den gideceği ve Sibirya'yı geçerek Moskova'ya varacağı, her şey yolunda giderse seyahatin elli gün süreceği, ne götüreceğini, nelere ihtiyacı olacağını düşündüğü, mağazaların devri âlem seyahatini yapacak çocuk olduğunu anladıklarında ihtiyacı olan ayakkabı, fotoğraf makinesi, bavul, elbise gibi eşyaları hediye ettiği, tebrik ve nasihat içeren mektuplar aldığı, aşı olduğu, seyyar bir eczane hediye ettikleri, artık hareket gününün yaklaştığı, gazete idarehanesinin talimat verdiği, hatıra defteri yazmasını, belli yerlerde telgraf çekmesini ve mektup göndermesini söyledikleri, bileti, pasaportu ve para dolu cüzdanının hazır olduğu, 1 Mart sabahı saat sekizde istasyonda hazır bulunduğu, bir sürü insanın geçirmeye geldiği, seyahat için yola çıkmış bulunduğu, her istasyonda insanların yanına gelip hediye verdiği, güverteden Danimarka sahillerini seyrettiği, ilk defa vapurda yemek yiyeceği, bir ara kendini tuhaf hissettiğinde hemen yattığı, ertesi sabah sağlıklı olarak kalktığı, yunus balıklarının resmini çektiği, sonra eski İngiltere toprağına ayak bastığı, Londra'ya gideceği trenin hareketine bir saat olduğu, bir otelde İngilizler gibi çay içtiği, sonra Londra'ya gittiği, ilk dikkatini çeken şeyin futbol sahalarının fazlalığı olduğu, istasyonda gazetecilerin üstüne yürüdüğü anlatılmıştır (Bulent Nuri, 1932b).

Necmettin isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Kurbağanın masalı*” isimli masalda, zamanında üç oğlu olan bir kral olduğu, en küçüğünün isminin Jan olduğu, bir gün kralın üç oğlundan ok atmalarını istediği, düşeceği yerde nişanlılarını bulacaklarını söylediği, büyük oğlunun oku zengin bir adamın malikânesinin bahçesine düşürdüğü, ikinci kardeşin oku bir tüccarın avlusuna kızının bulunduğu merdivene düşürdüğü, bu kızın gün kadar güzel olduğu, en küçük kardeşin de okunun bir su birikintisine düştüğü, bir kurbağanın onu aldığı, Jan'ın kurbağa ile nasıl evlenebilirim diye düşündüğü, kralın isteğiyle üç kardeşin evlendiği, bir gün kralın onları yanına çağırarak her birinden ertesi gün için çörek getirmelerini istediği, babasının kurbağadan çörek yapmasını istediği için Jan'ın üzgün olduğu, kurbağanın kederlenmemesini ve yatıp uyumasını istediği, Jan uyduğunda derisini çıkarıp Vasilisa isminde çok güzel bir genç kız olduğu, hizmetçilerini çağırıp çörek yapmalarını istediği, Jan'ın uyandığı zaman çok güzel yapılmış olan çörekleri hazır bulduğu, kralın teşekkür ederek bu sefer gelinlerinin kendisine halı örmelerini istediği, yine Jan'ın üzgün olduğu, kurbağanın Vasilisa

olup hizmetçilerine halı ördürdüğü, Jan'ın uyandığında altın ve gümüşle işlenmiş güzel bir halı bulduğu, kralın bundan çok memnun olduğu ve üç prensle zevcelerinin davet edileceği bir ziyafet düzenlediği, Jan'ın buna üzüldüğü, kurbağanın geç geleceğini söylediği, güzel elbiseler giyen eşleriyle kralın huzuruna çıkan iki kardeşin küçük kardeşleriyle alay ettikleri, bir gürültüyle kutusu içinde kurbağanın geldiği, sarayın önündeki arabadan göz kamaştırıcı Vasilisa'nın görüldüğü, Jan'ın koluna girip masaya oturdukları, eve dönünce Jan'ın kurbağa derisini ateşe attığı, bunu yaptığı için Vasilisa'nın üzüldüğü ve ölmek bilmeyen devin yanına gitmek zorunda kaldığı, Jan'ın onu aramaya çıktığı, bir ihtiyarın ona yardım ettiği, ihtiyarın verdiği yumağı yuvarlayarak onu takip ettiği, önüne çıkan ayı ve ördeği öldürmediği, deniz kıyısında gördüğü balığı suya atıp yoluna devam ettiği, yumağın önünde durduğu kulübedeki büyücü kadının Vasilisa'yı kurtarmanın zor olduğunu, bunun için devi öldürmek gerektiğini ve bunun yolunu söylediği, canını bağışladığı ayının ağacı devirdiği, kırılan kasanın içinden kaçan tavşanı Jan'ın hayatını bağışladığı tavşanın parçaladığı, yumurtanın denize düşmesiyle balığın ağzına girdiği, Jan'ın yumurtayı kırmasıyla içindeki iğneyi bulduğu, iğnenin parça parça edilerek devin can verdiği, Jan'ın Vasilisa'yı kurtardığı ve evlerine döndükleri, hayatlarının uzun ve mutlu geçtiği ifade edilmiştir (Necmettin, 1932a).

Polle Huld tarafından yazılan, *Bulent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-3: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, yük vagonunun üzerinde fotoğrafını çektikleri, sonra gazeteciler tarafından soru yağmuruna tutulduğu, İngilizcesinin kâfi gelip gelmediğinin burada belli olacağı, Politiken muhabiri ile birlikte Londra'da dolaşmaya çıktıkları, şehri her istikamette dolaştıkları, Hyde Park Otelinde yemek yedikleri, sonra tiyatroya gittikleri, ertesi sabah trenle İskoçya'ya geldikleri, Glasgow şehrinde vaktini sokaklarda gezinmekle geçirdiği, daha sonra Montcalm vapuruna bindiklerinde “Yeni Dünya” seyahatinin de başlamış olduğu, bu vapurun Atlantik'i geçeceği, lüks bir kamaraya yerleştiği, ertesi sabah yatağında uzanırken kapının vurulduğu, içeriden kilitli olan kapı için kamarotun geminin batması halinde uyandırabilmek için kilitlememek gerektiğini söylediği anlatılmıştır (Bulent Nuri, 1932c).

Budapeşte.. 12-1-932 tarihinde gönderilen, *Kemal Hikmet* tarafından yazılan “*Bir minimininin mektubu*” başlıklı yazıda sevgi konusuna değinilmiştir. Yazının tamamı şu şekildedir (Kemal Hikmet, 1932, s. 14):

Vatanımdan ayrıldıktan sonra türkçeye hasret kalmıştım.. Şen olmak.. Şen çocuk olmak benden ne uzaktı bilseniz.. Çok kereler düşünüyordum da adeta kendi ismimi söyleyemeyecek kadar zorluk çekiyordum. Dün mektepten geldiğim zaman elime bir gazete verdiler.. Hayır gazete değil, ufak, benim gibi minimini bir mecmua.. Heceledim.. Buldum.. Şe..n Ço.. Cuk..

Çoktanberi hasret çektiğim türkçeme beni kavuşturanlara nasıl teşekkür edeyim diye düşünüyorum.

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Büyük Annemin Ölümü*” başlıklı yazısında *Bedrettin* isimli bir yazar, *Anatol Frans*’ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. O sabah babasının yüzünde müteessir bir ifade, annesinin meşgul, terzi kadını ise siyah elbise dikerken gördüğü, bir şeyler olduğunu hissettiği, babasının annesi olan büyükannesini öldüğü için onun evine gittikleri, yol boyunca büyükannesini düşündüğü, her tarafın büyükannesinin ölümünden dolayı sessizliğe gömüldüğünü düşündüğü, büyükannenin yattığı odaya annesi ile girdiği, annesinin büyükannesini öpmesini söylediğinde hissettiği soğuk heyecana isim veremediği, annesinin hıçkırarak ağladığını duyduğu, hizmetçinin onu dışarı çıkardığı ve oyuncakçıya götürdüğü, aldığı oyuncakla oynarken büyükannesini unuttuğu anlatılmıştır (Bedrettin, 1932).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Bebeğim*” isimli şiirde, sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932t, s. 3):

Gel kardeşim, gel de bak;

Sırma saçlı, al yanak

Bebeğim var, ne güzel.

Teyzesinin öp! Sakın

İncitme ha!.. Amanın

Ne ince boy, ne de bel!

Sus ağlama, dur biraz;

Uykun mu var yaramaz?

Uyu uyu bebeğim, sana meme vereyim

Uyusun da büyüsün, saçlarını sürüsün

Uyandın mı bakayım;

Gel saçını tarayım.

— Gül kokuyor nefesi..

— Pek usludur teyzesi!

Polle Huld tarafından yazılan, *Bulent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-4: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, öğleden sonra oyunlar oynadıkları, eğlence tertip edildiği, gece yarısına kadar dans ettikleri, yolculara seyahatin uzunluğunu hissettirmemek için güzel şeyler yaptıkları, bir akşam Kanada’ya ait bir film gösterdikleri, başka bir akşam at koşusu denilen bir oyun tertip ettikleri, şanslı sayesinde buradan kazandığı parayı Danimarka’daki kardeşlerine gönderdiği, genellikle yanlarına indiği üçüncü mevki yolcularından altı tane Danimarkalı ile dost oldukları, bir gün üçüncü mevki yolcularının konserine şahit olduğu, neşeli şarkılar söyledikleri, sonra güverteye çıkıp uzaktaki evleri düşündüğü, vapurun düdüğünün yatma zamanı geldiğini haber verdiği, nazik bir kamarotun her akşam masasına yemiş bıraktığı, hava güzelken vapurda olmanın zevkli olduğunu düşündüğü, her öğleye kadar şezlongda seyahat hatıralarını yazdığı, güzel havanın çok devam etmediği, dördüncü gün dalganın çok kuvvetli olduğu, ancak öğleden sonra denizin yatıştığı ve yolcuların güverteye çıktıkları, beş gün seyahatten sonra ilk defa bir gemiyle karşılaştıkları, ertesi gün bir fırtınanın yaşandığı, seyahatin yalnızca bir eğlenceden ibaret olmadığını anladığı, fırtınanın bütün gece devam ettiği, sabaha karşı rüzgârın yatıştığı, Kanada sularına girdikleri, yanına gelen vapurun doktorunun hasta bir Danimarkalı ile görüşmesine tercümanlık yapmasını istediği, konuşmasına rağmen hasta tek bir kelime etmeyince Hollandalı olduğunu anladıkları, ertesi gün 10 Mart Cumartesi günü bir haftadır Montcolm’de oldukları, güvertenin karla örtülü olduğu, kar fırtınasının akşama kadar devam ettiği, gemicilerin sıkıntılı bir gün geçirdikleri, seyahat uzadıkça geç kaldıkları, on iki hatta on dört saat geciktikleri, Montcalm’daki son gece için eğlence tertip edildiği, güzel vakit geçirildiği, gemi süvarisinin trenin bir müddet bekleyeceğini söylediği, ertesi gün güneşin çıktığını görünce sevindiği, bugün Amerika toprağına ayak basacakları, Saint – John şehrinin sevimli ve küçük bir şehir olduğu, pasaportunu muayene

ettikleri, İngiliz memurunun çıkmasına müsaade ettiği anlatılmıştır (Bulent Nuri, 1932ç).

Fazıl Ahmet tarafından kaleme alınan “*Bahar*” başlıklı yazıda, dağların sırtındaki kürkleri attığından, ağaçların dallarında çiçekler açıp, kuşların toplanıp şarkı söylediğinden, bahçelerde menekşe ve birçok çiçeğin açtığından ve bu kadar hazırlıktan sonra yaz’ın çabucak gelmesi için duyulan sevgi konusuna değinilmiştir (Fazıl Ahmet, 1932).

Viktor Hugo’dan *Mehmet Şükrü*’nün yazdığı “*Çiçekle Kelebek*” isimli şiirde, sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932u, s. 3):

Minimini bir çiçek kelebeğe derdi ki:

“Her sabah, şu ilâhi gökteiki
Şiir gibi üstüme kanadını açarsın..

Fakat sonra canlı bir
Çiçek gibi kaçarsın..

O zaman düşünürüm hep seni..
Derim ki: Birleşelim ne olur,
Birleşelim ikimiz;
İkimiz bir çiçeğiz.

Sen her vakit kim bilir nerelere gidersin!
Kanadını yine aç
Beni al da öyle kaç..
Vücudüne nefesim güzel koku işlesin.

Gidiyorsun öyle mi?
Senin için gök açık..
Kanadım olsa eğer benim de..
Beraberce uçardık

Fakat heyhat!.. Sen yine
Türlü türlü çiçekleri gez, dolaş
Zümrüt gibi dağları
Yalnız aş..

Ben burada gölgeme
Sanki bağlı bir esir..

Kaçıyorsun.. Yine gelir, gidersin;
Her şey senin için dir.

Seher vakti gözyaşımı silersin

Seni seven senin dir.

Kanadın var.. Benim güzel meleğim

Kâinatın yüreğinde akarsın,

Her gönülde sen varsın.

Ben Tanrıma her sabah

Yalvarırım, Ağlarım:

Ya senin bir kökün olsun yahut benim kanadım.”

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*İngiliz Edebiyatı: Küçük Pol*” başlıklı yazısında *Refik, Dickens*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Zengin bir tüccar olan Mister Dombey’in, en büyük arzusunun bütün malını bırakmak için bir erkek evlada sahip olmak istediğini belirtmiştir. Sonunda bu arzusunun yerine gelip bir oğlu olduğunu fakat eşini doğumda kaybettiğini, küçük Pol’e de 6 yaşındaki ablasının baktığını, ancak isim koyma gününde soğuk alarak günden güne solmaya başladığını ve doktorların ve muallimin tedavisiyle bir ara kendini toplasa da ablasının gösterdiği şefkate rağmen hayatını kaybettiğini ifade etmiştir (Refik, 1932b).

Polle Huld tarafından yazılan, *Bülent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-5: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, istasyonda İsveçli bir tren memuruna Montréal-Vancouver treninin kaçta kalkacağını sorduğu, hareket saatinin yedide olduğunu öğrendiği, epey vakit olduğu için Saint John’u gezmeye çıktıkları, istasyona geldiklerinde memurun trenin beşte hareket ettiğini söylediği, ne yapacağını düşünürken muhacirle dolu bir vapurun gelmesiyle saat dokuzda bir trenin daha kalkacağını öğrendiği, trende sadece üçüncü mevkide yer olduğu, sabah saat yedide trenin küçük bir istasyonda durduğunda İngilizlerin nefis erikli çöreğinden aldığı, hava aydınlandığı için geçtikleri yerlerin kar olduğunu gördüğü, nihayet Montréal’e geldikleri, civarda güzel bir gezinti yaptığı, Mount Royal denilen dağın tepesine çıktıkları, sonra Mac Gill Darülfünununa gittikleri, sonra hayatında gördüğü köprülerin en büyüğü olan Viktorya köprüsünü seyrettiği, sonra sinemaya gittikleri, süslü ve büyük tiyatro binasının inşası için bir milyon dolar sarfedildiği, saat dokuz buçukta trene gittiği ve yataklı vagondaki dairesine çekildiği, bütün gün dolaştığı ve muhacirler treninde de gözünü yummadığı, ancak işlerin tahmin ettiği gibi gitmediği ve başına unutamayacağı bir olayın geldiği anlatılmıştır (Bülent Nuri, 1932d).

“Çocuk hakkında büyüklerimizin söyledikleri” başlıklı yazıda önemli kişilerin çocuk ile ilgili görüşlerinde sevgi konusuna değinilmiştir. Bu yazılar şu şekildedir (Anonim, 1932, s. 1):

Himayei Etfal cemiyetinin inkişafına umumi alâkayı tahrik etmek isterim.

Gazi hazretlerinin nutuklarından

Müstakbel nesli vatanımızı daha mes’ut kılacak bir kıymet ve ehliyetle yetiştirmeliyiz; buna muvaffak olmakla gözlerimiz arkada kalmaz.

Kâzım paşa Hazretlerinin nutuklarından

Çocuk haftasında vatanın havası çocuğun kuş sesile çınlamalı.

İsmet paşa Hazretlerinin makalelerinden

Çocuk ailenin saadet hazinesidir. Çocuklarının sıhhat ve terbiyelerine itina eden milletler her hususta kuvvet ve şeref kazanırlar.

B. E. H. reisi Müşir

Fevzi

Çocuk bir cihandır.

Abdülhak Hâmit

Vatan çocukların, çocuklar vatanındır. Onları vatan kadar aziz tutunuz.

Bir milletin kuvveti, çocuklarının sıhhati ile ölçülür.

Doktor Fuat

Çocuk günü istikbal günü. memleket günüdür.

Çocuğu kendi âleminde yaşatmalıdır.

En büyük zafer çocuk kalbinde yer kazanmaktır.

Memleketin istikbali muallimler elindedir.

“Dünya Çocuk Edebiyatı” ana başlıklı yazının “Fransız Edebiyatı: Pirene Dağları” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, Ten’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Meydandan bütün vadinin görüldüğü, bu nihayetsiz mesafenin içinde kalbin genişlediği, akıntının bir kemer gibi pırıldadığı, nemli olan tepelerin sevinç içinde uzandıkları, Pirene dağlarının bir bulut serpintisine benzediği, bu dizinin arasında Oso’nun Midi kayasının sivri tepesini yükselttiği, bu mesafeden Pirene Dağlarının bir manzara ile semayı ayıran bir şeritten başka bir şey olmadığı anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932ü).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: İlkbahar Sabahı*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Jan Rişpen*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Herkesi evlerinden çıkararak bu Mayıs sabahında kasabanın kıştan uyanıyor gibi olduğu, rüzgârın yaprakların arasında kanatlarını çırpıp kırkların üzerinde koştuğu, gençlerin, ihtiyarların tabiatın yeniden dirilmesini temaşa ile mütelezziz oldukları, toprakları olmayan, sadakalarla geçinen fakirlerin de mahsulün iyi olacağını düşünerek mes’ut oldukları, bugünlerde ihtiyarlar ile kötürümlerden başka evlerde kimsenin kalmadığı, ancak onların da dinlenmek, uyumuş kanlarının daha canlı çarptığını hissetmek için pencereye ya da kapının önüne geldikleri, çocuklara kadar herkesi sevindiren Mayıs sabahının okşayışları altında kasabanın sadece geceden değil kıştan da uyanıyor gibi olduğu ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932v).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Sahraya Girerken*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Öjen Framanten*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Elcantara’nın, boğazı ve Tel’den sahraya geçilebilecek kapıyı muhafaza ettiği, bu geçitin insan eliyle açılmış dar bir yarık olduğu, boğazın içinden yüz adım ilerledikten sonra dik yokuştan hurma ormanı içinde kaybolmuş bir köye inildiği, buranın sahra olduğu, çok güzel olan hurma ağaçları, üzerinde çiçekleri bulunan yapraklar arasındaki köyün, toprak testi taşıyarak gelen genç kızın, bütün güzelliğiyle çölün önünde açıldığı, bu çiçekli köyün derinliğinden kokular ve musikilerle ılık rüzgârların yükseldiği, hurma ağaçlarının altın ışıklarla dalgalandığı, ormanın içinden su seslerinin koşuştukları, ney sesli kuşların ötüşlerinin işitildiği, o esnada müezzinin akşam ezanını okumaya başladığı ve bütün tabiatın onu dinlemek için sustuğu anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932y).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Alman Edebiyatı: Koca Nine*⁶³” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, N. Günter*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Çiftliğin derin bir sessizlik içinde olduğu, herkesin tarlalara gittiği, güneşin altın ışıklarını saçtığı, koca ninenin ise evde kaldığı, odasında iplik büktüğü, pencereden içeriye giren güneşin onu dışarıya çağırıldığı, yanına gelmesi

⁶³ Başlığa verilen dipnotta şu bilgi yer almaktadır: “Her sene ilk baharda Leyleklerin avdeti Almanya’da sevinçle karşılanır. öbürlerinden daha faydeli olan bu kuşlar sevilir ve kendilerine hürmet edilir. Bilhassa — Hikâyede ki gibi — saf kalbli kadınlar zannederler ki leylekler damına kondukları eve saadet getirirler” (Şükrü, 1932, s. 3).

için yalvardığı, ormanda tomurcukların açtığını, baharın tatlı nefesinin estiğini belirttiği, ihtiyar ninenin daha gelmediklerini, eğer bugün de gelmezlerse zavallı evi saadetin terk edeceğini söylediği, o esnada evin damında bir takırtının duyulduğu, ihtiyarın vefalı çiftin geldiğini düşünerek gözüyle görmeye gittiği, damın üstüne konmuş iki leyleğin sevinçle haykırdığı, ninenin oğlunun evinden saadetin kaçmayacağını, leyleklerin geldiğini, onların damın üzerinde takırdadıkça kalbinin sevinçle dolduğunu söylediği, güneşin tatlı ışıklarını, baharın sevimli rüzgârını selamladığı, ihtiyar kalbinin hayat bulduğunu, sevinçle filizleneceğini, yuvasına göklerin gülümsediğini, çünkü leyleklerin geldiğini ifade ettiği bilgisi verilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932z).

Münis Faik tarafından yazılan “*Bayram*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Münis Faik, 1932c, s. 3):

İşte bayram sizin bu neş’eli gün,
Onu şen şarkılarla karşılayın!
Sevinin, süslenin, gezin ve gülün!
Susmasın bir dakika şen sesiniz!..
Siz ki müşfik ve pek aziz vatanu
Birer evlâdı, bir ümidisiniz..
Gülerek ruha neş’eler saçınız,
Doldurun kahkahayla âfakı:
Çocuğun gülmek en büyük hakkı!
Bu güzel neş’e günlerinde size
Yakışan şey teranedir yalnız;
Gülerek sevdiren hayatı bize,
Kutlu olsun sizin de bayramınız!

“*Masal: Eselesel Hanım*” başlıklı masalda, zamanın birinde bir paşanın üç tane kızı olduğu, paşanın kızları için altın bir top yaptırdığı, büyük kızına topu atmasını, kimin evine düşerse kızını oraya vereceğini söylediği, topun bir paşanın evine düştüğü, onun oğluna kızını verdiği, ortanca kızının attığı topun da başka bir paşanın evine girdiği, onu da oraya verdiği, en son küçük kızın attığı topun bir değirmencinin evine düştüğü, topu geri aldırıp tekrar attığında yine değirmencinin

evine düştüğü, üçüncü defa attığında yine değirmencinin evine düştüğünde artık düğününü yaptıkları, bebek bekleyen kızın ablalarının kızı hamama davet ettikleri, yıkandıktan sonra ablalarının önden çıktığı, en son çıkan küçük kızıdan hamamcının para istediği, yanında para olmadığı için sabah vermeyi teklif etse de hamamcının kapıyı kilitleyip gittiği, değirmencinin hanımının içeride kaldığı, gece sancısı tutunca hamamın kubbelerinden on tane ebenin indiği, çocuğu alıp yıkadıkları, birinin çocuğun adına Eselesel Hanım dediği, birinin ağladıkça gözlerinden inci dökülmesini dilediği, birinin güldükçe yanaklarında güller açılmasını, birinin yıkandııkça altın saçılmasını, diğerinin yürüdüğü yerde çimen yetişmesini, bir diğerinin evlenirken çeyizini yapacaklarını, sabah hamamcı geldiğinde kadının kucağında çocuğu, yerde de altın ve incileri görünce kadını nereye koyacağını bilemediği, hanımın da hazırlanıp eve gittiği, çocuğu yıkadııkça altın ve inci döküldüğü, değirmencinin çok zengin olup paşanın konağından büyük konak yaptırdığı, kızın her yıkandıında altın inci dökülmesinin her tarafa ilan olunduğu, kızın büyüyüp mektebe başladığı, yürüdüğü yerlerin çimen olduğu, on üç, on dört yaşına geldiğinde Hint padişahının oğlunun kızı istediği, düğün zamanı teyzelerinin gelinle birlikte arabaya binmek istedikleri, annesinin ebelerin tarif ettiği taşa Eselesel Hanımın kocaya gittiğini söylediğinde taşın açıldığı, kırk sandık çeyiz ile kırk halayık'ın çıktığı, arabalara doldurdıkları, teyzelerinin de gelinle arabaya bindiği, yolda Eselesel Hanımın susadığı, teyzesinden su istediğinde bir göze karşılık su vereceğini söylediği, biraz sabretse de gözünün birini verip bir bardak su içtiği, bir müddet sonra yine susadığında öteki gözünü de verip gözsüz kaldığı, teyzelerin kızın elbiselerini kendi kızlarına giydirdikleri, kör kızı arabadan dışarı attıkları, Hint padişahının evine vardıklarında düğün olduğu, beş on gün sonra padişahın oğlunun güldükçe, yıkandııkça, yürüdükçe incilerin döküleceğini, yerlerde çimen olacağını sorduğu, kızın da vakti olduğunu söylediği, bu esnada Eselesel Hanımın ıssız yerde ağladığı için önünde bir sürü inci biriktiği, yanına gelen ihtiyara başına gelenleri anlattığı, bir kızı olan ihtiyarın onu evine götürdüğü, bir gün Eselesel Hanımın saçını yıkamak istediği, kızın suyu ısıtıp başına dökünce altınların leğene dolduğu, kızın annesine bağırdığı, altınları gören annesinin kızı baştan aşağı yıkadığı, leğenin altınla dolduğu, sonra kızın ihtiyardan gül istediği, bir top gül getiren ihtiyardan bu defa bu gülleri padişah sarayının altında satmasını, ama karşılığında para değil göz istemesini tenbihlediği, padişahın evinden sordukları, ihtiyarın göz istemesi üzerine

padişahın hanımının kızın gözlerini ihtiyara verdikleri, ihtiyarın gözleri kıza getirdiği, sonra arabayla gezerken padişahın sarayına gittikleri, kızın içeri girdiği, kırk halâyıkın geldiği, sandıklarını açtığı, her birinin başında ağlayarak birer küme inci yaptığı, o esnada padişahın oğlunun uyandığı, kim olduğunu sorduğu, kızın nişanlısı olduğunu söyleyip başına gelenleri anlattığı, hamamda olan karısının eve yolladığı halayıkın evde olanları geri dönüp haber verdiği, annesinin kızına gözleri ne yaptığını sorunca o kızın eve geldiğini anladıkları, eve geldiklerinde padişahın oğlunun bunları kırk katırın kuyruğuna bağlayıp dağa saldığı, şehzadenin kırk gün kırk gece düğün yaptığı, Eselesel Hanımla muratlarına nail oldukları anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Necmeddin isimli bir yazar tarafından yazılan “*Güzel prenses*” başlıklı yazıda, evvel zaman içinde Madlen isminde gözleri kamaştırarak kadar güzel bir prenses olduğu, herkesin onu sevdiği, ama cesur Amoran’ın prensesi herkesten daha çok sevdiği, ancak sevdiğini belli etmek istemediği, çünkü prenseslerin sadece kralların oğullarıyla evlendiklerini bildiği, sevildiğini hisseden Madlen’in Amoran’a âşık olduğu, onun da sevgisini belli etmediği, çünkü prenseslerin kral oğullarıyla evlendiğini bildiği, böylelikle ikisinin saklı bir şekilde birbirlerini sevdiği, kralın yakın sayfiyelerden birinde bir şatosu olduğu, iyi havalarda buraya geldiği ve günlerini av eğlenceleriyle geçirdiği, az ileride ormanın ortasında Malfor şatosunun yükseldiği, bu şatoda bir büyücü kadın olan Serpontin ile oğlu Hargaru’nun oturduğu, bu kadının merhametsiz olduğu gibi oğlunun ondan daha kalpsiz olduğu, herkesin onlardan nefret ettiği, annesinin evlenme çağına gelen oğluna layık bir kız bulamadığı, bir gün prenses Madlen’e rastladığı, bu güzel kızın oğluna çok yakışacağını düşünüp istemeye kralın yanına gittiği, büyücü kadının fenalığını bilen kralın memnun olmuş gibi gözükteği, düğün hazırlığı için otuz gün istediği, prensesin de bu fedakârlığa katlandığı, prensesin bu sürede ormana gidip en sessiz yerde uzun uzun ağladığı, Amoran’ın onu korumak için takip ettiği, Madlen’in bir gün ormanda Hargaru’yu gördüğü, Hargaru’nun ona aşkıdan bahsettiği, tam o anda yanlarına bir kurt geldiği, Hargaru’nun atına bindiği gibi kaybolduğu, prensesin ise korkudan bayıldığı, ayıldığı zaman Amoran’ı kendisine yardım ederken bulduğu, etrafına bakındığında bıçak saplanmış kurdun cesedini görünce Amoran’a sarıldığı, fakat bundan utanıp yüzü kızardığı, Amoran’ın da onu böyle görünce kızardığı, böylelikle birbirlerine

aşklarını itiraf etmiş oldukları, sonra Hargaru'nun peşine taktığı adamlarla birlikte geri döndüğü, kurdun prensesi parçaladığını zannettiği, ikisini birlikte görünce hayrete düştüğü, onun emriyle iki sevgilinin yakalanıp büyücü kadının şatosuna götürüldüğü, Hargaru'nun annesine kendisinin kaçtığından bahsetmeden ormanda olanları anlattığı, sinirlenen kadının oğluyla prensesin birleşeceğini haykırdığı, memlekette aynı yuva içinde bir güvercinle bir atmacanın yaşadığından bahsedildiği, büyücü kadının bunların Madlen ve Amoran olduklarını anladığı, sihirli aynası ile yuvanın yerini tespit edip, bir ağ gerdirip, iki kuşun yakalanarak yanına getirildiği, büyü ile atmacayı kanaryaya, güvercini de yılanı çevirdiği, yılanın büyücü kadının yanına giden kuşa doğru gittiği, kadının kanaryayı kovduğu, sonra yılanın büyücü kadını ısırması, kadının öldüğü ve yere düştüğü, onun ölümüyle büyülerin kıymetlerini kaybettiği, şatonun yıkıldığı, ormana kaçan Hargaru'yu kurtların parçaladığı, Madlen'le Amoran'ın insan haline döndükleri, sonra düğünlerinin yapıldığı, uzun zaman yaşadıkları, hayatlarının çok mutlu geçtiği, birçok çocuklarının olduğu bilgisi verilmiştir (Necmeddin, 1932b).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Sabah*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932aa, s. 1):

Gök eriyen bir sünbül;
Altın fecir, solgun gül!
Dinleniyor boşlukta
Çiçeklerin kokusu..
Şu ilâhî loşlukta
Her göz yaşı ve her su
Gülümsüyor.. Bir uçuk
Güzellik var her şeyde.
Teneffüs et,
Küçük çocuk!
Yavru kuşlar bakıyor;
Dere pek şen akıyor...
Senin sesin, sevginin
Musikisi, yaşayan

Kâinatın kalbidir.
Müphem, kesik, hür, yeni
Ve en asil bir şiir;
Ruh ısıtan bir soluk..
Terennüm et,
Küçük çocuk!

Munis Faik tarafından yazılan “*Kıştan Bahara*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Munis Faik, 1932ç, s. 3):

Yine şenlendi bağçeler, ovalar,
Yine güller, menekşeler açtı.
Yavru kuşlarla doldu boş yuvalar,
İlkbahar ufka neş’eler saçtı.
Sürüler otlayor yamaçlarda,
Akıyor şen çağtılarla dere..
Çiçek açmış kadit ağaçlar da
İlkbahar uğrayınca bahçelere..
Her taraf nağmelerle doldu yine,
Yemyeşil oldu tarlalar, kırlar.
Karşı dağlarda şimdi kar yerine
Kuzular var, yabani güller var..

Polle Huld tarafından yazılan, *Bülent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-6: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, yatak numarasını hatırlayamadığı için kendi yatağını aradığı, yorgun düşüp yataklar arasında uyuyakaldığı, gece yanına gelen kondoktöre başından geçeni anlattığında yatağını bulduğu, ilerledikçe dağların yükseldiği, Fort-William şehrinde durdukları, burada büyük hububat ambarları gördüğü, aynı gün Winnipeg’e geldikleri, istasyonda tanıştığı İskandinavlılar ile kahve içtiği, şehri dolaştığı, altmış sene öncesine kadar birkaç kulübenin olduğu bu şehrin dünyada en az zamanda tesis edilen şehir olduğunu öğrendiği, ertesi sabah Far-West çayırlarını geçtikleri, daha sonra trenin Roşöz dağlarına girdiği, bu seyahatin hayatındaki en güzel seyahat olduğunu belirttiği, şelâlelerin üstüne yapılmış köprülerden, uzun

tünellerden geçtikleri, geçtikleri yokuşlar dikleştiği için trene iki lokomotif takıldığı, 17 Mart günü saat sekizde Vankuvr istasyonuna girdikleri, burada şatafatlı bir şekilde karşılandığı, sonra Empress of Canada vapuruna bindiği, Kopenhag'dan hareketinin on yedinci günü Büyük Okyanus sahilinde bulunduğu, vapur on ikide kalkacağı için şehri gezmeye vakti olduğu, elinde tavsiye bulunan Ceneral Motor şirketine telefon ettiği, bir otomobilin kendisini almaya geldiği, yüksek binalarla dolu olan faaliyet mntikasına gittikleri, buradaki en yüksek binanın yirmi katlı Canadien Pacific oteli olduğunu belirttiği anlatılmıştır (Bülent Nuri, 1932e).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Çocuklara nasihat*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Viktor Hügo*'nun anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Viktor Hügo'nun bir gün kız ve erkek çocuklarına ziyafet verdiği, onların arasına oturup onlara bazı nasihatler verdiği, bu yaşlarının sevinç çağı olduğunu, bedbaht olmamak için iki şeyin gerekli olduğunu, bunların sevmek ve çalışmak olduğunu ifade ettiği, sizi sevenleri yani annelerini, babalarını, vatanlarını, memletimizi sevmeyi öğretenleri sevmelerini belirttiği, sonra da çalışmalarını, bugün derslerine çalışıp adam olmaya çalışmalarını, iyi çalışıp muallimlerini memnun ettiklerinde kendilerini de daha hafif hissedeceklerini, çalışırlarsa vicdanlarının müsterih olacağını, vicdan müsterih, kalp memnun olunca insanın bedbaht sayılmayacağı, çocuklara bugünkü toplanmalarının sevincinden başka şey düşünmemelerini istediği, ziyafete gelmekle şeref verdiklerini belirttiği, onlarla bulunmaktan mes'ut olduğunu, onların da memnun olmasını arzu ettiği ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932bb).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının *Lâtin Edebiyatı* bölümündeki “*Kır hayatının güzelliği*” alt başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Horas*'ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Gürültüden uzak öküzleriyle babalarının tarlalarını ekenlerin mutlu bir şekilde yaşadığını, sürülerinin meleyerek dolaştığını izlediğini, yaşlı bir meşenin altında dinlendiğini, diğer tarafta gelinin ev işleri yaparak çok sevdiği çocuklarına baktığı, ağaçtan topladığı zeytinler, bayramda kesilen koyun yahut keçi yavrusundan yemekler hazırladığı sevgi dolu bir yaşam ele alınmıştır (Mehmet Şükrü, 1932cc).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Çoban Kızı*” isimli şiirde, sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1932çç, s. 3):

Güz geçiyor.. gez dolaş,

Bin bir dere tepe aş.

Gül benizli güzel kız

Niçin böyle hep yalnız

Kavalınla gezersin?

Kırlar ıssız ve güneş

Olmuyormu sana eş?

Sen ondan da güzelsin.

Güzel kuzu, gez, dolaş,

Dere tepe, gönül aş.

Polle Huld tarafından yazılan, *Bülent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-7: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, Çin ile ilk temasını yaptığı, Stanbey Parkına gittikleri, her nevi hayvanın burada yaşadığı, sonra vapura dönmek gerektiği için rıhtıma geldikleri, Empress of Canada vapurunun büyük bir gemi olduğu, vapura çıktığında bir sürü Japon gencinin kendisini karşıladığı, Victoria şehrinde durunca yarım saat şehri dolaştığı, kamarasının çok güzel olduğu, yemek salonunda Çinliler tarafından yapılmış Çin dondurması yediği, en dikkati celp⁶⁴ eden yolcunun Papayı gördükten sonra Roma’dan dönen bir Japon Papası olduğu, yüzme yerinde yüzdükleri, tertip edilen Japon güreşini izleyip usulünü öğrendiği, yolcular arasında yer alan garip bir Japon olan genç adama dondurma yedirerek ayılttığı, dost olduğu gemi zabitlerinden birisinin vapurun nasıl idare edildiğini, kocaman bir sepet bulunan direğin içinde gece gündüz bir adamın nöbet tuttuğunu gösterdiği, bu vazifenin güç olduğunu, zaten nöbetçinin de iki saatten fazla kalamadığını söylediği anlatılmıştır (Bülent Nuri, 1932f).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Güz eğlenceleri*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Güstav Druz*’un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Sonbaharı çok seven bir babanın onun için iki yazı feda edebileceği,

⁶⁴ Celp: 1. Getirtme, kendi üzerine çekme. 2. Mahkeme tarafından dâva edene, edilene veya şahitlere gönderilen çağrı kâğıdı, geldiri (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 101).

soğuga ve rüzgâra inat kırlarda gezinmeye gittiği, küçük bebeği ve köpeği ile çıktıkları gezintilerden birinde rüzgârın birden hiddetle esmeye başladığı, küçük bebeğinin ve köpeğinin de rüzgârdan etkilenip babalarına sarıldıkları, küçük bebeğini paltosunun içine aldığı, bebeğin orada keyfinin yerine geldiği, eve çamur içinde dönünce azarlandıkları, ama bebeğin yine gitmek istediğini babasına söylediği ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1932dd).

“*Masal: Kırk Maymunlar*” isimli masalda, bir padişahın üç kızının olduğu, en küçük kızının hiç gülmediği, babasının onu kim güldürürse kızını ona vereceğini ahtettiği, kızın bir gün balkondan bakarken denizin üstünde bir şeyin parladığını gördüğü, elmastan bir geminin limana doğru geldiği, içinde kimse olmadığı sadece kırk tane maymunun koşturduğu, hoşuna giden kızın bu duruma güldüğü, kızın güldüğünü görenlerin padişaha bunu müjdelediği, padişahın vezirini gemiye yollayıp kızını vereceği mesajını iletmesini istediği, maymunların vezire ikramda bulunduğu, vezirin hiçbir şey diyemeden geldiği, padişaha da maymunlara anlatamadığını söylediği, ertesi günü padişahın kendisinin gittiği, geminin sahibi maymuna hiç gülmeyen kızının bu gemiyi görünce güldüğünü, kızını size vermek istediğini anlattığı, maymunun memnuniyetle kabul ettiği, padişahın önce diğer kızlarını evlendirdiği, sonra küçük kızın maymunla evlendiği, düğün gecesi kızın maymun yerine genç ve güzel bir delikanlı gördüğü, birbirlerini çok sevdikleri, aslında peri padişahı olduğunu, maymun kıyafetinde gezdiğini, ama insan olduğunu kimseye söylememesini istediği, bu arada ablalarının kardeşlerini hem merak ettikleri hem de saltanatını kıskandıkları, bir gün büyük ablanın kocasının cirit oyununa kardeşlerini davet ettikleri, maymundan izin alıp güzel bir araba ile ablasının sarayına gittiği, üç kardeş oyunu seyrederken beyaz ata binmiş, beyaz giyinmiş bir delikanlının gelip damadın okunu fırlattığı, padişahın küçük kızının keşke maymuna değil de böyle bir adama gülmesini içinden geçirdiği, kızın ablalarının da delikanlıyı çok beğenip maymunla evlendiği için alay ettikleri, kızın da hayatından memnun olduğunu, maymunu sevdiğini söylediği, ablalarının kızın ağzından laf alamadıkları, bir müddet sonra aynı şekilde ortanca kardeşin çağırdığı, ertesi gün ortanca kardeşinin sarayına gittiği, yine oyunun ortasında al bir atın üzerinde al giymiş bir delikanlının damadın okunu alıp fırlattığı, kızın kocasını tanıdığı ama ses çıkarmadığı, kardeşlerinin böyle bir delikanlıyla evlenmeyip gidip maymunla

oturduğu için alay etmeye başladıkları, ablalarının çok üstüne gitmesi üzerine kızın sonunda o delikanlının kocası olduğunu söyleyip anlattığı, ablalarının kılıfını atması için akıl verdikleri, akşam olunca hizmetçinin fırına attığı, gece yarısı kocası uyandığında olayı anlayıp demir çarık, demir asa eskimeden kendisini bulamayacağını söyleyip kaybolduğu, ertesi günü kızın babasının sarayına gittiği ve demir çarık, demir asa yaptırmasını, maymununu aramaya gideceğini söylediği, babası vazgeçirmeye çalıştıysa da kandıramadığı, dediğini yaptıkları, çarığı giyen, asayı eline alan yanına da para alan kızın yola çıktığı, yedi sene gezdiği halde maymunu bulamadığı, asanın eridiği, çarıkları da attığı, geldiği bir memlekette hamam satın aldığı, kazanlar kurdurup masal anlatanın bedava yıkanacağını, karnını doyurup gideceğini ilan ettiği, her taraftan gelen insanların masal söyleyip yıkanıp gittiği, masal güzelse kızın dinlediği, değilse dinlemediği anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Polle Huld tarafından yazılan, *Bültent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-8: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, genellikle havanın güzel gittiği, bütün yolcuların erken saatlerde güverteye çıktıkları, 22 Mart Perşembe günü, ertesi günü Cumartesi olduğunu iddia eden yolculardan biriyle 1 dolarına bahse tuttuğu, çünkü ertesi günün Cuma olduğundan emin olduğu, başka bir yolcuya sorduğu, sonra yolculardan birinin Amerika saati ile Japonya saati arasında yirmi dört saat fark olduğunu anlattığı, bunun için Amerika ile Japonya yolu geçilirken bir gün atlandığı, böylelikle hayatından bir günün gürültüye gittiği, üstelik bunun bir dolara mal olduğu, Cuma olması gereken Cumartesi günü havanın bozduğu, Japonya’ya ulaşmak için dört günlerinin kaldığı, Çinli bir garsonun onu anbara götürdüğü, beş yüz kişinin burada sefalet içinde olduğunu gördüğü, ufak değnekler ile yemek yiyen bir Çinli grubu fark ettiği, Pazar günü saat on birde bir dini merasim yapıldığı, İngilizlerin ve Amerikalıların dua ederken oturduklarını gözlemlendiği, günlerin çok çabuk geçtiği, iki günlerinin kaldığı, bir dostuyla kaptanın kamarasına dondurma yemeye davet edildiği, 28 Mart Çarşamba günü gemide geçirecekleri son gün olduğu, seyahati vagonda geçeceği için hazırlık yaptığı, sonra Japon sahilini fark ettikleri, az sonra bir ada belirlediği, birçok adaların daha meydana çıktığı, Japon balıkçı kayıklarının yanından geçtikleri, son akşam bir müsamerenin yapıldığı, son defa *Empress of Canada* vapurunda yattığı ve uyandığında Japonya’yı

göreceğini düşündüğü, ancak beklenmedik bir şey olduğu, pervanelerden biri kırıldığı için yolculuğun gecikeceği, haftada bir hareket eden treni kaçırabileceği bilgisi verilmiştir (Bültent Nuri, 1932g).

“*Masal: Kırk Maymunlar*” isimli masalda, o memlekete üç günlük uzak bir memlekette yaşayan keloğlan ve anası fakir oldukları için bedava hamamı duyunca gidip yıkanalım, karnımızı doyuralım, bir hikâye uydurup anlatırız diye düşündükleri, akşama kadar yol gittikleri ancak öteki köye varamadıkları, gece uyumak için denize yakın bir ağacın üzerine çıkıp oturdukları, keloğlan’ın denizin ortasında parlayan bir şey gördüğü, bunun gemi olduğu, içinde de kırk tane maymun olduğu, maymunların denize bir sandal indirdiği, bir delikanlıyı getirip sandalın içine oturttukları, oturan gencin emriyle beyaz bardaklarla şerbet getirdikleri, gencin bu beyazlığın neye benzediğini sorduğunda maymunların sultanımızın beyazlığına benziyor dedikleri, daha sonra gencin kırın emrini vermesi üzerine gemide ne kadar beyaz varsa maymunların hepsini denize attıkları, keloğlanın bütün bu olanlara hayret ettiği ve anlatacak bir masal çıktığını düşündüğü, yine akşama kadar yol gittikleri ancak öteki köye yetişemedikleri, denize yakın bir ağacın üzerine çıkıp oturdukları, gece olunca yine keloğlan’ın yine aynı şeyleri gördüğü, bu sefer kırmızı bardaklar içinde şerbet getirdikleri, maymunların sultanın yanaklarına benziyor dediklerinde delikanlının emriyle gemideki kırmızı olan şeyleri denize döktükleri, ertesi gün keloğlanın anasına iki masalları olduğunu söyleyip sevindikleri ve yollarına devam edip kasabaya varıp hamama gittikleri, hamama vardıklarında kıza iki masal bildiğini ancak yıkanmadan ve karnını doyurmadan söylemeyeceğini, anasıyla birlikte akşama kadar yıkandıkları, karınlarını da doyurduktan sonra gördüklerini anlattığı, kızın hamamı keloğlan’a vereceğini ama kendisini o ağacın yanına götürmesini istediği, kızın ağaca çıkıp beklediği, gemiyi tanıdığı, bu defa geminin her tarafının yeşile boyandığı, padişahın bu yeşilliği sorduğu, maymunların kendisinin muradına nail olacağını söylediği, kızın bunu duyunca kocasının yanına düştüğü, ikisinin birbirlerini buldukları için sevindikleri, çileleri bitmiş memnun halde saraylarına döndükleri, kızın babası olan padişahın kızını ve damadını görünce sevindiği, onlara yeniden düğün yaptığı, peri padişahının da artık maymun kılıfı yandığı için insan şeklinde kaldığı, bundan sonra güzelce yaşamaya başladıkları anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Polle Huld tarafından yazılan, *Bülent Nuri* tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-9: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, vapurun pervanesinin kırılmasından dolayı uyumaya imkânı olmadığı, havanın ağarmaya başlamasıyla uzakta Japon sahilinin ışıldadığı, ihtiyar reise Japonya’da hangi mevsimde en çok çiçek olduğunu sorduğunda, Japonya’da hiç çiçek görmediği cevabını verdiği, Çinli yolcuları doktorların muayene ettiği, hiç kimsede hastalık bulunmadığı, birinci yolcuların da kimine bakıp kimine bakmadan sıhhatte olduklarına dair şahadetname verdiği, o esnada bir sürü motorun vapura yanaştığı, bu küçük tekneleri seyrederken Palle’yi karşılamaya gelen Tokyo ve Yokohama’daki Danimarkalıların merhaba Palle diye bağırdıkları, vapura çıkan Japon izci reislerinden birinin Japonya’da kalacağı müddetçe Japon izcilerinin misafiri olmaya davet ettiği, Yokohama’ya geldiğinde rıhtıma yüzlerce izcinin karşılamaya geldiği, Japon izcilerin Avrupalı izcilerin giydikleri elbiseleri giydikleri için Japonlara benzemediklerini gördüğü, sadece halkın Japon kıyafeti taşıdığı, kadın ve erkeklerin Kimonolar giydikleri, kadınların çoğunun sırtlarındaki çantalarında bir çocuk taşıdıkları, hepsinin ayaklarında nalın olduğu, çocukların rengârenk Kimonoları ve küçük nalınları ile çok sevimli oldukları, Danimarka sefaretî kâtibi ile birlikte Tokyo’ya doğru gitmek için Yokohama’dan geçtikleri, Yokohama’nın acıklı bir hali olduğu, bir saatlik yolculuktan sonra Tokyo’ya vardıkları, burada bazı mahallelerin eski halini muhafaza ettiği, Japon izcilerinin umumi merkezine gittiklerinde orada kendisini karşılayan Japon izcilerinin başbuğu Cont Sano’nun Tokyo’da kaldığı sürece memnun etmek için elinden geleni yaptığı, sonra Tokyo’nun en büyük otellerinden olan Tokiyo Kaykan Otel’e gittikleri, sofraya oturmak için ayakta beklediği, bununla birlikte bütün davetlilerin de ayakta beklediği, yanındakinin kulağına oturmasını fısıldaması üzerine Palle’ün oturduğu, sonra davetlilerin de oturduğu, Japonlarda sofraya önce misafirin oturması âdeti olduğu bilgisi verilmiştir (Bülent Nuri, 1932ğ).

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-11*⁶⁵: *44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, sofrada oldukları, her şeyin Avrupa usulü tertip edildiği, güzel vakit

⁶⁵ Bir önceki sayıda “*Şen Çocuğun Seyahat Romanı*” başlıklı serinin 9 numarası incelenmiştir. Bu sayıda 10 numara olması gerekirken muhtemelen yanlışlıkla 11 olarak belirtilmiştir. Bundan sonraki sayılarda da bu şekilde devam etmiştir.

geçirdiği, yemekten sonra Ji-Ji-Simpo gazetesini ziyarete gittiği, orada biri Japon diğeri Danimarka bayrağı hediye ettikleri, birkaç gün sonra dünya seyahatine çıkacak olan iki Japon gazetecinin elini sıktığı, gazete idarehanesinin salonunda eğlence tertip edildiği, Andersen'in masallarından bazılarının Japonca olarak anlatılacağı, kürsüye çıkıp seyahatini anlattığı, Japonya'ya gelişinden memnun olduğunu söylediği, eğlencede oynayan artistlerle ve Japon çocuklarla fotoğrafını çektikleri, gazete idaresinden ayrılmadan kartvizit alıp verdikleri, bu sayede Japon kartvizitlerinden bir koleksiyonu olduğu, Japonya programında Amiral Tugo'yu da ziyaretin olduğu, Amiralin 1906 senesinde Rus donanmasını mağlup eden adam olduğu, Amiralin evine geldiğinde kabul salonuna götürüldüğü, Japon âdetine göre kendisine verdikleri terlikle içeri girdiği, Amiralin seyahatiyle ilgili sorular sorduğu, sevimli bir adam olduğu, öğleden sonra Tokyo'yu gezebildiği, ticaret yerlerini gördükleri, sonra imparatorun sarayına geldikleri, orada bir mabede gittikleri, saat sekizde yemeğe davetli olduğu, arkadaşı Kont Sano'nun öğleden sonra gezdirip refakat ettiği, sadece yer minderlerinin olduğu salonlara alındıkları, sırtına verdikleri kimonoyu alıp yere oturdukları, bu şekilde oturmanın güç geldiği, ufak deyneklerle yemek yemenin zor olduğunu düşündüğü, yorulmaya başladığını Komte Sano'nun da anladığı ifade edilmiştir (Vahit, 1932e).

Fotoğraf 74. Polle Huld'u karşılayan Japon izcilerini gösteren bir fotoğraf (Vahit, 1932e, s. 9).

Kabataş Lisesinden *Behçet* isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Yatağımdaki Soğuk*” isimli şiirde, sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Behçet, 1933, s. 1):

Saat geçti yediyi
Sabah iyiden iyi
Etrafımda belirdi..

Birkaç gün evvel daha,
Nurlarıyla yatağa
Yalnız güneş gelirdi..

Fakat şimdi ise bir
Soğuk yüzlü misafir
Yanıma postu serdi..

Her yerine yatağın
Bir sürü, yığın yığın
Buz gibi ağlar gerdi..

Bu ağlara değince
Vücudumda hafifçe
Başlıyor bir titremek..

Artıyor oluk oluk
Yatağımdaki soğuk!..
Artık kış geldi demek?..

Sıcak güneş darılmış
Çünkü soğuk yüzlü kış
Onu kovdu yanımdan!..

Ah!.. Soğuşun yerine
Sıcak yaz gelse yine
Kış gitse yatağımdan!..

Ay tarafından yazılan “*Kukuriku*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Ay, 1933, s. 5):

Sabah olur, horoz öter:
- Kukuriku, kukuriku..
Bilir misin bu ses ne der?
“Haydi kalkın! Yeter uyku,
Gün doğuyor hazırlanın..
Uyan kuzum! Artık uyan,

Uyuyanım hali yaman!
Bilinmiyor ne var yarın.”
- Kukuriku, kukuriku..
“Yavrucuğum oku oku..
Geçen günü arayan çok
İyi bil ki bulan hiç yok!”

“*Masal: Hüsnü Yusuf*” isimli masalda, evvel zaman içinde bir padişahın bir kızının olduğu, bir gün evinin üstüne çıkıp, gergef kurup çevre işlemeye başladığı, bitince altın gagalı, gümüş ayaklı bir kuşun çevreyi alıp kaçtığı, kuşu yakalamak için boynundaki inci kelebeğini kuşa attığı, kuşun bunu da alıp kaçtığı, kızın merak ettiği, derdini dadısına anlattığı, dadının da bunu padişaha söyleyip kızının dünyada ne kadar kuş varsa getirtmesini istediğini söylediği, padişahın bütün kuşları getirttiği, kızın istediği kuşlar olmadığı için babasından demir ayakkabı ile demir âsa yaptırmasını, seyahate çıkacağını söylediği, geldiği memlekette bir hamam yaptırdığı, dertli kimselerin hamamda bedava yıkanıp derdini söyleyeceği, bütün dertlilerin hamamda yıkanıp dertlerini kıza anlattıkları, bunu duyan Keloğlan ile annesi de gidip yıkanmayı düşündüğü, deniz kenarında yıkadıkları çamaşırlarını kuruturken anasının uyukladığı, aniden denizden çıkan eşeğin Keloğlanı saraya götürdüğü, bir tencerenin kapağını açtığında Hüsnü Yusuf yemeden sen mi yiyeceksin diye bir ses duyduğu, o esnada gök gürültüsü başladığı, Keloğlan’ın bir sürü güvercin geldiğini gördüğü, havuzda yıkandıktan sonra hepsinin birer dadı olduğu, ayrı ayrı işlerle meşgul oldukları, sonra yeniden gök gürelediği, bu defa beyaz güvercinlerin geldiği, bunların da havuzda yıkandıktan sonra güzel birer delikanlı oldukları, sonra yine bir gürültü olduğu ve altın gagalı gümüş ayaklı kuşun geldiği, onun da havuzda yıkanıp bir delikanlı olduğu, dadıların bunun da sofrasını hazırladıkları, tabağına kiraz, zeytin koydukları, zeytin gibi gözleri bir daha görebilecek miyim diye sorduğu, odasına gidince kuş iken kızdan aldığı çevreyi çıkarıp bunu işleyen elleri bir daha görebilecek miyim dediği, sonra inci kelebeğini çıkarıp yine aynı dileğini tekrarladığı, Keloğlan’ın yemekleri torbasına doldurduğu, anasıyla birlikte hamama gittikleri, yıkanıp çıktıklarında Keloğlan’ın altın gagalı kuşu anlattığı, bunu duyan kızın sevincinden hamamı Keloğlan’a verdiği, saraya gittiklerinde kızın tencereleri karıştırdığı, ancak kapağın kızın eline vurup Hüsnü Yusuf yemeden sen mi yiyeceksin diye bir ses geldiği, daha sonra gök gürelemesi ile

siyah güvercinlerin havuzda yıkanıp dadı oldukları, her birinin iş görmeye başladığı, sonra yine oluşan gök gürültüsüyle beyaz güvercinlerin geldiği, yine havuzda yıkanıp delikanlı oldukları, az sonra yine gök gürültüsü olduğu, altın gagalı gümüş ayaklı kuşun gelip havuzun içinde yıkanıp güzel bir delikanlı olduğu, sonra kızı tekrar görebilecek miyim diye aynı sözleri tekrarladığı, sonra kendi odasına gittiği, kızıdan aldığı çevreyi çıkarıp bunu işleyen elleri ve inci kelebeği çıkarıp bunu takınan gerdanları bir daha görebilecek miyim diye söylendiği anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-12: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, yemek yerken Geishas’ların hizmet ettikleri, deyneklerle yemek yemeyi tecrübe ettirdikleri, yemek bitince ayakkabılarını ve elbiselerini iade ettikleri, Kompte Sano’nun otomobiline binip evine giderken Tokyo’yu gece görmüş olduğu, peri masalları gibi olduğunu düşündüğü, her tarafın ışıklar içinde olduğu, sokakların kalabalık olduğu, çok yorulduğu için uykudan başka şey düşünemediği, Kont’un seyahati esnasında rastladığı sevimli insanlardan biri olduğunu düşündüğü, onu Japon baba diye çağırdığı, evin Japon tarzında yapılmış güzel bir ev olduğu, ayakkabılarını çıkarıp salona girdiği, yarı Japon yarı Avrupa tarzı döşenmiş olduğunu gördüğü, Kont’un hemen yatmasının uygun olduğunu söylediği, Kont Sano’nun Avrupa usulü mü yoksa Japon usulü mü yatak istediğini sorduğu, Japon tarzında istediğini söylediği, büyük bir yer olan yatak odasını incelediği, Japonların yatmadan önce aldıkları bir içki getirdikleri, Kont’un iyi geceler dileyip çıktığı, Japon kostümü pijama giyip yerdeki yatağına uzandığı, ertesi sabah mükemmel bir kahvaltı hazırlandığı, sonra Japon izcilerinin umumî merkezine gittikleri, Ji - Ji-Simpo gazete idarehanesini ziyaret ettikleri, matbaada güzel ve büyük makineler gördüğü, burada kendisine Amiral Tugo ile görüştüğü zamana ait fotoğrafların olduğu Japon gazeteleri ile Japonya’ya geldiğinden beri çekilmiş fotoğraflarından oluşan bir koleksiyon verdikleri, sonra Danimarka sefaretine gittiği, Rus konsolosluğuna gitmesi gerektiğini öğrendiği, Karlin’e Sibirya’dan gitmeyi düşündüğü, herkesin bu hattın emin olduğunu söylediği, sonra pasaportunu aldığı anlatılmıştır (Vahit, 1933d).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Deniz Kıyısında*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükri*, *Moris dö Geren*’in anlattığı hikâyeye

yer vermiştir. Batı rüzgârının şiddetle estiği, denizin coşkunu olduğu, koy'un ağzını granit adacıklarının muhafaza ettiği, dalgaların gürültülü bir halde bu yığınlara çarptığı, bu dalgaların sığ kayaların siyah tepesini hangisi aşacak diye koşuşup çarpıştıkları, en cesur veya en çevik dalganın büyük bir haykırıyla öbür tarafa sıçradığı, çok ağır ya da acemi olanların ise bir beyazlık saçarak kayalıklarda parçalandıkları ve derin bir homurtu ile çekildikleri, bu garip dövüşü rüzgârdan korunabildikleri bir kaya tepesinden seyrettikleri, vücutlarını öne eğip sağlam durabilmek için ayakları açık bir halde, iki elleriyle şapkaları uçmasın diye tuttıkları, denizin müthiş uğultusunun, dalgaların koşuşunun, sessiz bulutların, deniz kuşlarının görülmeye değer oldukları, kayalıklara yayılmış bir sürünün otladığı, iki küçük çobanın bir kayanın dibinde oturduğu ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1933d).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Hiyalmar’ın kalbi*” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, *Lökont dö Lil*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Berrak bir gecede soğuk esen rüzgârla mezarı olmayan bin kahramanın ellerinde kılıncı ile korkunç gözlerle yattığı, hiçbirinin kımıldamadığı, üzerlerinde siyah bir karga gümesinin dolaştığı, Hiyalmar’ın iki eli ile kırık kılıncına dayanarak böğründeki yara ile doğrulduğu, daha bu sabah gülen, terennüm eden gençlerin arasında teneffüs eden kimsenin olmadığı, hepsinin sustuğu, Hiyalmar’ın başlığının kırılmış olduğu, zırhının delindiği, gözlerinin karardığı, deniz uğultusuna veya kurtların ulumasına benzer bir ses işittiği, kargaya seslenerek demir gagasıyla göğsünü açmasını istediği ve ondan kalbini sıcak sıcak İlmer’in kızına götürmesini söylediği, bütün hızıyla uçup nişanlısını aramasını ve ona kalbini götürmesini, kalenin tepesinde siyah saçları ve beyaz vücudu ile onu ayakta göreceğini, kulaklarında iki gümüş halkanın olduğunu belirttiği, gidip ona kendisini sevdiğini söylemesini istediği, kalbi verdiğinde onu tanıyacağını, çünkü kalbinin kırmızı ve sert olduğunu, İlmer’in kızının kargaya gülümseyeceğini ifade ettiği, Hiyalmar’ın yirmi yarasından ruhunun aktığı, yaşayacağı kadar yaşadığını belirttiği, kurtlara kırmızı, genç, cesur, hür ve solmamış kanını içmelerini söylediği, kendisinin ise gökte mabutların arasında oturmaya gittiği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1933e).

“*Masal: Hüsnü Yusuf*” isimli masalda, daha sonra karyolasına yattığı, akşam olduğunda kızın yaktığı mumun oğlanın yüzüne bakarken mumun Hüsnü

Yusuf'un yüzüne damladığı, delikanlının aniden sıçrayıp kalktığında karşısında kızı görüp kucaklaştıkları, on beş gün birlikte kaldıkları, güvercinlerin gitmeleri gerektiğini söylemeleri üzerine Hüsnü Yusuf'un kızı iğne haline getirip yakasına taktığı ve uçup gittikleri, Hüsnü Yusuf'un memleketine geldikleri, uzaktan evlerini kızı gösterdiği, annesinin onu eve alacağını söylediği, kapıyı çalan kızın Hüsnü Yusuf'un başı için misafir etmelerini söylediği, kızı alıp samanlığa koydukları, o akşam kızın bir erkek çocuk dünyaya getirdiği, ertesi günü Hüsnü Yusuf'un gelip karşı dama konduğu, kızın oğlunu büyüttüğünü söylediği, bunu duyan hizmetçilerin başka erkeklerle konuştuğunu hanıma söyledikleri, kadının da dinlemek istediği, ertesi günü yine gelen kuşun karşı dama konduğu ve sultana ne yaptığını sorduğu, kızın Hüsnü Yusuf'un oğlunu büyüttüğünü, altında saman üstünde çuval parçası olduğunu söylediği, annesinin Hüsnü Yusuf'un yavrusu olduğunu bilse en üst kata alıp, altın beşiğe koyup, incili yorgan örtüp ninni söylerdi deyip gittiği, annesinin bunu duyup kızı sarıldığı, kızı üst kata çıkarıp, çocuğu beşiğe koyup, incili yorganı örtüp ninni söylediği, geliniyle birlikte Hüsnü Yusuf'u eve nasıl alacaklarını düşündükleri, bunun için bacayı yıktıkları, ertesi günü ne yaptığını soran Hüsnü Yusuf'a oğlunu büyüttüğünü, annesinin onu altın beşiğe koyup ninni söylediğini anlattığı, oğlunu görmek istemesi üzerine gelip oğlunu görmesini söylediği, makaralı ipin üzerine konunca ipi çekip kuşun içerde kaldığı, annesinin oğluna sarıldığı, Hüsnü Yusuf'un bunun iyi olmadığını, sağ bırakmayacaklarını söylediği, sonra karşıdan kara bir bulutun görüldüğü, gelen kuşların karşıdaki dama konduğu, kuşların çocuğun hatırı için bağışladıklarını söyleyip geri döndükleri, bunların da kırk gün kırk gece düğün yapıp muratlarına erdikleri bilgisi verilmiştir (Anonim, 1933).

İbrahim Hıyri tarafından Türkçeye çevrilen “*Yakut, İnci, Elmas*” başlıklı yazıda, ismi gibi çok cici bir kız olan İnci'nin bir gün en güzel elbise müsabakasına beyaz, incilerle süslenmiş bir elbise giyerek gittiği, seçme yerinde Yakut'a rastladığı, birbirlerine isimlerini söyleyerek tanıştıkları ve birlikte dansettikleri, artık arkadaş oldukları, annelerinin masalarına giderken Eli diye çağrılan bir kız gördükleri, kendilerini tanıttıkları, Yakut ve İnci'nin, Eli diye çağrılan ve elbisesi pırıl pırıl parlayan kızın Elmas olduğunu düşündüklerini söyledikleri, Elmas'ın da başını salladığı, birbirlerinin kim olduklarını

öğrendiklerini ve birbirlerinden hiç ayrılmayan arkadaşlar olmalarını istediği ve böyle olarak da kaldıkları anlatılmıştır (İbrahim Huiy, 1933).

“*Dil Yarışımız*” başlıklı yazıda, dil yarışında birinciliği kazanan Behçet beyin, Yatağındaki Soğuk isimli şiirinin 13’üncü sayının ilk sayfasında neşrolunduğu bilgisi verildikten sonra ikinciliği, üçüncülüğü, dördüncülüğü, beşinciliği ve altıncılığı kazanan şiir ve yazılarda sevgi konusuna değinilmiştir. Bu yazılar şu şekildedir (M: Halil, vd., 1933, s. 7, 10):

İkinciliği kazanan, İstanbul Erkek Lisesi ½ M: *Halil* tarafından yazılan “*Gazi*” başlıklı şiir:

Türk kocuğu iyice bak ve tanı:

İstiklâl güneşi bu baştan doğdu !

Yangından kurtardı aziz vatani,

Alçak düşmanları vatandan kovdu;

Ey Türk kızı ! yüksel de semaya kadar,

Altın yıldızlardan işle bir çelenk;

Ayın bahçesinden çiçekler kopar,

Gazinin önüne ser : ışık ve renk !

Cihan tarihini süsledi adı,

Ey büyük milletim övün ve sevin.

Bir benzeri daha yaratılmadı

Dünyada bir tane senin “Kemal,, in

Üçüncülüğü kazanan, Adana Erkek Muallim Mektebi Sınıf 5 M. *Avni* tarafından yazılan “*Ablamla Son Veda*” başlıklı yazı:

Son baharın sessiz akşamlarından birindeydi. Mavi göğe baş uzatark kendi yeşilliğini örtmek istiyen yüce bir dağın eteğinde onbeş evlik bir köyün kenarında dört savaanla kurulmuş bir çadırın altında koyun koyuna yatmıştık... O, gün bana neler anlatmamıştı. Benim çocukluk günlerime ait ne tatlı hatıralar yadetmemişti... benim bebeklik çağıım onun genç kızlık zamanına düşmüştü.. beni o zaman kolları arasında ninnilerle avutmuş, dizleri üstünde saatlerce uyutmuştu...

Saf ruhlu ablacığım; beni bu günde aynı şefkatle seviyor, kalbi daha derin bir sevginin çarpıntısı titriyor.. çünkü bu gün kendisi de bir anne bulunuyor. O, babamın

öldüğü günleri kalbi ürpererek anlatırken hayatta her ezgiye tahammül etmemi söylüyor, ben de göz yaşlarımla yanaklarımı okşuyan ince parmaklarını ıslatıyordum...

Son ayrılışım ne kadar acı oldu yarebbim! «allaha ısmarladık» abla dediğim zaman baygın bir halde inliyerek «güle güle kardeşim mektep dönüşünde ablanın mezarına uğra ona bir son bahar çiçeği dik» olmaz mı diyor ve gözleri kapanıyordu....

Dördüncülüğü kazanan, *Acar Zekâi* tarafından yazılan “*Küçük Çiftçi*” başlıklı yazı:

Ben küçük bir çiftçi çocuğuyum. Benim bizim çiftlikte en çok sevdiğim inekler ile tavuklardır. İnekler bizim ne kadar çok işimize yararlar. Annem her sabah ve her akşam inekleri sağıp sütleri temiz kaba alır bu güzel sütlerden tereyağ ve kaymak yapılır. Babam bunları götürür ayrı ayrı satar.

Tavuklarımız da vardır bunlar bize bol yumurta verirler. Ben giderim bu yumurtaları toplarım. Annem de bu taze yumurtaları pişirir bize yedirir artan yumurtaları babam götürür satar.

Yazın tavuklar kuluçka olurlar yirmi bir gün yumurta üzerinde oturduktan sonra güzel güzel civciv çıkarırlar.

Beşinciliği kazanan, *M. Zeki* tarafından yazılan “*Anadoluyu Gezen*” başlıklı şiir:

Sen ne güzel bulursun

Gezsen Anadolnyu

Dertlerden kurtulursun

Gezsen Anadoluyu,

Billûr ırmakları var,

buzdan kaynakları var,

Ne hoş toprakları var,

Gezsen Anadoluyu.

Dağdan serin yel eser,

Soğuktur suları kevser,

Güzelliği şaheser,

Gezsen Anadoluyu.

Orda bahar başlarken,

Kuşlar yazlar başkadır,

Ah.. bu diyar başkadır,

Gezsen Anadoluyu.

Altıncılığı kazanan, A. Z. *Atila* tarafından yazılan “*Fırtına ve Küçük Kuşlar*” başlıklı şiir:

Niçin bu gün güzel kuşum sen,

Kanadın sabah yelinden

Esirgedin zavallı yavru ?...

Fırtınalar sana gururu

göğreyen bir canavar mıydı,

Kanadını hırpalar mıydı ?...

Vah zavallı Kuşun vah;

Uçamadın demek bu sabah ?

Sana akşam kim getirecek.

Bir yudum su, yeyecek ?...

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-13: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, Bolşeviklerin Rus topraklarında bulunduğu sürece fotoğraf çekmemeyi ve aldığı eşyaları Danimarka’ya göndermemeyi tavsiye ettikleri, saat birde Danimarka Sefaretinde yemekte olduğu, davetliler arasında birçok Danimarka ve İsveçliler ile Japon izci başbuğlarının olduğu, Ji-Ji Shimpo gazetesinin muharririnin, gazetenin hatırası olarak bir hediye paketi uzattığı, içinde kol saati ve üzerinde altından kabartılmış bir Japon resmi olduğu, yemekten sonra eski bir nazır ve şimdi Japon izcilerinin reisi olan Kont Goto’ya gittiği, güzel ve büyük bir evde oturduğu, her zamanki gibi ayakkabılarını çıkardığı, Kont Goto’nun onu çalışma odasına götürüp üç tane hediye verdiği, birisinin Japonca isminin yazılı olduğu ipek bir bayrak, diğerinin annesi için bronzdan bir öküz heykeli, son hediye ise küçük bir Buda heykeli olduğu, bunların dışında Kont Goto’nun Polloholde yazılmış iki Japonca kitap verdiği, Tokyo’dan ayrılmadan önce annesine Japon kimonosu almak istediği, çok güzel bir kimono bulunduğu, Kont Sano’nun kimonoyu Sefarethaneye göndertmesini, orada parayı vereceğini tenbihlediği, mağazadan çıkınca Tokyo’nun çok ünlü bir parkını ziyaret ettikleri, Japon izcilerinin veda ziyafetinde buldukları, Danimarka ve İsveçlilerin de davetli bulunduğu, Kont

Sano'nun annesine kimono hediye etmek istemesini anlattığı, beğendiği kimonoyu Japon dostlarının hatırası olarak verdiği, sonra vedalaşarak gara gitmek için yola çıktıkları, trenin iyi dostlarla karşılaştığı Tokyo'dan ayrıldığı, çok yorulduğu için kompartımanda ertesi sabah dokuza kadar uyuduğu, kahvaltıda sonra geçtikleri memleketleri seyrettiği anlatılmıştır (Vahit, 1933e).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Menekşe*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1933f, s. 1):

Küçük çiçek ne için
Saklanırsın çayırda ?
Solgun değil ki rengin...
Bu utanma fazla ya !
Gizlensende bak yine
Kokun ruha doluyor..
Gönüllere göklere
Gizli bir hal oluyor...
Seni sever genç kızlar,
Saçları süslersin;
Karanlıkta yıldızlar
Gibi hüküm sürersin.
Seni yolda görünce
İhtiyarlar da sever,
Dalıp eski sevince
Hazin hazin gülümser...
Ey kırları bayıltan
Öksüz, sevimli gölge !
Görün biraz.. Çık, uyan !
Vurgun sana bir ülke.

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Eski Yunan Edebiyatı: Ekinler Perisi*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü*, *Eski bir Yunan efsanesine* yer vermiştir. Olimp'in kudretlilerinden olan Ekinler perisinin hem çok güzel hem de çok iyi olduğu, herkesin ekmeğini verdiği, insanların bütün kalpleriyle onu

sevdiği, Proserpin isminde tatlı, güzel ve iyi bir kız olduğu, Proserpin'in çayırda refikalarıyla birlikte oynamayı sevdiği, bir gün çayırda koşarken çok güzel bir çiçek gördüğü, onu koparmak için yaklaştığında ayakları altındaki toprağın açılarak genç kızın kaybolduğu, refikalarının ekinler perisine gidip olanları anlattıkları, zavallı annenin tanınmamak için eski elbiseler giyip kızını aramaya çıktığı, aylarca yeryüzünü dolaştığı, ormanlar, ırmaklar ve dağlar perisinin bu eleme acıdığı ve kızının, yer altı hükümdarı Plüton tarafından kapıldığını söylediği, ekinler perisinin Jüpiter'den Proserpin'in kendisine iade edilmesini istediği, Plüton'un nezdinde yer azığı yememişse kızının kendisine iade edilmesine karar verdiği, ancak Proserpin'in altı nar tanesi yediği, bundan sonra yılın altı ayını yeraltında, altı ayını da annesinin yanında geçirmesine karar verildiği, ekinler perisinin kızını yanında görmekten mutlu olduğu zaman yaz olduğu, fakat Proserpin'in karanlıklar hükümdarının yanına dönmek zorunda olduğunda ekinler perisinin ağlayıp feryat ettiği, bunun da kış olduğu anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1933g).

Yaşar Nabi tarafından yazılan “*Kar Neş’esi*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Yaşar Nabi, 1933, s. 3):

Nedir bu günlerce dinmeyen yağış ?

Bembeyaz kapladı toprakları kar..

İsterse dünyayı kara boğsun kış,

İçimizde hâlâ gülüyor bahar..

Bir duman kalkıyor karşiki damdan

Bu temiz havada esince rüzgâr.

Ne hoş görünüyor buzlanan camdan

Beyaz tanelerle dolan ufuklar..

Kayarak buz tutan sular üstünde

Kar topu oynamak yarabbi ne hoş!.

Soğuğa bakarmı insan bu günde

Eli dondursa da bu kar gene hoş..

Ah bu kış, ah bu kış, ah bu tatlı kış!..

Ah bu berrak günde karın uçuşu!.

Kamaşıyor parlak renginden bakış,

Kalpleri çekiyor tatlı duruşu..

Ne güzel bu beyaz, çiçekli akış!

Ah bu kış, ah bu kış, ah bu tatlı kış!..

“*Masal: Bahtiyar Bey*” isimli masalda, bir zamanlar bir padişahın kızının nakış işlerken bir güvercinin sultanın altın makasıyla yüzüğünü alıp gittiği, güvercinin gözlerine âşık olan sultanın daha sonra hasta olmaya başladığı, kızının bu halini gören padişahın lalasından sultanın derdini öğrenmesini istediği, sultanın demir çizme ve demir değnek istediği, sultanın emrinin hemen yerine getirildiği ve altı ay yol gittiği, bir memlekette bir hamam açtığı, herkesin para vermeden yıkanabileceğini ancak çıkarken başlarına gelenleri anlatacaklarını ilan ettiği, herkesin gidip yıkandığı ve çıkarken de başından geçeni anlattığı, köyün birinde yaşayan Keloğlan’ın da anasıyla gidip yıkandığı, çıkarken de başına geleni anlattığı, güvercini gördüğünü, altın leğen içinde yıkanınca delikanlı olduğunu söylediği, bunun üzerine birlikte ormana gittikleri, sultanın güvercinin yıkanınca delikanlı olduğunu gördüğü, şehzadeyle sarıldığı, şehzadenin aslında bir padişah oğlu olduğunu ve nasıl bu hale geldiğini anlattığı, sultanı dolaba sakladığı, hamile kalınca onu annesine götürdüğü, annesinin sultanı bilmeden misafir ettiği, Güldiyar isminde kızı dünyaya geldiği, sultanın gece güvercinle konuşmasını duyan kadının oğlu olduğunu anladığı, Bahtiyar’ı görmek istediği, dağın başında döktüğü bütün tüylerini hiç yerde kalmadan toplarlarsa perilerden kurtulacağını söylediği, şehzadenin dediğini yaptıkları, güvercinin bir delikanlı olduğu, hemen orada sarılıp tekrar kavuştukları, kırk gün kırk gece düğün yaptıkları anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-14: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, bir vadinin eteğinde olan Japon köylerinde çok az at olduğu, her tarafta öküz kullanıldığı, her köyde mabetler olduğu, Japonya’da ilkbahar olduğu, Osaka’nın büyük binaları olan bir yer olduğunu gördüğü, kompartımana döndüğünde odasına yerleşen Japon gazetecinin seyahati hakkında bilgi istemeye geldiğini öğrendiği, daha sonra başka bir muhabirin geldiği, ona da seyahati hakkında bilgi verdiği, saat üçte geldikleri Himeji şehrinin tam bir Japon şehri olduğu, durdukları Hiroshimo şehrinde bir izci grubunun selamladığı, saat on birde Japonya’dan

ayrıldıkları, ertesı sabah sekizde Kora'ya varacakları, gezinti yaparken Koralıları ilk defa gördüğü, fotoğraf çektiğı, hatıra olması için Kora şapkası aldığı, Çin hududunda pasaport ve gümrük muamelesinin kolay geçtiğı, Çinlilerin de mavi giyindiklerini gördüğü, şehri biraz gezdiğı, sonra Mançuriye geldikleri ifade edilmiştir (Vahit, 1933f).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Ezgilerim*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1933ğ, s. 1):

Ben ozanım, her akşam
Kopuzumu çalarım ;
Dağa, suya, kırlara
Gönül verir dalarım.
Kopuzumun hür sesi
Hayat, sevgi saçıyor,
Erem bağı gülleri
Yüreğimde açıyor.
Öz dilimin bağından
Nice bin gül kokladım,
Ezgilermin bayıltan
Büyüsünü topladım.

Adana E. M. Mektebinden *Beşir Orhan* tarafından yazılan “*Denizde Sabah*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Beşir Orhan, 1933, s. 2):

Bugün güneş doğuda
Bir kızıl ateş yine.
Şimdi kara da, su da,
Boyaniyor rengine.
Karşı setler uyandı,
Deniz mumları yandı.
Bir ak kanat uzandı,
Kıyılardan engine..

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-15: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, garda Danimarkalı mühendis M. Robert ile karşılaştığı, önce Danimarkalı mühendisin evine, sonra Mançorinin ilk imparatorunun mezarına gezinti yaptıkları, bu imparatorun üç yüz sene önce Pekin’i zapt ettiği, mabedin avlusuna geldikleri, Çin dükkânlarını gezmenin çok eğlenceli olduğunu düşündüğü, dükkânların önünde camekân olmadığı, Cehennem mabedini ziyaret ettikleri, buranın Cehennem azabını hatırlatmak için yapılmış eski bir mabet olduğu, mabedin ortasında dev bir zebaninin oturduğu, onun her iki yanında altı zebaninin daha olduğu anlatılmıştır (Vahit, 1933g).

Mehmet Şükrü tarafından yazılan “*Yaz*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Mehmet Şükrü, 1933h, s. 1):

Yaz geldi! Yaz geldi!
Çiçeklere naz geldi.
Bakın şuna çocuklar,
Güle sevinç az geldi.
Güle sevinç az geldi!
Gökleri beyaz geldi!
Gönüllere haz geldi.
Haydim kıra çocuklar,
Kır güzeli yaz geldi.
Kır güzeli yaz geldi!

Perihan Şükrü tarafından yazılan “*Mayıs*” isimli şiirde sevgi konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Perihan Şükrü, 1933, s. 3):

Mayıs! Her şey uyandı;
Bir güzellik, bir koku...
Gizli bir ses uzandı.
Her yerde bir sevinç var:
Selam sana ilkbahar!
Çayır canlı bir halı,
Kımıldıyor çiçekler..
Yeryüzünün bayramı.
Her dalda bir sevinç var:
Selam sana ilkbahar!

Mesafeler ve kuru
Nazlı yavru kuşların
Cıvıltısıyla dolu...

Her gözde bir sevinç var:
Selam sana ilkbahar!

Kırlangıçlar yem taşır
Yurtlarına uzaktan;
Yuvacıklar kaynaşır.

Her köşede sevinç var:
Selam sana ilkbahar!

“Çidem” isimli masalda, bir evde yaşayan üç fakir kız kardeşin padişahın akşamları mum yakılması yasağına uymayıp elışı yaparken aynı zamanda kurdukları hayal anlatılmaktadır. En büyüğü padişah bizi duysa ben ekmekçi başına, diğeri kasap başına, en küçüğü de padişaha varırım diye hayal kurarken padişahın bunları duyması üzerine gerçekten büyüğü ekmekçi başıyla, ikincisini kasap başıyla nikâhladığı, üçüncüyü de atıp tuttuğu için hapse attırdığı ve kızın mabeyinciler ile padişaha oynadığı oyun sonucu padişahla evlenip sultan olduğu ifade edilmiştir (Anonim, 1933).

Polle Huld tarafından yazılan, *Vahit* isimli bir yazar tarafından tercüme edilen “*Şen Çocuğun seyahat romanı-16: 44 Günde Devri âlem*” başlıklı yazıda, büyük zebaninin bulunduğu bitişik bir salonda zavallı insanlara işkence yapıldığını gördüğü, ayrılmadan önce mabedi bekleyen adamın ve mabedin kocaman anahtarının resmini çektiği, sonunda top, tüfek ve harp aletlerinin yapıldığı büyük Tophaneye gittikleri, sonra yoluna devam ettiği, Çin’de ilk gününün çok hoş geçtiği, ertesi sabah vardıkları Changchun şehrinde tren değişikliği yapacakları, bir saatlik vaktinde şehri gezdiği, burada çok Rus olduğunu gördüğü, sonra şehri terk ettikleri, saat dörtte Harbın istasyonuna girdikleri, orada da çok Rusların olduğu, ertesi günü Çin mahallelerini dolaştığı anlatılmıştır (Vahit, 1933ğ).

Sorumluluk

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: İşe giriş*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükri*, *Jorj San*’ın anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Baba Barbo’nun gün doğmadan oğlu Landri’yi uyandırdığı, annesi

görmeden onu Baba Kayyo'nun çiftliğine götürmek üzere yola çıktıkları, annesinin arkalarından perdeyi aralayarak baktığı, Landri'nin yolda yorgunluktan yere çöktüğü, babasının ise gün doğmadan oraya varmaları gerektiğini söylediği, çiftliğe vardıklarında Kayyo'nun onu görünce çok sevindiği, işi öğretmek için öküzlerin nasıl bağlandığını gösterdiği, Landri'nin, babasının öküzlerinden bu işe alışık olduğu, babasının onun meziyetlerini anlattığı, Kayyo'nun çocuklarının Landri'yi hemen benimsediği ve çocuklardan en küçüğünün Landri'nin şapkasına kurdelelerle bir çiçek dalı bağladığı, bunun Landri'nin ilk iş günü olması sebebiyle kendileri için bir bayram olduğu anlamına geldiği, ayrılmadan önce babasının Landri'ye nasihatte bulunarak efendisinin sözünden çıkmamasını tenbihlediği, Landri'nin de elinden geldiğince çalışacağına söz verdiği ve çift sürmeye gittiği, ömründe ilk defa bu kadar çok çalıştığını ifade ettiği anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932ee).

Tasarruf

Vahit isimli bir yazar tarafından yazılan “(Çetinin) Bankası” başlıklı yazıda, Çetin'in kardeşi Özdemir'e yazdığı mektup anlatılmıştır. İmtihan zamanı olduğu için uzun zamandır mektup yazamadığını, coğrafya imtihanında yurdumuzda yetişen şeyleri sorduklarını ve güzel bir şekilde anlattığını, bu yüzden çok neşeli olduğunu ve bu mektubu yazmak istediğini, akşam babasına anlattığında onun da çok sevindiğini, o gece annesi, büyükannesi ve kardeşleri ile toplandıklarında hava serinlediği için üşüdüklerini gören babasının üzüldüğünü, çünkü henüz kömür almadıklarını, bunun üzerine güzel bir iş yapıp babasını sıkıntıdan kurtarmak için kumbarasını getirdiğini, geçen yıl öğretmenin para biriktirmenin faydasını, sıkıntılı zamanda kıymetli bir yardımcı olduğunu anlattığını ve bankaya götürdüğünde bir kumbara aldığını, verdiği iki lirayı cüzdana yazdıklarını, o gün kumbarasıyla eve geldiğinde anne babasının kendisini çok sevdiğini, bu zamana kadar içinde 28 lirası olduğunu, bu paranın bir servet gibi geldiğini, ertesi gün bir manda arabası kömürün kapıya dayandığını, babasının bu 28 lirayı aydan aya ödeyeceğini, hem de 4 lira fazla vereceğini, sonra babasının da bir kumbara aldığını, hatta kardeşlerinin de istediğini, böylelikle ufak bir banka kurduklarını, ertesi gece toplandıklarında artık üşümediklerini, mangalın yanında tatlı tatlı konuşurlarken babasının saçlarını okşadığını, artık kömürlerinin bol olduğunu, imtihanı bitince yine mektup yazacağını, babasının eğer yoksa Özdemir'in de

kumbara almasını söylediğini, hepsinin gözlerinden öptüğünü yazarak mektubu bitirdiği anlatılmıştır (Vahit, 1932f).

Vahit isimli bir yazar tarafından yazılan “*Bağ Bozumu*” başlıklı yazıda, Elmalı Köyünün tatlı bir yamacın üzerinde, bağlarıyla anılan bir köy olduğu, bağların tadını köy çocuklarının iyi bildiği, eşeklerin hazırlanıp iki taraflarına boş küfelerin yerleştirilip, içlerine küçük çocukların konulduğu, bunların çocuklar için tatlı bir oyun gibi olduğu, sonra kervanın bağlara düzülmesi, köyün büyüklerinin üzümler olmadan Ziraat Bankasına gidip alınacak ödünç para ile sepet ve küfe gibi eşyaların alınarak hazırlık yapıldığı, mahsül olunca satılan üzüm parasıyla borcun ödendiği, ancak bu sene ödünç para almanın şeklinin değiştiği, bankanın yeni müdürü Kemal Bey’in bağlara tente kurulmadıkça para verilmeyeceği şartı koyduğu, köylülerin buna üzüldüğü, bazı köylülerin söylene söylene gidip parayı aldığı ve bankanın hazırlattığı tenteleri bağlarına çardakladıkları, diğer köylülerin ise dedikodularından vazgeçemedikleri, sonunda Kemal Bey’in köylülerin ağır sözlerinden gücenerek çekip gittiği, yerine gelenin de mahsül yaklaştığı için ısrar etmeyip parayı verdiği, köylülerin bundan memnun olduğu, köyün boşalıp bağların yazlık bir köy halini aldığı, çocukların cevizli sucuk yapmayı düşündükleri, üzümlerin olgunlaştığı, ilk derlenenlerin şehre gönderildiği, Elmalı Köyünün üzümlerinin iri ve tatlı olduğu için mahsülü şehirlilerin dört gözle bekledikleri, köylülerin ceplerine giren parayla daha neşeli olduğu, ikinci derleme zamanı geldiğinde hazırlık yapıldığı, havanın güzel ve sakin olduğu, ancak sabaha karşı fırtına çıktığı, hafif başlayan yağmurun ardından sağanak geldiği, şiddetli dolu yağdığı, göz gözü görmediği, sellerin aktığı, üzümlerin dökülüp ezildiği, kimsenin dışarı çıkamadığı, sonra gökyüzünün açılıp güneşin açtığı, hemen bağlarına koşan köylülerin mahsülün yarısının dökülüp bittiğini gördüğü, bankaya borcun nasıl ödeneceğini, ertesi seneye kadar nasıl geçinileceğini düşünmeye başladıkları, zamanında razı olup tente yaptıran köylülerin üzümlerinin kurtulduğu, onların üzümlerini derleyip değerinde sattıkları, zavallı diğer köylülerin inatları yüzünden bağ bozumuna uğradıkları bilgisi verilmiştir (Vahit, 1933h).

Vatanseverlik

Ankara Lisesi sekizinci sınıftan *M. Kemal* tarafından yazılan “*Türkün Şen Çocuğu*” isimli şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (M. Kemal, 1932, s. 14):

Dudağında tebessüm, yüzünde güneş rengi
Şerefli Türk ırkının bu en tatlı ahengi
Ufuksuz gözlerinde bak canlandı şen çocuk.
Nasıl koca asırlar bir hamlede uyanır,
Nasıl şerefli mazi nurlu atiyi tanır;
İstikbal sen; ve hayat sende yandı şen çocuk.
Vatanda ne düşmanlar, ne zulüm var; ne enin;
Artık nefî denizler, mavi ufuklar senin,
Ardına milletleri nurunla katmak gerek.
Bunun için bir elde ilim, bir elde san’at;
Gözlerimiz ilerde, altımızda yağız at;
İstikbale o büyük Türk’ü anlatmak gerek.

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Alman Edebiyatı: Dördüncü Alaydan Kalan On Kişi*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Mosen*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Yazar, ülkeleri için savaşan Polonyalı dördüncü alayın yaraların en acıklısını yaşadığından ve artık vatani olmayan dördüncü alaydan kalan on kişinin Prusya’ya vardığını anlatmaktadır (Mehmet Şükrü, 1932ff).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: İspanyol*” başlıklı yazısında *Mehmet Şükrü, Jeneral dö Marbo*’nun anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Fransız askerlerinin İspanyol köyüne girdiklerinde, köydeki herkesin hiç yiyecek içecek bırakmadan kaçtığını, askerlerin, kucağında çocukla bir kadın bulduğundan bahsetmektedir. Köylülerin kaçarken yiyecek içecekleri yanlarında götürdüğünü, götüremediklerini de yaktıklarını belirtmiştir. Ancak askerlerin gizli bir mahzende pastırma, ekme ve şarap bulduklarını ve zehirli olabileceğini düşündükleri için önce kadına ve çocuğuna içirdikten sonra kendileri de içtiklerini ama kadınla çocuğun yere düşünce zehirli olduğunu

anladıklarını ve neticede 22 kişinin öldüğünü ve kadını cesur kelimeleriyle yâd ettiğinin altını çizmiştir (Mehmet Şükrü, 1932gg).

Samih Rifat'ın rahmetli oğlu Hatif'in muazzez hatırası için yazdığı "*Onun Sazı*" isimli şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Samih Rifat, 1932, s. 1):

Bir dere boyunda yüksek bir çam
Kol atmış bir yıkık damın üstüne
Dertli bir anacık çıkar her akşam
Diker gözlerini çamın üstüne
Oturur kıyıda, düşünür... Ağlar
Dal budak seçilmez bir ana kadar

Tarlası çoraktır, bahçesi kıraç
Bırakıp gidemez, fakat kalsa aç
Şehit oğlundur bu öksüz ağaç
Demiş, Yurt kurtulsun kimsesiz ana
Tek bir yavrusunu vermiş vatana
Oğlunun diktiği fidan bir dalmış
Büyümüş, yaşarmış, dal budak salmış
Sazı bir dalında asılı kalmış
Kırık tellerine vurdukça rüzgâr
Saz ağlar, zavallı anacık ağlar

Ziya Gökalp tarafından yazılan "*Ala Geyik*" isimli şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Gökalp, 1932, s. 1, 4):

Çocuktum, ufacıktım
Top oynadım, acıktım.
Buldum yerde bir erik,
Kaptı bir ala geyik.
Geyik kaçtı ormana,
Bindim bir ak toğana.
Toğan yolu şaşırды,
Kaf dağından aşırды.
Attı beni bir göle,
Gölden çıktım bir çöle.
Çölde buldum izini,
Koştum, tuttum dizini.

Zeyik beni görünce,
Düştü büyük sevince.
Verdi bana bir elma.
Dedi: "Dinlenme,, durma
Dağdan yürü, kırdan git,
"Altın köşke,, çabuk yit
Seni bekler ezeli
Orda "Dünya güzeli,,
Bin yıllık çile doldu!»
Bunu dedi sırroldu.
Yedim sırlı elmayı,
Gördüm gizli dünyayı.
Gündüz oldu geceler;
Ak sakallı cüceler,
Korkunç devler hortladı.
Cinler cirit oynadı.
Kesik başlar yürürdü.
Saçlarını sürürdü.
Bir de baktım Melekler
Başlarında çiçekler,
Devlere el bağlıyor,
Gizli gizli ağlıyor,
Kılıcımı çıkardım,
Perileri kurtardım.
Kurtardığım periler
Adım adım geriler,
Kanatını açardı,
Selâm verir kaçardı.
Az uz gittim !... dolaştım,
(Altın köşke) ulaştım.
Bir kapısı açıktı,
Öteki kapanıktı.
Kapalıyı açarak,
Açığa vurdum kapak.

At önünde et vardı,
İt ot yemez ağıladı.

Otu ata yetirdim,
Eti ite yedirdim,

Açtım bir elmas oda,
Dev şahını uykuda

Gördüm, kestim başını,
Dedim: “Ey ifrit,, hani,

Nerde “dünya güzeli?,,
Dedi: “Elinde eli !,,

Döndüm, baktım bir kırgız
Elbiseli güzel kız

Durmuş bakar yanımda,
Şimşek çaktı canımda.

Güldü, dedi: “Türk beyi
Tanıdın mı geyiği?

Kimse beni bu devden
Alamazdı, ancak sen

Kaya deldin, dağ yardım,
Geldin beni kurtardın,

Ah o imiş anladım,
Sevincimden ağladım,

Dedim: “Turan meleği!
Türkün yüce dileği!

Yüz milyon türk bu anda
Seni bekler turanda,

Haydi çabuk varalım,
Karanlığı yaralım,

Sönük ocak canlansın
Yoksul ülke şanlansın !,,

İndik iti okşadık,
At sırtına atladık,

Geçtik nice dağ, kaya.
Geldik demir kapıya.

Kapanması çok yıld
“Açıl !., dedim açıldı.
Yol verince gizli yurt
Aldı bizi bir bozkurt,
Kaf dağından geçirdi
Türk eline getirdi.

“*Niçin okuyoruz: Tarih*” başlıklı yazıda, tarihin insanlara masal gibi geldiği, binlerce sene önce yaşayanların hayatını öğrenmenin zevkli olduğu, bu masal kitabının geçmişteki insanların iç yüzünü aydınlatan bir ışık gibi olduğu, Türk milletinin de eskiden beri yaşadığı hayatını yazan bir tarih olduğu, her milletin tarihini çocuklara anlatırken ona önem verdikleri, atalarımızın nerede yaşadıkları, nasıl bir hayat geçirdikleri, yurtlarını nasıl müdafaa ettiklerini bize tarihin söylediği, onun için tarihin ibret alınacak, düşünülecek bir ders olduğu, tarihin eski kahramanlıklardan bahsettiği gibi Türk milletinin hayatını kazanmak için nasıl uğraştığını da gösterdiği, Türklerin yıllarca evvel medeniyetler kurduğunu, cesur, mert bir millet olduğunu tarih sayesinde anladığımızı, tarih olmasa kimsenin mazisini öğrenemeyeceği, her Türk çocuğunun tarihi sevmesi gerektiği, tarih okudukça atalarımızın kıymetini daha iyi anlayıp seveceğimizi, tarihi iyi okuyup anlayan her milletin yükselmeye muvaffak olacağı anlatılmıştır (Anonim, 1932).

Ziya Gökalp tarafından yazılan “*İktisadi Vatanperverlik*” isimli şiirde vatanseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Gökalp, 1933, s. 5):

Çok güzeldir yurdumuzun ipeği
Biliyoruz dokumayı, örmeyi
Yaptığımız kumaşlarda görünür
Bu vatanın bin bir çeşit çiçeği.
Ecnebiden almayalım çürük mal
Giymeyelim ne krep, ne jerseyi
Yaptıralım bütün yerli mantından
Çarşaf, bluz, etekliği, gömleği
Bu toprakta kalsın helal paramız
Kıymet bulsun elimizin emeği.

“Niçin okuyoruz: Mektep” başlıklı yazıda, mektebe niçin gidilir sorusuna okuyup öğrenmek için cevabının verileceği, demirci çırağına bu soru sorulduğunda ekmek parası kazanmaya çalıştığını söyleyeceği, mektep binası, ders odaları, haritalar, bu kalabalığın içinde bir talebenin kitap okumak, imtihan olup sınıf geçmekten başka bir şey düşünmediği, mektebin toplu olarak intizamla⁶⁶ yaşamayı, sınıfta ders dinlemeyi, tenefüslerde koşup oynamayı öğrendiğimizi, derslerin, yemek ve tenefüs zamanlarının aynı saatlerde oluşunun bizi intizam duygusuna bağladığı, bir çocuğun mektepten önceki haliyle mektebe girdikten sonraki hali arasında fark olduğu, çocukların mekteplerin ehemmiyetini bilmesi gerektiği, millî hislerin doğup büyüdüğü yerin mekteplerimiz olduğu, milliyet hissinin damarlarımızda canlanmasında mektebin önemli etkisi olduğu, hesap, coğrafya, tarih, kimya gibi derslerin her çocuğa lazım olduğu, çocukların hayatta lazım olan hakikatleri iyi öğrenmiş olmasıyla yurdumuzda tabî servetin kıymetinin de bilineceği, hayattaki kazanca yardım eden mektep ve dersleri sevmek gerektiği, hayatı ve kazancı öldürenin bilgisizlik, diriltip besleyenin de bilgi olduğu anlatılmıştır (Anonim, 1933).

Yardımseverlik

Munis Faik tarafından yazılan “*Kuşun Nasihati*” isimli şiirde yardımseverlik konusuna değinilmiştir. Şiirin mısraları şu şekildedir (Munis Faik, 1932d, s. 6):

Bir çocuk bir kuşa sormuş:
- Şu semada gülen yıldız
Nedir bilirmisin? Ey kuş!..
Sen semanın hakimisin
Bu bilinmez sırrı yalnız
Sen anlarsın, sen bilirsin!
Çocuğun bu sualine
Kuş cevaben der ki: - Bilmem!
Onu ben de anlamadım,
Yalan olur ne söylesem!
Çocuk buna hayretle der:
- Peki uçupda gitsene!

⁶⁶ İntizam: Düzgünlük, düzen, çekidüzen (*Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi, s. 287).

Benim olsa kanatlarım
Dururmuyum yerde? Gider

Yıldızları öğrenirim,
Kanatlarım yorulunca

Bir bulutta dinlenirim!
Kuş gülerek derki: - Ben de

Uçtum semalar boyunca
Fakat –istersen yalan de!-

Varamadım yıldızlara.
Sen onları bulmak için

Kanattan başka şey ara!
Onlar, bence, gecelerin

Göz yaşları...
- Peki ama

Göz yaşları sarı mıdır?
Kuş şaşırır, derki: -Hayır,

Fakat artık bana sorma!
Git hocana sor, o, bilir:
Sema nedir, yıldız nedir?

Oku! izah eder, yarın,
Bu sırrıda kitapların.

Contesse de Ségur tarafından yazılan, *Gültekin* isimli bir yazar tarafından Türkçeye çevrilen “*İyi kalpli çocuk I-Hasta bir anne*” başlıklı yazıda, fakir bir dul kadının oğlu Hanri ile birlikte yaşadığı, yedi yaşındaki çocuğun bütün ev işini gördüğü, pencerelerinin önünde yüksek bir dağ olduğu, kimsenin tepesine çıkamadığı, sevinç içinde yaşarlarken bir gün annenin hastalandığı, Hanri'nin annesine baktığı, bir gün iyilik yapmasını seven periden annesini kurtarmasını istediği, tam o anda içeri giren kadına annesini kurtarması için yalvardığı, kadının hasta annesini muayene ettikten sonra onu ancak Hanri'nin iyi edebileceğini yalnız bunun için söylediği seyahati yapması gerektiğini söylediği, Hanri'nin de ne söylerse yapmaya hazır olduğu, kocaman dağın tepesindeki “Hayat otu”nu bulup getirmesini, bununla annesinin iyi olacağını söylediği, yukarı çıktığında doktorun otu vereceği, periye teşekkür edip annesinden izin alıp yola çıktığı, dağın eteğine ulaşabilmek için bütün gün yürüdüğü yolda tuzağa yakalanan bir

karga gördüğü, Hanri'nin onu kurtardığı, sonra dinlenmek için oturduğu yerde ekmeğini yerken tilkinin kovaladığı bir horoz gördüğü, Hanri'nin horozu ceketinin içine sakladığı, tilkinin bunu görmeyip koşmaya devam ettiği, horozun teşekkür ettiği, yoluna devam ederken yılanın yutmak üzere olduğu bir kurbağa gördüğü, Hanri'nin büyük bir taşı yılanın başına atarak başını ezdiği, kurbağanın teşekkür ederek uzaklaştığı, Hanri'nin daha önce karganın ve horozun konuştuğunu duyduğu için kurbağanın söz söyleyişine şaşırmadan yoluna devam ettiği anlatılmıştır (Gültekin, 1932c).

Ay isimli bir yazar tarafından yazılan “*Masal: Rakseden Peri*” başlıklı bir Çeh masalında her gün keçilerini hüş ormanına otlamaya götüren Miyarka isminde küçük bir kız olduğu, memlekette ondan daha güzel ve çalışkan kimse olmadığı, her sabah annesinin yünle beraber, iğ ve ekme bulunan sepet verdiği, keçileri iyi gözetmesini, yününü iyi eğirmesini tembihlediği, keçileri otlarken ve elindeki ipi bükerken annesinin öğrettiği türküleri söylediği, öğleyn ekmeğine katık yapmak için çilek toplamaya koştuğu, yemeğini bitirince iplik bükmeye devam ettiği, bir gün yanına gelen güzel bir kızla birlikte raks ettikleri, musiki kesilince boş iğini gördüğünde annesinin kızacağını düşünüp ağlamaya başladığı, genç kızın ipi öfkesiz sar deyip kaybolduğu, ertesi sabah yine Miyarka'nın ormanda keçilerini otlatıp iplik büküdüğü, güzel kızın yine gelip akşama kadar raksın devam ettiği, işini yapmadığı için ağlamaya başlayan Miyarka'yı genç kızın teselli ettiği, iyi bir kalbi olduğu için onu mükâfatlandırmak istediği, sepetini alıp ormanın içine daldığı, sonra sepeti verip annesinin yanına varmadan açmamasını söyleyip kaybolduğu, Miyarka'nın hızlıca köye döndüğü, sepetin içinde ne olduğunu merak ettiği, annesinin dünkü iği saatlerce sardığını, ancak iğin dolu kaldığını, öfkeyle bağırdığında iplerin kaybolduğunu söylediği, Miyarka'nın başına gelenleri anlattığı, annesi onun peri olduğunu, perilerin öğle üzeri görüldüğünü söylediği, iğin öfkesiz sarılacağını bilseydi odasının iple dolu olacağını düşündüğü, Miyarka'nın sepeti hatırlayarak açtığında içindeki yaprakların altın olduklarını gördüğü, annesinin perinin mükâfatlandığını, artık zengin olduklarını söylediği, Miyarka'nın çok defa ormanın çayırına gitse de güzel rakkaseyi bir daha göremediği ifade edilmiştir (Ay, 1932c).

Contesse de Ségur tarafından yazılan, *Gültekin* isimli bir yazar tarafından Türkçeye çevrilen “*İyi kalpli çocuk -2-*” başlıklı yazıda, çok geçmeden dağın

eteğine ulaştığı, önüne çıkan ırmağı nasıl geçeceğini düşündüğü, iyilik perisine yardım etmesi için bağırdığı, aniden tilkiye karşı savunduğu horozun ortaya çıktığı, sırtına binip karşıya götürebileceğini söylediği, Hanri'nin horozun sırtına atladığı, karşı sahile gidebilmek için horozun tam yirmi bir gün uçtuğu, sahile varınca horozun kaybolduğu, Hanri'nin uzun süre yürüdüğü, yorgunluktan yürüyemez hale geldiğinde önüne bir ihtiyarın çıktığı, neden tepeye çıkmak istediğini sorduğu, Hanri'nin annesini kurtarmak için hayat veren otu getireceğini söylediği, kendisinin bu dağlarda oturan devlerden biri olduğunu, tarlasındaki buğdayları biçip, harman yapıp, buğdayı öğütüp, ekmek yapıp getirirse ileri gitmesine müsaade edeceğini söylediği, Hanri'nin ceketini çıkarıp işe koyulduğu, günlerce çalıştığı, sonunda ihtiyarın çalışkanlığının ödülü olarak bir kutu verdiği, içinde tütün olan kutuyu eve dönünce açmasını söylediği, Hanri'nin tekrar yola koyulduğu, bu defa önüne bir duvar çıktığı, yere oturup 45 gün bekledikten sonra duvarın bir bölümünün yıkıldığı, delikten çıkan dev adama aynı şeyleri anlattığı, devin iyi bir çocuğa benzediğini ve duvarın öteki tarafına geçirmek için mahzenini şarap küpleriyle doldurmasını istediği, ihtiyarın bütün buğdaylarını biçtiğini dolayısıyla devin üzümlerini de toplayabileceğini düşünen Hanri'nin işe başladığı, 30 günde üzümleri topladığı, ezip, çıkan suları fıçılara doldurduğu, 90 gün de şarap yapmak için uğraştığı, hazır olduğunda devı çağırıp devin tadına baktığı ve Hanri'ye döndüğü anlatılmıştır (Gültekin, 1932ç).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*İngiliz Edebiyatı: Çöpçü çocuk*” başlıklı yazısında *Muallim Refik, Charles Dickens*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Londra’nın Holborn semtinde çöpçülük yapan küçük Co’nun gelip geçen yolcuların gönüllerinden kopan para ile geçindiği, soğuk bir kış gecesi Co’ya yardım eden adamın onun dostu olduğu, bir gün bir polisin onu hastaneye götürdüğü, تنها bir koğuşta yatan birini gösterip tanıyıp tanımadığını sordukları, Co’nun tanıdığını ve kendisine yardım ettiğini söylediği, ölüyü kilisenin avlusuna gömdükleri, Mister Snegzbi adındaki bir kâğıtçının Co’nun haline acıyarak iki buçuk şilin verdiği, Co’nun, dostunun تنها bir koğuşta sefil bir halde ölmesine daha çok acındığı, bir gün yüzü örtülü bir kadının kendisine yaklaşıp gömüldüğü yeri göstermesini, çok para vereceğini söylediği, birlikte gittikleri mezarlıkta kadının yarım saat sessiz durduktan sonra kesesinden bir altın çıkarıp Co’ya verdikten sonra kaybolduğu, altını bozdurmak için sarrafa koştığında

sarrafin bu fakir çocuğun bu parayı kazandığına inanmadığı için bozarken dörtte birini eksik verdiği, yarısından fazlasını arkadaşının çaldığı, geri kalanını da ev sahibinin elinden aldığı, böylelikle Co'nun yine açıkta kaldığı, onun için felaket günlerinin başladığı, çünkü polisin onu yol süpürmekten menettiği, başka türlü para kazanmayı bilmediği için de yaşamasının güçleştiği, bir gün süpürgesiyle beklerken polisin kolundan yakaladığı, Mister Snegsbi'nin bu seferlik affedilmesini istediği, Mister Snegsbi'nin Co'ya birkaç kuruş vererek uzaklaştırdığı, Co'nun bu soğuk gecelerde yatacak yeri olmadığından ortada kaldığı, aklına önceden kendisine iyilik ettiği kadının geldiği, kimsesiz kadının onu kabul ettiği, soluk yüzü ve zayıf vücudunu görünce onu büyük bir yere götürdüğü, Co'nun burada hayatında bugüne kadar görmediği yemeklere ve rahat yataklara kavuştuğu, ancak hastalığının gittikçe arttığı, doktordan kendisini arkadaşının yanına götürmesini istediği, arkadaşını ve onun kendisine yaptığı iyilikleri anlattığı, onun da kendisi gibi fakir olarak öldüğünü, onun yanına götürmelerini istediği, zavallı çocuğun hastanenin sessiz koğuşunda hayata veda ettiği, Holborn'un küçük çöpçüsünün artık yaşamadığı anlatılmıştır (Muallim Refik, 1932b).

Contesse de Ségur tarafından yazılan, *Gültekin* isimli bir yazar tarafından Türkçeye çevrilen “*İyi kalpli çocuk-3-*” başlıklı yazıda, cebinden çıkardığı devedikenini Hanri'ye verdiği, Hanri'nin bu hediyeği beğenmediği fakat yine de kabul ettiği, devin ıslık çalarak duvarın yıkıldığı ve devin ortadan kaybolduğu, böylelikle Hanri'nin yoluna devam edebildiği, dağın tepesine çıkmaya az kala önünde derin bir uçurumun açıldığı, uçurumun diğer tarafına geçmenin mümkün olmadığı, Hanri'nin cesaretini kaybetmeyerek uçurumu nasıl geçebileceğinin yollarını aradığı, çaresiz beklerken biraz ileride bir kurt gördüğü, kurda hayat veren otu aradığını, uçurumdan geçirirse istediğini yapacağını söylediği, kurdun da ormandaki bütün av hayvanlarını tutup pişirirse yardım edeceğini söylediği, Hanri'nin sekiz gün boyunca uğraştığı ama hiç kuş vuramadığı, tam o esnada yolda gelirken kurtardığı karganın yanına geldiği, hayatını kurtardığı için iyilik yapmak istediğini söylediği, kendisinin avlanacağı, Hanri'nin de kuşları kızartacağı planını yaptığı, karganın 150 gün boyunca sekiz milyondan fazla kuş tuttuğu, Hanri'nin de bunları kızartıp sıraladığı, karganın önüne bir mani daha çıkacağını söyledikten sonra uçup gittiği, sonra kurdu çağırıp av hayvanlarını

gösterdikten sonra sözünü tutmasını istediği, kurdun ona bir değnek verdiği, bir yere gitmek istediğinde bu değneğin çok işine yarayacağını belirttiikten sonra sırtına bindirip uçurumun karşı tarafına geçirdiği, hayat otunun saklı olduğu bahçeye yaklaştığında içine suyla dolu bir hendek çıktığı, bunun karganın bahsettiği son mani olduğu, iyilik perisinden yardım istemeyi düşündüğü, hendeğin kenarına oturup bu dağın perisinin karşıya geçirinceye kadar kımıldamamayı düşündüğü, tam o anda büyük bir kedinin ortaya çıktığı, istediğinde insanı parça parça edebilecek olan kedinin niye geldiğini sorduğu, Hanri'nin annesini kurtaracak olan otu almaya geldiğini ve kendisini karşıya geçirmek için yardım istediği anlatılmıştır (Gültekin, 1932d).

“Titanik faciası” başlıklı yazıda *Refik, Kapdan Roston* 'un anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Hafızasında kalan hatıralar arasında en canlı olanının Titanik vapurunun batması ve yolcularından bazılarını kurtardığı olduğu, eğer o gece telsiz telgraf memurunun Titanik'in tehlike işaretini almasaydı deniz üzerindeki 100 yolcunun açlık ve soğuktan ölmüş olacağı, gece yarısına beş dakika kala Karpatya vapurunun telsizinin yardım haberini aldığı, dünyanın en muhteşem vapuru olan Titanik'in ilk seferinde buza çarparak bu facianın yaşandığına inanmak istemeyen memurun koşarak yanına geldiği, hemen Karpatya imzalı imdada geliyoruz yazılı telgrafnameyi Titanik'e göndermesini söylediği, beş dakika içinde yardıma koştukları, etrafları buzlarla sarılmış halde son sürat ilerledikleri, bir yıldızın önlerindeki buz kütesine yansısıyla yanından geçmeye vakit bulabildikleri, eğer Titanik'in direğindeki gözcüye de böyle bir yıldız yansıması görünmüş olsaydı bu acıklı facianın yaşanmamış ve binlerce kişinin boğulmamış olacağı, mürettebatın daha fazla çalışmaya başladığı, gemiciler ve ateşçiler dışında başkamarotun da hazırlık yapmasını söylediği, yolculara verilmek üzere çay, kahve hazırlandığı, iskele tarafında yeşil bir ışık gördüğü için Titanik'in daha batmadığını düşündüğü, ancak bir saat önce aldıkları telsizde makine dairesinin su aldığını bildirdiği, dolayısıyla vapurun batmış olduğunu zannettiklerini, buzların arasında hızla ilerledikleri, yaklaştıklarında havai fişek patlattığı ancak ortada gemiden eser kalmadığı, saat 3.30'da kaza yerine ulaştıklarında birkaç saat evvel yanlarından kraliçe gibi ilerleyen muhteşem Titanik'ten yalnızca filika ve bitkin yolculardan başka bir şey kalmadığı, bu acı karşısında gözlerinin yaşardığını anlatmıştır (Refik, 1932c).

Ağabey isimli bir yazar tarafından yazılan “*Hakikî bir köy hikâyesi*” başlıklı yazıda, Anadolu’nun küçük bir köyünde Ahmet Çavuş isminde bir köylünün yaşadığı, Ahmet Çavuş’un bir meyve bahçesi olduğu, her gece bir ayının bahçesine gelip meyveleri yiyip gittiği, Ahmet Çavuş’un bu meyveleri satarak hayatını kazandığı, dolayısıyla meyveleri kimin çaldığını, çocukların mı bahçeye girdiğini düşündüğü, bir akşam eline tüfeğini aldığı, çocukları korkutmak istediği, gece yarısına doğru bir ses işittiği, on adım ileriden kocaman bir hayvanın geçtiği, Ahmet Çavuş’un bu hayvanın bir ayı olduğunu anladığı, hayvanın ağaca çıkıp armutları yemeye başladığı, karnını doyurduktan sonra dağa doğru uzaklaştığı, ertesi günü komşularından Osman’ın Ahmet’i ziyarete geldiği, onu silahını temizlerken gördüğü için ayı avına çıkacağını anladığı, birlikte ayıyı vurmaya, alacakları ikramiyeyi de paylaşmayı teklif ettiği, Ahmet Çavuş’un bunu kabul etmediği, Osman’ın kendisinin ava çıkacağını söyleyip gittiği, akşam olunca Ahmet Çavuş’un silahını alıp dışarıya çıktığı, diğer tarafta Osman’ın ayının izini bulduğu, Ahmet Çavuş’un evden çıktığını gördüğü, Ahmet Çavuş’un yanında getirdiği çuvalın içine girip delikten başını çıkardığı ve görünmez olduğu, ayının gelip ağaca tırmanacağı sırada Ahmet Çavuş’un ateş ettiği, yaralanan hayvanın kaçmaya başladığı, Osman’ın tam ateş edeceği sırada ayının geri döndüğü ve Ahmet Çavuş’un bahçesine girdiği, bunu gören Osman’ın dikkat etmesi için Ahmet’e seslendiği, Osman’ın silahını alıp koştuğu, ayı ile Ahmet Çavuş’un boğuştuğunu gördüğü, yanlışlıkla Ahmet Çavuş’u vururum diye ateş edemediği, taş alıp ayıya atınca ayının ona doğru döndüğü, Osman’ın tetiği çekmesiyle ayının yere yıkıldığı, Osman’ın yerde yatan Ahmet’e koştuğu, başının parçalandığını gördüğü, Osman’ın bağırmasıyla köylülerin ellerinde silahlarla geldikleri, Ahmet’in karısının da koşarak geldiği ve hüngür hüngür ağladığı, ertesi gün köyde Ahmet Çavuş’un karısı için para toplandığı, ayının postunun satılarak parasının zavallı kadına verildiği anlatılmıştır (Ağabey, 1932).

Contesse de Ségur tarafından yazılan, *Gültekin* isimli bir yazar tarafından Türkçeye çevrilen “*İyi kalpli çocuk-4-*” başlıklı yazıda, iyi kalpli bir çocuğa benzediğini, hendeğin içinde yüzen balıkları tutarsa istediğini yapacağını söylediği, Hanri’nin oltayı suya attığı fakat bir şey çıkaramadığı, on gün uğraşmasına rağmen balık tutamadığı, on beş gün beklemesine rağmen balık gelmediği, sonra bir kurbağa başı görüldüğü, kendini kurtardığı için Hanri’yi

kurtaracağını, balıkları tutacağını söylediği, kurbağanın kocaman bir balık yakaladığı, balık avının altmış gün sürdüğü, sonra Hanri'nin kediye istediğini yaptığını söylediği, kedinin de ona kedi pençesi uzattığı, hasta olduğu zaman pençeyi alnına dokundurunca bir şeyi kalmayacağını anlattığı, sonra Hanri'nin kedinin kuyruğuna takılıp karşıya geçtikleri, çocuğun hayat otuna doğru koştuğu, bahçede birbirine benzeyen çok ot olduğu için hayat otunu bulmanın güçleştiği, iyilik perisinin otu bulamadığı takdirde bahçenin sahibi doktoru çağırmasını söylediğini hatırladığı, sonra bütün kuvvetiyle bağırdığı, otların arasından doktorun çıktığını gördüğü, buraya kadar nasıl gelebildiğini soran doktora, kendisini iyilik perisinin gönderdiğini, annesini kurtarmak için hayat otunu istediğini anlattığı, doktorun hoş karşıladığı ve otu vereceğini söylediği, birlikte ot bahçesine daldıkları, diğerlerinden ayrı bir yerde bulunan bu ottan kestiği ve çocuğa uzattığı, otu elinden kaçırmamasını, bir daha bulamayacağını tenbihlediği, Hanri'nin teşekkür etmek istediği, ancak ihtiyarın kaybolduğu, eve nasıl döneceğini düşündüğü, aynı şeyleri yaşarsa hayat otunu başkalarına kaptırabileceği, sonra kurdun verdiği değneyi hatırladığı, ata biner gibi değneğe bindiği ve hemen annesinin yanına geldiği, Hanri'nin annesinin yüzünü, ellerini öptüğü, hemen getirdiği otu baygın halde yatan annesinin dudakları üzerine sıktığı, annesinin hemen gözlerini açtığı, kendini iyi hissettiğini söyleyerek onu bağrına bastığı, uzun uzun oğluna baktığı ve onun büyümüş, kocaman olduğunu gördüğü, çünkü Hanri'nin evden ayrılalı iki sene, yedi ay olduğu, artık on yaşına yaklaştığı, sonra odanın açılan penceresinden iyilik perisinin görüldüğü, Hanri'yi sevdiği, hasta annesine Hanri'nin otu getirmek için nelere katlandığını anlattığı, Hanri'ye dağdaki cüce ihtiyar ile kocaman devin verdikleri hediyeleri kullanmanın zamanı geldiğini söylediği, Hanri'nin hediye tabakayı açtığı, kutunun içinden bir sürü insan çıktığı, odanın onlarla dolduğu, ustalıkla çalışmaya başladıkları, kısa zamanda evi süsledikleri, iyilik perisinin bu evin Hanri'nin olduğunu söyleyerek vedalaştığı, bu dünyada iyilik ve anne sevgisinin hep mükâfat göreceğini nasihat ettiği, Hanri'nin de perinin ellerini öptüğü, gülümseyen perinin ortadan kaybolduğu, annesinin ayağa kalkıp evi, bahçeyi, ormanı seyretmek istediği, fakat giyecek elbisesi olmadığı, Hanri'nin cebinden çıkardığı deve dikenini kokladığı anda evdeki dolapların çamaşırıyla dolduğu, ikisi birlikte yeni elbiseler giyip evi gezdikleri, evde hiçbir eksik olmadığı, mutfakta türlü yemeklerin olduğu, hazır olan yemek masasının onları beklediği, sıcak

çorba, kızarmış piliç ve salataların olduğu masada karınlarını doyurdıkları, sonra annesinin sofrayı temizlediği, temiz yatakları çıkarıp iyilik perisine teşekkür ederek yattıkları, anne ve oğlun uzun seneler mes'ut bir hayat sürdürdükleri, yaşamaları için iyilik perisinin sarayına götürüldüklerinin rivayet edildiği bilgisi verilmiştir (Gültekin, 1932e).

“*Bahtım, Taliim*” başlıklı masalda, güzelliğiyle kurulan ve mağrurlanan genç bir kızın bir gün hamamda kendisine yardım eden Arap kadının paşa hanımı olduğu, kendisi Arap olmasına rağmen saltanatıyla kurulmadığı, genç kıza da mağrur olmamasını tavsiye ettiği ve kızın da mağrur olmadan tatlı bir insan olduğu ve mutlu bir evlilik yaptığı anlatılmaktadır (Anonim, 1932).

Vahit isimli bir yazarın kaleme aldığı “*Baş Muallimenin Hikâyesi*” başlıklı yazıda, Çamlıca'daki ilk mektepte okuyan Ayşe'nin çelimsiz, vücudunun gelişmemiş olduğunu, arkadaşlarının da Cılız Ayşe ismini taktıklarını ifade etmiştir. Mektepteki hocaları tarafından çok sevilen bu kız, bir gün sınıftaki kaya yığınının önündeki barutun fitiline su dökerek patlamasına engel olarak bir kahraman gibi arkadaşlarının hayatını kurtarması üzerine cılız lafından vazgeçtiği ve şimdi Ayşe'nin bir köy okulunda başmuallim olduğu ve daha sağlıklı bir muallim olduğunu anlatmıştır (Vahit, 1932g).

Necmettin isimli bir yazar tarafından yazılan “*Kuş ile Eşkîya*” başlıklı yazıda, Gregor isminde bir eşkıyanın bütün Korsika'yı titrettiği, merhamet bilmediği, kimseye acımadığı, bir gün ormandaki mağarasına giderken bir feryat işittiği, dikenli bir dala takılmış çırpınan bir kuş gördüğü, Gregor'un tebessüm ederek can çekişen kuşu kurtardığı, yakın bir ağaca konan ve güzel güzel ötmeye başlayan kuşu dinlemeye başladığı, Frank isminde kuvvetli, cesur bir gencin Gregor'dan memleketi kurtarmak istediği, bunu duyan Gregor'un intikam almak istediği, ormanda pusu kurduğu, birbirlerine girdikleri anda yakın bir ağaçtan güzel bir şarkı sesi geldiği, kızgınlığı geçen Gregor'un ormanda kaybolduğu, daha sonra artık eşkıyalığa gitmemeye başladığı, bir gece silah sesleri ve çığlıklarla uyandığı, yere serilmiş iki cesedin göğsünde ağlayan bir çocukla bir kadın gördüğü, eşkıyaların üzerine atılıp birini yere serdiği, diğerini öldürdüğü, diğerinin de kaçtığını, yakın bir ağaçtan yükselen neş'e şarkısıyla saadet duyduğu, kuşun artık neş'eli şarkılar söylemesi için insanları tehlikelerden kurtarmaya başladığı, kısa zamanda daha önce yaptıklarının iki katı adam kurtardığı, herkesin

onu takdir ettiği, ismini değiştirdiği, bir gün yangından  ocuk kurtardığı, ancak içeride bir çocuğun daha kaldığını zannederek alevlerin içine daldığı, bir daha çıkmadığı anlatılmıştır (Necmettin, 1932c).

“*Masal: Altı kardeşler*” başlıklı masalda, evvel zamanda bir padişahın üç erkek üç kız altı evladı olduğu, padişahın bir gün hastalandığında öleceğini anladığı için büyük oğlunu yanına çağırıp kapıya gelecek olan ihtiyaer dervişe büyük hemşiresini vermesini ve karşı tepeye çıkmamasını söylediği, sonra ortanca oğluna kapıya gelecek ihtiyaer dervişe bekletmeden ortanca hemşiresini vermesini, karşı tepeye çıkmamasını tenbihlediği, en son kk oğluna da aynı şeyleri söyleyip kk hemşiresini vermesini vasiyet ettiği, padişahın ölünce büyük oğlunun padişah olduğu, birkaç gün sonra ihtiyaer bir dervişin kapıya geldiği, büyük hemşiresini verip gönderdiği, ertesi günü başka bir dervişin geldiği, ona da ortanca kardeşin ortanca hemşiresini verdiği, ertesi günü ise öncekilerden daha ihtiyaer, daha fakir bir dervişin geldiği, ancak bu defa kk kardeşin çok kızdığı, kardeşini vermeyeceğini söylediği, ancak büyük kardeşlerinin babalarının nasihatini hatırlattığı, kapıya gelenleri bekletmemesi gerektiğini söyledikleri, sonunda kk kardeşlerini verdikleri, kardeşlerini merak eden padişahın yanına kırk kişi alıp ava gittikleri, gördükleri ceylanın peşinden tepeye çıktıkları, kapısı açık bir saray gördükleri, alt katta hazırlanmış kırk bir kişilik sofradan yedikten sonra hepsinin öldüğü, padişahtan bir haber alamayınca ortanca kardeşi padişah yaptıkları, bir süre sonra ağabeyi ve kız kardeşlerini merak eden padişahın yanına kırk kişiyi alarak ava çıktığı, tepeye gelince ceylan gördükleri, aynı öncekilerin akibetine uğradıkları, onu da saray halkının beklediği, ancak haber alamayınca kk kardeşi tahta geçirdikleri, padişah olan kk kardeşin diğer kardeşlerine ne olduğunu hep merak ettiği, yanına kırk kişi alarak ava çıktığı, tepeye geldiklerinde ceylanı gördükleri, ağabeylerinin bu ceylanı takip ettikleri için geri gelmediğini anladığı, babasının da bu tepeden çıkmamalarını söylediğini hatırladığı, ancak merakını gidermek için ceylanı takip ettiği, alt kata inip sofrayı gördüklerinde padişah dışındakilerin oturup yedikleri, hepsinin öldüğünü gören padişahın kardeşlerinin de böyle olduğunu anladığı, sarayın kimin olduğunu merak ettiği için bir ağaç kovuğuna saklandığı, sarayın sahibinin ceylan olduğunu anladığı, ceylanın da padişahın kovulan kızı olduğu, sarayda yalnız oturduğu, kırk kişinin öldüğünü görünce sinirlendiği, kırk bir kişi gördüğü için her tarafı aradığı

ama padişahı göremediği, sonra padişahın eve gittiği, intikam almak için vezirini vekil bırakıp seyahate çıktığı, uzun yol gittikten sonra acıktığında çaldığı kapıyı büyük hemşiresinin açtığı, padişahın başından geçenleri anlattığı, ablasının eniştesine anlatmayı düşündüğü, akşam olunca elini öptüğü eniştesinin arslanlar padişahı bir delikanlı olduğu, olanları anlatınca bunu ortanca eniştenin bileceğini söylediği, bunun üzerine kılavuzların padişahı ortanca hemşirenin yanına götürdüğü, macerasını ortanca kardeşine de anlattığı, aynı şekilde onun da eniştesine sormayı düşündüğü, padişahın eve gelen eniştesinin elini öptüğü, kaplanlar padişahı olan eniştenin periler padişahı ailesinden bir kızın kovulduğunu, ceylan kıyafetinde gezdiğini işittiğini anlattığı, gördüğü ceylanın o olduğunu tahmin ettiğini söylediği, bunu ancak kuşlar padişahı olan küçük eniştesinin bileceğini söylediği, ancak onu kapıda beklettiği için padişaha dargın olduğunu hatırlattığı, adamlarından ikisinin padişahı küçük eniştesine götürdüğü, kapıyı açan küçük hemşiresinin çok sevindiği, padişahın olanları ona da anlattığı, eniştesinin dargın olduğunu ama misafir olduğu için bir şey yapmayacağını, sadece bir defa sırtına elini süreceğini söylediği, elini öpen ve af dileyen padişaha eniştenin elini sırtına sürdüğünde bayıldığı, sonra birlikte oturup padişahın olayın tamamını anlattığı, kardeşlerinin katilini bulup intikam almak istediğini söylediği, eniştesinin onu görünce intikam almaktan vazgeçeceğini, o ceylanın peri padişahının kızı olduğunu, hırçınlığı yüzünden ailesi tarafından kovulduğunu, sarayda tek başına oturduğunu, çok güzel olduğunu, gündüzleri ceylan şeklinde gezdiğini, eline düşenin kurtulma imkânı olmadığı, o yüzden dikkat etmesi gerektiğini tenbihlediği, ona söyleyeceği yöntem ile onu elde edebileceğini, sonra da ne isterse yapabileceğini anlattığı, bunun için önce sarayına gidip saklanmasını, kızın gelince doğru odasına gidip uyduğunu, sadece atının sesine uyandığını, önce bir parmağını çıkarıp ata göstermesini, kızın gelip kimseyi bulamadığında bu defa iki parmağını çıkarmasını, kızın yine her tarafı arayıp kimseyi bulamadığında üç parmağını ata gösterdiğinde bu defa kızın atı dövdüğünde sesi çıkmazsa ortaya çıkabileceğini, yukarı çıktığında kızın yattığını göreceğini, vereceği hançeri kalbine saplamasını, bununla ölmeyeceği açıklamasını yaptığı, parmağındaki yüzüğü istemesini, yüzüğü parmağına takınca hançeri çıkarmasını tenbihlediği, o zaman istediğini yaptırabileceğini söyleyip hançeri verdiği bilgisi verilmiştir (Anonim, 1932).

Vahit isimli bir yazar tarafından yazılan “*Temiz kanat marangozhanesi*” başlıklı yazıda, Çanakkale harbinin en şiddetli zamanında siperlerin ilerisindeki düşmana yakın olanında iki harp arkadaşı olan asker Süleyman ve Yüzbaşı Fikret Bey’in sabahtan beri meşgul oldukları, Süleyman’ın siperden başını kaldırdığı anda vurulduğu, Fikret Bey’in yarasını sarmaya uğraştığı, Süleyman’ın bir ara gözünü açıp 450 lirasını ve çocuklarını Fikret Bey’e emanet ettiğini fısıldadığı, sonra hayatını kaybettiği, Süleyman’ın vurulduğunu ailesine haber verdikleri, karısı, annesi ve iki çocuğunun kaldığı, büyük olan Necati’nin 10 yaşında olduğu, ilk önce onun toparlandığı ve para kazanmayı düşündüğü, zaman geçtikçe büyüüp babasına benzediği, marangozluğunun ve temiz huyunun beğenildiği, sermayesi olsa bir dükkânı idare edebileceği, tesadüf olarak o sene nefes darlığı çeken ustasının zatürreden hayatını kaybettiği, ustasının çocuklarının başka meslekleri olduğu için dükkânı devretmek istedikleri, Necati’nin parası olmadığı için düşünmeye başladıkları, sessizliğin evi kapladığı bir anda kapının çaldığı, kendilerini isimleriyle tanıyan bu adamın cebinden bir cüzdan çıkardığı ve 10 yıldır kendilerini tanıdığını, babanızın zabiti Fikret olduğunu söylediği, Süleyman’ın ailesini kendisine emanet ettiğini, 450 lirasını da bıraktığını, parayı o zaman vermeyip emniyete bıraktığını, şimdi 1000 liraya yakın paraları olduğunu, istedikleri zaman alabileceklerini belirttiği, sanki karanlık bir havada güneşin açtığı, herkesin gözünün yaşlandığı, dükkân işini Fikret Bey’e anlattıklarında onun da gözlerinin dolduğu, paranın tam zamanında bir mutluluğa vesile olduğu, ertesi gün dükkânın devralındığı, tabelasının asıldığı, tabelada marangoz Necati usta yazısının altında Fikret Bey’in yaptığı iyiliğe karşı temiz kanat marangozhanesi yazıldığı anlatılmıştır (Vahit, 1932ğ).

“*Köstebek İle Ay*” başlıklı yazıda, köstebeğin ininden başını çıkarıp ay olmasaydı güzel bir gezinti yapacağını düşündüğü, ancak ay’ın göz açtırmadığını, peşinden ayrılmadığını, sağa gitse onun da sağa gittiğini, sola sapsa onun da sola sapdığını anlattığı, bir akşam köstebeğin ininden çıktığında biraz ötede ağacın üstünde karaltı gördüğü, iki büyük ve parlak gözün köstebeğin üzerine dikildiği, bunun baykuş olduğunu anlayan zavallı hayvanın inine doğru kaçmaya başladığı, kendini inine atarak yakayı kurtardığı, kaçarken yolunu aydınlatanın ay olduğu, gece olunca ay’ın çıkmasından ürken köstebeğin artık güzel ay’ın gezintilerini

aydınlatmasını ve tehlikelerden haberdar etmesini dilediği resimlerle gösterilmiştir (Anonim, 1932).

Mehmet Şükri tarafından nakledilen “*Masal: Batan günün yeşil ışığı, Gök çiçeğin kokusu, Altın kuşun ötüşü*” başlıklı masalda, vaktiyle hasta bir annenin olduğu, bu annenin çok sevimli ve annesini çok seven Ülker isminde bir kızı olduğu, küçük kızın annesinin hastalığına çok üzüldüğü, gizli gizli ağladığı, bir gün yine taşın üzerine oturmuş ağlarken kendi kendine elindeki odun demeti ağır olduğu için artık taşıyamayacağını söyleyen ihtiyar bir kadının sesini duyduğu, ona yardım etmek istediğini söylediği, ihtiyar kadının da mutlu olduğu, yol gittikçe çalı demetinin ağır ve kulübenin de uzak olduğunu fark ettiği, sonunda kulübeye geldikleri, yükünü indirip başını kaldırdığında ortada ne çalı demeti, ne kulübe, ne de ihtiyar kadını göremediği, ortada sadece güzel bir köşk, çiçekler ve yemişlerle dolu bir bahçe olduğu, güzel bir perinin gülümsediğini gördüğü, perinin ona çok iyi bir insan olduğu için elinden geleni yapacağını söylediği, kızın da annesini iyi etmesini istediği, perinin onu elinden tutup saraya götürdüğü, masanın üstünde yeşil, mavi ve altın renginde üç tane şişe olduğu, perinin öncelikle cesur olmasını söylediği, kızın ise annesini kurtarmak için ne gerekiyorsa yapacağını dile getirdiği, perinin annesini kurtarmak için batan güneşin yeşil ışıklarının okşayışının, mavi çiçeğin kokusunun, altın bülbülün ötüşünün lazım olduğunu belirterek karşıdaki üç dağı gösterip birincisinin tepesinden yeşil ışıkları toplayıp yeşil şişeye doldurmasını, ikinci dağın tepesindeki mavi çiçeğin kokusunu toplayıp mavi şişeye doldurmasını, üçüncü dağın tepesindeki altın bülbülün ötüşlerini de tam gece yarısı toplayıp altın rengindeki şişeye doldurmasını tenbihlediği, ayrıca bu üç dağın her birini bir devin beklediğini, onlara kendisini küçük perinin gönderdiğini söylemesini, delil istediğinde perinin vereceği delili gösterdiğinde devin yapması gerekeni yapacağını belirttiği, sonra delili gösterdiği, perinin iki eliyle Ülker’in başını geriye doğru eğdiği ve iki gözünden Ülker’in gözlerine berrak iki damla gözyaşı düşürdüğü, sonra üç şişeyi eline verdiği kızın dağın yolunu tuttuğu, bir saat yürüdüktan sonra birinci dağın eteğine geldiğinde devin burada ne işi olduğunu sorduğu, Ülker’in de küçük perinin gönderdiğini, batan güneşin ışıklarını toplayacağını söyleyip, başını geriye eğince gözyaşını gören devin onu dağın tepesine çıkardığı, tam güneş batarken yeşil şişenin kapağını açıp yere bıraktığı,

güneşin son ışığını saçarken şişenin kapandığı ve yeşil ışığı sakladığı, devin kendisini dağın eteğine indiren kızın ikinci dağın yolunu tuttuğu, ikinci dağın eteğine geldiğinde yine kocaman bir devin yanına geldiği, küçük perinin gönderdiğini söyleyip mavi çiçeğin kokusunu toplayacağını söyleyen kızın delili gösterdiği, bunun üzerine devin yardımcı olup dağın tepesine çıktıkları, çok güzel olan dağda güzel bir bahçe olduğu, her renkte ve her kokuda binlerce çiçeğin olduğu, en tepede hepsinden güzel ve kokulu mavi çiçeğin pırıldadığı, Ülker'in mavi çiçekten bir dal koparıp mavi şişenin içine koyduktan sonra üçüncü dağın yolunu tuttuğu, üçüncü dağın eteğine geldiğinde gece olduğu, çok korkan kızın yanına gelen devin aynı diğerleri gibi burada ne işi olduğunu sorduğu, kızın da küçük perinin gönderdiğini, altın bülbülün ötüşlerini toplayacağını söylediği, delilini göstermesini isteyen deve, başını geriye eğip kirpiklerinin ucundaki iki damla gözyaşını gösterdiği, devin Ülker'i dağın tepesine çıkardığı, dağın türlü renkler ve türlü ötüşlerle binlerce kuşun uçtuğu büyük ağaçlarla kaplı olduğu, kuşların bazısının zümrüt gibi yeşil, bazısının altın gibi sarı renginde olduğu, dağın tam tepesindeki altın yapraklı meşenin tam tepesinde altın tüylü bülbülün öttüğü, kızın altın renkli şişeyi çıkardığı, ancak devin gece yarısı ötüşlerini toplaması gerektiğini hatırlattığı, gece yarısı sessizlik içinde altın bülbülün güzel ötüşü karşısında Ülker'in kendinden geçip annesini bile unuttuğu, devin onu dürterek altın kuşun ötüşlerini toplamasını söylediği, Ülker'in altın renkli şişenin kapağını açtığı, güzel ötüşlerin şişeye dolunca kapağını kapattığı, devin onu kucağında dağın eteğine kadar indirdiği, karanlıkta yolunu bulamayacağını söyleyen kıza devin bir ıslık çalarak ateş böceklerini çağırdığı, ateş böceklerinin Ülker'in önünde uçuşmaya başlamasıyla eve vardığı, ateş böceklerine teşekkür ettikten sonra Ülker'in odasına çıkıp, üç şişeyi masanın üzerine koyup uykuya daldığı, uyanınca üç şişeyi alıp uyuyan annesinin yanına gittiği, üç şişeyi masaya koyup kapaklarını açtığı, fakat hiçbir şey olmadığını görünce hüzünlü kirpiklerinin ucundaki küçük periye ait olan iki damla gözyaşının çiçeğin üzerine düştüğü, mavi çiçeğin açılıp kokusunun odayı doldurduğu, güzel kokuyu duyan annesinin uyanıp kendini iyi hissettiğini haykırdığı, mavi çiçek kokusunu duyan altın kuşun ötüşlerinin uyanıp odayı cıvıltılarla doldurunca annesinin tatlı ötüş karşısında yeniden doğmuş gibi hissederek kalkıp oturduğu, altın kuşun ötüşleriyle uyanan güneşin ışıklarının güzel pırıltılarıyla odayı aydınlattığı, annesinin güzel ışıklar ve sıcaklık karşısında artık iyi olduğunu söyleyerek kızına

sarıldığı, kızının da öpüp annesinin boynuna atıldığı anlatılmıştır (Mehmet Şükrü, 1932ğğ).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*İngiliz Edebiyatı: Leydi Makbetin vicdan azabı*” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, Şekspir’in yazdığı tiyatro oyunundaki Doktor, Nedime ve Leydi Makbet arasında geçen diyaloga yer vermiştir (Mehmet Şükrü, 1933ı).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Fransız Edebiyatı: Serin Kanlılık*” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, *Güstav Flober*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Madam Oben iki çocuğu ve hizmetçisi Felisite ile birlikte gittikleri çiftlikte karşılıklarına çıkan boğaya karşı Madam Oben’in yaptığı kahramanlığın farkında bile olmadan, bundan dolayı hiç gururlanmadığı ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1933ı).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Alman Edebiyatı: İyi bir reçete*” başlıklı yazısında Nimet Vasfi, *Peter Hebel*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir. Viyana’da adil bir hükümdar olarak tanınan Kral Jozef’in bir gün doktor sıfatıyla bir kadını tedavi ettiğini kimsenin bilmediği, hasta bir kadının küçük oğlundan çok ızdırabı olduğu için doktor bulup getirmesini istediği, çocuğun iki doktoru pahalı olduğu için götüremediği, üçüncü doktora gitmeden cadde üzerinde gördüğü Kral Jozef’ten bir lira istediği, hasta annesine doktor getirebilmek için ihtiyacı olduğunu söylediğinde kralın parayı çocuğa verdiği aynı zamanda ev adresini öğrenip kaydettiği, parayı alan çocuğun doktora koştuğu, kralın da hasta kadının yanına gittiği, kadıncağızın kralı hakiki doktor sanıp dertlerini anlattığı, kralın güzel bir reçete yazacağını söyleyip karaladığı kâğıdı masaya bıraktığı, daha sonra çocuğun getirdiği hakiki doktor içeri girdiğinde kadının şaşırıldığı, az önce bir doktorun geldiğini söyleyip yazdığı reçeteyi gösterdiği, reçeteyi inceleyen doktorun hayrete düştüğü, reçetede yirmi beş altını olduğunu, böyle bir ilacı kendisinin asla veremeyeceğini söylediği, kadıncağızın bir müddet sessiz kaldıktan sonra Allah’a şükrettiği, altınların eve varlık, şenlik getirdiği gibi, hasta kadının kısa zamanda iyileşip ayağa kalktığı anlatılmıştır (Nimet Vasfi, 1933b).

“*Dünya Çocuk Edebiyatı*” ana başlıklı yazının “*Rus Edebiyatı: Tınmaz*” başlıklı yazısında Mehmet Şükrü, *Turgeniyef*’in anlattığı hikâyeye yer vermiştir.

Bir akşam Barin'in kısırağı Talika ve köpeği ile avdan döndüğü, karanlığın çökmekte olduğu ve aniden gök gürleyip yağmurun başladığı, korunmak için yaprakların altına saklanıp beklediği, bu esnada korucu ile karşılaştığı, fırtınalı havanın uzun süreceğinden dolayı korucunun evine misafir olduğu, korucunun on iki yaşındaki kızının izbe, dumanlı bir odaya misafiri aldığı, Tınmaz denilen bu köy korucusunun ne denli tetik, ormandan kuru bir odun bile çaldırmayan, nice tuzakları atlatan, kuvvetli, becerikli olduğu civar mujikleri tarafından söylendiği, Tınmaz'ın, karısının iki çocukla onu bırakıp başka bir adamla gittiğini söylediği ifade edilmiştir (Mehmet Şükrü, 1933j).

Dördüncü Bölüm

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular yorumlanmış ve çalışmanın sonucuna yönelik bir değerlendirme yapılmıştır. Sonra, araştırmada incelenen makaleler ve makalelerde ele alınan konular doğrultusunda her bir değer teması kendi içinde yorumlanmıştır. Tartışma bölümünde ise, araştırmanın sonuçları hakkında değerlendirme yapılmış ve benzer çalışmalara yer verilmiştir. Son olarak, önerilerde bulunulmuştur.

Sonuç

Cumhuriyet Döneminde yayınlanan çocuk dergilerinden *Ateş Çocuklar İçin*, *Cumhuriyet Çocuğu*, *Kurt Yavrusu*, *Olgun Çocuk* ve *Şen Çocuk*'un incelenmesi sonucu Sosyal Bilgiler programında yer alan değerlerle ilgili çok sayıda makale olduğu görülmüştür. Dergilerde incelenen *adalet*, *aile birliğine önem verme*, *bağımsızlık*, *barış*, *bilimsellik*, *çalışkanlık*, *dayanışma*, *duyarlılık*, *dürüstlük*, *estetik*, *eşitlik*, *özgürlük*, *saygı*, *sevgi*, *sorumluluk*, *tasarruf*, *vatanseverlik*, *yardımseverlik* ile ilgili konularla çocuklara pek çok konuda bilgi verildiği görülmektedir.

Çalışmada incelenen çocuk dergilerindeki 122'si bilimsellik, 91'i sevgi, 46'sı vatanseverlik, 35'i yardımseverlik, 31'i dayanışma, 28'i duyarlılık, 12'si çalışkanlık, 11'i dürüstlük, 4'ü adalet, 4'ü estetik, 3'ü aile birliğine önem verme, 3'ü eşitlik, 3'ü özgürlük, 3'ü saygı, 2'si sorumluluk ve 2'si tasarruf olmak üzere 400 makale incelenmiştir. Bağımsızlık ve barış temasına ise rastlanmamıştır. Dergilerde bilimsellik, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik, dayanışma temalarıyla ilgili daha fazla makaleye yer verildiği görülmüştür. Cumhuriyet'in ilk yılları olması ve incelenen dergilerin çocuk dergileri olduğu göz önüne alındığında bu temaların ağırlıklı olarak verilmesi çocuk eğitime verilen önemi göstermektedir.

İncelenen çocuk dergilerinde hem ülkemizde hem de dünyada önemli kişi ve yazarların makalelerine, hikâyelerine ve yazılarına yer verilmiştir. Bu yazarlardan bazıları; *Leon Tolstoy* (Lev Tolstoy), *Anatol Frans* (Anatole France), *Mişle* (?), *Piyer Loti* (Pierre Loti), *Silviyo Pelliko* (Silvio Pellico), *Dikens* (Charles Dickens), *Viktor Hügo* (Victor Hugo), *Mosen* (Julius Mosen), *Kapdan Roston*, *Şekspir* (William Shakespeare), *Güstav Flober* (Gustave Flaubert), *Hebel*, *Turgeniyef* (İvan Turgenyev), *Faruk Nafiz Çamlıbel*, *İsmet İnönü*, *Burhan Bilbaşar*, *Ziya Gökalp*, *Vahit*, *Mehmet Şükrü*'dür.

Çocuk dergilerinde dünya edebiyatına da yer verilmiş, yabancı yazarların hikâyeleri tercüme edilerek ele alınmıştır. Ayrıca, büyük adamlar bölümünde *Leon Tolstoy* (Lev Tolstoy), *Pastör* (Louis Pasteur), *Viktor Ügo* (Victor Hugo), *Abraham Linkoln* (Abraham Lincoln), *Madam Küri* (Marie Curie), *Namık Kemal*, *Edison* (Thomas Edison), *Mimar Sinan*, *Leonar de Vinçi* (Leonardo da Vinci), *Enriko Karuzo* (Enrico Caruso), *Şiller* (Friedrich Schiller), *Markoni* (Guglielmo Marconi), *Ziya Gök Alp* (Ziya Gökalp), *Moliyer* (Molière), *Ziya Paşa* gibi önemli isimlerin hayat hikâyeleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Çocuklara sağlıkla ilgili hava, su, uyku gibi bilgiler de sunulmuştur. Bunun dışında bilimsel bilgi, masal ve hikâyelerin olduğu makalelere yer verilmiştir. Sonuç olarak çocuk dergileri çocukların çok yönlü gelişmelerine hizmet etmiştir.

Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan değer temalarıyla ilgili makalelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Adalet ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 3'ünde "adalet" değeri ile ilgili 4 makale tespit edilmiştir. *Atsız*, *Oğuz Özdeş* ve *Anonim* (2 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde çocuklara hak ve adalet duygusu masal ve hikâye yoluyla anlatılmıştır. Örneğin, bunlardan *Zenginle Züğürt* başlıklı yazıda, zengin bir adamın kendisinden para isteyen bir fakire, bütün fakirleri düşünüp hakkı kadar pay verdiği görülmüştür.

Masal: İhtiyarın kızı başlıklı masalda, iyi niyetli bir kızın bir gün peri sarayına girmesiyle birlikte oradakilerin yardımıyla bir sürü altın elde edip zengin olduğu ve rahat bir hayat yaşamaya başladıkları, aynı şeyi komşularının kızı da yapmak isteyince kaba davranışıyla hak ettiğini bulduğu, çantasında altın yerine

yılan, çıyan bularak ölümüne yol açtığı, böylelikle adaletin tecelli ettiği ortaya konulmuştur.

Aile birliğine önem verme ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "aile birliğine önem verme" değeri ile ilgili 3 makale tespit edilmiştir. *Ötkünççü* ve *Vahit* (2 makale) isimli yazarlar tarafından yazılan makalelerde yangında eşyalarının çoğunu kaybeden ama ailesinin kurtulduğunu gören Dünder'ın buna sevinerek onlara sarıldığı görülmüştür. Bir diğer makalede, evleri yanan bir ailenin bir çıkış yolu bularak bütün aile üyelerinin toprakla uğraşmaya başladığı ve hayatlarını yoluna koydukları, son makalede ise konservatuvara şef muavini olan oğullarının ailesine destekte bulunduğu anlatılan makalelerde aile olmanın gereğinin yerine getirildiği gösterilmiştir.

Bağımsızlık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerde "bağımsızlık" değeri ile ilgili makalelere rastlanmamıştır.

Barış ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerde "barış" değeri ile ilgili makalelere rastlanmamıştır.

Bilimsellik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 5'inde "bilimsellik" değeri ile ilgili 122 makale tespit edilmiştir. *Bilgiç* (2 makale), *Meraklı* (2 makale), *Bilgin* (11 makale), *Kayakçı*, *B. Bilbaşar* (10 makale), *Muzaffer Basri* (3 makale), *Cevdet Kudret*, *Muallim İffet* (3 makale), *Dr. Cevat N. Zekâi* (7 makale), *Mehmet Şükrü* (2 makale), *Remzi Hidayet* (2 makale), *Dr. Cavad N. Zekâi* (2 makale), *Küstav Kotras*, *Anonim* (75 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde çocukların gelişimine büyük katkıda bulunan önemli bilgilere yer verilmiştir. Bunlar; Fen bilimlerine yönelik bilimsel bilgiler, *Bunları biliyor musunuz?* Köşesinde dünyada meydana gelmiş bilgiler, anlatılan hikâye ve masallar, yine önemli bir bilgi olan Mongolfiye Kardeşlerin sıcak hava vasıtasıyla balon uçurmayı keşfetmeleri anlatılıp oynanan spor müsabakalarına yer verilmiştir.

Büyük Adamlar başlıklı her sayıda devam eden seride, önemli isimlerin hayat hikâyeleri, eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Yine her sayıda bulunan

Atasözleri başlığı altında çocukların kültürel gelişimine katkısı olan 25-30 tane atasözüne yer verilmiştir.

Türkçe ay ve gün adları başlıklı yazıda ay ve günlerin karşılığı belirtilmiştir. *Sıhhî Bilgiler* bölümünde *hava, su, uyku* hakkında bilgi verilerek çocukların sağlıklı gelişimine katkıda bulunulmuştur.

Türk edebiyatının önemli eserlerinden *Orhon Abideleri* ve *Niçin okuyoruz? Coğrafya* başlığı altında bilgi verilip coğrafyanın önemi anlatılmıştır.

Sağlık Bilgisi ile ilgili başka bir seride *cildin vazifesi, esvaplar, kızıl hastalığı, kuşpalazı, mektepli, spor hakkında birkaç söz* alt başlıklarıyla önemli bilgiler verilmiştir. *Faideli Bilgiler* bölümünde ise günlük hayatta kullanılan pratik bilgiler okuyucuyla paylaşılmıştır.

Çalışkanlık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "çalışkanlık" değeri ile ilgili 12 makale tespit edilmiştir. *Besim Hikmet, Mehmet Şükrü* (2 makale), *Vahit* (6 makale), *Muzaffer Basri, A. N.* ve *Anonim* yazar tarafından yazılan makalelerde çalışkan olmanın, çalışarak önemli yerlere gelmenin değeri anlatılmıştır.

Türkiye'nin kalbi Ankara'nın biricik lisesi başlıklı yazıda okulun yetiştirdiği öğrenciler ve onların çalışkanlığıyla uzun yıllar hizmet edeceği ifade edilmiştir.

İzmir İzcileri Arasında başlıklı yazıda, okuldan mezun olanların çok iyi makamlara geldiğinden bahsedilmiştir. Çalışkanlık temasına vurgu yapılan hikâye ve masallarda, hayatta tek başına kalan genç bir kızın ekmek parası için evinde el işi yaparak çalıştığı, bir diğer masalda bir babanın oğluna dünyayı gezip çok çalışıp kazanmasını nasihat ettiği, çok çalışkan çocuğun hayatının saadet içinde geçtiği anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan bir hikâyede de çalışkanlık değeri işlenmiştir. Bir diğer makalede, mektebin başmuallimi Safvet Bey'in çocuklara öncülük ederek kooperatif kurdukları ve bu işi ilerleterek madalya kazandıkları anlatılmıştır. Başka bir yazıda ise, işleri bozulan bir ailenin köylerine döndüğü, bütün her şeyi tamir ederek adeta kışa hazırlanan Ahmet Efendi'ye çocuklarının da yardım ettiği, çok çalıştıkları için bu ailenin kışı rahat geçirdiği, Ahmet

Efendi'nin kooperatife başkan yapıldığı ve yaptığı hizmetlerle köyün geliştiği anlatılmıştır.

Dayanışma ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 5'inde "dayanışma" değeri ile ilgili 31 makale tespit edilmiştir. *M. Zeren, Kolay* (10 makale), *İzzet Kolay, Talât Algan, Kemal Bilbaşar* (3 makale), *Kaleci, Yahya Kemal, Mehmet Şükrü* (4 makale), *Ay ve Anonim* (8 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde dayanışma temasına uygun örnekler sunulmuştur. Bunlardan bazıları ise şöyledir:

Fil Yavrusu başlıklı yazıda, timsahın yavru filin burnunu tutup uzatmasını gören yılanın file yardım ederek dayanışma örneği gösterdikleri, *Ayak Basmamış Karanlık Ormanlar İçinde* başlıklı hikâyede, beş arkadaşın başlarına gelenlere karşı dayanışma içinde mücadele verdikleri, *Küçükler İçin Sürekli Masal: Hayvanlar Ülkesinde* başlıklı yazıda, hayvanların dayanışma içindeki ilişkileri, *Kurtların Ağzında* başlıklı öyküde, iki kardeşin verdikleri mücadeleden sonra kardeşlerden birinin diğer kardeşini kurtlara kurban etmemek için kendini boşluğa bırakıp kardeşini ve diğer insanları kurtardığı, *Eski Çağlar Ötküncü: Hortlaklar Gemisi* başlıklı yazıda, on sekiz yaşında bir çocuğun babasının kölesi Kızıllıkan'la birlikte bindikleri gemide çıkan fırtına üzerine birbirlerine destek oldukları ve bu sayede kurtuldukları anlatılmıştır.

Ayrıca, *Akıncı* isimli şiirde de dayanışma konusu işlenmiş, *Dünya Çocuk Edebiyatından* alınan hikâyelerde ise dayanışmaya örnekler verilmiştir.

Duyarlılık ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 3'ünde "duyarlılık" değeri ile ilgili 28 makale tespit edilmiştir. *Cemil C. Cem* (2 makale), *Ay, Mehmet Şükrü* (15 makale), *Munis Faik* (2 makale), *Faik Ali, Gün Doğdu, Hakkı Kaya, Sabahittin, Ali Şefik, Nimet Vasfi* ve *Anonim* (2 makale) yazar tarafından yazılan makalelerden *Bütün Dünya, Türkün Büyük Matemini candan paylaşıyor* başlıklı yazıda, Atatürk'ün ölümü üzerine paylaşılan yazılarda duyarlılık örnekleri gösterilmiştir. Bunun dışında *Dünya Çocuk Edebiyatından* alınan şiir ve yazılarda da duyarlılık teması işlenmiştir. Duyarlılık teması altındaki diğer makaleler incelendiğinde bunların çoğunluğunun şiir olduğu görülmektedir.

Dürüstlük ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 4'ünde "dürüstlük" değeri ile ilgili 11 makale tespit edilmiştir. *M. Olgaçay, Avni Yalçın, Fazıl Rüşti, Gültekin ve Anonim* (7 makale) yazar tarafından yazılan makalelerden *Ördek Avı* başlıklı yazıda, iki arkadaşın ava gittiklerinde birinin yerde bulduğu yüzüğü evlerinde kaldıkları çiftlik sahibinin eşinin olduğu ortaya çıktığında dürüst davrandıkları için çiftlikte iş buldukları, *Şen Fıkralar* başlıklı yazılarda ise dürüstlüğü anlatan fıkralara yer verilmiştir.

Estetik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "estetik" değeri ile ilgili 4 makale tespit edilmiştir. *İzzet Kolay, Gün Doğdu, Davut ve Anonim* yazar tarafından yazılan makalelerden *Küçükler İçin Sürekli Masal 5: Hayvanlar Ülkesinde* başlıklı yazıda, leyleğin şarkı söylemesi üzerine ses yarışması düzenlenerek filin de şarkı söylediği, hangisinin sesinin daha güzel olduğunu anlamak için bazı yollara başvurdukları anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan bir şiirde de estetik temasına vurgu yapılmıştır.

Masal: Yol Arkadaşlığı isimli masalda ise, güzel bir gülün başına gelenler hakkında bilgi verilmiştir.

Eşitlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "eşitlik" değeri ile ilgili 3 makale tespit edilmiştir. *Mehmet Şükrü ve Anonim* (2 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde eşitlik teması incelenmiştir.

Zor Bir Hesap başlıklı yazıda, zengin bir adamın ölümünden sonra üç oğlunun mirasını paylaşmada sorun çıkınca başvurdukları kadının meseleyi halledip eşit bir şekilde pay ettiği anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan hikâyede de eşitlik konusuna değinilmiştir.

İmtihan veren prenses başlıklı yazıda ise, İsveç'te kral hanedanına mensup kızların da günlük işleri yapmayı bilmesi gerektiği, bunun için eğitim aldıkları, hatta prensesin bulaşık yıkadığı anlatılmıştır.

Özgürlük ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "özgürlük" değeri ile ilgili 3 makale tespit edilmiştir. *Meraklı*, *Gültgkin* ve *Mehmet Şükrü* isimli yazarlar tarafından yazılan makalelerden *Korkunç Serüven* başlıklı yazıda, gemideki mühendis ve arkadaşının batisfere girerek ikisinin de denize salındığında canavarın ağzının içine düştükleri, kaptanın ise onları kurtararak özgürlüklerine kavuştukları anlatılmıştır.

Yeşil Kızın Hikâyesi başlıklı yazıda, her şeyinin yeşil olduğu, görenlerin yeşilli kız dedikleri küçük bir kızın balık avlamak istediği, fakat annesinin bunun tehlikeli olduğunu düşündüğü, yine de kızın söz dinlemeyip gittiğinde suların yükseldiğini fark ettiği, kayanın en üst tepesine çıkıp beklediyse de suyun oraya kadar geldiği ve bir dalganın yeşilli kızını denize düşürdüğü, balık tutmaya gidenlerin kayanın etrafındaki bir balığın yeşilli kız olduğunu anlattıkları ifade edilmiştir.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan bir hikâyede de özgürlük temasına vurgu yapılmıştır.

Saygı ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "saygı" değeri ile ilgili 3 makale tespit edilmiştir. *Masalıcı*, *Mehmet Şükrü* ve *Vahit* isimli yazarlar tarafından yazılan makalelerde saygı teması ile ilgili örnekler sunulmuştur.

Bir varmış Bir yokmuş: Aykutun Oyuncakları isimli masalda, altı yaşında bir çocuğun babasının aldığı oyuncaklara isim taktığı, oyuncakların da ufaklığa bir şey yapmak istedikleri, çocuk yatınca hepsinin bağırarak onu korkuttuğu, çocuğun bu olaydan sonra herkese saygı göstereceğine söz verdiği anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan hikâyede de saygı teması işlenmiştir.

Durgun testi başlıklı yazıda, Kilyos sahillerinde çok fazla balıkçı olduğu, Karadeniz'in poyraz havalardaki dalgaları dindiğinde balıkçı teknelerinin açılmaya başladıkları, Osman'ın ise temkinli davrandığı ve cankurtaran evinde nöbetçi odasında olduğu, diğer balıkçılara yardım ettiği ve o günden sonra artık Osman'ın hepsinin kaptanı ve balıkçı babası olduğu anlatılmıştır.

Sevgi ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 4'ünde "sevgi" değeri ile ilgili 91 makale tespit edilmiştir. *Muhittin Ertan, Cumhuriyet Çocuğu, Faruk Nafiz Çamlıbel, İsmet İnönü, Hikmet Turhan Dağlıoğlu, Nizamettin Nazif, Emel Tekinel/Betül Tutel/Hayrünnisa Kıyğı, Cevat Erim, Cevad Erim (2 makale), M. Zeren, Kolay, Arif Özcan/Turgut Kırkel/Alâattin Yılmaz/Talât Algan, Sabiha Gönenç, Faruk Goksan/M. Suna/H. Anar, İzzet Kolay (2 makale), Ozan/Melâhat/Mefkûre, Remzi Baran (3 makale), Alp Aslan/Saim/Saadet, Bilgin, Nihat Tarık, Müsebbiha, Mehmet Şükrü (18 makale), Refik (2 makale), Bulent Nuri (4 makale), Muallim Refik, Gün Doğdu, Necmettin, Kemal Hikmet, Bedrettin, Fazıl Ahmet, Bülent Nuri (4 makale), Münis Faik, Necmeddin, Munis Faik, Bülent Nuri, Vahit (6 makale), Behçet, Ay, İbrahim Huyi, Halil/M. Avni/Acar Zekâi/M. Zeki/A. Z. Atila, Yaşar Nabi, Beşir Orhan, Perihan Şükrü ve Anonim (15 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde sevgi ile ilgili konular ve duygular anlatılmıştır.*

Babamızı Kaybettik ve Atamız Gidiyor başlıklı yazılarda, Atatürk'ün ölümü üzerine ona karşı duyulan sevgi dile getirilmiştir.

Canımız, herşeyimiz Atamızı kaybettik: Ulu Atamızın büyük ölümü karşısında Türk yavrularının, Atatürk çocuklarının duyguları-Röportaj: 1 başlıklı yazıda, okul öğrencilerinin Atatürk'ün ölümü üzerine ona karşı hissettikleri duygularına yer verilmiştir.

Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü başlıklı yazıda, İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanı seçildiğı belirtilip onun hakkında bilgi verilmiştir.

Cumhurbaşkanımızın Ulusa Büyük Tarihsel Beyannamesi başlıklı yazıda, Atatürk'e olan sevgi ve minnet anlatılmıştır.

Ayrıca, yazılan şiirlerde de sevgi temasına vurgu yapılmıştır.

Son Gidiş başlıklı yazıda, Mustafa Kemal'in usta bir demirci olduğı ve Türk milletini tam tavında bir çelik yaparak elinden bıraktığı anlatılmıştır.

Fatmagül ile Kaya başlıklı yazıda, Kaya ve Fatmagül isminde iki kardeşin ve ailesinin başından geçen olaylara yer verilmiştir.

Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım başlıklı yazıda, Atatürk'ün yaptığı işler ve yenilikler anlatılmıştır.

İsmet İnönü-Ulus Büyüklerini Tanıyalım başlıklı yazıda, General İsmet İnönü'nün savaştığı cephele, Atatürk'ün çalışma arkadaşı olduğu ve Halk Partisi'nin ikinci başkanlığını yaptığı belirtilmiştir.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan hikâyelerde de sevgi konusu işlenmiştir.

Şen Çocuğun seyahat romanı: 44 Günde Devri âlem başlıklı yazıda, Jules Verne'nin doğuşunun yüzüncü yılı münasebetiyle yapılacak olan dünya seyahati için bir çocuk arandığı, başvuru için belli şartları olan bu ikramiyeyi Polle Huld'un kazandığı ve diğer sayılarda da başına gelen maceraları anlatılmıştır.

Andersen'den: Kibritçi Kız başlıklı yazıda, soğuk bir yılbaşı akşamı, kibrit satmaya çalışan bir kızın ısınmak için kibrit yaktığı ve soğuktan hayatını kaybettiği anlatılmıştır.

Çocuk hakkında büyüklerimizin söyledikleri başlıklı yazıda önemli kişilerin çocuklar ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

Sorumluluk ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 2'sinde "sorumluluk" değeri ile ilgili 2 makale tespit edilmiştir. *Ali Avni* ve *Mehmet Şükrü* isimli yazarlar tarafından yazılan makalelerde sorumluluk temasına vurgu yapılmıştır.

Bir varmış Bir yokmuş: Baba.. Baba başlıklı masalda, değirmenci Osman ağanın şiddetli yağmurlar nedeniyle suların evinin etrafını tamamen sardığı, değirmencinin çocuklarıyla birlikte söğüt ağacına çıktıkları, söğüt ağacının sallanma üzerine değirmencinin çocuklarını kurtarmak için kendini sulara bıraktığı ve çocuklarının kurtulduğu anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan bir hikâyede de sorumluluk konusu işlenmiştir.

Tasarruf ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 1'inde "tasarruf" değeri ile ilgili 2 makale tespit edilmiştir. *Vahit* (2 makale) isimli yazar tarafından yazılan makalelerde tasarruf etmenin önemi vurgulanmıştır.

(Çetin'in) Bankası başlıklı yazıda, Çetin'in kardeşi Özdemir'e yazdığı mektupta henüz kömür almadıklarını, öğretmenin tavsiyesiyle aldığı

kumbarasında bu zamana kadar 28 lirası olduğu, ertesi gün bu parayla kömür aldıkları, sonra babasının ve kardeşlerinin de kumbara edindiği, babasının eğer yoksa Özdemir'in de kumbara almasını söylediğini yazarak mektubu bitirdiği anlatılmıştır.

Bağ Bozumu başlıklı yazıda, Elmalı Köyünün bağlarıyla anılan bir köy olduğu, bu yıl bankadan alınacak ödünç para için bağlara tente kurulması şartı getirildiği, kiminin bunu yaptığı, yapmayanlara ise yeni gelen banka müdürünün parayı verdiği, şiddetli yağın doludan sonra tente yaptıran köylülerin üzümününin kurtulduğu, diğer köylülerin bağ bozumuna uğradıkları ifade edilmiştir.

Vatanseverlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 5'inde "vatanseverlik" değeri ile ilgili 46 makale tespit edilmiştir. *Atsız, Burhan Bilbaşar* (14 makale), *Bahadır Ragıp* (3 makale), *M. Göksel, B. Bilbaşar* (2 makale), *Kaleci, B. B.* (3 makale), *İ. Kolay, Sarıyer Bildiricisi/Olgun Çocuk/Kubilây Kemal, M. Kemal, Mehmet Şükrü* (2 makale), *Samih Rifat, Ziya Gökalp* (2 makale) ve *Anonim* (13 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde çocuklara masal, hikâye ve şiir yoluyla vatanseverlik duygusu verimiştir.

Otükte 'Tarihte' Büyük Çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 1-Bin Yağıya Bir Mustafa başlıklı her sayıda devam eden yazıda, Kurtuluş savaşında on iki yaşında yiğit bir Türk çocuğunun ulusu için yaptığı büyük işler anlatılmıştır.

Kamâl Atatürk-Ulusun Büyüklerini Tanıyalım başlıklı seride, Türk ulusunun büyük atası Kamâl Atatürk'ün hayatı, yaptıkları, Milli Mücadele dönemi ve kazandığı büyük zafer hakkında bilgi verilmiştir.

Önemli günlerle ilgili yazılan şiirlerde vatanseverlik konusu anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan hikâyelerde de vatanseverlik konusuna değinilmiştir.

Niçin okuyoruz: Tarih başlıklı yazıda, tarih bilmenin ve okumanın önemi vurgulanmıştır.

Yardımseverlik ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi

İncelenen dergilerden 5'inde "yardımseverlik" değeri ile ilgili 35 makale tespit edilmiştir. *Gezgin, Ötkünccü, Haluk, B. B., Kolay* (2 makale), *İzzet Kolay* (2

makale), *Zeki Eryalaz, İ. Hilmi Soykut, O. Nuri Erten, Munis Faik, Gültekin* (4 makale), *Ay, Muallim Refik, Refik, Ağabey, Vahit* (2 makale), *Necmettin, Mehmet Şükrü* (4 makale), *Nimet Vaşfi* ve *Anonim* (7 makale) yazar tarafından yazılan makalelerde ve şiirlerde yardımseverlik teması işlenmiştir.

Ötkünc: *Can verip canlar Kurtaran Tekin* başlıklı yazıda, perşembe günleri okul çıkışında maden ocağında çalışan babasının yanına giden Tekin'in işçilere yardım ettiği, bir gün alevleri gördüğünde düğmeye basarak kendi can verip herkesin hayatını kurtardığı anlatılmıştır.

Kara sokak çift ikiye Karşı Songur başlıklı yazıda, üç arkadaşın sinemaya giderken iki kişinin konuşmalarından şüphelenmeleri üzerine durumu polise bildirdikleri ve böylelikle hırsızlık çetesini yakalattıkları bilgisi verilmiştir.

Küçükler İçin Sürekli Masal 3: Hayvanlar Ülkesinde başlıklı yazıda, leylek ile file denizin içinden çıkan balina balığının yardım ettiği anlatılmıştır.

Dünya Çocuk Edebiyatından alınan hikâyelerde de yardımseverlik konusu işlenmiştir.

Baş Muallimenin Hikâyesi başlıklı yazıda, ilk mektepte okuyan Ayşe'nin çelimsiz olduğu için arkadaşlarının Cılız Ayşe ismini taktıkları, bir gün kaya yığınının önündeki barutun patlamasına engel olduğu için arkadaşlarının hayatını kurtardığı ve şimdi Ayşe'nin bir köy okulunda başmuallim olduğu ifade edilmiştir.

Tartışma

Bu bölümde, araştırma verilerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlar tartışılmıştır. Ayrıca, konu ile ilgili yapılan diğer çalışmalarla benzer ya da farklı yönleri değerlendirilmiştir.

Ağz (2019) çalışmasında, sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlerle Kütahya iline ait menkıbelerde geçen değerleri karşılaştırmıştır. Sosyal bilgiler programında yer alan değerlerle, Kütahya iline ait değerlerin karşılaştırılması sonucu 8 ortak değere (Adalet, Barış, Duyarlılık, Dürüstlük, Saygı, Sevgi, Vatanseverlik ve Yardımseverlik) ulaşmıştır. Bu çalışmada da adalet, duyarlılık, dürüstlük, saygı, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik değerlerine yer verilmesiyle elde edilen veriler söz konusu araştırmanın bulgularıyla kısmen örtüşmektedir.

Alabaş (2014) çalışmasında, Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinden 4 tanesi (Gürbüz Türk Çocuğu, Çocuk, Çocuk Sesi, Yavrutürk) hakkında bilgi vermiş, bu dergilerin eğitim ve tarihe bakışlarını incelemiştir. Bu çalışmada da Ateş Çocuklar İçin, Cumhuriyet Çocuğu, Kurt Yavrusu, Olgun Çocuk ve Şen Çocuk dergileri hakkında bilgi verilip, değerler açısından incelenmiştir.

Alabay, Can, Kandemir ve Güney (2018) tarafından ele alınan Meraklı Minik çocuk dergisinin 12 evrensel değer açısından incelendiği çalışmada, en fazla sevgi, sorumluluk, iş birliği, en az ise özgürlük, sadelik, birlik değerlerinin yer aldığı görülmüştür. Barış, dürüstlük ve alçakgönüllülük değerlerine ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu çalışmada da sevgi, özgürlük, barış değerlerinin kullanım oranları söz konusu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Bilgen (2019) çalışmasında, Türk Edebiyatının önemli eserlerinden biri olan Kutadgu Bilig'i değerler bakımından incelemiştir. Aynı zamanda eserin değerler eğitiminde materyal olarak kullanımı üzerinde durulmuştur. Değer öğretiminde kullanılan yöntemler de ortaya konulmuştur. Talim Terbiye Kurulu Değerler Eğitimi Yönergesi'nde yer alan on dokuz değerle (Saygı değeri, Barış değeri, Dürüstlük değeri, Hoşgörü değeri, Çalışkanlık değeri, Adalet değeri, Temizlik değeri, Yardımlaşma değeri, Özgüven değeri, Empati (anlayışlı olma) değeri, Dostluk değeri, Fedakârlık değeri, Sevgi değeri, Merhametli olma değeri, Sorumluluk değeri, Misafirperverlik değeri, Alçakgönüllü olma değeri, Aile birliğine önem verme değeri, Bilimsellik değeri) ilgili beyitler Kutadgu Bilig'den tespit edilerek analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Kutadgu Bilig'de Yönerge'de yer alan bütün değerlere yer verildiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada da saygı, dürüstlük, çalışkanlık, adalet, yardımseverlik, sevgi, sorumluluk, aile birliğine önem verme, bilimsellik değerlerine yer verilmiştir.

Bindebir (2021) tarafından yapılan çalışmada, Büyük Selçuklu Devleti veziri Nizamülmülk'ün Siyasetname isimli eserinin Sosyal Bilgiler öğretiminde değerler eğitimi açısından incelemesi yapılmış ve on sekiz değerden on altısının Siyasetnâme'de yer aldığı görülmüştür. Bu değerler; adalet, aile birliğine önem verme, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bağımsızlık ve özgürlük ile ilgili değerlere ise ulaşamamıştır. Bu çalışmada da adalet, aile birliğine önem verme, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık,

dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverlik değerleriyle ilgili makalelere yer verilmiştir. Bağımsızlık ve barış değeriyle ilgili makalelere ise rastlanmamıştır. Dolayısıyla elde edilen veriler söz konusu araştırmanın bulgularıyla büyük oranda örtüşmektedir.

Çelik ve Dirican (2021) Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi'ndeki çocuk hikâyelerini değerler açısından incelediği çalışmasında en fazla sevgi, en az ise barış değerine yer verildiği görülmektedir. Bu çalışmada da sevgi değeri en fazla kullanılan değer temalarından biriyken, barış değerine yer verilmediği, dolayısıyla elde edilen verilerin söz konusu araştırmanın bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir.

Diktaş (2018) çalışmasında, 2005 yılı sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlerin Kur'an'daki karşılıklarını tespit etmiştir. Değerlerin Kur'an ayetlerindeki karşılıklarını sayı olarak belirlemiştir. En fazla; aile birliğine önem verme, adil olma, temizlik, estetik, saygı, dayanışma, dürüstlük, bilimsellik, sağlıklı olmaya önem verme, sorumluluk, özgürlük/bağımsızlık, çalışkanlık değerleriyle ilgili ayet karşılığı bulunmaktadır. Bu çalışmada da dayanışma, dürüstlük, bilimsellik, çalışkanlık değerlerine fazla yer verilmiştir. Dolayısıyla elde edilen veriler söz konusu araştırmanın bulgularıyla kısmen örtüşmektedir.

Ercan (2014) tarafından yapılan çalışmada, eski harfli çocuk gazetelerinden biri olan Etfal'in Türk alfabesine aktarılırken metinde yer alan değerlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunlar; ana-babaya hürmet, birlik olma, çalışkan olma, dostluk, edepli olma, eğitim-öğretime önem verme, inançla ilgili değerler, kibirden uzak durma, sağlıklı olmaya özen gösterme, saygılı olma, tutumlu olma, ulusal değerleri tanıma, yardımsever olma, zamanı doğru kullanma ve diğer değerler başlıkları altında tasnif edilmiştir. Bu çalışmada da elde edilen veriler söz konusu araştırmanın bulgularıyla kısmen örtüşmektedir.

Gündeş (2021) tarafından yapılan çalışmada, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin Kutadgu Bilig'de geçen beyitlerde yer alma durumu incelenmiş ve on sekiz değerden on beşinin Kutadgu Bilig içerisinde yer aldığı ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, içinde barındırdığı değerlerle Kutadgu Bilig'in, Sosyal Bilgiler dersi değer öğretiminde kullanılabilir bir kaynak

olduğuna ulaşılmıştır. Ele alınan değerler; adalet, aile birliğine 3nem verme, barış, bilimsellik, alışkanlık, dayanışma, duyarlılık, d3r3stl3k, estetik, eşitlik, sevgi, saygı, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Tasarruf, 3zg3rl3k ve bağımsızlık değerleri ise Kutadgu Bilig içerisinde geçmemektedir. Bu çalışmada da adalet, aile birliğine 3nem verme, bilimsellik, alışkanlık, dayanışma, duyarlılık, d3r3stl3k, estetik, eşitlik, 3zg3rl3k, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverlik değerleri incelenmiştir. Bağımsızlık ve barış değerlerine ise rastlanmamıştır. Çalışmadan elde edilen veriler s3z konusu araştırmanın bulgularıyla b3y3k oranda 3rt3şmektedir.

Tekinşen (2019) alışmasında, TRT ocuk Dergisi'nin ilk 70 sayısını incelemiş, değerlerin dergilerde nasıl işlendiğini açıklamıştır. Elde edilen veriler sonucunda en çok yardımseverlik değerine yer verildiği, onu arkadaşlık ve dostluk, sevgi, adil olma, aile birliğine 3nem verme, alakg3n3ll3 olma, alışkanlık, d3r3stl3k, sağlıklı olmaya 3nem verme, saygı, barış, tutumlu olma, cesur olma, dayanışma, fedak3rlık, hoşg3r3, misafirperverlik, paylaşma, sabırlı olma, sorumluluk, temiz olma, vatanseverlik değerlerine yer verildiği g3r3lm3řt3r. Bilimsellik, kanaatk3rlık, iffetli olma, 3zg3rl3k değerlerine ise az rastlanmıştır. Bu çalışmada da yardımseverlik, sevgi, dayanışma, vatanseverlik değerlerine fazla yer verilirken, 3zg3rl3k değerine az yer verilmesi s3z konusu araştırmanın bulgularıyla kısmen 3rt3řt3đ3n3 g3stermektedir.

Yeter (2019) tarafından yapılan çalışmada, 4 ocuk dergisi Sosyal Bilgiler 3đretim programında yer alan 18 değer 3zerinden incelenmiştir. En fazla yer verilen değerler; bilimsellik, estetik, duyarlılık, alışkanlık, sevgi olarak tespit edilmiştir. Adalet, bağımsızlık, tasarruf, eşitlik, vatanseverlik değerlerine ise az yer verildiği g3r3lm3řt3r. Bu çalışmada da bilimsellik, duyarlılık, alışkanlık, sevgi değerlerine fazla yer verilirken adalet, tasarruf, eşitlik değerlerine az yer verilmesi bakımından s3z konusu araştırmanın bulgularıyla b3y3k oranda 3rt3şmektedir.

Yeter ve Kurtdede Fidan (2021) ocuk dergilerinde yardımseverlik değerine ne oranda yer verildiğini incelediği çalışmada, incelenen dergilerin her sayısında yardımseverlik değerine 3nemli 3l3de rastlandığı g3r3lmektedir. Bu çalışmada da incelenen dergilerin hepsinde yardımseverlik değerine 3nemli 3l3de yer verildiği g3r3lmektedir.

Yıldız (2021) çalışmasında, İbn Battûta Seyahatnâmesi'ndeki değerleri tespit ederek bu eserin değer eğitiminde kullanımını ele almıştır. Eseri, değerler eğitimi açısından incelemiş ve tespit edilen değerler incelendikten sonra eserde en çok hangi değerlerin yer aldığını araştırma sonucunda ortaya koymuştur. Bunlar; yardımseverlik, cömertlik, şükür ve dua, misafirperverlik ve estetik değerleridir. Bu çalışmada da yardımseverlik değerine fazla yer verilmesinden dolayı elde edilen veriler söz konusu araştırmanın bulgularıyla kısmen örtüşmektedir.

Yıldız, Emin, Bayrak ve Yıkılmaz Baran (2021) tarafından yapılan çalışmada, Meraklı Minik dergisi değerler eğitimi açısından değerlendirilmiştir. En fazla yardımlaşma-dayanışma, bağımsız ve özgür düşünebilme, estetik duyguların geliştirilmesi, sevgi ve sorumluluk değerlerine rastlanırken, en az adil olma, alçak gönüllülük, misafirperverlik, nazik olma, fedakârlık, vatanseverlik değerlerine yer verildiği görülmüştür. Bu çalışmada da yardımseverlik, dayanışma, sevgi, adalet değerlerinin bulguları söz konusu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Bu çalışmada elde edilen veriler, yukarıda belirtilen araştırmaların sonuçlarıyla kısmen ya da direk örtüşmektedir. Bu çalışmada da dergilerin künyesi hakkında kapsamlı bilgi verilmiş, dergilerde yer alan yazılar değerler bakımından incelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ilk yıllarında yayınlanan bu çocuk dergilerinde yazarlar, hem kendi kültürel öğelerimizi çocuklara vermeye çalışmış hem de dünyadaki gelişmeleri aktararak çocukların özellikle bilimsel alandaki gelişmeleri öğrenmesine vesile olmuşlardır. Yakın dönemde yaşanmış olan tarihi günler ve önemli kişilerle ilgili paylaşılan yazılar da çocuklarda vatanseverlik duygusunu pekiştirmiştir.

Çocukların bu dergiler vasıtasıyla elde ettikleri bilgi ve kazanımlara ilerideki tecrübeleri de eklendiğinde çocuk dergileri amacına ulaşmış olacaktır. Böylelikle bilgilerin, gelecek nesillere aktarılması mümkün görünmektedir.

Öneriler

- Cumhuriyet Dönemi çocuk dergilerinde yayınlanan ve özgün nitelik taşıyan şiir, masal, karikatür ve hikâyeler yalın bir dil kullanılarak yeniden yayınlanıp günümüz çocuklarının istifadesine sunulabilir.

- Cumhuriyet Dönemi çocuk dergileri üzerinde yapılacak çalışmalar, yalnızca değerler eğitimi alanına değil, dönemin eğitim politikasının anlaşılmasına da katkı sağlayabilir.
- 1923-1927 yılları arasında yayın hayatında olan çocuk dergileri üzerinde yapılacak çalışmaların 1928-1938 yıllarını kapsayan çalışmalarla karşılaştırılması, Atatürk Dönemi'nde yayınlanan çocuk dergilerindeki değerler eğitimi temalarının bütünlüğünün anlaşılması/görülmesi bakımından yararlı olabilir.
- Çocuk dergileri Cumhuriyet Döneminin önemli kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Bu dergilerin tamamı incelenmiş değildir. Bu alanda yapılacak çalışmalarla araştırmacılara katkı sağlanabilir.
- Tarih ve Sosyal Bilgiler alanında çalışan araştırmacılar çocuk dergilerini inceleyerek günümüz eğitime katkı sağlayabilirler.
- Çocuk dergilerinde her değer temasına yönelik önemli yazıların olduğu görülmüştür. Bunların, bu alanda çalışan araştırmacılar için faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Çocuk dergilerinde anlatılan konular ve kazandırılmak istenen değer temaları ile yeni çalışmalar yapılabilir. Dergilerde verilen şiir, masal ve hikâyeler ilköğretim sosyal bilgiler dersinde ve üniversitelerde değerler eğitimi dersinde okutularak çocuklara bu yolla değer eğitimi verilebilir.
- Çocuk dergilerinin değerler eğitimi açısından oldukça zengin olduğu görülmektedir. Dergilerdeki her bir değer başlığı kitap haline getirilebilir.

Kaynaklar

- A. N. (1932). Bal bağıçesi. *Şen Çocuk*, (11), 10-11.
- Ağabey. (1932). Hakikî bir köy hikâyesi. *Şen Çocuk*, (4), 6-7.
- Ağız. M. (2019). *Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle Kütahya ili menkıbelerinde geçen değerlerin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akbayrak, K. (2014). *Erken Cumhuriyet döneminde sosyalleşme aracı olarak süreli çocuk yayınları (mektepli gazetesi, çocuk, çocuk sesi dergileri örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akpınar, A. (2015). *Yağmur Dergisindeki hikâyelerde değerler eğitimi: 2004-2014* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2015)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alabaş, R. (2014). *Cumhuriyet dönemi çocuk dergilerinin eğitim ve tarih anlayışı açısından incelenmesi (1928-1950)* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alabaş, R. (2018). Çocuk Haftası Dergisi ve çocuk eğitimi açısından incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 26(5), 1765-1784.
- Alabay, E., Can, B. H., Kandemir, A. B. ve Güney, K. (2018). TÜBİTAK tarafından yayınlanan Meraklı Minik Çocuk Dergisinin değerler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(35), 7-26. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/514359>

- Algan, T. (1935). Masal: “Bir varmış bir yokmuş: Zuhâl Yıldızında”. *Olgun Çocuk*, (4), 20-21.
- Ali Avni. (1935). Masal yarışı: 4 “Bir varmış bir yokmuş: Baba.. Baba”. *Olgun Çocuk*, (11), 17-18.
- Ali Şefik. (1932). Kaval ne diyor?. *Şen Çocuk*, (10), 7.
- Alp Aslan, Saim ve Saadet. (1935). Kendi yazılarımız: “Olgun Çocuk’la başbaşa”, “Türklük”, “Okurlarıma”. *Olgun Çocuk*, (10), 14-15.
- Alpay, M. (2012). Türk çocuk edebiyatı. *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, (8-9), 167-191. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iugaad/issue/1169/13827>
- Anonim. ((1)935). Ayak basmamış karanlık ormanlar içinde. *Kurt Yavrusu*, (5), 12-13.
- Anonim. ((1)935). Ayak basmamış karanlık ormanlar içinde. *Kurt Yavrusu*, (6), 12-13.
- Anonim. ((1)935). Savaş destanı. *Kurt Yavrusu*, (6), 5.
- Anonim. ((1)935). Spor: Galatasaray Güneşi 6-2 mağlup etti. *Kurt Yavrusu*, (5), 14.
- Anonim. ((1)935). Zavallı Şakşağın alnının karayazısı. *Kurt Yavrusu*, (5), 4-5.
- Anonim. ((1)935). Zavallı Şakşağın alnının karayazısı. *Kurt Yavrusu*, (6), 10-11.
- Anonim. ((19)35). Ayak basmamış karanlık ormanlar içinde. *Kurt Yavrusu*, (4), 12-13.
- Anonim. ((19)35). Biliyor musunuz ki.... *Kurt Yavrusu*, (4), 7.
- Anonim. ((19)35). Türkiye’nin kalbi Ankara’nın biricik lisesi. *Kurt Yavrusu*, (4), 3.
- Anonim. ((19)35). Zavallı Şakşağın alnının karayazısı. *Kurt Yavrusu*, (4), 6-7.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (10), 11.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (11), 7.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (12), 12.

- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (3), 12.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (4), 6.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (5), 11.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (6), 11.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (7), 14.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (8), 11.
- Anonim. (1932). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (9), 9.
- Anonim. (1932). Bahtım, Taliim. *Şen Çocuk*, (5), 7.
- Anonim. (1932). Balon nasıl keşfedildi?. *Şen Çocuk*, (3), 14.
- Anonim. (1932). Burnun isyanı. *Şen Çocuk*, (2), 16.
- Anonim. (1932). Büyük adamlar: 1 “Leon Tolstoy”. *Şen Çocuk*, (1), 4.
- Anonim. (1932). Büyük adamlar: 10 “Leonar de Vinçi”, “Enriko Karuzo”. *Şen Çocuk*, (12), 4-5.
- Anonim. (1932). Büyük adamlar: 2 “Buhar kâşifi”. *Şen Çocuk*, (2), 13.
- Anonim. (1932). Çocuk hakkında büyüklerimizin söyledikleri. *Şen Çocuk*, (6), 1.
- Anonim. (1932). Eski oyunlarımız. *Şen Çocuk*, (1), 13.
- Anonim. (1932). Faideli bilgiler: Dökme çelik yapılması ve bunu ilerletenler, Kuş vasıtasıyla balık avı!. *Şen Çocuk*, (12), 13.
- Anonim. (1932). Fennî malûmat: “Geceliyin deniz niçin ışıldar?”, “Kırbaç niçin şaklar”, “İnsan sesi ne kadar mesafeye gidebilir?”, “Beygir kuvveti ne demektir?”, “Soğukta çene niçin titrer?”, “Ördek yumurtası niçin yeşilimtıraktır?”. *Şen Çocuk*, (4), 12.
- Anonim. (1932). Hayvanların ömrü. *Şen Çocuk*, (2), 14.
- Anonim. (1932). Hükûmetler ve merkezleri. *Şen Çocuk*, (5), 14.
- Anonim. (1932). İki avcı konuşuyor. *Şen Çocuk*, (3), 15.
- Anonim. (1932). İmtihan hastalığı. *Şen Çocuk*, (3), 15.
- Anonim. (1932). İmtihan veren prenses. *Şen Çocuk*, (8), 12.

- Anonim. (1932). Keşif ve icatlar: “Buhar makinesi”, “Fotoğraf”, “Telefon”, “Gramofon”, “Tayyare”, “Telsiz telefon ve telgraf”. *Şen Çocuk*, (4), 12.
- Anonim. (1932). Köstebek ile Ay. *Şen Çocuk*, (10), 12-13.
- Anonim. (1932). Kurutma kâğıdının keşfi. *Şen Çocuk*, (1), 14.
- Anonim. (1932). Küçük bilgiler: Çocukların sıkleti. *Şen Çocuk*, (6), 14.
- Anonim. (1932). Küçük bilgiler: Saat, Otomobil, Top. *Şen Çocuk*, (5), 13.
- Anonim. (1932). Küçük bilgiler: Ticaret gemileri. *Şen Çocuk*, (7), 14.
- Anonim. (1932). Masal: Altı kardaşlar. *Şen Çocuk*, (8), 5-7.
- Anonim. (1932). Masal: Eselesel Hanım. *Şen Çocuk*, (6), 5-6.
- Anonim. (1932). Masal: İhtiyarın kızı. *Şen Çocuk*, (7), 5.
- Anonim. (1932). Masal: Kırk maymunlar. *Şen Çocuk*, (10), 6-7.
- Anonim. (1932). Masal: Kırk maymunlar. *Şen Çocuk*, (11), 6-7.
- Anonim. (1932). Niçin okuyoruz: Coğrafiya. *Şen Çocuk*, (10), 14.
- Anonim. (1932). Niçin okuyoruz: Tarih. *Şen Çocuk*, (12), 12.
- Anonim. (1932). Niçin, Bilir misiniz?: “Sıcak ve soğuk memleketlerdeki insanlar”, “Balina balıkları ne yerler?”, “Dünyamıza en yakın yıldız”, “Niçin sisli havalarda güneş kırmızı görünür?”, “İnsanlar niçin muhtelif lisanlar konuşurlar?”, “Fincan ve tabakların üzerindeki resimler niçin çıkmaz?”, “Oyuncak bir balon ne kadar mesafe kat edebilir?”, “Yumuşak bir bulut, gök gürültüsünü nasıl yapar?”. *Şen Çocuk*, (1), 14.
- Anonim. (1932). Niçin, bilirmisiniz?: “Hindiler niçin tuğla yutarlar”, “Arz tam yuvarlak mıdır?”, “22 ayar altın ne demektir?”, “Sarmaşıklar neye yükseklerle tırmanır?”, “Kurutma kâğıdı ne için mürekkebi çeker?”, “Elektrik neye vurur?”. *Şen Çocuk*, (2), 12.
- Anonim. (1932). Oyunlar. *Şen Çocuk*, (3), 15.
- Anonim. (1932). Ördek avı. *Şen Çocuk*, (1), 12.
- Anonim. (1932). Spor. *Şen Çocuk*, (9), 14.
- Anonim. (1932). Süt. *Şen Çocuk*, (11), 11.

- Anonim. (1932). Şen fıkralar. *Şen Çocuk*, (11), 14.
- Anonim. (1932). Şen fıkralar. *Şen Çocuk*, (12), 14.
- Anonim. (1932). Tohumların yaşama kudreti. *Şen Çocuk*, (9), 15.
- Anonim. (1932). Türkçe ay ve gün adları. *Şen Çocuk*, (8), 12.
- Anonim. (1932). Yüz. *Şen Çocuk*, (9), 13.
- Anonim. (1933). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (13), 11.
- Anonim. (1933). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (14), 10.
- Anonim. (1933). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (15), 9.
- Anonim. (1933). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (16), 14.
- Anonim. (1933). Atalar Sözü. *Şen Çocuk*, (17), 13.
- Anonim. (1933). Büyük adamlar: 11 “Şiller”. *Şen Çocuk*, (13), 4-5.
- Anonim. (1933). Büyük adamlar: 12 “Markoni”. *Şen Çocuk*, (14), 4.
- Anonim. (1933). Büyük adamlar: 13 “Ziya Gök Alp”. *Şen Çocuk*, (15), 5, 13.
- Anonim. (1933). Büyük adamlar: 14 “Molier”. *Şen Çocuk*, (16), 8-9.
- Anonim. (1933). Büyük adamlar: 15 “Ziya Paşa”. *Şen Çocuk*, (17), 8-9.
- Anonim. (1933). Büyük dil soruşturması. *Şen Çocuk*, (16), 3-4.
- Anonim. (1933). Büyük dil soruşturması. *Şen Çocuk*, (17), 4-6.
- Anonim. (1933). Çidem. *Şen Çocuk*, (17), 7.
- Anonim. (1933). Faideli bilgiler. *Şen Çocuk*, (15), 12.
- Anonim. (1933). Faideli bilgiler. *Şen Çocuk*, (16), 14.
- Anonim. (1933). Faideli bilgiler. *Şen Çocuk*, (17), 11.
- Anonim. (1933). Masal: Bahtiyar Bey. *Şen Çocuk*, (15), 6-7.
- Anonim. (1933). Masal: Hüsnü Yusuf. *Şen Çocuk*, (13), 6-7.
- Anonim. (1933). Masal: Hüsnü Yusuf. *Şen Çocuk*, (14), 5.
- Anonim. (1933). Masal: Yol arkadaşlığı. *Şen Çocuk*, (16), 5-6.
- Anonim. (1933). Niçin okuyoruz: Mektep. *Şen Çocuk*, (14), 12-13.

- Anonim. (1933). Şen fıkralar: Botru'nun bir lâtifesi, Müneccim. *Şen Çocuk*, (15), 14.
- Anonim. (1933). Şen fıkralar: Kartvizit, Paris'te tahriri nüfus memurları, Hasis bir adamla doktor. *Şen Çocuk*, (13), 14.
- Anonim. (1933). Yarımın büyük şehirleri. *Şen Çocuk*, (13), 13.
- Anonim. (1935). Bilgin araştırıyor: Yaban gölükler. *Olgun Çocuk*, (9), 6-7.
- Anonim. (1935). Büyük idman bayramımız. *Olgun Çocuk*, (11), 16.
- Anonim. (1935). İsmet İnönü-Ulus büyüklerini tanıyalım-4. *Olgun Çocuk*, (13), 4-5.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım. *Olgun Çocuk*, (1), 3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım. *Olgun Çocuk*, (2), 3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-3-. *Olgun Çocuk*, (3), 3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-4-. *Olgun Çocuk*, (4), 2-3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-5-. *Olgun Çocuk*, (5), 2-3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-6-. *Olgun Çocuk*, (6), 2-3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-7-. *Olgun Çocuk*, (7), 2-3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-8-. *Olgun Çocuk*, (8), 2-3.
- Anonim. (1935). Kamâl Atatürk-Ulusun büyüklerini tanıyalım-9-. *Olgun Çocuk*, (9), 2-3.
- Anonim. (1935). Spor: Beşiktaş-Apollon maçı. *Olgun Çocuk*, (13), 14-15.
- Anonim. (1935). Ulu Atamızın büyük ulus kurumu. *Olgun Çocuk*, (11), 18.

- Anonim. (1936). Bunları biliyor musunuz: Bir düello, Fena bir misafir. *Ateş Çocuklar İçin*, (4), 2.
- Anonim. (1936). Bunları biliyor musunuz: Garip bir şölen. *Ateş Çocuklar İçin*, (4), 2.
- Anonim. (1936). Bunları biliyor musunuz?: Hindistan'da dinler, Bir şişe dünya seyahatinde, Dünyanın içindeki sıcaklık, Otomobil ve bisiklet. *Ateş Çocuklar İçin*, (5), 2.
- Anonim. (1936). Demir İzci. *Ateş Çocuklar İçin*, (4), 12-15.
- Anonim. (1936). Demir İzci. *Ateş Çocuklar İçin*, (5), 12-15.
- Anonim. (1937). Akıllı hâkim. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 8.
- Anonim. (1937). Bunları biliyor musunuz?: Cep saati pusula olur mu?, En çok hangi dilde mektup yazılıyor?, Hız böyle olur. *Ateş Çocuklar İçin*, (10), 2.
- Anonim. (1937). Büyük heyecan ve gezi romanı: 11 “İnkalar Ülkesinde: Esrarençiz imdat işareti”. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 8-9.
- Anonim. (1937). Demir İzci. *Ateş Çocuklar İçin*, (10), 13-16.
- Anonim. (1937). Demir İzci. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 12-13.
- Anonim. (1937). Dünya çevresinde: Hayır?, Neden esneriz?, Kalbin kuvveti, Dünya yuvarlaktır, Radyo. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 2.
- Anonim. (1937). Tabiat ve Uçkular. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 7.
- Anonim. (1937). Zor bir hesap. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 9.
- Anonim. (1938). Atamız gidiyor. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 50.
- Anonim. (1938). Babamızı kaybettik. *Cumhuriyet Çocuğu*, (3), 40-41.
- Anonim. (1938). Başlık yok. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 69.
- Anonim. (1938). Bay Şeci kaplan avında. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 27.
- Anonim. (1938). Bütün dünya, Türkün büyük matemini candan paylaşıyor. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 51.

- Anonim. (1938). Canımız, herşeyimiz Atamızı kaybettik: Ulu Atamızın büyük ölümü karşısında Türk yavrularının, Atatürk çocuklarının duyguları-Röportaj: 1. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 52-53.
- Anonim. (1938). Dünyada telefon. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 30.
- Anonim. (1938). Eski çağlarda aydınlanma vasıtaları. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 60.
- Anonim. (1938). Faydalı eğlenceler: Nasihat veren hayvanlar. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 79.
- Anonim. (1938). Fennî bilgiler: “Dokuz çivi oyunu”, “Bitişik iki odadan hangisi daha soğuktur?”, “Şişelerle çalgı”. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 61.
- Anonim. (1938). Fenni eğlenceler. *Cumhuriyet Çocuğu*, (1), 14.
- Anonim. (1938). Fil yavrusu. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 25.
- Anonim. (1938). Havaya hâkim olanlar. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 22-24.
- Anonim. (1938). Havaya hâkim olanlar. *Cumhuriyet Çocuğu*, (3), 43-44.
- Anonim. (1938). Havaya hâkim olanlar. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 58-59.
- Anonim. (1938). Havaya hâkim olanlar. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 76-77.
- Anonim. (1938). İyi kalpli Kaya yahut zıp zıp şampiyonluğundan futbol kaptanlığına. *Cumhuriyet Çocuğu*, (1), 6-7, 10.
- Anonim. (1938). Konuşan eşek. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 74-75.
- Anonim. (1938). On beşinci yıl. *Cumhuriyet Çocuğu*, (1), 2-5.
- Anonim. (1938). Siyah üzerine beyaz-kitapların tarihi, Birinci kısım: Canlı kitap, Canlı bir kütüphanenin hikâyesi. *Cumhuriyet Çocuğu*, (1), 12-13.
- Anonim. (1938). Siyah üzerine beyaz-kitapların tarihi, İkinci kısım: Muhtıralar, Konuşan eşya. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 18-20.
- Anonim. (1938). Siyah üzerine beyaz-kitapların tarihi: Bulmaca şeklinde yazı. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 70-71.
- Anonim. (1938). Siyah üzerine beyaz-kitapların tarihi: İşaretle mektup, Kaybolmuş bir arayıcılar kafilesinin hikâyesi. *Cumhuriyet Çocuğu*, (3), 34-36.

- Anonim. (1938). Umacı. *Cumhuriyet Çocuğu*, (2), 21.
- Arif Özcan, Kırkel, T., Yılmaz, A. ve Algan, T. (1935). Kendi yazılarımız: Okuyucularımızın gönderdiği deyişler “Olgun Çocuk”. *Olgun Çocuk*, (4), 15.
- Aşıkcan, M. (2019). *Üçüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması* (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ata, B. (2006). Sosyal bilgiler öğretim programı. İçinde C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (Yapılandırmacı Bir Yaklaşım) (s. 71-83). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Atsız. (1937a). Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların ölümü. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 4-5.
- Atsız. (1937b). Büyük Türk Tarihinin Romanı: Bozkurtların ölümü. *Ateş Çocuklar İçin*, (10), 10-12.
- Ay. (1932a). Dünya çocuk edebiyatı “Çocuk ile serçe”. *Şen Çocuk*, (10), 3.
- Ay. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “Haminne”. *Şen Çocuk*, (1), 3.
- Ay. (1932c). Masal: Rakseden peri. *Şen Çocuk*, (2), 6-7.
- Ay. (1933). Kukuriku. *Şen Çocuk*, (13), 5.
- B. B. (1935a). Kendi yazılarımız: 23 Nisan. *Olgun Çocuk*, (8), 17.
- B. B. (1935b). Ulusal ötkünç: Ulus malı yağıya verilir mi. *Olgun Çocuk*, (10), 6-7.
- B. B. (1935c). Ulusal ötkünç: Ulus malı yağıya verilir mi. *Olgun Çocuk*, (11), 8-9.
- B. B. (1935ç). Kara sokak çift ikiye Karşı Songur. *Olgun Çocuk*, (3), 8-9.
- Bacanak, A. (2021). Veri analizi ve sunumu. İçinde M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Edit.), *Nitel araştırma yöntemleri* (Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni) (s. 181-214). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bacanlı, H. (1999). *Duyuşsal davranış eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Erişim adresi
https://www.academia.edu/204820/Duyu%C5%9Fsal_Davran%C4%B1%C5%9F_E%C4%9Fitimi

- Bahadır Ragıp. ((1)935b). Güney Asya'da Türk Erleri. *Kurt Yavrusu*, (5), 11.
- Bahadır Ragıp. ((1)935c). Güney Asya'da Türk Erleri. *Kurt Yavrusu*, (6), 4.
- Bahadır Ragıp. ((19)35a). Güney Asya'da Türk Erleri. *Kurt Yavrusu*, (4), 4-5.
- Baran, R. (1935a). İsmet İnönü-Ulus büyüklerini tanıyalım. *Olgun Çocuk*, (10), 3.
- Baran, R. (1935b). İsmet İnönü-Ulus büyüklerini tanıyalım. *Olgun Çocuk*, (11), 3.
- Baran, R. (1935c). İsmet İnönü-Ulus büyüklerini tanıyalım. *Olgun Çocuk*, (12), 3.
- Barraza, L. & D. Cuarón, A. (2004). How values in education affect children's environmental knowledge. *Journal of Biological Education*. Erişim adresi <https://doi.org/10.1080/00219266.2004.9655949>
- Barutcu, T. (2010). *Çocuklara Kıraat (1881) ve Sevimli Mecmua (1925) Dergilerindeki çeviri metinler ve dış dünya üzerine bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bedrettin. (1932). Dünya çocuk edebiyatı "Fransız edebiyatı: Büyük annemin ölümü". *Şen Çocuk*, (4), 3.
- Behçet. (1933). Yatağımdaki soğuk. *Şen Çocuk*, (13), 1.
- Besim Hikmet. ((1)935). İzmir izcileri arasında. *Kurt Yavrusu*, (6), 2.
- Beşir Orhan. (1933). Denizde sabah. *Şen Çocuk*, (16), 2.
- Bilbaşar, B. (1935a). Sürekli fen ötküncü: 1-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (4), 16-17.
- Bilbaşar, B. (1935b). Sürekli fen ötküncü: 2-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (5), 12-13.
- Bilbaşar, B. (1935c). Sürekli fen ötküncü: 3-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (6), 14-15.
- Bilbaşar, B. (1935ç). Sürekli fen ötküncü: 4-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (7), 12-13.
- Bilbaşar, B. (1935d). Sürekli fen ötküncü: 5-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (8), 14-15.
- Bilbaşar, B. (1935e). Sürekli fen ötküncü: 6-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (9), 14-15.

- Bilbaşar, B. (1935f). Sürekli fen ötküncü: 7-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (10), 12-13.
- Bilbaşar, B. (1935g). Sürekli fen ötküncü: 8-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (11), 12-13.
- Bilbaşar, B. (1935ğ). Sürekli fen ötküncü: 9-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (12), 14-15.
- Bilbaşar, B. (1935h). Sürekli fen ötküncü: 10-Biz yaparız TürkKal. Y. 2500. *Olgun Çocuk*, (13), 12-13.
- Bilbaşar, B. (1935ı). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 1-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (1), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935i). Türk çocuklarıyız. *Olgun Çocuk*, (1), 16.
- Bilbaşar, B. (1935j). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 2-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (2), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935k). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 3-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (3), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935L). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 4-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (4), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935m). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 5-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (5), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935n). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 6-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (6), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935o). Bir perdelik piyes: Adı büyük ulusun çocuklarıyız biz. *Olgun Çocuk*, (6), 20-22.
- Bilbaşar, B. (1935ö). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 7-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (7), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935p). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (8), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935r). Otükte 'Tarihte' büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 8-Bin yağya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (9), 4-5.

- Bilbaşar, B. (1935s). Otükte ‘Tarihte’ büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 10-Bin yağıya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (10), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935ş). Otükte ‘Tarihte’ büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 11-Bin yağıya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (11), 4-5.
- Bilbaşar, B. (1935t). Otükte ‘Tarihte’ büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 12-Bin yağıya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (12), 6-7.
- Bilbaşar, B. (1935u). Otükte ‘Tarihte’ büyük çocuklar-Sürekli ulusal ötkünc: 13-Bin yağıya bir Mustafa. *Olgun Çocuk*, (13), 6-7, 18.
- Bilbaşar, B. (1938). Altın araba gümüş tekerlek. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 66-67.
- Bilbaşar, K. (Çev.) (1935a). Eski çağlar ötküncü: Hortlaklar gemisi. *Olgun Çocuk*, (6), 8-9.
- Bilbaşar, K. (Çev.) (1935b). Eski çağlar ötküncü -2-: Hortlaklar gemisi. *Olgun Çocuk*, (7), 8-9.
- Bilbaşar, K. (Çev.) (1935c). Eski çağlar ötküncü -3-: Hortlaklar gemisi. *Olgun Çocuk*, (8), 8-9.
- Bilgen, S. (2019). *Değerler eğitimi açısından Kutadgu Bilig* (Yüksek Lisans Tezi). Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Bilgiç. (1936a). Ateş çocukların bilgi köşesi: Yıldıztaşları nedir?. *Ateş Çocuklar İçin*, (4), 2.
- Bilgiç. (1936b). Ateş çocukların bilgi köşesi: Narval, (Saip) La Saipes. *Ateş Çocuklar İçin*, (5), 2.
- Bilgin. (1935a). Bilgin araştırıyor: “En soğuk gölük ‘hayvan’ Yılan”, “Geminin geçirdiği yenilik”. *Olgun Çocuk*, (1), 12.
- Bilgin. (1935b). Bilgin araştırıyor: “Nasıl işitiyoruz”, “Lokomotif ve tren”. *Olgun Çocuk*, (2), 12-13.
- Bilgin. (1935c). Bilgin araştırıyor: “Yumurtadan çıkan bir civciv nasıl büyür?”, “Balon ve uçak”. *Olgun Çocuk*, (3), 12-13.
- Bilgin. (1935ç). Bilgin araştırıyor: “Yaban gölükler (Vahşî hayvanlar) arasında”. *Olgun Çocuk*, (4), 6-7.

- Bilgin. (1935d). Bilgin araştırıyor: Gök yüzünden bilgiler. *Olgun Çocuk*, (5), 6-7.
- Bilgin. (1935e). Bilgin araştırıyor: Tabiat ve biyoloji denemeleri (tecrübeleri). *Olgun Çocuk*, (6), 6-7.
- Bilgin. (1935f). Bilgin araştırıyor: Fenbilgisi: Tulum balar. *Olgun Çocuk*, (7), 6-7.
- Bilgin. (1935g). Bilgin araştırıyor: İlk çağlar gölükleri (hayvanları) ve yaşayışları. *Olgun Çocuk*, (8), 6-7.
- Bilgin. (1935ğ). Bilgin araştırıyor: Denizlerin dibine inen dalgıçlar. *Olgun Çocuk*, (10), 8-9.
- Bilgin. (1935h). Bilgin araştırıyor: Kuşlar ve yuvaları. *Olgun Çocuk*, (11), 6-7.
- Bilgin. (1935ı). Bilgin araştırıyor: Manivelâ. *Olgun Çocuk*, (12), 8-9.
- Bilgin. (1935i). Cumurluk Halk Partisi bayramı. *Olgun Çocuk*, (12), 4-5.
- Bindebir, M. (2021). *Sosyal bilgiler öğretiminde Nizamülmülk'e ait Siyasetname isimli eserin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bulent Nuri. (1932a). Şen çocuğun seyahat romanı: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (1), 8-9.
- Bulent Nuri. (1932b). Şen çocuğun seyahat romanı-2: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (2), 10-11.
- Bulent Nuri. (1932c). Şen çocuğun seyahat romanı-3: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (3), 10-11.
- Bulent Nuri. (1932ç). Şen çocuğun seyahat romanı-4: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (4), 10-11.
- Bulent Nuri. (1932d). Şen çocuğun seyahat romanı-5: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (5), 10-11.
- Bulent Nuri. (1932e). Şen çocuğun seyahat romanı-6: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (7), 8-9.
- Bulent Nuri. (1932f). Şen çocuğun seyahat romanı-7: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (9), 8-9.

- Bülent Nuri. (1932ğ). Şen çocuğun seyahat romanı-9: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (11), 8-9.
- Bülent Nuri. (1932g). Şen çocuğun seyahat romanı-8: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (10), 8-9.
- Cavad N. Zekâî. (1932b). Sıhhi bilgiler: Su. *Şen Çocuk*, (9), 12.
- Cavad N. Zekâî. (1932ç). Sağlık bilgisi: 4 “Cildin vazifesi”. *Şen Çocuk*, (11), 12.
- Cavat N. Zekâî. (1932a). Sıhhi bilgiler: Hava. *Şen Çocuk*, (8), 14.
- Cavat N. Zekâî. (1932c). Sıhhi bilgiler: Uyku. *Şen Çocuk*, (10), 11.
- Cavat N. Zekâî. (1932d). Sağlık bilgisi: 5 “Esvaplar”. *Şen Çocuk*, (12), 10-11.
- Cavat N. Zekâî. (1933a). Sağlık bilgisi: 6 “Kızıl hastalığı”. *Şen Çocuk*, (13), 14.
- Cavat N. Zekâî. (1933b). Sağlık bilgisi: 7 “Kuşpalazi (Difterie)”. *Şen Çocuk*, (14), 12.
- Cavat N. Zekâî. (1933c). Sağlık bilgisi: 8 “Mektepli”. *Şen Çocuk*, (15), 12.
- Cavat N. Zekâî. (1933ç). Sağlık bilgisi: 9 “Spor hakkında birkaç söz”. *Şen Çocuk*, (17), 11.
- Cemil C. Cem. (1936a). Düşündürücü hikâyelerden: Kara Kedi. *Ateş Çocuklar İçin*, (4), 7-9.
- Cemil C. Cem. (1936b). Ağlayan ölü. *Ateş Çocuklar İçin*, (5), 6-9.
- Cevad Erim. ((1)935b). Fatmagül ile Kaya. *Kurt Yavrusu*, (5), 10.
- Cevad Erim. ((1)935c). Fatmagül ile Kaya. *Kurt Yavrusu*, (6), 3, 15.
- Cevad Erim. ((19)35a). Fatmagül ile Kaya. *Kurt Yavrusu*, (4), 10-11.
- Cevdet Kudret. (1932). Çalar saat. *Şen Çocuk*, (5), 13.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni). (Çev. Edit. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cumhuriyet Çocuğu. (1938). Cumhurbaşkanı İsmet İnönü. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 54-55.

- Çamlıbel, F. N. (1938). Sen öldün ölüm güzel demektir. *Cumhuriyet Çocuğu*, (4), 64.
- Çelik, M. ve Dirican, R. (2021). Gurbüz Türk Çocuğu Dergisi'nde yer alan çocuk hikâyelerinde ele alınan değerler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 6(2), 180-200. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1845661>
- Çelik, T. (2018). Cumhuriyet sonrası yayımlanan çocuk süreli yayınlarında Türkiye'nin politik görünümü. Erişim adresi https://www.academia.edu/40628064/Cumhuriyet_Sonras%C4%B1_Yay%C4%B1mlanan_%C3%87ocuk_S%C3%BCrel%C4%B1nlar%C4%B1nda_T%C3%BCrkiyenin_Politik_G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCmleri
- Çıkla, S. (2005). Tanzimattan günümüze çocuk edebiyatı ve bazı öneriler. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, 9(104-105), 89-107.
- Dağlıoğlu, H. T. (1938). Atama ağıt. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 72.
- Davut. (1932). Gençler sahifesi: Halı. *Şen Çocuk*, (7), 10.
- Demir, G. T. (2018). Investigation of the Values of “Patriotism, Independence, Freedom” In the Statements Published In the Journal of Resimli Mecmua. *IJOESS (International Journal of Eurasia Social Sciences)*, 9(32), 1066-1076.
- Demir, G.T. (2017). *Atatürk dönemi eğitim dergilerindeki sosyal bilimlerle ilgili konuların incelenmesi (1923-1938)*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Demirci, E. (2019). Değerler eğitimi açısından Bestami Yazgan'a ait “Çıtı Pıt Kutu Kutu Şiirler” adlı eserin incelenmesi. 7. *Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı – I (Edebiyat – Eğitim – Felsefe – Hukuk) 9-12 Mayıs 2018, Burdur*. (s. 11-29). Ankara: Sage Yayıncılık.
- Derleme Sözlüğü* (Türkiye'de Halk Ağzından), U-Z. (11. Cilt) (1979). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

- Diktaş, A. (2018). *Kur'ânî değerler perspektifinde sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlerin incelenmesi* (Doktora Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Duman, D. ve Doğdu, M. (2010). 1930-1950 Dönemi çocuk dergilerinde yurttaşlık bilinci gelişimi kapsamında ulus – devlet algısının sağlanması: “Türk Çocuğu – Cumhuriyet Çocuğu”. *ÇTTAD*, IX/20-21, 157-170. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/233416>
- Ercan, A. N. (2014). *Etfal Gazetesinin metin ve değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erten, O. N. (1935). Masal yarışı: 5: “Bir varmış bir yokmuş: Kara Kınran..”. *Olgun Çocuk*, (12), 22.
- Eryalaz, Z. (1935). Masal yarışı: 1: “Bir varmış bir yokmuş: İki fedakâr”. *Olgun Çocuk*, (5), 11.
- Faik Ali. (1932). Kuş yuvaları. *Şen Çocuk*, (4), 1.
- Fazıl Ahmet. (1932). Bahar. *Şen Çocuk*, (5), 1.
- Fazıl Rüştü. (1932). Ay'ın hikâyesi. *Şen Çocuk*, (1), 12.
- Gelişli, Y. (2013). Çocuk dergilerinde millî kimlik ile ilgili değerlerin sunuluşu. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 82-96. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esef/issue/28787/308065>
- Gezgin. (1937). Bir aslan avı. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 11.
- Goksan, F., Suna, M., Anar, H. (1935). Kendi yazılarımız: “Olgun Çocuk”, “Olgun Çocuk”, “Yaşasın Olgun Çocuk”. *Olgun Çocuk*, (7), 17.
- Gökalp, Z. (1932). Ala geyik. *Şen Çocuk*, (10), 1, 4.
- Gökalp, Z. (1933). İktisadi vatanperverlik. *Şen Çocuk*, (13), 5.
- Gönenç, S. (1935). Masal yarışı: 2 “Bir varmış bir yokmuş: Beyaz güvercin”. *Olgun Çocuk*, (6), 11.
- Gültekin. (1932a). Mavili kızın hikâyesi. *Şen Çocuk*, (6), 8-10.
- Gültekin. (1932c). İyi kalpli çocuk I-Hasta bir anne. *Şen Çocuk*, (1), 7, 10.

- Gültekin. (1932ç). İyi kalpli çocuk -2-. *Şen Çocuk*, (2), 8-9.
- Gültekin. (1932d). İyi kalpli çocuk-3-. *Şen Çocuk*, (3), 8-9.
- Gültekin. (1932e). İyi kalpli çocuk-4-. *Şen Çocuk*, (4), 8-10.
- Gültgkin. (1932b). Yeşil kızın hikâyesi. *Şen Çocuk*, (8), 8-9.
- Gün Doğdu. (1932a). Kış yolları. *Şen Çocuk*, (4), 7.
- Gün Doğdu. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “Kar”. *Şen Çocuk*, (1), 2.
- Gün Doğdu. (1932c). Kuş. *Şen Çocuk*, (2), 3.
- Gündeş, O. (2021). *Sosyal bilgiler öğretiminde “Kutadgu Bilig”in değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Güneş, M. (2019). “Çocuklara Mahsus Gazete”de değerler eğitimi (1319 Yılı/1-50 Sayılar) (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güngör, E. (2000). *Değerler psikolojisi üzerinde araştırmalar - ahlâk psikolojisi, ahlâkî değerler ve ahlâkî gelişme*. İstanbul: Ötüken Neşriyat. Erişim adresi <https://docplayer.biz.tr/217821-Değerler-psikolojisi-uzerinde-araştırmalar.html>
- Haluk. (1935). Bir varmış bir yokmuş: Minik Ece. *Olgun Çocuk*, (2), 14-16.
- Hayat Küçük Ansiklopedi*. (1982). İstanbul: Hayat Yayınları, Nadir Matbaası.
- İ. Kolay. (1935). Spor: Fenerbahçe-Yunan maçı. *Olgun Çocuk*, (12), 16-17.
- İbrahim Huyi. (1933). Yakut, inci, elmas. *Şen Çocuk*, (14), 6.
- İdi Tulumcu, F. (2015). *Güncel çocuk dergilerinde yer alan değerler* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- İnönü, İ. (1938). Cumhurbaşkanımızın ulusa büyük tarihsel beyannamesi. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 65.
- İzzet Kolay. (1935a). Kurtların ağzında. *Olgun Çocuk*, (4), 8-9.
- İzzet Kolay. (1935b). Küçükler için sürekli masal 5: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (5), 14-15.

- İzzet Kolay. (1935c). Ötkünc: Küçük gazeteci. *Olgun Çocuk*, (8), 20-21.
- İzzet Kolay. (1935ç). Ötkünc: Sporcu. *Olgun Çocuk*, (12), 10-11.
- İzzet Kolay. (1935d). Küçükler için sürekli masal 4: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (4), 18-19.
- İzzet Kolay. (1935e). Kayanın köpeği. *Olgun Çocuk*, (9), 8-9.
- Kaleci. (1935a). Spor: “Galatasaray-Viyana”, “Libertas-Güneş İstanbul spor futbol maçı”, Küçük haberler: “Balkan yarışları bu yıl İstanbulda olacak” “Ulusal takımımız çalıştırılıyor” “İzmirde futbol”. *Olgun Çocuk*, (9), 10-11.
- Kaleci. (1935b). Spor: Türk-Yugoslâv ulusal futbol maçı. *Olgun Çocuk*, (8), 11.
- Kaptan, A. Y. ve Sürmeli, K. (2011). Çocuk dergilerinde karşılaşılan tipografi sorunları ve çözüm önerileri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 183-197. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92422>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık. 23. Basım.
- Kaya, H. (1932). Hazin bir ölüm: Fuad’a. *Şen Çocuk*, (5), 12.
- Kayakçı. (1935). Spor: Kayakçılık. *Olgun Çocuk*, (4), 11.
- Kemal Hikmet. (1932). Bir minimininin mektubu. *Şen Çocuk*, (3), 14.
- Kılcan, B. ve Üçarkuş, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Dergilerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*. 2(1), 42-54.
- Kolay. (1935a). Küçükler için sürekli masal: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (1), 10-11.
- Kolay. (1935b). Küçülker için sürekli masal: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (2), 10-11.
- Kolay. (1935c). Küçükler için sürekli masal 6: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (6), 16-17.
- Kolay. (1935ç). Küçükler için sürekli masal 7: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (7), 14-15.

- Kolay. (1935d). Küçükler için sürekli masal 8: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (8), 18-19.
- Kolay. (1935e). Küçükler için sürekli masal 9: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (9), 18-19.
- Kolay. (1935f). Küçükler için sürekli masal 10: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (10), 16-17.
- Kolay. (1935g). Küçükler için sürekli masal 11: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (11), 14-15.
- Kolay. (1935ğ). Küçükler için sürekli masal 12: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (12), 18-19.
- Kolay. (1935h). Küçükler için sürekli masal 13: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (13), 16-17.
- Kolay. (1935ı). İhanın papağanı. *Olgun Çocuk*, (2), 8-9.
- Kolay. (1935i). Küçükler için sürekli masal 3: Hayvanlar ülkesinde. *Olgun Çocuk*, (3), 10-11.
- Kolay. (1935j). Bir varmış bir yokmuş: Tahta tüfek. *Olgun Çocuk*, (3), 17.
- Koyuncu, Z. (2014). *Musavver çocuk postası adlı çocuk dergisi (çeviriyazı, inceleme)* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Köstüklü, N. (2001). *Sosyal bilimler ve tarih öğretimi*. Konya: Günay Ofset.
- Kuyucu, M. ve Kırık, A. M. (2019). Geçmişten günümüze Türkiye’de çocuk dergiciliği ve günümüz çocuk dergilerinin oluşturduğu fırsatlar. İçinde A. M. Kırık (Ed.), *Geleneksel medyada çocuk ve iletişim* (s. 13-38). Çizgi Kitabevi. Erişim adresi https://www.researchgate.net/publication/348010197_Gecmisten_Gunumuz_e_Turkiye'de_Cocuk_Dergiciligi_ve_Gunumuz_Cocuk_Dergilerinin_Olusturdugu_Firsatlar
- Kür, İ. (1991). *Türkiye’de süreli çocuk yayınları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Küstav Kotras. (1932). Teşrinisani. *Şen Çocuk*, (11), 3.

- M. Göksel. ((1)935). Savaş destanı. *Kurt Yavrusu*, (5), 3.
- M. Kemal. (1932). Türkün Şen Çocuğu. *Şen Çocuk*, (4), 14.
- M. Olgaçay. (1937). Meraklı hikâye: Gördünüz mü. *Ateş Çocuklar İçin*, (10), 7-9.
- M. Zeren. ((1)935a). Keziban. *Kurt Yavrusu*, (5), 6-7.
- M. Zeren. ((1)935b). Altın geyik. *Kurt Yavrusu*, (6), 6-7.
- M: Halil, M. Avni, Acar Zekâi, M. Zeki ve A. Z. Atila. (1933). Dil Yarışımız: Gazi, Ablamla son veda, Küçük çiftçi, Anadoluyu gezen, Fırtına ve küçük kuşlar. *Şen Çocuk*, (14), 7, 10.
- Mamık, F. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde bir eğitim ve öğretim materyali olarak çocuk dergilerinin kullanımı* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Masalcı. (1935). Masal: “Bir varmış bir yokmuş: Aykutun oyuncakları”. *Olgun Çocuk*, (1), 17-18.
- Mehmet Şükrü. (1932a). Dünya çocuk edebiyatı “Eski Türk edebiyatı: Orhon Abidelerinden”. *Şen Çocuk*, (9), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932aa). Sabah. *Şen Çocuk*, (7), 1.
- Mehmet Şükrü. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “Eski Türk edebiyatı: Orhon Abideleri”. *Şen Çocuk*, (9), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932bb). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Çocuklara nasihat”. *Şen Çocuk*, (8), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932c). İğ, Mekik, İğne. *Şen Çocuk*, (1), 5-6.
- Mehmet Şükrü. (1932cc). Dünya çocuk edebiyatı “Lâtin edebiyatı: Kır hayatının güzelliği”. *Şen Çocuk*, (9), 3-4.
- Mehmet Şükrü. (1932ç). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Çiflikte bir sabah”. *Şen Çocuk*, (10), 3-4.
- Mehmet Şükrü. (1932çç). Çoban kızı. *Şen Çocuk*, (9), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932d). Dünya çocuk edebiyatı “Rus edebiyatı: Çocuk oyunları”. *Şen Çocuk*, (7), 2.

- Mehmet Şükrü. (1932dd). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Güz eğlenceleri”. *Şen Çocuk*, (10), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932e). Dünya çocuk edebiyatı “Alman edebiyatı: Cessur atlayıcı”. *Şen Çocuk*, (9), 4.
- Mehmet Şükrü. (1932ee). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: İşe giriş”. *Şen Çocuk*, (10), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932f). Kış. *Şen Çocuk*, (2), 1.
- Mehmet Şükrü. (1932ff). Dünya çocuk edebiyatı “Alman edebiyatı: Dördüncü alaydan kalan on kişi”. *Şen Çocuk*, (5), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932g). Kırık dal. *Şen Çocuk*, (3), 1.
- Mehmet Şükrü. (1932gg). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: İspanyol”. *Şen Çocuk*, (5), 2-4.
- Mehmet Şükrü. (1932ğ). Dünya çocuk edebiyatı “Amerikan edebiyatı: Esaret zulmu”. *Şen Çocuk*, (3), 2-4.
- Mehmet Şükrü. (1932ğğ). Masal: Batan günün yeşil ışığı, Gök çiçeğin kokusu, Altın kuşun ötüşü. *Şen Çocuk*, (12), 6-7, 10.
- Mehmet Şükrü. (1932h). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Kırık vazo”. *Şen Çocuk*, (4), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932ı). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Genç karga”. *Şen Çocuk*, (7), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932i). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Mektebe dönüş”. *Şen Çocuk*, (8), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932j). Dünya çocuk edebiyatı “İtalyan edebiyatı: Yeni arkadaş”. *Şen Çocuk*, (8), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932k). Uyku vakti. *Şen Çocuk*, (8), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932L). İstanbul akşamı. *Şen Çocuk*, (11), 1.
- Mehmet Şükrü. (1932m). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Gece korkuları”. *Şen Çocuk*, (12), 2.

- Mehmet Şükrü. (1932n). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Tarla kuşu”. *Şen Çocuk*, (12), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932o). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Saka kuşu”. *Şen Çocuk*, (12), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932ö). Dünya çocuk edebiyatı “İtalyan edebiyatı: Asıl bir kalb”. *Şen Çocuk*, (12), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932p). Dünya çocuk edebiyatı “Rus edebiyatı: Şeftaliler”. *Şen Çocuk*, (7), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932r). Dünya çocuk edebiyatı “İtalyan edebiyatı: Tünaydın”. *Şen Çocuk*, (11), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932s). Dünya çocuk edebiyatı “Kömürcü ile asilzade”. *Şen Çocuk*, (1), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932ş). Dünya çocuk edebiyatı “Anne ile çocuk”. *Şen Çocuk*, (1), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932t). Bebeğim. *Şen Çocuk*, (4), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932u). Çiçekle kelebek. *Şen Çocuk*, (5), 3.
- Mehmet Şükrü. (1932ü). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Pirene dağları”. *Şen Çocuk*, (6), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932v). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: İlkbahar sabahı”. *Şen Çocuk*, (6), 2.
- Mehmet Şükrü. (1932y). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Sahraya girerken”. *Şen Çocuk*, (6), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1932z). Dünya çocuk edebiyatı “Alman edebiyatı: Koca Nine”. *Şen Çocuk*, (6), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933a). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Cesaret”. *Şen Çocuk*, S. (13), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933b). Bir fırtınalı günün rüyası. *Şen Çocuk*, (16), 10-12.
- Mehmet Şükrü. (1933c). Dünya çocuk edebiyatı “Rus edebiyatı: Kardeş kavgası”. *Şen Çocuk*, (14), 2.

- Mehmet Şükrü. (1933ç). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Cenup denizlerinde bir balina sürüsü”. *Şen Çocuk*, (14), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933d). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Deniz kıyısında”. *Şen Çocuk*, (14), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1933e). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Hiyalmar’ın kalbi”. *Şen Çocuk*, (14), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933f). Menekşe. *Şen Çocuk*, (15), 1.
- Mehmet Şükrü. (1933g). Dünya çocuk edebiyatı “Eski Yunan edebiyatı: Ekinler perisi”. *Şen Çocuk*, (15), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933ğ). Ezgilerim. *Şen Çocuk*, (16), 1.
- Mehmet Şükrü. (1933h). Yaz. *Şen Çocuk*, (17), 1.
- Mehmet Şükrü. (1933ı). Dünya çocuk edebiyatı “İngiliz edebiyatı: Leydi Makbetin vicdan azabı”. *Şen Çocuk*, (13), 2-3.
- Mehmet Şükrü. (1933i). Dünya çocuk edebiyatı “Fransız edebiyatı: Serin kanlılık”. *Şen Çocuk*, (13), 3.
- Mehmet Şükrü. (1933j). Dünya çocuk edebiyatı “Rus edebiyatı: Tınmaz”. *Şen Çocuk*, (16), 1-2.
- Meraklı. (1937a). Makineli yarasa. *Ateş Çocuklar İçin*, (10), 3.
- Meraklı. (1937b). Denizin dibinde. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 3.
- Meraklı. (1937c). Korkunç serüven. *Ateş Çocuklar İçin*, (24), 10.
- MEB. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara.
- Muallim İffet. (1932a). Büyük adamlar: 6 “Madam Küri”. *Şen Çocuk*, (8), 4, 10.
- Muallim İffet. (1932b). Büyük adamlar: 8 “Edison”. *Şen Çocuk*, (10), 5.
- Muallim İffet. (1933). Fennin son harikalarından: Normandie. *Şen Çocuk*, (13), 12-13.
- Muallim Refik. (1932a). Andersen'den: Kibritçi Kız. *Şen Çocuk*, (1), 11.

- Muallim Refik. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “İngiliz edebiyatı: Çöpçü çocuk”.
Şen Çocuk, (3), 4-5.
- Muhittin Ertan. (1938). Cumhuriyet çocuğuna. *Cumhuriyet Çocuğu*, (1), 16.
- Munis Faik. (1932a). Hayatın kışı. *Şen Çocuk*, (3), 3.
- Munis Faik. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “Gazete Küçük Piyer’den bahsediyor.”. *Şen Çocuk*, (6), 4.
- Munis Faik. (1932ç). Kıştan bahara. *Şen Çocuk*, (7), 3.
- Munis Faik. (1932d). Kuşun nasihati. *Şen Çocuk*, (1), 6.
- Muzaffer Basri. (1932a). Büyük adamlar: 3 “Pastör”. *Şen Çocuk*, (4), 4.
- Muzaffer Basri. (1932b). Büyük adamlar: 4 “Viktor Ügo”. *Şen Çocuk*, (5), 6.
- Muzaffer Basri. (1932c). Büyük adamlar: 5 “Abraham Linkoln”. *Şen Çocuk*, (7), 4, 6.
- Muzaffer Basri. (1932ç). Demirin üç marifeti. *Şen Çocuk*, (5), 7-9.
- Münis Faik. (1932c). Bayram. *Şen Çocuk*, (6), 3.
- Müsebbiha. (1935). Masal yarışı: 6 “Küçük tayyareci”. *Olgun Çocuk*, (13), 18.
- Necmeddin. (1932b). Güzel prenses. *Şen Çocuk*, (6), 7, 10-11.
- Necmettin. (1932a). Kurbağanın masalı. *Şen Çocuk*, (3), 6-7.
- Necmettin. (1932c). Kuş ile eşkıya. *Şen Çocuk*, (7), 6-7.
- Nihat Tarık. (1935). Kendi yazılarımız: Babam için. *Olgun Çocuk*, (12), 21.
- Nimet Vasfi. (1933a). Dünya çocuk edebiyatı “Alman edebiyatı: Torunun verdiği ders”. *Şen Çocuk*, (15), 4.
- Nimet Vasfi. (1933b). Dünya çocuk edebiyatı “Alman edebiyatı: İyi bir reçete”.
Şen Çocuk, (15), 4.
- Nizamettin Nazif. (1938). Son gidiş. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 72.
- Oğuz Özdeş. ((1)1935). Zenginle züğürt. *Kurt Yavrusu*, (6), 14.
- Oğuzkan, A. F. (1974). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Okumuş, T. (2018). *Türkçem Dergisi'nde yer alan metinlerin eğitsel değerler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Oruç, Ş. ve Ateş, H. (2019). Ders materyali olarak TRT Çocuk Dergisinin sosyal bilgiler programı açısından incelenmesi. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(1), 76-103.
- Ozan, Melâhat ve Mefkûre. (1935). Kendi yazılarımız: “Yolumuz...”, “Olgun Çocuk”, “Sabah”. *Olgun Çocuk*, (9), 17.
- Ötkünccü. (1935b). Ötkünc: Can verip canlar kurtaran Tekin. *Olgun Çocuk*, (1), 8-9, 18.
- Ötkünççü. (1935a). Ötkünc: Yangın. *Olgun Çocuk*, (13), 8-9.
- Özazgün, K. (1982). Türkiye’de 1928-1938 yılları arasında yayımlanan çocuk dergileri. İçinde *Yıllık* (s.203-225). Ankara: A.Ü. S.B.F. Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi.
- Özdemir, S. M. (2009). Sosyal bilgiler öğretimi programı ve değerlendirilmesi. İçinde M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (s. 17-46). Ankara: Pegem Akademi.
- Perihan Şükrü. (1933). Mayıs. *Şen Çocuk*, (17), 3.
- Refik. (1932a). Dünya çocuk edebiyatı “Danseden çiçekler”. *Şen Çocuk*, (1), 2-3.
- Refik. (1932b). Dünya çocuk edebiyatı “İngiliz edebiyatı: Küçük Pol”. *Şen Çocuk*, (5), 4-5.
- Refik. (1932c). Titanik faciası. *Şen Çocuk*, (3), 13-14.
- Remzi Hidayet. (1932a). Büyük adamlar: 7 “Namık Kemal”. *Şen Çocuk*, (9), 5, 13.
- Remzi Hidayet. (1932b). Büyük adamlar: 9 “Mimar Sinan”. *Şen Çocuk*, (11), 4-5.
- Sabahittin. (1932). Gençler sahifesi: Kardeşim Aydın. *Şen Çocuk*, (7), 10.
- Samih Rifat. (1932). Onun sazi. *Şen Çocuk*, S. 9, s. 1.

- Sarıyer bildiricisi, Olgun Çocuk ve Kubilây Kemal. (1935). Kendi yazılarımız: “Sarıyar (14)üncü ilkokula üşkünü”, “Dumlupınar yatı okulası üşkünü”, “Vatan”. *Olgun Çocuk*, (12), 20-21.
- Sınar Uğurlu, A. (2021). Cumhuriyeti yükseltecek ve yaşatacak neslin yetiştirilmesinde süreli yayınların katkısı: Cumhuriyet Çocuğu dergisi örneği. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(41), 927-953. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1551079>
- Soykut, İ. H. (1935). Okumak için hangi kitapları seçmeliyiz: Çocuklarıma öğütler. *Olgun Çocuk*, (9), 20-21.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, H. (2001). XIX. Yüzyıl çocuk dergiciliği ve eğitsel işlevleri üzerine. *Millî Eğitim Dergisi*, (151). Erişim adresi http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/simsek.htm
- Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (1. Cilt) (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası.
- Tarama Dergisi* (Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları). (2. Cilt) (1934). İstanbul: T.D.T.C., Devlet Matbaası.
- Tarama Sözlüğü* (XIII. Asırdan Günümüze Kadar Kitaplardan Toplanmış Tanıklariyle), A-İ. (2. Cilt) (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Matbaası
- Tekinel, E., Tutel, B. ve Kıyğı, H. (1938). Atatürk çocuklarının Ulu Ataları için yazdıklarından bir katra...; En büyük Acım. *Cumhuriyet Çocuğu*, (5), 73.
- Tekinşen, A. B. (2019). *TRT Çocuk Dergisi'nde yer alan edebî metinlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi (1-70)* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 1. A-J*. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük 2. K-Z*. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkçe Sözlük*. (1945). İstanbul: TDK, Cumhuriyet Basımevi.
- Ulusoy, K ve Dilmaç, B. (2015). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ungan, S. ve Yiğit, F. (2014). Geçmişten günümüze Türkiye’de süreli çocuk yayınları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (10), 184-198.
- Vahit. (1932a). Haluk’un altunu. *Şen Çocuk*, (6), 12-13.
- Vahit. (1932b). Yanlış yolmu. *Şen Çocuk*, (10), 10.
- Vahit. (1932c). Esmer kâhya. *Şen Çocuk*, (2), 14.
- Vahit. (1932ç). Gülsüm’ün örgüsü. *Şen Çocuk*, (9), 11-12.
- Vahit. (1932d). Durgun testi. *Şen Çocuk*, (3), 12.
- Vahit. (1932e). Şen çocuğun seyahat romanı-11: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (12), 8-9.
- Vahit. (1932f). (Çetinin) Bankası. *Şen Çocuk*, (12), 14.
- Vahit. (1932g). Baş Muallimenin hikâyesi. *Şen Çocuk*, (5), 12-13.
- Vahit. (1932ğ). Temiz kanat marangozhanesi. *Şen Çocuk*, (8), 10-11.
- Vahit. (1933a). Madalyalı mektep. *Şen Çocuk*, (13), 10-11.
- Vahit. (1933b). Fırtına. *Şen Çocuk*, S. (15), 10-11.
- Vahit. (1933c). Hikâye: Kuş kanadı. *Şen Çocuk*, (16), 6-8.
- Vahit. (1933ç). Beceriksiz. *Şen Çocuk*, (17), 14.
- Vahit. (1933d). Şen çocuğun seyahat romanı-12: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (13), 8-9.
- Vahit. (1933e). Şen çocuğun seyahat romanı-13: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (14), 8-9.
- Vahit. (1933f). Şen çocuğun seyahat romanı-14: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (15), 8-9.
- Vahit. (1933g). Şen çocuğun seyahat romanı-15: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (16), 13.

- Vahit. (1933ğ). Şen çocuğun seyahat romanı-16: 44 Günde devri âlem. *Şen Çocuk*, (17), 10.
- Vahit. (1933h). Bağ bozumu. *Şen Çocuk*, (14), 11.
- Yahya Kemal. (1932). Akıncı. *Şen Çocuk*, (5), 1.
- Yalçın, A. (1935). Masal yarışı: 3 “Bir varmış bir yokmuş: Martavalcı”. *Olgun Çocuk*, (7), 11.
- Yaşar Nabi. (1933). Kar neş’esi. *Şen Çocuk*, (15), 3.
- Yel, S. ve Aladağ, S. (2009). Sosyal bilgilerde değerlerin öğretimi. İçinde M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (s. 117-148). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeter, F. (2019). *Çocuk dergilerinin sosyal bilgiler öğretim programındaki değerler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yeter, F. ve Kurtdele Fidan, N. (2021). Value of “Helpfulness” in children’s magazines. *Journal of Education and Future*, (20), 61-74. doi:10.30786/jef.823972.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 3. Baskı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2017). *Pakize Özcan’ın eserlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yıldız, E., Emin, K., Bayrak Ş. ve Yıkılmaz Baran, B. (2021). Meraklı minik dergisinin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 113-151. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1756057>
- Yıldız, M. (2021). *İbn Battûta Seyahatnâmesi’nin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt.

Ekler

Ek 1: Uzman Görüşü Formu-1

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT ve Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR danışmanlığında yürütülen Cumhuriyet dönemi çocuk eserlerinde günümüz sosyal bilgiler ders programında yer alan değerlerin incelendiği bu doktora çalışmasında eser ve değer uygunluğu için uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi

Çalıştığınız kurum, bölüm/branş:

	Üniversite (Öğretim Üyesi)	MEB (Öğretmen)
Çalıştığınız Kurum		✓
Bölüm / Branş		Dr. Türkçe Öğretmeni

Aşağıdaki çocuk dergilerini incelediğimde baş tarafında belirttiğim değerlere ulaştım. Sizden istenilen ulaşılan bu değerler konusundaki fikrinizi "Uygun", "Kısmen uygun", "Uygun Değil" olarak işaretlemenizdir. Eğer cevabınız "Kısmen Uygun" ya da "Uygun Değil" ise önerinizi son sütundaki alternatif kısmına not düşmeniz bizim için çok kıymetlidir. Lütfen boş bırakmayınız.

Sıra No	Dergi Adı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Alternatif
I	Ateş Çocuklar İçin	✓			
II	Cumhuriyet Çocuğu	✓			
III	Kurt Yavrusu	✓			
IV	Olgun Çocuk	✓			
V	Şen Çocuk	✓			

Ek 2: Uzman Görüşü Formu-2

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT ve Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR danışmanlığında yürütülen Cumhuriyet dönemi çocuk eserlerinde günümüz sosyal bilgiler ders programında yer alan değerlerin incelendiği bu doktora çalışmasında eser ve değer uygunluğu için uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi

Çalıştığınız kurum, bölüm/branş:

	Üniversite (Öğretim Üyesi)	MEB (Öğretmen)
Çalıştığınız Kurum	KDPÜ	
Bölüm / Branş	Çocuk ve Sosyal Bilimler Eğitimi	

Aşağıdaki çocuk dergilerini incelediğinizde baş tarafında belirttiğim değerlere ulaştım. Sizden istenilen ulaşılan bu değerler konusundaki fikrinizi "Uygun", "Kısmen uygun", "Uygun Değil" olarak işaretlemenizdir. Eğer cevabınız "Kısmen Uygun" ya da "Uygun Değil" ise önerinizi son sütundaki alternatif kısmına not düşmeniz bizim için çok kıymetlidir. Lütfen boş bırakmayınız.

Sıra No	Dergi Adı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Alternatif
I	Ateş Çocuklar İçin	✓			
II	Cumhuriyet Çocuğu	✓			
III	Kurt Yavrusu	✓			
IV	Olgun Çocuk	✓			
V	Şen Çocuk	✓			

28.02.2022
Teşekkürler...

Ek 3: Uzman Görüşü Formu-3

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT ve Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR danışmanlığında yürütülen Cumhuriyet dönemi çocuk eserlerinde günümüz sosyal bilgiler ders programında yer alan değerlerin incelendiği bu doktora çalışmasında eser ve değer uygunluğu için uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi

Çalıştığınız kurum, bölüm/branş:

	Üniversite (Öğretim Üyesi)	MEB (Öğretmen)
Çalıştığınız Kurum		✓
Bölüm / Branş		Uzman Sosyal Bilgiler Öğretmeni Edi. Yeter Lisans Mezun

Aşağıdaki çocuk dergilerini incelediğimde baş tarafında belirttiğim değerlere ulaştım. Sizden istenilen ulaşılan bu değerler konusundaki fikrinizi "Uygun", "Kısmen uygun", "Uygun Değil" olarak işaretlemenizdir. Eğer cevabınız "Kısmen Uygun" ya da "Uygun Değil" ise önerinizi son sütundaki alternatif kısmına not düşmeniz bizim için çok kıymetlidir. Lütfen boş bırakmayınız.

Sıra No	Dergi Adı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Alternatif
I	Ateş Çocuklar İçin	✓			
II	Cumhuriyet Çocuğu	✓			
III	Kurt Yavrusu	✓			
IV	Olgun Çocuk	✓			
V	Şen Çocuk	✓			

01/03/2022

Tesekkürler...

Ek 4: Uzman Görüşü Formu-4

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT ve Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR danışmanlığında yürütülen Cumhuriyet dönemi çocuk eserlerinde güntümüz sosyal bilgiler ders programında yer alan değerlerin incelendiği bu doktora çalışmasında eser ve değer uygunluğu için uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi

Çalıştığınız kurum, bölüm/branş:

	Üniversite (Öğretim Üyesi)	MEB (Öğretmen)
Çalıştığınız Kurum	✓	
Bölüm / Branş	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi / Türkçe Eğitimi	

Aşağıdaki çocuk dergilerini incelediğimde baş tarafında belirttiğim değerlere ulaştım. Sizden istenilen ulaşılan bu değerler konusundaki fikrinizi "Uygun", "Kısmen uygun", "Uygun Değil" olarak işaretlemenizdir. Eğer cevabınız "Kısmen Uygun" ya da "Uygun Değil" ise önerinizi son sütundaki alternatif kısmına not düşmeniz bizim için çok kıymetlidir. Lütfen boş bırakmayınız.

Sıra No	Dergi Adı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Alternatif
I	Ateş Çocuklar İçin	✓			
II	Cumhuriyet Çocuğu	✓			
III	Kurt Yavrusu	✓			
IV	Olgun Çocuk	✓			
V	Şen Çocuk	✓			

Teşekkürler...

01.03.2022

Ek 5: Uzman Görüşü Formu-5

UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT ve Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR danışmanlığında yürütülen Cumhuriyet dönemi çocuk eserlerinde günümüz sosyal bilgiler ders programında yer alan değerlerin incelendiği bu doktora çalışmasında eser ve değer uygunluğu için uzman görüşüne ihtiyaç duyulmuştur. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Aynur ÇUKURCALIOĞLU
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Nurgül BOZKURT
İzmir Bakırçay Üniversitesi

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi

Çalıştığınız kurum, bölüm/branş:

	Üniversite (Öğretim Üyesi)	MEB (Öğretmen)
Çalıştığınız Kurum		✓
Bölüm / Branş		Yüksek Lisans mezunu Uzman Tarih Öğretmeni

Aşağıdaki çocuk dergilerini incelediğimde baş tarafında belirttiğim değerlere ulaştım. Sizden istenilen ulaşılan bu değerler konusundaki fikrinizi “Uygun”, “Kısmen uygun”, “Uygun Değil” olarak işaretlemenizdir. Eğer cevabınız “Kısmen Uygun” ya da “Uygun Değil” ise önerinizi son sütündeki alternatif kısmına not düşmeniz bizim için çok kıymetlidir. Lütfen boş bırakmayınız.

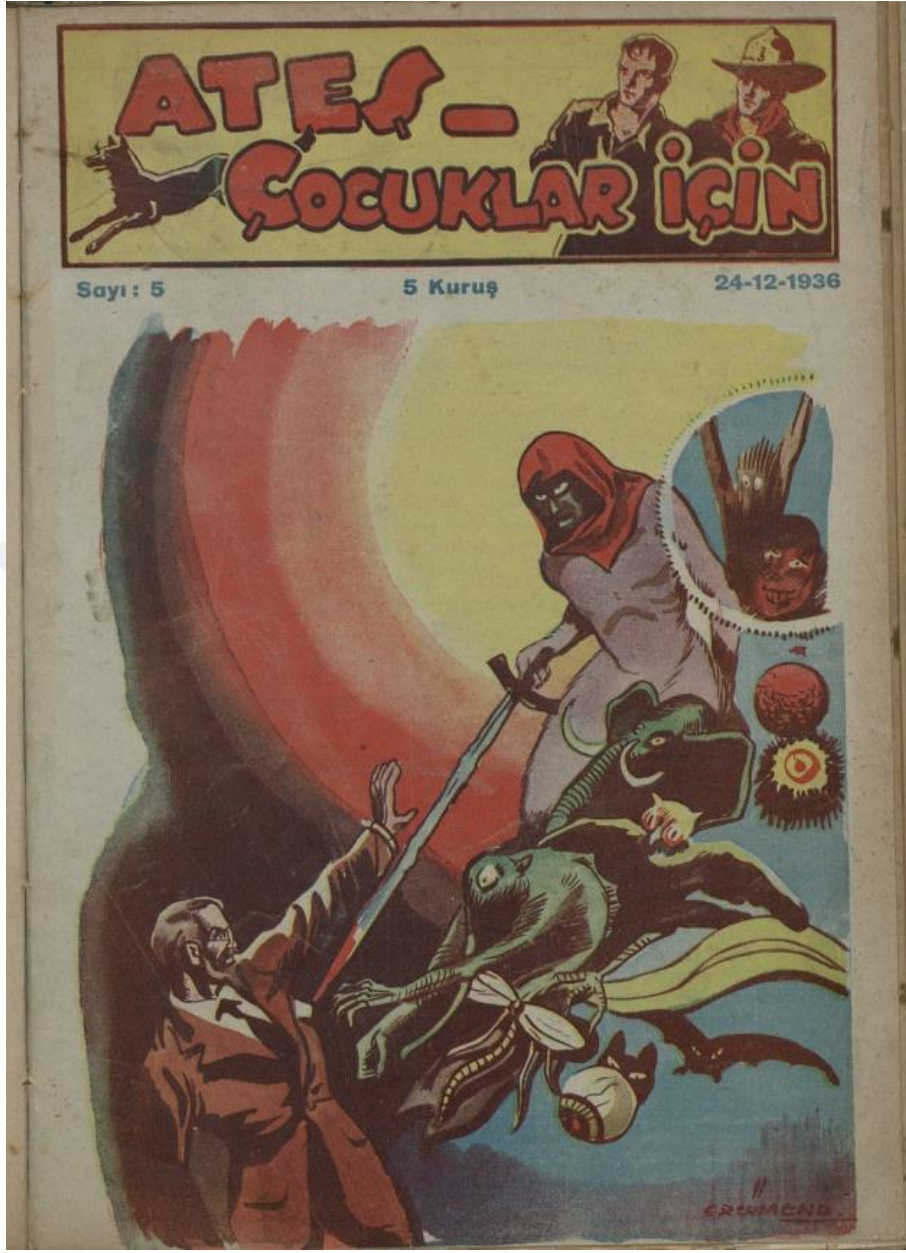
Sıra No	Dergi Adı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Alternatif
I	Ateş Çocuklar İçin	✓			
II	Cumhuriyet Çocuğu	✓			
III	Kurt Yavrusu	✓			
IV	Olgun Çocuk	✓			
V	Şen Çocuk	✓			

13.05.2022

Ek 6: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 4

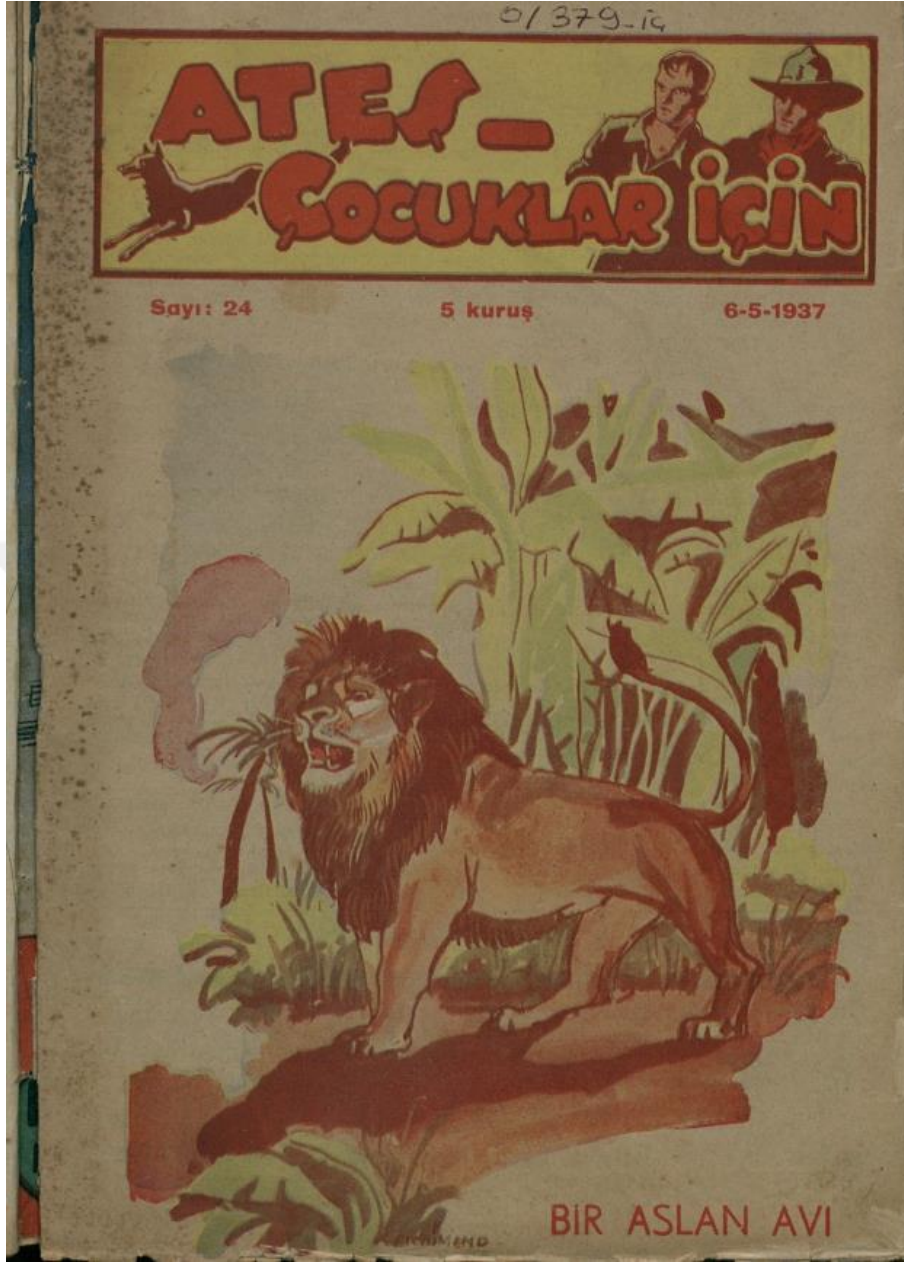
Ek 7: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 5

Ek 8: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 10

Ek 9: Ateş Çocuklar İçin Dergi Kapağı / Sayı 24

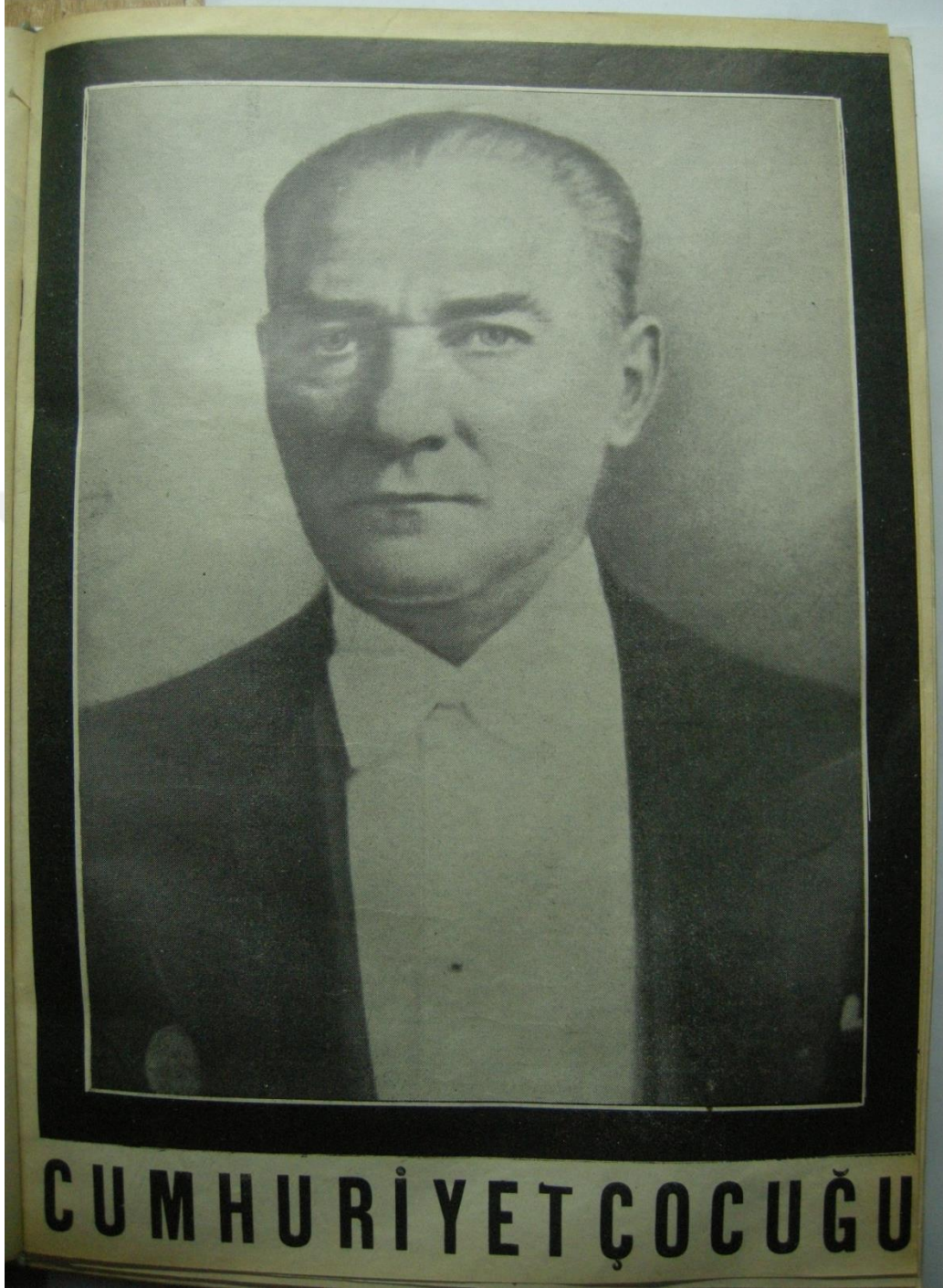
Ek 10: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 1

Ek 11: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 2

Ek 12: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 3

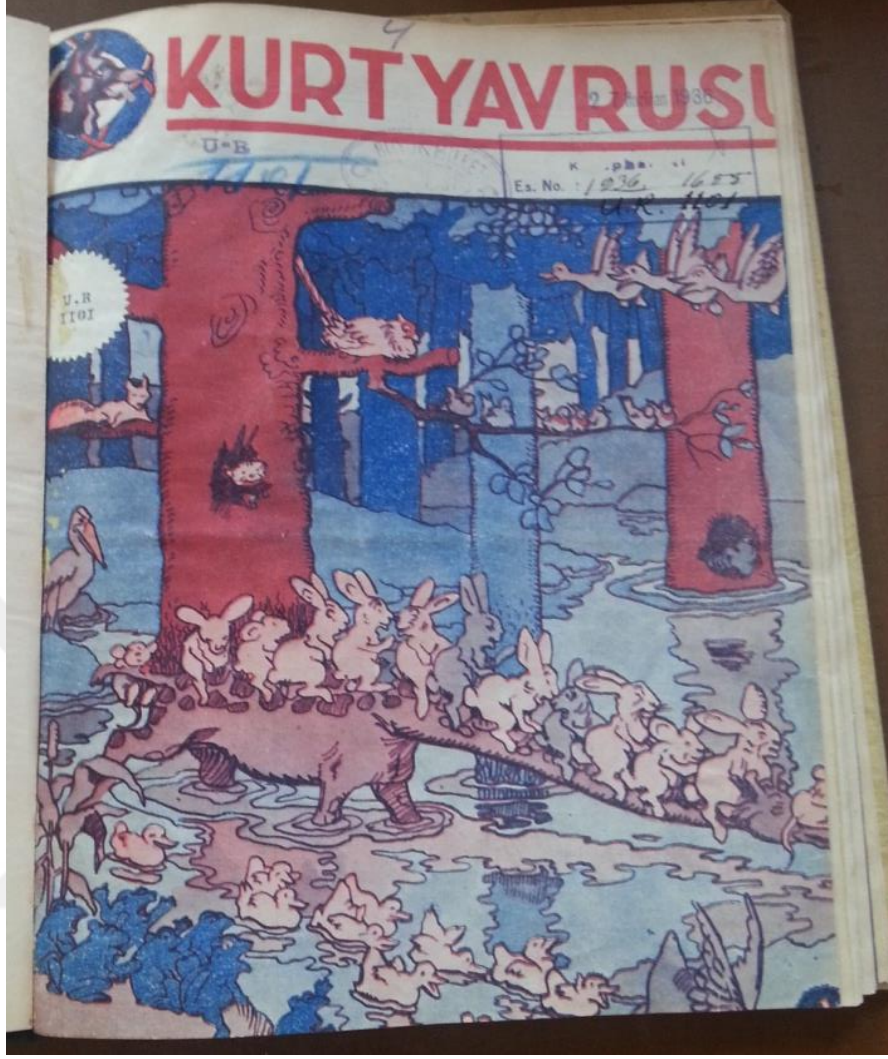
Ek 13: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 4

Ek 14: Cumhuriyet Çocuğu Dergi Kapağı / Sayı 5

Ek 15: Kurt Yavrusu Dergi Kapağı / Sayı 4

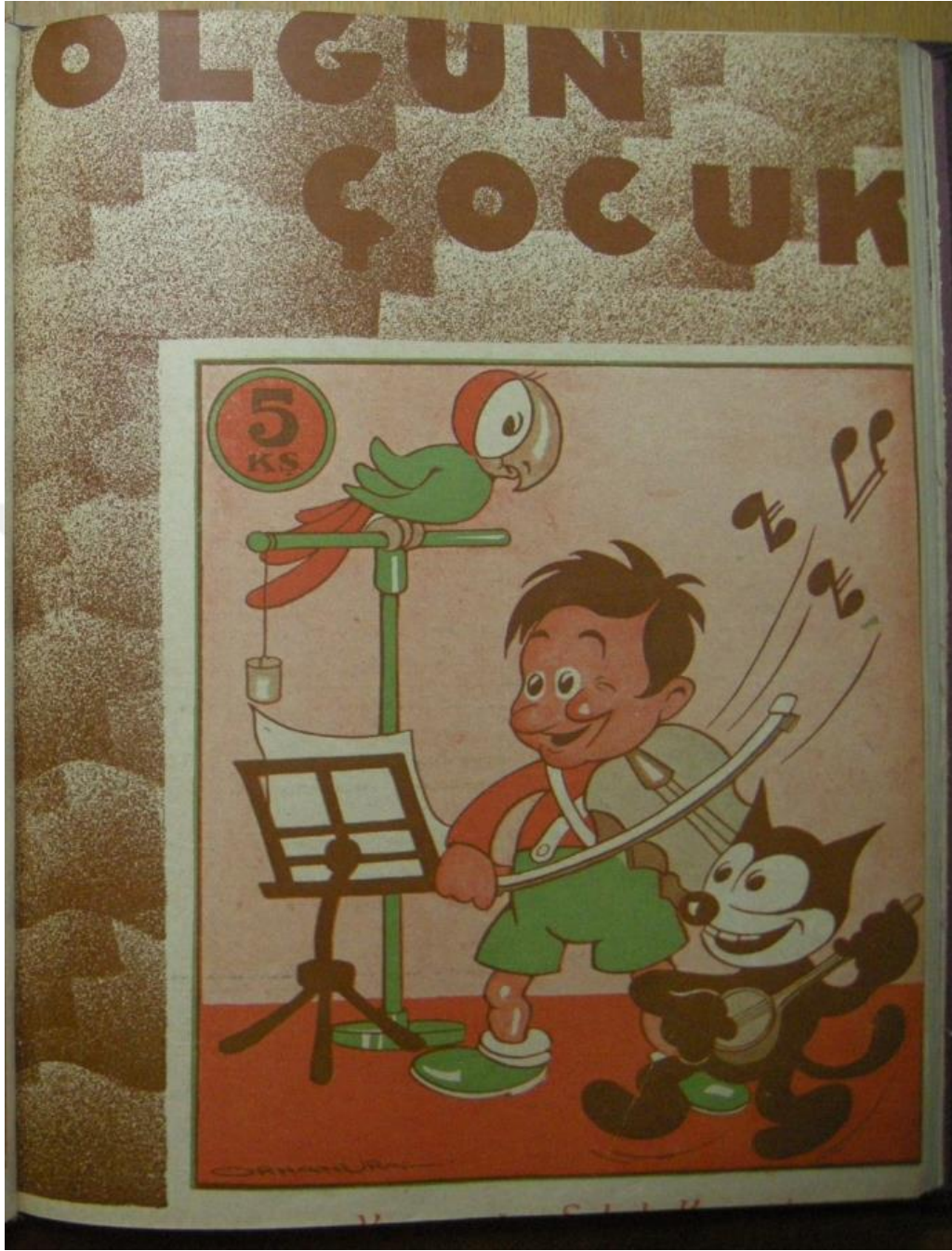
Ek 16: Kurt Yavrusu Dergi Kapağı / Sayı 5

Ek 18: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 1

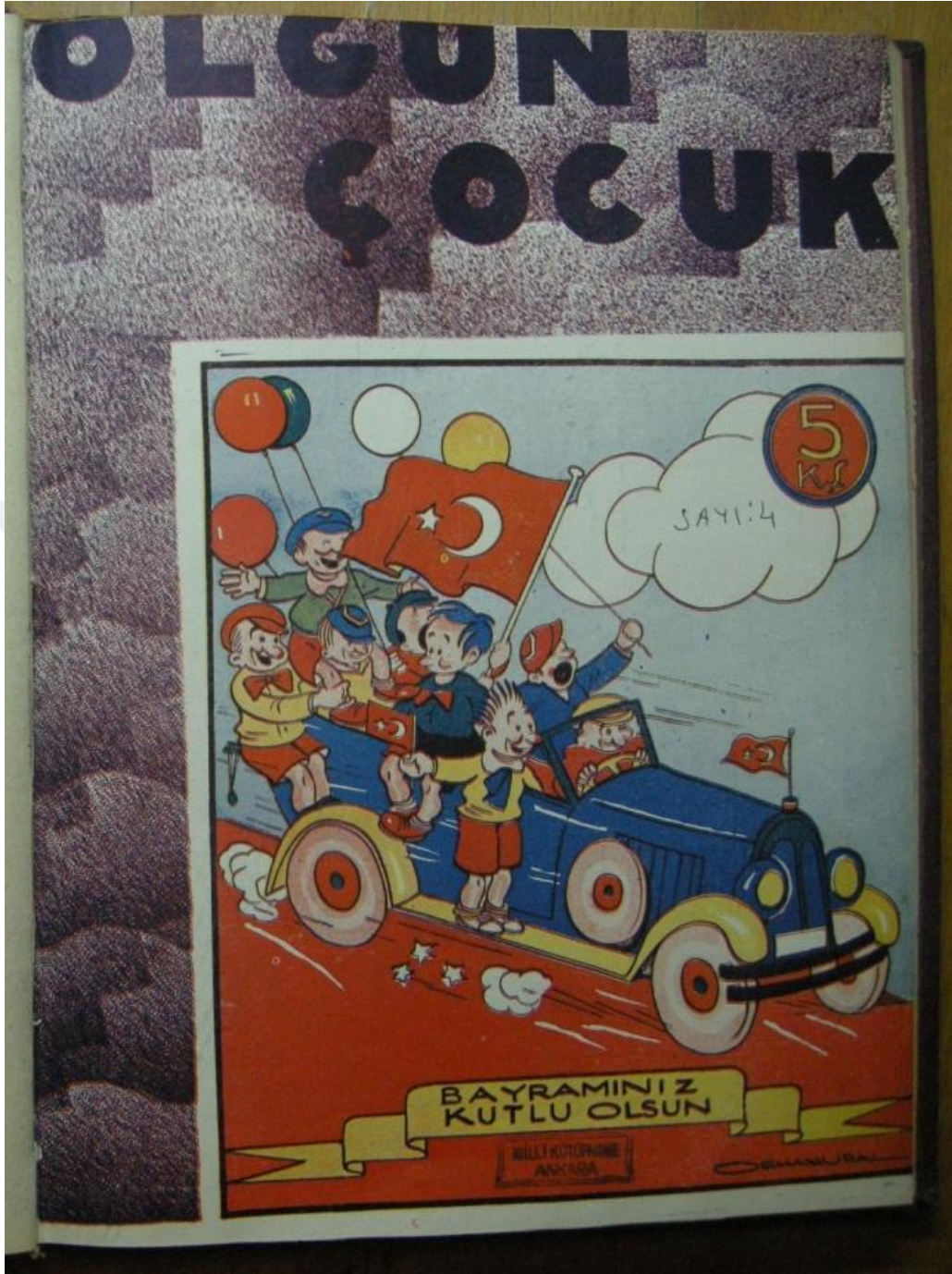
Ek 19: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 2

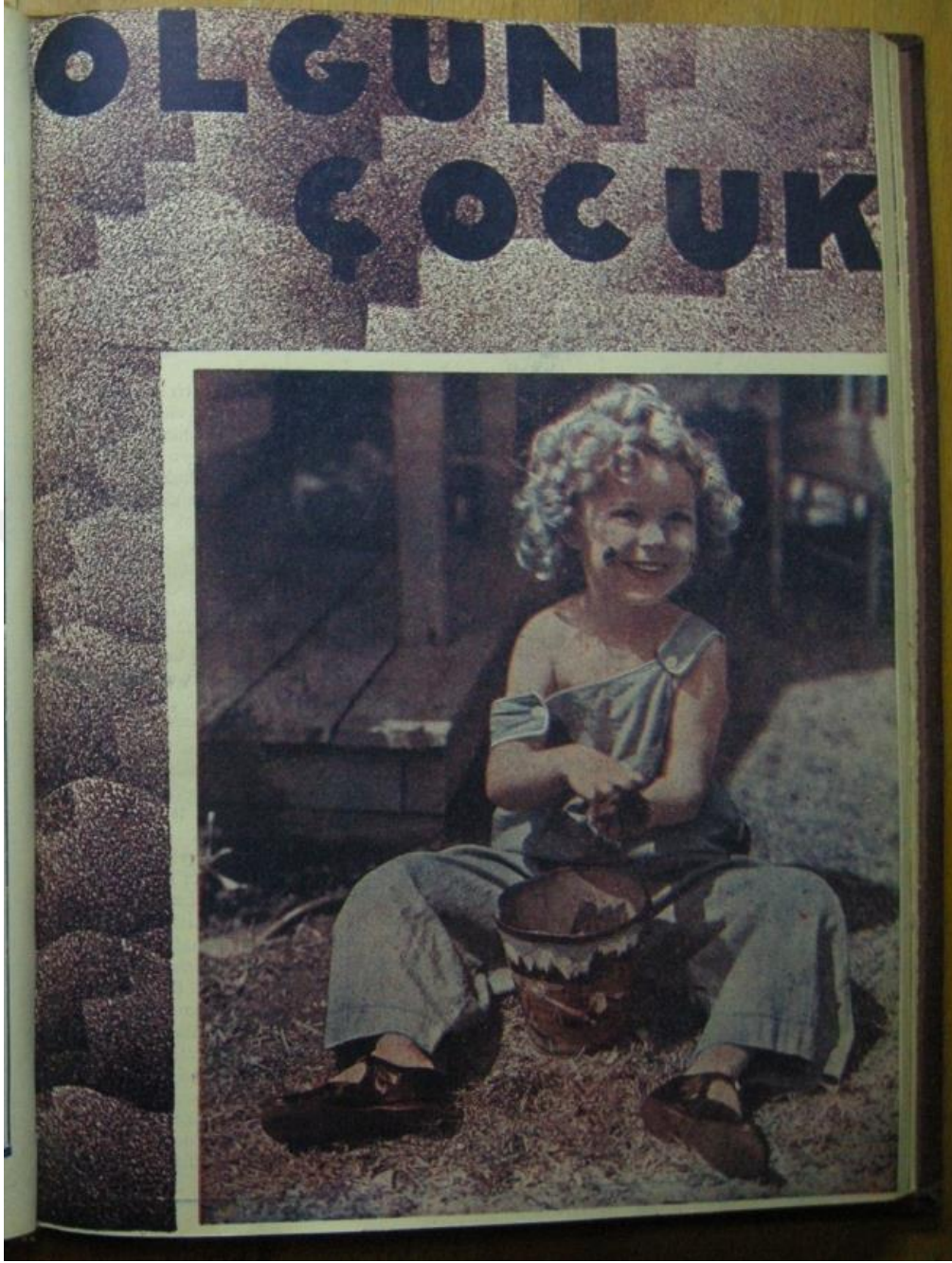
Ek 20: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 3

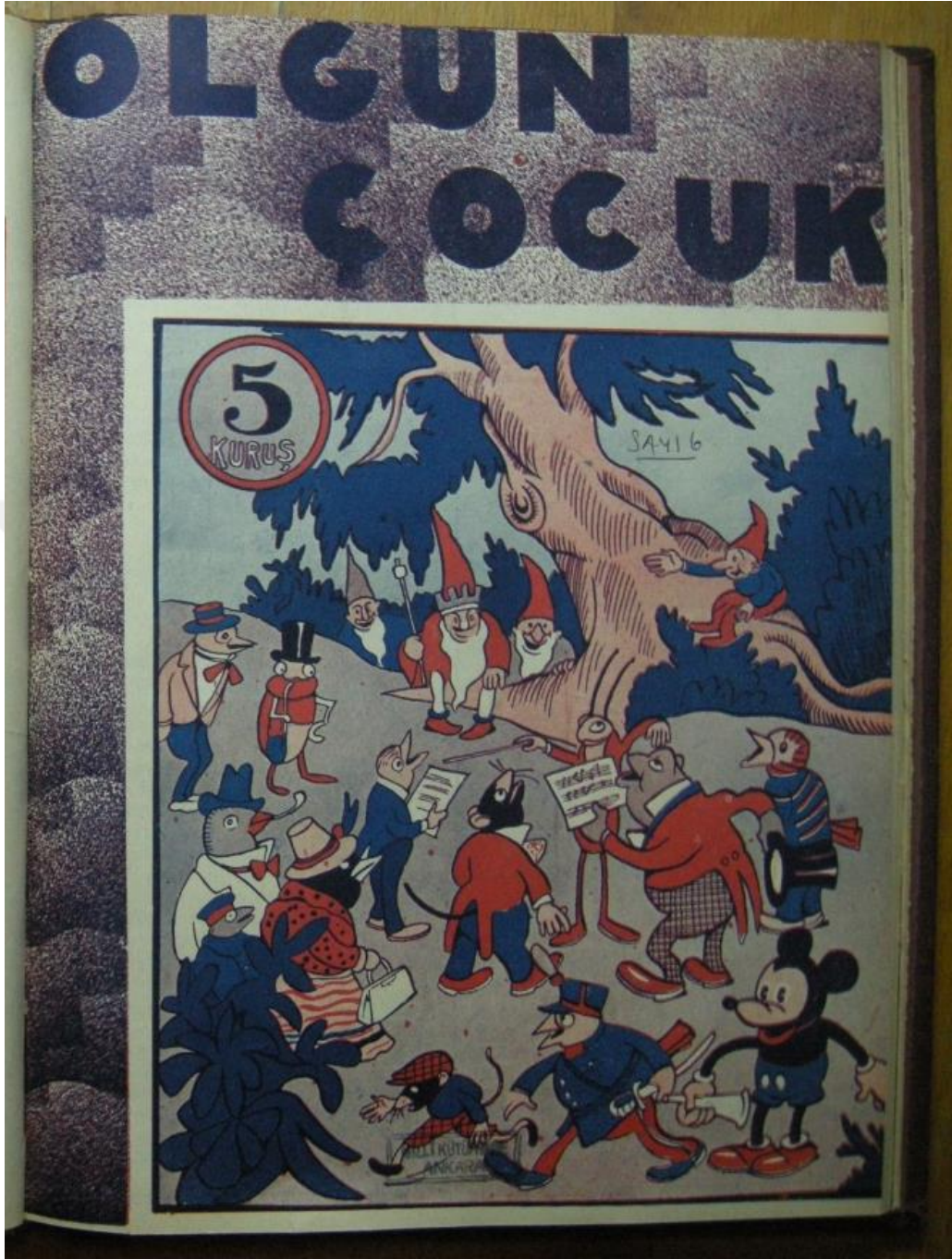
Ek 21: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 4

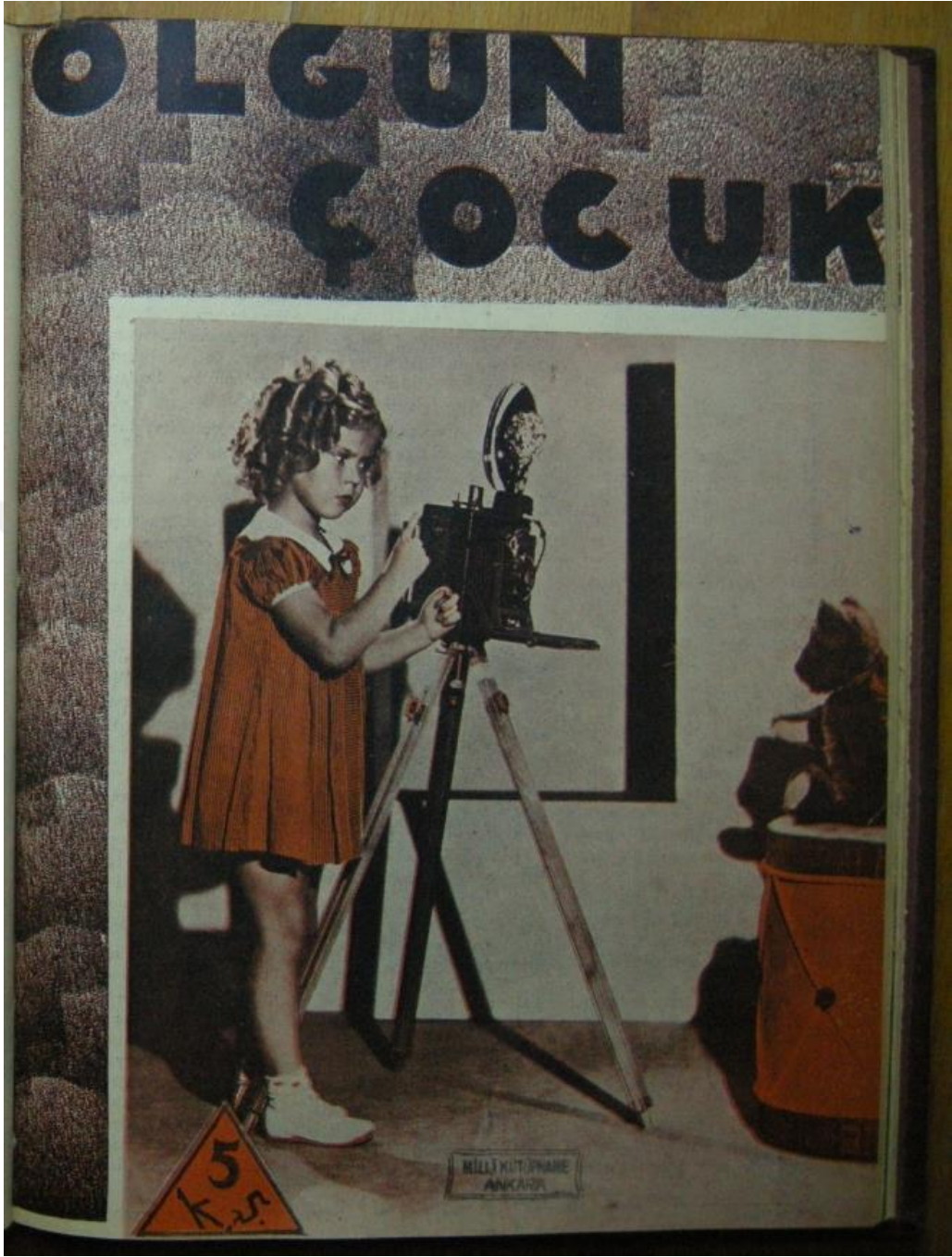
Ek 22: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 5

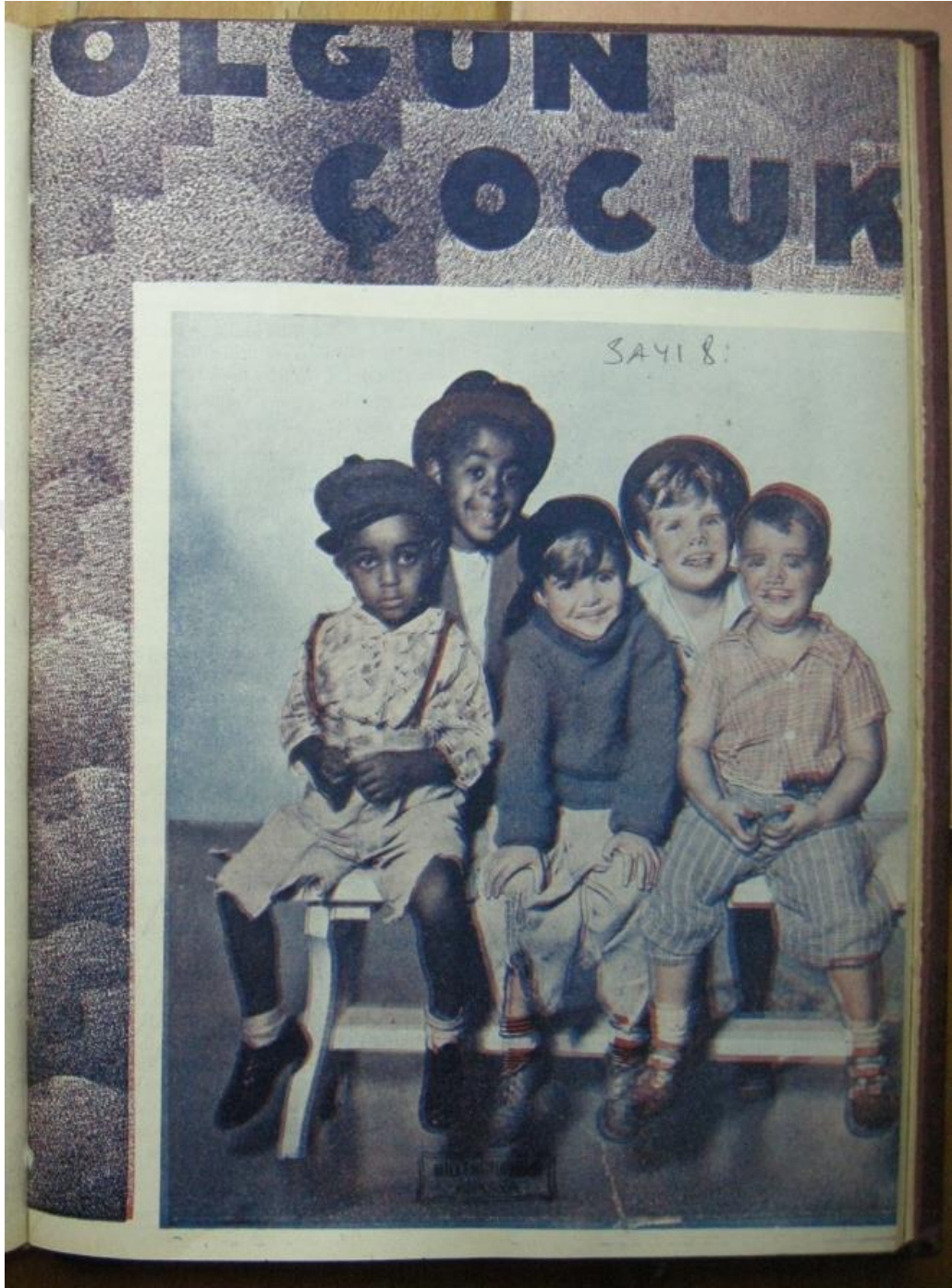
Ek 23: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 6

Ek 24: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 7

Ek 25: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 8

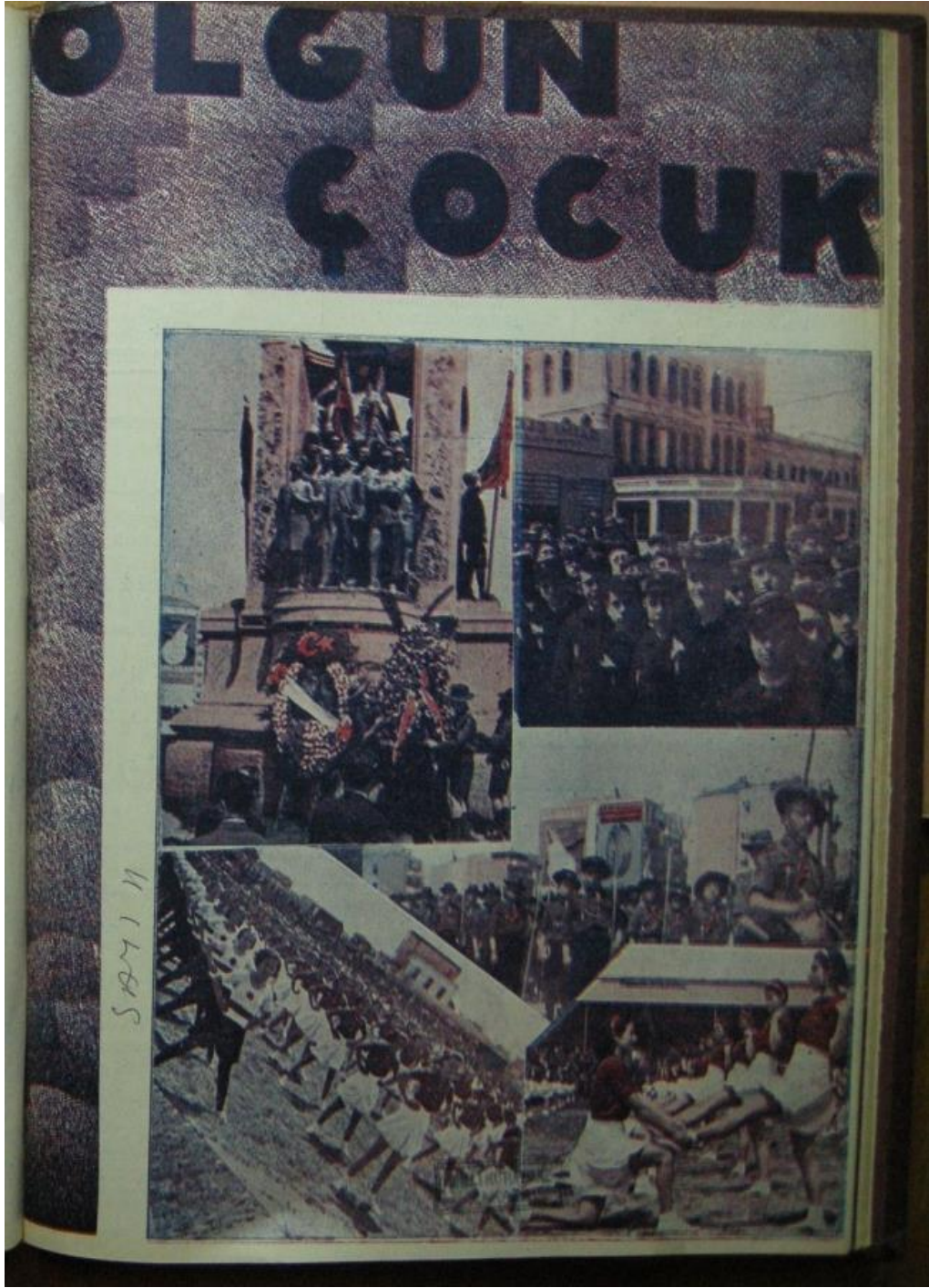
Ek 26: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 9

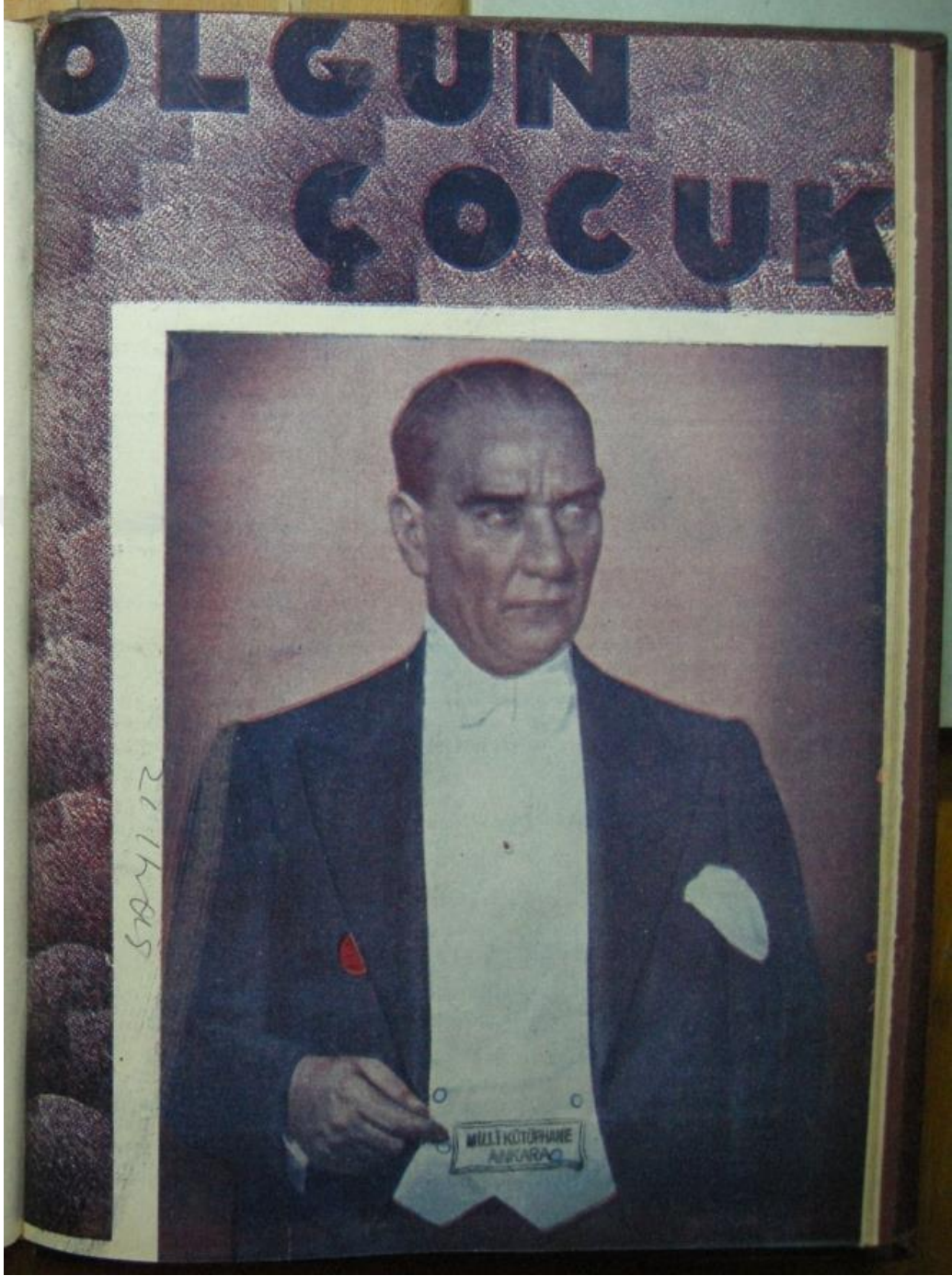
Ek 27: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 10

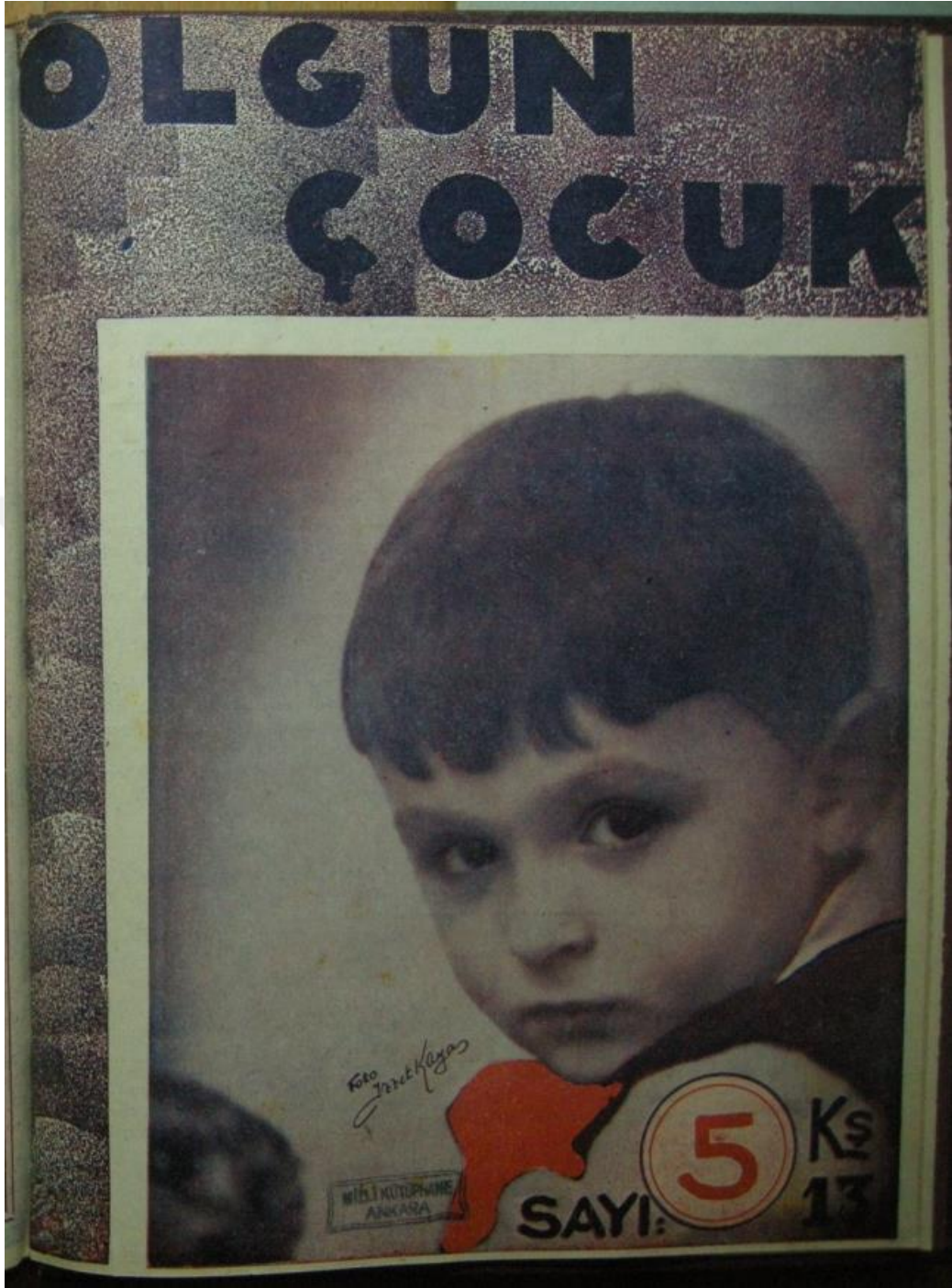
Ek 28: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 11

Ek 29: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 12

Ek 30: Olgun Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 13

Ek 31: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 1

Ek 32: Şen ocuk Dergi Kapağı / Sayı 2

Ek 33: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 3

Ek 34: Şen ocuk Dergi Kapağı / Sayı 4

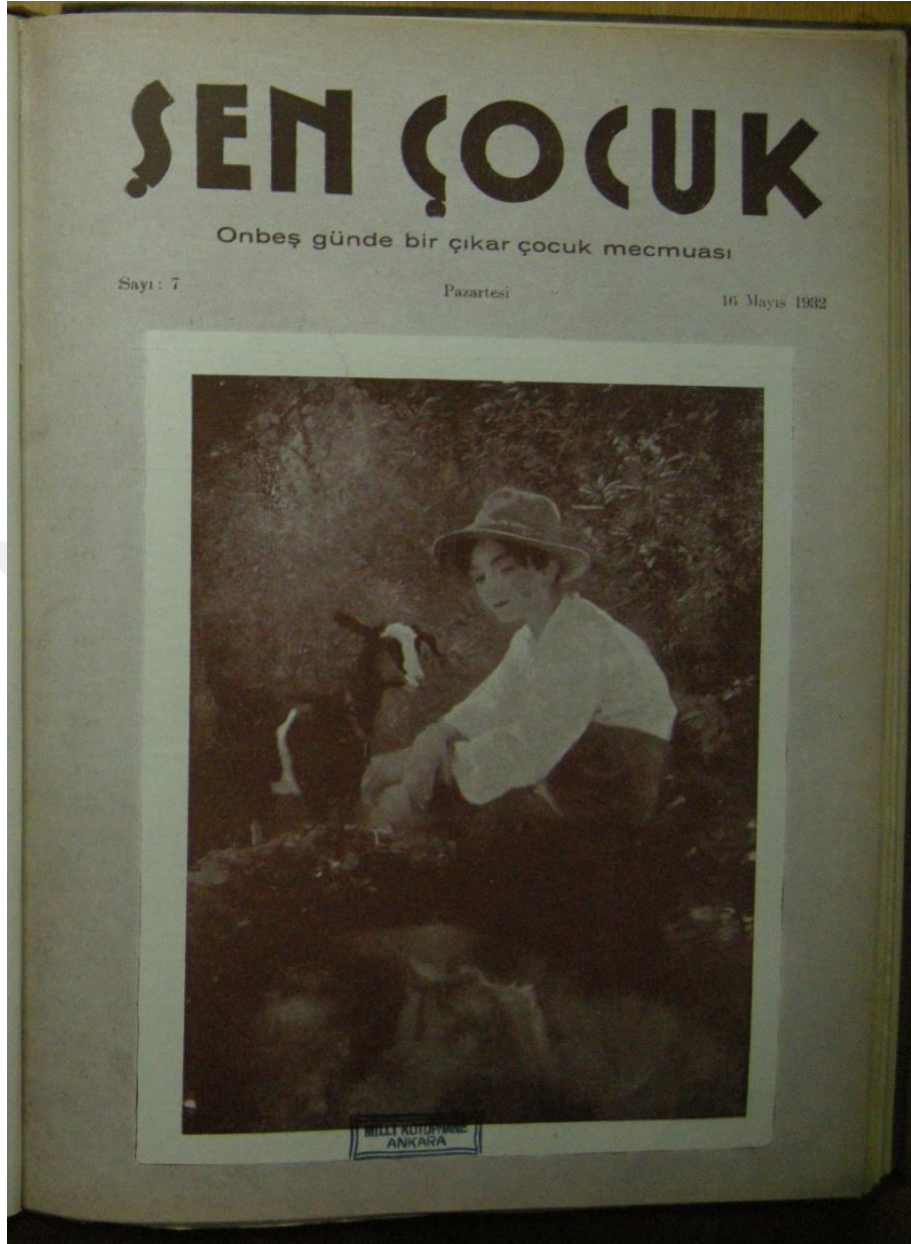
Ek 35: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 5

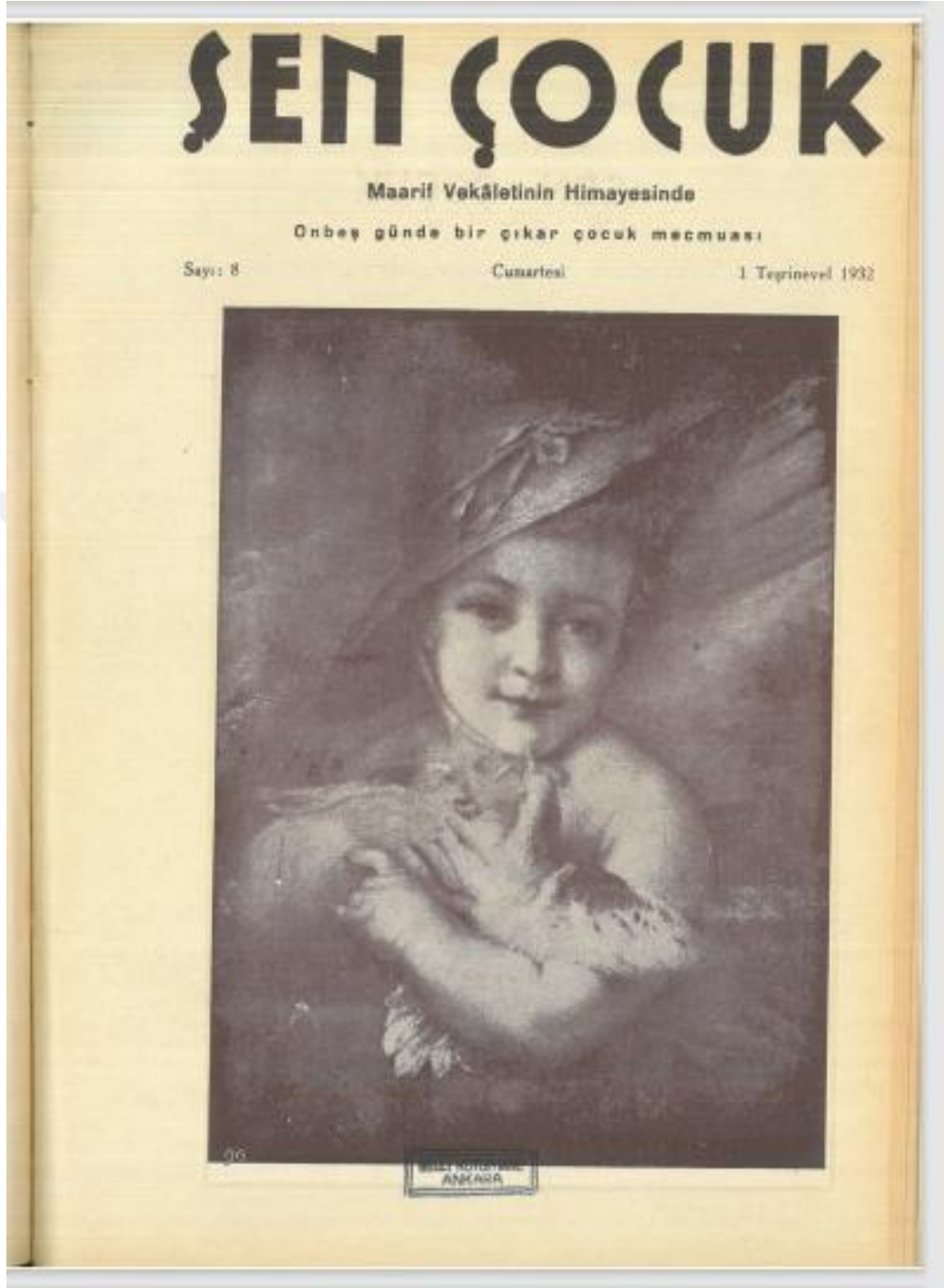
Ek 36: Şen ocuk Dergi Kapağı / Sayı 6

Ek 37: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 7

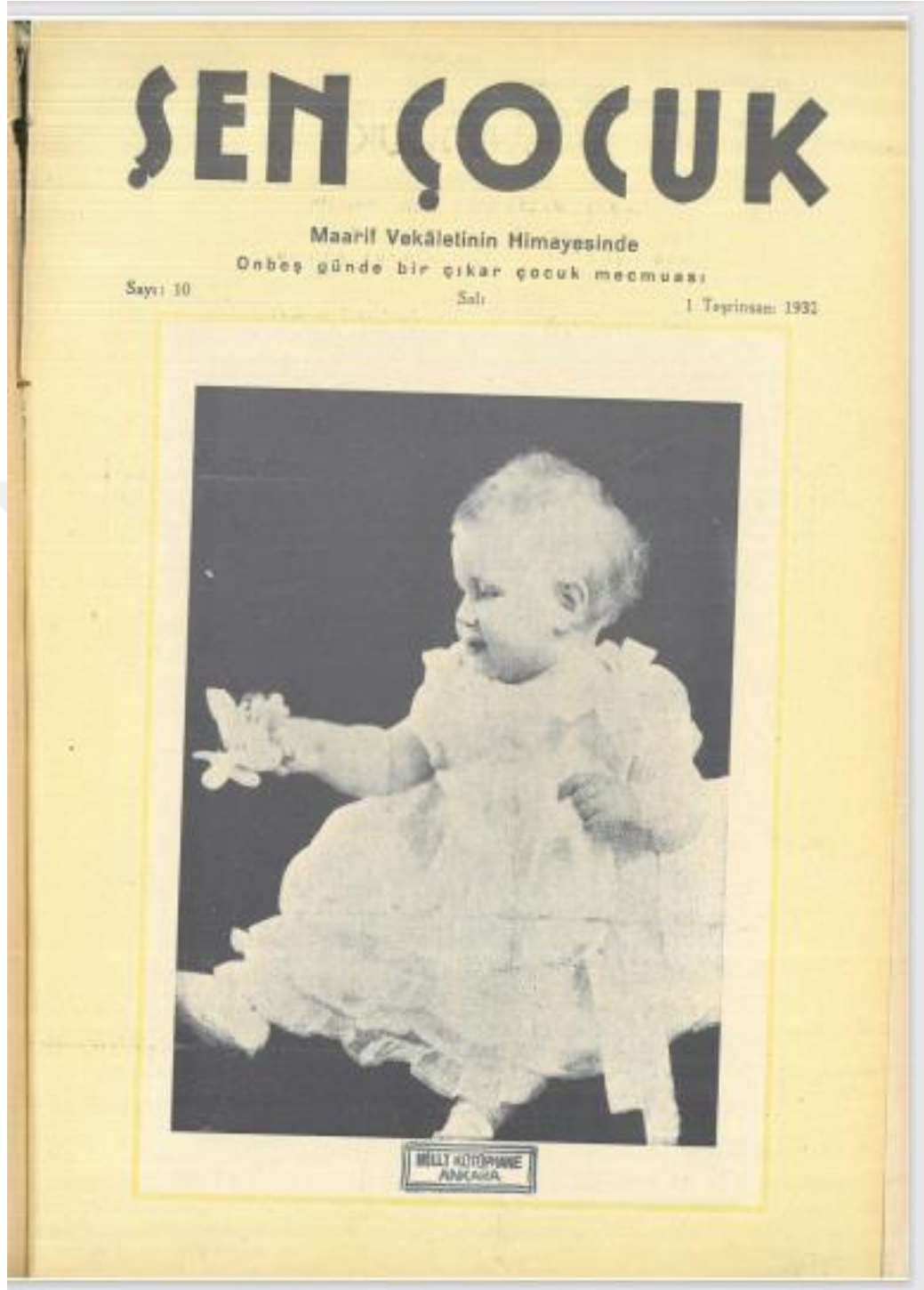
Ek 38: Şen ocuk Dergi Kapağı / Sayı 8

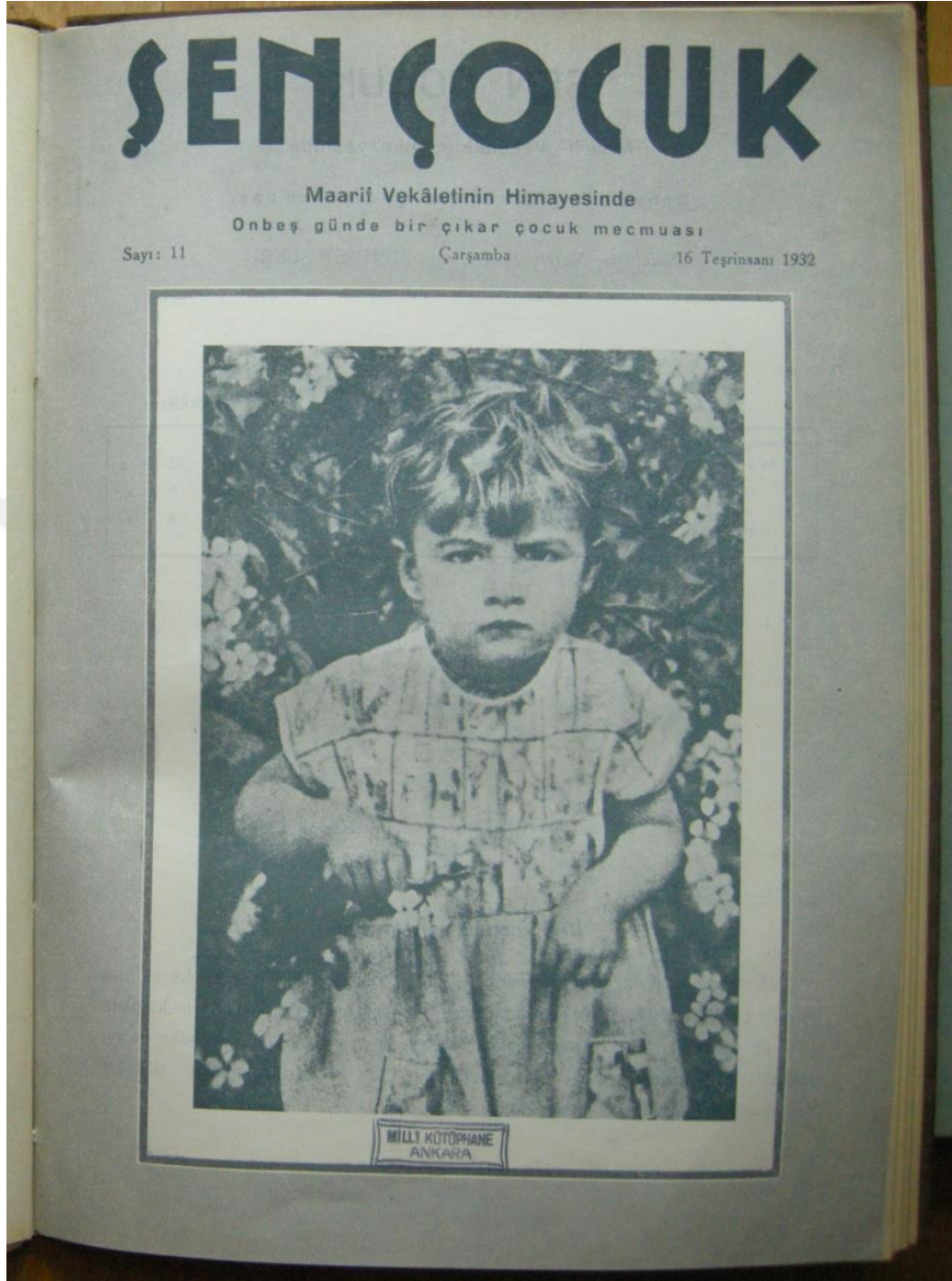
Ek 39: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 9

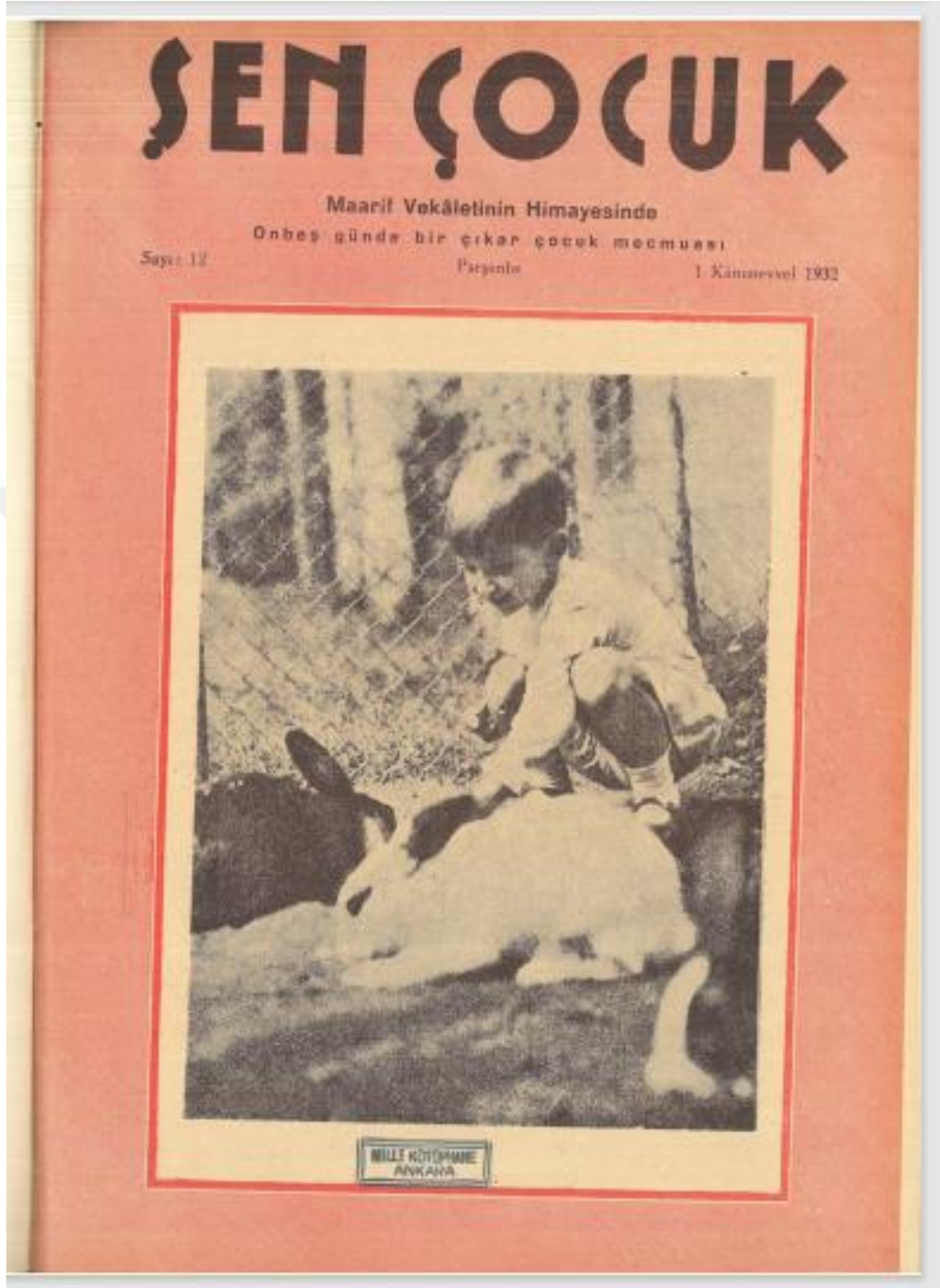
Ek 40: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 10

Ek 41: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 11

Ek 42: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 12

ŞEN ÇOCUK

Maarif Vekâletinin Himayesinde
Onbeş günde bir çıkar çocuk mecmuası

Sayı: 13

Pazar

1 Kânunusani 1933

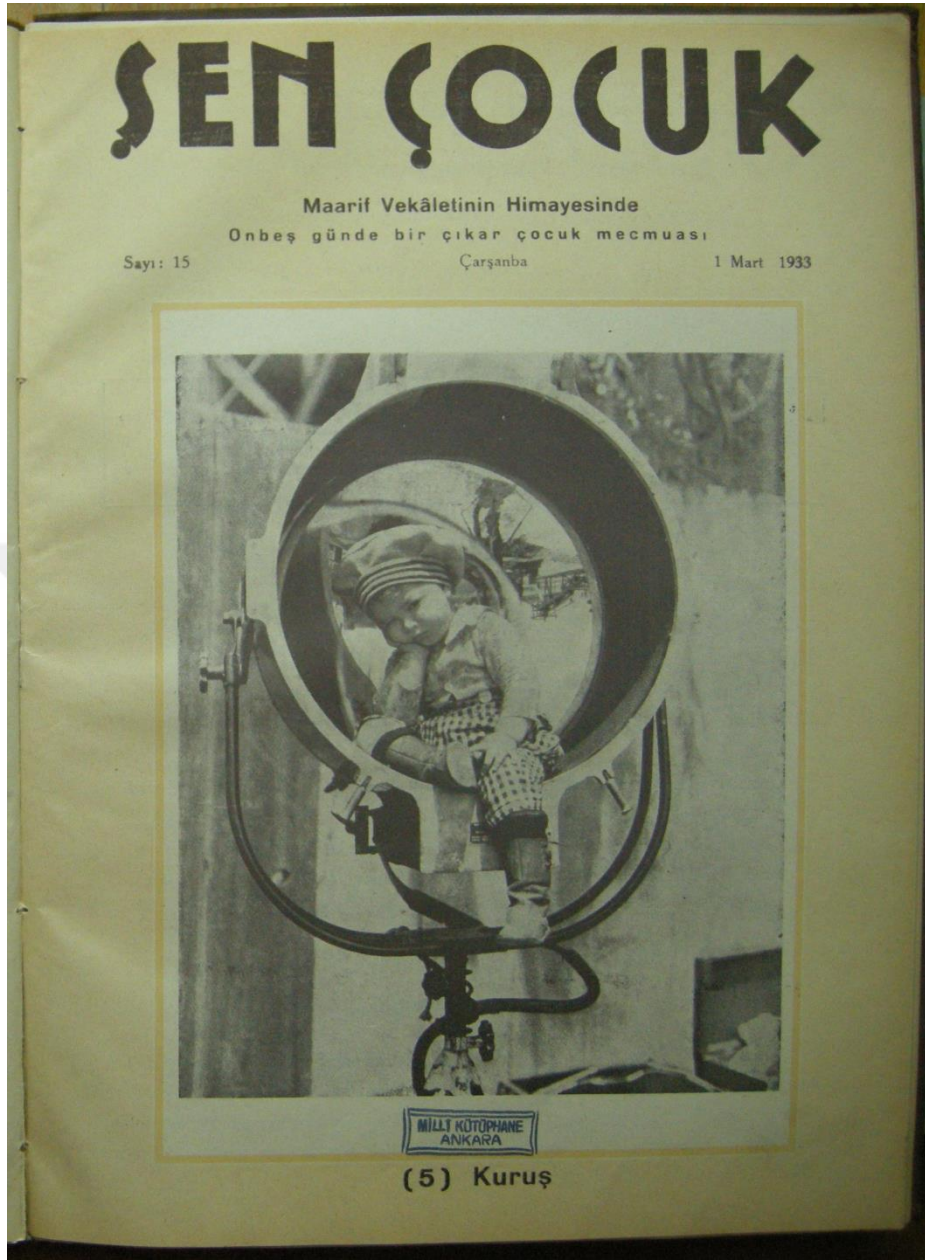

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA

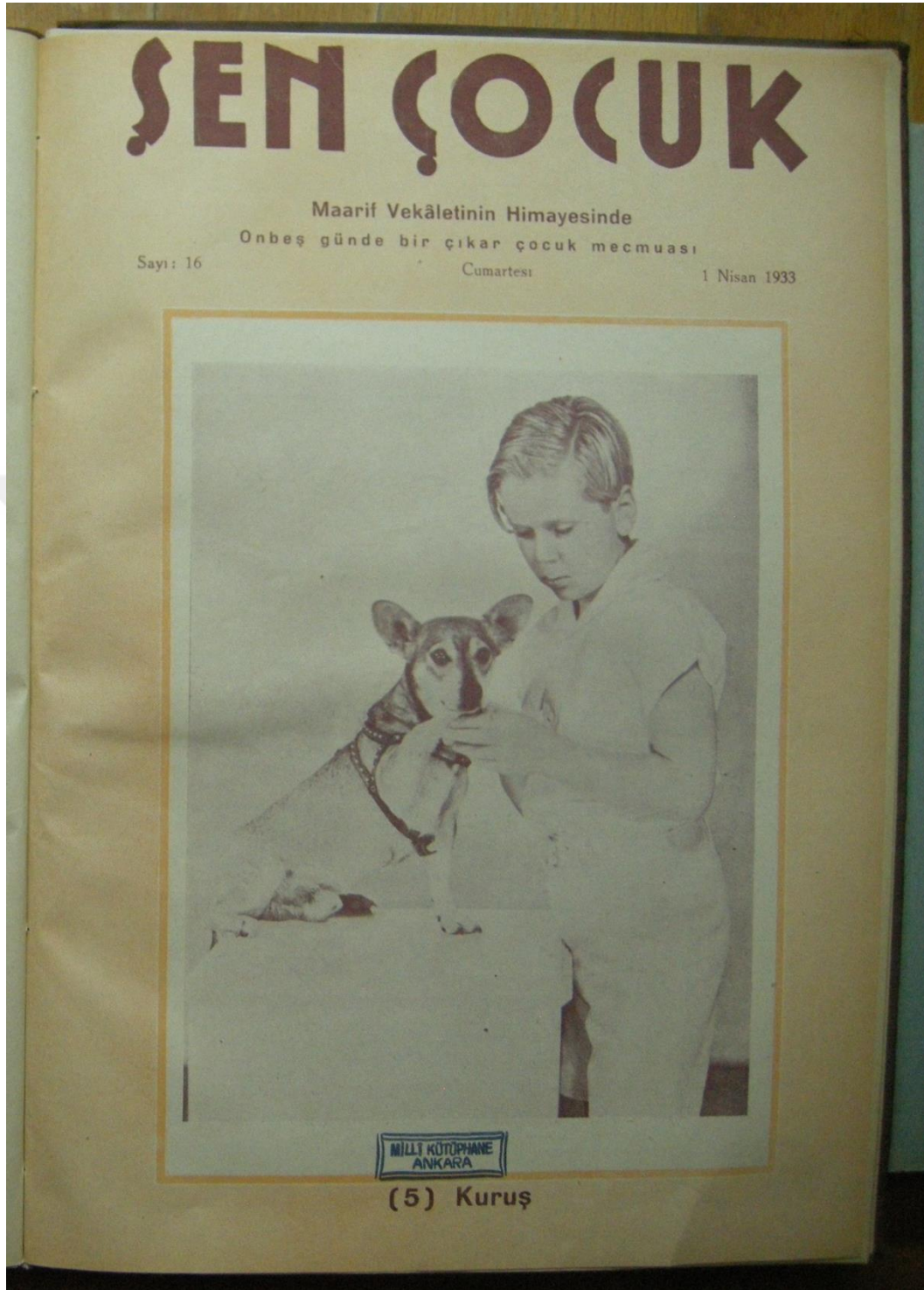
Ek 44: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 14

Ek 45: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 15

Ek 46: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 16

Ek 47: Şen Çocuk Dergi Kapağı / Sayı 17

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Aynur ÇUKURCALIOĞLU

Öğrenim Durumu

İlkokul: 30 Ağustos İlkokulu

Ortaokul: Abdurrahman Paşa İlköğretim Okulu

Lise: Kütahya Lisesi

Üniversite: Anadolu Üniversitesi Halkla İlişkiler Bölümü (2001-2003)

Üniversite: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü (2002-2006)

Yüksek Lisans: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Tarih Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi (2006-2007)

Yüksek Lisans: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Eğitimi (2007-2010)

Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Açılan Okul Öncesi Eğitimi Semineri Sertifikası (2011)

Doktora: Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı (2011-2022)

İş Deneyimi

21.11.2008 - 12.06.2009 tarihleri arasında Kütahya Lisesinde Coğrafya Öğretmenliği yaptı.

01.12.2009 - 08.02.2010 tarihleri arasında Kütahya Lisesinde Coğrafya Öğretmenliği yaptı.

15.03.2011 - 17.06.2011 tarihleri arasında Kütahya Tavşanlı Ressam Abdullah Taktak İlköğretim Okulunda Okul Öncesi Öğretmenliği yaptı.

Yayınlar

Bozkurt, N., Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Sgraffito tekniğinin eğitimde kullanımına ilişkin sağlayacağı yararlar üzerine kursiyer görüşleri”. Uluslar arası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi/International Journal of Social and Educational Sciences (IJOSES). Cilt 1, Sayı 2, Aralık 2014, ss 42-53.

Bayındır, N., Sevi, L., **Çukurcalıoğlu, A.**, Yücel, A.S. “The need for teaching local arts as an elective course: the art of tile making in Kutahya”. INTE 2014. Procedia – Social and Behavioral Sciences 174 (2015) 2867-2874.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Formasyon öğrencilerinin aldıkları formasyon eğitimini yeterli bulma durumlarının incelenmesi”. IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi (TLÇK), 14-17 Mayıs 2015, Kütahya. IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı – V (Felsefe – Eğitim – İletişim) 14-17 Mayıs 2015 Kütahya, ss. 147- 154.

Bayındır, N., Sevi, L., **Çukurcalıoğlu, A.** “Primary school teachers’ perceptions of school report”. II. International, Dynamic, Explorative and Active Learning (IDEAL) Conference, November 5-7 2015, Amasya University. Participatory Educational Research (PER). Special Issue 2016-II, pp., 157-172; 01 February 2016.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.**, Kaplan. H. “Öğretmen adaylarını formasyon eğitimi almaya iten nedenler”. Journal Strategic Research in Social Science (JOSRESS). Year: 2016, Volume: 2, Issue: 1, Accepted: 26 Apr, 2016, ss. 29-34.

Bayındır, N., Yalınkılınç, Y. K., **Çukurcalıoğlu, A.** “Okul idarecilerinin sözlü iletişim kurmada dikkat ettikleri değişkenlerin belirlenmesi”. V. Uluslar arası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES) 28-30 Nisan 2016 / Pamukkale Üniversitesi- Denizli, Bildiriler Kitabı, Pamukkale Üniversitesi e- Yayınları No: 3, Temmuz 2016, ss. 360-366.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Sınıf öğretmeni adaylarının zekâ oyunlarının öğrenci üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri”. VIII. Uluslar arası Eğitim Araştırmaları Kongresi (EAB) – Çanakkale / 5-8 Mayıs 2016, Tam Metin Bildirileri Kitabı, ss. 1333-1342.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Sınıf öğretmenlerinin fiziksel öğrenme ortamını düzenleme durumları”. VIII. Uluslar arası Eğitim Araştırmaları Kongresi (EAB) – Çanakkale / 5-8 Mayıs 2016, Tam Metin Bildirileri Kitabı, ss. 1454-1459.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Sınıf öğretmenlerinin idari/hukuki sorunlar karşısında izledikleri yolların belirlenmesi”. 15. Uluslar arası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / 11-14 Mayıs 2016, Tam Metin Bildiri Kitabı / 28 Aralık 2016, ss. 1493-1500.

Bayındır, N., **Çukurcalıoğlu, A.** “Sınıf öğretmenlerinin kısmi öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için yaptıkları öğretimsel düzenlemeler”. 15. Uluslar arası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / 11-14 Mayıs 2016, Tam Metin Bildiri Kitabı / 28 Aralık 2016, ss. 1782-1789.

Çukurcalıoğlu, A. “Kütahyalı Çini Ressamı Emin Çukurcalıoğlu’nun Hayatı ve Eserleri Üzerine Bir Derleme Çalışması”. 1. Uluslar arası Ahmet Yakupoğlu Şehir, Sanat ve Tasarım Sempozyumu, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi / 19-20 Kasım 2018, Tam Metin Bildirileri Kitabı, ss. 59-71.